

This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

- + *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.
- + Refrain from automated querying Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.
- + *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.
- + *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

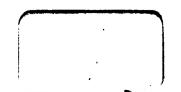
Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at http://books.google.com/

44, 203,10

HARVARD COLLEGE LIBRARY

Januel Thurber

, hevototo, sohsehnevaly (†)

THE CLIO AND EUTERPE OF HERODOTUS

Chielly after the Text of Guisford

WITH ENGLISH NOTES

By the Rev. T. H. L. LEARY, D.C.L.
LATE SCHOLAR OF BRASEHOSE COLLEGE, OXFORD; EDITOR OF "HOMESE
OPERA OMBIA," ETC.

STRAHAN & CO., PUBLISHERS
56 LUDGATE HILL, LONDON
1870

Ch 44. 203,10

Gh 44, 203,10

HARVARD COLLEGE LIBRARY Ch 44 203.10

Gh 44.203,10

HARVARD UNIVERSITY LIBRARY OCT 1 1940

ritof Robert W. Layle

777

Digitized by Google

HIS GRACE

THE DUKE OF DEVONSHIRE, K.G. D.C.L. F.R.S.

&c. &c. &c.

WHO AMIDST THE CARES AND DISTINCTIONS

THAT WAIT ON HIS BANK

HAS PROVED HIMSELF

A SUCCESSFUL CULTIVATOR OF LEARNING.

AS WELL AS

A RIGHT-MINDED PATRON OF THOSE WHO SEEK
TO EXTEND ITS BOUNDARIES AND ITS UREFULNESS.

THIS EDITION OF

II ERODOTUS

IS INSCRIBED, WITH PERMISSION,

BY HIS GRACES HUMBLE SERVANT,

THE EDITOR.

PREFACE.

This edition of Herodotus aims at furnishing the young Student with the information requisite to the right understanding of the language as well as the subject-matter of the Historian; and will be found, it is hoped, of some service to the advanced Scholar who wishes for a solution, or at all events, for a fair estimate of the difficulties presented to him.

The text adopted is that of Gaisford, printed at the Oxford University Press: the deviations therefrom are rare, and made only after the most mature consideration, and a deference to some authority, of more weight, at least in that particular point.

The Introduction and Appendices have been drawn up for the information of the Student, not to satisfy an unprofitable curiosity respecting questions of hopeless perplexity and obscurity.

In the Notes, which are mainly his own, the Editor is under some obligations to the excellent editions of Rawlinson and Blakesley. It may not be out of place perhaps to observe here, that had those editions dealt out the same measure of critical ability to the language of Herodotus which they have devoted to the subject-matter, the literary gleaners that traverse the same field would have found, it seems, but little to reward their diligence, after the harvesting of such men. Grote, Thirlwall, Bahr, Dahlmann, Turner, and the incomparable herodo.

Digitized by Google

Dictionaries edited by Dr William Smith, have been much consulted, and always with advantage.

It will, on examination, be found that the distinguishing feature of this edition, is the attempt made to encourage, by examples, that rigid accuracy of translation, which is the only safe foundation of sound and elegant scholarship. It is almost unaccountable to find in English editions such scanty justice done to the language of this author; and the more especially when we reflect that more than in most others we find language to be rather the body in which Herodotus has incorporated his thoughts, than the dress in which he has presented them; and that here indeed the thought and the form of thought seem to have been born and bred together; and to such a degree are they intermingled that we cannot distort a limb, or dislocate a joint, without doing real injury to the inner life of the historian. Probably too, the most striking peculiarity about "The Halicernassian" is this, as far as language goes, that with Dorian blood in his veins, and the Doric dialect on his tongue, as a vehicle for his history, he does not adopt the speech of his mother, and his country, nor yet the pure Ionic of the logographers, nor yet the Attic tongue of Athens, his pride and darling among all the cities of victorious Hellas, but rather a strong and luminous compound of all three-probably the language of Thurium, at which he had settled and, where he wrote, it is said, the great bulk of his history, or at all events gave it its finishing touches. This will explain, too. why Aristotle, speaking of style (λέξις), quotes Herodotus as the Thurian (Rhet. III. 9). Now from Diodorus (XII. 11) we learn that the Thurians were a mixed race of Ionians, Athenians, Dorians, and other Greeks who gave their respective names to the tribes which they formed. Beyond question the Ionic is the main ingredient in this composite dialect of Herodotna. Still, to say, with some, that he chose the Ionic

because it was the language of Samos, in which he had settled for a time, is utterly untenable, as we happen to learn from the historian's own words not only that the language of Samos was not Ionic, but also the very cause of its not being so (see Book I 142; III. 147, 149).

It cannot be denied that the chief duty of an annotator on Herodotus is to dwell upon the historical phenomena before him; and yet it is possible to do this without practically ignoring the fact that the language of Greece has a history, as much as the Persian War, and a very important one too, in its bearing on the development of the Grecian mind-a fact all the more cogent here, because it is in this author especially the Greek tongue appears to us in its transition state,—deeply impressed with the corresponding phenomena as it passed onwards from its old Homeric form to the matured and softened Attic of the elegant Sophocles. Surely Herodotus is not put into the hands of the student, mainly or exclusively, to teach him a certain quantum of Ancient History, but rather along with it, and beyond it, a particular phase in the development of the Greek tongue.

It may be fairly stated that even if the subject-matter of an historian were the exclusive province of the annotator, he would certainly be more likely to bring it the more completely under his own dominion, by concentrating every ray of grammatical and philological light, to bring the sense of the author more fully before the mental eye, as Bähr has so creditably endeavoured to do among the German critics. The practical question, what has the historian said, and with what modifications? must of necessity be prior to all discussion of the subject-matter—the question is in limins, and ought not to be evaded.

To encourage a rigid and literal accuracy of translation by example, an attempt is made in the notes to render into English neither more nor less than what the Greek expresses. The shades of signification belonging to particles, to verbs according to their tense and form to synonyms falsely so called, will be found, it is hoped, fairly provided for. A schoolmaster finds by experience that the proverb, "take care of the pence, for the pounds will take care of themselves," has a most happy and appropriate signification when applied to translation from one language to another; for the pupil who takes good care of his single words, however small and apparently trivial, is more likely to make the wealth of the sentence his own, which after all is but a series of single words, than the careless, slovenly construer who gives what is most erroneously called "the spirit of the author," in a general loose sort of way, which like most other general information, on close inspection, turns out to be ignorance of details, disgrised as knowledge, and setting up for it. Such execution done upon an author, may well reduce him to "a spirit," and banish all chance of sound and correct scholarship.

In conclusion, the Editor, fully conscious of his own shortcomings in the present work, wishes to state that any-correction of his errors, from any quarter, will be thankfully received; and begs to subjoin the following excellent remarks on the subject of translation, to be found in the preface of a translation of the Agamemnon of Æschylus, by the Rev. W. Sewell, of Exeter College, Oxford:—

"As an exercise for the mind, the value of such a translation is inestimable. It compels, first, a strict attention to minute details of inflexions, tenses, order, and etymology, to the genealogies of significations in words, to slight varieties of accentuation, and to all the other subtleties of a metaphysical grammar. A grammatical scholar, critically instructed, becomes lynx-eyed in observing discrepancies amidst apparent resemblances; and a philosophical scholar, philosophically instructed, becomes equally acute in detecting

analogies and affinities, even in the most dissimilar forms. He cannot exchange a Greek word for an English until he has ascertained its precise value; and the keen, sensitive, quick-sighted Greek marked so many most important distinctions, and conveyed so many comprehensive ideas by almost imperceptible symbols of letters or accents, that a superficial hasty observer is incapable of understanding him: he must place himself at every step as a banker's clerk examining the secret signatures of checks in order to detect forgery, and to save himself from cheating or being cheated. In the second place, in giving change for his Greek words. he must take care not to give an idea less or an idea more than he receives. He is therefore acting perpetually under the sense of a strict external law; there is an outward standard to which he must rigidly conform, a model which he must exactly copy in all its lineaments and colours. The very sense of this, still more the habit of acting on it, is one of the most important elements in a rightly-constituted mind. The observance of an external law is man's chief virtue and chief happiness; and the boy who has been rightly trained to it, in translating a dead language, may be easily led on to apply it to other higher duties and objects. To live under constraint will be no new idea, and to fulfil external obligations no new task. Thirdly, (let us pause to remind the reader who may think these effects and influences to be farfetched and unreal, that the laws and habits of mind are the same, to whatever subjects they are applied, and that Nature has framed us to acquire in the use of meanest things the power of using greatest,) a schoolboy, in translating, is exercised in one of the highest, the most difficult and the most common task of the human intellect, the task of exact adjustment between shifting and uncertain quantities. The great question in morals is, how to bring the variable amount of our own actions into a conformity,

as close as possible, with the unknown amount of our duty: the great question of practical prudence is to realize an exact identity between the unknown events of the future, as laid down in the Divine dispensations, and the vague calculations of our own expectations. So commerce is the bringing into an equitable balance two indefinite terms of value. * * *

"In this task of adjustment, he is called on also to exercise a quick and sensitive taste, discriminating not only the actual logical value of words, but their value in the imagination, as calling up ideas and associations. He must learn to appreciate the nice influences of mere sound, to place himself in the position both of his foreign author and the reader of the translation, and to judge what new development, or altered form, must be given to a metaphor, or figure, or expression, so that the same idea may be conveyed to the one which was intended by the other. Sometimes he will touch a figurative word with an Ithuricl's spear, and make it spring up in a full-formed metaphor. Sometimes he will soften and mellow down, or throw into shade, an idea more harsh or prominent in its modern form, than it would have appeared in the ancient. Sometimes, but rarely, he will venture on suppression, or on the substitution of an analogy for an exact copy. But throughout, he will guard against the temptation to supplant the original by a translation, or to abandon his first duty of rigidly conforming to the model before him."

INTRODUCTION.

LIFE AND WORKS OF HERODOTUS.

HERODOTUS is generally supposed to have been born B.C. 484, in Halicarnassus, a Doric colony in Caria. His family, illustrious in lineage and position, is probably alluded to in Book VIII. 132. His acquaintanceship with an eye-witness of the Persian War may be inferred from Book IX. 16; and his being contemporary with many events of the Peloponnesian War from v. 93, VII. 137, 233, and IX. 73.

We have no trustworthy information touching his . early career and education beyond the internal evidences of his own work, and this shows him to have been thoroughly imbued with the best and earliest Greek It is impossible to read his Muses without hearing the echo of the grand Epic tone of Homer: with the logographers, as well as with the poetry of Hesiod, Alexus, Sappho, Simonides, Æschylus, and Pindar, he seems most familiar. According to Suidas he was the son of Lyxes and Dryo, and being unable to bear the tyranny of Lygdamis, he left his native city for Samos, where he settled for a time, making himself fully acquainted with the history of that island, as is evident from his interesting details respecting it. All authorities agree in maintaining the fact of his settlement at Thurii, in Italy (see Preface to this Work), still it seems clear

from Book v. 77, that he must have visited Athens in m.c. 431, the year in which the Peloponnesian war broke out.

The romantic story told by Lucian (who was, we may observe at the same time, the most credulous and incredulous of the ancients), how Herodotus read his work to the assemblage at Olympia, is utterly without foundation, and is in the highest degree improbable and inconsistent with itself (see Dahlmann's Herodotus).

Considering the difficulties and dangers of locomotion in those early days, the extent to which Herodotus travelled is an absolute wonder. Though undoubtedly he seems to have been most at home with the coasts of Asia Minor and with Greece Proper, yet his deep religious feelings moved him to linger with touching veneration and intense love of detail upon Egypt; and with the same spirit of reverential awe, though in a somewhat less degree, he dwells upon the holy seats of Dodona, Delphi, Abse, Delos, Babylon, Corinth, and Athens: and his professed motive for visiting the queenly Tyre, was merely to gain all the information possible respecting its God Hercules.

The date of his visit to Egypt may be very fairly fixed somewhere about 450 u.c. after the defeat of Inarus by the Persian general Megabyzus, B.C. 456; since we learn from Book III. 12, that he saw the battle-field still covered with the bones and skulls of the slaughtered.

His knowledge of Western Europe seems to have been very incomplete, if it is right to judge from his silence on many obvious and important points, to which he might naturally have alluded; while his making Sardinia the largest of all islands (see Bk. I. 170, v. 106, vi. 2) is perfectly unaccountable.

Though "the Thurian" is generally classed with the historians, he has equal, if not greater, claims to our

admiration and gratitude as a logographer, antiquarian, geographer, moralist, traveller, story-teller, and in some degree as a naturalist. The extent as well as the miscellaneous diversity of his work, set in the clear crystal of the clearest language ever uttered by man, reminds us more of the Crystal Palace at Sydenham than of anything else we can conceive. Turn where we will, amidst the toya mayala te καὶ θωυμαστά before us, the eye, though startled and perhaps at first bewildered, reposes with serene delight upon the treasured memorials of lands, languages, epochs, religions and races, so distant and different from each other. Here, as there, we glide on a few steps, and without weariness, from the gloom and grandeur of superstitious Egypt to the bright and beautiful creations of intellectual Hellas; from the slumbrous magnificence of the despotic East, to the court that breathes of the simple and earnest inspirations of the , heroic West. Here, as there, we love to recognize many of the same familiar faces of the greatest amongst the children of men; and we read, as in epitome, for the most part the same records of the fluctuating progress of our common humanity, and its marvellous achievements in arts and in farms: at times, too, our ears drink in with thrilling interest the strains of martial music that animate the scene, while at other times we are summoned on the same premises to the quiet lecture, provided for our special instruction and gratification by the respective proprietors. The genius of the Thurian architect rises all the more wonderful from the fact that it called into being not only such a consummate arrangement of materials, but it created most of the very materials themselves by dint of personal inquiry and personal investigation, absolutely inconceivable at that period and with such facilities.

No uninspired historian of the ancient world more clearly sees the finger of God visible in all the scenes

enacted on this earthly theatre than Herodotus; whether he describes the great who have become little, or the little who have become great, his grand aim seems to be to justify the ways of Providence to man; and no wonder, for his whole soul was thoroughly interpenetrated with a profound conviction of the direct and personal intervention of the Deity, and it consequently overflowed with the warmest and purest religious feelings, which he felt it his solemn duty to express. Even the Christian may learn a lesson from the striking contrast which marks his gossiping and open-hearted unreserve and jaunty abandon on all subjects purely human. and the delicate, shrinking, thoughtful reserve, with which he seals those pious lips, that breathe nothing but asse and reverence, whenever there is a ipos hoyos, which the world at large was not worthy to hear, or he was not worthy or authorized to breathe into its ear.

As a narrator Herodotus is ever simple, lively, homely, without being either silly, bombastic, dull or vulgar. The great tale he tells, with digression after digression, has all the fascination of the Arabian Nights, though intensely deepened with human passions and interests, and intensely exalted by the majestic triumph of Hellenic heroism over the brute force of imperious Persia.

Diligence, honesty, candour, impartiality, modesty, naïveté, love of truth, are all marked virtues of his historic spirit; his political views are always moderate, and never narrow; while his thoroughly catholic regard for his fellow-men led him to feel an interest in the barbarous Soythian, is the polished Memphian, and in the reverses of an Adrastus

² The charge of unduly favouring Athens is far from being fairly made out against Herodotus, all that seems clear is that he regards (and with good reason too) Athens as the saviour of Greece from th Persian yoks, and as such he almost always speaks of her in th highest terms.

which spoke a lesson, inspired by Nemesis, not less human in its teachings than the stupendous catastrophe of a Xerxes.

It is true that organic regularity is often wanting in his multifarious matter, and perhaps this could not well be otherwise under the circumstances. Much, too, of his geographical and chronological information is inaccurate, yet we must be careful how far we condemn him for his deficiency in that exact measurement of time and space that his own age did not, and could not, in many cases adequately supply: perhaps, too, his Cyclopian style of building necessarily required the Lesbian rule.

It is here that we first trace in Greek literature the germs of that critical acumen, which Aristotle carried to the highest perfection amongst the Greeks. Herodotus not only discriminates between "the possible" and "the probable," he goes farther, and generally stamps his assertions with the image of the authority from which they emanated. that they may be taken exactly for what they are worth. He distinguishes what he knew himself to be true from what seemed to him true; the whole statements which rest on the authority of others, are marked by such terms as λέγουσι, φασὶ, κ.τ.λ. Again, when the myth he narrates is too great a task on his credulity, he begins to rationalize it into the limits of the possible and the probable (see especially Book II. 45, and I. 60, II. 49, 55, 57, IV. 95). Owing to a disregard of such pervading distinctions, our author has been grossly misrepresented as extravagant, and given to fabulous exaggeration.

In Rhet. III. 9, Aristotle speaks of the style of Herodotus as unperiodic (λίξιε εἰρομένη): it is the farthest remove from a scritten, elaborated style, and most resembles wordof-mouth discourse, being made up of sentences thrown together loosely, with phrases for the introduction or repetition of the subject.

We cannot better close these remarks than by the following eloquent quotation from Dahlmann, a most distinguished writer on this subject. "That which charms the readers of Herodotus is that child-like simplicity of heart which is ever the companion of an incorruptible love of truth, and that happy and winning style which cannot be attained by any art or pathetic excitement, and is found only where manners are true to nature: for while other pleasing discourses of men roll along like torrents, and noisily hurry through their short existence, the silver stream of his words flows on without concern, sure of its immortal source, everywhere pure and transparent, whether it be shallow or deep; and the fear of ridicule, which sways the whole world, affects not the sublime simplicity of his mind."

ΉΡΟΔΟΤΟΥ ΊΣΤΟΡΙΩΝ ΠΡΩΤΗ.

ΚΛΕΙΩ.

'HPOΔΟΤΟΥ Αλικαρνησσήσς ιστορίης ἀπόδεξις ήδε ώς μήτε τὰ γενόμενα ἐξ ἀνθρώπων τῷ χρόνω ἐξίτηλα γένηται, μήτε ἔργα μεγάλα τε καὶ θωυμαστὰ, τὰ μὲν Ἑλλησι, τὰ δὲ βαρβάροισι ἀποδεχθέντα, ἀκλεᾶ γένηται τά τε ἄλλα, καὶ δὶ ἡν αἰτίην ἐπολέμησαν ἀλλήλοισι.

Περσέων μέν νυν οἱ λόγιοι Φοίνικας αἰτίους φασὶ 1 γενέσθαι της διαφορης. τούτους γαρ, από της Έρυθρης καλεομένης θαλάσσης απικομένους έπι τήνδε την θάλασσαν, και οικήσαντας τουτον τον χώρον τον και νυν οίκέουσι, αὐτίκα ναυτιλίησι μακρήσι ἐπιθέσθαι ἀπαγινέοντας δε φορτία Αὐγύπτιά τε καὶ Ασσύρια, τῆ τε ἄλλη [χώρη] έσαπικνέεσθαι, και δή και ές "Αργος το δε "Αργος τοῦτον τον χρόνον προείχε άπασι των έν τῆ νῦν Ἑλλάδι καλεομένη χώρη απικομένους δε τους Φοίνικας ές δη το Αργος τοῦτο, διατίθεσθαι τὸν φόρτον. πέμπτη δὲ ἡ ἔκτη ήμέρη απ' ής απίκουτο, έξεμπολημένων σφι σχεδον πάντων, έλθειν επί την θάλασσαν γυναίκας, άλλας τε πολλάς, και δή και τοῦ βασιλέος θυγατέρα το δέ οι οῦνομα είναι, κατά τώυτο το και "Ελληνες λέγουσι, 'Ιοῦν τὴν 'Ινάχου. ταύτας στάσας κατά πρύμνην τής νεός, ωνέεσθαι <mark>των</mark> φορτίων, των σφι ην θυμός μάλιστα και τους Φοίνικας διακελευσαμένους όρμησαι επ' αὐτάς: τὰς μεν δη πλεῦνας των γυναικών αποφυγέειν, την δε Ιούν σύν άλλησι άρπασθήναι. ἐσβαλομένους δὲ ἐς τὴν νέα, οἴχεσθαι ἀποπλέοντας ἐπ' Αὐγύπτου. Οὕτω μέν Ἰοῦν ές Αἴγυπτον 2 απικέσθαι λέγουσι Πέρσαι, ούκ ώς Φοινι ες και τών άδικημάτων τουτο άρξαι πρώτον. Μετά δὲ ταυτα, Έλλή-HEROD, I.

ησαν απόγονοι Λυδού του "Ατυος απ' ότευ ο δήμος Λύδιος εκλήθη ο πας ούτος, πρότερον Μήων καλεόμενος. παρά τούτων 'Ηρακλείδαι ἐπιτραφθέντες ἔσχον τήν άργην έκ θεοπροπίου, έκ δούλης τε της Ιαρδάνου γεγονότες καί Ήρακλέος, άρξαντες μεν έπι δύο τε και είκοσι γενεάς ανδρών, έτεα πέντε τε καὶ πεντακόσια, παις παρά πατρός εκδεκόμενος την άρχην, μέχρι Κανδαύλεω τοῦ Μύρσου. 8 Ούτος δη ων ο Κανδαύλης ηράσθη της έωυτοῦ γυναικός έρασθεις δε, ενόμιζε οί είναι γυναίκα πολλον πασέων καλλίστην. ώστε δε ταῦτα νρμίζων ήν γάρ οι των αιχμοφόρουν Γύγης ὁ Δασκύλου άρεσκόμενος μάλιστα τούτω τῷ Γύγη και τα σπουδαιέστερα των πρηγμάτων ύπερετίθετο ό Κανδαύλης, και δή και το είδος της γυναικός υπερεπαινέων. χρόνου δε ού πολλοῦ διελθόντος, (χρην γαρ Κανδαύλη γενέσθαι κακώς,) έλεγε πρός τον Γύγην τοιάδε " Γύγη, ου γάρ σε δοκέω πείθεσθαί μοι λέγοντι περί τοῦ «είδεος της γυναικός» (ώτα γὰρ τυγχάνει ἀνθρώποισι ἐόντα "ἀπιστότερα ὀφθαλμῶν) ποίες δκως ἐκείνην θεήσεαι γυμ"νήν." Ο δὲ μέγα ἀμβωσας, εἶπε "Δέσποτα, τίνα λέγεις "λόγον οὐκ ὑγιέα, κελεύων με δέσποιναν τὴν ἐμὴν θεή-" σασθαι γυμνήν; αμα δε κιθώνι εκδυομένω συνεκδύεται " καλ την αίδω γυνή. πάλαι δὲ τὰ καλὰ ἀνθρώποισι ἐξεύ-4 ρηται, εκ των μανθάνειν δεί εν τοίσι εν τόδε εστί, σκο-" πέειν τινά τὰ έωυτοῦ. Εγώ δὲ πείθομαι ἐκείνην είναι πα-" σέων γυναικών καλλίστην καί σεο δέομαι μη δέεσθαι 9 " ἀνόμων." 'Ο μεν δη, λέγων τοιαθτα, ἀπεμάχετο, ἀρρωδέων μή τι οι έξ αυτέων γένηται κακόν. Ο δε αμείβετο τοισδε "Θάρσει Γύγη και μή φοβεῦ μήτε εμέ, ώς σεο "πειρώμενον λόγον τόνδε μήτε γυναϊκα την έμην, μή τι τοι " έξ αὐτης γένηται βλάβος. άρχην γάρ έγο μηχανήσομαι "ούτω, ώστε μηδε μαθείν μιν οφθείσαν ύπο σεύ. εγώ γάρ "σε ές τὸ οἴκημα, έν τῷ κοιμώμεθα, ὅπισθε τῆς ἀνοιγομέ-"νης θύρης στήσω μετά δ' έμε εσελθόντα παρέσται και ή "γυνη ή έμη ές κοίτον. κείται δε αγχού της εσόδου θρόνος " ἐπὶ τοῦτον τῶν ἰματίων κατὰ ἐν ἔκαστον ἐκδύνουσα θήσει "καλ κατ' ήσυχίην πολλήν παρέξει τοι θεήσασθαι. επεάν "δε από τοι θρόνου στείχη επί την ευνήν, κατα νώτου τε "αὐτής γένη, σολ μελέτω τὸ ἐνθεῦτεν ὅκως μή σε ὄψεται

" ίόντα δια θυρέων." 'Ο μεν δή, ώς οὐκ εδύνατο διαφυγέειν, 10 Ϋην έτοιμος. ὁ δὲ Κανδαύλης, ἐπεὶ ἐδόκεε ώρη της κοίτης έλναι, ήγαγε τὸν Γύγεα ές τὸ οἴκημα καὶ μετὰ ταῦτα αὐτίκα παρῆν καὶ ή γυνή. ἐσελθοῦσαν δὲ καὶ τιθεῖσαν τὰ εῖματα ἐθηεῖτο ὁ Γύγης. ὡς δὲ κατὰ ὑώτου ἐγένετο, ιούσης της γυναικός ές την κοίτην, ύπεκδύς έχώρεε έξω. και ή γυνή επορά μιν εξιόντα μαθούσα δε το ποιηθεν εκ τοῦ ἀνδρὸς, οὐτε ἀνέβωσεν αἰσχυνθεῖσα, οὐτε ἔδοξε μαθέειν, έν νόφ έχουσα τίσεσθαι τὸν Κανδαύλεα παρά γάρ τοῖσι Λυδοισι, σχεδον δε και παρά τοισι άλλοισι βαρβάροισι, καλ ανδρα όφθηναι γυμνον, ές αισχύνην μεγάλην φέρει. Τότε μεν δη ουτως, ουδεν δηλώσασα, ήσυχίην είχε ώς δε 11 ήμέρη τάχιστα έγεγόνεε, των οικετέων τούς μάλιστα ώρα πιστούς εόντας εωυτή, ετοίμους ποιησαμένη, εκάλεε τον Γύγεα. 'Ο δε, ουδεν δοκέων αυτήν των πρηχθέντων επίστασθαι, ήλθε καλεόμενος εώθεε γὰρ καὶ πρόσθε, ὕκως ή βασίλεια καλέοι, φοιτάν. ως δε ο Γύγης απίκετο, έλεγεν ή γυνή τάδε "Νύν τοι δυοίν όδοιν παρεουσέων, "Γύγη, δίδωμι αΐρεσιν, οκοτέρην βούλεαι τραπέσθαι ή "γαρ Κανδαύλεα αποκτείνας, εμέ τε και την βασιληίην " έχε την Λυδών, η αυτον σε αυτίκα ουτω αποθνήσκειν "δει ως αν μη, πάντα πειθόμενος Κανδαύλη, του λοιπου "ίδης τὰ μή σε δεί. ἀλλ' ήτοι κεινόν γε τὸν ταθτα βου-" λεύσαντα δει ἀπόλλυσθαι, ἡ σè, τὸν ἐμὲ γυμνὴν θηη-"σάμενον, καὶ ποιήσαντα οὐ νομιζόμενα." Ο δè Γύγης τέως μεν απεθώυμαζε τα λεγόμενα μετα δε, ικέτευε μή μιν αναγκαίη ενδείν διακρίναι τοιαύτην αίρεσιν. ούκων δή έπειθε, άλλ' ώρα αναγκαίην άληθέως προκειμένην, ή τὸν δεσπότεα απολλύναι, η αυτον υπ' αλλων απόλλυσθαι, αιρέςται αυτός περιείναι. ἐπειρώτα δη λέγων τάδε "Επεί "με αναγκάζεις δεσπότεα τον έμον κτείνειν, ουκ έθέλον-"τα, φέρε ακούσω τέω και τρόπω ἐπιχειρήσομεν αὐτώ." Ή δὲ ὑπολαβοῦσα ἔφη, "Ἐκ τοῦ αὐτοῦ μὲν χωρίου ή " όρμη έσται, όθεν περ και εκείνος εμε επεδέξατο γυμνήν " ύπνωμένω δε ή επιχείρησις έσται." Ως δε ήρτυσαν 12 την ἐπιβουλην, νυκτός γινομένης, (οὐ γὰρ μετίετο ὁ Γύγης, οὐδέ οἱ ην ἀπαλλαγη οὐδεμία, άλλὰ έδεε η αὐτὸν άπολωλέναι, ή Κανδαύλεα,) είπετο ές τον θάλαμον τή

(ώς καὶ πρότερόν μοι δεδήλωται) παρὰ τοῦ πατρὸς τὸν πόλεμον, προσείχε ἐντεταμένως. τοῖσι δὲ Μιλησίοισι οὐδαμοὶ Ἰωνων τὸν πόλεμον τοῦτον συνεπελάφρυνον, ὅτι μώρεον μοῦνοι. οὖτοι δὲ τὸ ὁμοῖον ἀνταποδιδόντες ἔτιμώρεον καὶ γὰρ δὴ πρότερον οἱ Μιλήσιοι τοῖσι Χίοισι τὸν ποὰς Ἑρυθοσίους πόλεμον συνδιώνεικαν. Τοῦ δὲ δυνεπον σοῦς Ερυθοσίους πόλεμον συνδιώνεικαν. Τοῦ δὲ δυνεπον

μωρεον και γαρ οη προτερον οι Μιλησιοι τοισι Λιοισι
19 τον προς 'Ερυθραίους πόλεμον συνδιήνεικαν. Τῷ δὲ δυωδεκάτφ ἔτεῖ ληίου ἐμπιπραμένου ὑπὸ τῆς στρατιῆς, συνηνείχθη τι τοιόνδε γενέσθαι πρῆγμα· ὡς ἄφθη τάχιστα τὸ
λήιον ἀνέμφ βιώμενον, ἄψατο νηοῦ 'Αθηναίης, ἐπίκλησιν
'Ασσησίης. ἀφθείς δὲ ὁ νηὸς, κατεκαύθη· καὶ τὸ παραυτίκα μὲν λόγος οὐδεὶς ἐγένετο· μετὰ δὲ, τῆς στρατιῆς
ἀπικομένης ἐς Σάρδις, ἐνόσησε ὁ 'Αλυάττης. μακροτέρης
δὲ οἱ γενομένης τῆς νούσου, πέμπει ἐς Δελφοὺς θεσπρόπους, εἴτε δὴ συμβουλεύσαντός τευ, εἴτε καὶ αὐτῷ ἔδοξε
πέμψαντα τὸν θεὸν ἐπείρεσθαι περὶ τῆς νούσου. τοῖσι δὲ
ἡ Πυθίη ἀπικομένοισι ἐς Δελφοὺς οὐκ ἔφη χρήσειν, πρὶν
ἢ τὸν νηὸν τῆς 'Αθηναίης ἀνορθώσουσι, τὸν ἐνέπρησαν
20 χώρης τῆς Μιλησίης ἐν 'Ασσησῷ. Δελφῶν οίδα ἐγω

20 χώρης τῆς Μιλησίης ἐν ᾿Ασσησῷ. Δελφῶν οίδα ἐγὰ οἴτω ἀκούσας γενέσθαι. Μιλήσιοι δὲ τάδε προστιθεῖσι τούτοισι: Περίανδρον τὸν Κινψέλου, ἐόντα Θρασυβούλῳ τῷ τότε Μιλήτου τυραννεύοντι ξεῖνον ἐς τὰ μάλιστα, πυθόμενον τὸ χρηστήριον τὸ τῷ ᾿Αλυάττη γενόμενον, πέμψαντα ἄγγελον κατειπεῖν, ὅκως ἄν τι προειδὼς πρὸς τὸ παρεὸν βουλεύηται. Μιλήσιοι μέν νυν οὕτω λέγουσι 21 γενέσθαι. ᾿Αλυάττης δὲ, ὡς οἱ ταῦτα ἐξαγγέλθη, αὐτίκα

21 γενέσθαι. 'Αλυάττης δὲ, ὡς οἱ ταῦτα ἐξαγγέλθη, αὐτίκα ἔπεμπε κήρυκα ἐς Μίλητον, βουλόμενος σπονδὰς ποιήσασθαι Θρασυβούλω τε καὶ Μιλησίοισι χρόνου ὅσον αν τὸν νηὸν οἰκοδομῷ. ὁ μὲν δὴ ἀπόστολος ἐς τὴν Μίλητον ἤν Θρασύβουλος δὲ σαφέως προπεπυσμένος πάντα λόγον, καὶ εἰδὸς τὰ 'Αλυάττης μέλλοι ποιήσειν, μηχαναται τοιάδε. ὅσος ἡν ἐν τῷ ἄστεῖ σῖτος καὶ ἑωυτοῦ καὶ ἰδιωτικὸς, τοῦτον πάντα συγκομίσας ἐς τὴν ἀγορὴν, προεῦπε Μιλησίοισι, ἐπεὰν αὐτὸς σημήνη, τότε πίνειν τε πάντας

Μίλησίοισι, έπεὰν αὐτὸς σημήνη, τότε πίνειν τε πάντας καὶ κώμφ χρέεσθαι ἐς άλλήλους. Ταῦτα δὲ ἐποίεἐ τε καὶ προαγόρευε Θρασύβουλος τῶνδε είνεκεν, ὅκως ᾶν δὴ ὁ κήρυξ ὁ Σαρδιηνὸς, ἰδών τε σωρὸν μέγαν σίτου κεχυμένον, καὶ τοὺς ἀνθρώπους ἐν εὐπαθείησι ἐόντας, ἀγγείλη ᾿Αλυάττη, τὰ δὴ καὶ ἐγένετο. ὡς γὰρ δὴ ἰδών τε ἐκεῖνα ὁ κήρυξ, καὶ εἴπας πρὸς Θρασύβουλον τὰς ἐντολὰς τοῦ Λυδοῦ, ἀπῆλθε ἐς τὰς Σαρδις, ὡς ἐγὼ πυνθάνομαι, δι' οὐδὲν ἄλλο ἐγένετο ἡ διαλλαγή. ἐλπίζων γὰρ ὁ ᾿Λλυάττης σιτοδηίην τε εἶναι ἰσχυρὴν ἐν τῆ Μιλήτῳ καὶ τὸν λεὼν τετρύσθαι ἐς τὸ ἔσχατον κακοῦ, ἤκουε τοῦ κήρυκος νοστήσαντος ἐκ τῆς Μιλήτου τοὺς ἐναντίους λόγους ἡ ὡς αὐτὸς κατεδόκεε. μετὰ δὲ, ἢ τε διαλλαγή σφι ἐγένετο, ἐπ' ῷ τε ξείνους ἀλλήλοισι εἶναι καὶ ξυμμάχους. καὶ δύο τε ἀντὶ ἑνὸς νηοὺς τῆ ᾿Λθηναίη ἀκοδόμησε ὁ ᾿Αλυάττης ἐν τῆ ᾿Ασσησῷ, αὐτός τε ἐκ τῆς νούσου ἀνέστη. κατὰ μὲν τὸν πρὸς Μιλησίους τε καὶ Θρασύβουλον πόλεμον

Αλυάττη ώδε έσχε.

Περίανδρος δέ ήν Κυψέλου παῖς, οὖτος ὁ τῷ Θρασυ- 23 βούλω το χρηστήριον μηνύσας. ετυράννευε δε ο Περίανδρος Κορίνθου. τῷ δὴ λέγουσι Κορίνθιοι (δμολογέουσι δέ σφι Λέσβιοι) εν τῷ βίω θῶυμα μέγιστον παραστῆναι. Αρίονα τον Μηθυμναΐον επί δελφίνος εξενειχθέντα επί Ταίναρου, εόντα κιθαρφδον των τότε εόντων ούδενος δεύτερον, καί διθύραμβον, πρώτον ανθρώπων τῶν ἡμεῖς ἴδμεν, ποιήσαντά τε και ονομάσαντα και διδάξαντα εν Κορίνθος τοῦτον τὸν 'Αρίονα λέγουσι, τὸν πολλόν τοῦ χρόνου δια- 24 τρίβοντα παρά Περιάνδρω, έπιθυμήσαι πλώσαι ές Ίταλίην τε καὶ Σικελίην έργασάμενου δὲ χρήματα μεγάλα, θελησαι οπίσω ἐς Κόρινθον ἀπικέσθαι όρμασθαι μέν νυν εκ Τάραντος, πιστεύοντα δε ουδαμοίσι μάλλον ή Κορινθίοισι, μισθώσασθαι πλοίον ανδρών Κορινθίων τούς δὲ ἐν τῷ πελάγει ἐπιβουλεύειν, τὸν ᾿Αρίονα ἐκβαλόντας έχειν τα χρήματα. τον δε, συνέντα τούτο, λίσσεσθαι, χρήματα μέν σφὶ προϊέντα, ψυχήν δὲ παραιτεόμενον. ούκων δή πείθειν αὐτὸν τούτοισι άλλα κελεύειν τούς πορθμέας ή αὐτὸν διαχρίασθαί μιν, ώς αν ταφής εν γή τύχη, η έκπηδαν ές την θάλασσαν την ταχίστην. άπειληθέντα δὲ τὸν 'Αρίονα ἐς ἀπορίην, παραιτήσασθαι, έπειδή σφι ούτω δοκέοι, περιϊδέειν αὐτὸν ἐν τη σκευή πάση σταντα εν τοισι εδωλίοισι, αεισαι αείσας δε, ύπεδέκετο έωυτον κατεργάσασθαι και τοισι έσελθειν γαρ ήδονην, εἰ μέλλοιεν ἀκούσεσθαι τοῦ ἀρίστου ἀνθρώπων αοιδοῦ, ἀναχωρησαι ἐκ τῆς πρύμνης ἐς μέσην νέα. τὸν

Digitized by Google

γυναικί και μιν έκεινη, έγχειρίδιον δούσα, κατακρύπτει ὑπὸ τὴν αὐτὴν θύρην. καὶ μετὰ ταῦτα, ἀναπαυομένου Κανδαύλεω, ὑπεισδύς τε καὶ ἀποκτείνας αὐτὸν, ἔσχε καὶ τὴν γυναῖκα καὶ τὴν βασιληίην Γύγης τοῦ καὶ ᾿Αρχίλοχος ὁ Πάριος, κατὰ τὸν αὐτὸν χρόνον γενόμενος, ἐν

χιλοχος ο Παριος, κατα τον αυτον χρουου η ενομενος, εν 13 ίαμβφ τριμέτρφ επεμνήσθη. Έσχε δε την βασιληίην, και έκρατύνθη, έκ τοῦ εν Δελφοισι χρηστηρίου. ώς γαρ δη οι Λυδοί δεινον εποιεύντο το Κανδαύλεφ πάθος, και εν δπλοισι ήσαν, συνέβησαν ες τῶυτο το τε τοῦ Γύγεω στασιώται και οι λοιποι Λυδοί, ήν μεν δη το χρηστήριον ἀνέλη μιν βασιλέα είναι Λυδών, τόνδε βασιλεύειν ην δε μη, ἀποδούναι ἀπίσω ες Ἡρακλείδας την ἀρχήν. ἀνείλε τε δη το χρηστήριον, και εβασίλευσεν ούτω Γύγης. τοσόνδε μέντοι είπε ή Πυθίη, ώς Ἡρακλείδησι τίσις ήξει ες τον πέμπτον ἀπόγονον Γύγεω. τούτου τοῦ ἔπεος Λυδοί τε και οι βασιλέες αὐτών λόγον οὐδένα ἐποιεύντο,

πρίν δή ἐπετελέσθη.

Την μέν δη τυραννίδα ούτω έσχον οι Μερμνάδαι, τους Ηρακλειδας απελόμενοι. Γύγης δε τυραννεύσας απέπεμψε αναθήματα ές Δελφούς ουκ όλίγα άλλ' όσα μέν αργύρου αναθήματα έστι οι πλείστα έν Δελφοίσι πάρεξ δὲ τοῦ ἀργύρου, χρυσον ἄπλετον ἀνέθηκεν, ἄλλον τε, καλ, του μάλιστα μνήμην άξιον έχειν έστλ, κρητηρές οι αριθμον εξ χρύσεοι ανακέαται. έστασι δε ούτοι εν τώ Κορινθίων θησαυρώ, σταθμον έχοντες τριήκοντα τάλαντα αληθέι δε λόγω χρεωμένω, ου Κορινθίων τοῦ δημοσίου εστιν ο θησαυρός, αλλά Κυψέλου τοῦ Ἡετίωνος. Ούτος δὲ ὁ Γύγης, πρώτος βαρβάρων τῶν ἡμεῖς ἴδμεν, ἐς Δελφούς ανέθηκε αναθήματα, μετά Μίδην τον Γορδίεω, Φρυγίης βασιλέα. ανέθηκε γαρ δή και Μίδης του βασιλήτον θρόνου, ές του προκατίζων εδίκαζε, εύντα άξιοθέητον. κείται δε ο θρόνος ούτος ένθα περ οί του Γύγεω κρητήρες. ὁ δὲ χρυσὸς οίτος καὶ ὁ ἄργυρος, τὸν ὁ Γύγης ανέθηκε, ύπο Δελφων καλέεται Γυγάδας έπι τοῦ ἀνα-θέντος ἐπωνυμίην. Ἐσέβαλε μέν νυν στρατιήν και ούτος, έπεί τε ήρξε, ές τε Μίλητον και ές Σμύρνην, και Κολοφώνος το άστυ είλε. άλλ' ουδέν γάρ μέγα έργον άπ' αὐτοῦ άλλο εγένετο βασιλεύσαντος δυών δέοντα τεσσεράκοντα έτεα, τοῦτον μὲν παρήσομεν, τοσαῦτα ἐπιμνησθέντες. "Αρδυος δὲ τοῦ Γύγεω μετὰ Γύγην βασιλεύσαντος 15
μνήμην ποιήσομαι. οὖτος δὲ Πριηνέας τε είλε, ἐς Μίλητόν τε ἐσέβαλε ἐπὶ τούτου τε τυραννεύοντος Σαρδίων,
Κιμμέριοι ἐξ ἠθέων ὑπὸ Σκυθέων τῶν Νομάδων ἐξαναστάντες, ἀπικέατο ἐς τὴν 'Ασίην, καὶ Σάρδις πλὴν τῆς
ἀκροπόλιος είλον.

"Αρδυος δὲ βασιλεύσαντος ένδς δέοντα πεντήκοντα 16 έτεα, έξεδέξατο Σαδυάττης ὁ "Αρδυος, καὶ ἐβασίλευσεν έτεα δυώδεκα Σαδυάττεω δὲ, 'Αλυάττης. Οὐτος δὲ Κυαξάρη τε τῷ Δηϊόκεω ἀπογόνφ ἐπολέμησε, καὶ Μήδοισι Κιμμερίους τε έκ της Ασίης εξήλασε Σμύρνην τε την από Κολοφώνος κτισθείσαν είλε, ές Κλαζομενάς τε έσέβαλε. ἀπό μέν νυν τούτων οὐκ ὡς ἤθελε ἀπήλλαξε, ἀλλὰ προσπταίσας μεγάλως. άλλα δὲ ἔργα ἀπεδέξατο ἐων ἐν τῆ ἀρχῆ ἀξιαπηγητότατα τάδε. Ἐπολέμησε Μιλησίοισι, 17 παραδεξάμενος τον πόλεμον παρά του πατρός. επελαύνων γάρ επολιόρκες την Μίλητον τρόπω τοιώδε όκως μεν είη εν τη γη καρπός άδρος, τηνικαθτα εσέβαλλε την στρατιήν. έστρατεύετο δὲ ὑπὸ συρύγγων τε καὶ πηκτίδων, και αύλου γυναικητου τε και αυδρητου. ώς δε ες την Μιλησίην ἀπίκοιτο, οἰκήματα μὲν τὰ ἐπὶ τῶν ἀγρῶν οὐτε κατέβαλλε, ούτε ενεπίμπρη, ούτε θύρας απέσπα, εα δε κατά χώρην έστάμεναι ό δε τά τε δένδρεα και τον καρπον τον εν τη γη οκως διαφθείρειε, απαλλάσσετο οπίσω. της γαρ θαλάσσης οι Μιλησιοι επεκράτεον, ώστε επέδρης μή είναι ἔργον τῆ στρατιῆ. τὰς δὲ οίκίας οὐ κατέβαλλε ὁ Λυδὸς τῶνδε είνεκα, ὅκως ἔχοιεν ἐνθεῦτεν ὁρμεωμενοι τὴν γην σπείρειν τε καὶ ἐργάζεσθαι οι Μιλήσιοι, αὐτὸς δὶ, ἐκείνων ἐργαζομένων, ἔχοι τι καὶ σίνεσθαι ἐσβάλλων. Ταῦτα ποιέων, ἐπολέμες ἔτεα ἔνδεκα ἐν τοῖσι τρωματα 18 μεγάλα διφάσια Μιλησίων εγένετο, εν τε Λιμενηίω χώρης της σφετέρης μαχεσαμένων, και εν Μαιώνδρου πεδίω. τὰ μέν νυν εξ έτεα τῶν ενδεκα Σαδυάττης ὁ Αρδυος ετι Λυδων ήρχε, ὁ καὶ ἐσβαλων τηνικαθτα ἐς τὴν Μιλησίην την στρατιήν (Σαδυάττης γάρ ούτος και ό τον πόλεμον ην συνάψας) τὰ δὲ πέντε τῶν ἐτέων τὰ ἐπόμενα τοῖσι ἐξ Αλυάττης ὁ Σαδυάττεω ἐπολέμεε, ôς παραδεξάμενος,

(ώς καὶ πρότερον μοι δεδήλωται) παρά τοῦ πατρὸς τὸν πόλεμον, προσείχε εντεταμένως. τοίσι δε Μιλησίοισι ουδαμοί Ιώνων τον πόλεμον τουτον συνεπελάφρυνον, ότι μή Χιοι μούνοι. ούτοι δε το δμοίον ανταποδιδόντες έτιμώρεον και γαρ δή πρότερον οι Μιλήσιοι τοισι Χίοισι 19 τον προς Έρυθραίους πόλεμον συνδιήνεικαν. Τώ δε δυωδεκάτι έτει ληίου εμπιπραμένου ύπο της στρατίης, συνηνείχθη τι τοιόνδε γενέσθαι πρήγμα ώς αφθη τάχιστα τὸ λήτου ανέμφ βιώμενου, αψατο υηοῦ Αθηναίης, ἐπίκλησιν Ασσησίης. άφθεις δε ο νηὸς, κατεκαύθη. και τὸ παραυτίκα μέν λόγος οὐδεὶς ἐγένετο· μετὰ δὲ, τῆς στρατιῆς ἀπικομένης ἐς Σάρδις, ἐνόσησε ὁ Αλυάττης. μακροτέρης δέ οι γενομένης της νούσου, πέμπει ές Δελφούς θεοπρόπους, είτε δη συμβουλεύσαντός τευ, είτε καλ αὐτφ έδοξε πέμψαντα τον θεον επείρεσθαι περί της νούσου. τοίσι δε ή Πυθίη απικομένοισι ες Δελφούς ούω έφη χρήσειν, πρίν η του νηδυ της 'Αθηναίης ανορθώσουσι, του ενέπρησαν 20 χώρης της Μιλησίης εν Ασσησφ. Δελφών οίδα έγω ούτω ακούσας γενέσθαι. Μιλήσιοι δε τάδε προστιθείσι τούτοισε Περίανδρον τον Κυψέλου, εόντα Θρασυβούλφ τῷ τότε Μιλήτου τυραυνεύοντι ξείνον ες τα μάλιστα, πυθόμενον τὸ χρηστήριον τὸ τῷ Αλυάττη γενόμενον, πέμψαντα άγγελον κατειπείν, όκως άν τι προειδώς πρός τὸ παρεὸν βουλεύηται. Μιλήσιοι μέν νυν οὕτω λέγουσι 21 γενέσθαι. 'Αλυάττης δὲ, ώς οἱ ταῦτα ἐξαγγέλθη, αὐτίκο επεμπε κήρυκα èς Μίλητου, βουλόμενος σπουδάς ποιή-σασθαι Θρασυβούλο τε καὶ Μιλησίοισι χρόνου οσου αν του νηον οἰκοδομή. ὁ μεν δή ἀπόστολος ές την Μίλητον ην Θρασύβουλος δε σαφέως προπεπυσμένος πάντα λόγον, καὶ είδως τὰ Αλυάττης μέλλοι ποιήσειν, μηχαναται τοιάδε. όσος ην εν τῷ ἄστεῖ σίτος καὶ έωντοῦ καὶ ίδιωτικὸς, τοῦτον πάντα συγκομίσας ές τὴν ἀγορὴν, προείπε Μιλησίοισι, ἐπεὰν αὐτὸς σημήνη, τότε πίνειν τε πάντας 22 καὶ κώμφ χρέεσθαι ἐς άλλήλους. Ταῦτα δὲ ἐποίεἐ τε καλ προαγόρευε Θρασύβουλος τωνδε είνεκεν, δκως αν δή ό κήρυξ ό Σαρδιηνός, ίδων τε σωρόν μέγαν σίτου κεχυμένον, και τους ανθρώπους εν εύπαθείησι εόντας, αγγείλη 'Αλυέττη τα δή και έγένετοι ώς γαρ δή ιδών τε έκεινα ό

κήρυξ, καὶ εἴπας πρὸς Θρασύβουλον τὰς ἐντολὰς τοῦ Λυδοῦ, ἀπῆλθε ἐς τὰς Σαρδις, ὡς ἐγὼ πυνθάνομαι, δι οὐδὲν ἄλλο ἐγένετο ἡ διαλλαγή. ἐλπίζων γὰρ ὁ 'Αλυάττης σιτοδηίην τε εἶναι ἰσχυρὴν ἐν τῆ Μιλήτῳ καὶ τὸν λεὼν τετρύσθαι ἐς τὸ ἔσχατον κακοῦ, ἤκουε τοῦ κήρυκος νοστήσαντος ἐκ τῆς Μιλήτου τοὺς ἐναντίους λόγους ἡ ὡς αὐτὸς κατεδόκεε. μετὰ δὲ, ἢ τε διαλλαγή σφι ἐγένετο, ἐπ' ῷ τε ξείνους ἀλλήλοισι εἶναι καὶ ξυμμάχους. καὶ δύο τε ἀντὶ ἑνὸς νηοὺς τῆ 'Αθηναίη ῷκοδόμησε ὁ 'Αλυάττης ἐν τῆ 'Ασσησῷ, αὐτός τε ἐκ τῆς νούσου ἀνέστη. κατὰ μὲν τὸν πρὸς Μιλησίους τε καὶ Θρασύβουλον πόλεμον

Αλυάττη ώδε έσχε.

Περίανδρος δέ ήν Κυψέλου παις, ούτος ο τῷ Θρασυ- 23 βούλφ τὸ χρηστήριον μηνύσας. ἐτυράννευε δὲ ὁ Περίαν-δρος Κορίνθου. τῷ δὴ λέγουσι Κορίνθιοι (ὁμολογέουσι δέ σφι Λέσβιοι) ἐν τῷ βίῳ θῶυμα μέγιστον παραστῆναι· ᾿Αρίονα τὸν Μηθυμναῖον ἐπὶ δελφῖνος ἐξενειχθέντα ἐπὶ Ταίναρον, εόντα κιθαρωδον των τότε εόντων ούδενος δεύτερον, καὶ διθύραμβον, πρώτον ἀνθρώπων τῶν ἡμεῖς ἴδμεν, ποιήσαντά τε καὶ ὀνομάσαντα καὶ διδάξαντα ἐν Κορίνθω τοῦτον τὸν Αρίονα λέγουσι, τὸν πολλον τοῦ χρόνου δια- 24 τρίβοντα παρά Περιάνδρφ, επιθυμήσαι πλώσαι ες Ίταλίην τε και Σικελίην εργασάμενον δε χρήματα μεγάλα, θελήσαι οπίσω ες Κόρινθον απικέσθαι. δρμάσθαι μέν νυν έκ Τάραντος, πιστεύοντα δὲ οὐδαμοῖσι μᾶλλον ή Κορινθίοισι, μισθώσασθαι πλοΐον ανδρών Κορινθίων. τούς δὲ ἐν τῷ πελάγει ἐπιβουλεύειν, τὸν ᾿Αρίονα ἐκβαλόντας έχειν τὰ χρήματα. τὸν δὲ, συνέντα τοῦτο, λίσσεσθαι, χρήματα μέν σφὶ προϊέντα, ψυχὴν δὲ παραιτεόμενον. ούκων δη πείθειν αὐτὸν τούτοισι άλλα κελεύειν τοὺς πορθμέας ή αὐτὸν διαχρίασθαί μιν, ώς αν ταφής εν γή τύχη, η έκπηδαν ές την θάλασσαν την ταχίστην. απείληθέντα δὲ τὸν ᾿Αρίονα ἐς ἀπορίην, παραιτήσασθαι, έπειδή σφι ούτω δοκέοι, περιϊδέειν αυτόν εν τη σκευή πάση στάντα εν τοίσι εδωλίοισι, αείσαι αείσας δε, ύπεδέκετο έωυτον κατεργάσασθαι καλ τοισι έσελθείν γαρ ήδονήν, εί μέλλοιεν ακούσεσθαι τοῦ αρίστου ανθρώπων αοιδού, αναχωρήσαι έκ της πρύμνης ές μέσην νέα. τὸν

δέ, ενδύντα τε πασαν την σκευην, και λαβόντα την κιθ ρην, στάντα έν τοισι έδωλίοισι, διεξελθείν νόμον τ ορθίου τελευτώντος δε του νόμου, ρίψαι μιν ές την θ λασσαν έωυτον, ώς είχε, σύν τη σκευή πάση καὶ το μεν αποπλέειν ές Κόρινθον τον δε, δελφίνα λέγου ύπολαβόντα έξενεικαι επί Ταίναρον. ἀποβάντα δὲ αὐτ χωρέειν ες Κόρινθον σύν τη σκευή, και απικόμενον απ γέεσθαι παν το γεγονός. Περίανδρον δε ύπο απιστί Αρίονα μεν εν φυλακή έχειν, οὐδαμή μετιέντα, ανακώς έχειν τών πορθμέων ώς δε άρα παρείναι αυτούς, κλι θέντας ιστορέεσθαι εί τι λέγοιεν περί Αρίονος. φαμένο δε εκείνων ώς είη τε σως περί Ίταλίην, καί μιν εί πρήσ σοντα λίποιεν εν Τάραντι, επιφανήναι σφι τον 'Αρίον

ώσπερ έχων έξεπήδησε και τοίς, έκπλαγέντας, οὐκ έχε έτι ελεγχομένους άρνέεσθαι. Ταῦτα μέν νυν Κορίνθιοί καὶ Λέσβιοι λέγουσι καὶ ᾿Αρίονός ἐστι ἀνάθημα χάλκει ου μέγα επί Ταινάρφ, επί δελφίνος επεών άνθρωπος.

Άλυάττης δὲ ὁ Λυδὸς τὸν πρὸς Μιλησίους πόλεμα διενείκας, μετέπειτα τελευτή, βασιλεύσας έτεα έπτα κ πεντήκοντα. ανέθηκε δε, εκφυγών την νοίσον δεύτερ ούτος της οἰκίης ταύτης ές Δελφούς κρητηρά τε αργύρει μέγαν, και υποκρητηρίδιον σιδήρεον κολλητόν, θέης άξα διά πάντων των εν Δελφοίσι άναθημάτων Γλαύκου το Χίου ποίημα, δε μοῦνος δη πάντων ανθρώπων σιδήρο κολλησιν έξεθρε.

Τελευτήσαυτος δε Αλυάττεω, εξεδέξατο την βασ ληίην Κροίσος ο 'Αλυάττεω, ετέων εων ήλικίην πέντε κ τριήκοντα: ος δή Έλλήνων πρώτοισι επεθήκατο Έφ σίοισι. ένθα δή οι 'Εφέσιοι πολιορκεόμενοι ύπ' αὐτο ανέθεσαν την πόλιν τη Αρτέμιδι, εξάψαντες έκ του νης σχοινίον ες το τείχος. έστι δε μεταξύ της τε παλαιί πόλιος, ή τότε ἐπολιορκέετο, καὶ τοῦ νηοῦ, ἐπτὰ στάδιο πρώτοισι μεν δή τούτοισι επεχείρησε ο Κροίσος μετ δέ, ἐν μέρει ἐκάστοισι Ἰώνων τε καὶ Αἰολέων, ἄλλοι άλλας αίτίας επιφέρων των μεν εδύνατο μέζονας παρει ρίσκειν, μέζονα έπαιτιώμενος, τοῖσι δὲ αὐτῶν καὶ φαῦλ 27 επιφέρων. 'Ως δε άρα οι εν τη 'Ασίη "Ελληνες κατ

στράφατο ες φόρου απαγωγήν, το ενθεύτεν επενόεε, νέ

ποιησάμενος, επιχειρέειν τοίσι νησιώτησι. εόντων δέ οί πάντων έτοίμων ές την ναυπηγίην, οι μέν Βίαντα λέγουσι τον Πριηνέα απικόμενον ές Σάρδις, οι δε Πιττακον τον Μυτιληναίον, εἰρομένου Κροίσου εἴ τι εἰη νεώτερον περὶ την Ελλάδα, είποντα τάδε, καταπαθσαι την ναυπηγίην " Ω βασιλεῦ, νησιῶται ἵππον συνωνέονται μυρίην, ἐς Σάρ-" δις τε καὶ ἐπὶ σὲ ἔχοντες ἐν νῷ στρατεύεσθαι." Κροῖσον δε, ελπίσαντα λέγειν εκείνον αληθέα, είπειν "Αί γαρ "τοῦτο θεοί ποιήσειαν έπι νόον νησιώτησι, έλθειν έπι "Λυδών παίδας σύν ἵπποισι." Τὸν δὲ, ὑπολαβόντα φάναι " Ω βασιλεῦ, προθύμως μοι φαίνεαι εύξασθαι νησιώτας " ίππευομένους λαβείν εν ήπειρω, οικότα ελπίζων νησιώ-"τας δε τί δοκέεις ευχεσθαι άλλο, η, επεί τε τάχιστα " ἐπύθοντό σε μέλλοντα ἐπὶ σφίσι ναυπηγέεσθαι νέας, λα-" βείν ἀρώμενοι Λυδούς εν θαλάσση, ϊνα ὑπερ τῶν εν τῆ " ήπείρω οἰκημένων Έλλήνων τίσωνταί σε, τούς συ δου-"λώσας έχεις;" Κάρτα τε ήσθηναι Κροίσον τῷ ἐπιλόγῳ. καί οι (προσφυέως γαρ δόξαι λέγειν) πειθόμενον, παύσα- σθαι της ναυπηγίης. και ουτω τοισι τας νήσους οικημένοισι Ίωσι ξεινίην συνεθήκατο.

Χρόνου δὲ ἐπυγινομένου, καὶ κατεστραμμένων σχεδὰν 28 πάντων τῶν ἐντὸς ᾿Λλυος ποταμοῦ οἰκημένων (πλὴν γὰρ Κιλίκων καὶ Λυκίων, τοὺς ἄλλους πάντας ὑπ᾽ ἐωυτῷ εἰχε καταστρεψάμενος ὁ Κροῖσος εἰσὶ δὲ οἴδε, Λυδοὶ, Φρύγες, Μυσοὶ, Μαριανδυνοὶ, Χάλυβες, Παφλαγόνες, Θρήϊκες, οἱ Θυνοί τε καὶ Βιθυνοὶ, Κάρες, Ἰωνες, Δωριέες, Λἰολέες, Πάμφυλοι) κατεστραμμένων δὲ τούτων, καὶ προσε-29 πικτωμένου Κροίσου Λυδοῖσι, ἀπικνέονται ἐς Σάρδις ἀκμαζούσας πλούτῳ ἄλλοι τε οἱ πάντες ἐκ τῆς Ἑλλάδος σοφισταὶ, οἱ τοῦτον τὸν χρόνον ἐτύγχανον ἐόντες, ὡς ἔκαστος αὐτῶν ἀπικνέοιτο καὶ δὴ καὶ Σόλων, ἀνὴρ ᾿Αθηναῖος, ος ᾿Λθηναίοισι νόμους κελεύσασι ποιήσας, ἀπεδήμησε ἔτεα δέκα, κατὰ θεωρίης πρόφασιν ἐκπλώσας, ἵνα δὴ μή τινα τῶν νόμων ἀναγκασθῆ λῦσαι τῶν ἔθετο. αὐτοὶ γὰρ νοὰκ οἶοί τε ἤσαν αὐτὸ ποίῆσαι ᾿Αθηναῖοι ὁρκίοισι γὰρ μεγάλοισι κατείχοντο, δέκα ἔτεα χρήσεσθαι νόμοισι τοὺς ἄν σφι Σόλων θῆται. Αὐτῶν δὴ ὧν τούτων 30 καὶ τῆς θεωρίης ἐκδημήσας ὁ Σόλων εἵνεκεν, ἐς Αἴγυπτον

άπίκετο παρά Αμασιν, καὶ δή καὶ ἐς Σάρδις παρά Κροῖσου. απικόμενος δε, εξεινίζετο εν τοισι βασιληίοισι ύπο του Κροίσου μετά δε, ημέρη τρίτη ή τετάρτη, κελεύσαντος Κροίσου, του Σόλωνα θεράποντες περιήγον κατά τούς θησαυρούς, καὶ ἐπεδείκυυσαν πάντα ἐόντα μεγάλα τε καὶ όλβια. Θεησάμενον δέ μιν τὰ πάντα καλ σκεψάμενον, ώς οί κατὰ καιρον ήν, εἴρετο ὁ Κροῖσος τάδε "Ξεῖνε 'Αθη-"ναῖε, παρ' ήμέας γὰρ περὶ σέο λόγος ἀπῖκται πολλὸς, "καὶ σοφίης εἴνεκεν τῆς σῆς καὶ πλάνης, ὡς φιλοσοφέων " γην πολλην θεωρίης είνεκεν επελήλυθας. νῦν ων ίμερος " ἐπείρεσθαί μοι ἐπῆλθε, εἴ τινα ήδη πάντων εἶδες όλ-" βιώτατον;" 'Ο μέν, έλπίζων είναι ανθρώπων όλβιώτατος, ταῦτα ἐπειρώτα. Σόλων δὲ, οὐδὲν ὑποθωπεύσας, άλλὰ τῷ ἐόντι χρησάμενος, λέγει "Ω βασιλεῦ, Τέλ-"λον Αθηναΐον" Αποθωυμάσας δὲ Κροῖσος τὸ λεχθὲν, είρετο έπιστρεφέως "Κοίη δή κρίνεις Τέλλον είναι όλ-"βιώτατον;" Ο δε είπε "Τέλλφ, τοῦτο μεν, τῆς πό" λιος εὐ ἡκούσης, παίδες ήσαν καλοί τε καγαθοί, καί " σφι είδε άπασι τέκνα έκγενόμενα, και πάντα παραμεί-" γαντας τοῦτο δε, τοῦ βίου εὐ ηκοντι, ὡς τὰ παρ' ήμῦν, " τελευτή του βίου λαμπροτάτη επεγένετο, γενομένης " γὰρ 'Αθηναίοισι μάχης πρὸς τους ἀστυγείτονας ἐν " Ελευσίνι, βοηθήσας, και τροπην ποιήσας των πολε-" μιων, ἀπέθανε κάλλιστα. καί μιν 'Αθηναῖοι δημοσίη τε " ἔθαψαν αὐτοῦ τῆπερ ἔπεσε καὶ ἐτίμησαν μεγάλως.'

"Ως δὲ τὰ κατὰ τὸν Τέλλον προετρέψατο ὁ Σόλων τὸν Κροισον, εἴπας πολλά τε καὶ ὅλβια, ἐπειρώτα τίνα δεύτερον μετ' ἐκείνον ίδοι, δοκέων πάγχυ δευτερεῖα γῶν οἴσεσθαι. ὁ δὲ εἶπε' "Κλέοβίν τε καὶ Βίτωνα. τούτοισι "γὰρ, ἐοῦσι γένος 'Αργείοισι, βίος τε ἀρκέων ὑπῆν, καὶ πρὸς τούτφ, ρώμη σώματος τοιήδε' ἀεθλοφόροι τε ἀμφότεροι ὁμοίως ἢσαν, καὶ δὴ καὶ λέγεται ὅδε ὁ λόγος. "ἐούσης ὀρτῆς τῆ "Ηρη τοῖσι 'Αργείοισι, ἔδεε πάντως τὴν μητέρα αὐτῶν ζεύγεὶ κομισθῆναι ἐς τὸ ἰρόν οἱ δὲ σφι βόες ἐκ τοῦ ἀγροῦ οὐ παρεγίνοντο ἐν ὧρη ἐκκληῖόμενοι "δὲ τῆ ὧρη οἱ νεηνίαι, ὑποδύντες αὐτοὶ ὑπὸ τὴν ζεύγλην, "είλκον τὴν ἄμαξαν, ἐπὶ τῆς ἀμάξης δὲ σφι ὀχέετο ἡ "μήτηρ. σταδίους δὲ πέντε καὶ τεσσεράκοντα διακομίσους σεντακοις "Εντον τὸν διακομίσους δὲ πέντε καὶ τεσσεράκοντα διακομίσους δε πέντε καὶ τεσσερά και καὶ το δε τὸ διακομίσους δε πέντε καὶ το δε τὸν τὸν δε τὸν τὸν διακομένους τὸν δε τὸν διακομένους τὸν δε τὸν τὸν διακομένους τὸν δε τὸν διακομένους τὸν διακομένους τὸν διακομένους τὸν δε τὸν δε τὸν δὲν δε τὸν δε τὸν διακομένους τὸν διακομένους τὸν δε τὸν διακομένους τὸν δε τὸν δε τὸν δε τὸν διακομένους τὸν δε τὸν διακομένους τὸν δε τὸν δε τὸν διακομένους τὸν δε τὸν δε τὸν δε τὸν δε τὸν διακομένους τὸν δε τὸν

"σαντες απίκοντο ες τὸ ἱρόν ταῦτα δέ σφι ποιήσασι, " καὶ ὀφθεῖσι ὑπὸ τῆς πανηγύριος, τελευτή τοῦ βίου " ἀρίστη ἐπεγένετο. διέδεξέ τε ἐν τούτοισι ὁ θεὸς, ὡς " άμεινον είη ανθρώπω τεθνάναι μαλλον ή ζώειν. 'Αρ-, " γείοι μεν γαρ περιστάντες εμακάριζον των νεηνιέων τήν "ρώμην" αι δε Αργείαι, την μητέρα αυτών, οίων τέκνων " ἐκύρησε. ή δὲ μήτηρ περιχαρής ἐοῦσα τῷ τε ἔργφ καὶ " τὴ φήμη, στασα αντίον τοῦ αγάλματος, εὐχετο, Κλέοβί "τε καλ Βίτωνι, τοισι έωυτης τέκνοισι, οι μιν ετίμησαν "μεγάλως, δουναι την θεον το ανθρώπω τυχειν άριστον " έστι. μετά ταύτην δὲ τὴν εὐχὴν, ώς ἔθυσάν τε καὶ εὐω-"χήθησαν, κατακοιμηθέντες έν αὐτῷ τῷ ἱρῷ οἱ νεηνίαι, "ούκετι ανέστησαν, αλλ' εν τέλει τούτω έσχουτο. 'Αρ-" γείοι δέ σφεων εικόνας ποιησάμενοι, ανέθεσαν ές Δελ-" φούς, ώς 'ἀνδρῶν ἀρίστων γενομένων."

Σόλων μεν δη ευδαιμονίης δευτερεία ένεμε τούτοισι. 32 Κροισος δε σπερχθείς, είπε " Ω ξείνε 'Αθηναίε, ή δε " ήμετέρη ευδαιμονίη ούτω τοι απέρριπται ές το μηδεν, " ώστε ουδε ιδιωτέων ανδρών αξίους ήμέας εποίησας; Ό δὲ εἶπε " Ω Κροῖσε, ἐπιστάμενόν με τὸ θεῖον πᾶν " εδυ φθουερόν τε και ταραχώδες, επειρωτάς αυθρωπηίων " πρηγμάτων πέρι; εν γαρ τῷ μακρῷ χρόνῷ πολλα μέν " έστι ίδέειν τα μή τις έθέλει, πολλά δε και παθέειν " ες γαρ εβδομήκοντα έτεα ούρον της ζόης ανθρώπω προ-"τίθημι. ούτοι εόντες ενιαυτοί εβδομήκοντα, παρέχονται "ήμέρας διηκοσίας καλ πεντακισχιλίας καλ δισμυρίας, " εμβολίμου μηνός μη γινομένου. εί δε δη εθελήσει του-"τερον των ετέων μηνί μακρότερον γίνεσθαι, ίνα δή αί " ωραι συμβαίνωσι παραγινόμεναι ές τὸ δέον, μήνες μέν 🗶 "παρὰ τὰ ἐβδομήκοντα ἔτεα οἱ ἐμβόλιμοι γίνονται τριή-"κουτα πέντε ήμέραι δὲ ἐκ τῶν μηνῶν τούτων, χίλιαι "πεντήκοντα. τουτέων των άπασέων ήμερέων, των ές "τὰ ἐβδομήκοντα ἔτεα ἐουσέων πεντήκοντα καὶ διηκοσίων "καλ έξακισχιλιέων καλ δισμυριέων, ή ετέρη αυτέων τη " έτέρη ήμέρη το παράπαν ούδεν όμοῖον προσάγει πρήγμα. "ουτω ων, ω Κροισε, παν έστι ανθρωπος συμφορή. έμοι "δε σύ και πλουτέειν μεν μέγα φαίνεαι, και βασιλεύς " είναι πολλών ανθρώπων έκείνο δε το είρεο με, ούκω σε

" θωμαι, οὐ γάρ τοι ὁ μέγα πλούσιος μᾶλλον τοῦ ἐπ " ἡμέρην ἔχοντος ολβιώτερος ἐστι, εἰ μή οἱ τύχη ἐπί " σποιτο, πάντα καλά έχοντα τελευτήσαι εὐ τον βίον "πολλοί μέν γὰρ ζάπλουτοι ἀνθρώπων, ἀνόλβιοί εἰσι " πολλοί δὲ μετρίως έχοντες βίου, εὐτυχέες. ὁ μὲν δη

" μέγα πλούσιος, ἀνόλβιος δὲ, δυοῖσι προέχει τοῦ εὐτυ-"χέος μούνοισι ούτος δέ, του πλουσίου και ανολβίου "πολλοίσι. ὁ μὲν, ἐπιθυμίην ἐκτελέσαι, καὶ ἄτην μεγά-« λην προσπεσούσαν ένεικαι δυνατώτερος ο δέ, τοισίδε "προέχει εκείνου άτην μεν καὶ επιθυμίην οὐκ όμοίως " δυνατός εκείνω ενείκαι, ταθτα δε ή εθτυχίη οι απερύκει 4 άπηρος δε εστί, άνουσος, άπαθης κακών, εύπαις, εύειδής. " εί δε πρός τούτοισι έτι τελευτήσει τον βίον εύ, ούτος " έκεινος τον συ ζητεις, δλβιος κεκλησθαι άξιός έστι πριν δ' αν τελευτήση, επισχέειν, μηδε καλέειν κω όλ-" βιον, άλλ' εὐτυχέα κτά πάντα μέν νυν ταῦτα συλλα-" βειν ανθρωπον ξόντα αδύνατον έστι, ώσπερ χώρη ουδε-" μία καταρκέει πάντα έωντη παρέχουσα, αλλά άλλο μέν " έχει, ετερου δε επιδέεται ή δε αν τα πλείστα έχη " άρίστη αΰτη. Θς δὲ καὶ ἀνθρώπου σῶμα ἐν οὐδὲν αὔ-" ταρκές έστι το μεν γαρ έχει, άλλου δε ενδεές έστι. ος "δ' αν αυτών πλειστα έχων διατελέη, και έπειτα τελευ-" τήση εύχαρίστως τὸν βίον, οὖτος παρ' ἐμοὶ τὸ οὔνομα " τοῦτο, δ βασιλεῦ, δίκαιός έστι φέρεσθαι. σκοπέειν δὲ " χρη παντός χρήματος την τελευτην κη αποβήσετη "πολλοισι γαρ δη ύποδέξας όλβον ο θεός, προρρί . 83 "ανέτρεψε." Ταθτα λέγων τῷ Κροίσω οὐ κως ο έχαρίζετο, οίτε λόγου μιν ποιησάμενος οὐδενὸς, ἀποπέμ-πεται κάρτα δόξας ἀμαθής είναι, δς τὰ παρεόντα ἀγαθὰ μετείς, την τελευτήν παντός χρήματος όραν εκέλευε. Μετὰ δὲ Σόλωνα οἰχόμενον, έλαβε ἐκ θεοῦ νέμεσ

μεγάλη Κροισον ώς είκασαι, ότι ενόμισε εωυτον είναι ανθρώπων απάντων ολβιώτατον. αυτίκα δέ οι εύδοντ επέστη δυειρος, δς οι την αληθηίην έφαινε των μελλόν-των γενέσθαι κακών κατά τον παίδα. ήσαν δε τώ Κροίσ δύο παίδες των ούτερος μεν διέφθαρτο ην γαρ δη κωφός δ δε ετερος, των ήλικων μακρώ τα πάντα πρώτος ούνομα δέ οι ην "Ατυς. τοῦτον δη ων τον "Ατυν σημαίνει τῷ Κροίσῷ ὁ ὄνειρος, ως ἀπολέει μιν αἰχμῆ σιδηρέη βληθέντα. ὁ δὲ ἐπεί τε ἐξεγέρθη, καὶ ἐωντῷ λόγον ἔδωκε, καταρρωδήσας τον ὄνειρον, ἄγεται μὲν τῷ παιδὶ γυναίκα: έωθότα δὲ στρατηγέειν μιν των Λυδων, οὐδαμή έτι ἐπὶτοιούτο πρήγμα έξέπεμπε. ακόντια δε και δοράτια, και τοιούτο πρηγμα εξεπεμπε. μεοντία σε και συμετιμ, και τοιαύτα πάντα τοισι χρέονται ές πόλεμον ἄνθρωποι, έκ τῶν ἀνδρεώνων ἐκκομίσας, ἐς τοὺς θαλάμους συνένησε, μή τι οἱ κρεμάμενον τῷ παιδὶ ἐμπέση. "Εχοντος δὲ οἱ 35 ἐν χερσὶ τοῦ παιδὸς τὸν γάμον, ἀπικνέεται ἐς τὰς Σάρδις ἀνὴρ συμφορῆ ἐχόμενος, καὶ οὐ καθαρὸς χεῖρας ἐων, Φρὺξ μεν γενεή, γένεος δε του βασιλητου. παρελθών δε ούτος ές τὰ Κροίσου οἰκία, κατὰ νόμους τοὺς ἐπιχωρίους καθαρσίου εδέετο κυρήσαι Κροίσος δέ μιν ἐκάθηρε. ἔστι δὲ παραπλησίη ή κάθαρσις τοίσι Λυδοίσι και τοίσι "Ελλησι. ἐπεί τε δὲ τὰ νομιζόμενα ἐπρίησε ὁ Κροίσος, επυνθάνετο οκόθεν τε καλ τίς είη, λέγων τάδε ""Ωνθρωπε, "τίς τε έων, καλ κόθεν της Φρυγίης ήκων, επίστιος "έμολ εγένεο; τίνα τε ανδρών η γυναικών εφόνευσας;" Ο δὲ ἀμείβετο " Ω βασιλεῦ, Γορδίεω μὲν τοῦ Μίδεώ "εἰμι παῖς, οὐνομάζομαι δὲ "Αδρηστος φονεύσας δὲ "ἀδελφεὸν ἐμεωντοῦ ἀέκων, πάρειμι ἐξεληλαμένος τε "ύπο του πατρός καὶ ἐστερημένος πάντων." Κροισος δέ μιν ἀμείβετο τοισδε "Ανδρών τε φίλων τυγχάνεις " έκγουος έων, καὶ ελήλυθας ες φίλους ενθα αμηχανήο σεις χρήματος οὐδενὸς, μένων ἐν ήμετέρου. συμφορὴν ε ταύτην ώς κουφότατα φέρων, κερδανέεις πλείστον. Ο μεν δη δίαιταν είχε εν Κροίσου.

Εν δὲ τῷ αὐτῷ χρόνο τούτο, ἐν τῷ Μυσίῳ Οὐλύμπο 86 συὸς χρῆμα γίνεται μέγα ὁρμεώμενος δὲ οὐτος ἐκ τοῦ οἴρεος τούτου, τὰ τῶν Μυσῶν ἔργα διαφθείρεσκε. πολλακι δὲ οἱ Μυσοὶ ἐπ αὐτὸν ἐξελθόντες, ποιέεσκον μεν οἰδὲν κακὸν, ἔπασχὸν δὲ πρὸς αὐτοῦ. τέλος δὲ, ἀπικομενοι παρὰ τὸν Κροῖσον τῶν Μυσῶν ἄγγελοι, ἔλεγον τάδε " Ω βασιλεῦ, ὑὸς χρῆμα μέγιστον ἀνεφάνη ἡμῶν "ἐν τῆ χώρη, δς τὰ ἔργα διαφθείρει. τοῦτον προθυμε"ὁμενοι ἐλέειν, οὐ δυνάμεθα νῦν ὧν προσδεόμεθά σευ, "τὸν παῖδα καὶ λογάδας νεηνίας καὶ κύνας συμπέμψαι

" ήμιν, ώς ἄν μω έξελωμεν έκ της χώρης." ΚΟί μεν δη τούτων έδέοντο. Κροίσος δέ, μνημονεύων τοῦ ονείρου τὰ ἔπεα, έλεγε σφι τάδε "Παιδός μεν πέρι τοῦ έμοῦ ⁴⁴ μη μνησθήτε έτε ου γάρ αν ύμιν συμπέμψαιμε νεό-⁴⁴ γαμός τε γάρ έστι, και ταυτά οι νυν μέλει. Δυδών " μέντοι λογάδας και το κυνηγέσιον παν συμπέμινω. " καὶ διακελεύσομαι τοῖσι ἰοῦσι, εἶναι ώς προθυμοτάτοισι 37 " συνεξελέειν ὑμιν τὸ θηρίον ἐκ τῆς χώρης." Ταῦτα ἀμείψατο απογρεωμένων δε τούτοισι των Μυσων, επεισέρχεται ο τοῦ Κροίσου παις, ακηκοώς των εδέοντο οί Μυσοί οὐ φαμένου δὲ τοῦ Κροίσου τόν γε παῖδά σφι συμπέμψειν, λέγει προς αὐτον ο νεηνίης τάδε "" Ω πάτερ, "τὰ κάλλιστα πρότερου κοτε καὶ γευναιότατα ήμιν ήν, « ές τε πολέμους και ές άγρας φοιτέοντας ευδοκιμέειν " νυν δε αμφοτέρων με τούτων αποκληίσας έχεις, ούτε "τινά δειλίην μοι παριδών, ούτε άθυμίην. νῦν τε τέοισί "με χρη δμμασι ές τε αγορήν και έξ αγορής φοιτέοντα " φαίνεσθαι; κοιος μέν τις τοισι πολιήτησι δόξω είναι; " κοίος δέ τις τη νεογάμφ γυναικί; κοίφ δε εκείνη δόξει " ἀνδρί συνοικέειν; έμε ών συ ή μέθες ίέναι ἐπὶ τὴν θή-"ρην, η λόγο ανάπεισον δκως μοι αμείνω έστι ταῦτα 88 "οῦτω ποιεόμενα." 'Αμείβεται Κροῖσος τοῖσδε ""Ω " παι, ούτε δειλίην, ούτε άλλο ούδεν άχαρι παριδών τοι, "ποιέω ταθτα άλλά μοι δήτις δνείρου ἐν τῷ υπνῷ " ἐπιστᾶσα ἔφη σε ολυγοχρόνιον ἔσεσθαι, ὑπὸ γὰρ " αιχμής σιδηρέης απολέεσθαι. πρός ων την όψιν ταύ-"την, τον τε γάμον τοι τοῦτον έσπευσα, και επί τὰ " παραλαμβανόμενα ουκ αποπέμπω, φυλακήν έχων εί " κως δυναίμην έπι της έμης σε ζόης διακλέψαι. είς γάρ "μοι μούνος τυγχάνεις έων παις τον γαρ δή έτερον, 39 " διεφθαρμένον την ακοήν, ουκ είναι μοι λογίζομαι." 'Aμείβεται ο νεηνίης τοισδε "Συγγνώμη μεν, ο πάτερ, "τολ, ίδοντί γε όψω τοιαύτην, περλ έμε φυλακήν έχειν " το δε ου μανθάνεις, άλλα λέληθε σε το ονειρον, εμέ τοι " δίκαιόν έστι φράζειν. φής τοι το δνειρον ύπο αίχμης " σιδηρέης φάναι έμε τελευτήσει» ύος δε κοίαι μέν είσι " χειρες, κοίη δε αίχμη σιδηρέη, ήν συ φοβέαι; εί μεν " γαρ ύπο οδώντος τοι είπε τελευτήσειν με, ή άλλου τευ ο

"τι τούτφ ἔοικε, χρῆν δή σε ποιέειν τὰ ποιέεις νῦν δὲ "ὑπὸ αἰχμῆς. ἐπεί τε ὧν οὐ πρὸς ἄνδρας ἡμῶν γίνεται "ἡ μάχη, μέθες με." 'Αμείβεται Κροῖσος '"Ω παῖ, 40 "ἔστι τῆ με νικῆς, γνώμην ἀποφαίνων περὶ τοῦ ἐνυπ-"νίου ὡς ὧν νενικημένος ὑπὸ σέο, μεταγινώσκα, με-"τίημί τε σε ἰέναι ἐπὶ τὴν ἄγρην."
Εἴπας δὲ ταῦτα ὁ Κροῖσος, μεταπέμπεται τὸν Φρύγα 41 "Αδρηστον, ἀπικομένφ δὲ οἱ λέγει τάδε" ""Αδρηστε, "ἐγώ σε συμφορῆ πεπληγμένον ἀχάρι, τὴν τοι οὐκ "ὀνειδίζω, ἐκάθηρα, καὶ οἰκίοισι ὑποδεξάμενος ἔχω, "παρἔγων πᾶσαν δαπάνην νῦν ὧν (ὀφείλεις κὰς ἐνεῦ "παρέχων πασαν δαπάνην νθν ων (οφείλεις γαρ, εμεθ "προποιήσαντος χρηστὰ ἐς σὲ, χρηστοισί με ἀμείβεσ"θαι) φύλακα παιδός σε τοῦ ἐμοῦ χρητζω γενέσθαι,
"ἐς ἄγρην ὁρμεομένου μή τινες κατ ὁδὸν κλῶπες κα"κοῦργοι ἐπὶ δηλήσει φανέφσι ὑμῦν. πρὸς δὲ τούτω,-«καὶ σέ τοι χρεών έστι ίέναι ένθα ἀπολαμπρύνεαι τοισι «έργοισι πατρωιόν τε γάρ τοι έστι, καὶ προσέτι ρώμη "ύπάρχει." 'Αμείβεται ὁ "Αδρηστος ""Ο βασιλεῦ, 42 "ἄλλως μὲν ἔγω γε ᾶν οὐκ ἤια ἐς ἄεθλον τοιόνδε οὕτε "άλλως μέν εγω γε αν ουκ ήια ες αεθλον τοιονός ούτε
"γαρ συμφορή τριήδε κεχρημένον οίκός εστι ες δμήλικας
"εὐ πρήσσοντας ἰέναι, ούτε το βούλεσθαι πάρα: πολ"λαχή τε αν ἴσχον ἐμεωντόν. νῦν δὲ, ἐπεί τε σὺ
"σπεύδεις, καὶ δεῖ τοι χαρίζεσθαι, (ὀφείλω γάρ σε ἀμεί"βεσθαι χρηστοῖσι,) ποιέειν εἰμὶ ἐτοῖμος ταῦτα. παῖδά
"τε σὸν, τὸν διακελεύεαι φυλάσσειν, ἀπήμονα τοῦ
φυλάσσοντος εἴνεκεν προσδοκα τοι ἀπονοστήσειν."
Τοιούτοισι ἐπεί τε οὖτος ἀμείψατο Κροῖσον, ἤῖσαν 48

μετὰ παῖτα ἐξησομικώς) λονόσει τε νεννίσει καὶ κακείνεις.

μετά ταῦτα εξηρτυμένοι λογάσι τε νεηνίησι καί κυσί. μετά ταῦτα ἐξηρτυμένοι λογάσι τε νεηνίησι καὶ κυσί. ἀπικόμενοι δὲ ἐς τὸν Ουλυμπον τὸ ὅρος, ἐζήτεον τὸ θηρίον εὐρόντες δὲ, καὶ περιστάντες αὐτὸ κύκλο, ἐσηκόντιζον. ἔνθα δὴ ὁ ξεῖνος, οῦτος δὴ ὁ καθαρθεὶς τὸν φόνον, καλεόμενος δὲ "Αδρηστος, ἀκοντίζων τὸν σῦν, τοῦ μὲν ἀμαρτάνει, τυγχάνει δὲ τοῦ Κροίσου παιδός. ὁ μὲν δὴ βληθεὶς τῷ αἰχμῷ ἐξέπλησε τοῦ ὀνείρου τὴν φήμην. ἔθεε δὲ τις ἀγγελέων τῷ Κροίσος τὸ γεγονός ἀπικόμενος δὲ ἐς τὰς Σάρδις, τήν τε μάχην καὶ τὸν τοῦ παιδὸς μόρον ἐσήμηνὲ οἰ. Ο δὲ Κροῖσος, τῷ θανάτῳ 44 τοῦ παιδὸς συντεταραγμένος, μῶλλόν τι ἐδεινολογέετο, ότι μιν απέκτεινε τον αυτός φόνου εκάθηρε. περιημε

τέων δὲ τἢ συμφορῆ δεινῶς, ἐκάλεε μὲν Δία Καθάρσιο μαρτυρόμενος τὰ ὑπὸ τοῦ ξείνου πεπονθώς εἴη ἐκάλ δε Έπίστιον τε καὶ Έταιρήϊον, τον αὐτον τοῦτον ον μάζων θεόν του μεν Έπίστιου καλέων, διότι δή οἰκίοιο ύποδεξάμενος τον ξείνον, φονέα του παιδος ελάνθαι Βόσκων τον δε Εταιρήτον, ως φύλακα συμπέμψο Δ5 αὐτὸν, εὐρήκοι πολεμιώτατον. Παρήσαν δὲ μετὰ τοῦτ οι Λυδοί φέροντες τον νεκρόν όπισθε δε είπετό οί φονεύς. στας δε ούτος προ του νεκρού, παρεδίδου έωι τον Κροίσφ, προτείνων τας χειρας, επικατασφάξαι μι κελεύων τῷ νεκρῷ λέγων τι,ν τε προτέρην έωυτο συμφορήν, και ως επ' εκείνη του καθήραντα απολωλεκώ είη, ουδέ οι είη βιώσιμον. Κροίσος δε τούτων ακούσας τόν τε "Αδρηστον κατοικτείρει, καίπερ εων εν κακ οἰκηίφ τοσούτφ, και λέγει πρὸς αὐτόν "Εχω, ω ξεῖνο "παρά σεῦ πῶσαν τὴν δίκην, ἐπειδὴ σεωυτοῦ καταδι " κάζεις θάνατον. είς δε οὐ σύ μοι τοῦδε τοῦ κακοῦ αἴτιος

" el μή σσον ι έκων έξεργάσας αλλά θεων κού τις " σς μοι και πάλαι προεσήμαινε τὰ μέλλοντα εσεσθαι. Κροίσος μέν νυν εθαψε ώς οἰκὸς ἢν τὸν έωυτοῦ παίδα "Αδρηστος δὲ ὁ Γορδίεω τοῦ Μίδεω, οὖτος δὴ ὁ φονεὺ μὲν τοῦ έωυτοῦ ἀδελφεοῦ γενόμενος, φονεὺς δὲ τοῦ καθή ραντος, ἐπεί τε ἡσυχίη των ἀνθρώπων ἐγένετο περὶ τι σῆμα, συγγινωσκόμενος ἀνθρώπων εἶναι τῶν αὐτὸς ἡειδ βαρυσυμφορώτατος, ἐωυτὸν ἐπικατασφάζει τῷ τὐμβῳ

Κροΐσος δε επί δύο έτεα εν πένθει μεγάλω καθήστο τοῦ παιδὸς εστερημένος.
6 Μετὰ δε, ή Αστυάγεω τοῦ Κυαξάρεω ήγεμονία καταιρεθείσα ύπὸ Κύρου τοῦ Καμβύσεω, καὶ τὰ τῶι Περσέων πρήγματα αὐξανόμενα, πένθεος μεν Κροῦσοι ἀπέπαυσε ἐνέβησε δε ἐς φροντίδα, εἴ κως δύναιτο, πρὶι μεγάλους γενέσθαι τοὺς Πέρσας, καταλαβεῖν αὐτῶι

αυξανομένην την δύναμιν. Μετὰ ῶν την διάνοιαν ταύ την αὐτικα ἀπεπειρῶτο τῶν μαντητων τῶν τε ἐν Ἑλλησι καὶ τοῦ ἐν Λιβύῃ διαπέμιψας ἄλλους ἄλλη, τοὺς μὲι ἐς Δελφοὺς ἰέναι, τοὺς δὲ ἐς Ἦξιας τὰς Φωκέων, τοὺς δὲ ἐς Δωδώνην οἱ δὲ τινες ἐπέμποντο παρά τὲ ᾿Αμφιά

ρεων καὶ παρὰ Τροφώνιον οἱ δὲ, τῆς Μιλησίης ἐς Βραγχίδας. ταῦτα μέν νυν τὰ 'Ελληνικὰ μαντήῖα, ἐς τὰ ἀπέπεμψε μαντευσόμενος Κροῖσος. Λιβύης δὲ παρὰ 'Αμμωνα ἀπέστειλε ἄλλους 'χρησομένους. διέπεμπε δὲ πειρεώμενος τῶν μαντηΐων ὅ τι φρονέυιεν ώς, εἰ φρονέοντα τὴν ἀληθητην εὐρεθείη, ἐπείρηταί σφεα δεύτερα πέμπων, εἰ ἐπιχειρέοι ἐπὶ Πέρσας στρατεύεσθαι. 'Εν-47 τειλάμενος δὲ τοῖσι Λυδοῖσι τάδε, ἀπέπεμπε ἐς τὴν διάπειραν τῶν χρηστηρίων ἀπ' ἦς ἀν ἡμέρης ὁρμηθέωσι ἐκ Σαρδίων, ἀπὸ ταύτης ἡμερολογέοντας τὸν λοιπὰν χρόνον, ἐκατοστῷ ἡμέρῃ χρῆσθαι τοῖσι χρηστηρίοισι, ἐπειρωτέοντας ὅ τι ποιέων τυγχάνοι ὁ Λυδῶν βασιλεὺς Κροῖσος ὁ 'Αλυάττεω. ἄσσα δ' ἀν ἔκαστα τῶν χρηστηρίων θεσπίση, συγγραψαμένους ἀναφέρειν παρ' ἐωυτόν. "Ο τι μέν νυν τὰ λοιπὰ τῶν χρηστηρίων ἐθέσπισε, οὐ λέγεται πρὸς οὐδαμῶν ἐν δὲ Δελφοῖσι ὡς ἐσῆλθον τάχιστα ἐς τὸ μέγαρον οἱ Λυδοὶ χρησόμενοι τῷ θεῷ, καὶ ἐπειρώτεον τὸ ἐντεταλμένον, ἡ Πυθίη ἐν έξαμέτρφ τόνφ λέγει τάδε·

Οίδα δ' έγω ψάμμου τ' αριθμόν, καὶ μέτρα θαλάσσης, καὶ κωφοῦ συνίημι, καὶ οὐ φωνεῦντος ἀκούω. 'Οδμή μ' ἐς φρένας ἢλθε κραταιρίνοιο χελώνης ἐψομένης ἐν χαλκῷ ἄμ' ἀρνείοισι κρέεσσι, ἢ χαλκὸς μὲν ὑπέστρωται, χαλκὸν δ' ἐπιέσται.

Ταῦτα οἱ Λυδοὶ θεαπισάσης τῆς Πυθίης συγγραψάμενοι, 48 οἴχοντο ἀπιόντες ἐς τὰς Σάρδις. ὡς δὲ καὶ ὧλλοι οἱ περιπεμφθέντες παρῆσαν φέροντες τοὺς χρησμοὺς, ἐνβαῦτα ὁ Κροῖσος ἔκαστα ἀναπτύσσων ἐπώρα τῶν συγγραμμάτων. τῶν μὲν δὴ οὐδὲν προσίετό μιν ὁ δὲ, ὡς
τὸ ἐκ Δελφῶν ἤκουσε, αὐτίκα προσεύχετό τε καὶ προσἐδέξατο, νομίσας μοῦνον εἶναι μαντήῖον τὸ ἐν Δελφοῖσι,
ἴτι οἱ ἐξευρήκεε τὰ αὐτὸς ἐποίησε. ἐπεί τε γὰρ δὴ
διέπεμψε παρὰ τὰ χρηστήρια τοὺς θεοπρόπους, φυλάξας
τὴν κυρίην τῶν ἡμερέων, ἐμηχανήσατο τοιάδε ἐπινοήσας
τὰ ἢν ἀμήχανον ἐξευρεῖν τε καὶ ἐπιφράσασθαι χελώνην
καὶ ἄρνα κατακόψας, ὁμοῦ ἔψεε αὐτὸς ἐν λέβητι χαλκέφ,
χάλκεον ἐπίθημα ἐπιθείς. Τὰ μὲν δὴ ἐκ Δελφῶν οῦτω 40

τῷ Κροίσφ ἐχρήσθη κατὰ δὲ τὴν ᾿Αμφιάρεω τοῦ μα:
τητου ἀπόκρισιν, οὐκ ἔχω εἶπαι ὅ τι τοῖσι Λυδοία
ἔχρησε ποιήσασι περὶ τὸ ἰρὸν τὰ νομιζόμενα. οὐ γὰ
ών οὐδὲ τοῦτο λέγεται ἄλλο γε, ἡ ὅτι καὶ τοῦτο ἐνόμια

μαντήτον άψευδες έκτησθαι. Μετά δε ταῦτα θυσίησι μεγάλησι του εν Δελφοῖο θεὸν ιλάσκετο. κτήνεά τε γὰρ τὰ θύσιμα πάντα τριο χίλια έθυσε, κλίνας τε έπιχρύσους και έπαργύρους, κι φιάλας χρυσέας, καὶ είματα πορφύρεα, καὶ κιθώνα νηήσας πυρήν μεγάλην, κατέκαιε έλπίζων τον θεδ μαλλόν τι τούτοισι ανακτήσεσθαι Λυδοισί τε πάσ προείπε, θύειν πάντα τινά αὐτῶν τούτῷ ὁ τι ἔχι έκαστος. ώς δε εκ της θυσίης εγένετο, καταχεάμενο χρυσον απλετον, ήμιπλίνθια έξ αὐτοῦ έξήλαυνε έπ μέν τὰ μακρότερα, ποιέων έξαπάλαιστα έπὶ δὲ τ βραχύτερα, τριπάλαιστα ύψος δέ, παλαιστιαία άριθ μου δε, επτακαίδεκα και εκατόν και τουτέων, απέφθο χρυσού τέσσαρα, τρίτον ήμιτάλαντον εκαστον έλκοντο τὰ δὲ ἄλλα ἡμιπλίνθια, λευκοῦ χρυσοῦ, σταθμὸν διτά λαντα. Εποιέετο δε και λέοντος είκονα χρυσοῦ ἀπέφθοι Ελκουσαν σταθμον τάλαντα δέκα. οὐτος ὁ λέων, ἐπε τε κατεκαίετο δ εν Δελφοίσι νηδς, κατέπεσε από τω ήμιπλινθίων επί γαρ τούτοισι ίδρυτο και νυν κείτα έν τῷ Κορινθίων θησαυρῷ, ἔλκων σταθμὸν ἔβδομο ἡμιτάλαντον. ἀπετάκη γὰρ αὐτοῦ τέταρτον ἡμιτάλαντοι 51 Επιτελέσας δε ό Κροισος ταθτα απέπεμπε ές Δελφούς και τάδε άλλα αμα τοισι κρητήρας δύο μεγάθει μεγά λους, χρύσεον καὶ ἀργύρεον τῶν ὁ μὲν χρύσεος ἐκέετ ἐπὶ δεξιὰ ἐσιόντι ἐς τὸν νηὸν, ὁ δὲ ἀργύρεος ἐπ' ἀρισ τερά. μετεκινήθησαν δε και ούτοι ύπο τον νηον κατα καέντα καὶ ὁ μὲν χρύσεος κεῖται ἐν τῷ Κλαζομενίω θησαυρφ, έλκων σταθμόν έννατον ήμιτάλαντον καλ έτ

δυώδεκα μυέας ό δε αργύρεος, επί τοῦ προνητου τῆ γωνίης, χωρέων αμφορέας εξακοσίους. επικίρυαται γαὶ υπό Δελφῶν Θεοφανίοισι. φασὶ δέ μιν Δελφοὶ Θεο δώρου τοῦ Σαμίου εργον είναι καὶ εγὰ δοκέω, οὐ γὰὶ τὸ συντυχὸν φαίνεταί μοι εργον είναι. καὶ πίθους τὰ ἀργυρέους τέσσαρας ἀπέπεμψε, οῦ ἐν τῷ Κορινθίω

θησαυρῷ ἐστᾶσι καὶ περιρραυτήρια δύο ἀνέθηκε, χρύσεόν τε καὶ ἀργύρεον τῶν τῷ χρυσέῷ ἐπυγέγραπται, ΛΑΚΕΔΑΙΜΟΝΙΩΝ, φαμένῶν εἰναι ἀνάθημα οὐκ ὀρθῶς λέγοντες ἔστι γὰρ καὶ τοῦτο Κροίσου. ἐπέγραψε δὲ τῶν τις Δελφῶν, Λακεδαιμονίοισι βουλόμενος χαρίσασθαι τοῦ ἐπιστάμενος τὸ οὔνομα, οὐκ ἐπιμνήσομαι. ἀλλ' ὁ μὲν παῖς, δι' οὖ τῆς χειρὸς ῥέει τὸ ὕδωρ, Λακεδαιμονίων ἐστί οὐ μέντοι τῶν γε περιρραντηρίων οὐδέτερον. ἄλλα τε ἀναθήματα οὐκ ἐπίσημα πολλὰ ἀπέπεμψε ἄμα τούτοισι ὁ Κροῖσος, καὶ χεύματα ἀργύρεα κυκλοτερέα καὶ δὴ καὶ γυναικὸς εἴδωλον χρύσεον τρίπηχυ, τὸ Δελφοὶ τῆς ἀρτοκόπου τῆς Κροίσου εἰκόνα λέγουσι εἶναι. πρὸς δὲ, καὶ τῆς ἐωυτοῦ γυναικὸς τὰ ἀπὸ τῆς δειρῆς ἀνέθηκε ὁ Κροῖσος, καὶ τὰς ζώνας. Ταῦτα μὲν ἐς Δελφοὺς ἀπέπεμψε τῷ δὲ ᾿Αμφιάρεῳ, 52 πυθόμενος αὐτοῦ τήν τε ἀρετὴν καὶ τὴν πάθην, ἀνέθηκε σάκος τε χρύσεον πᾶν, ὁμοίως καὶ αἰχμὴν στερεὴν πᾶσαν χρυσέην, τὸ ξυστὸν τῆσι λόγχησι ἐὸν ὁμοίως χρύσεον τὰ ἔτι καὶ ἀμφότερα ἐς ἐμὲ ἦν κείμενα ἐν Θήβησι, καὶ Θηβαίων ἐν τῷ νηῷ τοῦ Ἱσμηνίου ᾿Απόλ-λωνος.

Τοισι δὲ ἄγειν μέλλουσι τῶν Λυδῶν ταῦτα τὰ 53 δῶρα ἐς τὰ ἰρὰ ἐνετέλλετο ὁ Κροίσος ἐπειρωτῶν τὰ χρηστήρια, εἰ στρατεύηται ἐπὶ Πέρσας Κροίσος, καὶ εἴ τινα στρατον ἀνδρῶν προσθέοιτο φίλον; 'Ως δὲ ἀπικόμενοι ἐς τὰ ἀπεπέμφθησαν οἱ Λυδοὶ ἀνέθεσαν τὰ ἀναθήματα, ἐχρέωντο τοισι χρηστηρίοισι, λέγοντες "Κροίσος, ὁ Λυδῶν τε καὶ ἄλλων ἐθνέων βασιλεὺς, "νομίσας τάδε μαντήῖα εἶναι μοῦνα ἐν ἀνθρώποισι, ὑμῶν "τε ἄξια δῶρα ἔδωκε τῶν ἐξευρημάτων, καὶ νῦν ὑμέας "ἐπειρωτᾶ, εἰ στρατεύηται ἐπὶ Πέρσας, καὶ εἴ τινα "στρατὸν ἀνδρῶν προσθέοιτο σύμμαχον;" Οἱ μὲν ταῦτα ἐπειρώτεον. τῶν δὲ μαντηίων ἀμφοτέρων ἐς τῶυτὸ αὶ γνῶμαι συνέδραμον, προλέγουσαι Κροίσω, ἡν στρατεύηται ἐπὶ Πέρσας, μεγάλην ἀρχήν μιν καταλῦσαι. τοὺς δὲ 'Ελλήνων δυνατωτάτους συνεβούλευόν οἱ ἐξευρόντα φίλους προσθέσθαι. 'Επεί τε δὲ ἀνενειχθέντα τὰ 54 θεοπρόπια ἐπύθετο ὁ Κροίσος, ὑπερήσθη τε τοισι χρη-

στηρίοισε πάγχυ τε έλπίσας καταλύσειν την Κύρου

βασιλητην, πέμψας αὐτις ἐς Πυθώ, Δελφοὺς δωρέεται πυθόμενος αὐτῶν τὸ πλῆθος, κατ' ἄνδρα δύο στατῆρσ ἔκαστον χρυσοῦ. Δελφοὶ δὲ ἀντὶ τούτων ἔδοσαν Κροίσα καὶ Λυδοῖσι προμαντητην καὶ ἀτελείην καὶ προεδρίην καὶ ἐξεῖναι τῷ βουλομένω αὐτῶν γενέσθαι Δελφὸν ἐς τὸι δό ἀεὶ χρόνον. Δωρησάμενος δὲ τοὺς Δελφοὺς ὁ Κροῖσος ἐχρηστηριάζετο τὸ τρίτον. ἐπεί τε γὰρ δὴ παρελαβιτοῦ μαντητου ἀληθητην, ἐνεφορέετο αὐτοῦ. ἐπειρώτα δι τάδε χρηστηριαζόμενος, εἴ οἱ πολυχρόνιος ἔσται ἡ μουναρχίη. ἡ δὲ Πυθίη οἱ χρῷ τάδε

'Αλλ' ὅτ' ἀν ἡμίονος βασιλεὺς Μήδοισι γένηται, καὶ τότε, Λυδὲ ποδαβρὲ, πολυψήφιδα παρ' Ερμον φεύγειν, μηδὲ μένειν, μήδ' αἰδεῖσθαι κακὸς εἶναι.

56 Τούτοισι ελθοῦσι τοῖσι ἔπεσι ὁ Κροῖσος πολλόν τι μάλιστα πάντων ῆσθη, ελπίζων ήμίονον οὐδαμὰ ἀντ' ἀνδρὸς βασιλεύσειν Μήδων οὐδ' ὧν αὐτὸς, οὐδὲ οἱ ἐξ αὐτοῦ, παύσεσθαί κοτε τῆς ἀρχῆς. Μετὰ δὲ ταῦτα ἐφρόντιζε ἱστορέων, τοὺς ᾶν Ἑλλήνων δυνατωτάτους ἐόντας προσκτήσαιτο φιλους. ἱστορέων δὲ, εῖρισκε Λακεδαιμονίους καὶ 'Αθηναίους προέχοντας, τοὺς μὲν τοῦ Δωρικοῦ γένεος τοὺς δὲ τοῦ 'Ιωνικοῦ. ταῦτα γὰρ ἡν τὰ προκεκριμένα ἐόντα τὸ ἀρχαῖον τὸ μὲν, Πελασγικόν τὸ δὲ, Έλληνικὸν ἔθνος. καὶ τὸ μὲν, οὐδαμῆ κω ἐξεχώρησε τὸ δὲ, πολυπλάνητον κάρτα. ἐπὶ μὲν γὰρ Δευκαλίωνος βασιλῆος οἴκεε γῆν τὴν Φθιῶτιν ἐπὶ δὲ Δώρου τοῦ "Ελληνος, τὴν ὑπὸ τὴν "Οσσαν τε καὶ τὸν Οῦλυμπον χώρην, καλεομένην δὲ 'Ιστιαιῶτιν' ἐκ δὲ τῆς 'Ιστιαιῶτιδος ὡς ἐξανέστη ὑπὸ Καδμείων, οἴκεε ἐν Πίνδω, Μακεδνὸν καλεόμενον. ἐνθεῦτεν δὲ αὐτις ἐς τὴν Δρυοπίδα μετέβη, καὶ ἀκ τῆς Δρυοπίδος οῦτως ἐς Πελοπόννησον ἐλθὸν, Δωρικὸν ἐκλήθη.

57 Ην τινα δε γλώσσαν ἵεσαν οι Πελασγοί, οὐκ ἔχω ἀτρεκέως εἶπαι. εἰ δε χρεών ἐστι τεκμαιρόμενον λέγειν τοῖσι νῦν ἔτι ἐοῦσι Πελασγών, τῶν ὑπὲρ Τυρσηνών Κρηστώνα πόλιν οἰκεόντων, οδ ὅμουροί κοτε ήσαν τοῦσι νῦι Δωριεῦσι καλεομένοισι, οἴκεον δε τηνικαῦτα γῆν τὴι

ου Θεσσαλιώτιν καλεομένην καλ την Πλακίην τε καλ Έκυλάκην Πελασγών οίκισάμτων εν Έλλησπόντω, οξ σύνοικοι εγένοντο 'Αθηναίοισι' και όσα άλλα Πελασγικά εόντα πολίσματα τὸ ούνομα μετέβαλε εἰ τούτοισι τεκμαιρόμενον δεί λέγειν, ήσαν οί Πελασγοί βάρβαρον γλώσσαν ίέντες. εί τοίνυν ήν και παν τοιούτο το Πελασγικον, το 'Αττικον έθνος, εον Πελασγικον, αμα τη μετα-Βολή τή ες Ελληνας και την γλώσσαν μετέμαθε. και γαρ δη ούτε οι Κρηστωνιηται ούδαμοισι των νίν σφεας περιοικεόντων είσὶ δμόγλωσσοι, οίτε οι Πλακιηνοί σφίσι δε, δμόγλωσσοι δηλουσί τε, δτι, τον ηνείκαντο γλώσσης χαρακτήρα μεταβαίνοντες ές ταῦτα τὰ χωρία, 58 τοῦτον έχουσι εν φυλακή. Τὸ δὲ Ελληνικον γλώσση μέν, επεί τε εγένετο, αλεί κοτε τη αυτή διαχρέεται, ώς έμοι καταφαίνεται είναι αποσχισθέν μέντοι από τοῦ Πελασγικοῦ, ἐὸν ἀσθενὲς, ἀπὸ σμικροῦ τεο τὴν ἀρχὶν δρμεώμενον, αύξηται ές πλήθος τών έθνέων πολλών, μαλιστα προσκεχωρηκότων αὐτῷ καὶ ἄλλων ἐθνέων βαρβάρων συχνῶν. πρὸς δὴ ὧν ἐμοί τε δοκέει οὐδὲ τὸ Πελασγικον έθνος, έὸν βάρβαρον, οιδαμά μεγάλως αυξηθήναι.

Τούτων δη ων των έθνέων το μεν Αττικον κατε- 59 χόμενον τε και διεσπασμένον έπυνθάνετο ὁ Κροίσος ύπο Πεισιστράτου τοῦ Ἱπποκράτεος, τοῦτον τον χρόνον τυραννεύοντος 'Αθηναίων. 'Ιπποκράτει γάρ, εόντι ίδιώτη, και θεωρέοντι τα 'Ολύμπια, τέρας εγένετο μέγα. θύσαντυς γάρ αὐτοῦ τὰ ίρὰ, οι λέβητες ἐπεστεῶτες, καὶ κρεῶν τε ἐόντες ἔμπλεοι καὶ ὕδατος, ἄνευ πυρὸς ἔζεσαν, καὶ ύπερέβαλου. Χίλων δε ο Λακεδαιμένιος παρατυχών, καὶ θεησάμενος τὸ τέρας, συνεβούλευε Ίπποκράτει, πρώτα μέν γυναϊκα τεκνοποιόν μη ἄγεσθαι ές τὰ οἰκία εἰ δε τυγχάνει έχων, δεύτερα την γυναϊκα εκπέμπειν καλ εί τις οἱ τυγχάνει ἐων παις, τοῦτον ἀπείπασθαι. οἰκων, ταύτα παραινέσαντος Χίλωνος, πείθεσθαι θέλειν τὸν Ίπποκράτεα γενέσθαι οί μετά ταῦτα τὸν Πεισίστρατον τοῦτον, δς, στασιαζόντων τῶν παράλων καὶ τῶν ἐκ τοῦ πεδίου 'Αθηναίων, και των μέν προεστεώτος Μεγακλέος τοῦ 'Αλκμαίωνος, των δε εκ τοῦ πεδίου Λυκούργου 'Αρι-

στολαίδεω, καταφρουήσας την τυραννίδα, ήγειρε τρίτη στάσιν. συλλέξας δε στασιώτας, καὶ τῷ λόγῳ τῶν ὑπει ακρίων προστάς, μηχανάται τοιάδε. τρωματίσας έωυτί τε καλ ήμιόνους, ήλασε ές την αγορην το ζεύγος, ώς έ πεφευγώς τους έχθρους, οί μιν έλαύνοντα ές αγρον τ θέλησαν απολέσαι δηθεν έδέετο τε του δήμου φυλακή τινός πρός αυτού κυρήσαι, πρότερον ευδοκιμήσας έν τ πρὸς Μεγαρέας γενομένη στρατηγίη, Νίσαιάν τε έλω και άλλα αποδεξάμενος μεγάλα έργα. Ο δε δήμος των 'Αθηναίων εξαπατηθείς, έδωκε οι των αστών κατα λέξας ἄνδρας τούτους, οδ δορυφόροι μέν οὐκ ἐγένοντ Πεισιστράτου, κορυνηφόροι δέ: ξύλων γάρ κορύνα έχοντες είποντό οί όπισθε. συνεπαναστάντες δε ούτι άμα Πεισιστράτω, έσχον την άκρόπολιν. ένθα δή Πεισίστρατος ήρχε 'Αθηναίων, ούτε τιμάς τάς εούσα συνταράξας, ούτε θέσμια μεταλλάξας επί τε τοῖσι κατ εστεώσι ένεμε την πόλιν, κοσμέων καλώς τε καλ εί 60 Μετά δε ου πολλον χρόνον τωυτό φρονήσαντες οί τ τοῦ Μεγακλέους στασιώται καὶ οἱ τοῦ Λυκούργου, ἐξ ελαύνουσί μιν. οΰτω μέν Πεισίστρατος έσχε τὸ πρῶτο Αθι νας, καλ την τυραννίδα ούκω κάρτα έρριζωμένη έχων, ἀπέβαλε. οι δε εξελάσαντες Πεισίστρατον, αὐτι έκ νέης ἐπ' ἀλλήλοισι ἐστασίασαν. περιελαυνόμενος δ τη στάσει ο Μεγακλέης, επεκηρυκεύετο Πεισιστράτω εί βούλοιτό οι την θυγατέρα έχειν γυναικα έπι τ τυραννίδι. ἐνδεξαμένου δὲ τὸν λόγον καὶ ὁμολογήσαν τος επί τούτοισι Πεισιστράτου, μηχανώνται δη επί τ κατόδο πρηγμα εὐηθέστατου, ώς έγω εύρίσκω, μακρώ επεί γε απεκρίθη εκ παλαιτέρου τοῦ βαρβάρου έθνεοι τὸ Έλληνικον, ἐὸν καὶ δεξιώτερον, καὶ εὐηθίης ηλιθίοι απηλλαγμένον μάλλον εί και τότε γε οδτοι εν Αθηναί οισι, τοισι πρώτοισι λεγομένοισι είναι Έλλήνων σοφίην μηχανώνται τοιάδε. Έν τῷ δήμφ τῷ Παιανιεί ἢν γυνή τη ουνομα ήν Φύη, μέγαθος από τεσσέρων πηχέων απο λείπουσα τρεις δακτύλους, και άλλως εὐειδής. ταύτη την γυναϊκα σκευάσαντες πανοπλίη, ες άρμα εσβιβά σαντες, καὶ προδέξαντες σχήμα οἰόν τι εμελλε εὐπρε πέστατον φανέεσθαι έχουσα, ήλαυνον ες τὸ ἄστυ, προ δρόμους κήρυκας προπέμψαντες, οδ τὰ ἐντεταλμένα ήγέρευον ἐς τὸ ἄστυ ἀπικόμενοι, λέγοντες τοιάδε· "Ω
"'Αθηναῖοι, δέκεσθε ἀγαθῷ νόῷ Πεισίστρατον, τὸν αὐτὴ
"ἡ 'Αθηναίη τιμήσασα ἀνθρώπων μάλιστα, κατίνγει ἐς
"τὴν ἐωυτῆς ἀκρόπολιν." Οἱ μὲν δὴ ταῦτα διαφοιτέοντες ἔλεγον αὐτίκα δὲ ἔς τε τοὺς δήμους φάτις ἀπίκετο, ὡς 'Αθηναίη Πεισίστρατον κατάγει· καὶ οἱ ἐν τῷ
ἄστεῖ πειθόμενοι τὴν γυναῖκα εἶναι αὐτὴν τὴν θεὸν,
προσεύχοντό τε τὴν ἄνθρωπον, καὶ ἐδὲκοντο τὸν Πεισίστρατον.

Απολαβών δε την τυραννίδα τρόπφ τῷ εἰρημένφ ό 61 Πεισίστρατος, κατά την όμολογίην την πρές Μεγακλέα γενομένην γαμέει τοῦ Μεγακλέους την θυγατέρα. οἰα δε παίδων τε οι ύπαρχόντων νεηνιέων, και λεγομένων έναγέων είναι των 'Αλκμαιωνιδέων, ου βουλόμενός οί γενέσθαι έκ της νεογάμου γυναικός τέκνα, εμίσγετό οί ου κατά νόμον. τὰ μέν νυν πρώτα ἔκρυπτε ταθτα ή γυνή μετά δὲ, εἴτε ἰστορεύση, εἴτε καὶ οὐ, φράζει τῆ εωυτῆς μητρί ἡ δὲ, τῷ ἀνδρί. τὸν δὲ δεινόν τι ἔσχε, ἀτιμάζεσθαι πρὸς Πεισιστράτου. ὀργῆ δὲ, ὡς εἶχε, καταλλάσσετυ τὴν ἔχθρην τοῦσι στασιώτησι. μαθών δε ό Πεισίστρατος τὰ ποιεύμενα ἐπ' έωυτῷ, ἀπαλλάσσετο έκ της χώρης τὸ παράπαν. ἀπικόμενος δὲ ές 'Ερέτριαν, έβουλεύετο αμα τοίσι παισί. Ίππίεω δὶ γνώμην νικήσαντος, ανακτασθαι όπίσω την τυραννίδα, ένθαθτα ήγειρου δωτίνας έκ των πολίων, αι τινές σφι προηδέατο κού τι. πολλών δὲ μεγάλα παρασχόντων χρήματα, Θηβαιοι ύπερεβάλουτο τη δόσει των χρημάτων. μετά δὲ, οὐ πολλῷ λόγφ εἰπεῖν, χρόνος διέφυ, καὶ πάντα σφι εξήρτυτο èς την κάτοδον. καὶ γὰρ Αργείοι μισθωτοὶ απίκουτο èκ Πελοποννήσου καὶ Νάξιος σφι ανήρ απιγμένος έθελοντής, τῷ οῦνομα ήν Λύγδαμις, προθυμίην πλείστην παρείχετο, κομίσας καὶ χρήματα καὶ ἄνδρας. 'Εξ 'Ερετρίης δὲ ὁρμηθέντες, διὰ C2 ένδεκάτου έτεος ἀπίκοντο ὀπίσω. καὶ πρώτον τῆς 'Αττικής ίσχουσι Μαραθώνα. Εν δε τούτφ τφ χώρφ σφι στρατοπεδευομένοισι, οί τε ἐκ τοῦ ἄστεος στασιώται απίκοντο, άλλοι τε έκ των δήμων προσέρρεον, οίσι ή HEROD. I.

τυραννὶς πρὸ ἐλευθερίης ἢν ἀσπαστότερον. Οὖτοι μὲν δὴ συνηλίζοντο 'Αθηναίων δὲ οἱ ἐκ τοῦ ἄστεος, ἔως μεν Πεισίστρατος τὰ χρήματα ἤγειρε, καὶ μεταῖτις ὡς ἔσχε Μαραθῶνα, λόγον οὐδένα εἰχον. ἐπεὶ τε δὲ ἐπύθοντο ἐκ τοῦ Μαραθῶνος αὐτὸν πορεύεσθαι ἐπὶ τὸ ἄστυ, οἴτω δὴ βοηθέουσι ἐπ' αὐτόν. καὶ οὖτοὶ τε πανστρατιῆ ἤῖσαν ἐπὶ τοὶς κατιόντας καὶ οἱ ἀμφὶ Πεισίστρατον, ὡς ὁρμηθέντες ἐκ Μαραθῶνος ἤῖσαν ἐπὶ τὸ ἄστυ, ἐς τοὐτὸ συνιόντες ἀπικνέονται ἐπὶ Παλληνίδος 'Αθηναίης ἱρὸν, καὶ ἀντία ἔθεντο τὰ ὅπλα. ἐνθαῦτα θείη πομπῆ χρεώμενος παρίσταται Πεισιστράτω 'Αμφίλυτος ὁ 'Ακαρνὰν, χρησμολόγος ἀνὴρ, ὅς οἱ προσιών χρῆ ἐν ἑξαμέτρω τόνω, τάδε λέγων

Ερριπται δ ο βόλος, το δε δίκτυον εκπεπέτασται· Θύννοι δ οξιήσουσι σεληναίης δια νυκτός.

G3 'Ο μεν δή οι ενθεάζων χρα τάδε Πεισίστρατος δε, συλ-

λαβών το χρηστήριον, καὶ φάς δέκεσθαι το χρησθέν, ἐπίγγε τὴν στρατιήν. `Αθηναίοι δὲ οἱ ἐκ τοῦ ἄστεος πρός άριστον τετραμμένοι ήσαν δή τηνικαθτα καί μετά το αριστον μετεξέτεροι αὐτών, οί μέν, πρὸς κύβους, οί δὲ, προς υπνον. οι δε αμφί Πεισίστρατον εσπεσόντες, τους Αθηναίους τρέπουσι. φευγόντων δε τούτων, βουλην ένθαῦτα σοφωτάτην Πεισίστρατος ἐπιτεχυᾶται, ὅκως μήτε άλισθειεν έτι οι 'Αθηναίοι, διεσκεδασμένοι τε είεν. αναβιβάσας τους παίδας έπι Ιππους, προέπεμπε οί δε καταλαμβάνοντες τους φεύγοντας, έλεγον τα έντεταλμένα ύπο Πεισιστράτου, θαρσέειν τε κελεύοντες, καλ G1 απιέναι έκαστος έπι τὰ έωυτοῦ. Πειθομένων δὲ τῶν 'Αθηναίων, ούτω δή Πεισίστρατος τὸ τρίτον σχών 'Αθήνας, ερρίζωσε την τυραννίδα επικούροισί τε πολλοίσι, και χρημάτων συνόδοισι, των μεν, αυτόθεν, των δε, από Στρυμόνος ποταμού συνιόντων όμήρους τε των παραμεινάντων Αθηναίων και μη αυτίκα φυγόντων παίδας λαβών, καλ καταστήσας ές Νάξον (καλ γάρ ταύτην δ Πεισίστρατος κατεστρέψατο πολέμω, και επέτρεψε Λυγδάμε) πρός τε έτι τούτοισι, την νήσον Δήλον καθήρας έκ των λογίων, καθήρας δε ώδε, επ' όσον έποψις

τοῦ ίροῦ εἰχε, ἐκ τούτου τοῦ χώρου παντὸς ἐξορύξας τοὺς νεκροὺς, μετεφόρεε ἐς ἄλλον χῶρον τῆς Δήλου. καὶ Πεισίστρατος μὲν. ἐτυράννευε 'Αθηναίων 'Αθηναίων δὲ οἱ μὲν ἐν τῆ μάχη ἐπεπτώκεσαν, οἱ δὲ αὐτῶν μετὰ 'Αλκμαιωνίδεω ἔφευγον ἐκ τῆς οἰκηίης.
Τοὺς μέν νυν 'Αθηναίους τοιαῦτα τὸν χρόνον τοῦ- G5 τον ἐπυνθάνετο ὁ Κροῖσος κατέχοντα τοὺς δὲ Λακεδαιμονίους ἐκ κακῶν τε μεγάλων πεφευγότας, καὶ ἐόντας ῆδη τῷ πολέμῳ κατυπερτέρους Τεγεητέων. ἐπὶ γὰρ Λέοντος βασιλεύοντος καὶ 'Ηγησικλέος ἐν Σπάρτη, τοὺς ἄλλους πολέμους εὐτυχέοντες οἱ Λακεδαιμόνιοι, ποὸς Τεγεήτας μούνους πορσέπταιον. τὸ δὲ ἔτι ποὸς πρός Τεγεήτας μούνους προσέπταιον. τὸ δὲ ἔτι πρό-τερον τούτων, καὶ κακονομώτατοι ήσαν σχεδὸν πάντων Έλλήνων, κατά τε σφέας αὐτοὺς, καὶ ξείνοισι ἀπρόσ-μικτοι. μετέβαλον δὲ ώδε ἐς εὐνομίην. Λυκούργου, τῶν Σπαρτιητέων δοκίμου ἀνδρὸς, ἐλθόντος ἐς Δελφοὺς έπὶ τὸ χρηστήριου, ώς ἐσήῖε ἐς τὸ μέγαρου, εὐθὺς ἡ Πυθίη λέγει τάδε

Ήκεις, ω Λυκόοργε, εμών ποτί πίωνα νηὸν, Ζηνὶ φίλος, καὶ πῶσιν Ολύμπια δώματ έχουσι. διζώ ή σε θεςν μαντείσομαι, ή ανθρωπον. άλλ' έτι καὶ μάλλον θεόν έλπομαι, ώ Λυκόοργε.

Οί μὲν δή τινες πρός τούτοισι λέγουσι καὶ φράσαι αὐτῷ τὴν Πυθίην τὸν νῦν κατεστεῶτα κόσμον Σπαρτιήτησι. ὡς δ' αὐτοὶ Λακεδαιμόνιοι λέγουσι, Λυκοῦργου έπιτροπεύσαντα Λεωβώτεω, αδελφιδέου μεν έωυτοῦ, βασιλεύοντος δε Σπαρτιητέων, εκ Κρήτης αγατοῦ, βασιλεύοντος δὲ Σπαρτιητέων, ἐκ Κρήτης ἀγαγέσθαι ταῦτα. ὡς γὰρ ἐπετρόπευσε τάχιστα, μετέστησε τὰ νόμιμα πάντα, καὶ ἐφύλαξε ταῦτα μὴ παραβαίνειν. μετὰ δὲ, τὰ ἐς πόλεμον ἔχοντα, ἐνωμοτίας
καὶ τριηκίδας καὶ συσσίτια, πρός τε τούτοισι τοὺς ἐφόρους καὶ γέροντας ἔστησε Λυκοῦργος. Οὕτω μὲν μετα- 68
βαλόντες εὐνομήθησαν. τῷ δὲ Λυκούργῳ τελευτήσαντι
ίρὸν εἰσάμενοι, σέβονται μεγάλως. οἰα δὲ ἔν τε χώρη
ωγαθῆ, καὶ πλήθεῖ υὐκ ὀλίγων ἀνδρῶν, ἀνά τε ἔδραμον
αὐτίκα, καὶ εὐθηνήθησαν. καὶ δὴ σφι οὐκέτι ἀπέχρα
ήσυχίην ἄγειν, ἀλλὰ καταφρονήσαντες ᾿Αρκάδων κρέσ-

Digitized by Google

σονες είναι, έχρηστηριάζουτο έν Δελφοῖσι έπὶ πάση τῆ Ἀρκάδων χώρη. ἡ δὲ Πυθίη σφι χρῆ τάδε

'Αρκαδίην μ' αἰτεῖς; μέγα μ' αἰτεῖς· οὕ τοι δώσω. πολλοὶ ἐν 'Αρκαδίη βαλανηφάγοι ἄνδρες ἔασι, οἴ σ' ἀποκωλύσουσιν. ἐγω δέ τοι οὕ τι μεγαίρω· δώσω τοι Τεγέην ποσσίκροτον ὀρχήσασθαι, καὶ καλὸν πεδίον σχοίνω διαμετρήσασθαι.

Ταῦτα τὸς ἀπενειχθέντα ἤκουσαν οἱ Λακεδαιμόνιοι, ᾿Αρκάδων μὲν τῶν ἄλλων ἀπείχοντο οἱ δὲ, πέδας φερομενοι, ἐπὶ Τεγεήτας ἐστρατεύοντο, χρησμῷ κιβδήλῳ πίσυνοι, τὸς δὴ ἐξανδραποδιούμενοι τοὺς Τεγεήτας. ἐσσωθέντες δὲ τῆ συμβολῆ, ὅσοι αὐτῶν ἐζωγρήθησαν, πέδας τε ἔχοντες τὰς ἐφέροντο αὐτοὶ, καὶ σχοίνᾳ διαμετρησάμενοι τὸ πεδίον τὸ Τεγεητέων, ἐργάζοντο. αἰ δὲ πέδαι αὐται, ἐν τῆσι ἐδεδέατο, ἔτι καὶ ἐς ἐμὲ ἦσαν σῶαι ἐν Τεγέη, περὶ τὸν νηὸν τῆς ᾿Αλέης ᾿Αθηναίης κρεμήμεναι.

Κατὰ μὲν δὴ τὸν πρότερον πόλεμον συνεχέως αἰεὶ κακῶς ἀέθλεον πρὸς τοὺς Τεγεήτας. κατὰ δὲ τὸν κατὰ Κροῖσον χρένον, καὶ τὴν 'Αναξανδρίδεώ τε καὶ 'Αρίστωνος βασιλητην ἐν Λακεδαίμονι, ἤδη οἱ Σπαρτιῆται κατυπέρτεροι τῷ πολέμῳ ἐγεγόνεσαν, τρόπῳ τοιῷδε γενόμενοι. ἐπειδὴ αἰεὶ τῷ πολέμῳ ἐσσοῦντο ὑπὸ Τεγεητέων, πέμψαντες θεοπρόπους ἐς Δελφοὺς, ἐπειρώτεον, τίνα ἀν θεῶν ἱλασάμενοι κατύπερθε τῷ πολέμῳ Τεγεητέων γενοίατο. ἡ δὲ Πυθίη σφι ἔχρησε, τὰ 'Ορέστεω τοῦ 'Αγαμέμνονος ὀστέα ἐπαγαγομένους. ὡς δὲ ἀνευρεῖν οὐκ οἰοί τε ἐγινέατο τὴν θήκην τοῦ 'Ορέστεω, ἔπεμπον αὐτις τὴν ἐς θεὸν ἐπειρησομένους τὸν χῶρον ἐν τῷ κέοιτο ὁ 'Ορέστης. εἰρωτῶσι δὲ ταῦτα τοῦσι θεοπρόποισι λέγει ἡ Πυθίη τάδε

Εστι τις 'Αρκαδίης Τεγέη λευρῷ ἐνὶ χώρῳ, ἔτθ ἄνεμοι πνείουσι δύο κρατερῆς ὑπ' ἀνάγκης, καὶ τύπος ἀντίτυπος, καὶ πῆμ' ἐπὶ πήματι κείται. ἔτθ 'Αγαμεμνονίδην κατέχει φυσίζοος αἶα τὸν σὰ κομισσάμενος, Τεγέης ἐπιτάρροθος ἔσση.

'Ως δὲ καὶ ταῦτα ἤκουσαν οἱ Λακεδαιμόνιοι, ἀπεῖχον

της εξευρέσιος οὐδιν έλασσον, πάντα διζήμενοι ές οῦ δη Λίχης, των αγαθοεργών καλεομένων Σπαρτιητέων ανείρε. οι δε αγαθοεργοί είσι των αστών, εξιόντες εκ των ίππέων αιεί οι πρεσβύτατοι, πέντε έτεος εκάστου τοὺς δεί τοῦτον τὸν ἐνιαυτὸν, τὸν ᾶν ἐξίωσι ἐκ τῶν ἐππέων, Σπαρτιητέων τῷ κοινῷ διαπεμπομένους μὴ ἐλινίτειν άλλους άλλη. Τούτων ών των ανδρών Λίχης α:-63 εθρε εν Τεγέη, και συντυχίη χρησήμενος και σοφίη. εδύσης γάρ τοθτον του χρόνον επιμιξίης πρός τους Τεγεήτας, έλθων ες χαλκήτον, εθηείτο σίδηρον εξελαυνόμενον καὶ ἐν θώυματι ἡν, ὁρέων τὸ ποιεόμενον. μαθών δέ μιν ό χαλκεύς αποθωυμάζοντα, είπε παυσάμενος του έργου. " Ἡ κου αν, ω ξείνε Λάκων, εί περ είδες τό περ έγω, "κάρτα αν εθώυμαζες, δκου νῦν οῦτο τυγχάνεις θῶυμα " ποιεύμενος τὴν ἐργασίην τοῦ σιδήρου. ἐγώ γὰρ ἐν τῆδε " θέλων τῆ αὐλῆ φρέαρ ποιήσασθαι, ὀρύσσων ἐπέτυχον "σορῷ ἐπταπήχει ὑπὸ δὲ ἀπιστίης μὴ μὲν γενέσθαι "μηδαμὰ μέζονας ἀνθρώπους τῶν νῦν, ἀνῷξα αὐτὴν, καὶ " είδον τον νεκρον μήκει ίσον εόντα τη σορώ. μετρήσας "δὲ, συνέχωσα ὀπίσω." Ο μὲν δή οι ἔλεγε τὰ περ οπώπεε ο δε, εννώσας τα λεγόμενα, συνεβάλλετο των 'Ορέστεα κατά τὸ θεοπρόπιον τοῦτον είναι, τῆδε συμβαλλεόμενος τοῦ χαλκέος δύο όρέων φύσας, τοὶς ανέ-μους εὔρισκε εόντας τον δὲ ἄκμονα καὶ τὴν σφῦραι, τον τε τύπον και τον αντίτυπον τον δε εξελαυνόμενον σίδηρου, τὸ πημα ἐπὶ πηματι κείμενου κατά τοιόνδε τι εικάζων, ώς έπι κακῷ ἀνθρώπου σίδηρος ἀνεύρηται. Συμβαλλεόμενος δε ταῦτα, και ἀπελθών ες Σπάρτην, εφραζε Λακεδαιμονίοισι παν το πρήγμα. οι δε, εκ λόγου πλαστοῦ ἐπενείκαντές οι αιτίην, εδίωξαν. ὁ δὲ, ἀπικόμενος ες Τεγέην, και φράζων τὴν ἐωυτοῦ συμφορὴν πρὸς τὶν χαλκέα, εμισθοῦτο παρ' οὐκ εκδιδόντος την αὐλήν. γρόνω δε ως ανέγνωσε, ενοικίσθη. ανορύξας δε τον τάφον, καὶ τὰ ὀστέα συλλέξας, οίχετο φέρων ές Σπάρτην. καὶ από τούτου τοῦ χρόνου, ὅκως πειρώατο ἀλλήλων, πολλώ κατυπέρτεροι τῷ πολέμω ἐγίνοντο οἰ Λακεδαιμόνιοι ἤδη δέ σφι καὶ ἡ πολλή τῆς Πελοποννήσου ἦν κατεστραμμένη.

Ταῦτα δη ων πάντα πυνθανόμενος ὁ Κροῖσος, ἔπεμπε ές Σπάρτην άγγέλους δώρά τε φέροντας, καλ δεησομίνους συμμαχίης, εντειλάμενός τε τὰ λέγειν χρην. οί δλ, ελθόντες έλεγον "Επεμψε ήμέας Κροίσος ὁ Λυδών " τε καὶ άλλων έθνέων βασιλεύς, λέγων ταδε Ο Λακε-" δαιμόνιοι, χρήσαντος τοῦ θεοῦ τὸν Ελληνα φίλον πσοσ-"θέσθαι, ύμέας γὰρ πυνθάνομαι προεστάναι τῆς Ἑλλή"δος, ὑμέας οὐν κατὰ τὸ χρηστήριον προσκαλέομαι, φίλος
"τε θέλων γενέσθαι καὶ σύμμαχος ἄνευ τε δόλου και "ἀπάτης." Κροίσος μεν δή ταθτα δι άγγελων επεκη-ρυκεύετο. Λακεδαιμόνιοι δε, ἀκηκοότες και αὐτοι τὸ θεοπρόπιον το Κροίσφ γενόμενον, ησθησάν τε τη άφιξεϊ τών Λυδών, και εποιήσαντο όρκια ξεινίης πέρι και ξυμμαχίης και γάρ τινες αυτούς εθεργεσίαι είχον εκ Κροίσου πρότερου έτι γεγονυΐαι. πεμψαντες γάρ οι Λακεδαιμόνιοι ες Σάρδις, χρυσον ωνέοντο, ες άγαλμα βουλόμενοι χρήσασθαι, τοῦτο τὸ νῦν τῆς Λακωνικῆς ἐν Θόρνακι ίδρυται Απόλλωνος Κροῖσος δέ σφι ώνεο-70 μένοισι έδωκε δωτίνην. Τούτων τε ου είνεκεν οι Λακεδαιμόνιοι την συμμαχίην εδέξαντο, και ότι εκ πάντων σφέας προκρίνας Ελλήνων, αίρέετο φίλους. και τοῦτο μεν, αυτολ ήσαν ετοίμοι επαγγείλαντι τούτο δε, ποι-ησαμενοι κρητήρα χάλκεον, ζωδίων τε εξωθεν πλήσαντες περί τὸ χείλος, καὶ μεγάθει τριηκοσίους ἀμφορέας χωρέοντα ήγου, δώρου βουλόμενοι ἀντιδοῦναι Κροίσω. οὐτος ὁ κρητήρ οὐκ ἀπίκετο ἐς Σάρδις, δι αίτιας διφασίας λεγομένας τάσδε οί μεν Λακεδαιμόνιοι λέγουσι, ώς επεί τε αγόμενος ες τας Σαρδις ο κρητήρ εγίνετο κατά την Σαμίην, πυθόμενοι Σάμιοι απελοίατο αυτόν, νηυσί μακρήσι επιπλώσαντες. αὐτοί δε Σάμιοι λέγουσι, ώς επεί τε ύστερησαν οι άγοντες των Λακεδαιμονίων τον κρητήρα, ἐπυνθάνοντο δὲ Σάρδις τε καὶ Κροῖσον ήλωκεναι, ἀπέδοντο τον κρητήρα ἐν Σάμφ, ἰδιώτας δὲ ἄνδρας πριαμένους ἀναθεῖναί μιν ἐς τὸ Ἡραῖον τάχα δε αν και οι αποδόμενοι λέγοιεν, απικόμενοι ες Σπάρτην, ώς απαιρεθείησαν ύπο Σαμίων. κατά μέν νυν τον κρητήρα ούτως έσχε. Κροίσος δὲ άμαρτών τοῦ χρησμοῦ, ἐποιέετο στρα-

74 7 7

τηίην ες Καππαδοκίην, ελπίσας καταιρήσειν Κυρόν τε καὶ τὴν Περσέων δύναμιν. παρασκευαζομένου δὲ Κροίσου στρατεύεσθαι ἐπὶ Πέρσας, τῶν τις Λυδῶν, νομιζόμενος καὶ πρόσθεν εἶναι σοφὸς, ἀπὸ δὲ ταύτης τῆς γνώμης καὶ τὸ κάρτα οὔνομα ἐν Λυδοῖσι ἔχων, συνεβούλευσε Κροίσω τάδε (οὔνομά οἱ ἢν Σάνδανις) " Ω βασι "λεῦ, ἐπ' ἀνδρας τοιούτους στρατεύεσθαι παρασκευίζεαι,
"ο σκυτίνας μέν ἀναξυρίδας, σκυτίνην δε την άλλην " έσθητα φορέουσι σιτέονται δε ούκ όσα εθέλουσι, άλλ' " όσα έχουσι, χώρην έχοντες τρηχείην πρὸς δὲ, οὐκ "οἴνω διαχρέονται, ἀλλὰ ὑδροποτέουσι οὐ σῦκα δὲ " έχουσι τρώγειν, οὐκ ἄλλο ἀγαθὸν οὐδέν. τοῦτο μέν δή, εἰ νικήσεις, τὶ σφεας ἀπαιρήσεαι, τοῖσί γε μή
 "ἐστι μηδέν; τοῦτο δὲ, ἡν νικηθῆς, μάθε ὄσα ἀγαθὰ
 "ἀποβαλέεις. γευσάμενοι γὰρ τῶν ήμετέρων ἀγαθῶν, "περιέξονται, ούδε απωστοί εσονται. εγώ μεν νυν θεοίσι "έχω χάριν, οι οὐκ ἐπὶ νόον ποιέουσι Πέρσησι στρα-"τεύεσθαι ἐπὶ Λυδούς." Ταῦτα λέγων, οὺκ ἔπειθε τὸν Κροισου. Πέρσησι γάρ, πριν Λυδούς καταστρέψασθαι, ην ούτε άβρου, ούτε άγαθου ούδέν. Οι δε Καππαδόκαι 72 ην ουτε αιρρού, ουτε ωγωνού ουσεν. Οι σε Σται πασπατώτο Έλληνων Σύριοι ονομάζονται ήσαν δε οι Σύριοι οὐτοι, το μεν πρότερου ή Πέρσας άρξαι, Μήδων κατήκου, τότε δε Κύρου. ὁ γὰρ οὐρος ήν τῆς τε Μηδικῆς ἀρχῆς καὶ τῆς Λυδικῆς ὁ Αλυς ποταμός δς ρέει ἐξ Αρμενίου ούρεος δια Κιλίκων μετά δέ, Ματιηνούς μέν έν δεξιή έχει ρέων, έκ δε τοῦ ετέρου Φρύγας παραμει-βόμενος δε τούτους, και ρέων άνω προς βορέην άνεμον, ενθεν μεν Συρίους Καππαδόκας απέργει, εξ εὐωνύμου δε Παφλαγόνας, ούτω ό "Αλυς ποταμός αποτάμνει σχεδόν πάντα της 'Ασίης τὰ κάτω εκ θαλάσσης της αντίον Κύπρου ες του Ευξεινου πουτου. έστι δε αυχήν ουτος της χώρης ταύτης άπάσης μηκος όδου, ευζώνω αυδρε πέντε ήμέραι αναισιμούνται.

"Εστρατεύετο δε δ Κροΐσος επί την Καππαδοκίην 73 τωνδε είνεκα και γης ίμερω, προσκτήσασθαι πρός την έωυτου μοιραν βουλόμενος και μάλιστα, τῷ χρηστηρίω πίσυνος εων, και τίσασθαι θέλων ὑπερ 'Αστυάγεος Κυρον. 'Αστυάγεα γὰρ, τὸν Κυαξάρεω, ἐοντα Κροί-

σου μέν γαμβρου, Μήδων δε βασιλέα, Κύρος δ Καμβύσεω καταστρεψάμενος είχε, γενόμενον γαμβρον Κροίσο δος. Σκυθέων των νομάδων είλη ανδρών στασιςσασα, ύπεξηλθε ες γην την Μηδικήν. ετυράννευε δε τον χρόνον τοῦτον Μήδων Κυαξάρης, ὁ Φραόρτεω, τοῦ Δηϊόκεω δς τούς Σκύθας τούτους το μέν πρώτον περιείπε εδ, ώς εόντας ίκετας ώστε δε περί πολλού ποιεόμενος αὐτοὺς, παιδάς σφι παρέδωκε τὴν γλώσσάν τε έκμαθέειν, και την τέχνην των τόξων. χρόνου δε γενομένου, και αίει φοιτεόντων των Σκυθέων έπ' άγρην, και αλεί τι φερόντων, καί κοτε συνήνεικε έλειν σφεας μηδέν νοστήσαντας δε αυτούς κεινησι χ ρ τλ, ό Κυαξάρης (ήν γάρ, ώς διέδεξε, οργήν ἄκρος) τρηχέως κάρτα περιέσπε αεικείη. οι δε, ταθτα πρός Κυαξάρεω παθόντες, ώστε ανάξια σφέων αὐτων πεπουθότες, έβούλευσαν των παρά σφίσι διδασκομένων παίδων ενα κατακόψαι σκευάσαντες δε αυτον ώσπερ εώθεσαν και τα θηρία σκευάζειν. Κυαξάρει δοῦναι φέροντες, ώς ἄγρην δηθεν δόντες δὲ, τὴν ταχίστην κομίζεσθαι παρὰ 'Λλυάττεα τὸν Σαδυάττεω ες Σάρδις. ταῦτα καὶ δη εγένετο. καὶ γὰρ Κυαξά-ρης καὶ οι παρεόντες δαιτυμόνες τῶν κρεῶν τοὐτων ἐπάσαντο και οι Σκύθαι ταῦτα ποιήσαντες, 'Αλυάττοω 74 ίκεται εγενοντο. Μετά δε ταῦτα (οὐ γὰρ δη δ ᾿Αλυάτ-της εξεδίδου τοὺς Σκύθας εξαιτέοντι Κυαξάρεῖ) πόλεμος τοίσι Λυδοίσι και τοίσι Μήδοισι εγεγόνεε επ' έτεα πέντε έν τοῖσι πολλάκις μέν οἱ Μῆδοι τούς Λυδούς ἐτίκησα: πολλάκις δε οί Λυδοί τους Μήδους εν δε, και νυκτομαχίην τινά εποιήσαντο. διαφέρουσι δέ σφι επί ζσης τον πόλεμον, τῷ ἔκτῷ ἔτεῖ συμβολί]ς γενομένης, συνήνεικε ώστε της μάχης συνεστεώσης την ημέρην έξαπίνης υύκτα γενέσθαι. την δε μεταλλαγήν ταύτην της ημέρης Θαλής ὁ Μιλήσιος τοίσι Ίωσι προηγόρευσε έσεσθαι, ουρον προθέμενος ενιαυτόν τοῦτον, εν ο δή και εγένετο ή μεταβολή. οι δε Λυδοί τε και οι Μήδοι επεί τε είδον υύκτα αυτί ημέρης γινομένην, της μάχης τε έπαισαντο, καλ μάλλου τι έσπευσαν καλ αμφότεροι είρηνην έωυτοισι γενέσθαι. οί δε συμβιβάσαντες αὐτούς, ήσαν οίδε. Συέννεσίς τε ο Κιλιξ, και Λαβύνητος ο Βαβυλώνιος ούτοί

σφι καὶ τὸ ὅρκιον οἱ σπεύσαντες γενέσθαι ἢσαν, καὶ γάμων ἐπαλλαγὴν ἐποίησαν ᾿Αλυάττεα γὰρ ἔγνωο αν δοῦναι τὴν θυγατέρα ᾿Αρύηνιν ᾿Αστυάγεῖ τῷ Κυαξάρεω παιδί. ἄνευ γὰρ ἀναγκαίης ἰσχυρῆς συμβάσιες ἰσχυραὶ οὐκ ἐθέλουσι συμμένειν. "Ορκια δὲ ποιέεται ταῦτα τὰ ἔθνεα τά περ τε "Ελληνες καὶ πρὸς τούτοισι, ἐπεὰν τοὺς βραχίονας ἐπιτάμωνται ἐς τὴν ὁμοχροιῖην, τὸ αἰμα

αναλείχουσι αλλήλων.

Τοῦτον δη ων τον Αστυάγεα Κύρος, εόντα εωυτού 75 μητροπάτορα, καταστρεψάμενος έσχε δι αίτίην την έγω έν τοισι οπίσω λόγοισι σημανέω. τὰ Κροισος επιμεμφόμενος τῷ Κύρῳ, ἔς τε τὰ χρηστήρια ἔπεμπε, εἰ στρα-τεύηται ἐπὶ Πέρσας, καὶ δὴ καὶ ἀπικομένου χρησμοῦ κιβδήλου, ελπίσας πρός έωυτοῦ του χρησμου είναι, έστρατεύετο ές την Περσέων μοιραν. " Ως δε απίκετο έπι τον "Λλυν ποταμον ο Κροίσος, το ένθευτεν, ώς μεν έγω λέγω, κατά τὰς ἐούσας γεφύρας διεβίβασε τὸν στρατόν ως δε ό πολλός λόγος Έλλήνων, Θαλής οί ό Μιλήσιος διεβίβασε. απορέοντος γαρ Κροίσου δκως οι διαβήσεται τὸν ποταμὸν ὁ στρατὸς, (οὐ γὰρ δὴ είναί κω τοῦτον τὸν χρόνον τὰς γεφύρας ταύτας,) λέγεται παρεόθτα τὸν Θαλῆν ἐν τῷ στρατοπέδω, ποιῆσαι αὐτῷ τὸν ποταμον, εξ αριστερής χειρος ρέοντα τοῦ στρατοῦ, καὶ εκ δεξιής ρέειν ποιήσαι δὲ ώδε. ἄνωθεν τοῦ στρατοπέδου άρξάμενον, διώρυχα βαθέην δρύσσειν, άγοντα μηνοειδέα, δκως αν το στρατόπεδον ίδρυμένον κατα νώτου λάβοι, ταύτη κατά την διώρυχα έκτραπόμενος έκ των άρχαίων ρεέθρων, καλ αὐτις παραμειβόμενος τὸ στρατόπεδον, ἐς τα αρχαία εσβάλλοι. ωστε, επεί τε και εσχίσθη ταχιστα ὁ ποταμὸς, αμφοτέρη διαβατός εγένετο. οι δε και τὸ παράπαν λέγουσι και τὸ αρχαίον ρέεθρου αποξηρανθήναι. άλλα τοῦτο μέν οὐ προσίεμαι κώς γαρ ζηρανσηναι. ακκα τουτο μεν ου προστεμαι κως γηρ οπίσω πορευόμενοι διέβησαν αὐτόν; Κροισος δε, επεί 76 τε διαβάς συν τῷ στρατῷ ἀπίκετο τῆς Καππαδοκίης ες τὴν Πτερίην καλεομένην (ἡ δε Πτερίη ἐστὶ τῆς χώρης ταύτης τὸ ἰσχυρότατον, κατὰ Σινώπην πόλιν τῆν ἐν Εὐξείνω πόντω μάλιστά κη κειμένη) ἐνθαῦτα ἐστρατοπεδεύετο, φθείρων τῶν Συρίων τους κλήρους. καὶ είλε

Digitized by Google

μέν τών Πτερίων την πόλιν, και ηνδραποδίσατο είλε δὲ τὰς περιοικίδας αὐτης πάσας Συρίους τε, οὐδὲν ἐόντας αἰτίους, ἀναστάτους ἐποίησε. Κῦρος δὲ ἀγείρας τὰν ἐωυτοῦ στρατὸν, καὶ παραλαβών τοὺς μεταξὺ οἰκέσμησαι τὸν στρατὸν, πέμψας κήρυκας ἐς τούς Ἰωνας, ἐπειρᾶτό σφεας ἀπὸ Κροίσου ἀπιστάμεναι Ἰωνες μέν νυν οὐκ ἐπείθοντο. Κῦρος δὲ ὡς ἀπίκετο, καὶ ἀντεστρατοπεδεύσατο Κροίσω, ἐνθαῦτα ἐν τῆ Πτερίη χώρη ἐπειρώατο κατὰ τὸ ἰσχυρὸν ἀλλήλων. μάχης δὲ καρτερῆς γενομένης, καὶ πεσόντων ἀμφοτέρων πολλών, τέλος οὐδέτεροι νικήσαντες διέστησαν, νυκτὸς ἐπελθούσης. καὶ τὰ μὲν στρατόπεδα ἀμφότερα οὕτως ἡγωνίσατο.

Κροίσος δὲ, μεμφθεὶς κατά τὸ πλήθος τὸ έωυτοῦ στράτευμα: (ἦν γάρ οἱ ὁ συμβαλών στρατὸς πολλὸν ελάσσων η δ Κύρου) τοῦτο μεμφθείς, ώς τη ύστεραίη ούκ επειράτο επιών ο Κύρος, απήλαυνε ες τας Σαρδις, έν νόφ έχων, παρακαλέσας μεν Αιγυπτίους κατά τό δρκιου, (ἐποιήσατο γλρ καλ πρὸς "Αμασιν βασιλεύοντα Αιγίπτου συμμαχίην πρότερον ήπερ πρὸς Λακεδαιμονίους,) μεταπεμψάμενος δε και Βαβυλωνίους, (και γάρ πρὸς τούτους αὐτῷ ἐπεποιήτο συμμαχίη ἐτυράννευε δὲ τών Βαβυλωνίων του χρόνου τοῦτου Λαβύνητος) έπαγγείλας δε και Λακεδαιμονίους παρείναι ες χρόνον ρητόν άλίσας τε δή τούτους, και την έωυτοῦ συλλέξας στρατιήν, ενένωτο, τον χειμώνα παρείς, άμα τῷ ήρι στρα-τεύειν επί τοὺς Πέρσας. και ὁ μεν, ταῦτα φρονέων, ώς απίκετο ές τας Σάρδις, έπεμπε κήρυκας κατά τας συμμαχίας, προερέοντας ές πέμπτον μήνα συλλέγεσθαι ές Σάρδις. του δε παρεόντα και μαχεσάμενου στρατου Πέρσησι, δς ήν αὐτοῦ ξεινικός, πάντα ἀπεὶς, διεσκέδασε ουδαμά έλπίσας μή κοτε άρα άγωνισάμενος οίτω παραπλησίως Κυρος έλάσει έπι Σάρδις.

78 Ταῦτα ἐπιλεγομένς Κροίσφ τὸ προάστειον πῶν ὀφίων ἐνεκλήσθη. φανέντων δὲ αὐτῶν, οἱ ἵπποι μετιέντες τὰς τομὰς νέμεσθαι, φοιτέοντες κατήσθιον. ἰδόντι δὲ τοῦτο Κροῖσφ, ὥσπερ καὶ ἦν, ἔδοξε τέρας εἶναι. αὐτίκα δὲ Επεμπε θεοπρόπους ἐς τῶν ἐξηγητέων Τελμησσέων. ἀπι-

κομένοισι δὲ τοῖσι θεοπρόποισι, καὶ μαιοῦσι πρὸς Τελμησσέων τὸ θέλει σημαίνειν τὸ τέρας, οὐκ ἐξεγένετο Κροίσω ἀπαγγεῖλαι. πρὶν γὰρ ἡ ἀπίσω σφέας ἀναπλῶσαι ἐς τὰς Σάρδις, ἥλω ὁ Κροῖσος. Τελμησσέες μέν τοι τάδε ἔγνωσαν, στρατὸν ἀλλόθροον προσδόκιμον εἶναι Κροίσω ἐπὶ τὴν χώρην, ἀπικόμενον δὲ τοῦτον καταστρέψεσθαι τοὺς ἐπιχωρίους λέγοντες ὅφιν εἶναι γῆς παῖδα, ἵππον δὲ, πολέμιον τε καὶ ἐπήλυδα. Τελμησσέες μέν νυν ταῦτα ὑπεκρίναντο Κροίσω ἤδη ἡλωκότι, οὐδέν κω εἰδότες τῶν ἦν περὶ Σάρδις τε καὶ αὐτὸν Κροῖσον.

Κύρος δὲ, αὐτίκα ἀπελαύνοντος Κροίσου μετά τὴι 79 μάχην την γενομένην εν τη Πτερίη, μαθών ώς απελάσας μέλλοι Κροίσος διασκεδάν τον στρατόν, βουλευόμενος εί ρισκε πρηγμά οἱ εἰναι ελαύνειν ως δύναιτο τάχιστα ἐπὶ τὰς Σάρδις, πρὶν ἡ τὸ δεύτερον άλισθηναι των Λυδών την δύναμιν. ώς δέ οι ταῦτα έδοξε, και εποίεε κατά τάχος. Ελάσας γάρ του στρατου ές τηυ Λυδίηυ, αὐτὸς ἄγγελος Κροίσο εληλύθεε. ἐνθαῦτα Κροῖσος ἐς ἀπορίην πολλήν ἀπιγμένος, ὥς οἱ παρὰ δόξαν ἔσχε τὰ πρήγματα ἡ ὡς αὐτὸς κατεδόκεε, ὅμως τοὺς Λυδοὺς ἐξῆγε ές μάχην. ήν δε τοῦτον τὸν χρόνον έθνος οὐδεν εν τῆ Ασίη ούτε ανδρειότερον, ούτε αλκιμώτερον του Λυδίου. ή δε μάχη σφέων ήν ἀπ' ἴππων, δούρατά τε εφόρεον ιεγάλα, και αὐτοι ήσαν ἰππεύεσθαι ἀγαθοί. Ές τὸ 80 πεδίον δε συνελθόντων τοῦτο τὸ πρὸ τοῦ ἄστεος έστι τοῦ Σαρδιηνοῦ, ἐὸν μέγα τε καὶ ψιλὸν, (διὰ δὲ αὐτοῦ ποταμοὶ ρέοντες και άλλοι και "Υλλος συρρηγνῦσι ές τὸν μέγιστου, καλεόμενου δε "Ερμου, δς έξ οξρεος ίρου Μητρός Δινδυμήνης ρέων, ἐκδιδοῖ ἐς θάλασσαν κατὰ Φωκαίην πόλιν,) ἐνθαῦτα ὁ Κῦρος ὡς είδε τοὺς Λυδοὺς ἐς μάχην ιασσομένους, καταρρωδήσας την ίππον, εποίησε, Άρπάγου υποθεμένου άνδρὸς Μήδου, τοιόνδε. δσαι το στρατώ τώ έωυτου έποντο σιτοφόροι τε καλ σκευοφόροι κάμηλοι, ταύτας πάσας άλίσας, και άπελών τὰ άχθεα, άνδρας επ' αὐτάς ἀνέβησε ἱππάδα στολήν ένεσταλμένους. σκευάσας δε αὐτούς, προσέταξε τῆς ἄλλης στρατιής προϊέναι πρός την Κροίσου ίππον, τή δε καμήλο έπεσθαι του πεζου στρατού εκελευε δπισθε δε

τοῦ πεζοῦ ἐπέττξε τὴν πῶσαν ἵππον. ὡς δὲ οἱ πάντες διετετάχατο, παραίνεσε τῶν μὲν ἄλλων Λυδῶν μὴ φειδομένους, κτείνειν πάντα τὸν ἐμποδῶν γινόμενου, Κροῖσον δὲ αὐτὸν μὴ κτείνειν, μηδὲ ἡν συλλαμβανόμενος ἀμύνηται. ταῦτα μὲν παραίνεσε. τὰς δὲ καμήλους ἔταξε ἀντία τῆς ἵππου, τῶνδε εἵνεκεν κάμηλον ἵππος φοβέεται, καὶ οὐκ ἀνέχεται οὕτε τὴν ἰδέην αὐτῆς ὁρέων, οὕτε τὴν ὀδμὴν ὀσφραινόμενος. αὐτοῦ δὴ ἀν τούτου εἴνεκεν ἐσεσόφιστο, ἴνα τῷ Κροίσῷ ἄχρηστον ἢ τὸ ἐππικὸν, τῷ δή τι καὶ ἐπεῖχε ἐλλάμψεσθαι ὁ Λυδός. ὡς δὲ καὶ συνήεσαν ἐς τὴν μάχην, ἐνθαῦτα ὡς ὅσφραντο τάχιστα τῶν καμήλων οἱ ἵπποι, καὶ εἶδον αὐτὰς, ὀπίσω ἀνέστρεφον, διέφθαρτό τε τῷ Κροίσῷ ἡ ἐλπίς. οὐ μέντοι οῖ γε Λυδοὶ τὸ ἐνθεῦτεν δειλοὶ ἤσαν ἀλλ', ὡς ἔμαθον τὸ γινόμενον, ἀποθορόντες ἀπὸ τῶν ἵππων, πεζοὶ τοῖσι Πέρσησι συνέβαλλον. χρόνῷ δὲ, πεσόντων ἀμφοτέρων πολλῶν, ἐτράποντο οἱ Λυδοί. κατειληθέντες δὲ ἐς τὸ τεῖχος, ἐπολιορκέοντο ὑπὸ τῶν Περσέων.

Τοῦσι μέν δή κατεστήκει πολιορκίη. Κροῦσος δέ 81 δοκέων οι χρόνον επι μακρον έσεσθαι την πολιορκίην, έπεμπε έκ του τείχεος άλλους αγγέλους ές τας συμμαχίας. οι μέν γαρ πρότερον διεπέμποντο, ές πέμπτον μήνα προερέοντες συλλέγεσθαι ές Σάρδις τούτους δε εξέπεμπε την ταχίστην δέεσθαι βοηθέειν, ώς πολιορ-62 κεομένου Κροίσου. "Ες τε δή ων τὰς ἄλλας ἔπεμπε συμμαχίας, καὶ δή καὶ ἐς Λακεδαίμονα.) τοῦσι δὲ καὶ αυτοισι τοισι Σπαρτιήτησι κατ' αυτόν τουτον τόν χρόνου συνεπεπτώκεε έρις έρθσα πρός Αργείους, περὶ χώρου καλεομένου Θυρέης) (τὰς γὰρ Θυρέας ταύτας, εούσας της Αργολίδος μοίρης, αποταμόμενοι έσχον οί Λακεδαιμόνιοι) ην δε και ή μέχρι Μαλεών ή πρός έσπέρην 'Αργείων, ή τε εν τη ήπείρο χώρη, και ή Κυθηρίη νήσος, και αι λοιπαι των νήσων. βοηθησάντων δε 'Αργείων τη σφετέρη αποταμνομένη, ενθαύτα συνέβησαν ές λόγους συνελθόντες, ώς τε τριηκοσίους εκατέρων μαχέσασθας δκότεροι δ' άν περυγένωνται, τούτων είναι τον χώρον το δε πλήθος τοῦ στρατοῦ ἀπαλλάσσεσθαι ἐκά- . τερου ός την δωυτού, μηδέ παραμένειν αγωνιζομένων,

τώνδε είνεκεν, ίνα μή παρεόντων τών στρατοπέδων, δρώντες οι έτεροι έσσουμένους τους σφετέρους, επαμύνοια. Συνθέμενοι ων ταῦτα, ἀπαλλάσσοντο λογάδες δὲ ἐκατέρων ὑπολειφθέντες συνέβαλλον. μαχομένων δέ σφεων, ρων υπολειφθεντες συνεβαλλον. μαχομενων δε σφεων, καὶ γινομένων ἰσοπαλέων, ὑπελείποντο ἐξ ἀνδρῶν ἐξακοσίων τρεῖς ᾿Αργείων μὲν, ᾿Αλκήνωρ τε καὶ Χρόμιος Λακεδαιμονίων δὲ, ᾿Οθρυάδης. ὑπελείφθησαν δὲ οὖτοι νυκτὸς ἐπελθούσης. οἱ μὲν δὴ δύο τῶν ᾿Αργείων, ὡς νενικηκότες, ἔθεον ἐς τὸ ἍΑργος ὁ δὲ τῶν Λακεδαιμονίων ᾿Οθρυάδης, σκυλεύσας τοὺς ᾿Αργείων νεκροὺς, καὶ προσφορήσας τὰ ὅπλα πρὸς τὸ ἑωυτοῦ στρατόπεδον, ἐν τῆ τάξει είχε έωυτόν. ήμέρη δε δευτέρη παρήσαν πυνθανώ-μενοι αμφότεροι. τέως μεν δή αντοι έκατεροι έφασαν νικάν λέγοντες, οι μεν, ώς έωυτών πλεύνες περιγεγόνασι: οί δὲ. Τοὺς μὲν ἀποφαίνοντες πεφεργότας, τὸν δὲ σφέτερον παραμείναντα, καὶ σκυλεύσαντα τους εκείνων νεκρούς. τέλος δε, εκ της εριδος συμπεσόντες εμάχοντο πεσόντων δε και αμφοτέρων πολλών, ενίκων Λακεδαιμόνιοι. 'Αργείοι μέν νυν από τούτου τοῦ χρόνου κατακειράμενοι τὰς κεφαλὰς, πρότερον ἐπάναγκες κομῶντες, ἐποιήσαντο νόμου τε καλ κατάρην, μη πρέτερου θρέψειν κόμην Αρ-γείων μηδένα, μηδέ τας γυναικάς σφι χρυσοφορήσειν, πριν αν Θυρέας ανασώσωνται. Λακεδαιμόνιοι δε τα έναντία τούτων έθεντο νόμον, ου γαρ κομώντες πρό τοιτου, από τούτου κομαν. τον δε ένα λέγουσι τον περιτου, απο τουτου κομαν. τον δε ενα λεγουσι τον περι-λειφθέντα τῶν τριηκοσίων, Όθρυάδην, αἰσχυνόμενον ἀπο-νοστέειν ἐς Σπάρτην, τῶν οἱ συλλοχιτέων διεφθαρμένων, αὐτοῦ μιν ἐν τῆσι Θυρέησι καταχρήσασθαι ἐωυτόν. Τοι- 83 ούτων δὲ τοῖσι Σπαρτιήτησι ἐνεστεώτων πρηγμάτων, ῆκε ὁ Σαρδιηνὸς κήρυξ, δεόμενος Κροίσω βοηθέειν πολι-ορκεομένω. οἱ δὲ ὅμως, ἐπεί τε ἐπύθοντο τοῦ κήρυκος, όρμέατο βοηθέειν. καί σφι ήδη παρεσκευασμένοισι, καὶ νεῶν ἐουσέων ἐτοίμων, ήλθε ἄλλη ἀγγελίη, ὡς ήλώκοι τὸ τεῖχος τῶν Λυδῶν, καὶ ἔχοιτο Κροῖσος ζωγρηθείς. οὕτω δή οὖτοι μὲν, συμφορήν ποιησάμενοι μεγάλην, ἐπέ-

Σάρδιες δὲ ῆλωσαν ώδε. ἐπειδή τεσσερεσκαιδεκάτη 84 ἐγένετο ἡμέρη πολιορκεομένω Κροίσω, Κῦρος τῆ στρατιῆ

τή έωυτοῦ, διαπέμψας ἱππέας, προεῖπε, τῷ πρώτφ ἐπιμάντι τοῦ τείχεος δῶρα δώσειν. μετὰ δὲ τοῦτο, πειρησαμένης τῆς στρατιῆς, ὡς οὐ προεχώρεε, ἐνθαῦτα τῶν
ἄλλων πεπαυμένων, ἀνὴρ Μάρδος ἐπειρᾶτο προσβαίνων,
τῷ οὕνομα ῆν 'Τροιάδης, κατὰ τοῦτο τῆς ἀκροπόλιος τῆ
οὐδεὶς ἐτέτακτο φύλακος οὐ γὰρ ῆν δεινὰν, κατὰ τοῦτο
μὴ ἀλῷ κοτέ. ἀπότομός τε γάρ ἐστι ταύτη ἡ ἀκρόπολις,
καὶ ἄμαχος τῆ οὐδὲ Μήλης, ὁ πρότερον βασιλεὺς Σαρδίων, μούνη οὐ περιήνεικε τὸν λέοντα, τόν οἱ ἡ παλλακὴ
ἔτεκε, Τελμησσέων δικασάντων, ὡς περιενειχθέντος τοῦ
λέοντος τὸ τεῖχος, ἔσονται Σάρδιες ἀνάλωτοι. ὁ δὲ Μήλης κατὰ τὸ ἄλλο τεῖχος περιενείκας, τὴ ῆν ἐπίμαχον
τὸ χωρίον τῆς ἀκροπόλιος, κατηλόγησε τούτου, ὡς ἐὸν
ἄμαχόν τε καὶ ἀπότομον ἔστι δὲ πρὸς τοῦ Τμώλου
τετραμμένον τῆς πόλιος. 'Ο ἀν δὴ 'Τροιάδης οὖτος ὁ
Μαρδος, ίδων τῆ προτεραίη τῶν τινὰ Λυδῶν κατὰ τοῦτο
τῆς ἀκροπόλιος καταβάντα ἐπὶ κυνέην ἄνωθεν κατακυλισθεῖσαν, καὶ ἀνελόμενον, ἐφράσθη καὶ ἐς θυμὸν ἐβάλετο. τότε δὲ δὴ ὁ αὐτός τε ἀναβεβήκεε, καὶ κατ'
αὐτὸν ἄλλοι Περσέων ἀνέβαινον. προσβάντων δὲ συχνῶν, οῦτω δὴ Σάρδιές τε ἡλώκεσαν, καὶ πᾶν τὸ ἄστυ
ἐπορθέετο.

Κατ' αὐτὸν δλ Κορίσου -
κατ'
και αὐτὸν κα Κατ'
κατ'
κατ'
κατ'
κατ' αὐτὸν κα Κατ'

κατ'
κατ'
κατ'

κατ'
κατ'

κατ'

κατ'

κατ'

κατ'

κατ'

κατ'

κατ'

κατ'

Κατ αὐτὸν δὲ Κροῖσον τάδε ἐγένετο. ἢν οἱ παῖς, τοῦ καὶ πρότερον ἐπεμνήσθην, τὰ μὲν ἄλλα ἐπιεικὴς, ἄφωνος δὲ. ἐν τἢ ὧν παρελθούση εὐεστοῖ ὁ Κροῖσος τὸ πᾶν ἐς αὐτὸν ἐπεποιήκεε, ἄλλα τε ἐπιφραζομενος, καὶ δὴ καὶ ἐς Δελφοὺς περὶ αὐτοῦ ἐπεπόμφεε χρησομέ-

νους. ή δε Πυθίη οι είπε τάδε

Αυδε γένος, πολλών βασιλεῦ, μέγα νήπιε Κροῦσε, μή βούλευ πολύευκτον ἰὴν ἀνὰ δώματ ἀκούειν παιδὸς φθεγγομένου. τὸ δέ σοι πολύ λώῖον ἀμφὶς ἄμμενει· εὐδήσει γὰρ ἐν ἤματι πρώτον ἀνόλβφ.

*Αλισκομένου δε τοῦ τείχεος, ἤῖε γὰρ τῶν τις Περσέων ἀλλογνώσας Κροῖσον ώς ἀποκτενέων, Κροῖσος μέν νυν δρέων ἐπιόντα, ὑπὸ τῆς παρεούσης συμφορῆς παρημελήκει, οὐδέ τι οἱ διέφερε πληγέντι ἀποθανέειν ὁ δὲ παῖς οὖτος ὁ ἄφωνος, ὡς εἶδε ἐπιόντα τὸν Πέρσην, ὑπὸ

δέους τε καὶ κακοῦ ἔρρηξε φωνήν, εἶπε δέ "Πύθρωπε, "μή κτείνε Κροῖσον." Οὐτος μεν δή τοῦτο πρώτον εφθέγξατο μετά δε τοῦτο ήδη εφώνει τον πάντα χρόνον της ζόης. Οι δε Πέρσαι τάς τε δη Σάρδις έσχου, και 8G αὐτου Κροισου εζώγρησαυ, άρξαυτα έτεα τεσσερεσκαίδεκα, καὶ τεσσερεσκαίδεκα ημέρας πολιορκηθέντα, κατά τὸ χρηστήριον τε καταπαύσαντα τὴν ἐωυτοῦ μεγάλην άρχην λαβόντες δε αύτεν οι Πέρσαι ήγαγον παρά Κυρον. ό δε, συννήσας πυρην μεγάλην, ανεβίβασε επ' αιτην του Κροισόν τε εν πέδησι δεδεμένου, και δις έπτα Λυδών παρ' αὐτὸν παίδας εν νόφ έχων είτε δη ἀκροθίνια τα τα καταγιείν θεών ὅτεφ δή, εἴτε καὶ εὐχὴν ἐπιτελέσαι θέλων ετε και πυθόμενος του Κροίσου είναι θεοσεβέα, τοίδε είνεκεν ανεβίβασε επί την πυρην, βουλόμενος είδεναι εί τις μιν δαιμόνων ρύσεται τοῦ μη ζώντα κατακαυθήναι. τον μεν δή ποιέειν ταθτα τῷ δὲ Κροίσφ, εστεωτι ἐπὶ της πυρης, εσελθείν, και περ εν κακώ εόντι τοσούτω, τὸ τοῦ Σόλωνος, ώς οἱ εἴη σὺν θεφ εἰρημένον, τὸ " Μηδένα " είναι των ζωόντων δλβιουζό ως δε άρα μιν προσ-τηναι τοῦτο, ανευεικάμενον τε και αναστενάξαντα εκ πολλής ήσυχίης, ές τρίς ονομάσαι Σόλωνα και τὸν Κῦρον ακούσαντα, κελεῦσαι τοὺς ερμηνέας ἐπείρεσθαι τον Κροίσον, τίνα τούτον επικαλέοιτο και τους προσελθόντας επειρωτάν. Κροίσον δε τέως μεν συγήν έχειν ερωτεώμενον μετά δε, ώς ήναγκάζετο, είπειν "Τον άν " έγω πασι τυράννοισι προετίμησα μεγάλων χρημάτων " èς λόγους ελθεῖν." 'Ως δέ σφι ἄσημα ἔφραζε, πάλιν έπειρώτεον τὰ λεγόμενα. λιπαρεόντων δὲ αὐτῶν, καὶ αποφλαυρίσειε οία δή είπας, ώστε αὐτῷ πάντα αποβεβήκοι τήπερ έκεινος είπε, ούδέν τι μάλλον ές έωυτον λέγων, ή ές απαν το ανθρώπινου, και μάλιστα τοις παρά σφίσι αὐτοῖσι δοκέοντας δλβίουΩΐναι. Τὸν μὲν Κροῖσον ταῦτα ἀπηγέεσθαι τῆς δὲ πυρῆς ἤδη άμμένης, καίεσθαι τὰ περιέσχατα. καὶ τὸν Κύρον ἀκούσαντα τῶν ἐρμηνέων τα είπε Κροίσος, μεταγνόντα τε, και εννώσαντα ότι και τίτὸς ἄνθρωπος έων, ἄλλον ἄνθρωπον, γενόμενον έωυτοῦ

(mm) koday (mm)

Digitized by Google

ευδαιμονίη ουκ ελάσσω, ζάοντα πυρί διδοίη πρός τε τού-. τοισι, δείσαντα την τίσιν, καλ επιλεξάμενον ώς οὐδεν είη των εν ανθρώποισι ασφαλέως έχου, κελεύει σβεννίναι την ταχίστην το καιόμενον πυρ, και καταβιβάζειν Κροίσόν τε καὶ τοὺς μετά Κροίσου καὶ τοὺς, πειρωμένους, 87 ου δύνασθαι έτι του πυρές επικρατήσαι. ' Ένθαυτα λέγεται ύπο Λυδών, Κροισον μαθόντα την Κύρου μετάγνωσιν, ώς ώρα πάντα μεν ἄνδρα σβεννύντα το πῦρ, δυναμένους δε οὐκετι καταλαβεῖν, επιβώσασθαι, τον Απόλλωνα ἐπικαλεόμενον, εἴ τι οἱ κεχαρισμένον έξ αὐτοῦ ἐδωρήθη, παραστήναι, και ρύσασθαί μιν έκ τοῦ παρεόντος κακοῦ. τον μέν, δακρύοντα έπικαλέεσθαι τον θεόν έκ δε αίθρίης τε και νηνεμίης συνδραμέειν έξαπίνης νέφεα, και χειμωνά τε καταρραγήναι, και ύσαι ύδατι λαβροτάτω, κατασβεσθηναί τε την πυρήν. ουτω δη μαθόντα τον Κυρον, ώς είη ο Κροίσος και θεοφιλής και ανήρ αγαθός, καταβιβάσαντα αὐτὸν ἀπὸ τῆς πυρῆς, εἴρεσθαι τάδε "Κροῖσε, " τίς σε αυθρώπων ανέγνωσε, έπι γην την εμην στρα-" τευσάμενον, πολέμιον αντί φίλου έμοι καταστήναι;" Ο δὲ εἶπε " Ω βασιλεῦ, ἐγω ταῦτα ἔπρηξα τῆ σῆ μὲν " ευδαιμονίη, τὴ ἐμεωυτοῦ δὲ κακοδαιμονίη, αἴτιος δὲ " τούτων έγένετο ὁ Ελλήνων θεὸς, ἐπαείρας ἐμὲ στρα-" τεύεσθαι. οὐδεὶς γὰρ οὕτω ἀνόητός ἐστι, ὅς τις πό-" λεμον προ εἰρήνης αἰρέεται. ἐν μὲν γὰρ τῆ, οἱ παίδες "τους πατέρας θάπτουσι ἐν δὲ τῷ, οι πατέρες τους "παίδας. ἀλλὰ ταῦτα δαίμοσί κου φίλον ἢν οῦτω γενέ-" σθαι."

8 'Ο μεν ταῦτα ἔλεγε. Κῦρος δὲ αὐτὸν λύσας κάτισέ τε ἐγγὺς ἐωυτοῦ, καὶ κάρτα ἐν πολλῆ προμηθίη εἰχε, ἀπεθώυμαζέ τε ὁρέων καὶ αὐτὸς, καὶ οἱ περὶ ἐκεῖνον ἐόντες πάντες. ὁ δὲ, συννοίῃ ἐχόμενος, ῆσυχος ἢν. μετὰ δὲ, ἐπιστραφείς τε καὶ ἰδόμενος τοὺς Πέρσας τὸ τῶν Λυδῶν ἄστυ κεραίζοντας, εἰπε "Ω βασιλεῦ, κότερα "λέγειν πρὸς σὲ τὰ νοέων τυγχάνω, ἢ σιγὰν ἐν τῷ "παρεόντι χρή;" Κῦρος δὲ μιν θαρσέοντα ἐκελευε λέγειν ὁ τι βούλοιτο. ὁ δὲ αὐτὸν εἰρώτα, λέγων "Οὐτος "ὁ πολλὸς ὅμιλος τί ταῦτα σπουδῆ πολλή ἐργάζεται;" Ο δὲ εἰπε "Πόλιν τε τὴν σὴν διαρπάζει, καὶ χρήματα

"τὰ σὰ διαφορέει." Κροῖσος δὲ ἀμείβετο "Οὕτε πόλιν "τὴν ἐμὴν, οὕτε χρήματα τὰ ἐμὰ διαρπάζει οὐδὲν γὰρ "ἐμοὶ ἔτι τούτων μέτα. ἀλλὰ φέρουσί τε καὶ ἄγουσι "τὰ σά." Κύρω δὲ ἐπιμελὲς ἐγένετο τὰ Κροῖσος εἶπε S9 μεταστησάμενος δὲ τοὺς ἄλλους, εἴρετο Κροῖσον ὕ τι οί ενορώη εν τοισι ποιευμένοισι. ο δε είπε "Έπεί "τε με θεοί δώκαν δούλον σοι, δικαιώ, εί τι ενορέω "πλέον, σημαίνειν σοι. Πέρσαι, φύσιν εόντες ύβρισ-"ταί, είσι άχρηματοι. ην ών συ τούτους περιίδης διας-"πάσαντας καὶ κατασχόντας χρήματα μεγάλα, τάξε "τοι εξ αυτών επίδοξα γενέσθαι ζς άν αυτών πλείστα "κατάσχη, τοῦτον προσδέκεσθαί τοι ἐπαναστησόμενον. "νῦν ຝν ποίησον ώδε, εί τοι αρέσκει τα εγώ λέγω. "κάτισον των δορυφόρων έπι πάσησι τῆσι πύλησι φυ"λάκους, οι λεγόντων πρός τους έκφέροντας τὰ χρήματα, " ἀπαιρεόμενοι, ώς σφεα αναγκαίως έχει δεκατευθήναι "τῷ Διτ. καὶ σύ τε σφι οὐκ ἀπεχθήσεαι βίη ἀπαιρεό-" μενος τα χρήματα, και έκεινοι, συγγνόντες ποιέειν σε "δίκαια, εκόντες ποιήσουσι." Ταῦτα ακούων ὁ Κῦρος, 90 ἐπερήδετο, ὡς οἱ εδόκεε εὖ ὑποτίθεσθαι. αἰνέσας δὲ πολλά, και εντειλάμενος τοισι δορυφόροισι τα Κροισος ύπεθήκατο επιτελέειν, είπε πρός Κροιοον τάδε "Κροισε, "ἀναρτημένου σεῦ ἀνδρὸς βασιλέος χρηστὰ ἔργα καὶ "έπεα ποιέειν, αιτέο δόσιν τήν τινα βούλεαι τοι γενέσθαι "παραυτίκα." Ο δε είπε "Ω δεσποτα, εάσας με χα-"ριεί μάλιστα τὸν θεὸν τῶν Ἑλλήνων, τὸν ἐτίμησα ἔγω "θεων μάλιστα, ἐπείρεσθαι, πέμψαντα τάσδε τὰς πέδας, " εὶ ἐξαπατᾶν τοὺς εὖ ποιεῦντας νόμος ἔστι οί." Κῦρος δὲ είρετο ό τι οι τουτο επηγορεύων παραιτέοιτο. Κροίσος δέ οι επανηλόγησε πάσαν την έωυτοῦ διάνοιαν, και τών χρηστηρίων τὰς ὑποκρίσιας, καὶ μάλιστα τὰ ἀναθήματα: καὶ ώς ἐπαρθεὶς τῷ μαντηίφ, ἐστρατεύσατο ἐπὶ Πέρσας. λέγων δε ταῦτα, κατέβαινε αὖτις παραιτεόμενος, ἐπεῖναί οί τῷ θεῷ τούτων ὀνειδίσαι. Κῦρος δὲ γελάσας εἶπε "Καὶ τούτου τεύξεαι παρ' έμεῦ, Κροῖσε, καὶ ἄλλου "παντὸς τοῦ ἀν έκάστοτε δέῃ." Ως δὲ ταῦτα ἤκουσε ὁ Κροῖσος, πέμπων τῶν Λυδῶν ἐς Δελφοὺς, ἐνετέλλετο, τιθέντας τὰς πέδας ἐπὶ τοῦ νηοῦ τὸν οὐδὸν, εἰρωτῶν εἰ

ού τι ἐπαισχύνεται τοῖσι μαντηίοισι ἐπάρας Κροῖσο στρατεύεσθαι ἐπὶ Πέρσας, ὡς καταπαύσοντα τὴν Κύρο δ΄ ναμιν, ἀπ' ής οι ἀκροθίνια τοιαθτα γενέσθαν δεικνύι τας τὰς πέδας. ταῦτά τε ἐπειρωτάν, καὶ εἰ ἀχαρίστοια 91 νόμος είναι τοῖσι Έλληνικοῖσι θεοῖσι. ᾿Απικομένοισι δ τοίσι Λυδοίσι, καλ λέγουσι τα έντεταλμένα, την Πυθίη λέγεται είπειν τάδε "Τήν πεπρωμένην μοιραν αδύνατ " έπτι ἀποφυγέειν καλ θεώ. Κροίσος δε πέμπτου γονέο " άμαρτάδα έξέπλησε, δς εων δορυφόρος Ήρακλειδέωι "δυλφ γυναικητω επισπόμενος, εφόνευσε τον δεσπότεο και εσχε την εκείνου τιμήν ουδεν οι προσήκουσαι "προθυμεομένου δε Λοξίεω, δκως αν κατα τους παίδα "τους Κροίσου γένοιτο το Σαρδίων πάθος, και μή και " αὐτὸν Κροῖσον, οὐκ οδός τε εγένετο παραγαγεῖν μοΙρας "όσον δε ενέδωκαν αὐται, ηνύσατο, καλ εχαρίσατό ο "τρία γαρ έτεα επανεβάλετο την Σαρδίων άλωσιν κα "τοῦτο επιστάσθω Κροῖσος, ώς υστερον τοῖσι έτεσ "τούτοισι άλοὺς τῆς πεπρωμένης. δεντερα δὲ τούτωι " καιομένω αὐτῷ ἐπήρκεσε. Κατὰ δὲ το μαντήιον τ " γενομενον, οὐκ ὀρθώς Κροίσος μέμφεται. προηγόρευ "γάρ οι Λοξίης, ην στρατεύηται ἐπὶ Πέρσας, μεγάλη " ἀρχὴν αὐτὸν καταλύσειν. τὸν δὲ πρὸς ταῦτα χρῆν, ε "μέλλοντα βουλεύεσθαι, επείρεσθαι πεμψαντα, κότερι " την εωυτοῦ ή την Κύρου λέγοι ἀρχήν. οὐ συλλαβώ " δὲ τὸ ρηθὲν, οὐδ' ἐπανειρόμενος, εωυτον αἴτιον ἀπο " φαινέτω. 🕉 καλ τὸ τελευταΐον χρηστηριαζομένω εἶπ "τὰ εἶπε Λοξίης περὶ ἡμιόνου, οὐδὲ τοῦτο συνέλαβε. ἡ "γαρ δη ο Κύρος ούτος ήμιονος έκ γαρ δυοίν ούκ όμο " εθνέων έγεγόνεε, μητρός αμείνονος, πατρός δε ύποδε " εστέρου. ή μεν γαρ ήν Μηδίς, και 'Αστυάγεος θυγάτη "τοῦ Μήδων βασιλέος ὁ δὲ, Πέρσης τε ἡν, καὶ ἀρχό "μενος ὑπ' ἐκείνοισι καὶ ἔγερθε ἐων τοῖσι ἄπασι, δε "σποίνη τῆ ἐωυτοῦ συνοίκες." Ταῦτα μὲν ἡ Πυθί ύπεκρίνατο τοίσι Λυδοίσι οί δε ανήνεικαν ες Σάρδι καλ απήγγειλαν τῷ Κροίσω. ὁ δὲ ἀκούσας, συνέγν έωυτοῦ είναι την άμαρτάδα, και οὐ τοῦ θεοῦ. Κατ μέν δή την Κροίσου τε άρχην, και Ίωνίης την πρώτη καταστροφήν, έσχε ούτα.

Κροίσω δε έστι και άλλα αναθήματα εν τη Έλλαδι 92 πολλά, και ου τα ειρημένα μουνα. Έν μεν γαρ Θήβησι τῆσι Βοιωτῶν τρίπους χρύσεος, τὸν ἀνέθηκε τῷ ᾿Απόλ-λωνι τῷ Ἰσμηνίω ἐν δὲ Ἐφέσω, αἴ τε βόες αἰ χρύσεαι, καὶ τῶν κιόνων αἱ πολλαί ἐν δὲ Προνηίης τῆς ἐν Δελφοίσι, ασπίς χρυσέη μεγάλη. ταθτα μέν και έτι ές έμε ην περιεόντα. τα δ' εξαπόλωλε των αναθημάτων. τα δ' ἐν Βραγχίδησι τῆσι Μιλησίων ἀναθήματα Κροίσω. ώς έγω πυνθάνομαι, ίσα τε σταθμόν και όμοια τοισι έν Δελφοίσι. τὰ μέν νυν ές τε Δελφούς καὶ ές τοῦ 'Αμφιάρεω ανέθηκε, οἰκήτα τε εόντα, και των πατρώων χρημάτων ἀπαρχήν τὰ δὲ ἄλλα ἀναθήματα ἐξ ἀνδρὸς ἔγένετο οὐσίης έχθροῦ, ὅς οἱ, πρὶν ἡ βασιλεῦσαι, ἀντι-στασιώτης κατεστήκεε, συσπεύδων Πανταλέοντι γενέσθαι την Λυδών άρχην. ὁ δὲ Πανταλέων ην Άλυάττεω μεν παις, Κροίσου δὲ άδελφεὸς οὐκ ὁμομήτριος. Κροίσος μέν γάρ εκ Καείρης ην γυναικός 'Αλυάττη Πανταλέων δὲ, ἐξ Ἰάδος. ἐπεί τε δὲ, δόντος τοῦ πατρὸς, ἐκράτησε τῆς ἀρχῆς ὁ Κροίσος, τὸν ἄνθρωπου τὸν ἀντιπρήσσοντα έπι κυάφου έλκων διέφθειρε την δε ουσίην αὐτοῦ ἔτι πρότερον κατιρώσας, τότε τρόπφ τῷ εἰρημένφ ἀνέθηκε ές τὰ εξρηται. καὶ περὶ μὲν ἀναθημάτων τοσαῦτα εἰρήσθω.

Θώυματα δὲ γῆ Λυδίη ἐς συγγραφὴν οὐ μάλα ἔχει. 93 οἰά τε καὶ ἄλλη χώρη, παρὲξ τοῦ ἐκ τοῦ Τμώλου καταφερομένου ψήγματος. "Εν δὲ ἔργον πολλὸν μέγιστον παρέχεται, χωρὶς τῶν τε Αὐγυπτίων ἔργων καὶ τῶν Βαβυλωνίων. ἔστι αὐτόθι 'Αλυάττεω τοῦ Κροίσου πατρὸς σῆμα, τοῦ ἡ κρηπὶς μέν ἐστι λίθων μεγάλων, τὸ δὲ ἄλλο σῆμα, χῶμα γῆς. ἔξειργάσαντο δὲ μιν οἱ ἀγοραῖοι ἄνθρωποι, καὶ οἱ χειρώνακτες, καὶ αἱ ἐνεργαζόμεναι παιδίσκαι. οὐροι δὲ, πέντε ἐόντες, ἔτι καὶ ἐς ἐμὲ ἦσαν ἐπὶ τοῦ σήματος ἄνω καὶ σφι γράμματα ἐνεκεκόλαπτο, τὰ ἔκαστοι ἐξεργάσαντο. καὶ ἐφαίνετο μετρεόμενον τὸ τῶν παιδισκέων ἔργον ἐὸν μέγιστον. Τοῦ γὰρ δὴ Λυδῶν δήμου αἱ θυγατέρες πορνεύονται πῶσαι, συλλέγουσαι σφίσι φερνὰς, ἐς δ ᾶν συνοικήσωσι τοῦτο ποιέουσαι. ἐκδιδόασι δὲ αὐταὶ ἐωυτάς. ἡ μὲν δὴ περίοδος τοῦ σή-

ματος, είσὶ στάδιοι έξ, καὶ δύο πλέθρα· τὸ δὲ εἶρός ἐστι πλέθρα τριακαιδεκα. λίμνη δὲ ἔχεται τοῦ σήματος μεγάλη, τὴν λέγουσι Λυδοὶ ἀείναον εἶναι. καλέεται δὲ αὖτη Γυγαίη. τοῦτο μὲν δὴ τοιοῦτό ἐστι.

Λυδοί δε νόμοισι μεν παραπλησίοισι χρέωνται καί Ελληνες χωρίς ή ότι τὰ θήλεα τέκνα καταπορνεύουσι. πρώτοι δε ανθρώπων, των ήμεις ίδμεν, νόμισμα χρυσοῦ καὶ ἀργύρου κοψάμενοι έχρήσαντο πρώτοι δὲ καὶ κάπηλοι εγένοντο. Φασί δε αυτοί Λυδοί, και τάς παιγνίας τάς νίν σφίσι τε καὶ "Ελλησι κατεστεώσας, έωυτών έξει ρημα γενέσθαι. ήμα δε ταύτας τε εξευρεθήναι παρα σφίσι λέγουσι, και Τυρσηνίην ιιποικίσαι ώδε περί αυτών λέγουτες. επι 'Ατυος τοῦ Μάνεω βασιλέος σιτοδηίην ίσχυρην ανά την Λυδίην πάσαν γενέσθαι καὶ τους Λυδούς τέως μεν διάγειν λιπαρέοντας μετά δε, ώς ου παύεσθαι, ακεα δίζησθαι άλλον δε άλλο έπιμηχανάσθαι αὐτῶν. ἐξευρεθῆναι δὴ ὧν τότε καὶ τῶν κύβων καὶ τῶν ἀστραγάλων, καὶ τῆς σφαίρης, καὶ τῶν άλλέων πασέων παιγνιέων τὰ είδεα, πλήν πεσσών. τούτων γάρ ων την εξεύρεσιν οὐκ οἰκηῖοῦνται Δυδοί. ποιέειν δὲ ώδε, πρὸς τὸν λιμὸν έξευρόντας τὴν μεν ετέρην τῶν ἡμερέων παιζειν πᾶσαν, ἵνα δὴ μὴ ζητέοιεν σιτία τὴν δε ετέρην σιτέεσθαι, παυομένους των παιγνιέων. τοιούτω τρόπω διάγειν ἐπ' ἔτεα δυαν δέοντα είκοσι. ἐπεί τε δε οὐκ ἀνιέναι τὸ κακὸν, ἀλλ' ἐπὶ μᾶλλον ἔτι βιαζεσθαι, οῦτω δή τὸν βασιλέα αὐτῶν, δύο μοίρας διελόντα Λυδῶν πάντων, κληρώσαι, την μέν επί μουή, την δε επί εξόδω εκ της χώρης. και έπι μέν τη μένειν αυτου λαγχανούση των μοιρέων εωυτόν τον βασιλέα προστάσσειν επὶ δὲ τρ απαλλασσομένη, τον εωυτού παίδα, τῷ οὐνομα είναι Τυρσηνόν. λαχόντας δε αὐτών τοὺς ετέρους εξιέναι εκ της χώρης, καταβήναι ές Σμύρνην, καὶ μηχανήσασθαι πλοία, ές τὰ ἐσθεμένους τὰ πάντα όσα σφι ἡν χρηστὰ επίπλοα, αποπλέειν κατά βίου τε καὶ γῆς ζήτησιν ές δ. έθνεα πολλά παραμειψαμένους, ἀπικέσθαι ές Όμ-Βρικοίς ένθα σφέας ένιδρύσασθαι πόλιας, καὶ οἰκέειν το μέχρι τοῦδε. ἀντὶ δὲ Λυδών μετονομασθῆναι αὐτοὺς **ἐπὶ τοῦ βασιλέος** τοῦ παιδὸς, ος σφεας ανήγαγε ἐπὶ

τούτου τὴν ἐπωνυμίην ποιευμένους, ὀνομασθήναι Τυρσηνούς. Λυδοὶ μὲν δὴ ὑπὸ Πέρσησι δεδούλωντο.

Ἐπιδίζηται δὲ δὴ τὸ ἐνθεῦτεν ἡμῶν ὁ λόγος τόν τε 95 Κῦρον, ὅστις ἐων τὴν Κροίσου ἀρχὴν κατεῖλε καὶ τοὺς Πέρσας, ὅτεω τρόπω ἡγήσαντο τῆς Ασίης. ΄Ως ων Περσέων μετεξέτεροι λέγουσι, οι μη βουλόμενοι σεμνουν τά περί Κύρου, άλλα του εόντα λέγειν λόγου, κατά ταίτα γράψω επιστάμενος περί Κύρου και τριφασίας άλλας λόγων όδους φήναι. 'Ασσυρίων άρχόντων της άνω 'Ασίης έπ' έτεα είκοσι και πεντακόσια, πρώτοι απ' αὐτών Μηδοι ήρξαντο ἀπίστασθαι καί κως οὖτοι περὶ τῆς ελευθερίης μαχεσάμενοι τοίσι 'Ασσυρίοισι, εγένοντο άνδρες αγαθοί και απωσάμενοι την δουλοσίνην, ηλευθερώθησαν. μετά δε τούτους, και τὰ ἄλλα εθνεα εποίεε τώυτό τοίσι Μήδοισι. 'Εόντων δε αὐτονόμων πάντων ανά την ηπειρον άδε αυτις ές τυραννίδας περιηλθον. 'Ανήρ ης έν τοίσι Μήδοισι εγένετο σοφός, τω ουνομα ην Δηϊόκης, παις δε ην Φραόρτεω. ούτος ο Δηϊόκης, ερασθείς τυραννίδος, εποίεε τοιάδε. Κατοικημένων των Μήδων κατά κώμας, εν τη εωυτοῦ εων καὶ πρότερον δόκιμος, καὶ μαλ-λόν τι καὶ προθυμότερον δικαιοσύνην επιθέμενος ήσκες καὶ ταῦτα μέντοι, ἐούσης ἀνομίης πολλης ἀνὰ πᾶσαν την Μηδικήν, ἐποίεε, ἐπιστάμενος ὅτι τῷ δικαίω τὸ ἄδικον νολέμιον έστι. οί δ' ζκ της αὐτης κάμης Μήδοι, όρωντες αὐτοῦ τοὺς τρόπους, δικαστήν μιν έωυτῶν αἰρέοντο. ὁ δὲ δὴ, οἶα μνεώμενος ἀρχὴν, ἰθύς τε καὶ δίκαιος ἢν. ποιέων τε ταθτα, έπαινον είχε ουκ ολίγον προς των πολιτέων, ούτω ώστε πυνθανόμενοι οι έν τήσι άλλησι κώμησι ώς Δηϊόκης είη ανήρ μοθνος κατά τὸ ὀρθών δικάζων, πρότερον περιπίπτοντες αδίκοισι γνώμησι, τότε έπεί τε ήκουσαν, άσμενοι έφοίτεον παρά τὸν Δηϊόκεα καὶ αὐτοὶ δικασόμενοι τέλος δε, ούδενι άλλφ επετράποντο. Πλεύ- 51 νος δε αιεί γινομένου του επιφοιτέοντος, οία πυνθανομένων τὰς δίκας ἀποβαίνειν κατὰ τὸ ἐὸν, γνοὺς ὁ Δηϊόκης ές έωυτον πῶν ἀνακείμενον, οὕτε κατίζειν ἔτι ἤθελε ἔνθα περ πρότερον προκατίζων ἐδίκαζε, οὕτ' ἔφη δικῶν ἔτι. οὺ γάρ οἱ λυσιτελέειν, τῶν έωυτοῦ ἐξημεληκότα, τοῖσι πέλας δι ἡμέρης δικάζειν. ἐούσης ὧν άρπαγῆς καὶ ἀνο-

μίης έτι πολλώ μαλλον ανά τας κώμας ή πρότερον ήν, συνελέχθησαν οι Μήδοι ές τωυτό, και εδίδοσαν σφίσι λόγον, λέγοντες περί των κατηκόντων. ως δ' έγω δοκέω, μάλιστα έλεγον οι τοῦ Δηϊόκεω φίλοι "Οὐ γὰρ δή, "τρόπφ τῷ παρεόντι χρεώμενοι, δυνατοί εἰμεν οἰκέειν " την χώρην φέρε, στήσωμεν ήμέων αὐτῶν βασιλέα: "καὶ οἶτω ή τε χώρη εὐνομήσεται, καὶ αὐτοὶ πρὸς ἔργα " τρεψόμεθα, οὐδὲ ὑπ' ἀνομίης ἀνάστατοι ἐσόμεθα." Ταῦτά κη λέγοντες, πείθουσι έωντους βασιλεύεσθαι. 98 Αὐτίκα δὲ προβαλλομένων τόν τινα στήσονται βασιλέα, ό Δηϊόκης ήν πολλὸς ύπὸ παντὸς ἀνδρὸς καὶ προβαλλόμενος καλ αινεόμενος ές δ τούτον καταινέουσι βασιλέα σφίσι είναι. 'Ο δ' εκέλευε αὐτούς οἰκία τε έωυτῷ ἄξια τής βασιληίης οἰκοδομήσαι, καὶ κρατύναι αὐτὸν δορυφόροισι. ποιεύσι δή ταῦτα οι Μήδοι. οἰκοδομέουσί τε γάρ αὐτῷ οἰκία μεγάλα τε καὶ ἰσχυρὰ, ἵνα αὐτὸς ἔφρασε τῆς χώρης καὶ δορυφόρους αὐτῷ ἐπιτρέπουσι ἐκ πάντων Μήδων καταλέξασθαι. 'Ο δè, ώς ἔσχε την άρχην, τοὺς Μήδους ηνάγκασε ἐν πόλισμα ποιήσασθαι, και τοῦτο περιστέλλοντας, των άλλων ήσσον επιμέλεσθαι. πειθομένων δε και ταῦτα των Μήδων, οικοδομέει τείχεα μεγάλα τε καὶ καρτερά, ταῦτα τὰ νῦν Αγβάτανα κέκληται, **ἔτερον ἐτέρφ κύκλφ ἐνεστεῶτα.** μεμηχάνηται δὲ οῦτω τούτο το τείχος, ώστε ο έτερος του ετέρου κύκλος τοισι προμαχεώσι μούνοισί έστι ύψηλότερος. το μέν κου τι και το χωρίον συμμαχέει, κολωνός έον, ώστε τοιούτο είναι, το δε και μαλλόν τι επετηδεύθη, κύκλων εόντων τών συναπάντων έπτα εν δε τώ τελευταίω τα βασιλήϊα **ένεστι καλ οί θησα**υροί. το δε αὐτῶν μέγιστον έστι τείχος κατα του Αθηνέων κύκλον μάλιστά κη το μέγαθος. του μέν δη πρώτου κύκλου οι προμαχεωνές είσι λευκοί του δε δευτέρου, μέλανες τρίτου δε κύκλου, φοινίκεου τετάρτου δε, κυάνεου πέμπτου δε, σανδαράκινοι. οίτω πάντων των κύκλων οι προμαχεώνες ήνθισμένοι είσὶ φαρμάκοισι. δύο δὲ οἱ τελευταΐοι, εἰσὶ ὁ μέν καταργυρωμένους, ο δε κατακεχρυσωμένους έχων τους προμαχεώνας. Ταῦτα μεν δη ὁ Δηϊόκης έωυτῷ τε έτείχεε, καὶ περί

Digitized by Google

τὰ ἐωυτοῦ οἰκία· τὸν δὲ ἄλλον δῆμον πέριξ ἐκέλευε τὸ τείχος οἰκέειν. οἰκοδομηθέντων δὲ πάντων, κόσμον τόνδε Δηϊόκης πρώτός έστι ὁ καταστησάμενος μήτε έσιέναι παρά βασιλέα μηδένα, δι' αγγέλων δὲ πάντα χρέεσθαι, όρασθαί τε βασιλέα ύπο μηδενός πρός τε τούτοισι έτι, γελάν τε και πτύειν αντίον και απασι είναι τοῦτό γε αίσχρόν. Ταθτα δε περί έωυτον εσέμνυνε τωνδε είνεκεν, δκως αν μη δρώντες οι δμήλικες, έόντες σύντροφοί τε έκείνω, και οικίης ου φλαυροτέρης, ουδέ ές ανδραγαθίην λειπόμενοι, λυπεοίατο και επιβουλεύοιεν, άλλ' ετεροίος σφι δοκέοι είναι μη όρωσι. Έπεί τε δε ταυτα διεκό-100 σμησε, καλ εκράτυνε έωυτον τη τυραννίδι, ήν το δίκαιον φυλάσσων χαλεπός. και τάς τε δίκας γράφοντες, είσω παρ' εκείνου εσεπέμπεσκου και εκείνος διακρίνων τάς έσφερομένας, εκπέμπεσκε. ταῦτα μεν κατά τὰς δίκας ἐποίες τὰ δε δη ἄλλα εκεκοσμέατό οί. εί τινα πυνθάνοιτο ύβρίζοντα, τοῦτον ὅκως μεταπέμψαιτο, κατ' ἀξίην έκάστου αδικήματος εδικαίευ και οι κατάσκοποι τε και κατήκοοι ήσαν ανά πασαν την χώρην της ήρχε.

Δηϊόκης μέν νυν τὸ Μηδικον ἔθνος συνέστρεψε μοῦ- 101 νον, καὶ τούτου ἡρξε. ἔστι δὲ Μήδων τοσάδε γένεα, Βουσαὶ, Παρητακηνοὶ, Στρούχατες, ᾿Αριζαντοὶ, Βούδιοι, Μάγοι. γένεα μὲν δὴ Μήδων ἐστὶ τοσάδε. Δηϊόκεω 102 δὲ παῖς γίνεται Φριώμτης, δς, τελευτήσαντος Δηϊόκεω, βασιλεύσὰντος τρία καὶ πεντήκοντα ἔτεα, παρεδέξατο τὴν ἀρχήν. παραδεξάμενος δὲ, οὐκ ἀπεχρᾶτο μούνων ἄρχειν τῶν Μήδων ἀλλὰ στρατευσάμενος ἐπὶ τοὺς Πέρσας, πρώτοισί τε τούτοισι ἐπεθήκατο, καὶ πρώτους Μήδων ὑπηκόους ἐποίησε. μετὰ δὲ, ἔχων δύο ταῦτα ἔθνεα, καὶ ἀμφότερα ἰσχυρὰ, κατεστρέφετο τὴν ᾿Ασίην, ἀπαλλου ἐπαλλο ιὰν ἔθνος. ἐς δ στρατευσάμενος ἐπὶ τοὺς ᾿Ασσυρίως, καὶ ᾿Ασσυρίων τούτους οἱ Νῖνον εἰχον, καὶ ἡρχον πρότερον πάντων, τότε δὲ ἦσαν μεμουνωμένοι μὲν συμμάχων, ἄτε ἀπεστεώτων, ἄλλως μέντοι ἐωυτῶν εὖ ἤκοντες ἐπὶ τούτους δὴ στρατευσάμενος ὁ Φραόρτης, αὐτός τε διεφθάρη, ἄρξας δύο καὶ εἴκοσι ἔτεα, καὶ ὁ

στρατός αὐτοῦ ὁ πολλός.

Φραόρτεω δὲ τελευτήσαντος, εξεδέξατο Κυαξάρης ὁ 103

Φραόρτεω τοῦ Δηϊόκεω παις. οὖτος λέγεται πολλον ἔ γενέσθαι άλκιμώτερος των προγόνων και πρωτός ελόχισε κατά τέλεα τους έν τη Ασίη, και πρωτος διέτα χωρίς εκάστους είναι, τούς τε αίχμοφόρους, και το τοξοφόρους, και τούς ίππέας πρό του δε αναμίξ πάντα δμοίως αναπεφυρμένα. Ούτος δ τοισι Λυδοί έστι μαχεσάμενος, ότε νύξ ή ήμερη εγένετό σφι μαχομ νοισι καλ ό την Αλυος ποταμού άνω Ασίην πασο συστήσας έωυτώ. Συλλέξας δέ τοὺς ὑπ' έωυτώ ἀρχ μένους πάντας, έστρατεύετο έπι την Νίνον, τιμωρέων τώ πατρί, και την πόλιν ταύτην θέλων έξελειν. καί ο ώς συμβαλών ενίκησε τους 'Ασσυρίους, περικατημέν την Νίνον, επηλθε Σκυθέων στρατός μέγας άγε δέ α τους βασιλευς ὁ Σκυθέων Μαδύης, Πρωτοθύεω παις έσεβαλου μεν ές την 'Ασίην, Κιμμερίους εκβαλόντες ο της Ευρώπης, τούτοισι δε επισπόμενοι φεύγουσι, ούτ 104 ες την Μηδικήν χώρην απίκοντο. "Εστι δε από τι λίμνης της Μαιήτιδος έπλ Φάσιν ποταμόν καλ ές Κόλ χους τριήκοντα ήμερέων ευζώνφ όδός. Εκ δε της Κολχ δος ου πολλον ύπερβηναι ές την Μηδικήν, άλλά εν η διὰ μέσου έθνος αὐτῶν ἐστὶ, Σάσπειρες τοῦτο δὲ παρο μειβομένοισι, είναι έν τη Μηδική. ου μέντοι οι γε Σκι θαι ταύτη ἐσέβαλου, άλλα την κατύπερθε έδον πολλ μακροτέρην εκτραπόμενοι, εν δεξιή έχοντες το Καυκάσιο όρος. ενθαύτα οι μεν Μήδοι συμβαλόντες τοίσι Σκι θησι, καλ έσσωθέντες τη μάχη, της άρχης κατελύθησα 105 οι δε Σκύθαι την 'Ασίην πάσαν επέσχον. 'Ενθεύτεν δ ηισαν επ' Αυγυπτον και επεί τε εγένοντο εν τη Παλαισ τίνη Συρίη Ψαμμίτιχός σφεας Αιγύπτου .βασιλεύς αν τιάσας δώροισί τε και λιτήσι αποτρέπει το προσωτέρι μη πορεύεσθαι οι δε, επεί τε αναχωρέοντες οπίσω εγένοντο της Συρίης εν Ασκάλωνι πόλι, των πλεόνω Σκυθέων παρεξελθόντων ασινέων, ολύγοι τινές αὐτῶ ὑπολειφθέντες, ἐσύλησαν τῆς Οὐρανίης Αφροδίτης τ ίρου. έστι δε τοῦτο τὸ ίρου, ώς έγω πυνθανομενος εύρι σκω, πάντων αρχαιότατον ίρων όσα ταύτης της θεοί καὶ γὰρ τὸ ἐν Κύπρο ἱρὸν ἐνθεῦτεν ἐγένετο, ώς αὐτο

λέγουσι Κύπριου και τό έν Κυθήροισι Φοίνικές είσι ο

δρυσάμενοι, ἐκ ταύτης τῆς Συρίης ἐόντες. τοῖσι δὲ τῶν Εκυθέων συλήσασι τὸ ἰρὸν τὸ ἐν ᾿Ασκάλωνι, καὶ τοῖσι τοὐτων αἰεὶ ἐωγόνοισι, ἐνέσκηψε ἡ θεὸς θήλειαν νοῦσον ὅστε ἄμα λέγουσί τε οἱ Σκύθαι διὰ τοῦτό σφεας νοσέειν, καὶ ὁρᾶν παρ᾽ ἐωυτοῖσι τοὺς ἀπικύεομένους ἐς τὴν Σκυλικὴν χώρην ὡς διακέαται, τοὺς καλέουσι Ἐναρέας οἱ Εκύθαι. Ἐπὶ μέν νυν ὀκτὰ καὶ εἴκοσι ἔτεα ἤρχον τῆς 106 Ασίης οἱ Σκύθαι, καὶ τὰ πάντα σφι ὑπό τε ὕβριος καὶ ἱλιγωρίης ἀνάστατα ἤν. χωρὶς μὲν γὰρ φόρων, ἔπρηστον παρ᾽ ἐκάστων τὸ ἐκάστοισι ἐπέβαλλον χωρὶς δὲ τοῦ ῥόρου, ἤρπαζον περιελαύνοντες τοῦτο ὅ τι ἔχοιεν ἔκαστοι. καὶ τούτων μὲν τοὺς πλεῦνας Κυαξάρης τε καὶ Μῆδοι ἐκισαντες καὶ καταμεθύσαντες κατεφόνευσαν. καὶ οῦτω ὑνεσώσαντο τὴν ἀρχὴν Μῆδοι, καὶ ἐπεκράτεον τῶν περ καὶ πρότερον. καὶ τήν τε Νῶνον είλον, (ὡς δὲ είλον, ἐν τέροισι λόγοισι δηλώσω,) καὶ τοὺς ᾿Ασσυρίους ὑπογειρίους ἐποιήσαντο, πλὴν τῆς Βαβυλωνίης μοίρης. μετὰ ὲ ταῦτα, Κυαξάρης μὲν, βασιλεύσας τεσσεράκοντα ἔτεα, τὸν τοῖσι Σκύθαι ἤρξαν, τελευτῷ.

Ἐκδέκεται δὲ ᾿Αστυσηης, ὁ Κυαξάρεω παῖς, την 107
ἐασιλητην. καί οἱ ἐγένετο θυγάτηρ, τῆ οὔνομα ἔθετο Μανδάνην. την ἐδόκεε ᾿Αστυσηης ἐν τῷ ἔπνφ οὐρῆσαι οσοῦτον, ὅστε πλῆσαι μὲν την ἐωυτοῦ πόλιν, ἐπικαταλύσαι δὲ καὶ την ᾿Ασίην πᾶσαν. ὑπερθέμενος δὲ τῶν άγων τοῖσι ὀνειροπόλοισι τὸ ἐνύπνιον, ἐφοβήθη, παρ ὑτῶν αὐτὰ ἔκαστα μαθών. μετὰ δὲ, την Μανδάνην αὐτην, ἐοῦσαν ήδη ἀνδρὸς ὡραίην, Μήδων μὲν τῶν υυτοῦ ἀξίων οὐδενὶ διδρῖ γυναῖκα, δεδοικὸς την ὅψιν δὲ Πέρση διδοῖ, τῷ οὔνομα ἢν Καμβύσης τὸν εῦρισκε κίης μὲν ἐόντα ἀγαθῆς, τρόπου δὲ ἡσυχίου πολλῷ ερθε ἄγων αὐτὸν μέσου ἀνδρὸς Μήδου. Συνοικεούσης 108 τῷ Καμβύση τῆς Μανδάνης, ὁ ᾿Αστυάγης τῷ πρώτος

εῖ είδε άλλην δήτν. εδόκεε δε οἱ ἐκ τῶν αἰδοίων τῆς γρατρός ταὐτης φῦναι ἄμπελον τὴν δὲ ἄμπελου τῆς γρατρός ταὐτης φῦναι ἄμπελον τὴν δὲ ἄμπελου ἐπικεῖν τὴν ᾿Ασίην πᾶσαν. ἰδὰν δὲ τοῦτο, καὶ ὑπερθένος τοῖσι ὀνειροπόλοισι, μετεπέμψατο ἐκ τῶν Περσέων ν θυγατέρα ἐπίτεκα ἐοῦσαν. ἀπικομένην δὲ ἐφύλασσε, υλόμενος τὸ γεννώμενον ἐξ αὐτῆς διαφθεῖραι ἐκ γάρ ΗΕΒΟΝ. Ι.

Digitized by Google

οί της όψιος οι των μάγων δυειροπόλοι εσήμαινου, δη μέλλοι ο της θυγατρός αὐτοῦ γόνος βασιλεύσειν ἀντ ἐκείνου. Ταῦτα δη ῶν φυλασσόμενος ὁ ᾿Αστυάγης, ώ έγένετο ὁ Κῦρος, καλέσας "Αρπαγον, ἄνδρα οἰκήῖον, κα πιστότατόν τε Μήδων, και πάντων επίτροπον των έων τοῦ, ἔλεγέ οἱ τοιάδε " Αρπαγε, πρήγμα τὸ ἄν τοι προσ-" θέω, μηδαμώς παραχρήση μηδέ έμε τε παραβάλη, " και άλλους ελόμενος, έξ ύστέρης συ έωυτῷ περιπέσης. "λάβε τὸν Μανδάνη ἔτεκε παίδα φέρων δὲ ἐς σεωυτοῦ, "ἀπόκτεινον μετά δὲ, θάψον τρόπφ ὅτεφ αὐτὸς βού"λεαι." 'Ο δὲ ἀμείβεται "'Ω βασιλεῦ, οὐτε ἄλλοτέ "κω παρείδες ανδρί τώδε άχαρι οὐδεν, φυλασσόμεθα δε « èς σè καὶ èς του μετέπειτα χρόνου μηδεν έξαμαρτειν. " άλλ' εἴ τοι φίλον τοῦτο οὐτω γίνεσθαι, χρη δη, τό γε 109 " ἐμὰν, ὑπηρετέεσθαι ἐπιτηδέως." Τούτοισι ἀμειψάμενος ὁ "Αρπαγος, ὡς οἱ παρεδόθη τὸ παιδίον κεκοσμημένον την έπλ θανάτφ, ή ε κλαίων ές τὰ οἰκία. παρελθών δὲ έφραζε τη έωυτοῦ γυναικὶ τὸν πάντα `Αστυάγεος ρηθέντα λόγον. ή δε προς αὐτον λέγευ "Νῦν οὐν τί σοι ἐν νόφ "ἐστὶ ποιέει»;" Ο δε ἀμείβεται "Οὐκ ἢ ἐνετέλλετο " Αστυάγης οὐδ εί παραφρονήσει τε καὶ μανείται κά-" κιου ή νῦν μαίνεται, οὖ οἱ ἔγωγε προσθήσομαι τῆ " γνώμη, οὐδὲ ἐς φόνον τοιοῦτον ὑπηρετήσω. πολλών " δε είνεκα ου φονεύσω μιν και ότι αυτώ μοι συγγενής " έστιν ο παις, και ότι Αστυάγης μέν έστι γέρων, και " απαις έρσενος γόνου. εί δε θελήσει, τούτου τελευτή-" σαντος, ες την θυγατέρα ταύτην αναβήναι ή τυραννίς, " ής νυν τον υίον κτείνει δι' έμευ, άλλο τί ή λείπεται το " ένθευτεν έμοι κινδύνων ο μέγιστος; άλλα του μέν " ἀσφαλέος είνεκα έμολ, δεί τοῦτον τελευτάν τον παίδα " δεί μέντοι τών τινά 'Αστυάγεος αὐτοῦ φονέα γενέσθαι, 110 "καὶ μη τών ἐμών." Ταῦτα είπε, καὶ αὐτίκα ἄγγελον έπεμπε έπι των βουκόλων των 'Αστυάγεος τον ηπίστατο νομάς τε επιτηδεωτάτας νέμοντα, καλ οδρεα θηριωδέστατα τῷ οὐνομα ἢν Μιτραδάτης, συνοίκες δὲ τῆ ἐωυτου συνδούλον οθνομα δε τη γυναικε ην τη συνοίκει, Κυνώ, κατά την Έλληνων γλώσσαν κατά δὲ την Μη-δικήν, Σπακώ την γάρ κύνα καλέουσι σπάκα Μήδοι

αι δε ύπώρεαι είσι των ουρέων ένθα τας νομας των βοών είχε ούτος δή ο βουκόλος, προς βορέω τε ανέμου τών Αγβατάνων, καὶ πρὸς τοῦ πόντου τοῦ Εὐξείνου. ταύτη Αγβατανών, και προς του ποντού του Ευξείνου. ταυτή μέν γαρ ή Μηδική χώρη προς Σασπείρων όρεινή έστι καρτα, και ύψηλή τε και ίδησι συνηρεφής ή δε άλλη Μηδική χώρη έστι πάσα άπεδος. ἐπεὶ ών ὁ βουκόλος σπουδή πολλή καλεόμενος ἀπίκετο, ἔλεγε ὁ "Αρπαγος τάδε " Κελεύει σε Αστυάγης το παιδίον τοῦτο λαβόντα, " θείναι ές το έρημότατον των ουρέων, δκως αν ταχιστα " διαφθαρείη. και τάδε τοι ἐκέλευσε εἰπεῖν, ἡν μή ἀπο-"κτείνης αὐτὸ, ἀλλά τεφ τρόπφ περιποιήση, ὀλέθρφ τῷ "κακίστφ σε διαχρήσεσθαι ἐπορᾶν δὲ ἐκκείμενον δια-"τέταγμαι ἐγώ." Ταῦτα ἀκούσας ὁ βουκόλος, καὶ ἀνα- 111 λαβών το παιδίου ήτε την αὐτην όπίσω όδου, και άπικνέεται ές την έπαυλιν. τῷ δ ἄρα καὶ αὐτῷ ή γυνή, επίτεξ ἐοῦσα πᾶσαν ἡμέρην, τότε κως κατά δαίμονα τίκτει, οἰχομένου τοῦ βουκόλου ἐς πόλιν. ἦσαν δὲ ἐν φροντίδι ἀμφότεροι ἀλλήλων πέρι ὁ μὲν, τοῦ τόκου τῆς γυναικὸς ἀρρωδέων ἡ δὲ γυνὴ, ὅτι οὐκ ἐωθὼς ὁ Αρπαγος μεταπέμψαιτο αὐτῆς τὸν ἄνδρα. ἐπεί τε δὲ πουοστήσας επέστη, ola εξ άελπτου ίδουσα ή γυνή, είρετο προτέρη, ο τι μιν ούτω προθύμως Αρπαγος μεταπέμψαιτο. ό δε είπε " Ω γύναι, είδον τε ες πόλιν " έλθων και ήκουσα το μήτε ίδειν δφελον, μήτε κοτε "γενέσθαι ες δεσπότας τους ήμετέρους. οίκος μεν πας " Αρπάγου κλαυθμφ κατείχετο έγω δε εκπλαγεις, ή ια "έσω, ως δε τάχιστα εσήλθου, όρεω παιδίου προκεί-"μενον, ἀσπαιρόν τε και κραυγανόμενον, κεκοσμημένον "χρυσώ τε και ἐσθητι ποικίλη. "Αρπαγος δὲ ὡς είδε "με, εκέλευε την ταχίστην αναλαβόντα το παιδίον, οξ"χεσθαι φέροντα, και θείναι ένθα θηριωδέστατον είη τών "οὐρέων φὰς Αστυάγεα είναι τὸν ταῦτα ἐπιθέμενόν μοι, "πολλά ἀπειλήσας εἰ μή σφεα ποιήσαιμι. καὶ ἐγώ αναλαβών ἔφερον, δοκέων τῶν τινος οἰκετέων εἰναι οὐ "γαρ αν κοτε κατέδοξα ενθεν γε ήν. εθάμβεον δε ορέων "χρυσφ τε καὶ εἵμασι κεκοσμημένον πρὸς δὲ, καὶ κλαυ"θμὸν κατεστεῶτα ἐμφανέα ἐν 'Αρπάγου. καὶ πρόκατε
"δὴ κατ' ὁδὸν πυνθάνομαι τὸν πάντα λόγον θεράποντος,

"δς εμε προπέμπων εξω πόλιος, ενεχείρισε το βρέφος " ώς άρα Μανδάνης τε είη παις της 'Αστυάγεω θυγατρος, "και Καμβύσεω τοῦ Κύρου, και μιν 'Αστυάγης εντελ112 " λεται ἀποκτείναι νῦν τε δδε εστί." "Αμα δὲ ταῦτα

"λεται ἀποκτεῦναι- νῦν τε ὅδε ἐστί." "Αμα δὲ ταῦτα ἔλεγε ὁ βουκόλος, καὶ ἐκκαλύψας ἀπεδείκυνε. ἡ δὲ, ὡς είδε τὸ παιδίον μέγα τε καὶ εὐειδὲς ἐὸν, δακρύσασα, καὶ λαβομένη τῶν γουνάτων τοῦ ἀνδρὸς, ἔχρηζε μηδεμιῆ τέχνη ἐκθεῦναί μιν. ὁ δὲ οὐκ ἔφη οἴος τε εἶναι ἄλλως αὐτὰ ποιέειν ἐπιφοιτήσειν γὰρ κατασκόπους ἐξ 'Αρπάγου ἐποψομένους ἀπολέεσθαί τε κάκιστα, ἡν μή σφεα ποιήση. ὡς δὲ οὐκ ἔπειθε ἄρα τὸν ἄνδρα, δεύτερα λέγει ἡ γυνὴ τάδε " Ἐπεὶ τοίνυν οῦ δύναμαί σε πείθειν μὴ "ἐκθεῦναι, σῦ δὲ ὧδε ποιήσον, εἰ δὴ πᾶσά γε ἀνάγκη "ἀρθῆναι ἐκκείμενον τέτοκα γὰρ καὶ ἐγὼ, τέτοκα δὲ "τεθνεὸς τοῦτο μὲν φέρων πρόθες, τὸν δὲ τῆς 'Αστυά-" γεος θυγατρὸς παῖδα ὡς ἐξ ἡμέων ἐόντα τρέφωμεν καὶ "οῦτω οῦτε σῦ ἀλώσεαι ἀδικέων τοὺς δεσπότας, οῦτε "ἡμῦν κακῶς βεβουλευμένα ἔσται. ὅ τε γὰρ τεθνεὼς "βασιληῖης ταφῆς κυρήσει, καὶ ὁ περιεών οῦκ ἀπολέει "τὴν ἐνιγήν." Κάρτα τε ἔδοξε τῶ βουκόλω πρὸς τὰ

118 "τὴν ψυχήν." Κάρτα τε ἔδοξε τῷ βουκόλφ πρὸς τὰ παρεόντα εὐ λέγειν ἡ γυνὴ, καὶ αὐτίκα ἐποίεε ταῦτα. τὸν μὲν ἔφερε θανατώσων παίδα, τοῦτον μὲν παραδιδοί τἢ ἐωυτοῦ γυναικί τὸν δὲ ἐωυτοῦ, ἐόντα νεκρὸν, λαβών ἔθηκε ἐς τὸ ἄγγος ἐν τῷ ἔφερε τὸν ἔτερον κοσμήσας δὲ τῷ κόσμφ παντὶ τοῦ ἐτέρου παιδὸς, φέρων ἐς τὸ ἐρημότατον τών οὐρέων τιθεῖ. ὡς δὲ τρίτη ἡμέρη τῷ παιδίφ ἐκκειμένφ ἐγένετο, ἤῖε ἐς πόλιν ὁ βουκόλος, τῶν τινα προβόσκων φύλακον αὐτοῦ καταλιπών. ἐλθών δὲ ἐς τοῦ ᾿Αρπάγου, ἀποδεικνύναι ἔφη ἐτοῖμος εἶναι τοῦ παιδίου τὸν νέκυν. πέμψας δὲ ὁ ᾿Αρπαγος τῶν ἐωυτοῦ δορυφόρων τοὺς πιστοτάτους, εἶδὲ τε διὰ τούτων, καὶ ἔθαψε τοῦ βουκόλου τὸ παιδίου. καὶ τὸ μὲν ἐτέθαπτο τὸν δὲ ὖστερον τούτων Κῦρον ὀνομασθέντα παραλαβοῦσα ἔτρεφε ἡ γυνὴ

τοῦ βουκόλου, οὖνομα ἄλλο κοῦ τι καὶ οὐ Κῦρον θεμένη.

114 Καὶ ὅτε δη ἡν δεκαέτης ὁ παῖς, πρῆγμα ἐς αὐτὰν
τοιόνδε γενόμενον ἐξέφηνέ μιν. ἔπαιζε ἐν τῆ κώμη ταύτη
ἐν τῆ ἡσαν καὶ αἰ βουκολίαι αὖται, ἔπαιζε δὲ μετ΄ ἄλλων
ἡλίκων ἐν ὁδῷ καὶ οἱ παῖδες παίζοντες εἴλοντο ἐωυτῶν

βασιλέα είναι τοῦτον δη τον τοῦ βουκόλου ἐπίκλησιν παίδα. ὁ δὲ αὐτῶν διέταξε τοὺς μὲν, οἰκίας οἰκοδομέειν τούς δε. δορυφόρους είναι τον δε κου τινά αὐτῶν, όφθαλμον βασιλέος είναι τῷ δέ τινι, τὰς ἀγγελίας ἐσφέρειν έδίδου γέρας ώς εκάστω έργου προστάσσων. είς δή τούτων των παιδίων συμπαίζων, εων Αρτεμβάρεος παις, ανδρός δοκίμου εν Μήδοισι ου γάρ δή εποίησε το προσταχθέν έκ τοῦ Κύρου έκέλευε αὐτὸν τοὺς ἄλλους παίδας διαλαβείν, πειθομένων δε τών παίδων, ο Κύρος τον παίδα τρηχέως κάρτα περιέσπε μαστυγέων ὁ δὲ, ἐπεί τε μετείθη τάγιστα, ώς γε δή ανάξια έωυτοῦ παθών, μαλλόν τι περιημέκτες κατελθών δε ές πόλιν, πρός του πατέρα αποικτίζετο των ύπο Κύρου ήντησε, λέγων δε ου Κύρου, (ού γάρ κω ήν τοῦτο τούνομα,) άλλα πρός τοῦ βουκόλου τοῦ 'Αστυάγεος παιδός. 'Ο δὲ 'Αρτεμβάρης όργη, ώς είγε, ελθών παρά τον Αστυάγεα, και άμα άγομενος τον παιδα, ανάρσια πρήγματα έφη πεπονθέναι, λέγων "'Ω " βασιλεῦ, ὑπὸ τοῦ σοῦ δούλου, βουκόλου δὲ παιδὸς, ώδε "περιυβρίσμεθα." (δεικνύς του παιδός τους ώμους.) 'Ακούσας δὲ καὶ ἰδών ὁ 'Αστυάγης, θέλων τιμωρῆσαι τῷ 115 παιδί τιμής τής 'Αρτεμβάρεος είνεκα, μετεπέμπετο τόν τε βουκόλον και τον παίδα. έπει τε δε παρήσαν αμφότεροι, βλέψας πρὸς τὸν Κῦρον ὁ ᾿Αστυάγης, ἔφη " Σὐ δὴ, ἐων " τουδε τοιούτου εόντος παις, ετόλμησας τον τουδε παιδα, " εόντος πρώτου παρ' εμοί, αεικίη τοιήδε περισπείν;" 'Ο δὲ ἀμείβετο ώδε " Ω δέσποτα, ἐγώ δὲ ταῦτα τοῦτον " ἐποίησα σὺν δίκη. οἱ γάρ με ἐκ τῆς κώμης παίδες, τῶν " καλ όδε ήν, παίζοντες σφέων αλτών εστήσαντο βασιλέα. " ἐδόκεον γάρ σφι είναι ἐς τοῦτο ἐπιτηδεώτατος. οἱ μέν "νυν άλλοι παίδες τα επιτασσόμενα επετέλεον, ούτος δε " ανηκούστες τε και λόγον είχε ουδένα, ές δ έλαβε την "δίκην. εἰ ὧν δὴ τοῦδε είνεκα ἄξιός τευ κακοῦ εἰμὶ, ὅδε "τοι πάρειμι." Ταῦτα λέγοντος τοῦ παιδὸς, τὸν Αστυ- 116 άγεα εσήει ανάγνωσις αὐτοῦ καί οί δ τε χαρακτήρ τοῦ προσώπου προσφέρεσθαι εδόκεε ες εωυτόν, και ή υπόκρισις έλευθερωτέρη είναι ο τε χρόνος της εκθέσιος τη ήλικίη τοῦ παιδὸς εδόκεε συμβαίνειν. εκπλαγείς δε τούτοισι έπι χρόνον ἄφθογγος ήν. μόγις δε δή κοτε ανενειχθείς,

Digitized by Google

είπε, θέλων ἐκπέμψαι τον `Αρτεμβάρεα, ἵνα τον βουκόλου μοῦνον λαβοιν βασανίση " `Αρτέμβαρες, ἐγοὰ παῦτα ποι"ήσω, ὅστε σὲ καὶ τον παῖδα τον σον μηδὲν ἐπιμέμφε"σθαι." Τὸν μὲν δὴ ᾿Αρτεμβάρεα πέμπει· τον δὲ Κῦρον
ἤγον ἔσω οἱ θεράποντες, κελεύσαντος τοῦ ᾿Αστυάγεος.
ἐπεὶ δὲ ὑπελέλειπτο ὁ βουκόλος μοῦνος μουνόθεν, τάδε
αὐτὸν εἴρετο ὁ ᾿Αστυάγης, κόθεν λάβοι τὸν παῖδα, καὶ τὸς
ἔτη ὁ παραδούς. ὁ δὲ ἐξ ἐωυτοῦ τε ἔφη γεγονέναι, καὶ τὴν
τεκοῦσαν αὐτὸν ἔτι εἶναι παρ' ἐωντῷ. ᾿Αστυάγης δὲ μιν
οὐκ εὖ βουλεύεσθαι ἔφη, ἐπιθυμέοντα ἐς ἀνάγκας μεγάλας
ἀπικνέεσθαι· ἄμα τε λέγων ταῦτα, ἐσήμαινε τοῖσι δορυφόροισι λαμβάνειν αὐτόν. ὁ δὲ, ἀγόμενος ἐς τὰς ἀνάγκας,
οῦτω δὴ ἔφαινε τὸν ἐόντα λόγον. ἀρχόμενος δὴ ἀπ' ἀρχῆς
διεξήει, τῆ ἀληθηίη χρεώμενος καὶ κατέβαινε ἐς λιτας τε,

καλ συγγνώμην έωυτώ κελεύων έχειν αὐτόν.

Αστυώγης δὲ, τοῦ μὲν βουκόλου τὴν άληθητην ἐκφή-117 ναντος, λόγον ήδη και ελάσσω εποιέετο Αρπάγω δε και μεγάλως μεμφόμενος, καλέειν αὐτὸν τοὺς δορυφόρους έκελευε. ώς δέ οι παρήν ό "Αρπαγος, είρετό μιν ό 'Αστυάγης "Αρπαγε, τέφ δη μόρφ του παίδα κατεχρήσαο, τόυ "τοι παρέδωκα έκ θυγατρός γεγονότα της έμης;" Ο δὲ Αρπαγος, ώς είδε του βουκόλου έυδου εόντα, ου τρέπεται έπι ψευδία όδου, ίνα μή έλεγχόμενος άλισκηται άλλά λέγει τάδε " Ω βασιλεῦ, ἐπεί τε παρέλαβον τὸ παιδίον, - 4 εβούλευον σκοπών δκως σοί τε ποιήσω κατά νόον, καί " έγων πρός σε γινόμενος αναμάρτητος, μήτε θυγατρί τή " σῆ, μήτε αὐτῷ σοι είην αὐθέντης. ποιέω δὴ ώδε. καλέσας "τον βουκόλον τόνδε, παραδίδωμι το παιδίου, φας σέ τε " elvas τον κελεύοντα αποκτείναι αὐτό. και λέγων τοῦτό " γε, οὐκ ἐψευδόμην σὺ γὰρ ἐνετέλλεο οὕτω. παραδίδωμι 44 μέντοι τφόδε κατά τάδε, έντειλάμενος θείναι μιν ές ερήμον ούρος, και παραμένοντα φυλάσσειν άχρι ου τελευτήσει « ἀπειλήσας παντοία τώδε, ην μη τάδε ἐπιτελέα ποιήση. " έπεί τε δέ, ποιήσαντος τούτου τα κελευόμενα, έτελεύτησε " τὸ παιδίον, πέμψας τῶν εὐνούχων τοὺς πιστοτάτους, καὶ "elbor δι' έκείνων, καὶ έθαψά μιν. οῦτως ἔσχε, οδ " βασιλεθ, περί του πρήγματος τούτου και τοιούτφ μόρφ " έχρήσατο δ παίς."

"Αρπαγος μέν δή τον ίθυν έφαινε λόγον. 'Αστυάγης 118 δέ, κρύπτων τόν οἱ ἐνείχεε χόλον διὰ τὸ γεγονὸς, πρῶτα μέν, κατάπερ ήκουσε αὐτὸς πρὸς τοῦ βουκόλου τὸ πρήγμα, πάλιν απηγέετο τῷ Αρπάγο μετα δὲ, ώς οἱ ἐπαλιλλόγητο, κατέβαινε λέγων, ώς "περίεστί τε ό παις, και τὸ " γεγονὸς ἔχει καλῶς. Τῷ τε γὰρ πεποιημένω, ἔφη λέγων, " ές τὸν παίδα τοῦτον ἔκαμνον μεγάλως, καὶ θυγατρί τῆ " έμη διαβεβλημένος οὐκ ἐν ἐλαφρῷ ἐποιεύμην. ὡς ὧν "της τύχης εὖ μετεστεώσης, τοῦτο μέν, τὸν σεωυτοῦ "παίδα απόπεμψον παρά τον παίδα τον νεήλυδα τοῦτο "δὲ, (σῶστρα γὰρ τοῦ παιδὸς μέλλω θύειν τοῖσι θεῶν "τιμή αυτή προσκέεται,) πάρισθί μοι ἐπὶ δεῦπνου." "Αρ- 119 παγος μεν, ώς ήκουσε ταῦτα, προσκυνήσας, καὶ μεγάλα ποιησάμενος δτι τε ή άμαρτάς οί ές δέον έγεγόνεε, καὶ δτι έπι τύχησι χρηστήσι έπι δείπνον κέκλητο, ή ιε ές τα οικία. έσελθών δε την ταχίστην, ην γάρ οι παις είς μουνος, έτεα τρία καὶ δέκα κου μάλιστα γεγονώς, τοῦτον ἐκπέμπει, ἰέναι τε κελεύων ἐς ᾿Αστυάγεος, καὶ ποιέειν ὅ τι αν ἐκεῖνος κελεύη. αὐτὸς δὲ περιχαρής ἐων, φράζει τῆ γυναικὶ τὰ συγκυρήσαντα. ᾿Αστυάγης δὲ, ὡς οἱ ἀπίκετο ὁ ᾿Αρπάγου παις, σφάξας αὐτὸν, καὶ κατά μέλεα διελών, τὰ μὲν ώπτησε, τά δè έψησε των κρεών εύτυκτα δè ποιησάμενος, είγε ετοίμα. επεί τε δε, τής ώρης γινομένης του δείπνου, παρήσαν οί τε άλλαι δαιτυμόνες και ό "Αρπαγος, τοισι μεν άλλοισι και αυτώ 'Αστυάγει παρετιθέατο τράπεζαι έπιπλέαι μηλείων κρεών 'Αρπάγω δε, τοῦ παιδος τοῦ έωυτοῦ, πλην κεφαλής τε καὶ ἄκρων χειρών τε καὶ ποδών, τὰ ἄλλα πάντα ταθτα δὲ χωρὶς ἔκειτο ἐπὶ κανέφ κατακεκαλυμμένα. ώς δε τῷ Αρπάγφ εδόκεε άλις έχειν τῆς βορής, Αστυάγης είρετο μιν, εί ήσθείη τι τη θοίνη φαμένου δὲ Αρπάγου καὶ κάρτα ἡσθῆναι, παρέφερον, τοίσι προσέκειτο, την κεφαλην του παιδός κατακεκαλυμμένην, και τως χειρας και τους πόδας "Αρπαγον δε εκέλευον προστάντες αποκαλύπτειν τε καὶ λαβεῖν τὸ βούλεται αὐτῶν. πειθόμενος δὲ ὁ "Αρπαγος, καὶ ἀποκαλύπτων, όρα του παιδός τα λείμματα ιδών δε, ούτε εξεπλάγη, έντος τε έωυτοῦ γίνεται. είρετο δὲ αὐτὸν ὁ ᾿Αστυάγης, εί γινώσκοι ότευ θηρίου κρέα βεβρώκοι. ό δὲ καὶ γινώσκειν

Digitized by Google

ἔφη, καλ ἀρεστὸν εἶναι πᾶν τὸ ᾶν βασιλεὺς ἔρδη. τούτοισι δὲ ἀμειψάμενος, καλ ἀναλαβών τὰ λοιπὰ τῶν κρεῶν, ἥῖε ἐς τὰ οἰκία. ἐνθεῦτεν δὲ ἔμελλε, ὡς ἐγώ δοκέω, ἀλίσας

θάψειν τὰ πάντα.

Αρπάγφ μὲν Αστυάγης δίκην ταύτην ἐπέθηκε. Κύρου δε πέρι βουλεύων, εκάλεε τους αυτους των μάγων οί το ενύπνιόν οἱ ταύτη ἔκριναν. ἀπικομένους δὲ εἰρετο ὁ ᾿Αστυάγης τῆ ἔκρινάν οἱ τὴν ὄψιν οἱ δὲ κατὰ ταὐτὰ εἶπαν, λέγοντες ώς βασιλεύσαι χρήν τὸν παίδα, εἰ ἐπέζωσε καὶ μη ἀπέθανε πρότερον. Ο δὲ ἀμείβεται αὐτοὺς τοῖσδε "Εστι τε ό παις, και περίεστι και μιν, επ' άγρου διαι-" τώμενον, οἱ ἐκ τῆς κώμης παίδες ἐστήσαντο βασιλέα. ὁ "δε πάντα, όσα περ οι άληθει λόγφ βασιλέες, ετελέωσε "ποιήσας. καὶ γὰρ δορυφόρους, καὶ θυρωρούς, καὶ ἀγ"γελιηφόρους, καὶ τὰ λουπὰ πάντα διατάξας είχε. καὶ " νῦν ἐς τι ὑμῶν ταῦτα φαίνεται φέρειν;" Εἶπαν οἰ μάγοι "Εἰ μὲν περιεστι τε, καὶ ἐβασίλευσε ὁ παῦς μὴ ἐκ προ-"νοίης τινός, θάρσει τε τούτου εΐνεκα, καὶ θυμὸν έχε **" ἀγαθόν. οὐ γὰρ ἔτι τὸ δεύτερον ἄρξει. π**αρὰ σμικρὰ "γαρ και των λογίων ήμιν ένια κεχώρηκε και τά γε των " ονειράτων εχόμενα τέλεως ες ασθενές έρχεται." Αμεί-βεται 'Αστυάγης τοισδε "Και αντός, δι μάγοι, ταύτη "πλείστος γνώμην είμλ, βασιλέος ονομασθέντος του παι-"δος, εξήκειν τε τον δνειρον, καί μοι τον παίδα τοῦτον " είναι δεινον ουδεν έτι. όμως μέν γε τοι συμβουλεύσατέ " μοι, εὖ περισκεψάμενοι, τὰ μέλλει ἀσφαλέστατα εἶναι " οἴκο τε τῷ ἐμῷ καὶ ὑμῖν." Εἶπαν πρὸς ταῦτα οἱ μάγοι " Ω βασιλεῦ, καὶ αὐτοῖσι ήμῶν περὶ πολλοῦ ἐστὶ κατορ-"θουσθαι άρχην την σήν. κείνως μεν γάρ άλλοτριουται, " ès τὸν παίδα τοῦτον περιϊοῦσα, ἐόντα Πέρσην καὶ ήμεῖς, " ἐόντες Μῆδοι, δουλούμεθά τε, καὶ λόγου οὐδενὸς γινόμεθα "πρὸς Περσέων, ἐόντες ξείνοι σέο δ' ἐνεστεῶτος βασι-"λέος, εόντος πολιήτεω, και άρχομεν το μέρος, και τιμάς "προς σέο μεγάλας έχομεν. ούτω ων πάντως ήμεν σέο τε " και της σης άρχης προοπτέου έστι και νῦν εί φοβερόν 4 τι εωρώμεν, παν αν σοι προεφράζομεν νυν δε αποσκή-* ψαντος του έννπνίου ές φλαθρον, αυτοί τε θαρσέομεν, « καὶ σοὶ έτερα τοιαύτα παρακελευόμεθα· τὸν δὲ παίδα

"τοῦτον ἐξ οφθαλμῶν ἀπόπεμψαι ἐς Πέρσας τε καὶ τοὺς
"γειναμένους." ᾿Ακούσας ταῦτα ὁ ᾿Αστυάγης, ἐχάρη τε, 121
καὶ καλέσας τὸν Κῦρον, ἔλεγέ οἱ τάδε: "˚Ω παῖ, σὲ γὰρ
"ἐγὼ δι᾽ ὄψιν ὀνείρου οὐ τελέην ἢδίκεον, τῆ σεωυτοῦ δὲ
"μοίρη περίεις: νῦν ὧν ἴθι χαίρων ἐς Πέρσας, πομποὺς δ'
"ἐγὼ ἄμα πέμψω. ἐλθών δὲ ἐκεῖ, πατέρα τε καὶ μητέρα
"εὐρήσεις, οὐ κατὰ Μιτραδάτην τε τὸν βουκόλον καὶ τὴν
"γυναῖκα αὐτοῦ."

Ταῦτα εἶπας ὁ ᾿Αστυάγης, ἀποπέμπει τὸν Κῦρον. 122 νοστήσαντα δέ μιν ἐς τοῦ Καμβύσεω τὰ οἰκία, ἐδέξαντο οἱ γεινάμενοι καὶ δεξάμενοι, ὡς ἐπύθοντο, μεγάλως ἀσπάζοντο, οἶα δὴ ἐπιστάμενοι αὐτίκα τότε τελευτήσαι ἰστόρεόν τε ὅτεω τρόπω περιγένοιτο. ὁ δὲ σφι ἔλεγε, φὰς πρὸ τοῦ μὲν οὐκ εἰδέναι, ἀλλὰ ἡμαρτηκέναι πλεῖστον, κατ οἱδὸν δὲ πυθέσθαι πᾶσαν τὴν ἐωυτοῦ πάθην. ἐπίστασθαι μὲν γὰρ, ὡς βουκόλου τοῦ ᾿Αστυάγεος εἴη παῖς ἀπὸ δὲ τῆς κεῖθεν ὁδοῦ τὸν πάντα λόγον τῶν πομπῶν πυθέσθαι. τραφῆναι δὲ ἔλεγε ὑπὸ τῆς τοῦ βουκόλου γυναικός. ἤιἐ τε ταύτην αἰνέων διὰ παντός ἢν τὲ οἱ ἐν τῷ λόγω τὰ πάντα ἡ Κυνώ. οἱ δὲ τοκέες, παραλαβόντες τὸ οὕνομα τοῦτο, ἵνα θειστέρως δοκέη τοῦσι Πέρσησι περιεῖναί σφι ὁ παῖς, κατέβαλον φάτιν ὡς ἐκκείμενον Κῦρον κύων ἐξέθρεψε. ἐνθεῦτεν μὲν ἡ φάτις αὕτη κεχώρηκε.

Κύρω δε ανδρευμένω, και εόντι τῶν ἡλίκων ανδρειο- 123 τάτω και προσφιλεστάτω, προσέκειτο ὁ Αρπαγος, δῶρα τέμπων, τίσασθαι 'Αστυάγεα ἐπιθυμέων. ἀπ' ἐωυτοῦ γὰρ, ἐόντος ἰδιώτεω, οὐκ-ἐνεώρα τιμωρίην ἐσομένην ἐς Αστυάγεα Κῦρον δὲ ὁρέων ἐπιτρεφόμενον, ἐποιέετο σύμ-ιαχον, τὰς πάθας τὰς Κύρου τῆσι ἐωυτοῦ ὁμοιούμενος. τρὸ δ' ἔτι τούτου τάδε οἱ κατέργαστο· ἐόντος τοῦ 'Αστυ-ίγεος πικροῦ ἐς τοὺς Μήδους, συμμίσγων ἐνὶ ἐκάστω ὁ Αρπαγος τῶν πρώτων Μήδων, ἀνέπειθε ὡς χρὴ Κῦρον τροστησαμένους τὸν 'Αστυάγεα παῦσαι τῆς βασιληίης. απειργασμένου δὲ οἱ τούτου, καὶ ἐόντος ἐτοίμου, οῦτω δὴ ῷ Κύρω διαιτωμένω ἐν Πέρσησι βουλόμενος ὁ "Αρπαγος ἡλῶσαι τὴν ἐωυτοῦ γνώμην, ἄλλως μὲν οὐδαμῶς είχε, τε τῶν ὁδῶν φυλασσομένων ὁ δὲ ἐπιτεχνᾶται τοιόνδε. αγὸν μηχανησάμενος, καὶ ἀνασχίσας τούτου τὴν γασ-

τέρα, καὶ οὐδὲν ἀποτίλας, ὡς δὲ εἶχε, οὕτω ἐσέθηκε βιβλίου, γράψας τά οἱ ἐδόκεε. ἀπορράψας δὲ τοῦ λαγοῦ τὴν γαστέρα, καὶ δίκτυα δοὺς, ἄτε θηρευτῆ, τῶν οἰκετέων τῷ πιστοτάτῳ, ἀπέστειλε ἐς τοὺς Πέρσας ἐντειλάμενός οἱ ἀπὸ γλώσσης, διδόντα τὸν λαγὸν Κύρῳ ἐπειπεῖν, αὐτοχειρῆη μιν διελεῖν, καὶ μηδένα οἱ ταῦτα ποιεῦντι παρεῖναι. 124 Ταῦτά τε δὴ οὐν ἐπιτελέα ἐγίνετο καὶ ὁ Κῦρος παραλαβὰν τὸν λαγὸν ἀνέσχισε. εὐρὰν δὲ ἐν αὐτῷ τὸ βιβλίον ἐνεὸν, λαβὰν ἐπελέγετο τὰ δὲ γράμματα ἔλεγε τάδε "Ω παῖ Καμβύσεω, σὲ γὰρ θεοὶ ἐπορέωσι οὐ γὰρ ἄν κοτε ἐς τοσοῦτον τύχης ἀπίκευ. σὰ νῦν ᾿Αστυάγεα τὸν "σεωυτοῦ φονέα τίσαι. κατὰ μὲν γὰρ τὴν τούτου προ- "θυμίην τέθνηκας τὸ δὲ κατὰ θεούς τε καὶ ἐμὰ περίεις. "τὰ σε καὶ πάλαι δοκέω πάντα ἐκμεμαθηκέναι, σέο τε αὐτοῦ πέρι ὡς ἐπρήχθη, καὶ οἶα ἐγὰ ὑπὸ ᾿Αστυάγεος "πέπονθα, ὅτι σε οὐκ ἀπέκτεινα, ἀλλὰ ἔδωκα τῷ βου- κόλος. σὰ νῦν ἡν βούλη ἐμοὶ πείθεσθαι, τῆσπερ ᾿Ασ- "τυάγης ἄρχει χώρης, ταύτης ἀπάσης ἄρξεις. Πέρσας

" καὶ ήν τε έγω ὑπὸ ᾿Αστυάγεος ἀποδεχθω στρατηγὸς
" ἀντία σεῦ, ἔστι τοι τὰ σὺ βούλεαι, ήν τε τῶν τις
" δοκίμων ἄλλος Μήδων. πρῶτοι γὰρ οῦτοι ἀποστάντες
" ἀπ᾽ ἐκείνου, καὶ γενόμενοι πρὸς σέο, ᾿Αστυάγεα καται" ρέειν πειρήσονται ὡς ὧν ἐτοίμου τοῦ γε ἐνθάδε ἐόντος,

"γαρ αναπείσας απίστασθαι, στρατηλάτεε έπι Μήδους

" ποίεε ταῦτα, καὶ ποίεε κατὰ τάχος."

φρήτρη, ἔνθεν οἱ βασιλέες οἱ Περσείδαι γεγόνασι. ἄλλοι δὲ Πέρσαι εἰσὶ οίδε Πανθιαλαίοι, Δηρουσιαίοι, Γερμάνιοι οὐτοι μὲν πάντες ἀροτῆρές εἰσι. οἱ δὲ ἄλλοι, νομάδες Δάοι, Μάρδοι, Δροπικοὶ, Σαγάρτιοι. 'Ως δὲ 126 παρῆσαν ἄπαντες ἔχοντες τὸ προειρημένον, ἐνθαῦτα ὁ Κῦρος (ἢν γάρ τις χῶρος τῆς Περσικῆς ἀκανθώδης ὅσον τε ἐπὶ ὀκτωκαίδεκα σταδίους ἡ εἴκοσι πάντη) τοῦτόν σφι τὸν χῶρον προεῖπε ἐξημερῶσαι ἐν ἡμέρη. ἐπιτελεσάντων δὲ τῶν Περσέων τὸν προκείμενον ἄεθλον, δεύτερά σφι προεῖπε. ἐς τὴν ὑστεραίου παρεῦναι λελουμένους. ἐν δὲ προείπε, ες την ύστεραίην παρείναι λελουμένους. εν δε τούτο τά τε αἰπόλια καὶ τὰς ποίμνας καὶ τὰ βουκόλια ὁ Κῦρος πάντα τοῦ πατρὸς συναλίσας ἐς τοὐντὸ, ἔθυε, καὶ παρεσκεύαζε ώς δεξόμενος των Περσέων του στρατόν προς δε οίνω τε και σιτίοισι ώς επιτηδεωτάτοισι. άπικοπρος δε οινώ τε και στιωίων ως επιτησεωτάτους. απωσ-μένους δε τή ύστεραίη τους Πέρσας κατακλίνας ές λειμώνα, εὐώχεε. ἐπεί τε δε ἀπὸ δείπνου ήσαν, εἴρετό σφεας ὁ Κῦρος κότερα τὰ τή προτεραίη εἶχον, ἡ τὰ παρεόντα σφι εἴη αίρετώτερα. οἱ δε ἔφασαν, πολλον εἶναι αὐτῶν τὸ ετή αιρετωτερά. Οι δε εφασάν, ποκκού είναι αυτών το μέσου. την μέν γαρ προτέρην ήμέρην πάντα σφι κακα έχειν την δε τότε παρεοθσαν, πάντα άγαθά. Παραλαβών δε τοθτο τὸ ἔπος ὁ Κθρος παρεγύμνου τὸν πάντα λόγου, λέγων ""Ανδρες Πέρσαι, οθτω ύμθν έχει. βου-"λομένοισι μεν εμέο πείθεσθαι, έστι τάδε τε καὶ ἄλλα "μυρία αγαθα, οὐδένα πόνον δουλοπρεπέα έχουσι μη "Βουλομένοισι δε εμέο πείθεσθαι, εἰσι ύμιν πόνοι τῷ "χθιζῷ παραπλήσιοι ἀναρίθμητοι. νῦν ὧν ἐμέο πειθό-"μενοι, γίνεσθε ελεύθεροι. αὐτός τε γὰρ δοκέω θείῃ τύχῃ μενυ, γινεσυε επευσεροι. αυτος τε γαρ οοκεω σειη τυχη "γεγονώς τάδε ες χείρας άγεσθαι και ύμεας ήγημαι "άνδρας Μήδων είναι οὐ φαυλοτέρους, οὐτε τὰ άλλα, "οὐτε τὰ πολέμια. ὡς ὧν ἐχόντων ὧδε, ἀπίστασθε ἀπ' "Αστυάγεος τὴν ταχίστην."

Πέρσαι μέν νυν προστάτεω ἐπιλαβόμενοι, ἄσμενοι 127 ἐλευθεροῦντο, καὶ πάλαι δεινὸν ποιεύμενοι ὑπὸ Μήδων ἄρχεσθαι ᾿Αστυάγης δὲ ὡς ἐπύθετο Κῦρον πρήσσοντα ταῦτα, πέμψας ἄγγελον, ἐκάλεε αὐτόν. ὁ δὲ Κῦρος ἐκέλευε τὸν ἄγγελον ἀπαγγέλλειν, ὅτι πρότερον ῆξοι παρ᾽ ἐκεῖνον ἢ αὐτὸς ᾿Αστυάγης βουλήσεται. ἀκούσας δὲ ταῦτα ὁ ᾿Αστυάγης Μήδους τε ὧπλισε πάντας, καὶ στρα-

τηγον αυτών, ώστε θεοβλαβής εων, απέδεξε "Αρπαγον, λήθην ποιεύμενος τά μιν εόργεε. ώς δ' οι Μήδοι στρατευσάμενοι τοισι Πέρσησι συνέμισγον, οι μέν τινες αυτών εμάχοντο, όσοι μή του λόγου μετέσχον οι δε αυτομόλεον πρός τους Πέρσας οι δε πλειστοι εθελακεόν το λεον πρός τους Λέρσας οι δε πλειστοι εθελακεόν το καιστού καιστοί κα

128 καὶ ἔφευγον. Διαλυθέντος δὲ τοῦ Μηδικοῦ στρατεύματος αἰσχρῶς, ὡς ἐπύθετο τάχιστα ὁ ᾿Αστυάγης, ἔφη, ἀπειλέων τῷ Κύρως "᾿Αλλ' οὐδ ῶς ὁ Κῦρός γε χαιρή- "σει." Τοσαῦτα εἴπας, πρῶτον μὲν τῶν μάγων τοὺς ἀνειροπόλους, οἴ μιν ἀνέγνωσαν μετεῖναι τὸν Κῦρον, τούτους ἀνεσκολόπισε. μετὰ δὲ, ὅπλισε τοὺς ὑπολειφθέντας τῶν Μήδων ἐν τῷ ἄστεῖ, νέους τε καὶ πρεσβύτας ἄνδρας. ἐξαγαγών δὲ τούτους, καὶ συμβαλών τοῦσι Πέρσησι, ἐσσώθη καὶ αὐτός τε ᾿Αστυάγης ἔζωγρήθη, καὶ 129 τοὺς ἐξήγαγε τῶν Μήδων ἀπέβαλε. Ἐόντι δὲ αἰχμα-

λώτω τῷ 'Αστυάγει προστὰς ὁ "Αρπαγος, κατέχαιρέ τε και κατεκερτόμες, και άλλα λέγων ἐς αὐτὸν θυμαλγέα ἔπεα, και δη και εἴρετό μιν, πρὸς τὸ ἐωυτοῦ δεῖπνον, τό μιν ἐκεῖνος σαρξι τοῦ παιδὸς ἐθοίνησε, "ὅ τι εἴη ἡ ἐκείνου "δουλοσύνη ἀντι τῆς βασιλητης." ὁ δέ μιν προσιδών ἀντείρετο, εἰ ἐωυτοῦ ποιἐεται τὸ Κύρου ἔργον. "Αρπαγος δὲ ἔφη, αὐτὸς γὰρ γράψαι, τὸ πρῆγμα δη ἐωυτοῦ δικαίως εἰναι. 'Αστυάγης δέ μιν ἀπέφαινε τῷ λόγω " σκαιότατόν "τε και ἀδικώτατον ἐόντα πάντων ἀνθρώπων σκαιότα- "τον μέν γε, εἰ παρεὸν αὐτῷ βασιλέα γενέσθαι, εἰ δη "δι' ἐωυτοῦ γε ἐπρήχθη τὰ παρεόντα, ἄλλω περιέθηκε "τὸ κράτος ἀδικώτατον δὲ, ὅτι τοῦ δείπνου εἴνεκεν "Μήδους κατεδούλωσε. εἰ γὰρ δη δέον πάντως περι- "θεῖναι ἄλλω τέω τὴν βασιλητην, καὶ μὴ αὐτὸν ἔχειν, "δικαιότερον εἰναι Μήδων τέω περιβαλεῖν τοῦτο τὸ ἀγα- "θὸν ἢ Περσέων. νῦν δὲ Μήδους μὲν, ἀναιτίους τούτου "ἐόντας, δούλους ἀντὶ δεσποτέων γεγονέναι Πέρσας δὲ, "δούλους ἐόντας τὸ πρὶν Μήδων, νῦν γεγονέναι δεσπό-

 έκατὸν δυῶν δέοντα, παρὲξ ἢ ὅσον οἱ Σκύθαι ἢρχον. Ὑστέρφ μέντοι χρόνφ μετεμέλησέ τέ σφι ταῦτα ποιήσασι, καὶ ἀπέστησαν ἀπὸ Δαρείου ἀποστάντες δὲ, ἀπίσω κατεστράφθησαν, μάχη νικηθέντες. τότε δὲ ἐπὶ ᾿Αστυάγεος οἱ Πέρσαι τε καὶ ὁ Κῦρος ἐπαναστάντες τοῦσι Μήδοισι, ἢρχον τὸ ἀπὸ τούτου τῆς ᾿Ασίης. ᾿Αστυάγεα δὲ Κῦρος, κακὸν οὐδὲν ἄλλο ποιήσας, εἰχε παρ ἐωυτῷ ἐς δ ἐτελεύτησε. Οὕτω δὴ Κῦρος γενόμενός τε καὶ τραφεὶς ἐβασίλευσε καὶ Κροῦσον ὕστερον τούτων ἄρξαντα ἀδικίης κατεστρέψατο, ὡς εἰρηταί μοι τὸ πρότερον. τοῦτον δὲ καταστρεψάμενος, οῦτω πάσης τῆς

'Arins note.

Πέρσας δε οίδα νόμοισι τοίσδε χρεωμένους αγάλ-181 ματα μεν και νηούς και βωμούς ούκ εν νόμω ποιευμένους ίδρύεσθαι, άλλα και τοίσι ποιεύσι μωρίην επιφέρουσι ώς μεν εμοί δοκέειν, ότι ουκ ανθρωποφυέας ένόρύσου ως μεν ερών συκετώς στο σοκ αυσραποφυτάς ενσ-μισαν τούς θεούς, κατάπερ οι Ελληνες, είναι. οι δε νομίζουσι Διτ μεν, επι τὰ υψηλότατα τῶν οὐρέων ἀνα-βαίνοντες, θυσίας ἔρδειν, τὸν κύκλον πάντα τοῦ οὐρανοῦ Δία καλέοντες: θύουσι δὲ ἡλίω τε και σελήνη και γῆ καλ πυρλ καλ ύδατι καλ ανέμοισι. τούτοισι μέν δή μούνοισι θύουσι αρχήθεν. επιμεμαθήκασι δε και τή Ουρανίη θύειν, παρά τε 'Ασσυρίων μαθόντες καλ 'Αραβίων. καλέουσι δε 'Ασσύριοι την 'Αφροδίτην, Μύλιττα 'Αράβιοι δὲ, "Αλιττα. Πέρσαι δὲ, Μίτραν. Θυσίη δὲ τοῖσι 132 Πέρσησι περί τους είρημένους θεούς ήδε κατέστηκε. ούτε βωμούς ποιεύνται, ούτε πύρ ανακαίουσι, μέλλοντες θύειν ού σπονδή χρέωνται, ούει αύλφ, ού στέμμασι, ούκι ούλήσι. τῶν δὲ ὡς ἐκάστφ θύειν θέλει, ἐς χῶρον καθαρὸν άγαγών το κτήνος, καλέει του θεον, έστεφανωμένος του τιάραν μυρσίνη μάλιστα. ἐωντῷ μὲν δὴ τῷ θύοντι ἰδίη μοινφ οῦ οἱ ἐγγίνεται ἀρᾶσθαι ἀγαθά ὁ δὲ πᾶσι τοῦσι Πέρσησι κατεύχεται εθ γίνεσθαι, καλ τῷ βασιλεί. ἐν γὰρ δή τοισι ἄπασι Πέρσησι και αὐτὸς γίνεται. ἐπεὰν δε διαμιστύλας κατά μέρεα το ιρήιου εψήση τα κρέα, ύποπάσας ποίην ώς άπαλωτάτην, μάλιστα δε το τρίφυλλου, έπι ταύτης έθηκε ών πάντα τὰ κρέα διαθέντος δε αύτου, μάγος άνηρ παρεστεώς επαείδει θεογονίην, οίην

δή εκείνοι λέγουσι είναι την έπαοιδήν άνευ γάρ δη μάγου ού σφι νόμος έστι θυσίας ποιέεσθαι. ἐπισχών δὲ όλίγον χρόνον, αποφέρεται ο θύσας τα κρέα, και χράται δ τι 188 μω λόγος αίρέει. 'Ημέρην δε άπασέων μάλιστα εκείνην τιμάν νομίζουσι, τή έκαστος έγένετο. έν ταύτη δὲ πλέω δαϊτα τών άλλων δικαιεύσι προτίθεσθαι εν τή οι εὐδαίμονες αυτών βούν και εππον και κάμηλον και δνον προτιθέαται, όλους όπτους εν καμίνοισι οι δε πένητες αυτών τὰ λεπτὰ τῶν προβάτων προτιθέαται. σίτοισι δὲ ολίγοισι χρέωνται, έπιφορήμασι δε πολλοίσι, και οὐκ άλέσι και διά τοῦτο φασί Πέρσαι " τους Ελληνας σιτεομένους, "πεινώντας παύεσθαι, ότι σφι από δείπνου παραφορέ-" εται ουδέν λόγου άξιον εί δέ τι παραφέροιτο, έσθίοντας " αν ου παύεσθαι." οίνο δε κάρτα προσκέαται και σφι ουκ εμέσαι έξεστι, ουκί ουρήσαι αντίον άλλου. ταθτα μέν νυν ούτω φυλάσσεται. μεθυσκόμενοι δε εώθασι βουλεύεσθαι τὰ σπουδαιέστατα τῶν πρηγμάτων τὸ δ ౘ άδη σφι βουλευομένοισι, τοῦτο τή ύστεραλη νήφουσι προτιθεί ο στέγαρχος, εν τοῦ αν εόντες βουλεύωνται. καλ ην μεν άδη καλ υήφουσι, χρέωνται αὐτέφ ην δε μη άδη, μετιείσι. τα δ άν υήφοντες προβουλεύσωνται, 134 μεθυσκόμενοι επιδιαγινώσκουσι. Έντυγχάνοντες δ' άλλήλοισι ἐν τῆσι ὁδοῖσι, τῷδε ἄν τις διαγνοίη εἰ όμοῖοι eiol οι συντυγχάνοντες αντί γαρ του προσαγορεύειν αλλήλους, φιλέουσι τοισι στόμασι. ην δε ή ουτερος ύποδεέστερος όλέγφ, τὰς παρειάς φιλέονται ἡν δὲ πολλφ η ούτερος άγεννέστερος, προσπίπτων προσκυνέει τον έτερον. τιμώσι δε εκ πάντων τούς άγχιστα εωυτών οἰκέοντας, μετά γε έωυτούς δεύτερα δέ, τούς δευτέρους μετά δέ, κατά λόγον προβαίνοντες τιμώσι ήκιστα δέ τούς έωυτών έκαστάτω οἰκημένους εν τιμή άγονται νομίζοντα έωυτους είναι ανθρώπων μακρῷ τὰ πάντα αρίστους, τους δὶ άλλους κατὰ λόγον τὸν λεγόμενον τῆς ἀρετῆς ἀντέχεσθαι, τους δε εκαστάτω οἰκέοντας από εωντών κακίστους είναι. Έπι δε Μήδων άρχόντων, και ήρχε τα έθνει αλλήλων. συναπάντων μεν Μήδοι, και των σγχιστα ολκίοντων σφίσε ούτοι δέ, καλ τών όμούρων οι δέ, μάλιστα των έχομένων. κατά τον αυτον δε λόγον καί

133-138] οί Πέρσαι τιμ καὶ ἐπιτροπεῦς ανδρών μάλισ voulouves Th. τούς πολέμους. τε παντοδαπάς ἀπ' Έλλήνων έκαστος αὐτῶι δ' έτι πλεύνας ἀποδέδεκται, μ λούς ἀποδέξη νύντι, δώρα έκτ λου δ' ήγέαται. από πενταέτεο ίππεύειν, καὶ τ ταέτης γένητα παρά τῆσι γι ούτω ποιέεται, τῷ πατρὶ προσ Αἰνέω μέν τὸ μὴ μιῆς αἰτ φονεύειν, μήτε οίκετέων έπλ λογισάμενος ή: έόντα τῶν ὑποι στείναι δε ούδ. υητέρα, ἀλλὰ . my daol ava Βολιμαΐα εόντα ον γε αληθέω κειν. "Ασσα ėγειν **έξ**εστι. ισται δεύτερι λλων είνεκα. bείλουτα καί πρην ή λεύκ δε συμμίσης. τὸν ήλιον άμ.

Έλληνικοῦ γένεος, πολλφ δὲ ην ἀσθενέστατον τῶν ἐβνέων το Ίωνικον, και λόγου έλαχίστου ότι γάρ μή Αθήναι, ήν οὐδεν άλλο πόλισμα λόγιμον. οἱ μέν νυν άλλοι Ίωνες και οι Αθηναίοι έφυγον το ούνομα, ου βουλόμενοι Ίωνες κεκλησθαι άλλα και νύν φαίνονται μοι οί πολλοί αὐτών ἐπαισχύνεσθαι τῷ οὐνόματι. αἱ δὲ δυώδεκα πόλιες αυται τῷ τε οὐνόματι ήγάλλοντο, καὶ ἰρὸν ίδρύσαντο έπι σφέων αὐτῶν, τῷ οὔνομα ἔθεντο Πανιώνιον εβουλεύσαντο δε αυτού μεταδούναι μηδαμοίσι άλλοισι Ίώνων ουδ' έδεήθησαν δε ουδαμοί μετασχείν, δτι 144 μη Σμυρναίοι. Κατάπερ οι έκ της Πενταπόλιος νθν χώρης Δωριέες, πρότερου δε Εξαπόλιος της αυτής ταύτης καλεομένης, φυλάσσονται ων μηδαμούς εσδεξασθαι των προσοίκων Δωριέων ες το Τριοπικόν ίρον αλλά καί σφέων αὐτών τοὺς περί τὸ ἰρὸν ἀνομήσαντας ἐξεκλήῖσαν τῆς μετοχῆς. ἐν γὰρ τῷ ἀγώνι τοῦ Τριοπίου ᾿Απόλλωνος ετίθεσαν το πάλαι τρίποδας χαλκέους τοισι νικώσι καί τούτους χρην τους λαμβάνοντας έκ τοῦ ίροῦ μη ἐκφέρειν,
ἀλλ' αὐτοῦ ἀνατιθέναι τῷ θεῷ. ἀνηρ ὧν 'Αλικαρνησσεύς, τῷ οὖνομα ἡν ᾿Αγασικλέης, νικήσας, τὸν νόμον κατηλόγησε φέρων δὲ πρὸς τὰ έωυτοῦ οἰκία προσεπασσάλευσε του τρίποδα. δια ταύτην την αίτιην αί πέντε πόλιες, Λίνδος, καὶ Ἰήλυσσός τε καὶ Κάμειρος, καὶ Κῶς

*Αλικαρνησσόν. τούτοισι μέν νυν ούτοι ταύτην την ζη145 μέην ἐπέθηκαν. Δυώδεκα δέ μοι δοκέουσι πόλιας ποιήσασθαι οἱ "Ιωνες, καὶ οὐκ ἐθελησαι πλεῦνας ἐσδέξασθαι,
τοῦδε εἴνεκα, ὅτι καὶ ὅτε ἐν Πελοποννήσω οἴκεον, δυώδεκα
ην αὐτῶν μέρεα· κατάπερ νῦν 'Αχαιῶν, τῶν ἐξελασάντων
"Ιωνας, δυώδεκά ἐστι μέρεα. Πελλήνη μέν τε πρώτη
πρὸς Σικυῶνος μετὰ δὲ, Αἴγειρα, καὶ Αἰγαί· (ἐν τῆ
Κρᾶθις ποταμὸς ἀένναὸς ἐστι, ἀπ' ὅτου ὁ ἐν 'Ιταλίη
ποταμὸς τὸ οῦνομα ἔσχε') καὶ Βοῦρα, καὶ 'Ελίκη, (ἐς
τὴν κατέφυγον "Ιωνες ὑπὸ 'Αχαιῶν μάχη ἐσσωθέντες,)
καὶ Αἴγιον, καὶ 'Ρύπες, καὶ Πατρέες, καὶ Φαρέες, καὶ
"Ωλενος, (ἐν τῷ Πεῖρος ποταμὸς μέγας ἐστί·) καὶ Δύμη,

τε καλ Κυίδος, εξεκλήϊσαν της μετοχης την έκτην πόλιν

148 καλ Τριταιέες, οξ μοθνοι τούτων μεσόγαιοι ολκέουσι. Ταθτα δυώδεκα μέρεα νθν Αχαιών έστλ, καλ τότε γε 'Ιώνων

οί Πέρσαι τιμώσι προέβαινε γάρ δή τὸ ἔθνος ἄρχον τε καλ επιτροπεύον. Εεινικά δε νόμαια Πέρσαι προσίενται 135 άνδρών μάλιστα. καλ γάρ δή την Μηδικήν έσθητα, νομίσαντες της έωυτών είναι καλλίω, φορέουσι καλ ές τους πολέμους, τους Αίγυπτίους θώρηκας. και εύπαθείας τε παντοδαπάς πυνθανόμενοι επιτηδεύουσι και δή και. ἀπ΄ Ἑλλήνων μαθόντες, παισί μίσγονται. γαμέουσι δ΄ εκαστος αὐτών πολλάς μεν κουριδίας γυναϊκας, πολλώ δ' έτι πλεύνας παλλακάς κτώνται. 'Ανδραγαθίη δ' αύτη 136 ἀποδέδεκται, μετά τὸ μάχεσθαι είναι ἀγαθὸν, δς ᾶν πολλούς αποδέξη παίδας τώ δε τους πλείστους αποδεικνύντι, δώρα έκπέμπει ο βασιλεύς ανα παν έτος. το πολλου δ' ήγεαται Ισχυρου είναι. παιδεύουσι δε τους παίδας, από πενταέτεος άρξάμενοι μέχρι εἰκοσαέτεος, τρία μοῦνα, ίππεύειν, καλ τοξεύειν, καλ άληθίζεσθαι. πρίν δε ή πενταέτης γένηται, οὐκ ἀπικνέεται ἐς ὄψιν τῷ πατρί, ἀλλά παρά τησι γυναιξί δίαιταν έχει. τοῦ δε είνεκα τοῦτο ούτω ποιέςται, ΐνα ην αποθάνη τρεφόμενος, μηδεμίαν άσην τῷ πατρὶ προσβάλη.

Αἰνέω μέν νυν τόνδε τὸν νόμον αἰνέω δὲ καὶ τόνδε, 137 τὸ μὴ μιῆς αἰτίης είνεκα μήτε αὐτὸν τὸν βασιλέα μηδένα φονεύειν, μήτε των άλλων Περσέων μηδένα των έωυτοῦ οικετέων έπι μιη αιτίη ανήκεστον πάθος ξρδειν αλλα λογισάμενος ήν ευρίσκη πλέω τε και μέζω τα αδικήματα έόντα των ύπουργημάτων, ούτω τῷ θυμῷ χρᾶται. Αποκτείναι δε οὐδένα κω λέγουσι τον εωυτοῦ πατέρα, οὐδε μητέρα, αλλα δκόσα ήδη τοιαθτα εγένετο, πασαν ανάγκην φασι αναζητεόμενα ταθτα ανευρεθήναι ήτοι ύποβολιμαΐα εόντα, ή μοιχίδια ου γάρ δή φασί οἰκὸς είναι τόν γε άληθέως τοκέα υπό τοῦ έωυτοῦ παιδὸς ἀποθυήσκειν. "Ασσα δέ σφι ποιέειν οὐκ ἔξεστι, ταῦτα οὐδὲ 138 λέγειν έξεστι. αἰσχιστον δὲ αὐτοῖσι τὸ ψεύδεσθαι νενόμισται δεύτερα δέ, το οφείλειν χρέος πολλών μέν καλ άλλων είνεκα, μάλιστα δε αναγκαίην φασι είναι, του όφείλοντα καί τι ψεῦδος λέγειν. 'Ος αν δὲ τῶν ἀστῶν λέπρην ἡ λεύκην ἔχη, ἐς πόλιν οῦτος οὐ κατέρχεται, οὐδὲ συμμίσγεται τοῦσι ἄλλοισι Πέρσησι φασὶ δὲ μιν ές τὸν ήλιον άμαρτόντα τι, ταθτα έχειν. ξεθνον δὲ πάντα,

τὸν λαμβανόμενον ὑπὸ τούτων, πολλοὶ καὶ ἐλαύνουσι ἐκ τῆς χώρης καὶ τὰς λευκὰς περιστερὰς, τὴν αὐτὴν αἰτίην ἐπιφέροντες. Ἐς ποταμὸν δὲ οὕτε ἐνουρέουσι, οὕτε ἐμπτίνουσι, οὐ οκέρος ἐνοπονίζονται, οὐδὶ ἤλλον οὐδένα

πτύουσι, οὐ χειρας ἐναπονίζονται, οὐδὲ ἄλλον οὐδένα 189 περιορέωσι, άλλὰ σέβονται ποτωμούς μάλιστα. Καὶ τόδε ἄλλο σφι ὧδε συμπέπτωκε γίνεσθαι, τὸ Πέρσας μὲν αὐτοὺς λέληθε, ἡμέας μέντοι οὐ. τὰ οὐνόματά σφι, ἐώντα ὁμοῖα τοῖσι σώμασι καὶ τῆ μεγαλοπρεπείη, τελευτώσι πάντα ἐς τώυτὸ γράμμα, τὸ Δωριέες μὲν Σὰν καλέουσι, Ἰωνες δὲ Σίγμα. ἐς τοῦτο διζήμενος εὐρήσεις τελευτώντα τῶν Περσέων τὰ οὐνόματα, οὐ τὰ μὲν, τὰ

δὲ οῦ, ἀλλὰ πάντα ὁμοίως.

Ταῦτα μὲν ἀτρεκέως ἔχω περὶ αὐτῶν εἰδῶς εἰπεῖν. τάδε μέντοι ὡς κρυπτόμενα λέγεται, καὶ οὐ σαφηνέως, περὶ τοῦ ἀποθανόντος ὡς οὐ πρότερον θάπτεται ἀνδρὸς Πέρσεω ὁ νέκυς, πρὶν ἀν ὑπ' ὁρνιθος ἡ κινὸς ἐλκυσθῆναι. μάγους μὲν γὰρ ἀτρεκέως οἰδα ποιέοντας ταῦτα: ἐμφανέως γὰρ δὴ ποιεῦσι. κατακηρώσαντες δὴ ὧν τὸν νέκυν Πέρσαι, γῆ κρύπτουσι. Μάγοι δὲ κεχωριδαται πολλὸν τῶν τε ἀλλων ἀνθρώπων, καὶ τῶν ἐν Αἰγύπτω ἰρέων. οἱ μὲν γὰρ ἀγνεύουσι ἔμψυχον μηδὲν κτείνειν, εἰ μὴ ὅσα θύουσι. οἱ δὲ δὴ μάγοι αὐτοχειρίη πάντα, πλὴν κυνὸς καὶ ἀνθρώπου, κτείνουσι καὶ ἀγωνισμα μέγα τοῦτο ποιεῦνται, κτείνοντες ὁμοίως μύρμηκάς τε καὶ ὅφεις, καὶ τᾶλλα ἐρπετὰ καὶ πετεινά. καὶ ἀμφὶ μὲν τῷ νόμω τούτως ἐχέτω ὡς καὶ ἀρχὴν ἐνομίσθη. ἄνειμι δὲ ἐπὶ τὸν πρότερον λόγον.

11 Τωνες δε και Αιολέες, ως οι Λυδοι τάχιστα κατεστράφατο ύπο Περσέων, επεμπον άγγελους ες Σάρδις παρά Κύρον, εθέλουτες επί τοισι αὐτοισι είναι τοισι και Κροίσω ήσαν κατήκοοι. ὁ δε, ἀκούσας αὐτῶν τὰ προξσχοντο, ελεξε σφι λόγον ""Ανδρα, φὰς, αὐλητὴν, ἰδοντα είχθις εν τῆ θαλάσση, αὐλεειν, δοκέοντά σφεας εξειλεύ- σεσθαι ες γῆν. ὡς δε ψευσθῆναι τῆς ελπίδος, λαβειν αμφίβληστρον, καὶ περιβαλειν τε πλήθος πολλόν τῶν εἰχθύων καὶ εξειρύσαι. ἰδόντα δε παλλομένους, εἰπειν επα αὐτὸν πρὸς τους ἰχθῦς. Παύεσθε μοι ὀρχεόμενοι, επειν επει οὐδ εμέο αὐλέοντος ἡθελετε ἐκβαίνειν ὀρχεόμενοι."

Κύρος μέν τούτον τον λόγον τοίσι Ίωσι καλ τοίσι Αίολεῦσι τῶνδε είνεκα έλεξε, ὅτι δή οί Ἰωνες πρότερον, αὐτοῦ Κύρου δεηθέντος δι' ἀγγέλων ἀπίστασθαί σφεας ἀπὸ Κροίσου, οὐκ ἐπείθοντο τότε δὲ, κατεργασμένων τῶν πρηγμάτων, ήσαν έτοιμοι πείθεσθαι Κύρω, ὁ μεν δή, όργη εχόμενος, έλεγε σφι τάδε. Ίωνες δε ώς ήκουσαν τούτων ανενειχθέντων ές τας πόλιας, τείχεά τε περιεβάλλοντο εκαστοι, καὶ συνελέγοντο ἐς Πανιώνιον οί άλλοι πλήν Μιλησίων πρός μούνους γάρ τούτους δρκιον Κύρος εποιήσατο, επ' οίσί περ ο Λυδός. τοίσι δε λοιποίσι "Ιωσι έδοξε κοινώ λόγω πέμπειν αγγέλους ές Σπάρ-

την, δεησομένους Ίωσι τιμωρέειν.

Οί δὲ Ἰωνες οὐτοι, τῶν καὶ τὸ Πανιώνιόν ἐστι, τοῦ 142 μέν οὐρανοῦ καὶ τῶν ὡρέων ἐν τῷ καλλίστω ἐτύγχανον ίδουσάμενοι πόλιας πάντων άνθρώπων τῶν ἡμεῖς ίδμεν. ούτε γάρ τὰ ἄνω αὐτης χωρία τωυτὸ ποιέει τη Ἰωνίη, ούτε τὰ κάτω, ούτε τὰ πρὸς τὴν ἡῶ, ούτε τὰ πρὸς τὴν έσπέρην τὰ μὲν, ὑπὸ τοῦ ψυχροῦ τε καὶ ὑγροῦ πιεζό-μενα τὰ δὲ, ὑπὸ τοῦ θερμοῦ τε καὶ αὐχμώδεος. Γλώσσαν δε ου την αυτην ουτοι νενομίκασι, άλλα τρόπους τέσσερας παραγωγέων. Μιλητος μέν αὐτῶν πρώτη κέεται πόλις πρός μεσαμβρίην μετά δὲ, Μυούς τε καλ Πριήνη αὐται μὲν ἐν τῆ Καρίη κατοίκηνται, κατά ταὐτά διαλεγόμεναί σφι. αίδε δὲ ἐν τῆ Λυδίη Εφεσος, Κολοφών, Λέβεδος, Τέως, Κλαζομεναί, Φώκαια. αὐται δὲ αί πόλιες τησι πρότερον λεχθείσησι δμολογέουσι κατά γλώσσαν ούδεν, σφι δε δμοφωνέουσι. έτι δε τρεις ύπόλοιποι Ίάδες πόλιες, των αι δύο μεν νήσους οικέαται, Σάμον τε και Χίον ή δε μία εν τη ήπειρφ ίδρυται, Έρυθραί. Χίοι μέν νυν και Έρυθραίοι κατά τώντο δια-λέγονται, Σάμιοι δε επ' εωυτών μούνοι. ούτοι χαρακτήρες γλώσσης τέσσερες γίνονται.

Τούτων δή ων των Ιώνων οι Μιλήσιοι μεν ήσαν 143 έν σκέπη τοῦ φόβου, δρκιον ποιησάμενοι. τοῖσι δὲ αὐτων νησιώτησι ήν δεινον ουδέν ουτε γαρ Φοίνικες ήσαν κω Περσέων κατήκοοι, ούτε αὐτοὶ οἱ Πέρσαι ναυβάται. Απεσχίσθησαν δὲ ἀπὸ τῶν ἄλλων Ἰωνων οὐτοι κατ άλλο μέν ούδεν, ασθενέος δε είντος του παντός τότε

Έλληνικοῦ γένεος, πολλῷ δὲ ἢν ἀσθενέστατον τῶν ἐθρέων τὸ Ἰωνικὸν, καὶ λόγου ἐλαχίστου ὅτι γὰρ μὴ ᾿Αθῆναι, ἢν οὐδὲν ἄλλο πόλισμα λόγιμον. οἱ μέν νυν ἄλλοι Ἰωνες καὶ οἱ Αθηναῖοι ἔφυγον τὸ οὔνομα, οὐ βουλόμενοι Ἰωνες κεκλῆσθαι ἀλλὰ καὶ νῦν φαίνονταί μοι οἱ πολλοὶ αὐτῶν ἐπαισχύνεσθαι τῷ οὐνόματι. αἱ δὲ δυώδεκα πόλιες αὐται τῷ τε οὐνόματι ἤγάλλοντο, καὶ ἰρὸν ἱδρύσαντο ἐπὶ σφέων αὐτῶν, τῷ οὔνομα ἔθεντο Πανιώλουν ἐβουλεύσαντο δὲ αὐτοῦ μεταδοῦναι μηδαμοῖσι ἄλλοισι Ἰώνων οὐδ ἐδεήθησαν δὲ οὐδαμοὶ μετασχεῦν, ὅτι

144 μη Σμυρναίοι. Κατάπερ οι ἐκ τῆς Πενταπόλιος νῦν χώρης Δωριέες, πρότερον δὲ Ἑξαπόλιος τῆς αὐτῆς ταύτης καλεομένης, φυλάσσονται ὡν μηδαμούς ἐσδέξασθαι τῶν προσοίκων Δωριέων ἐς τὸ Τρισπικὸν ἰρόν ἀλλὰ καὶ σφέων αὐτῶν τοὺς περὶ τὸ ἰρὸν ἀνομήσαντας ἐξεκλήῦσαν τῆς μετοχῆς. ἐν γὰρ τῷ ἀγῶνι τοῦ Τρισπίου ᾿Απόλλωνος ἐτίθεσαν τὸ πάλαι τρίποδας χαλκέους τοῦσι νικῶσι' καὶ τούτους χρῆν τοὺς λαμβάνοντας ἐκ τοῦ ἰροῦ μὴ ἐκφέρειν, ἀλλ' αὐτοῦ ἀνατιθέναι τῷ θεῷ. ἀνὴρ ὡν ᾿Αλικαρνησσεὺς, τῷ οὐνομα ἢν ᾿Αγασικλέης, νικήσας, τὸν νόμον κατηλόγησε φέρων δὲ πρὸς τὰ ἐωυτοῦ οἰκία προσεπασσάλευσε τὸν τρίποδα. διὰ ταύτην τὴν αἰτίην αὶ πέντε πόλιες, Λίνδος, καὶ Ἰήλυσσός τε καὶ Κάμειρος, καὶ Κῶς τε καὶ Κυίδος, ἐξεκλήῦσαν τῆς μετοχῆς τὴν ἔκτην πόλιν ဪαλικαρνησσόν. τούτοισι μέν νυν οὐτοι ταύτην τὴν ζη-

145 μίην ἐπέθηκαν. Δυώδεκα δὲ μοι δοκέουσι πόλιας ποιήσασθαι οἱ Ἰωνες, καὶ οὐκ ἐθελῆσαι πλεῦνας ἐσδέξασθαι, τοῦδε εἴνεκα, ὅτι καὶ ὅτε ἐν Πελοποννήσω οἴκεου, δυώδεκα ἢν αὐτῶν μέρεα· κατάπερ νῦν ᾿Αχαιῶν, τῶν ἐξελασάντων Ἰωνας, δυώδεκά ἐστι μέρεα. Πελλήνη μέν τε πρώτη πρὸς Σικυῶνος μετὰ δὲ, Αἴγειρα, καὶ Αἰγαί· (ἐν τῆ Κρᾶθις ποταμὸς ἀἐνναός ἐστι, ἀπ' ὅτου ὁ ἐν Ἰταλίη ποταμὸς τὸ οὕνομα ἔσχε) καὶ Βοῦρα, καὶ Ἑλίκη, (ἐς τὴν κατέφυγον Ἰωνες ὑπὸ ᾿Αχαιῶν μάχη ἐσσωθέντες,) καὶ Αἴγιον, καὶ 'Ρύπες, καὶ Πατρέες, καὶ Φαρέες, καὶ Πλενος, (ἐν τῷ Πεῖρος ποταμὸς μέγας ἐστί·) καὶ Δύμη,

Πλενος, (ἐν τῷ Πεῖρος ποταμὸς μέγας ἐστί·) καὶ Δύμη,

146 καὶ Τριταιέες, οἱ μοῦνοι τούτων μεσόγαιοι οἰκέουσι. Ταῦτα δυώδεκα μέρεα νῦν 'Αχαιῶν ἐστὶ, καὶ τότε γε 'Ιώνων

ήν. τούτων δή είνεκα και οι Ίωνες δυώδεκα πόλιας έποιήσαντο έπεὶ, ώς γε τι μάλλον ούτοι "Ιωνές είσι των άλλων Ἰώνων, ή κάλλιόν τι γεγόνασι, μωρίη πολλή Véyeur των "Αβαντες μεν έξ Ευβοίης είσι ουκ ελαχίστη μοίρα, τοίσι Ίωνίης μέτα οὐδε τοῦ οὐνόματος οὐδεν Μινύαι δε 'Ορχομένιοι αναμεμίχαται, και Καδμεΐοι, και Δρύοπες, καὶ Φωκέες ἀποδάσμιοι, καὶ Μολοσσοὶ, καὶ Αρκάδες Πελασγοὶ, καὶ Δωριέες Ἐπιδαύριοι, ἄλλα τε έθνεα πολλά αναμεμίχαται. οί δε αὐτών, από τοῦ πρυτανηθου τοῦ ᾿Αθηναίων ὁρμηθέντες, καὶ νομίζοντες γεν-ναιότατοι είναι Ἰωνων, οὐτοι δὲ οὐ γυναίκας ἡγάγοντο ἐς τὴν ἀποικίην, ἀλλὰ Καείρας ἔσχον, τῶν ἐφόνευσαν τούς γονέας. διά τοῦτον δὲ τον φόνον αί γυναικες αῦται, νόμον θέμεναι, σφίσι αὐτησι δρκους ἐπήλασαν, καὶ παρέδοσαν τησι θυγατράσι, μή κοτε όμοσιτησαι τοισι ανδράσι, μηδε οὐνόματι βώσαι τον έωντης ανδρα· τουδε είνεκα, ὅτι έφόνευσαν σφέων τους πατέρας και άνδρας και παίδας, καλ έπειτεν, ταθτα ποιήσαντες, αθτήσι συνοίκεον. ταθτα δὲ ἡν γινόμενα ἐν Μιλήτω. Βασιλέας δὲ ἐστήσαντο, οί 147 μέν αὐτῶν, Λυκίους, ἀπὸ Γλαύκου τοῦ Ἱππολόχου γεγονότας οι δε, Καύκωνας Πυλίους, από Κόδρου τοῦ Μελάνθου οι δὲ, καὶ συναμφοτέρους. ἀλλὰ γάρ περιέχουται τοῦ οὐνόματος μᾶλλόν τι τῶν ἄλλων 'Ιώνων, έστωσαν δε και οι καθαρώς γεγονότες Ίωνες είσι δε πάντες Ίωνες, όσοι απ' `Αθηνών γεγόνασι, καὶ 'Απατούρια άγουσι δρτήν. άγουσι δὲ πάντες, πλην Έφεσίων καλ Κολοφωνίων ούτοι γάρ μοῦνοι Ίώνων οὐκ άγουσι Άπατούρια καὶ οδτοι κατά φόνου τινά σκήψιν. Τὸ δὲ 148 Πανιώνιον έστι της Μυκάλης χώρος ίρος προς άρκτον τετραμμένος, κοινή έξαραιρημένος ύπο Ίώνων Ποσειδέωνι Έλικωνίω ή δε Μυκάλη έστι της ηπείρου άκρη, πρός ζέφυρον άνεμον κατήκουσα Σάμφ, ες την συλλεγόμενοι άπο των πολίων Ίωνες, άγεσκον όρτην, τη έθεντο ούνομα Πανιώνια. πεπόνθασι δὲ οὐτι μοῦναι αὶ Ἰώνων δρταὶ τοῦτο, άλλα και Έλλήνων πάντων όμοιως πασαι ές τώυτό γράμμα τελευτώσι, κατάπερ τών Περσέων τα ούνόματα.

Αύται μέν αι Ἰάδες πόλιές είσι. Αίδε δε αι Λιολίδες, 140

Κύμη, ή Φρικωνὶς καλεομένη, Λήρισσαι, Νέον τεῖχος, Τῆμνος, Κίλλα, Νότιον, Λίγιρόεσσα, Πιτάνη, Αίγαῖαι, Μύρινα, Γρύνεια αἴται ἔνδεκα Λίολέων πόλιες αἰ ἀρχαῖαι. μία γάρ σφεων παρελύθη ὑπὸ Ἰωνων, Σμύρνη, ἤσαν γάρ καὶ αὐται δυώδεκα αἰ ἐν τῆ ἡπείρω. οὐτοι δὲ οἰ Λἰολέες χώρην μὰν ὅτυχον κτίσαντες ἀμείνω Ἰωνων, κορέων δὰ ἤκονσαν οὐκ ὁιμοίως. Σμύρνην δὲ οἰδε ἀπέβα-

150 ώρέων δὲ ῆκουσαν οὐκ ὁμοίως. Σμύρνην δὲ ώδε ἀπέβαλον Αἰολέες. Κολοφωνίους ἄνδρας στάσι ἐσσωθέντας,
καὶ ἐκπεσόντας ἐκ τῆς πατρίδος, ὑπεδέξαντο. μετὰ δὲ,
οἰ φυγάδες τῶν Κολοφωνίων φυλάξαντες τοὺς Σμυρναίους
ὁρτὴν ἔξω τείχεος ποιευμένους Διονύσω, τὰς πύλας ἀποκληίσαντες, ἔσχον τὴν πόλιν. βοηθησάντων δὲ πάντων
Αἰολέων, ὁμολογίη ἐχρήσαντο, τὰ ἔπιπλα ἀποδόντων
τῶν Ἰώνων, ἐκλιπεῖν Σμύρνην Αἰολέας. ποιησάντων δὲ
ταῦτα Σμυρναίων, ἐπιδιείλοντό σφεας αἰ ἔνδεκα πόλιες,
151 καὶ ἐποιήσαντο σφέων αὐτέων πολιήτας. Αὐται μέν νυν

αὶ ἐποιησαντο σφεων αυτεων πολιητας. Αυται μεν νυν αὶ ἡπειρώτιδες Λιολίδες πόλιες, ἔξω τῶν ἐν τῆ Ἰδη οἰκημένων κεχωρίδαται γὰρ αὖται. αὶ δὲ τὰς νήσους ἔχουσαι, πέντε μὲν πόλιες τὴν Λέσβον νέμονται· τὴν γὰρ ἔκτην ἐν τῆ Λέσβω οἰκεομένην ᾿Αρίσβαν ἢνδραπόδισαν Μηθυμναῖοι, ἐόντας ὁμαίμους. ἐν Τενέδω δὲ μία οἰκέεται πόλις, καὶ ἐν τῆσι Ἐκατὸν Νήσοισι καλεομένησι ἄλλη μία. Λεσβίοισι μέν νυν καὶ Τενεδίοισι, κατάπερ Ἰώνων τοῖσι τὰς νήσους ἔχουσι, ἢν δεινὸν οὐδέν τῆσι δὲ λοιπῆσι πόλισι ἔαδε κοινῆ Ἰωσι ἔπεσθαι, τῆ ἀν οῦτοι ἐξηγέωνται.

132 'Ως δὲ ἀπικέατο ἐς τὴν Σπάρτην τῶν Ἰώνων καὶ Αἰολέων οἱ ἄγγελοι, (κατὰ γὰρ δὴ τάχος ἢν ταῦτα πρησσόμενα,) εἶλοντο πρὸ πάντων λέγειν τὸν Φωκαέα, τῷ οὔνομα ἢν Πύθερμος. ὁ δὲ, πορφύρεὸν τε εἶμα περιβαλόμενος, ὡς ἀν πυνθανόμενοι πλεῖστοι συνέλθοιεν Σπαρτιητέων, καὶ καταστὰς, ἔλεγε πολλὰ, τιμωρέειν ἐωυτοῖσι χρήζων. Λακεδαιμόνιοι δὲ οὔ κως ἢκουον, ἀλλ' ἀπέδοξέ σφι μὴ τιμωρέειν Ἰωσι. οἱ μὲν δὴ ἀπαλλάσσοντο Λακεδαιμόνιοι δὲ ἀπωσάμενοι τῶν Ἰώνων τοὺς ἀγγέλους, ὅμως ἀπέστειλαν πεντηκοντέρῳ ἄνδρας, ὡς μὰν ἐμοὶ δοκέι, κατασκόπους τῶν τε Κύρου πρηγμάτων καὶ Ἰωνίης. ἀπικόμενοι δὲ οὖτοι ἐς Φώκαιαν, ἔπεμπον ἐς Σάρδις σφέων αὐτῶν τὸν δοκιμώτατον, τῷ οὔνομα ἢν Λακρίνης,

απερέοντα Κύρφ Λακεδαιμονίων βήσιν, "γής τής Ελλά-"δος μηδεμίαν πόλιν σιναμωρέειν, ώς αὐτῶν οὐ περιοψο-"μένων." Ταῦτα εἰπόντος τοῦ κήρυκος, λέγεται Κῦρον 153 ἐπείρεσθαι τοὺς παρεόντας οἱ Ἑλλήνων "τίνες ἐόντες " άνθρωποι Λακεδαιμόνιοι, και κόσοι πλήθος, ταθτα " έωυτῷ προαγορεύουσι." πυνθανόμενον δέ μιν, είπεῖν πρός του κήρυκα του Σπαρτιήτην: "Ούκ έδεισά κω άν-"δρας τοιούτους, τοΐσι έστι χώρος έν μέση τή πόλει " ἀποδεδεγμένος, ές τὸν συλλεγόμενοι ἀλλήλους όμοῦντες " έξαπατώσι. τοισι, ήν έγω ύγιαίνω, ου τὰ Ἰώνων πάθεα " έσται έλλεσχα, αλλά τὰ οἰκήῖα." Ταῦτα ές τοὺς πάντας "Ελληνας απέρριψε ὁ Κύρος τὰ έπεα, ὅτι ἀγορὰς κτησάμενοι ωνή τε καὶ πρήσει χρέωνται. αὐτοὶ γὰρ οἱ Πέρσαι ἀγορήσι οὐδὲν ἐώθασι χρήσθαι, οὐδέ σφί ἐστι τὸ παράπαν ἀγορή. Μετὰ ταῦτα ἐπιτρέψας τὰς μὲν Σάρδις Ταβάλφ ἀνδρὶ Πέρση, τὸν δὲ χρυσὸν, τόν τε Κροίσου καὶ τὸν τῶν ἄλλων Λυδῶν, Πακτύη ἀνδρὶ Λυδῷ κομίζει», απήλαυνε αὐτὸς ες 'Αγβάτανα, Κροισόν τε αμα αγόμενος, καί τους Ιωνας εν ουδενί λόγω ποιησάμενος την πρώτην είναι. ή τε γάρ Βαβυλών οί ήν έμπόδιος, και το Βάκτριου έθυος, και Σάκαι τε και Αίγύπτιοι, έπ' οθς έπειχέ τε στρατηλατέειν αὐτὸς, ἐπὶ δὲ Ἰωνας άλλον πέμπειν στρατηγόν.

'Ως δὲ ἀπήλασε ὁ Κῦρος ἐκ τῶν Σαρδίων, τοὺς Λυ- 154 δοὺς ἀπέστησε ὁ Πακτύης ἀπό τε Ταβάλου καὶ Κύρου καταβὰς δὲ ἐπὶ θάλασσαν, ἄτε τὸν χρυσὸν ἔχων πάντα τὸν ἐκ τῶν Σαρδίων, ἐπικούρους τε ἐμισθοῦτο, καὶ τοὺς ἐπιθαλασσίους ἀνθρώπους ἔπειθε σὺν ἐωυτῷ στρατεύ-εσθαι. ἐλάσας δὲ ἐπὶ τὰς Σάρδις ἐπολιόρκες Τάβαλον, ἀπεργμένον ἐν τῷ ἀκροπόλει. Πυθόμενος δὲ κατ' ὁδὸν 155 ταῦτα ὁ Κῦρος, εἶπε πρὸς Κροῖσον τάδε. "Κροῖσε, τί "ἔσται τὸ τέλος τῶν γινομένων τούτων ἐμοί; οὐ παύ-"σονται Λυδοὶ, ὡς οἴκασι, πρήγματα παρέχοντες, καὶ "αὐτοὶ ἔχοντες. φροντίζω, μὴ ἀριστον ἢ ἐξανδραποδί-"σασθαί σφεας. ὁμοίως γάρ μοι νῦν γε φαίνομαι πε-"ποιηκέναι, ὡς εἴ τις πατέρα ἀποκτείνας, τῶν παίδων "αὐτοῦ φείσαιτο" ὡς δὲ καὶ ἐγω Λυδῶν τὸν μὲν πλέον "τι ἢ πατέρα ἐόντα σὲ λαβών ἄγω, αὐτοῦσι δὲ Λυδοῖσι

"την πόλιν παρέδωκα καὶ ἔπειτα θωμάζω εἴ μοι ἀπε-"στᾶσι;" 'Ο μὲν δη τά περ νόεε, ἔλεγε ὁ δ' ἀμείβετο

èωντόν.

τοισδε, δείσας μη αναστάτους ποιήση τὰς Σάρδις ""Ω " βασιλεῦ, τὰ μέν οἰκότα εἴρηκας σὺ μέντοι μὴ πάντα " θυμώ χρέω, μηδέ πόλιν άρχαίην έξαναστήσης, αναμάρ-" τητον ξούσαν και των πρότερου, και των νύν ξστεώτων. " τὰ μέν γὰρ πρότερον έγκ τε ἔπρηξα, καὶ έγω έμη "κεφαλή αναμάξας φέρω. τὰ δὲ νῦν παρεόντα, Πακτύης "γάρ έστι ο άδικέων, τῷ σὰ ἐπέτρεψας Σάρδις, οῦτος "δότω τοι δίκην. Λυδοΐσι δὲ συγγνώμην έχων, τάδε " αὐτοῖσι ἐπίταξου, ώς μήτε αποστέωσι, μήτε δεινοί τοι " έωσι. ἄπειπε μέν σφι πέμψας ὅπλα ἀρήῖα μη ἐκτῆ-" σθαι κέλευε δέ σφεας κιθώνας τε ύποδύνειν τοίσι εί-"μασι, καλ κοθόρνους ύποδέεσθαι πρόειπε δ' αὐτοῖσι "κιθαρίζειν τε καλ ψάλλειν καλ καπηλεύειν παιδεύειν "τους παίδας. και ταχέως σφέας, δ βασιλεθ, γυναίκας "άντ' ἀνδρών όψεαι γεγονότας, ώστε οὐδεν δεινοί τοι 156 "ξσονται μη αποστέωσι." Κροίσος μεν δή ταθτά οί ύπετίθετο, αίρετώτερα ταθτα εθρίσκων Λυδολσι, ή ανδραποδισθέντας πρηθήναι σφέας έπιστάμενος ότι ήν μή άξιοχρεων πρόφασιν προτείνη, ούκ αναπείσει μιν μετα-Βουλεύσασθαι αρρωδέων δέ, μη και υστερόν κοτε οί Αυδοί, ην το παρεον ύπεκδράμωσι, αποστάντες από των Περσέων απόλωνται. Κύρος δε ήσθεις τη ύποθήκη, και ύπεις της οργης, έφη οι πείθεσθαι. καλέσας δε Μαζάρεα άνδρα Μήδον, ταθτά οἱ ἐνετείλατο προειπείν Λυδοίσι, τὰ ό Κροίσος υπετίθετο και πρός, έξανδραποδίσασθαι τούς άλλους πάντας, οι μετά Λυδών έπι Σάρδις έστρατεύσαντο, αὐτὸν δὲ Πακτύην πάντως ζώντα ἀγαγεῖν παρ'

157 'Ο μεν δη ταῦτα ἐκ τῆς ὁδοῦ ἐντειλάμενος, ἀπήλαυνε ἐς ήθεα τὰ Περσέων. Πακτύης δὲ πυθόμενος ἀγχοῦ εἶναι στρατὸν ἐπ' ἐωυτὸν ἰόντα, δείσας ἄχετο φεύγων ἐς Κύμην. Μαζάρης δὲ ὁ Μῆδος ἐλάσας ἐπὶ τὰς Σάρδις, τοῦ Κύρου στρατοῦ μοῦραν ὁσηνδήκοτε ἔχων, ὡς οὐκ εὖρε ἔτι ἐόντας τοὺς ἀμφὶ Πακτύην ἐν Σάρδισι, πρῶτα μὲν τοὺς Λυδοὺς ἡνάγκασε τὰς Κύρου ἐντολὰς ἐπιτελέειν ἐκ τούτου δὲ κελευσμοσύνης Λυδοὶ τὴν πᾶσαν δίαιταν τῆς ζόης μετέ-

βαλου. Μαζάρης δε μετά τοῦτο έπεμπε ες την Κύμην αγγέλους, εκδιδόναι κελεύων Πακτύην οι δε Κυμαΐοι έννωσαν, συμβουλής πέρι ές θεον ανώσαι τον έν Βραγχίδησι. ην γαρ αὐτόθι μαντήϊον έκ παλαιοῦ ίδρυμένον, τω Ιωνές τε πάντες και Αιολέες εωθεσαν χρέεσθαι. δ δε χώρος ούτος έστι της Μιλησίης ύπερ Πανόρμου λιμένος. Πέμψαντες ών οι Κυμαιοι ές τους Βραγχίδας θεοπρόπους, 158 είρωτευν "περί Πακτύην δκοιόν τι ποιέοντες θεοίσι μέλ-"λοιεν χαριείσθαι." επειρωτώσι δέ σφι ταθτα χρηστήριου εγένετο " εκδιδόναι Πακτύην Πέρσησι." Ταῦτα δὲ ώς απενειχθέντα ήκουσαν οί Κυμαῖοι, όρμέατο ἐκδιδόναι. όρμεωμένου δε ταύτη τοῦ πλήθεος, 'Αριστόδικος ό 'Ηρακλείδεω, ανήρ των αστων εων δόκιμος, έσχε μή ποιήσαι ταῦτα Κυμαίους, ἀπιστέων τε τῷ χρησμῷ, καὶ δοκέων τούς θεοπρόπους ου λέγειν άληθέως ές δ, το δεύτερον περί Πακτύεω επειρησόμενοι, ήεσαν άλλοι θεοπρόποι, των καὶ 'Αριστόδικος ήν. 'Απικομένων δὲ ἐς Βραγχίδας, 159 έχρηστηριάζετο έκ πάντων `Αριστόδικος, ἐπειρωτέων τάδε " 'Ω "ναξ, ήλθε παρ' ήμέας ίκέτης Πακτύης ὁ "Λυδος, φεύγων θάνατον βίαιον προς Περσέων οι δέ "μιν έξαιτέονται, προείναι Κυμαίους κελεύοντες ήμεις "δε δειμαίνοντες την Περσέων δύναμιν, τον ικέτην ές " τόδε οὐ τετολμήκαμεν έκδιδόναι, πρίν αν τὸ ἀπὸ σεῦ " ήμιν δηλωθή ατροκέως οκότερα ποιέωμεν." Ο μέν ταντα επειρώτα ο δ' αυτις του αυτόν σφι χρησμου έφαινε, κελεύων εκδιδόναι Πακτύην Πέρσησι. πρός ταῦτα δ 'Αριστόδικος εκ προνοίης εποίεε τάδε περιιών τον νηον κύκλο, εξαίρει τους στρουθούς, και άλλα δσα ήν νενοσσευμένα δρνίθων γένεα εν τῷ νηῷ. ποιέοντος δὲ αύτου ταυτα, λέγεται φωνήν έκ του αδύτου γενέσθαι, φέρουσαν μεν πρός τον 'Αριστόδικον, λέγουσαν δε τάδε ψερουσαν μεν προς των Αριο τουιαιν, κε τουσαν σε ται "Ανοσιώτατε άνθρώπων, τι τάδε τολμάς ποιέειν; τους "ίκετας μου έκ τοῦ νηοῦ κεραίζεις;" Αριστόδικον δὶ, οὐκ ἀπορήσαντα, πρὸς ταῦτα εἰπεῖν "Ω "ναξ, αὐτὸς "μὲν οῦτω τοῦσι ἰκετησι βοηθέεις" Κυμαίους δὲ κελεύεις. "τον ίκετην εκδιδόναι;" Τον δε αυτις αμείψασθαι τοισδε. "Nal κελεύω, ίνα γε ασεβήσαντες θασσον απόλησθε "ώς μή το λοιπον περί ίκετέων εκδόσιος έλθητε έπὶ το

160 "χρηστήριον." Ταθτα ώς απενειχθέντα ήκουσαν οί Κυ μαΐοι, οὐ βουλόμενοι οὐτε ἐκδόντες ἐπολέσθαι, οὐτε παρ

έωυτοισι έχοντες πολιορκέεσθαι, èς Μυτιλήνην αὐτό ἐκπέμπουσι. οἱ δὲ Μυτιλήναιοι, ἐπιπέμπουσι τοῦ Μα ζάρεος ἀγγελίας ἐκδιδόναι τὸν Πακτύην, παρεσκευάζοντ ἐπὶ μισθῷ ὅσφ δή οὐ γὰρ ἔχω τοῦτό γε εἰπεῖν ἀτρεκέως οὐ γὰρ ἐτελεώθη. Κυμαιοι γὰρ, ὡς ἔμαθον ταῦτα πρησσόμενα ἐκ τῶν Μυτιληναίων, πέμψαντες πλοιον ἐς Λέσβον, ἐκκομίζουσι Πακτύην ἐς Χίον. ἐνθεῦτεν δὲ, ἐξ ἰροί ᾿Λθηναίης Πολιούχου ἀποσπασθεὶς ὑπὸ Χίων, ἐξεδόθη ἐξέδοσαν δὲ οἱ Χιοι ἐπὶ τῷ ᾿Λταρνέι μισθῷ τοῦ δὶ ᾿Λταρνέος τούτου ἐστὶ χῶρος τῆς Μυσίης, Λέσβου ἀντίος Πακτύην μέν νυν παραδεξάμενοι οἱ Πέρσαι εἰχον ἐς φυλακῆ, θὲλοντες Κύρῳ ἀποδέξαι. ἢν δὲ χρόνος οὐτος

ούκ ολίγος γενόμενος, ότε Χίων ούδεις εκ τοῦ ᾿Αταρνέος τούτου ούτε ούλας κριθών πρόχυσιν ἐποιέετο θεών ούδενὶ, ούτε πέμματα ἐπέσσετο καρποῦ τοῦ ἐνθεῦτεν, ἀπείχετό τε τῶν πάντων ἰρῶν τὰ πάντα ἐκ τῆς χώρης ταύτης

γινόμενα.
161 Χίοι μέν νυν Πακτύην έξέδοσαν. Μαζάρης δὲ μετὰ ταῦτα ἐστρατεύετο ἐπὶ τοὺς συμπολιορκήσαντας Τάβα-λον. καὶ τοῦτο μὲν, Πριηνέας ἐξηνδραποδίσατο τοῦτο δὲ, Μαιάνδρου πεδίον πᾶν ἐπέδραμε, ληίην ποιεύμενος τῷ

στρατών Μαγνησίην δε ώσαύτως. μετά δε ταῦτα αὐτίκα 162 νούσω τελευτά. 'Αποθανόντος δε τούτου, "Αρπαγος κατέβη διάδοχος της στρατηγίης, γένος και αὐτὸς εων Μηδος, τὸν ὁ Μήδων βασιλεύς 'Αστυάγης ἀνόμω τραπέζη εδαισε, ὁ τῷ Κύρω την βασιληίην συγκατεργασάμενος. οὐτος ὡ 'νὴρ τότε ὑπὸ Κύρου στρατηγός ἀποδεχθείς, ὡς ἀπίκετο ἐς τὴν 'Ιωνίην, αίρεε τὰς πόλιας χώμασι 'ὅκως γὰρ τειχήρεας ποιήσειε, τὸ ἐνθεῦτεν χώματα χῶν πρὸς τὰ τείχεα ἐπόρθεε. πρώτη δε Φωκαίη 'Ιωνίης ἐπεχεί-

ρησε.
163 Οἱ δὲ Φωκαιέες οὖτοι ναυτιλίησι μακρήσι πρῶτοι Έλλήνων ἐχρήσαντο καὶ τόν τε ᾿Αδρίην καὶ τὴν Τυρσηνίην καὶ τὴν Ἰβηρίην καὶ τὸν Ταρτησσὸν οὕτοί εἰσι οἱ καταδέξαντες. ἐναυτίλλοντο δὲ οὐ στρογγύλησι νηυσὶ, ἀλλὰ πεντηκοντέροισι. ἀπικόμενοι δὲ ἐς τὸν Ταρτησσὸν,

HEROD. I.

προσφιλέες εγένοντο τῷ βασιλέι τῶν Ταρτησσίων, τῷ ούνομα μεν ην 'Αργανθώνιος ετυράννευσε δε Ταρτησσού ογδώκουτα έτεα, έβίωσε δὲ πάντα εἴκοσι καὶ ἐκατόν. τούτφο δε τφο ανδρί προσφιλέες οι Φωκαιέες ούτω δή τι έγένοντο, ώς τὰ μέν πρώτά σφεας εκλιπόντας Ίωνίην έκέλευε της έωυτοῦ χώρης οἰκησαι ὅκου βούλονται μετὰ δὲ, ὡς τοῦτό γε οὐκ ἔπειθε τοὺς Φωκαιέας, ὁ δὲ πυθόμενος τὸν Μήδον παρ' αὐτῶν ώς αὔξοιτο, ἐδίδου σφι χρήματα τείχος περιβαλέσθαι την πόλιν. εδίδου δε άφειδέως και γαρ και ή περίοδος του τείχεος ουκ ολίγοι στάδιοι είσι τοῦτο δὲ πᾶν λίθων μεγάλων και εὐ συναρμοσμένων. Το μεν δη τειχός τοισι Φωκαιεύσι τρόπο 164 τοιώδε έξεποιήθη. δ δε "Αρπαγος ώς επήλασε την στρατιην, επολιόρκεε αὐτούς, προϊσχόμενος έπεα " ως οί κατα-"χρά, εἰ βούλονται Φωκαιέες προμαχεώνα ἔνα μοῦνον "τοῦ τείχεος ἐρεῖψαι, καὶ οἴκημα ἐν κατιρώσαι." οἱ δὲ Φωκαιέες, περιημεκτέοντες τη δουλοσύνη, έφασαν "θέ-"λειν βουλεύσασθαι ήμέρην μίαν, και έπειτα ύποκρι-"νέεσθαι. εν δ δε βουλεύονται αυτοί, απαγαγείν εκείνον " ἐκέλευον τὴν στρατιὴν ἀπὸ τοῦ τείχεος." Ο δ "Αρ-παγος ἔφη " εἰδέναι μεν εὖ τὰ ἐκεῖνοι μέλλοιεν ποιέειν, "ομως δέ σφι παριέναι βουλεύσασθαι." Έν ὧ ὧν δ Αρπαγος από του τείχεος απήγαγε την στρατιήν, οί Φωκαιέες εν τούτω κατασπάσαντες τας πεντηκοντέρους. έσθέμενοι τέκνα και γυναϊκας και έπιπλα πάντα, προς δέ καὶ τὰ ἀγάλματα τὰ ἐκ τῶν ἰρῶν, καὶ τὰ ἄλλα ἀναθήματα, χωρίς ο τι χαλκός η λίθος η γραφή ην, τὰ δὲ ἄλλα πάντα έσθέντες, και αὐτοι έσβάντες, ἔπλεον ἐπι Χίου. την δε Φωκαίην ερημωθείσαν ανδρών έσχον οι Πέρσαι. Οί δε Φωκαιέες, επεί τε σφι Χίοι τας νήσους τας Οί-165 νούσσας καλεομένας οὐκ εβούλοντο ώνεομένοισι πωλέειν, δειμαίνοντες μή αι μέν έμπόριον γένωνται, ή δε αὐτῶν νήσος αποκληϊσθή τούτου είνεκα, πρός ταθτα οί Φωκαιέες έστελλουτο ες Κύρνου (εν γαρ τη Κύρνο είκοσι έτεσι πρότερον τούτων έκ θεοπροπίου ανεστήσαντο πόλιν, τη ούνομα ην 'Αλαλίη' 'Αργανθώνιος δὲ τηνικαῦτα ήδη τετελευτήκεε) στελλόμενοι δὲ ἐπὶ τὴν Κύρνον, πρώτα κατσ-πλεύσαντες ἐς τὴν Φωκαίην, κατεφόνευσαν τῶν Περσέων

την φυλακην, η έφρούρες παραδεξαμένη παρά Αρπάγι την πόλιν. μετά δε, ώς τουτό σφι εξέργαστο, εποιήσαν ισχυράς κατάρας τῷ ὑπολειπομένῷ έωυτῶν τοῦ στόλο προς δε ταύτησι, και μύδρον σιδήρεον κατεπόντωσαν, κι ώμοσαν "μη πρίν ές Φωκαίην ήξειν, πρίν ή τον μύδρο "τουτον αναφήναι." Στελλομένων δε αυτών επι τι Κύρνον, ύπερ ημίσεας των αστων έλαβε πόθος τε κί ολκτος της πόλιος καλ των ήθέων της χώρης ψευδόρκα δε γενόμενοι, απέπλεον οπίσω ες την Φωκαίην. οί ε αὐτῶν τὸ ὅρκιον ἐφύλασσον, ἀερθέντες ἐκ τῶν Οἰνουο 166 σέων ἔπλεον. Ἐπεί τε δὲ ἐς τὴν Κύρνον ἀπίκοντο, ο κεον κοινή μετά των πρότερον απικομένων έπ' έτεα πέντι καὶ ἰρὰ ἐνιδρύσαντο. καὶ ἄγον γὰρ δη καὶ ἔφερον τοὶ περιοίκους απαντας, στρατεύονται ων επ' αυτοίς κοιν λόγω χρησάμενοι Τυρσηνοί και Καρχηδόνιοι, νηυσί έκα τεροι έξήκοντα. οί δε Φωκαιέες πληρώσαντες και αυτι τά πλοία, εόντα αριθμον εξήκοντα, αντίαζον ες το Σαρ δόνιον καλεόμενον πέλαγος. συμμισγόντων δε τη ναι μαχίη, Καδμείη τις νίκη τοισι Φωκαιεύσι εγένετο. α μέν γαρ τεσσεράκοντά σφι νήςς διεφθάρησαν. αί δ είκοσι αι περιεούσαι, ήσαν άχρηστοι απεστράφατο γα τους εμβόλους. καταπλώσαντες δε ες την Αλαλίην, αν έλαβον τὰ τέκνα καὶ τὰς γυναίκας, καὶ τὴν ἄλλην κτῆσι οσην οδαί τε εγίνοντο αι νηές σφι αγειν και επειτι .167 αφέντες την Κυρνον έπλεον ές 'Ρήγιον. Τών δε δια φθαρεισέων νεών τους άνδρας, οί τε Καρχηδόνιοι και ο Τυρσηνολ έλαχόν τε αὐτών πολλώ πλείους, καλ τούτου έξαγαγόντες κατέλευσαν. μετά δὲ Αγυλλαίοισι πάντι τὰ παριόντα τὸν χῶρον, ἐν τῷ οἱ Φωκαιέες καταλευ σθέντες ἐκέατο, ἐγίνετο διάστροφα καὶ ἔμπηρα καὶ ἀπό πληκτα, όμοίως πρόβατα καὶ ὑποζύγια καὶ ἀνθρωποι. ο δε Αγυλλαίοι ες Δελφούς έπεμπου, βουλόμενοι ακέσασ θαι την άμαρτάδα. ή δε Πυθίη σφέας εκέλευσε ποιέει τὰ καὶ νῦν οἱ Αγυλλαῖοι ἔτι ἐπιτελέουσι καὶ γὰρ ἐναγί ζουσί σφι μεγάλως, καὶ ἀγῶνα γυμνικὸν καὶ ίππικὸ έπιστασι. και ούτοι μέν των Φωκαιέων τοιούτφ μόρ

διεχρήσαντο. οί δὶ αὐτῶν ἐς τὸ Ῥήγιον καταφυγόντες ἐνθεῦτεν ὁρμεώμενοι, ἐκτήσαντο πόλιν γῆς τῆς Οἰνωτρίη ταύτην, ήτις νθν 'Υέλη καλέεται. Εκτισαν δε ταύτην, πρός ανδρός Ποσειδωνιήτεω μαθόντες, ώς του Κύρνου σφι ή Πυθίη έχρησε κτίσαι ήρων έόντα, άλλ' ου την

νῆσον.

Φωκαίης μέν νυν πέρι της εν Ίωνίη ούτως εσχε. Παραπλήσια δε τούτοισι και Τήϊοι εποίησαν. επεί τε 168 γάρ σφεων είλε χώματι τὸ τείχος "Αρπαγος, ἐσβάντες πάντες ές τὰ πλοΐα, οίχοντο πλέοντες έπὶ τῆς Θρηϊκίης, καλ ενθαύτα εκτισαν πόλιν "Αβδηρα, την πρότερος τούτων Κλαζομένιος Τιμήσιος κτίσας, οὐκ ἀπώνητο, άλλ' ύπο Θρηίκων έξελασθείς τιμάς νθν ύπο Τηίων των έν 'Αβδήροισι ώς ήρως έχει.

Ούτοι μέν νυν Ίωνων μοῦνοι, την δουλοσύνην ούκ 169 ανεχόμενοι, εξέλιπον τας πατρίδας. οι δ' άλλοι Ίωνες, πλην Μιλησίων, διά μάχης μέν απικέατο Αρπάγω, κατάπερ οι εκλιπόντες, και άνδρες εγένοντο αγαθοί, περί της έωυτοῦ έκαστος μαχόμενοι έσσωθέντες δὲ καὶ άλόντες, έμενον κατά χώρην έκαστοι, καὶ τὰ ἐπιτασσόμενα ἐπετέλεον. Μιλήσιοι δὲ, ὡς καὶ πρότερόν μοι εἴρηται, αὐτῷ Κύρφ ὅρκιον ποιησάμενοι, ἡσυχίην ἄγον. Οὐτω δή τὸ δεύτερον Ίωνίη έδεδούλωτο. ώς δὲ τοὺς ἐν τῆ ἡπείρο Ίωνας έχειρώσατο Άρπαγος, οί τὰς νήσους έχοντες Ίωνες, καταρρωδήσαντες ταῦτα, σφέας αὐτοὺς έδοσαν Κύρφι

Κεκακωμένων δε Ίωνων, και συλλεγομένων οὐδεν 170 ήσσον ές τὸ Πανιώνιον, πυνθάνομαι γνώμην Βίαντα άνδρα Πριηνέα αποδέξασθαι Ίωσι χρησιμωτάτην τη εί έπείθουτο, παρείχε αν σφι εύδαιμονέειν Έλλήνων μάλιστα δς εκέλευε " κοινώ στόλω Ίωνας αερθέντας πλέειν " èς Σαρδώ, καὶ ἔπειτα πόλιν μίαν κτίζειν πάντων Ἰώ-"νων. καὶ οὕτω ἀπαλλαχθέντας σφέας δουλοσύνης εὐ-" δαιμονήσειν, νήσων τε απασέων μεγίστην νεμομένους, "καὶ ἄρχοντας άλλων μένουσι δέ σφι εν τη Ίωνίη οὐκ "έφη ενοραν ελευθερίην ετι εσομένην." Αυτη μεν Βίαντος τοῦ Πριηνέος γνώμη, ἐπὶ διεφθαρμένοισι Τωσι γενομένη. χρηστή δὲ καὶ πρὶν ή διαφθαρήναι Ἰωνίην Θάλεω ανδρός Μιλησίου εγένετο, τὸ ανέκαθεν γένος είντος Φοίνικος ος εκέλευε εν βουλευτήριον Τωνας εκτήσθαι, το δε

elvaι èv Τέφν Τέων γὰρ μέσον εlvaι Ἰωνίης. τὰς δὶ ἄλλας πόλιας οἰκεομένας μηδὲν ήσσον νομίζεσθαι κατάπερ εἰ δῆμοι εἰεν. οὕτω μὲν δή σφι γνώμας τοιάσδε ἀπεδέξαντο.

171 "Αρπαγος δὲ καταστρεψάμενος Ίωνίην, ἐποιέετο στρατηίην έπλ Κάρας καὶ Καυνίους καὶ Λυκίους, άμα άγόμενος και Ίωνας και Αιολέας. Είσι δε τούτων Κάρες μεν απιγμένοι ές την ήπειρου έκ των νήσων. το γαρ παλαιον εόντες Μίνω τε κατήκοοι, και καλεόμενοι Λέλεγες, είχον τας νήσους, φόρον μεν ουδένα υποτελέοντες. δσον καί εγώ δυνατός είμι μακρότατον εξικέσθαι ακοή οί δὲ, ὅκως Μίνως δέοιτο, ἐπλήρουν οι τὰς νέας. ἄτε δὲ δη Μίνω τε κατεστραμμένου γην πολλην, και εύτυχέοντος τῷ πολέμφ, τὸ Καρικὸν ἡν ἔθνος λογιμώτατον τῶν έθνέων απάντων κατά τοῦτον αμα τον χρόνον μακρῷ μάλιστα. καί σφι τριξὰ έξευρήματα έγενετο, τοῖσι οί Έλληνες εχρήσαντο. καὶ γὰρ επὶ τὰ κράνεα λόφους επιδέεσθαι Κάρές είσι οι καταδέξαντες, και έπι τὰς ἀσπίδας τὰ σημήτα ποιέεσθαι. καὶ ἔχανα ἀσπίσι οὖτοι εἰσι οἰ ποιησάμενοι πρώτοι τέως δέ άνευ οχάνων εφόρεον τὰς ασπίδας πάντες οίπερ εώθεσαν ασπίσι χρέεσθαι, τελαμώσι σκυτίνοισι οιηκίζοντες, περί τοίσι αυχέσι τε καί τοίσι άριστεροίσι ώμυισι περικείμενοι. Μετά δέ, τούς Κάρας χρόνω υστερον πολλώ Δωριέες τε και Ίωνες έξανέστησαν εκ των νήσων και ούτω ες την ήπειρον απίκοντο. Κατά μεν δή Κάρας ούτω Κρήτες λέγουσι γενέσθαι. οὐ μέντοι αὐτοί γε ὁμολογέουσι τούτοισι οί Κάρες άλλα νομίζουσι αύτοι έωυτούς είναι αυτόχθονας ήπειρώτας, και τῷ οὐνόματι τῷ αὐτῷ ἀεὶ διαχρεωμένους τώπερ νυν. αποδεικνυσι δε εν Μυλάσυισι Διος Καρίου ίρου άρχαιου, του Μυσοίσι μέν και Λυδοίσι μέτεστι, ώς κασυγνήτοισι έουσι τουσι Καρσί. του γάρ Λυδον και τον Μυσον λέγουσι είναι Καρος άδελφεούς. τούτοισι μέν δή μέτεστι δσοι δέ, εόντες άλλου έθνεος, ομόγλωσσοι

172 τοισι Καρσι εγένοντο, τούτοισι δε ου μέτα. Οι δε Καύνιοι αυτόχθονες, δοκέειν εμοί, είσι αυτοί μέντοι εκ Κοήτης φασί είναι. προσκεχωρήκασι δε γλώσσαν μέν πρός το Καρικον έθνος, η οι Κάρες πρός το Καυνικόν

τοῦτο γάρ οὐκ ἔχω ἀτρεκέως διακρίναι. νόμοισι δὲ γρέωνται κεγωρισμένοισι πολλόν τών τε άλλων ανθρώπων καλ Καρών. τοῖσι γὰρ κάλλιστόν ἐστι κατ' ήλικίην τε καὶ φιλότητα είλαδον συγγίνεσθαι ές πόσιν, και ανδράσι και γυναιξί και παισί. ίδρυνθέντων δέ σφι ίρων ξεινικών. μετέπειτα ώς σφι απέδοξε, (έδοξε δε τοίσι πατρίοισι μοῦνου χρασθαι θεοίσι,) ενδύντες τὰ ὅπλα ἄπαντες Καύνιοι ήβηδον, τύπτοντες δούρασι τον ήέρα, μέχρι οδρων τών Καλυνδικών έπουτο, και έφασαν εκβάλλειν τους ξεινικούς θεούς. και ούτοι μεν τρόποισι τοιούτοισι χρέωνται. Οί δὲ Λύκιοι ἐκ Κρήτης τώρχαῖον γεγόνασι. τὴν γὰρ 178 Κρήτην είγον το παλαιον πάσαν βάρβαροι. διενειχθέντων δὲ ἐν Κρήτη περὶ τῆς βασιληίης τῶν Εὐρώπης παί-δων, Σαρπηδόνος τε καὶ Μίνω, ὡς ἐπεκράτησε τῆ στάσει Μίνως, εξήλασε αὐτόν τε Σαρπηδόνα καὶ τούς στασιώτας αὐτοῦ· οἱ δὲ ἀπωσθέντες, ἀπίκοντο τῆς ᾿Ασίης ἐς γῆν τὴν Μιλυάδα την γαρ νθν Λύκιοι νέμονται, αθτη το παλαιόν ην Μιλυάς οι δε Μιλύαι τότε Σόλυμοι εκαλέοντο. τέως μεν δή αὐτῶν Σαρπηδών ήρχε οι δε εκαλέοντο, τό περ τε ήνεικαντο οὔνομα, καὶ νῦν ἔτι καλέονται ὑπὸ τῶν περιοίκων οι Λύκιοι, Τερμίλαι. ώς δε εξ Αθηνέων Λύκος ό Πανδίονος, εξελαθείς και ούτος ύπο του άδελφεου Αίγέως, ἀπίκετο ές τοὺς Τερμίλας παρὰ Σαρπηδόνα, οὕτω δη κατὰ τοῦ Λύκου την ἐπωνυμίην Λύκιοι ἀνὰ χρόνον εκλήθησαν. νόμοισι δέ, τὰ μέν Κρητικοίσι τὰ δε Καρικοίσι χρέωνται. εν δε τόδε ίδιον νενομίκασι, καλ οὐδαμοῖσι ἄλλοισι συμφέρονται ἀνθρώπων καλέουσι από των μητέρων έωυτούς, και ούκι από των πατέρων. είρομένου δε ετέρου τον πλησίον, τίς είη, καταλέξει έωυτου μητρόθευ, και της μητρός ανανεμέτται τας μητέρας. καλ ην μέν γε γυνη άστη δούλφ συνοικήση, γενναία τὰ τέκνα νενόμισται ην δε άνηρ άστος, καλ ο πρώτος αὐτών, γυναίκα ξείνην ή παλλακήν έχη, άτιμα τὰ τέκνα γίνεται.

Οι μέν νυν Κάρες οὐδὲν λαμπρον ἔργον ἀποδεξάμενοι, 174 ἐδουλώθησαν ὑπὸ 'Αρπάγου' οὕτε αὐτοὶ οἱ Κάρες ἀποδεξάμενοι οὐδὲν, οὕτε ὅσοι 'Ελλήνων ταύτην τήν χώρην οἰκέουσι οἰκέουσι δὲ καὶ ἄλλοι, καὶ Λακεδαιμονίων ἄποικοι Κυίδιοι, τῆς χώρης τῆς σφετέρης τετραμμένης ἐς

Digitized by Google

πόντον, το δη Τριόπιον καλέεται, αργμένης δε εκ της χερσονήσου της Βυβασσίης, εούσης τε πάσης της Κυρδίης, πλην όλύγης, περιρρόου (τὰ μὲν γὰρ αὐτης πρὸς βορην ἄνεμον ὁ Κεραμεικὸς κόλπος ἀπέργει· τὰ δὲ πρὸς νότον, ἡ κατὰ Σύμην τε καὶ 'Ρόδον θάλασσα·) τὸ ών δη όλύγον τοῦτο, ἐὸν ὅσον τε ἐπὶ πέντε στάδια, ώρυσσον οἱ Κνίδιοι, ἐν ὅσω Αρπαγος την Ἰωνίην κατεστρέφετο, βουλόμενοι νῆσον την χώρην ποιῆσαι. ἐντὸς δὲ πᾶσά σφι ἐγένετο· τῆ γὰρ ἡ Κνιδίη χώρη ἐς την ἤπειρον τελευτᾶ, ταύτη ὁ ἰσθμός ἐστι τὸν ώρυσσον καὶ δη πολλῆ χειρὶ ἐργαζομένων τῶν Κνιδίων, μᾶλλον γάρ τι καὶ θειότερον ἐφαίνοντο τιτρώσκεσθαι οἱ ἐργαζόμενοι τοῦ οἰκότος τα τε ἄλλα τοῦ σώματος καὶ μάλιστα τὰ περὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς θραυομένης τῆς πέτρης, ἔπεμπον ἐς Δελφοὺς θεοπρόπους ἐπερησομένους τὸ ἀντίξοον. ἡ δὲ Πυθίη σφι, ὡς αὐτοὶ Κνίδιοι λέγουσι, χρῷ ἐν τριμέτρω τόνω τάδε·

Ίσθμον δὲ μὴ πυργοῦτε, μήδ' ὁρύσσετε Ζεὺς γάρ κ' ἔθηκε νῆσον, εἴ κ' ἐβούλετο.

Κυίδιοι μέν, ταῦτα τῆς Πυθίης χρησάσης, τοῦ τε ὀρύγματος ἐπαύσαντο· καὶ 'Αρπάγω, ἐπιόντι σὲν τῷ στρατῷ,
175 ἀμαχητί σφεας αὐτοὺς παρέδοσαν. 'Ήσαν δὲ Πηδασέες
οἰκοῦντες ὑπὲρ 'Αλικαρνησσοῦ μεσόγαιαν' τοῖσι ὅκως τι
μέλλοι ἀνεπιτήδεον ἔσεσθαι, αὐτοῖσί τε καὶ τοῖσι περιοίκοισι, ἡ ἱερείη τῆς 'Αθηναίης πώγωνα μέγαν ἴσχει. τρίς
σφι τοῦτο ἐγένετο. οὖτοι τῶν περὶ Καρίην ἀνδρῶν μοῦνοί
τε ἀντέσχον χρόνον 'Αρπάγω, καὶ πρήγματα παρέσχον
πλεῖστα, ὄρος τειχίσαντες, τῷ οὖνομά ἐστι Λίδη.

16 Πηδασέες μέν νυν χρόνος έξαιρέθησαν. Λύκιοι δὲ, ὡς ἐς τὸ Ξάνθιον πεδίον ἤλασε ὁ "Αρπαγος τὸν στρατὸν, ὑπεξιόντες, καὶ μαχόμενοι ὁλίγοι πρὸς πολλοὺς, ἀρετὰς ἀπεδείκνυντο ἐσσωθέντες δὲ, καὶ κατειληθέντες ἐς τὸ ἄστυ, συνήλισαν ἐς τὴν ἀκρόπολιν τάς τε γυναίκας καὶ τὰ τέκνα καὶ τὰ χρήματα καὶ τοὺς οἰκέτας καὶ ἔπειτα ὑπῆψαν τὴν ἀκρόπολιν πᾶσαν ταύτην καίεσθαι. ταῦτα δὲ ποιήσαντες καὶ συνομόσαντες ὅρκους δεινοὺς, ὑπεξελθόντες ἀπέθανον πάντες Ξάνθιοι μαχόμενοι. τῶν δὲ νῦν Λυκίων φαμένων Ξανθίων είναι, οἱ πολλοὶ, πλὴν ὀγδώκοντα ἰστίων, εἰσὶ ἐπήλυδες αἱ δὲ ὀγδώκοντα ἱστίαι

αύται έτυχον τηνικαύτα έκδημέουσαι, καὶ ούτω περιεγένοντο. την μεν δη Ξάνθον ούτως έσχε ὁ Αρπαγος. παραπλησίως δε καὶ την Καύνον έσχε. καὶ γὰρ οἱ Καύνοι τοὺς Λυκίους εμιμήσαντο τὰ πλέω.

Τὰ μέν νυν κάτω τῆς 'Ασίης "Αρπαγος ἀνάστατα 177 ἐποίεε τὰ δὲ ἄνω αὐτῆς, αὐτὸς Κῦρος, πῶν ἔθνος καταστρεφόμενος, καὶ οὐδὲν παριείς. τὰ μέν νυν αὐτῶν πλέω παρήσομεν τὰ δὲ οἱ παρέσχε πόνον τε πλεῖστον, καὶ

άξιαπηγητότατά έστι, τούτων έπιμνήσομαι.

Κύρος επεί τε τὰ πάντα τῆς ἡπείρου ὑποχείρια ἐποιή- 178 σατο, 'Ασσυρίοισι επετίθετο. Της δε 'Ασσυρίης εστί τα μέν κου καὶ ἄλλα πολίσματα μεγάλα πολλά το δε ονομαστότατον καλ ἰσχυρότατον, καλ ἔνθα σφι, Νίνου αναστάτου γενομένης, τὰ βασιλήϊα κατεστήκες, ην Βαβυλών έουσα τοιαύτη δή τις. πόλις κέεται έν πεδίω μεγάλω, μέγαθος εούσα μετωπον εκαστον είκοσι και εκατόν σταδίων, εούσης τετραγώνου ούτοι στάδιοι της περιόδου της πύλιος γίνονται συνάπαντες δηδώκοντα και τετρακόσιοι. τὸ μέν νυν μέγαθος τοσοῦτόν ἐστι τοῦ ἄστεος τοῦ Βαβυλωνίου. ἐκεκόσμητο δὲ ώς οὐδὲν ἄλλο πόλισμα τῶν ήμεις ίδμεν. τάφρος μεν πρώτά μιν βαθέα τε καλ εὐρέα και πλέη ύδατος περιθέει μετά δὲ, τείχος πεντήκοντα μεν πηχέων βασιληίων έον το ευρος, υψος δε, διηκοσίων πηγέων. ὁ δὲ βασιλήϊος πῆχυς τοῦ μετρίου ἐστὶ πήχεος μέζων τρισί δακτύλοισι. Δεῖ δή με πρὸς τούτοισι ἔτι 179 φράσαι, ἵνα τε ἐκ τῆς τάφρου ἡ γῆ ἀναισιμώθη, καὶ τὸ τεῖχος ὅντινα τρόπον ἔργαστο. ὀρύσσοντες ἄμα τὴν τάφρου, ἐπλίνθευον τὴν γῆν τὴν ἐκ τοῦ ὀρύγματος ἐκφερο-μένην ἐλκύσαντες δὲ πλίνθους ἰκανὰς, ἄπτησαν αὐτὰς έν καμίνοισι· μετά δὲ, τέλματι χρεώμενοι ἀσφάλτω θερμῆ, καὶ διὰ τριήκοντα δόμων πλίνθου ταρσοὺς καλάμων διαστοιβάζοντες, έδειμαν πρώτα μέν της τάφρου τὰ χείλεα δεύτερα δέ, αὐτό τὸ τεῖχος τὸν αὐτὸν τρόπον. έπάνω δὲ τοῦ τείχεος παρὰ τὰ ἔσχατα, οἰκήματα μουνίκωλα ἔδειμαν, τετραμμένα ες ἄλληλα το μέσον δε των οικημάτων έλιπον τεθρίππφ περιέλασιν. πύλαι δὲ ένεστασι πέριξ του τείχεος έκατον, χάλκεαι πάσαι καλ σταθμοί τε και υπέρθυρα ώσαυτως. έστι δε άλλη πόλις

ἀπέχουσα ὀκτώ ήμερέων όδον ἀπο Βαβυλώνος 'Ις οὔνομα αύτη. ἔνθα ἐστὶ ποταμὸς οὐ μέγας. 'Ις καὶ τῷ ποταμῷ τὸ οὔνομα: ἐσβάλλει δὲ οὔτος ἐς τὸν Εὐφρήτην ποταμῷ τὸ ρέεθρον. οὐτος ὧν ὁ Ἰς ποταμὸς, ἄμα τῷ ὕδατι θρόμ-βους ἀσφάλτου ἀναδιδοῖ πολλούς ἔνθεν ἡ ἄσφαλτος ἐς 180 τὸ ἐν Βαβυλῶνι τεῖχος ἐκομίσθη. Τετείχιστο μέν νυν ἡ Βαβυλών τρόπφ τοιῷδε. ἔστι δὲ δύο φάρσεα τῆς πόλιος παρυκων τροπφ τουφοε. εστι σε συο φαρσεα της πολίος.
τό γάρ μέσον αὐτῆς ποταμός διέργει, τῷ οὐνομά ἐστι
Εὐφρήτης. ῥέει δὲ ἐξ ᾿Αρμενίων, ἐων μέγας, καὶ βαθὺς,
καὶ ταχύς ἐξίει δὲ οὖτος ἐς τὴν Ἐρυθρὴν θάλασσαν. τὸ
δὴ τεῖχος ἐκάτερον τοὺς ἀγκῶνας ἐς τὸν ποταμὸν ελήλαται. το δε από τούτου, αί επικαμπαί παρά χείλος εκάτερον τοῦ ποταμοῦ, αίμασιή πλίνθων οπτέων παρατείνει. τὸ δὲ ἄστυ αὐτὸ, ἐὸν πληρες οἰκιέων τριορόφων τε καλ τετρωρόφων, κατατέτμηται τὰς όδοὺς illelas, τάς τε άλλας, και τὰς ἐπικαρσίας τὰς ἐπι τὸν ποταμὸν ἐχούσας. κατά δή ών έκάστην όδον έν τη αίμασιή τη παρά τον ποταμόν πυλίδες επήσαν, όσαι περ αι λαθραι, τοσαθται αριθμόν. ήσαν δε και ανται χάλκεαι, φερουσαι και 181 αὐταὶ ἐς αὐτὸν τὸν ποταμόν. Τοῦτο μὲν δή τὸ τεῖχος θώρηξ έστι. έτερον δε έσωθεν τείχος περιθεί, οὐ πολλώ τέφ ἀσθενέστερον τοῦ ἐτέρου τείχεος, στεινότερον δέ. Εν δὲ φάρσεῖ ἐκατέρφ τῆς πόλιος τετείχιστο ἐν μέσφ ἐν τῷ ἦεν τὰ βασιλήῖα, περιβόλφ μεγάλφ τε καὶ ἰσχυρῷ. εν δε τῷ ετέρφ, Διὸς Βήλου ἱρὸν χαλκόπυλον, καὶ ες εμε τοῦτο ετι εον, δύο σταδίων πάντη, εὸν τετράγωνον. εν μέσφ δὲ τοῦ ἱροῦ πύργος στερεὸς οἰκοδόμηται, σταδίου καὶ τὸ μῆκος καὶ τὸ εὖρος καὶ ἐπὶ τούτφ τῷ πύργφ ἄλλος πύργος ἐπιβέβηκε, καὶ ἔτερος μάλα ἐπὶ τούτφ, μέχρις οῦ ὀκτὸ πύργων. ἀνάβασις δὲ ἐς αὐτοὺς ἔξωθεν κύκλφ περί πάντας τούς πύργους έχουσα πεποίηται. μεσούντι δέ κου της αναβάσιος έστι καταγωγή τε καλ θώκοι άμπαυστήριοι, έν τοῖσι κατίζοντες άμπαύονται οἱ άναβαίνοντες. ἐν δὲ τῷ τελευταίῳ πύργῳ νηὸς ἔπεστι μέγας ἐν δὲ τῷ νηῷ κλίνη μεγάλη κέεται εὐ ἐστρωμένη, καί οἱ τράπεζα παρακέεται χρυσέη. ἄγαλμα δὲ οὐκ ἔνι οὐδὲν ἐντόθι ἐνιδρυμένον οὐδὲ νύκτα οὐδεὶς ἐναυλίζεται ἀνθρώπου, ὅτι μὴ γυνὴ μούνη τῶν ἐπιχωρίων, τὴν ἄν ὁ θεὸς

έληται έκ πασέων, ώς λέγουσι οι Χαλδαΐοι, εόντες ίρέες 182 τούτου τοῦ θεοῦ. Φασί δὲ οἱ αὐτοὶ οὖτοι, ἐμοὶ μὲν οῦ πιστά λέγοντες, του θεον αυτον φοιτάν τε ές τον νηον, καλ αμπαύεσθαι έπλ της κλίνης, κατάπερ εν Θήβησι τησι Αίγυπτίησι κατά τον αυτον τρόπον, ώς λέγουσι οι Αίγύπτιοι και γάρ δή εκείθι κοιμάται εν τώ του Διός του Θηβαιέος γυνή αμφότεραι δε αυται λέγονται ανδρών ουδαμών ες δμιλίην φοιτάν και κατάπερ εν Πατάροισι της Λυκίης ή πρόμαντις του θεου, έπεαν γένηται ου γάρ ων αιεί έστι χρηστήριον αυτόθι έπεαν δε γένηται, τότε ων συγκατακλητεται τὰς νύκτας ἔσω ἐν τῷ νηῷ. Εστι 183 δὲ τοῦ ἐν Βαβυλῶνι ἰροῦ καὶ ἄλλος κάτω νηός ἔνθα άγαλμα μέγα τοῦ Διὸς ἔνι κατήμενον χρύσεον, καί οί τράπεζα μεγάλη παρακέεται χρυσέη, και το βάθρον οί καὶ ὁ θρόνος χρύσεος έστι καὶ ὡς ἔλεγον οἱ Χαλδαῖοι. τάλαντων οκτάκοσιων χρυσίου πεποίηται ταῦτα. έξω δε τοῦ νηοῦ, βωμός ἐστι χρύσεος. ἔστι δὲ καὶ ἄλλος βωμὸς μέγας, ὅπου θύεται τὰ τέλεα τῶν προβάτων. ἐπὶ γὰρ του χρυσέου βωμου ουκ έξεστι θύειν, ότι μη γαλαθηνά μοῦνα. ἐπὶ δὲ τοῦ μέζονος βωμοῦ καὶ καταγίζουσι λιβανωτοῦ χίλια τάλαντα έτεος έκάστου οἱ Χαλδαῖοι, τότε έπεὰν τὴν ὁρτὴν ἄγωσι τῷ θεῷ τούτῳ. Ην δὲ ἐν τῷ τεμένει τούτο έτι τον χρόνον εκείνον και ανδριας δυώδεκα πηχέων, χρύσεος, στερεός. έγω μέν μιν ούκ είδον τα δέ λέγεται ύπο Χαλδαίων, ταῦτα λέγω. τούτω τῷ ἀνδριάντι Δαρείος μεν ο Υστάσπεος επιβουλεύσας, ούκ ετόλμησε λαβείν Εέρξης δε ο Δαρείου έλαβε, και του ίρεα απέκτεινε, απαγορεύοντα μή κινέειν του ανδριάντα. το μέν δή ίρον τουτο ουτω κεκόσμητο. ἔστι δε και ίδια αναθήματα πολλά.

Τής δὲ Βαβυλώνος ταύτης πολλοί μέν κου καὶ ἄλλοι 184 ἐγένοντο βασιλέες, τῶν ἐν τοῦσι ᾿Ασσυρίοισι λόγοισι μνήμην ποιήσομαι, οὲ τὰ τείχεά τε ἐπεκόσμησαν καὶ τὰ ἰρά ἐν δὲ δὴ καὶ γυναῖκες δύο. ἡ μὲν πρότερον ἄρξασα, τῆς ὕστερον γενεῆσι πέντε πρότερον γενομένη, τῆ οὔνομα ἦν Σεμίραμις. αὕτη μὲν ἀπεδέξατο χώματα ἀνὰ τὸ πεδίον ἐόντα ἀξιοθέητα πρότερον δὲ ἐώθεε ὁ ποταμὸς ἀνὰ τὸ πεδίον πῶν πελαγίζειν. Ἡ δὲ δὴ δεύ- 185

4-5

τερον γενομένη ταύτης βασίλεια, τἢ οὖνομα ἦν Νίτωκρις, (αυτη δε συνετωτέρη γενομένη της πρότερον αρξάσης,) τούτο μέν, μνημόσυνα ελίπετο τὰ έγω ἀπηγήσομαι τοῦτο δὲ, τὴν Μήδων ὁρῶσα ἀρχὴν μεγάλην τε καὶ οὐκ άτρεμίζουσαν, άλλα τε αραιρημένα άστεα αὐτοῖσι, έν δε δή και την Νίνον, προεφυλάξατο δσα εδύνατο μάλιστα. Πρώτα μέν τον Ευφρήτην ποταμόν, ρέοντα πρότερον ίθυν, ός σφι δια της πόλιος μέσης ρέει, τοῦτον, ανωθεν διώρυχας ορύξασα, ούτω δή τι εποίησε σκολιον, ώστε δή τρὶς ἐς τῶν τινὰ κωμέων τῶν ἐν τῆ ᾿Ασσυρίη ἀπικνέεται ῥέων. τῆ δὲ κώμη οὐνομά ἐστι, ἐς τὴν ἀπικνέεται ὁ Εὐφρήτης, ᾿Αρδέρικκα. καὶ νῦν οῖ ἀν κομίζωνται από τησδε της θαλάσσης ές Βαβυλώνα, καταπλέοντες ές του Ευφρήτην ποταμον, τρίς τε ές την αυτήν ταύτην κώμην παραγίνονται, καὶ ἐν τρισὶ ἡμέρησι. τοῦτο μὲν δὴ τοιοῦτο ἐποίησε. Χώμα δὲ παρέχωσε παρ' ἐκάτερον τοῦ ποταμοῦ τὸ χείλος, ἄξιον θώυματος, μέγαθος καὶ ύψος δσον τί έστι. κατύπερθε δὲ πολλώ Βαβυλώνος ώρυσσε έλυτρον λίμνη, όλίγον τι παρατείνουσα άπὸ τοῦ ποταμοῦ, βάθος μέν ἐς τὸ ὕδωρ ἀεὶ ὀρύσσουσα, εύρος δε το περίμετρον αυτού ποιεύσα είκοσί τε καί τετρακοσίων σταδίων του δε ορυσσόμενον χουν έκ τούτου του ορύγματος αναισίμου παρά τα χείλεα του ποταμοῦ παραχέουσα. ἐπεί τε δέ οἱ ἄρυκτο, λίθους ἀγαγομένη, κρηπίδα κύκλο περί αυτήν ήλασε. Έποίεε δὲ αμφότερα ταθτα, τόν τε ποταμόν σκολιόν, καλ τό δρυγμα παν ελος ώς δ τε ποταμός βραδύτερος είη, περλ καμπάς πολλάς άγνύμενος, και οί πλόοι έωσι σκολιοί ές την Βαβυλώνα έκ τε τών πλόων εκδέκηται περίοδος της λίμνης μακρή. κατά τοῦτο δὲ εἰργάζετο της χώρης τή αί τε έσβολαί ήσαν, και τα σύντομα τής έκ Μήδων όδου, ενα μη επιμισγόμενοι οι Μήδοι εκμανθάνοιεν αὐτής 186 τὰ πρήγματα. Ταῦτα μὰν δη ἐκ βάθεος περιεβάλετο τοιήνδε δε εξ αὐτών παρευθήκην εποιήσατο. Της πόλιος έούσης δύο φαρσέων, του δέ ποταμού μέσον έχοντος, έπι τών πρότερον βασιλέων όκως τις έθελοι έκ τοῦ έτέρου φάρσεος ές τούτερον διαβήναι, χρήν πλοίφ δια-βαίνειν. καὶ ήν, ώς έγω δοκέω, οχληρόν τουτο αυτη

δὲ καὶ τοῦτο προείδε. ἐπεί τε γὰρ ὤρυσσε τὸ ἔλυτρον τη λίμνη, μνημόσυνον τόδε άλλο άπό τοῦ αὐτοῦ ἔργου ελίπετο. ετάμνετο λίθους περιμήκεας ώς δε οί ήσαν οί λίθοι έτοιμοι, και το χωρίον ορώρυκτο, εκτρέψασα του ποταμού το ρέεθρον παν ες το ώρυσσε χωρίον, εν τῷ ἐπίμπλατο τοῦτο, ἐν τούτῳ ἀπεξηρασμένου τοῦ ἀρχαίου ρεέθρου, τοῦτο μέν, τὰ χείλεα τοῦ ποταμοῦ κατὰ την πολιν και τας καταβάσιας, τας έκ των πυλίδων ές του ποταμού φερούσας, ανοικοδόμησε πλίνθοισι όπτησι, κατά του αυτου λόγου τφ τείχει τουτο δέ, κατά μέσην κου μάλιστα την πόλιν, τοισι λίθοισι, τους ώρύξατο, οἰκοδόμεε γέφυραν, δέουσα τοὺς λίθους σιδήρω τε και μολύβδω. ἐπιτείνεσκε δὲ ἐπ' αὐτὴν, ὅκως μὲν ἡμέρη γένοιτο, ξύλα τετράγωνα, επ' ων την διάβασιν εποιεύντο οι Βαβυλώνιου τὰς δὲ νύκτας τὰ ξύλα ταῦτα ἀπαιρέεσκου, τοῦδε είνεκα, ίνα μη διαφοιτέοντες τὰς νύκτας κλέπτοιεν παρ' άλλήλων. ώς δὲ τό τε όρυχθὲν λίμνη πλήρης εγεγόνεε ύπο του ποταμού, και τά περί την γέφυραν εκεκόσμητο, του Ευφρήτην ποταμου ες τα αρχαΐα ρέεθρα έκ τής λίμνης έξήγαγε καλ ούτω το όρυχθέν, έλος γενόμενον, ές δέον έδόκεε γεγονέναι, καλ τοισι πολιήτησι γέφυρα ην κατεσκευασμένη.

Ή δ΄ αὐτὴ αὐτη βασίλεια καὶ ἀπάτην τοιήνδε τινὰ 187
ἐμηχανήσατο. Ὑπὲρ τῶν μάλιστα λεωφόρων πυλέων
τοῦ ἄστεος τάφον ἐωυτῆ κατεσκευάσατο μετέωρον ἐπιπολῆς αὐτέων τῶν πυλέων ἐνεκόλαψε δὲ ἐς τὸν τάφον
γράμματα λέγοντα τάδε ΤΩΝ ΤΙΣ ΕΜΕΥ ὙΣΤΕΡΟΝ ΓΙΝΟΜΕΝΩΝ ΒΑΒΥΛΩΝΟΣ ΒΑΣΙΛΕΩΝ,
ΗΝ ΣΠΑΝΙΣΗι ΧΡΗΜΑΤΩΝ, ΑΝΟΙΞΑΣ ΤΟΝ
ΤΑΦΟΝ, ΛΑΒΕΤΩ ΌΚΟΣΑ ΒΟΥΛΕΤΑΙ ΧΡΗΜΑΤΑ. ΜΗ ΜΕΝΤΟΙ ΓΕ ΜΗ ΣΠΑΝΙΣΑΣ ΓΕ,
ΑΛΛΩΣ ΑΝΟΙΞΗι. ΟΥ ΓΑΡ ΑΜΕΙΝΟΝ. Οὐτος
ὁ τάφος ἢν ἀκίνητος, μέχρι οὖ ἐς Δαρεῖον περιῆλθε ἡ
βασιλητη. Δαρείω δὲ καὶ δεινὸν ἐδόκεε εἶναι τῆσι πύλησι ταὐτησι μηδὲν χρέεσθαι καὶ χρημάτων κειμένων,
καὶ αὐτῶν τῶν χρημάτων ἐπικαλεομένων, μὴ οὐ λαβεῖν
αὐτά. τῆσι δὲ πύλησι ταύτησι οὐδὲν ἐχρᾶτο, τοῦδε
εἴνεκα, ὅτι ὑπὲρ κεφαλῆς οἱ ἐγίνετο ὁ νεκρὸς διεξελαύ-

νοντι. ἀνοίξας δὲ τὸν τάφον, εὖρε χρήματα μὲν οὔ, τὸν δὲ νεκρὸν, καὶ γράμματα λέγοντα τάδε: ΕΙ ΜΗ ΑΠΛΗΣΤΟΣ ΤΕ ΈΑΣ ΧΡΗΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΑΙΣ-ΧΡΟΚΕΡΔΗΣ, ΟΤΚ ΑΝ ΝΕΚΡΩΝ ΘΗΚΑΣ ΑΝΕ-ΩΓΕΣ.

188

Αύτη μέν νυν ή βασίλεια τοιαύτη τις λέγεται γεν-Ο δε δή Κύρος επι ταύτης της γυναικός του παίδα έστρατεύετο, έχοντά τε τοῦ πατρὸς τοῦ έωυτοῦ τούνομα Λαβυνήτου και την 'Ασσυρίων άρχην. Στρατεύεται δε δή βασιλεύς ο μέγας και σιτίοισι ευ εσκευασμένοισι έξ οίκου, και προβάτοισι και δή και ύδωρ άπο του Χοάσπεω ποταμού άμα άγεται του παρά Σουσα ρέοντος, τοῦ μούνου πίνει βασιλεύς, καὶ ἄλλου οὐδενὸς ποταμοῦ. τούτου δὲ τοῦ Χοάσπεω τοῦ ὕδατος ἀπεψημένου πολλαλ κάρτα αμαξαι τετράκυκλοι ήμιόνειαι κομίζουσαι έν αγγείοισι αργυρέοισι, έπονται όπη αν έλαύνησι 189 ἐκάστοτε. Έπει τε δε ό Κύρος πορευόμενος επι την Βαβυλώνα εγίνετο επὶ Γύνδη ποταμῷ, τοῦ αἱ μὲν πηγαὶ εν Ματιηνοῖσι οὔρεσι, ρέει δὲ διὰ Δαρδανέων. ἐκδιδοῖ δὲ ές έτερου ποταμόν Τύγριν ὁ δὲ παρά απιυ πόλιν ρέων ές την Έρυθρην θάλασσαν έκδιδοῦ τοῦτον δη τὶν Γύνδην ποταμον ὡς διαβαίνειν ἐπειρᾶτο ὁ Κῦρος, ἐόντα νηυσιπέρητον, ἐνθαθτά οἱ τῶν τις ἱρῶν ἴππων τῶν λευκῶν ὑπὸ ὕβριος ἐσβὰς ἐς τὸν ποταμὸν, διαβαίνειν ἐπειρᾶτο. ὁ δὲ μιν συμψήσας, ὑποβρύχιον οἰχώκες φέρων. κάρτα τε δή έχαλεπαινε τῷ ποταμῷ ὁ Κῦρος τουτο υβρίσαντι, καί οί επηπειλησε, ούτω δή μιν ασθενέα ποιήσειν, ώστε του λοιπού καλ γυναϊκάς μιν ευπετέως, τὸ γόνυ οὐ βρεχούσας, διαβήσεσθαι. μετά δὲ τὴν ἀπειλούν, μετελς τὴν ἐπὶ Βαβυλώνα στράτευσιν, διαίρεε τὴν στρατιήν δίχα. διελών δέ, κατέτεινε σχοινοτενέας ύποδέξας διώρυχας ογδώκοντα καλ έκατον παρ' έκάτερον το χείλος τετραμμένας του Γύνδεω πάντα τρόπον. διατάξας δε τον στρατόν, δρύσσειν έκέλευε. οία δε δμίλου πολλοῦ έργαζομένου, ήνετο μέν τὸ έργον, όμως μέντοι την θερείην

πάσαν αὐτοῦ ταύτη διέτριψαν έργαζόμενοι. 'Ως δὲ τὸν Γύνδην ποταμόν έτίσατο Κῦρος, ἐς τριηκοσίας και εξήκοντά μιν διώρυχας διαλαβών, και τὸ λεύτερον έαρ ύπέλαμπε, ούτω δη ήλαυνε έπι την Βαβυωνα. οι δε Βαβυλώνιοι εκστρατευσάμενοι, έμενον αυου. ἐπεὶ δὲ ἐγένετο ἐλαύνων ἀγχοῦ τῆς πόλιος, συνβαλόν τε οι Βαβυλώνιοι, και έσσωθέντες τῆ μάγη, ατειλήθησαν ές τὸ ἄστυ. οία δὲ ἐξεπιστάμενοι έτι τρότερον τὸν Κῦρον οὐκ ἀτρεμίζοντα, ἀλλ' ὁρέοντες αὐον παντι έθνει ομοίως επιχειρέοντα, προεσάξαντο σιτία τέων κάρτα πολλών. `Ενθαύτα ούτοι μέν λόγον είχον ής πολιορκίης ουδένα. Κύρος δε απορίησι ενείχετο, ατε γρόνου τε εγγινομένου συχνοῦ, ἀνωτέρω τε οὐδεν τῶν τρηγμάτων προκοπτομένων. Είτε δή ων άλλος οι απο- 191 έοντι ύπεθήκατο, είτε καὶ αὐτὸς ἔμαθε τὸ ποιητέον οί ν, εποίεε δή τοιόνδε. τάξας την στρατιήν ἄπασαν εξ μβολής του ποταμού, τη ές την πόλιν έσβάλλει. καλ πισθε αθτις της πόλιος τάξας ετέρους, τη εξίει έκ της τόλιος ο ποταμός προείπε τῷ στρατῷ, ὅταν διαβατὸν ο ρέεθρον ίδωνται γενόμενον, έσιέναι ταύτη ές την πόλιν. ύτω τε δή τάξας, καλ κατά ταῦτα παραινέσας, ἀπήλαυνε υτός συν τῷ ἀχρητῷ τοῦ στρατοῦ. ᾿Απικόμενος δὲ ἐπὶ ην λίμνην, τά περ η των Βαβυλωνίων βασίλεια εποίησε ατά τε του ποταμου και κατά την λίμνην, εποίεε και δ Κύρος έτερα τοιαύτα. τὸν γὰρ ποταμόν διώρυχι ἐσαγα-ων ἐς τὴν λίμνην ἐοῦσαν ἕλος, τὸ ἀρχαῖον ῥέεθρον ια βατον είναι εποίησε, ύπονοστήσαντος του ποταμου. ενομένου δὲ τούτου τοιούτου, οἱ Πέρσαι, οἵπερ ἐτετάατο ἐπ' αὐτῷ τούτφ κατὰ τὸ ῥέεθρον τοῦ Εὐφρήτεω οταμού, υπονενοστηκότος ανδρί ως ές μέσον μηρον άλιστά κη, κατά τοῦτο ἐσήεσαν ἐς τὴν Βαβυλώνα. Εἰ έν νυν προεπύθοντο, η έμαθον οι Βαβυλώνιοι το εκ οῦ Κύρου ποιεύμενον, οὐδ' αν, περιϊδόντες τους Πέρσας τελθείν ές την πόλιν, διέφθειραν κάκιστα. κατακληίαντες γάρ ᾶν πάσας τὰς ἐς τὸν ποταμὸν πυλίδας ἐγούας, καί αὐτοὶ ἐπὶ τὰς αίμασιὰς ἀναβάντες τὰς παρἇ τὰ είλεα του ποταμού έληλαμένας, έλαβον ἄν σφεας ώς ἐν ύρτη. νῦν δὲ ἐξ ἀπροσδοκήτου σφι παρέστησαν οἱ Πέραι. ύπο δε μεγάθεος της πόλιος, ώς λέγεται ύπο τών εύτη ολοημένων, τών περί τὰ ἔσχατα τῆς πόλιος έαλωότων, τους το μέσον οικέοντας των Βαβυλωνίων ου

μανθάνειν εαλωκότας αλλά (τυχεῖν γάρ σφι εοῦσαν όρτην) χορεύειν τε τοῦτον τὸν χρόνον, καὶ εν εὐπαθείησι

είναι, ές δ δή και το κάρτα επύθοντο.

Και Βαβυλών μεν ούτω τότε πρώτον αραίρητο. Την δὲ δύναμιν τῶν Βαβυλωνίων πολλοίσι μέν καὶ άλλοισι δηλώσω δση τίς έστι, ἐν δὲ δὴ καὶ τῷδε. Βασιλεῖ τῷ μεγάλφ ες τροφήν αὐτοῦ τε καὶ τής στρατιής διαραίρηται, πάρεξ του φόρου, γη πασα όσης άρχει. δυώδεκα ών μηνών εόντων ες του ενιαυτου, τους τέσσερας μήνας τρέφει μιν ή Βαβυλωνίη χώρη τους δε όκτω των μηνών, ή λοιπή πασα 'Ασίη. ουτω τριτημορίη ή 'Ασσυρίη χώρη τη δυνάμει της άλλης 'Ασίης' και ή άρχη της χώρης ταύτης, την οί Πέρσαι σατραπηίην καλέουσι, έστι άπασέων των άρχέων πολλόν τι κρατίστη δκου Τριτανταίχμη τῷ Αρταβάζου ἐκ βασιλέως ἔχοντι τὸν νομὸν τοῦτον, ἀργυρίου μὲν προσήει ἐκάστης ἡμέρης ἀρτάβη μεστή ἡ δὲ ἀρτάβη, μέτρον ἐὸν Περσικὸν, χωρέει μεδίμνου Αττικής πλείον χοίνιξι τρισί Αττικήσι. επποι δέ οί αντοῦ ήσαν ίδίη, πάρεξ των πολεμιστηρίων, οι μέν άναβαίνοντες τὰς θηλέας, ὀκτακόσιου αἰ δὲ βαινόμεναι, έξακισχίλιαι καλ μύριαι. ἀνέβαινε γάρ εκαστος τῶν ἐρσένων τούτων είκοσι εππους. κυνῶν δὲ Ἰνδικῶν τοσούτο δή τι πλήθος ετρέφετο, ώστε τέσσερες τών εν τῷ πεδίφ κώμαι μεγάλαι, των άλλων εούσαι άτελέες, τοίσι κυσί προσετετάχατο σιτία παρέχειν. τοιαθτα μέν τώ

193 ἄρχοντι τῆς Βαβυλώνος ὑπῆρχε ἐόντα. Ἡ δὲ γῆ τῶν ᾿Ασσυρίων ὕεται μὲν ολίγω, καὶ τὸ ἐκτρέφον τὴν ῥίζαν τοῦ σίτου ἐστὶ τοῦτο. ἀρδόμενον μέντοι ἐκ τοῦ ποταμοῦ ἀδρύνεταὶ τε τὸ λήῖον, καὶ παραγίνεται ὁ σῖτος οὐ, κατάπερ ἐν Αἰγύπτω, αὐτοῦ τοῦ ποταμοῦ ἀναβαίνοντος ἐς τὰς ἀρούρας, ἀλλά χερσί τε καὶ κηλωνηίοισι ἀρδόμενος. ἡ γὰρ Βαβυλωνίη χώρη πᾶσα, κατάπερ ἡ Αἰγυπτίη, κατατέτμηται ἐς διώρυχας καὶ ἡ μεγίστη τῶν διωρύχων ἐστὶ νηυσιπέρητος, πρὸς ῆλιον τετραμμένη τὸν χειμερινόν ἐσέχει δὲ ἐς ἄλλον ποταμὸν ἐκ τοῦ Εὐφρήτεω, ἐς τὸν Τίγριν, παρ δν Νῖνος πόλις οἰκητο. ἔστι δὲ χωρέων αὐτη ἀπασίων μακρώ ἀρίστη, τῶν ἡμεῖς ίδμεν, Δήμητρος καρπὰν ἐκφέρειν. τὰ γὰρ δὴ ἄλλα δένδρεα οὐδὲ πειρᾶται

ιρχήν φέρειν, ούτε συκέην, ούτε ἄμπελον, ούτε έλαίην ον δε τής Δήμητρος καρπον ώδε αγαθή εκφέρειν έστι. όστε επί διηκόσια μεν το παράπαν αποδιδοί επεαν δε ίριστα αὐτή έωυτής ένείκη, ἐπὶ τριηκόσια ἐκφέρει. τὰ δὲ ρύλλα αὐτόθι τῶν τε πυρών καὶ τῶν κριθέων τὸ πλάτος ίνεται τεσσέρων εὐπετέως δακτύλων. ἐκ δὲ κέγχρου καὶ ησάμου δσον τι δένδρον μέγαθος γίνεται, έξεπιστάμενος, ωήμην ου ποιήσομαι ευ είδως ότι τοίσι μη απυγμένοισι ς την Βαβυλωνίην χώρην και τα ειρημένα καρπών έγόιενα ές απιστίην πολλήν απίκται. χρέονται δε ούδεν λαίφ, άλλ' ἐκ τῶν σησάμων ποιεῦντες. εἰσὶ δέ σφι οίνικες πεφυκότες ανα παν το πεδίον οι πλεύνες αυτών αρποφόροι, εκ τών καλ σιτία καλ οίνον καλ μέλι ποιεύναι· τοὺς συκέων τρόπον θεραπεύουσι, τά τε ἄλλα, καὶ . οινίκων τους έρσενας Ελληνες καλέουσι, τούτων τον αρπὸν περιδέουσι τῆσι βαλινηφόροισι τῶν φοινίκων, να πεπαίνη τέ σφι ό ψην την βάλανον ἐσδύνων, και μή πορρέη ὁ καρπὸς ὁ τοῦ φοίνικος. Ψήνας γὰρ δη φορέουσι ν τῷ καρπῷ οἱ ἔρσενες, κατάπερ δὴ οἱ ὅλυνθοι.

Τὸ δὲ ἀπάντων θῶυμα μέγιστόν μοί ἐστι τῶν ταύτη, 191 ιετά γε αὐτὴν τὴν πόλιν, ἔρχομαι φράσων. τὰ πλοῖα υτοισί έστι τὰ κατά τὸν ποταμὸν πορευόμενα ές τὴν βαβυλώνα, εόντα κυκλοτερέα, πάντα σκύτινα. επεάν γάρ ν τοισι 'Αρμενίοισι, τοισι κατύπερθε 'Ασσυρίων οικημέοισι, νομέας ίτέης ταμόμενοι ποιήσωνται, περιτείνουσι ούτοισι διφθέρας στεγαστρίδας έξωθεν, εδάφεος τρόπον, ύτε πρύμνην αποκρίνοντες, ούτε πρώρην συνάγοντες. λλ' ἀσπίδος τρόπον κυκλοτερέα ποιήσαντες. και καλάιης πλήσαντες παν το πλοΐον τοῦτο, ἀπιασι κατα τον ισταμὸν φέρεσθαι, φορτίων πλήσαντες μάλιστα δὲ βίκους φοινικητου κατάγουσι οίνου πλέους. ἰθύνεται δὲ πό τε δύο πλήκτρων, και δύο ανδρών όρθών έστεώτων αὶ ὁ μὲν ἔσω ἔλκει τὸ πληκτρον, ὁ δὲ ἔξω ωθέει. ποιέεται ε και κάρτα μεγάλα ταῦτα τὰ πλοῖα, και ελάσσω τὰ δε έγιστα αὐτῶν, καὶ πεντακισχιλίων ταλάντων γόμον χει. ἐν ἐκάστφ δὲ πλοίφ ὄνος ζωὸς ἔνεστι, ἐν δὲ τοῖσι έζοσι πλεύνες. ἐπεὰν ών ἀπίκωνται πλέοντες ές την βαβυλώνα, καὶ διαθέωνται τὸν φόρτον, νομέας μὲν τοῦ

πλοίου καλ τήν καλάμην πάσαν ἀπ' ὧν ἐκήρυξαν τὰς δὲ διφθέρας ἐπισάξαντες ἐπὶ τοὺς ὄνους, ἀπελαύνουσι ἐς τοὺς ᾿Αρμενίους. ἀνὰ τὸν ποταμὸν γὰρ δὴ οὐκ οἰά τὲ ἐστι πλέειν οὐδενὶ τρόπφ, ὑπὸ τάχεος τοῦ ποταμοῦ. διὰ γὰρ ταῦτα καὶ οὐκ ἐκ ξύλων ποιεῦνται τὰ πλοῖα, ἀλλ' ἐκ διφθερέων. ἐπεὰν δὲ τοὺς ὄνους ἐλαύνοντες ἀπίκωνται ἀπίσω ἐς τοὺς ᾿Αρμενίους, ἄλλα τρόπφ τὰ αὐτῷ ποιεῦνται

195 πλοία. τὰ μὲν δή πλοία αὐτοῖσί ἐστι τοιαῦτα. Ἐσθῆτι δὲ τοιῆδε χρέωνται, κιθῶνι ποδηνεκέῖ λινέω καὶ ἐπὶ τοῦτον ἄλλον εἰρίνεον κιθῶνα ἐπενδύνει, καὶ χλανίδιον λευκὸν περιβαλλόμενος, ὑποδήματα ἔχων ἐπιχώρια, παραπλήσια τῆσι Βοιωτίησι ἐμβάσι. κομῶντες δὲ, τὰς κεφαλὰς μἰτρῆσι ἀναδέονται, μεμυρισμένοι πῶν τὸ σῶμα. σφρηγῖδα δὲ ἔκαστος ἔχει, καὶ σκῆπτρον χειροποίητον ἐπ ἐκάστω δὲ σκήπτρω ἔπεστι πεποιημένον ἢ μῆλον, ἢ ρόδον, ἢ κρίνον, ἢ αἰετός, ἢ ἄλλο τι. ἄνευ γὰρ ἐπισήμου οῦ σφι νόμος ἐστι ἔχειν σκῆπτρον. αῦτη μὲν δή σφι

άρτισις περί το σώμα έστί.

Νόμοι δε αὐτοῖσι δδε κατεστέαται. ὁ μεν σοφώτατος δδε, κατά γυώμην την ημετέρην, τῷ καὶ Ἰλλυριῶν Ένετους πυνθάνομαι χρήσθαι. κατά κώμας εκάστας απαξ του έτεος εκάστου εποιέετο τάδε. ώς αν αι παρθένοι γινοίατο γάμων ώραιαι, ταύτας δκως συναγάγοιεν πάσας, ες εν χωρίον εσάγεσκον άλεας περιξ δε αυτάς Ιστατο δμιλος ανδρών. ανιστάς δε κατά μίαν εκάστην κήρυξ πωλέεσκε, πρώτα μέν την εθειδεστάτην έκ πασέων μετά δέ, δκως αυτη εύρουσα πολλόν χρυσίον πρηθείη, άλλην ανεκήρυσσε, ή μετ' εκείνην έσκε εὐειδεστάτη. έπωλέοντο δε έπε συνοικήσει. όσοι μεν δη έσκον εὐδαίμονες των Βαβυλωνίων ἐπύγαμοι, ὑπερβάλλοντες άλλήλους εξωνέοντο τας καλλιστευούσας δσοι δε του δήμου έσκου ἐπίγαμοι, ούτοι δὲ είδεος μὲν οὐδὲν ἐδέοντο χρηστου, οι δ' αν χρήματά τε και αισχίονας παρθένους ελάμβανου. ως γαρ διεξελθοι ο κηρυξ πωλέων τας ευειδεστάτας των παρθένων, ανίστη αν την αμορφεστάτην, ή εί τις αὐτέων έμπηρος ήν, και ταύτην άνεκήρυσσε, δστις θέλοι, ελάχιστον χρυσίον λαβών, συνοικέειν αυτή: ές δ τῷ τὸ ελάχιστον ὑπισταμένο προσεκέετο. τὸ δὲ αν χρυσίον εγίνετο από των εὐειδέων παρθένων καλ οῦτω αι εὔμορφοι τὰς ἀμόρφους καλ εμπήρους εξεδίδοσαν. έκδοῦναι δὲ τὴν έωυτοῦ θυγατέρα ὅτεω βούλοιτο ἔκαστος οὐκ ἐξῆν, οὐδὲ ἄνευ ἐγγυητέω ἀπαγαγέσθαι τὴν παρθένον πριάμενου, άλλ' έγγυητας χρην καταστήσαντα, ή μην συνοικήσειν αὐτή, ούτω αν άγεσθαι εί δε μη συμφεροίατο, αποφέρειν το χρυσίον εκέετο νόμος. εξήν δε και έξ άλλης έλθοντα κώμης τον βουλόμενον ωνέεσθαι. ό μέν νυν κάλλιστος νόμος, ουτός σφι ην ου μέντοι νῦν γε διετέλεσε εων. άλλο δε τι εξευρήκασι νεωστί γενέσθαι, Ίνα μη άδικοῖεν αὐτὰς, μήδ΄ ἐς ἐτέρην πόλιν ἄγωνται ἐπεί τε γὰρ άλόντες ἐκακώθησαν καὶ οἰκοφθορήθησαν, πᾶς τις τοῦ δήμου, βίου σπανίζων, καταπορνεύει τὰ θήλεα τέκνα. Δεύτερος δὲ σοφίη όδε άλλος 197 σφι νόμος κατεστήκεε. τους κάμνοντας ες την αγορην εκφορέουσι ου γαρ δη χρέωνται ιητροίσι. προσιόντες ων πρός τον κάμνοντα, συμβουλεύουσι περί της νούσου, εί τις καλ αυτός τοιούτον έπαθε, όκοιον έχει ο κάμνων, η άλλον είδε παθόντα. ταῦτα προσιόντες συμβουλεύουσι, καὶ παραινέουσι ασσα αὐτὸς ποιήσας εξέφυγε όμοίην νοῦσον, ή άλλον είδε εκφυγόντα. συγή δε παρεξελθείν τον κάμνοντα ου σφι έξεστι, πριν αν επείρηται ηντινα νούσον έχει. Ταφαί δέ σφι εν μέλιτι. θρηνοι 198 δὲ παραπλήσιοι τοῖσι ἐν Αιγύπτω, ὁσάκις δ' αν μιχθη γυγαικί τη έωυτου ανήρ Βαβυλώνιος, περί θυμίημα καταγιζόμενον ίζει· έτέρωθι δὲ ἡ γυνὴ τώντὸ τοῦτο ποιέει. ἰρθρου δὲ γενομένου, λοῦνται καὶ ἀμφότεροι· ἄγγεος γαρ ουδενος αψονται πρίν αν λούσωνται. ταυτά δε ταῦτα καὶ ᾿Αράβιοι ποιείσι.

Ο δε δη αίσχιστος των νόμων εστι τοισι Βαβυ-199 λωνίοισι δδε. δεί πάσαν γυναίκα επιχωρίην ίζομένην ες ίρον 'Αφροδίτης, ἄπαξ εν τη ζόη μιχθήναι ανδρί ξείνω. πολλαί δε και ουκ αξιεύμεναι αναμίσγεσθαι τησι άλλησι, οια πλούτω ύπερφρονέουσαι, επί ζευγέων εν καμάρησι ελάσασαι, πρός τό ίρον έστασι θεραπητη δε σφι όπισθεν επεται πολλή. αι δε πλεύνες ποιεύσι ώδε. εν τεμένει 'Αφροδίτης κατέαται, στέφανον περί τησι κεφαλήσι έχουσαι θώμιγγος, πολλαί γυναίκες αι

μέν γάρ προσέρχονται, αἱ δὲ ἀπέρχονται. σχοινοτενέες δε διέξοδοι πάντα τρόπον όδων έχουσι διά των γυναικών, δι ων οί ξείνοι διεξιόντες εκλέγονται. ένθα επεάν ίζηται γυνή, ου πρότερον ἀπαλλάσσεται ές τὰ οἰκία, ή τίς οί ξείνων αργύριου εμβαλών ές τα γούνατα, μιχθή έξω τοῦ ίρου. εμβαλόντα δε δει είπειν τοσόνδε "Έπικαλέω "τοι την θεών Μύλιττα." Μύλιττα δε καλέουσι την 'Αφροδίτην 'Ασσύριοι. το δε αργύριον μέγαθος εστι δσον ών ου γάρ μη απώσηται ου γάρ οι θέμις έστί γίνεται γαρ ίρον τοῦτο το αργύριον. τῷ δὲ πρώτω έμβαλόντι έπεται, ούδε αποδοκιμά ούδενα. επεαν δε μιχθη, ἀποσιωσαμένη τη θεφ, ἀπαλλάσσεται ές τὰ οικία και τώπο τούτου ούκ ούτω μέγα τι οι δώσεις ώς μιν λάμψεαι. όσαι μέν νυν είδεός τε έπαμμέναι είσὶ καὶ μεγάθεος, ταχύ ἀπαλλάσσονται όσαι δὲ ἄμορφοι αὐτέων είσὶ, χρόνον πολλον προσμένουσι, οὐ δυνάμεναι του νόμου έκπλησαι και γαρ τριέτεα και τετραέτεα μετεξέτεραι χρόνου μένουσι. Ενιαχή δε και της Κύπρου έστι παραπλήσιος τούτφ νόμος.

00 Νόμοι μεν δή τοισι Βαβυλωνίοισι ούτοι κατεστέασι.
Είσι δε αυτών πατριαί τρεις, αι ουδεν άλλο σιτέονται
εί μή ίχθυς μουνον τους έπεί τε αν θηρεύσαντες αυήνωσι
προς ήλιον, ποιευσι τάδε. ἐσβάλλουσι ἐς ὅλμον, καὶ
λεήναντες ὑπέροισι, σώσι διὰ σινδόνος καὶ ος μεν ἀν
βούληται αὐτών, ἄτε μάζαν μαξάμενος ἔχει ὁ δὲ,

άρτου τρόπον όπτήσας.

Υρο δε τῷ Κύρφ καὶ τοῦτο τὸ ἔθνος κατέργαστο, ἐπεθύμησε Μασσαγέτας ὑπ' ἐωυτῷ ποιήσασθαι. τὸ δὲ ἔθνος τοῦτο, καὶ μέγα λέγεται εἶναι καὶ ἄλκιμον, οἰκημένον δὲ πρὸς ἡῶ τε καὶ ἡλίου ἀνατολὰς, πέρην τοῦ Αράξεω ποταμοῦ, ἀντίον δὲ Ἰσσηδόνων ἀνδρῶν. εἰσὶ δὲ

Αράξων ποταμού, αυτών σε 10 ο ηθούων αυτών. είσι σε 202 ο τινες και Σκυθικόν λέγουσι τοῦτο τὸ ἔθνος είναι. 'Ο δὲ 'Αράξης λέγεται και μέζων και ελάσσων είναι τοῦ "Ιστρου νήσους δ' ἐν αὐτῷ, Λέσβφ μεγάθεα παραπλησίας, συχνὰς φῶσι είναι. ἐν δὲ αὐτῆσι ἀνθρώπους, οἱ σιτέουται μὲν ρίζας τὸ θέρος δρύσσοντες παντοίας καρποὺς δὲ ἀπὸ δενδρέων ἐξευρημένους σφι ἐς φορβὴν κατατίθεσθαι ώραίους, και τούτους σιτέοσθαι τὴν χειμερινήν.

φέροντα, τούς, έπεί τε αν ές τωυτό συνέλθωσι κατά είλας.

και πυρ ανακαύσωνται, κύκλω περιϊζομένους επιβάλλειν έπλ τὸ πῦρ ὀσφραινομένους δὲ καταγιζομένου τοῦ καρποῦ τοῦ ἐπιβαλλομένου, μεθύσκεσθαι τῇ ὀδμῇ, κατάπερ Έλληνας τῷ οἴνω. πλεῦνος δὲ ἐπιβαλλομένου τοῦ καρποῦ, μᾶλλον μεθύσκεσθαι ές δ ἐς ὄρχησίν τε ἀνίστασθαι, καί ές αοιδήν απικνέεσθαι. τούτων μέν αυτη λέγεται δίαιτα είναι. ΄Ο δὲ ᾿Αράξης ποταμὸς ῥέει μὲν ἐκ Ματιηνων, δθεν περ ο Γύνδης, τον ές τας διώρυχας τας έξήκοντα τε και τριηκοσίας διέλαβε ο Κύρος στομασι δε εξερεύγεται τεσσαράκουτα, των τὰ πάντα, πλήν ένος, ές έλεά τε καλ τενάγεα εκδιδοί εν τοίσι ανθρώπους κατοικείσθαι λέγουσι ιχθυς ωμούς σιτεομένους, έσθητι δε νομίζοντας χρᾶσθαι φωκέων δέρμασι. τὸ δὲ ἐν τῶν στομάτων τοῦ Ἀράξεω ρέει διὰ καθαροῦ ἐς τὴν Κασπίην θάλασσαν. ἡ δὲ Κασπίη θάλασσά ἐστι ἐπ' ἐωυτῆς, οὐ συμμίσγουσα τῆ έτέρη θαλάσση. την μέν γαρ Ελληνες ναυτίλλονται πάσαν, και ή έξω στηλέων θάλασσα ή 'Ατλαντίς καλεομένη, καλ ή Ἐρυθρή, μία τυγχάνει ἐοῦσα. Ἡ δὲ Κασπίη, 203 ἔστι ἐτέρη ἐπ ἐωυτῆς ἐοῦσα μῆκος μὲν πλόου, εἰρεσίη χρεωμένω, πεντεκαίδεκα ήμερέων εύρος δε, τή ευρυτάτη έστὶ αὐτή έωυτης, ὀκτώ ήμερέων. Καὶ τὰ μέν πρὸς τήν έσπέρην φέροντα της θαλάσσης ταύτης δ Καύκασος παρατείνει, εων ουρέων και πλήθει μέγιστον, και μεγάθει ύψηλότατον. ἔθνεα δὲ ἀνθρώπων πολλά καὶ παντοῖα ἐν έωυτώ έχει ὁ Καύκασος τὰ πολλά πάντα ἀπ' ύλης αγρίης ζώοντα. Εν τοισι και δένδρεα φύλλα τοιησδε ιδέης παρεχόμενα είναι λέγεται, τὰ τρίβοντάς τε καὶ παραμίσγοντας ύδωρ, ζώα έωυτοίσι ές την έσθητα έγγράφειν τα δε ζώα οὐκ εκπλύνεσθαι, αλλά συγκαταγηράσκειν τῷ ἄλλῷ εἰρίῷ, κατάπερ ἐνυφανθέντα ἀρχήν. μίξιν δὲ τούτων των ανθρώπων είναι εμφανέα, κατάπερ τοίσι προβάτοισι.

Τὰ μὰν δή πρὸς ἐσπέρην τής θαλάσσης ταύτης, τής 204 Κασπίης καλεομένης, ὁ Καύκασος ἀπέργει τὰ δὲ πρός ήω τε και ήλιον ανατέλλοντα, πεδίον εκδέκεται, πλήθος απειρον ες αποψιν του ων δή πεδίου του μεγάλου οὐκ

ελαχίστην μοίρην μετέχουσι οἱ Μασσαγέται, ἐπ' οῦς ὁ Κῦρος ἔσχε προθυμίην στρατεύσασθαι. πολλά τε γάρ μιν καὶ μεγάλα τὰ ἐπαείροντα καὶ ἐποτρύνοντα ἢν. πρώτον μὲν ἡ γένεσις, τὸ δοκέειν πλέον τι εἶναι ἀνθρώπου δεύτερα δὲ, ἡ εὐτυχίη ἡ κατὰ τοὺς πολέμους γενομένη δκη γὰρ ἰθύσειε στρατεύεσθαι Κῦρος, ἀμήχανον ἢν ἐκεῖνο

τὸ έθνος διαφυγέειν.

Ήν δὲ, τοῦ ἀνδρὸς ἀποθανόντος, γυνή τῶν Μασσαγετέων βασίλεια. Τόμυρίς οι ην ούνομα, ταύτην πέμπων ό Κυρος έμνατο τῷ λόγῳ, θέλων γυναικα ην έχειν. ή δὲ Τόμυρις συνιείσα οὐκ αὐτήν μιν μνώμενον, άλλα τήν Μασσωγετέων βασιλητην, απείπατο την πρόσοδον. Κυρος δὲ μετά τοῦτο, ώς οἱ δόλφ οὐ προεχώρεε, ελάσας ἐπὶ τον Αράξεα, εποιέετο εκ τοῦ εμφανέος επί τους Μασσαγέτας στρατηθην, γεφύρας τε ζευγνύων έπλ τοῦ ποταμοῦ, διάβασιν τῷ στρατῷ, καὶ πύργους ἐπλ πλοίων τῶν δια-206 πορθμευόντων τον ποταμον οἰκοδομεόμενος. Εχοντι δέ οί τούτον τον πόνον, πέμψασα ή Τόμυρις κήρυκα, έλεγε τάδε " Ω βασιλεῦ Μήδων, παῦσαι σπεύδων τὰ σπεύ-"δεις οὐ γὰρ ἀν εἰδείης εἴ τοι ἐς καιρὸν ἔσται ταῦτα "τελεύμενα παυσάμενος δέ, βασίλευε των σεωυτού, καὶ " ήμέας ἀνέχευ ὁρέων ἄρχοντας τῶν περ ἄρχομεν. Οὔκ-" ων ἐθελήσεις ὑποθήκῆσι τῆσίδε χρέεσθαι, ἀλλα πάντα " μάλλον ή δι' ήσυχίης είναι. σύ δε εί μεγάλως προθυμέαι Μασσαγετέων πειρηθήναι, φέρε, μόχθον μέν, τον " έχεις ζευγνύς τὸν ποταμὸν, ἄφες σύ δὲ, ἡμέων ἀναχω-" ρησάντων από του ποταμού τριών ήμερέων όδον, διά-" βαινε ες την ύμετερην. εί δ' ήμεας βούλεαι εσδέξασθαι " μάλλον ες την υμετέρην, συ τώυτο τοῦτο ποίεε." Ταῦτα δε ακούσας ο Κυρος, συνεκάλεσε Περσέων τους πρώτους συναγείρας δε τούτους, ες μέσον σφι προετίθεε το πρηγμα, συμβουλευόμενος οκότερα ποιέη, των δε κατά τώυτο αί γνώμαι συνεξέπιπτον, κελευόντων εσδέκεσθαι Τόμυρίν τε 207 καὶ τὸν στρατὸν αὐτῆς ἐς τὴν χώρην. Παρεών δὲ καὶ μεμφόμενος τὴν γνώμην ταυτην Κροῖσος ὁ Λυδὸς, ἀπεδείκυυτο εναντίην τη προκειμένη γνώμη, λέγων τάδε " Ω βασιλεῦ, εἰπον μὲν καὶ πρότερόν τοι, ὅτι ἐπεί με " Ζεὸς ἔδωκέ τοι, τὸ αν ὁρῶ σφάλμα ἐὸν οἴκῳ τῷ σῷ,

" κατά δύναμιν ἀποτρέψειν. τὰ δέ μοι παθήματα, ἐόντα " άχάριτα, μαθήματα γεγόνεε. Εί μεν άθάνατος δοκέεις " είναι, και στρατιής τοιαύτης άρχειν, οὐδεν αν είη πρήγ-"μα γνώμας εμέ σοι αποφαίνεσθαι. εί δε έγνωκας ότι " ἄνθρωπος καί σι είς, και έτέρων τοιώνδε άρχεις, εκείνο "πρώτον μάθε, ως κύκλος των ανθρωπηΐων έστι πρηγμά-"των περιφερόμενος δε, ούκ εξ αιεί τούς αὐτούς εὐτυ-"χέειν. ήδη ων έγω γνώμην έχω περί τοῦ προκειμένου "πρήγματος τὰ εμπαλιν ή οῦτοι εἰ γὰρ ἐθελήσομεν " ἐσδέξασθαι τους πολεμίους ἐς τὴν χώρην, ὅδε τοι ἐν " αὐτῷ κίνδυνος ἔνι: ἐσσωθεὶς μὲν, προσαπολλύεις πᾶσαν "τὴν ἀρχήν δῆλα γὰρ δὴ, ὅτι νικῶντες Μασσαγέται "ου το όπίσω φεύξονται, άλλ' ἐπ' ἀρχὰς τὰς σὰς ἐλῶσι. "νικών δέ, οὐ νικάς τοσούτον, όσον εί διαβάς ές την " ἐκείνων, νικῶν Μάσσαγέτας, ἔποιο φεύγουσι τωυτὸ γάρ " ἀντιθήσω ἐκείνω, ὅτι νικήσας τοὺς ἀντιουμένους ελᾶς " ίθυ της άρχης της Τομύριος. Χωρίς τε του άπηγημέ-" νου, αισχρόν και ούκ ανασχετόν, Κῦρόν γε τὸν Καμβύσεω " γυναικί είξαντα ύποχωρησαι της χώρης. Νῦν ων μοι " δοκέει, διαβάντας προελθεῖν δσον αν εκείνοι διεξίωσι " ενθεύτεν δε τάδε ποιεύντας. πειρασθαι εκείνων περ-" γενέσθαι. ώς γάρ έγω πυνθάνομαι, Μασσαγέται είσλ " άγαθών τε Περσικών ἄπειροι, καὶ καλών μεγάλων άπα-" θέες. τούτοισι ων τοισι ανδράσι, των προβάτων αφει-"δέως πολλά κατακόψαντας, καλ σκευάσαντας, προθείναι " ἐν τῷ στρατοπέδφ τῷ ἡμετέρφ δαῖτα πρὸς δὲ, καὶ κρη-"τηρας αφειδέως οίνου ακρήτου, και σιτία παντοία. " ποιήσαντας δε ταῦτα, ὑπολειπομένους τῆς στρατιῆς τὸ " φλαυρότατον, τους λοιπούς αιτις έξαναχωρέειν επί τον " ποταμόν. ἡν γὰρ ἐγὼ γνώμης μὴ ἀμάρτω, κεῖνοι ἰδόμε-" νοι αγαθά πολλά, τρέψονταί τε πρός αυτά, και ήμιν το " ἐνθεῦτεν λείπεται ἀπόδεξις ἔργων μεγάλων.

Γνώμαι μεν αυται συνέστασαν. Κύρος δε, μετεις την 208 προτέρην γνώμην, την Κροίσου δε ελόμενος, προηγόρενε Τομύρι εξαναχωρέειν, ώς αυτοῦ διαβησομένου ἐπ' ἐκείνην. ή μεν δη ἐξαναχώρεε, κατὰ ὑπέσχετο πρώτα. Κύρος δε, Κροϊσον ἐς τὰς χείρας ἐσθεὶς τῷ ἐωυτοῦ παιδὶ Καμβύση, τω περ την βασιλητην ἐδίδου, καὶ πολλὰ ἐντειλέμενος οἰ

τιμάν τε αὐτὸν καὶ εὖ ποιέειν, ἡν ἡ διάβασις ἡ ἐπὶ Μασσαγέτας μη ορθωθή ταυτα έντειλάμενος, και άποστείλας τούτους ές Πέρσας, αὐτὸς διέβαινε τὸν ποταμὸν, καὶ ὁ 209 στρατός αὐτοῦ. Ἐπεί τε δὲ ἐπεραιώθη τὸν ᾿Αράξεα, νυκτος επελθυύσης, είδε όψιν, εύδων έν τών Μασσαγετέων τη χώρη, τοιήνδε. εδόκεε ὁ Κῦρος εν τῷ ὕπνφ ὁρᾶν τῶν τη χωρη, τοιηνοε. εοοκεε ο Κυρος εν των υπου υραν των Υστάσπεος παίδων τον πρεσβύτατον έχοντα έπὶ τῶν ωμων πτέρυγας καὶ τουτέων τῆ μèν τὴν Ασίην, τῆ δὲ τὴν Εὐρώπην ἐπισκιάζειν. 'Υστάσπεῖ δὲ τῷ Αρσάμεος, ἐόντι ἀνδρὶ Αχαιμενίδη, ἦν τῶν παίδων Δαρεῖος πρεσβύτατος, εων τότε ήλικίην ες είκοσί κου μάλιστα έτεα. καί ούτος καταλέλειπτο έν Πέρσησι ου γαρ είχε κω ήλικίην στρατεύεσθαι. επεί ων δή εξεγέρθη ὁ Κυρός, εδίδου λόγον έωυτῷ περὶ τῆς ὄψιος. ὡς δέ οἱ ἐδόκεε μεγάλη είναι ή όψις, καλέσας 'Υστάσπεα, καλ απολαβών μουνον, είπε ^{ίσ}Υστασπες, παις σός επιβουλεύων εμοί τε και τη εμη " ἀρχή ἐάλωκε ώς δὲ ταῦτα ἀτρεκέως οίδα, ἐγὼ σημανέω. « εμεῦ θεοὶ κήδονται, και μοι πάντα προδεικνύουσι τὰ " ἐπιφερόμενα ήδη ων ἐν τῆ παροιχομένη νυκτὶ εὕδων,
" είδον των σων παίδων τὸν πρεσβύτατον ἔχοντα ἐπὶ των " ώμων πτέρυγας καλ τουτέων τῆ μèν τὴν Ασίην, τῆ δè " την Ευρώπην επισκιάζειν. οὔκων έστὶ μηχανή ἀπὸ τῆς " όψιος ταύτης οὐδεμία, τὸ μὴ κείνον ἐπιβουλεύειν ἐμοί. " συ τοίνου την ταχίστην πορεύεο οπίσω ές Πέρσας, καὶ " ποίεε οκως έπεαν έγω τάδε καταστρεψάμενος έλθω έκει, 210 " ώς μοι καταστήσης τὸν παίδα ἐς ἔλεγχον." Κῦρος μὲν δοκέων Δαρειόν οι επιβουλεύειν, έλεγε τάδε τῷ δὲ ὁ δαίμων προέφαινε, ως αὐτὸς μὲν τελευτήσειν αὐτοῦ ταύτη μέλλοι, ἡ δὲ βασιληίη αὐτοῦ περιχωρέοι ἐς Δαρεῖον. Αμείβεταί οἱ δὴ ων ὁ 'Υστάσπης τοῖσδε' "' Ω βασιλεῦ, " μη είη ανήρ Πέρσης γεγονώς, δστις τοι επιβουλεύσει" "el δ' έστι, απόλοιτο ώς τάχιστα ος αυτί μεν δούλων, " ἐποίησας ἐλευθέρους Πέρσας είναι αυτί δὲ ἄρχεσθαι " ὑπ' ἄλλων, ἄρχειν ἀπάντων. εί δε τίς τοι όψις ἀπαγ-" γελλει παΐδα του εμου νεώτερα βουλεύειν περί σέο, εγώ " τοι παραδίδωμι χρήσθαι αὐτῷ τοῦτο ὅ τι στ βούλεαι." Υστάσπης μεν τούτοισι αμειψάμενος, και διαβάς τον Αράξεα, ή τε ες Πέρσας, φυλάξων Κύρω τον παιδα Δαρείον.

Κύρος δὲ προελθών ἀπὸ τοῦ ᾿Αράξεω ἡμέρης ὁδὸν, 211 èποίεε τὰς Κροίσου ὑποθήκας. μετὰ δὲ ταῦτα, Κύρου τε και Περσέων του καθαρού στρατού απελάσαντος οπίσω έπὶ τὸν Αράξεα, λειφθέντος δὲ τοῦ ἀχρηίου, ἐπελθοῦσα των Μασσαγετέων τριτημορίς του στρατού, τούς τε λειφθέντας της Κύρου στρατιης εφόνευε άλεξομένους, καὶ την προκειμένην ίδοντες δαίτα, ώς έχειρώσαντο τούς έναντίους κλιθέντες δαίνυντο πληρωθέντες δε φορβής και οίνου, εύδον, οί δε Πέρσαι επελθόντες πολλούς μέν σφεων ἐφόνευσαν, πολλο̞ί δ' ἔτι πλεῦνας ἐζώγρησαν, καὶ ἄλλους, και του της βασιλείης Τομύριος παίδα, στρατηγέουτα Μασσαγετέων, τῷ οὔνομα ἡν Σπαργαπίσης. ή δὲ, 212 πυθομένη τά τε περί την στρατιην γεγονότα και τα περί τον παίδα, πέμπουσα κήρυκα παρά Κύρον, έλεγε τάδε " Απληστε αίματος Κυρε, μηδεν επαρθής τῷ γεγονότι "τῷδε πρήγματι, εἰ ἀμπελίνω καρπῷ, τῷπερ αὐτοὶ ἐμπι-"πλάμενοι μαίνεσθε ούτω, ώστε κατιόντος του οίνου ές "τὸ σῶμα, ἐπαναπλώειν ὑμῖν ἔπεα κακὰ, τοιούτο φαρ-"μάκω δολώσας, εκράτησας παιδός τοῦ εμοῦ, ἀλλ' οὐ "μάχη κατά το καρτερόν. νθν ων μευ εθ παραινεούσης " ὑπόλαβε τὸν λόγον. ἀποδούς μοι τὸν παίδα, ἄπιθι ἐκ "τησδε της χώρης αζήμιος, Μασσαγετέων τριτημορίδι " τοῦ στρατοῦ κατυβρίσας. εί δὲ μὴ ταῦτα σὺ ποιήσεις, " ήλιον επόμνυμί τοι τον Μασσαγετέων δεσπότην, ή μην " σε εγώ, και απληστον εόντα, αίματος κορέσω." Κύρος 213 μέν νυν των επέων οὐδένα τούτων ανενειχθέντων εποιέετο λόγου. ὁ δὲ τῆς βασιλείης Τομύριος παις Σπαργαπίσης, ώς μιν ο τε οίνος ανήκε, και έμαθε ίνα ήν κακού, δεηθείς Κύρου ἐκ τῶν δεσμῶν λυθῆναι, ἔτυχες ὡς δὲ ἔλύθη τε τάχιστα καὶ τῶν χειρῶν ἐκράτησε, διεργάζεται ἐωυτόν. καί δή ούτος μεν τρόπω τοιούτω τελευτά. Τόμυρις δε, 214 ως οι δ Κυρος ούκ εσήκουσε, συλλέξασα πάσαν την έωυτης δύναμιν, συνέβαλε Κύρω. ταύτην την μάχην, εσαι δη βαρβάρων ανδρών μάχαι εγένοντο, κρίνω ίσχυρο-τάτην γενέσθαι και δη και πυνθάνομαι ούτω τούτο γενόμενον. πρώτα μέν γάρ λέγεται αὐτούς διαστάντας ές άλλήλους τοξεύειν μετά δε, ώς σφι τά βέλεα εξετετόξευτο, συμπεσόντας τίσι αίχμήσι τε και τοίσι έγχειριδίοισι

Digitized by Google

συνέχεσθαι χρόνον τε δη ἐπὶ πολλὸν συνεστάναι μαχομένους, καὶ ουδετέρους ἐθέλειν φεύγειν τέλος δὲ, οἱ Μασσαγέται περιεγενέατο ἢ τε δη πολλη τῆς Περσικῆς στρατιῆς αὐτοῦ ταὐτη διεφθάρη, καὶ δη καὶ αὐτὸς Κῦρος τελευτῆ, βασιλεύσας τὰ πάντα ἐνὸς δέοντα τριήκοντα ἔτεα. ἀσκὸν δὲ πλήσασα αἴματος ἀνθρωπηίου Τόμυρις, ἐδίζητο ἐν τοῦσι τεθνεῶσι τῶν Περσέων τὸν Κύρου νέκυν. ὡς δὲ εῦρε, ἐναπῆπτε αὐτοῦ τὴν κεφαλην ἐς τὸν ἀσκόν λυμαινεμένη δὲ τῷ νεκρῷ, ἐπέλεγε τάδε "Σὴ μὲν ἐμὲ "ζώουσάν τε καὶ νικῶσάν σε μάχη ἀπάλεσας, παίδα τὸν "ἐμὰν ἐλὼν δόλος σὲ δ' ἐγὼ, κατάπερ ἡπείλησα, αἵματος "κορέσω." Τὰ μὲν δη κατὰ τὴν Κύρου τελευτὴν τοῦ βίου, πολλῶν λόγων λεγομένων, ὅδε μοι ὁ πιθανώτατος εἰρηται.

Μασσαγέται δὲ ἐσθῆτά τε ὁμοίην τῆ Σκυθικῆ φορέουσι, καὶ δίαιταν ἔχουσι. ἱππόται δὲ εἰσι καὶ ἄνιπποι,
(ἀμφοτέρων γὰρ μετέχουσι,) καὶ τοξόται τε καὶ αἰχμοφόροι, σαγάρις νομίζοντες ἔχειν. χρυσῷ δὲ καὶ χαλκῷ τὰ
πάντα χρέωνται ὅσα μὲν γὰρ ἐς αἰχμὰς, καὶ ἄρδις, καὶ
σαγάρις, χαλκῷ τὰ πάντα χρέωνται ὅσα δὲ περὶ κεφαλὴν, καὶ ζωστῆρας, καὶ μασχαλιστῆρας, χρυσῷ κοσμέονται. ὡς δ΄ αἴτως τῶν ἵππων τὰ μὲν περὶ τὰ στέρνα,
χαλκέους θώρηκας περιβάλλουσι τὰ δὲ περὶ τοὺς χαλινοὺς καὶ στόμια καὶ φάλαρα, χρυσῷ. σιδήρῷ δὲ οὐδ΄
ἀργύρῷ χρέωνται οὐδέν οὐδὸ γὰρ οὐδὲ σφί ἐστι ἐν τῆ

αργυρφ χρεωνται ουσών ουσε γαρ ουσε σφι εστι εν τη 216 χώρην ο δε χρυσός και ο χαλκός, άπλετος. Νόμοισι δε χρεωνται τοιοισδε γυναίκα μεν γαμέει έκαστος, ταύτησι δε ἐπίκοινα χρέωνται. ο γαρ Σκύθας φασι "Ελληνες ποιέειν, οὐ Σκύθαι εἰσι οἱ ποιέοντες, ἀλλά Μασσαγέται τῆς γαρ ἐπιθυμήσει γυναικὸς Μασσαγέτης ἀνήρ, τὸν φαρετρεώνα ἀποκρεμάσας πρὸ τῆς ἀμάξης, μίσγεται ἀδεώς. Οὐρος δε ήλικίης σφι προκέεται ἄλλος μεν οὐδείς ἐπεὰν δε γέρων γένηται κάρτα, οἱ προσήκοντές οἱ πάντες συνελθόντες θύουσί μιν, καὶ ἄλλα πρόβατα ἄμα αὐτῷ ἐψήσαντες δε τὰ κρέα, κατευωχέονται. ταῦτα μὲν τὰ ὁλβιώτατα σψι νενόμισται. τὸν δε νούσφ τελευτήσαντα οὐ κατασιτέονται, ἀλλὰ γῆ κρύπτουσι, συμφορὴν ποιεύμενοι, ὅτι οὐκ ἵκετο ἐς τὸ τυθήναι. Σπείρουσι δε οὐδεν, ἀλλ

ἀπὸ κτηνέων ζώουσι καὶ ἰχθύων οἱ δὲ, ἄφθονοὶ σφι ἐκ τοῦ ᾿Αράξεω ποταμοῦ παραγίνονται γαλακτοπόται δὲ εἰσί. Θεῶν δὲ μοῦνον ἢλιον σέβονται, τῷ θύουσι ἔππους. νόμος δὲ οὖτος τῆς θυσίης τῶν θεῶν τῷ ταχίστος, πάντων τῶν θνητῶν τὸ τάχιστον δατέονται.

"IZTOPION 'HPOAOTOT A.

ΉΡΟΔΟΤΟΥ ΊΣΤΟΡΙΩΝ ΔΕΥΤΕΡΗ.

ЕТТЕРПН.

ΤΕΛΕΤΤΗΣΑΝΤΟΣ δε Κύρου, παρελαβε την βασιλητην Καμβύσης, Κύρου εων παις και Κασσανδάνης, της Φαρνάσπεω θυγατρός της προαποθανούσης, Κύρος αὐτός τε μέγα πένθος εποιήσατο, και τοισι άλλοισι προειπε πασι, των ήρχε, πένθος ποιέεσθαι. ταύτης δε της γυναικός εων παις και Κύρου Καμβύσης, "Ιωνας μέν και Αιολέας ως δούλους πατρωίους εόντας ενόμιζε" επί δε Αίγυπτον εποιέετο στρατηλασίην, άλλους τε παραλαβών

των ήρχε, και δή και Έλλήνων, των επεκράτεε.

Οί δε Αιγύπτιοι, πρίν μεν η Ψαμμιτιχον σφέων βασιλευσαι, ενόμιζον εωυτούς πρώτους γενέσθαι πάντων ανθρώπων. - ἐπειδή δὲ Ψαμμίτιχος βασιλεύσας ήθέλησε είδεναι οί τινες γενοίατο πρώτοι, από τούτου νομίζουσι Φρύγας προτέρους γενέσθαι έωυτών, τών δὲ ἄλλων έωυ-Ψαμμίτιχος δε ώς οὐκ εδύνατο πυνθανόμενος πόρον οὐδένα τούτου ανευρείν, οί γενοίατο πρώτοι ανθρώπων, ἐπιτεχναται τοιόνδε. Παιδία δύο νεογνα ανθρώπων των επιτυχόντων διδοί ποιμένι τρέφειν ες τὰ ποίμνια τροφήν τινα τοιήνδε εντειλάμενος μηδένα αντίον αντών μηδεμίαν φωνήν ίέναι, εν στέγη δε ερήμη επ' εωυτών κέεσθαι αὐτά, καὶ τὴν ώρην ἐπαγινέειν σφι αίγας πλήσαντα δε του γάλακτος, τάλλα διαπρήσσεσθαι. ταυτα δ εποίες τε καλ ενετέλλετο ο Ψαμμίτιχος, θέλων ακούσαι των παιδίων, ἀπαλλαχθέντων των ἀσήμων κυυζημάτων, ηντινα φωνήν ρήξουσί πρώτην. τάπερ ων και έγένετο. ός γαρ διέτης χρόνος έγεγόνει ταθτα τῷ ποιμένι πρήσσοντι, ἀνοίγοντι τὴν θύρην καὶ ἐσιόντι τὰ παιδία ἀμφόσοντι καὶ καιδία τερα προσπίπτοντα βεκὸς εφώνεον, ορέγοντα τὰς χείρας.

τὰ μὲν δὴ πρῶτα ἀκούσας, ἤσυχος ἢν ὁ ποιμήν. ὡς δὲ πολλάκι φοιτέουτι και έπιμελομένω πολλον ήν τουτο τὸ ἔπος, ούτω δὴ σημήνας τῷ δεσπότη, ήγαγε τὰ παιδία κελεύσαντος ες όψιν την εκείνου. ακούσας δε και αυτός δ Ψαμμίτιγος, επυνθάνετο οίτινες ανθρώπων βεκός τί καλέουσι. πυνθανόμενος δε, ευρισκε Φρύγας καλέοντας τον άρτον. ούτω συνεχώρησαν Αιγύπτιοι, και τοιούτω σταθμησάμενοι πρήγματι, τούς Φρύγας πρεσβυτέρους είναι έωυτών. ' Ωδε μεν γενέσθαι των ίρέων του ' Ηφαίστου εν 3 Μέμφι ήκουον. "Ελληνες δὲ λέγουσι ἄλλα τε μάταια πολλά, καὶ ώς γυναικών τὰς γλώσσας ὁ Ψαμμίτιχος ἐκταμών, την δίαιταν ούτως εποιήσατο των παίδων παρά ταύτησι τήσι γυναιξί. κατὰ μὲν δὴ τὴν τροφὴν τῶν παί-δων τοσαῦτα ἔλεγον. "Ηκουσα δὲ καὶ ἄλλα ἐν Μέμφι, έλθων ές λόγους τοίσι ίρευσι του Ηφαίστου, και δή και ές Θήβας τε καὶ ές Ήλιούπολιν αύτῶν τούτων είνεκεν έτραπόμην, εθέλων είδεναι εί συμβήσονται τοίσι λόγοισι τοΐσι ἐν Μέμφι. οἱ γὰρ Ἡλιουπολίται λέγονται Λίγυπτίων είναι λογιώτατοι. Τὰ μέν νυν θεῖα τῶν ἀπηγημάτων ολα ήκουον, οὐκ εἰμὶ πρόθυμος έξηγέεσθαι, έξω ή τὰ οὐνόματα αὐτῶν μοῦνον νομίζων πάντας ἀνθρώπους ἴσον περί αὐτῶν ἐπίστασθαι τὰ δ ᾶν ἐπιμνησθῶ αὐτῶν, ὑπὸ τοῦ λόγου ἐξαναγκαζόμενος ἐπιμνησθήσομαι.

"Οσα δε ἀνθρωπήτα πρήγματα, ῶδε ελεγον δμολο-4 γέοντες σφίσι. Πρώτους Αίγυπτίους ἀνθρώπων ἀπάντων εξευρέειν τὸν ἐνιαυτὸν, δυώδεκα μέρεα δασαμένους τῶν ὡρέων ἐς αὐτόν. ταῦτα δε ἐξευρέειν ἐκ τῶν ἄστρων ἔλεγον. ἄγουσι δε τοσῷδε σοφώτερον Ἑλλήνων, ἐμοὶ δοκέειν, ὅσῷ "Ελληνες μὲν διὰ τρίτου ἔτεος ἐμβόλιμον ἐπεμβάλλουσι, τῶν ώρέων εἵνεκεν Αἰγύπτιοι δε τριηκοντημέρους ἄγοντες τοὺς δυώδεκα μῆνας, ἐπάγουσι ἀνὰ πῶν ἔτος πέντε ἡμέρας πάρεξ τοῦ ἀριθμοῦ, καὶ σφι ὁ κύκλος τῶν ὡρέων ἐς τὼυτὸ περιῖων παραγίνεται. Δυώδεκά τε θεῶν ἐπωνυμίας ἔλεγον πρώτους Αἰγυπτίους νομίσαι, καὶ "Ελληνας παρὰ σφέων ἀναλαβεῖν. βωμούς τε καὶ ἀγάλματα καὶ νηοὺς θεοῖσι ἀπονεῖμαι σφέας πρώτους, καὶ ζῶα ἐν λίθοισι ἐγγλύψαι. καὶ τούτων μέν νιν τὰ πλέω ἔργῷ ἐδήλουν οἴτω γενόμενα. Βασιλεῦσαι δὲ πρῶτον Λἰγύπτον

ἀνθρώπων ἔλεγον Μήνα. ἐπὶ τούτου, πλην τοῦ Θηβαϊκοῦ νομοῦ, πᾶσαν Αἴγυπτον εἶναι ἔλος καὶ αὐτης εἶναι οὐδὲν ὑπερέχον τῶν νῦν ἔνερθε λίμνης της Μοίριος ἐοντων ἐς την ἀνάπλους ἀπὸ θαλάσσης ἐπτὰ ἡμερέων ἐστὶ δἀνὰ τὸν ποταμόν. Καὶ εὖ μοι ἐδόκεον λέγειν περὶ τῆς χώρης. δῆλα γὰρ δὴ καὶ μὴ προακούσαντι, ἰδόντι δὲ, δστις γε σύνεσιν ἔχει, ὅτι Αἴγυπτος, ἐς τὴν Ἔλληνες ναυτίλλονται, ἔστι Αὐγυπτίοισι ἐπίκτητός τε γῆ, καὶ δῶρον τοῦ ποταμοῦ καὶ τὰ κατύπερθε ἔτι τῆς λίμνης ταύτης, μέχρι τριῶν ἡμερέων πλόου, τῆς πέρι ἐκεῦνοι

εὐδὰν ἔτι τοιόνδε ἔλεγον, ἔστι δ' ἔτερον τοιοῦτον. Αὐγύπτου γὰρ φύσις τῆς χώρης ἐστὶ τοιήδε. Πρῶτα μέν προσπλέων, έτι καλ ήμέρης δρόμον απέχων από γης, κατείς καταπειρητηρίην, πηλόν τε ανοίσεις, και εν ενδεκα οργυιήσι έσεαι. τοῦτο μέν ἐπὶ τοσοῦτο δηλοῖ πρόχυσιν 6 της γης ἐοῦσαν. Αὐτης δὲ της Αἰγύπτου ἐστὶ μηκος τὸ παρά θάλασσαν, έξήκοντα σχοίνοι, κατά ήμέες διαιρέομεν είναι Αίγυπτον από τοῦ Πλινθινήτεω κόλπου μέχρι Σερβωνίδος λίμνης, παρ' ην τὸ Κάσιον δρος τείνει ταύτης ών άπο οι εξήκοντα σχοινοί είσι. δσοι μεν γαρ γεωπείναι είσι ανθρώπων, δργυιήσι μεμετρήκασι την χώρην δσοι δε ήσσον γεωπείναι, σταδίοισε οι δε πολλην έχουσι, παρασάγγησι οι δε άφθονον λίην, σχοίνοισι. δύναται δε ό μεν παρασάγγης τριήκοντα στάδια ό δε σχοίνος έκαστος, μέτρον έον Αίγύπτιον, έξήκοντα στάδια. ούτω αν είησαν Αιγύπτου στάδιοι έξακόσιοι καλ τρισχί-7 λιοι, τὸ παρὰ θάλασσαν. Ἐνθεῦτεν μὲν καὶ μέχρι Ήλιουπόλιος ές την μεσόγαιαν, έστι εὐρέα Αίγυπτος, έουσα πάσα ύπτίη τε και άνυδρος, και ίλύς. έστι δε όδος ές την Ηλιούπολιν ἀπὸ θαλάσσης ἄνω ἰόντι, παραπλησίη τὸ μῆκος τῆ ἐξ ᾿Αθηνέων ὁδῷ, τῆ ἀπὸ τῶν δυώδεκα θεών του βωμου φερούση ές τε Πίσαν και έπι τον νηδυ του Διός του 'Ολυμπίου. σμικρόν τι το διάφορον εύροι τις αν λογιζόμενος τών όδων τουτέων, το μη ίσας μήκος είναι, ου πλέον πεντεκαίδεκα σταδίων ή μεν γάρ ές Πίσαν εξ Αθηνέων, καταδεί πεντεκαίδεκα σταδίων, ώς μη είναι πεντακοσίων και χιλίων ή δε ες Ήλιούπολιν 8 επό θελάσσης, πληροί ές τον αριθμόν τοῦτον. 'Από δί

Ηλιουπόλιος ἄνω ἰόντι, στεινή έστι Αύγυπτος. τῆ μεν

γαρ, της 'Αραβίης δρος παρατέταται, φέρου απ' άρκτου πρός μεσαμβρίης τε καλ νότου, αίελ άνω τείνον ές την Ερυθρήν καλεομένην θάλασσαν εν τῷ αἰ λιθοτομίαι ένεισι, αί ες τας πυραμίδας κατατμηθείσαι τας εν Μέμφι. ταύτη μέν λήγον ανακάμπτει ές τα εξρηται το όρος τή δε αὐτὸ ἐωυτοῦ ἐστὶ μακρότατον, ὡς ἐγώ ἐπυνθανόμην, δύο μηνών αὐτὸ είναι της όδοῦ ἀπὸ ηοῦς πρὸς ἐσπέρην τὰ δε πρός την ηω, λιβανωτοφόρα αυτου τα τέρματα είναι. τούτο μέν νυν τὸ όρος τοιούτο έστι. Τὸ δὲ πρὸς Λιβύης της Αιγύπτου, δρος άλλο πέτρινον τείνει, εν τῷ αι πυραμίδες ένεισι, ψάμμο κατειλυμένον, τεταμένον τον αὐτον τρόπον τον και του Αραβίου τὰ προς μεσαμβρίην φέροντα. Τὸ ών δη από Ήλιουπόλιος, οὐκέτι πολλον χωρίον, ώς είναι Αιγύπτου άλλ' όσον τε ήμερέων τεσσέρων άναπλόου στεινή έστι Αίγυπτος έουσα. των δε ουρέων των εἰρημένων τὸ μεταξύ, πεδιὰς μὲν γῆ· στάδιοι δὲ μάλιστα έδόκεόν μοι είναι, τη στεινότατόν έστι, διηκοσίων οὐ πλείους, έκ τοῦ ᾿Αραβίου οὔρεος ἐς τὸ Λιβυκὸν καλεύμενον. το δε ενθεύτεν αυτις ευρέα Αίγυπτός εστι. Πέφυκε μέν νυν ή χώρη αυτη ουτω. 'Από δε 'Ηλιουπόλιος 9 ές Θήβας, έστι ανάπλοος εννέα ήμερέων στάδιοι δε τής όδοῦ, ἐξήκοντα καὶ ὀκτακόσιοι καὶ τετρακισχίλιοι, σχοίνων ένος και δηδώκοντα έόντων. ούτοι συντιθέμενοι οί στάδιοι Αὐγύπτου, τὸ μὲν παρὰ θάλασσαν, ήδη μοι καὶ πρότερον δεδήλωται ότι έξακοσίων τέ έστι σταδίων καί τρισχιλίων όσον δέ τι ἀπὸ θαλάσσης ές μεσόγαιαν μέχρι Θηβέων έστλ, σημανέω. στάδιοι γάρ είσι είκοσι καὶ έκατον καὶ έξακισχίλιοι. το δε από Θηβέων ες Έλεφαντίνην καλεομένην πόλιν, στάδιοι χίλιοι και οκτακόσιοί είσι.

Ταύτης ων της χώρης της είρημένης η πολλή, κατά-10 περ οι ίρες έλεγον, εδόκεε δε και αυτώ μοι είναι επίκτητος Αίγνττίοισι. των γάρ ουρέων των είρημένων των ύπερ Μέμφιν πόλιν κειμένων το μεταξύ εφαίνετο μοι είναι κοτε κόλπος θιλάσσης, ώσπερ γε τὰ περι Ίλιον και Τευθρανίην, και "Εφεσόν τε και Μαιάνδρου πεδίον ώστε είναι σμικρά ταῦτα μεγάλοισι συμβαλέειν. των

γάρ ταθτα τὰ χωρία προσχωσάντων ποταμών, ένὶ τών στομάτων του Νείλου, εόντος πενταστόμου, ουδείς αυτών πλήθεος πέρι ἄξιος συμβληθηναί έστι. είσι δε και άλλοι ποταμοί ού κατά τον Νείλον εόντες μεγάθεα, οί τινες έργα ἀποδεξάμενοι μεγάλα είσι των έγω φράσαι έχω οὐνόματα, καὶ ἄλλων, καὶ οὐκ ἥκιστα `Αχελώου Θς ρέων δι' 'Ακαρνανίης, και έξιεις ές θάλασσαν, των Έχινάδων 11 νήσων τὰς ἡμίσεας ἤδη ἤπειρον πεποίηκε. "Εστί δὲ τῆς Αραβίης χώρης, Αιγύπτου δε ου πρόσω, κόλπος θαλάσσης ἐσέχων ἐκ τῆς Ἐρυθρῆς καλεομένης θαλάσσης, μακρός ούτω δή τι και στεινός, ώς έρχομαι φράσων. μήκος μέν πλόου, αρξαμένω έκ μυχοῦ διεκπλώσαι ές την ευρέην θάλασσαν, ήμέραι άναισιμοῦνται τεσσεράκοντα, εἰρεσίη χρεωμένος εθρος δε, τη εθρύτατος έστι ο κόλπος, ημισυ ήμέρης πλόου. ρηχίη δ' εν αυτώ και άμπωτις ανά πασαν ήμέρην γίνεται. έτερον τοιούτον κόλπον καλ την Αίγυπτον δοκέω γενέσθαι κου τον μέν, έκ της βορηίης θαλάσσης κόλπον έσεχοντα έπλ Αίθιοπίης του δέ [Αράβιου, του έρχομαι λέξων,] έκ της νοτίης φέροντα έπι Συρίης σχεδον μέν άλληλοισι συντετραίνοντας τους μυχούς, όλιγον δέ τι παραλλάσσοντας της χώρης. εἰ ων δη ἐθελήσει εκτρέψαι τὸ ρέεθρον ὁ Νείλος ές τοῦτον τὸν Αράβιον κόλπον, τι μιν κωλύει ρέοντος τούτου εκχωσθήναι εντός γε δισμυρίων έτέων; έγω μεν γαρ ελπομαί γε καλ μυρίων έντος χωσθήναι αν. κου γε δή, έν τῷ προαναισιμωμένω χρόνφ πρότερου η έμε γενέσθαι, οὐκ αν χωσθείη κόλπος και πολλώ μέζων έτι τούτου, ύπο τοσούτου τε ποταμού 12 και ούτως έργατικού; Τὰ περὶ Αίγυπτον ων και τοίσι λέγουσι αὐτὰ πείθομαι, καὶ αὐτὸς οὕτω κάρτα δοκέω είναι, ίδων τε την Αίγυπτον προκειμένην της έχομένης γης, κογχύλιά τε φαινόμενα έπι τοισι ούρεσι, και άλμην έπανθέουσαν, ώστε καὶ τὰς πυραμίδας δηλέεσθαι καὶ ψάμμον μοῦνον Αίγύπτου όρος τοῦτο τὸ ὑπὲρ Μέμφιος προς δε, τη χώρη ούτε τη Αραβίη προσούρω έούση την Αίγυπτον προσεικέλην, ούτε τη Λιβύη, ου μήν οὐδὶ τῆ Συρίη, (τῆς γὰρ ᾿Αραβίης τὰ παρὰ θάλασσαν Σύριοι νέμονται,) άλλα μελάγγαιον τε και κατερρηγνυ-

μένην, ώστε εουσαν Ιλύν τε καλ πρόχυσιν εξ Αίθιοπίης

κατενηνειγμένην ύπο τοῦ ποταμοῦ. τὴν δὲ Λιβύην ἔδμεν ἐουθροτέρην τε γῆν, καὶ ὑποψαμμοτέρην τὴν δὲ ᾿Αραβ΄ην τε καὶ Συρίην ἀργιλωδεστέρην τε καὶ ὑπόπετρον εοῦσαν.

τοῦσαν.

"Ελεγον δὲ καὶ τόδε μοι μέγα τεκμήριον περὶ τῆς 13 χώρης ταύτης οἱ ἰρέες, ὡς ἐπὶ Μοίριος βασιλέος, ὅκως ἔλθοι ὁ ποταμὸς ἐπὶ ὀκτὼ πήχεας τὸ ἐλάχιστον, ἄρδεσκε Αἴγυπτον τὴν ἔνερθε Μέμφιος. καὶ Μοίρι οὕ κω ἡν ἔτεα εἰνακόσια τετελευτηκότι, ὅτε τῶν ἰρέων ταῦτα ἐγὰ ἡκουον. νῦν δὲ, ἢν μὴ ἐπ ἐκκαίδεκα ἡ πεντεκαίδεκα πήχεας ἀναβŷ τὸ ἐλάχιστον ὁ ποταμὸς, οὐκ ὑπερβαίνει ἐς τὴν χώρην. δοκέουσί τε μοι Αἰγυπτίων οἱ ἔνερθε τῆς λίμνης τῆς Μοίριος οἰκέοντες τὰ τε ἄλλα χωρία καὶ τὸ καλεόμενον Δέλτα, ἢν οὕτω ἡ χώρη αὕτη κατὰ λόγον ἐπιδιδοῦ ἐς ὕψος, καὶ τὸ ὁμοῖον ἀποδιδοῦ ἐς αὕξησιν, μὴ κατακλύζοντος αὐτὴν τοῦ Νείλου πείσεσθαι τὸν πάντα χρόνον τὰν ἐπίλουπον Αἰγύπτιοι. τὸ κοτε αὐτοὶ "Ελληνας ἔφασαν ες υψος, και το ομοιον αποοιοοι ες αυζησιν, μη κατακλυζοντος αὐτην τοῦ Nείλου πείσεσθαι τὸν πάντα χρόνον
τὸν ἐπίλοιπον Αἰγύπτιοι, τό κοτε αὐτοί Ελληνας ἐφασαν
πείσεσθαι. πυθόμενοι γὰρ ὡς ὕεται πᾶσα ἡ χώρη τῶν
Έλληνων, ἀλλ' οὐ ποταμοῖσι ἄρδεται, κατάπερ ἡ σφετέρη, ἔφασαν "Ελληνας ψευσθέντας κοτὲ ἐλπίδος με"γάλης, κακῶς πεινήσειν." τὸ δὲ ἔπος τοῦτο ἐθέλει
λέγειν, ὡς "εἰ μὴ ἐθελήσει σφι ὕειν ὁ θεὸς, ἀλλ' αὐχμῷ
"διαχρᾶσθαι, λιμῷ οἱ Ελληνες αἰρεθήσονται οὐ γὰρ
"δή σφι ἐστι ὕδατος οὐδεμία ἄλλη ἀποστροφὴ, ὅτι μὴ
"ἐκ τοῦ Διὸς μοῦνον." Καὶ ταῦτα μὲν ἐς Έλληνας 14
Λίγυπτίοισι ὀρθῶς ἔχοντα εἴρηται. φέρε δὲ νῦν, καὶ αὐτοῖσι Αἰγυπτίοισι ὡς ἔχει, φράσω. εἴ σφι θέλοι, ὡς καὶ
πρότερον εἶπον, ἡ χώρη ἡ ἔνερθε Μέμφιος (αὕτη γάρ ἐστι
ἡ ἀὐξανομένη) κατὰ λόγον τοῦ παροιχομένου χρόνου ἐς
ῦψος αὐξάνεσθαι, ἄλλο τι ἡ οἱ ταύτη οἰκέοντες Αἰγυπτίων πεινήσουσι; εἰ μήτε γε ὕσεταί σφι ἡ χώρη, μήτε
ὑ ποταμὸς οἶός τ' ἔσται ἐς τὰς ἀρούρας ὑπερβαίνειν. Ή
γὰρ δὴ νῦν γε οὖτοι ἀπονητότατα καρπὸν κομίζονται
ἐκ γῆς, τῶν τε ἄλλων ἀνθρώπων ἀπάντων, καὶ τῶν λοιπῶν Αἰγιπτίων οἱ οὖτε ἀρότρῳ ἀναρρηγυίντες αὔλακας
ἔχουσι πόνους, οὖτε σκάλλοντες, οὖτε ἄλλο ἐργαζόμενοι
οὐδὲν τῶν ὧλλοι ἄνθρωποι περὶ λήῖον πονέουσι: ἀλλ'
ἐπεάν σφι ὁ ποταμὸς αὐτόματος ἐπελθών ἄρση τὰς ἀρούρας, άρσας δε ἀπολείπη ὀπίσω, τότε σπείρας έκαστος την έωυτοῦ ἄρουραν, ἐσβάλλει ἐς αὐτην ὕς. ἐπεὰν δε καταπατήση τῆσι ὑσὶ τὸ σπέρμα, ἄμητον τὸ ἀπὸ τούτου μένει. ἀποδινήσας δε τῆσι ὑσὶ τὸν σῖτον, οὕτω κομίζεται.

Εί Δυ βουλόμεθα γυώμησι τησι Ἰώνων χράσθαι τὰ περλ Αίγυπτον, οί φασι το Δέλτα μοῦνον είναι Αίγυπτον. από Περσέος καλεομένης σκοπιής λέγοντες το παρά θάλασσαν είναι αὐτῆς μέχρι Ταριχηϊών τών Πηλουσιακών, τη δη τεσσεράκοντά είσι σχοινοι το δε από θαλάσσης λεγόντων ες μεσόγαιαν τείνειν αὐτὴν μέχρι Κερκασώρου πόλιος, κατ' ῆν σχίζεται ὁ Νείλος, ες τε Πηλούσιον ρέων καί ές Κάνωβον τα δε άλλα λεγόντων της Αιγύπτου, τα μέν Λιβύης, τὰ δὲ 'Αραβίης είναι' ἀποδεικυύοιμεν αν, τούτφ τῷ λόγφ χρεώμενοι, Αίγυπτίοισι οὐκ ἐοῦσαν πρότερον χώρην. ήδη γάρ σφι τό γε Δέλτα, ώς αὐτοὶ λέγουσι Αιγύπτιοι, και έμοι δοκέει, έστι κατάρρυτον τε καί νουστί, ώς λόγω είπειν, αναπεφηνός. εί τοίνυν σφι χώρη γε μηδεμία ύπηρχε, τι περιειργάζοντο δοκέοντες πρώτοι ανθρώπων γεγονέναι; οὐδε έδει σφέας ες διάπειραν των παιδίων ιέναι, τίνα γλώσσαν πρώτην απήσουσι. Αλλ' οὖτε Αὶ υπτίους δοκέω ἄμα τῷ Δέλτα τῷ ὑπ' Τώνων καλεομένω γενέσθαι, αἰεί τε είναι, έξ οὐ ἀνθρώπων γένος έγένετο προϊούσης δε τής χώρης, πολλούς μεν τους υπολειπομένους αυτών γενέσθαι, πολλούς δε τους ύποκαταβαίνοντας. τὸ δ' ών πάλαι αι Θηβαι, Αίγυπτος έκαλέστο της το περίμετρον στάδιοί είσι είκοσι καί 16 έκατον καὶ έξακισχίλιοι. Εί ων ήμεις όρθως περὶ αὐτών ηινώσκομεν, Ίωνες οὐκ εὖ φρουέουσι περὶ Αἰγύπτου.
εἰ δὲ ὀρθή ἐστι ἡ τῶν Ἰώνων γνώμη, Ἑλληνάς τε καὶ αὐτοὺς Ίωνας ἀποδείκνυμι οὺκ ἐπισταμένους λογίζεσθαι. οί φασι τρία μόρια είναι γην πασαν, Ευρώπην τε καὶ Ασίην και Λιβυην. τέταρτον γαρ δή σφεας δεί προσλογίζεσθαι, Αιγύπτου το Δέλτα· εἰ μή τι γέ έστι τῆς Ασίης, μήτε τῆς Λιβύης. οὐ γὰρ δὴ ὁ Νεῖλός γέ έστι, κατά τουτου του λόγου, ό την Ασίην ουρίζων της Λιβύης τοῦ Δέλτα δὲ τούτου κατὰ τὸ οξὺ περιρρήγυυται ὁ Νείλος, ὅστε ἐν τῷ μεταξὺ Ασίης τε καὶ Λιβίης γί-

Καὶ τὴν μὲν Ἰώνων γνώμην ἀπίεμεν ἡμεῖς δὲ ώδε 17 καλ περλ τούτων λέγομεν. Αίγυπτον μέν πάσαν είναι ταύτην την ύπ' Αιγυπτίων οικεομένην, κατάπερ Κιλικίην τὴν ὑπὸ Κιλίκων, καὶ ᾿Ασσυρίην τὴν ὑπὸ ἸΑσσυρίων. οὔρισμα δὲ ᾿Ασίη καὶ Λιβύη οἴδαμεν οὐδὲν ἐὸν ὀρθῷ λόγω, εἰ μὴ τοὺς Αἰγυπτίων οὔρους. εἰ δὲ τῷ ὑπ' Ἑλλήνων νενομισμένω χρησόμεθα, νομιοθμεν Λίγυπτον πασαν, αρξαμένην από Καταδούπων τε και Έλεφαντίνης πόλιος, δίχα διαιρέεσθαι, καλ αμφοτέρων τῶν ἐπωνυμιέων έχεσθαί τὰ μεν γὰρ αὐτης είναι της Λιβύης τὰ δὲ, τῆς Ασίης. ὁ γὰρ δὴ Νείλος ἀρξάμενος ἐκ τῶν Καταδούπων, ρέει, μέσην Αίγυπτον σχίζων, ές θάλασσαν. μέχρι μέν νυν Κερκασώρου πόλιος ρέει είς έων ο Νείλος τό δε από ταύτης της πόλιος, σχίζεται τριφασίας έδούς καὶ ή μὲν πρὸς ἡῶ τρέπεται, τὸ καλέεται Πηλούσιον στόμα ή δε ετέρη των όδων πρός εσπέρην έχει τουτο δὲ Κανωβικὸν στόμα κέκληται. ἡ δὲ δὴ ἰθία τῶν ὁδῶν τῷ Νείλω ἐστὶ ἥδε ἄνωθεν φερόμενος, ἐς τὸ ὀξὺ τοῦ Δέλτα απικνέεται το δε από τούτου, σχίζων μέσον το Δέλτα, ες θάλασσαν εξίει, οίτε ελαχίστην μοίρην τοῦ ύδατος παρεχόμενος ταύτη, ούτε ηκιστα ούνομαστήν το καλέεται Σεβεννυτικόν στομα. έστι δὲ καὶ έτερα διφάσια στόματα, από τοῦ Σεβεννυτικοῦ αποσχισθέντα, φέροντα èς θάλασσαν· τοῦσι οὐνόματα κέεται τάδε, τῷ μὲν Σαῖτικὸν αὐτῶν, τῷ δὲ, Μενδήσιον. τὸ δὲ Βολβίτινον στόμα καλ τὸ Βουκολικὸν οὐκ ἰθαγενέα στόματά ἐστι, ἀλλ' δρυκτά.

Μαρτυρέει δέ μοι τῆ γνώμη, ὅτι τοσαύτη ἐστὶ Αἴγυ-18
πτος ὅσην τινὰ ἐγὰ ἀποδείκνυμι τῷ λόγο, καὶ τὸ Ἦμωνος
χρηστήριον γενόμενον τὸ ἐγὰ τῆς ἐμεωυτοῦ γνώμης
ὕστερον περὶ Αἴγυπτον ἐπυθόμην. οἱ γὰρ δὴ ἐκ Μαρέης
τε πόλιος καὶ "Απιος, οἰκέοντες Αἰγύπτου τὰ πρόσουρα
Λιβύη, αὐτοί τε δοκέοντες εἶναι Λίβυες, καὶ οὐκ Αἰγύπτιοι, καὶ ἀχθόμενοι τῆ περὶ τὰ ἱρὰ θρησκίη, βουλόμενοι
θηλέων βοῶν μὴ ἔργεσθαι, ἔπεμψαν ἐς "Αμμωνα, φάμενοι
" οὐδὲν σφίσι τε καὶ Αἰγυπτίοισι κοινὸν εἶναι οἰκέειν τε
" γὰρ ἔξω τοῦ Δέλτα, καὶ οὐκ ὁμολογέειν αὐτοῦσι βούλε" σθαί τε πάντων σφίσι ἐξεῖναι γεύεσθαι." ὁ δὲ θεός

σφεας οὐκ ἔα ποιέειν ταῦτα, φὰς " Αἴγυπτον εἶναι ταύ-"την τὴν ὁ Νεῖλος ἐπιὼν ἄρδει· καὶ Αἰγυπτίους εἶναι "τούτους, οἱ ἔνερθε Ἐλεφαντίνης πόλιος οἰκέοντες, ἀπὸ 19 "τοῦ ποταμοῦ τούτου πίνουσι." οῦτω σφι ταῦτα ἐχρήσθη. ἐπέρχεται δὲ ὁ Νεῖλος, ἐπεὰν πληθύη, οὐ μόνον τὸ Δέλτα, ἀλλὰ καὶ τοῦ Λιβυκοῦ τε λεγομένου χώρου εἶναι, καὶ τοῦ 'Αραβίου, ἐνιαχῆ καὶ ἐπὶ δύο ἡμερέων ἐκατέρωθι

όδου, καλ πλεύν έτι τούτου, καλ έλασσου. Του ποταμού δε φύσιος πέρι, ούτε τι των ίρέων, ούτε

άλλου ουδενός παραλαβείν εδυνάσθην. πρόθυμος δε εα τάδε παρ' αιτών πυθέσθαι, δ τι κατέρχεται μεν ό Νείλος πληθύων, από τροπέων των θερινέων αρξάμενος, επί έκατον ήμέρας πελάσας δ' ές τον αριθμον τουτέων των ήμερέων, οπίσω απέρχεται απολείπων το ρέεθρον ωστε βραχύς τὸν χειμώνα απαντα διατελέει ἐών, μέχρι οῦ αὐτις τροπέων των θερινέων. τούτων ὧν πέρι οὺδενὸς ουδεν οίος τ' εγενόμην παραλαβείν παρά των Αίγυπτίων, ίστορέων αὐτοὺς ήντινα δύναμιν έχει δ Νείλος τὰ ἔμπαλιν πεφυκέναι των άλλων ποταμών. ταθτά τε δή τα λελεγμένα βουλόμενος είδεναι, ίστόρεον καί δ τι αύρας άπο-20 πνεούσας μοῦνος ποταμών πάντων οὐ παρέχεται. 'Αλλά Έλλήνων μέν τινες, επίσημοι βουλόμενοι γενέσθαι σοφίην, έλεξαν περί του ύδατος τούτου τριφασίας όδούς τών τὰς μέν δύο τών όδων οὐδ' ἀξιώ μνησθήναι, εἰ μή δσου σημήναι βουλόμενος μοῦνον. τῶν ἡ ἐτέρη μὲν λέγει τους ετησίας ανέμους είναι αιτίους πληθύειν τον ποταμόν, κωλύουτας ές θάλασσαν έκρέειν του Νείλου. πολλάκις δὲ ἐτησίαι μὲν οὐκ ὧν ἔπνευσαν, ὁ δὲ Νεῖλος τώυτὸ ἐργάζεται. πρός δὲ, εἰ ἐτησίαι αἴτιοι ήσαν, χρῆν καὶ τοὺς άλλους ποταμούς, δσοι τοίσι έτησίησι άντίοι ρέουσι, όμοίως πάσχειν καὶ κατὰ τὰ αυτὰ τῷ Νείλφ· καὶ μάλλον έτι τοσούτω, δσω ελάσσονες εόντες, ασθενέστερα τα ρεύματα παρέχονται. είσι δε πολλοι μεν εν τη Συρίη ποταμολ, πολλολ δὲ ἐν τῷ Λιβύη, οι οὐδὲν τοιοῦτο πά-21 σχουσι οἰόν τι καλ ὁ Νείλος. Ἡ δ' ἐτέρη ἀνεπιστημο-

21 σχουσι οίδυ τι καλ δ Νεΐλος. `Η δ΄ ετέρη άνεπιστημονεστέρη μέν έστι τῆς λελεγμένης, λόγφ δὲ εἰπεῖν θωυμασιωτέρη ἡ λέγει ἀπὸ τοῦ 'Ωκεανοῦ ῥέοντα αὐτὸν ταῦτα μηχανᾶσθαι, τὸν δ΄ 'Ωκεανὸν γῆν πέρι πᾶσαν ρέειν. ΄Η δε τρίτη των όδων, πολλον επιεικεστάτη 22 έουσα, μάλιστα έψευσται. λέγει γὰρ δὴ ουδ' αὐτὴ ου-ιὲν, φαμένη τὸν Νείλον ρέειν ἀπὸ τηκομένης χιόνος δς ρέει μεν έκ Λιβύης δια μέσων Αιθιόπων, έκδιδοι δε ές Αύγυπτου. κώς ών δητα ρέοι αν από χιόνος, από των θερμοτάτων [τόπων] ρέων ές τὰ ψυχρότερα; τῶν τὰ πολλά έστι ανδρί γε λογίζεσθαι τοιούτων πέρι οίω τε έόντι, ώς ουδε εικός από χιόνος μιν ρέειν. πρώτον μεν καλ μέγιστον μαρτύριον οί ανεμοι παρέχονται, πνέοντες από των χωρίων τουτέων θερμοί. δεύτερον δè, ὅτι ἄνομβρος ή χώρη και ακρύσταλλος διατελέει έοῦσα ἐπὶ δὲ χιόνι πεσούση, πασα ανάγκη έστι ύσαι εν πέντε ήμερησι ωστε εί έχιονιζε, υετο αν ταυτα τα χωρία. τρίτα δε, οι ανθρωποι ύπο του καύματος μέλανες εόντες. ἰκτινοι δε και γελιδόνες δι έτεος εόντες ουκ απολείπουσι γερανοι δέ φεύγουσαι τὸν χειμώνα τὸν ἐν τῆ Σκυθική χώρη γινόμενον, φοιτέωσι ές χειμασίην ές τους τόπους τουτους εἰ τοίνυν έχιόνιζε καὶ όσονῶν ταύτην τὴν χώρην, δί ής τε ρέει καί έκ της άρχεται ρέων ο Νείλος, ήν αν τούτων ουδέν, ως ή ανάγκη ελέγχει. Ο δε περί του 23 Ωκεανοῦ λέξας, ἐς ἀφανὲς τὸν μῦθον ἀνενείκας, οὐκ ἔχει ἔλεγχον. οὐ γάρ τινα ἔγωγε οίδα ποταμὸν `Ωκεανὸν εόντα· "Ομηρον δε, ή τινα τῶν πρότερον γενομένων ποιη-τέων, δοκέω τουνομα ευρόντα ἐς τὴν ποίησιν ἐσενείκα-

σθαί.
Εἰ δὲ δεῖ μεμψάμενον γνώμας τὰς προκειμένας, αὐτὸν 24 περὶ τῶν ἀφανέων γνώμην ἀποδέξασθαι, φράσω διότι μοι δοκέει πληθύεσθαι ὁ Νεῖλος τοῦ θέρεος. τὴν χειμερινὴν ὅρην ἀπελαυνόμενος ὁ ἥλιος ἐκ τῆς ἀρχαίης διεξόδου ὑπὸ τῶν χειμώνων, ἔρχεται τῆς Λιβύης τὰ ἄνω. ὡς μέν νυν ἐν ἐλαχίστω δηλώσαι, πῶν εἴρηται· τῆς γὰρ ἀν ἀγχοτάτω ἢ χώρης οὐτος ὁ θεὸς, καὶ κατὰ ἢν τινα, ταὐτην οἰκὸς διψῆν τε ὐδάτων μάλιστα, καὶ τὰ ἐγχώρια ρεύματα μαραίνεσθαι τῶν ποταμῶν. ʿΩς δὲ 25 τα πλέονι λόγω δηλώσαι, ὧδε ἔχει. διεξιών τῆς Λιβύης τὰ ἄνω ὁ ῆλιος, τάδε ποιέει· ἄτε διὰ παντὸς τοῦ χρόνου κιθρίου τε ἐόντος τοῦ ἠέρος τοῦ κατὰ ταῦτα τὰ χωρία, καὶ ἀλεεινῆς τῆς χώρης ἐούσης, οὐκ ἐόντων ἀνέμων ψυ-

χρών, διεξιών ποιέει οδόν περ καλ το θέρος έωθε ποιέειν, ίτων το μέσον του ουρανου. έλκει γαρ επ' έωυτον το υδωρ ελκύσας δε, απωθέει ες τα τινο χωρία υπολαμβάνοντες δε οι άνεμοι, και διασκιδνάντες, τήκουσι και είσι οικότως οί ἀπὸ ταύτης της χώρης πνέοντες, ὅ τε νότος, καὶ ὁ λὶψ, ανέμων πολλον τών πάντων θετώτατοι. δοκέει δέ μοι ουδε παν το ύδωρ το επέτειον εκάστοτε αποπέμπεσθαι τοῦ Νείλου ὁ ηλιος, ἀλλὰ καὶ ὑπολείπεσθαι περί ἐωυτόν. πρηϋνομένου δέ τοῦ χειμώνος, ἀπέρχεται ὁ ήλιος ἐς μέσον τον ουρανον οπίσω και το ενθεύτεν ήδη ομοίως από πάντων έλκει των ποταμών. τέως δε οί μεν, ομβρίου ύδατος συμμισγομένου πολλοῦ αὐτοῖσι, ἄτε ύομένης τε της χώρης και κεχαραδρωμένης, ρέουσι μεγάλοι του δέ θέρεος, τών τε ομβρων επιλειπόντων αυτούς, και ύπο τοῦ ήλίου ελκόμενοι, ασθενέες είσι ο δε Νείλος εων ανομ-βρος, ελκόμενος δε ύπο του ήλίου, μούνος ποταμών τουτον του χρόνον οἰκότως αὐτὸς έωυτοῦ ρέει πολλώ ύποδεέστερος ή του θέρεος τότε μεν γαρ μετά πάντων των ύδάτων ίσον έλκεται, του δε χειμώνα, μοῦνος πιέζεται. 26 ούτω τον ήλιον νενόμικα τούτων αίτιον είναι. Αίτιος δε ώυτος ούτος, κατά γνώμην την έμην, και τον ήέρα ξηρον τὸν ταύτη είναι, διακαίων τὴν διέξοδον αὐτῷ οὐτω τῆς Λιβύης τὰ ἄνω θέρος αἰεὶ κατέχει. Εἰ δὲ ή στάσις ήλλακτο των ώρέων, καλ τοῦ οὐρανοῦ τῆ μεν νῦν ὁ βορέης τε καλ ο χειμών έστασι, ταύτη μέν του νότου ήν ή στάσις καλ της μεσαμβρίης, τη δε ο νότος νυν έστηκε, ταύτη δε ο βορέης εί ταῦτα ούτω είχε, ὁ ήλιος αν απελαυνόμενος ἐκ μέσου τοῦ οὐρανοῦ ὑπὸ τοῦ χειμώνος καὶ τοῦ βορέω, ἤιε αν τα ανω της Ευρώπης, κατάπερ νῦν της Λιβύης έρχεται. διεξιόντα δ' άν μιν διά πάσης Ευρώπης, έλπομαι ποιέειν αν τον Ίστρον τα περ νθν έργαζεται τον Νείλον. 27 Της αθρης δε πέρι, ότι οὐκ ἀποπνέει, τήνδε ἔχω γνώμην, ώς κάρτα από θερμών χωρέων ούκ οίκος έστι ούδεν άποπνέειν αύρη δε από ψυχρού τινος φιλέει πνέειν.

3 Ταῦτα μέν νυν ἔστω ὡς ἔστι τε καὶ ὡς ἀρχὴν ἐγένετο. Τοῦ δὲ Νείλου τὰς πηγὰς οὕτε Αἰγυπτίων, οὕτε Λιβύων, οὕτε Ἑλλήνων τῶν ἐμοὶ ἀπικομένων ἐς λόγους, οὐδεὶς ὑπέσχετο εἰδέναι, εἰ μὴ ἐν Αἰγύπτφ ἐν Ζάῖ πόλι ὁ γραμ-

ματιστής των ίρων χρημάτων τής Αθηναίης. οὐτος δ' έμοι γε παίζειν εδόκεε, φάμενος είδεναι άτρεκέως. έλεγε δὲ ώδε "Είναι δύο ούρεα ἐς ὀξὸ τὰς κορυφὰς ἀπυγμένα, "μεταξύ Συήνης τε πόλιος κείμενα της Θηβαίδος, καλ "Ελεφαντίνης οὐνόματα δὲ είναι τοῖσι οὔρεσι, τῷ μὲν, "Κρώφι, τῷ δὲ, Μώφι. τὰς ὧν δὴ πηγὰς τοῦ Νείλου, " ἐούσας ἀβύσσους, ἐκ τοῦ μέσου τῶν οὐρέων τούτων ρέειν" καὶ τὸ μὲν ῆμισυ τοῦ ὕδατος, ἐπ' Αἰγύπτου ρέειν καὶ "πρὸς βορέην ἄνεμον τὸ δ' ἔτερον ῆμισυ, ἐπὶ Αἰθιοπίης "τε καλ νότου. ώς δὲ ἄβυσσοί εἰσι αἱ πηγαλ, ἐς διάπειραν " έφη τούτου Ψαμμίτιχου Αιγύπτου βασιλέα απικέσθαι. " πολλέων γὰρ αὐτὸν χίλιάδων ὀργυιέων πλεξάμενον κάλον, "κατείναι ταύτη, καί οὐκ έξικέσθαι ές βυσσόν." Οὕτω μέν δή δ γραμματιστής, εί άρα ταθτα γενόμενα έλεγε, απέφαινε, ως έμε κατανοέειν δίνας τινάς ταύτη εούσας ισχυράς και παλιρροίην οία δὲ ἐμβάλλοντος τοῦ εδατος τοΐσι ούρεσι, μη δύνασθαι κατιεμένην καταπειρητηρίην ές βυσσον ιέναι. "Αλλου δε ουδενός ουδεν εδυνάμην πυ-29 θέσθαι. άλλα τοσόνδε μεν άλλο επί μακρότατον επυθόμην, μέχρι μεν 'Ελεφαντίνης πόλιος αὐτόπτης ελθών, τὸ δ' ἀπό τούτου, ἀκοῆ ήδη ἰστορέων. 'Από Ελεφαντίνης πόλιος ανω ιόντι, αναντές έστι χωρίον ταύτη ων δει τὸ πλοιον διαδήσαντας αμφοτέρωθεν, κατάπερ βουν, πορεύεσθαι ην δε απορραγή, το πλοίον οίχεται φερόμενον ύπο ισχύος του ρόου. το δε χωρίον τούτο έστι έπι ήμέρας τέσσερας πλόος σκολιός δὲ ταύτη, κατάπερ ὁ Μαίανδρος, έστι ο Νείλος. σχοίνοι δε δυώδεκα είσι ούτοι, τους δεί τούτω τῷ τρόπω διεκπλώσαι. καὶ ἔπειτα ἀπίζεαι ἐς πεδίου λείου, ἐν τῷ νῆσον περιρρέει ὁ Νείλος Ταχομινώ ούνομα αυτή έστι. οἰκέουσι δὲ τὰ ἀπὸ Ἐλεφαντίνης άνω Λίθίσπες ήδη, και της νήσου τὸ ημισυ τὸ δὲ ημισυ, Αίγύπτιοι. ἔχεται δὲ τῆς νήσου λίμνη μεγάλη, τὴν πέριξ νομάδες Αίθίσπες νέμονται την διεκπλώσας, ές τοῦ Νείλου το ρέεθρον ήξεις, το ές την λίμνην ταύτην εκδιδοί. καὶ ἐπειτα ἀποβὰς, παρὰ τὸν ποταμὸν ὁδοιπορίην ποι-ήσεαι ἡμερέων τεσσερακοντα σκόπελοί τε γὰρ ἐν τῷ Νείλω όξες ἀνέχουσι, και χοιράδες πολλαί είσι, δι' ών οὐκ ολά τέ έστι πλέειν. διεξελθών δὲ ἐν τῆσι τεσσε-

ράκοντα ήμέρησι τοῦτο τὸ χωρίον, αὖτις ἐς ἔτερον πλοῖο έμβας, δυώδεκα ήμέρας πλεύσεαι και έπειτα ήξεις έ πόλιν μεγάλην, τῆ οὐνομά ἐστι Μερόη. λέγεται δὲ αὐτι ή πόλις είναι μητρόπολις των άλλων Αίθιόπων. οί δ' έ ταύτη Δία θεών και Διόνυσον μούνους σέβονται, τούτου τε μεγάλως τιμώσι καί σφι μαντήτον Διός κατέστηκε στρατεύονται δ' έπεάν σφεας ο θεός ούτος κελεύη δια 30 θεσπισμάτων καλ, τη αν κελεύη, ἐκείσε. ᾿Απὸ δὲ ταύτη τής πόλιος πλέων, εν ἴσω χρόνω άλλω ήξεις ες του Αυτομόλους, εν ὅσω περ εξ Ελεφαντίνης ήλθες ες τη μητρόπολιν την Αίθιόπων. τοισι δε Αυτομόλοισι του τοισι ούνομά έστι 'Ασμάχ' δύναται δὲ τοῦτο τὸ ἔπος κατά την Έλληνων γλώσσαν, οί έξ άριστερης χειρός παριστά μενοι βασιλέι. ἀπέστησαν δε αυται τέσσερες και είκοσ μυριάδες Αιγυπτίων των μαχίμων ές τους Αιθίοπας τού τους, δι' αλτίην τοιήνδε. έπί Ψαμμιτίχου βασιλέος φυ λακαί κατέστασαν έν τε Έλεφαντίνη πόλι προς Αίθιόπων καὶ ἐν Δάφνησι τῆσι Πηλουσίησι άλλη δὲ πρὸς ᾿Αραβίωι τε και Σύρων, και έν Μαρέη πρὸς Λιβύης άλλη. έτι δέ επ' έμεθ και Περσέων κατά ταυτά αι φυλακαι έχουσι, ώς καὶ ἐπὶ Ψαμμιτίχου ήσαν καὶ γὰρ ἐν Ἐλεφαντίνη Πέρσαι φρουρέουσι, και εν Δάφνησι. τους ων δή Αιγυπτίους τρία έτεα φρουρήσαντας απέλυε ούδελς της φρουρής οί δέ, βουλευσάμενοι καλ κοινώ λόγω χρησάμενοι, πάντες ἀπό του Ψαμμιτίχου ἀποστάντες, η ισαν ές Αίθιοπίην. Ψαμμίτιχος δε πυθόμενος, εδίωκε. ώς δε κατέλαβε, εδέετο, πολλά λέγων, καί σφεας θεούς πατρώους απολιπείν οὐκ έα, και τέκνα, και γυναικας. των δέ τινα λέγεται δείξαντα τὸ αἰδοῖον εἰπεῖν "ἔνθα ᾶν τοῦτο ἢ, ἔσεσθαι αὐτοῖσι "ἐνθαῦτα καὶ τέκνα καὶ γυναῖκας." Οὖτοι ἐπεί τε ἐς Αίθιοπίην ἀπίκοντο, διδούσι σφέας αὐτούς τῷ Αἰθιόπων βασιλέι. ὁ δέ σφεας τώδε αντιδωρέεται. ησάν οι διάφοροί τινες γεγονότες των Αιθιόπων τούτους εκέλευε έξελόντας, την έκείνων γην οἰκέειν. τούτων δε εσοικισθέντων ες τους Αίθίοπας, ήμερώτεροι γεγόνασι Αίθίοπες, ήθεα μαθόντες Αλγύπτια.

Μέγρι μέν νυν τεσσέρων μηνών πλόου καὶ όδοῦ γινώσκεται ὁ Νείλος, πάρεξ τοῦ ἐν Αἰγύπτω ρεύματος. τοσ-

οῦτοι γὰρ συμβαλλομένφ μῆνες εὐρίσκονται ἀναισιμού-μενοι ἐξ Ἐλεφαντίνης πορευομένφ ἐς τοὺς Αὐτομόλους τούτους. ῥέει δὲ ἀπὸ ἐσπέρης τε καὶ ἡλίου δυσμέων. Τὸ δὲ ἀπὸ τοῦδε, οὐδεὶς ἔχει σαφέως φράσαι ἐρῆμος γάρ ἐστι ἡ χώρη αὖτη ὑπὸ καὐματος. ᾿Αλλὰ τάδε μὲν ἤκουσα 32 ανδρών Κυρηναίων, φαμένων έλθειν τε έπι τό Αμμωνος χρηστήριου, και απικέσθαι ές λόγους Έτεάρχο το Αμμωνίων βασιλέι και κως εκ λόγων άλλων άπικέσθαι ες λέσχην περί τοῦ Νείλου, ώς οὐδείς αὐτοῦ οίδε τὰς πηγάς καὶ τὸν Ἐτέαρχον φάναι έλθεῖν κοτε παρ' αὐτὸν Νασαμώνας ἄνδρας. το δε έθνος τοῦτό έστι μεν Λιβυκόν, νέμεται δε την Σύρτιν τε και την προς ηῶ χώρην τῆς Σύρτιος ούκ έπι πολλόν. ἀπικομένους δὲ τους Νασαμώνας, και είρωτεωμένους εί τι έχουσι πλέον λέγειν περί των ερήμων της Λιβύης, φάναι, παρά σφίσι γενέσθαι ανδρών δυναστέων παίδας ύβριστάς τους άλλα τε μηχανασθαι ανδρωθέντας περισσά, και δή και αποκληρώσαι πέντε έωυτων, όψομένους τὰ έρημα της Λιβύης, καὶ εἴ τι πλέον ίδοιεν των τὰ μακρότατα ἰδομένων. (Τῆς γὰρ Λιβύης τὰ μὲν κατὰ τὴν βορηίην θάλασσαν, ἀπ' Αίγύπτου ἀρξάμενοι μέχρι Σολόεντος ἄκρης, ή τελευτα τη τής Λιβύης, παρήκουσι παρά πάσαν Λίβυες, και Λιβύων έθνεα πολλά, πλήν δσον Ελληνες και Φοίνικες έχουσι. τα δε ύπερ θαλάσσης τε και των επι θάλασσαν κατηκόντων ανθρώπων, τὰ κατύπερθε θηριώδης έστι ή Λιβύη. τὰ δὲ κατύπερθε τῆς θηριώδεος, ψάμμος τέ έστι, καὶ άνυδρος δεινώς, και έρημος πάντων.) "Έπει ων τούς "νεηνίας αποπεμπομένους ύπο των ήλικων, εδασί τε καί "σιτίοισι εὐ έξηρτυμένους, ίέναι τὰ πρώτα μὲν διὰ τῆς "οίκεομένης ταύτην δε διεξελθόντας, ες την θηριώδεα " ἀπικέσθαι εκ δε ταύτης, την ερήμου διεξιέναι, την όδου "ποιευμένους πρός ζέφυρον άνεμον" διεξελθόντας δε χώρον "πολλον ψαμμώδεα, και έν πολλησι ήμέρησι, ιδέιν δή "κοτε δένδρεα εν πεδίω πεφυκότα καί σφεας προσελ-" θόντας, απτεσθαι τοῦ ἐπεόντος ἐπὶ τῶν δενδρέων καρποῦ. " άπτομένοισι δέ σφι έπελθεῖν ἄνδρας μικρούς, μετρίων " έλιτσσονας ἀνδρών, λαβόντας δὲ ἄγειν σφέας φωνής δὲ "ούτε τι της εκείνων τους Νασαμώνας γινώσκειν, ούτε

" τους άγοντας των Νασαμώνων. άγειν τε δή αὐτούς δί " ελέων μεγίστων, και διεξελθόντας ταῦτα, απικέσθαι ές "πόλιν, εν τη απαντας είναι τοισι άγουσι το μέγαθος " ίσους, χρώμα δὲ μέλανας. παρά δὲ τὴν πόλιν ρέειν "ποταμόν μέγαν ρέειν δὲ ἀπὸ ἐσπέρης αὐτὸν πρὸς ῆλιον 88 " ανατέλλοντα φαίνεσθαι δε ζν αυτώ κροκοδείλους." Ο μέν δή τοῦ 'Αμμωνίου 'Ετεάρχου λόγος ές τοῦτό μοι δεδηλώσθω πλήν ότι " απονοστήσαι τε έφασκε τους Να-" σαμώνας, ώς οι Κυρηναίοι έλεγον και ές τους ούτοι άπί-"κουτο ανθρώπους, γόητας είναι πάντας." Του δε δή ποταμόν τούτον του παραρρέοντα και Έτέαρχος συνεβάλλετο είναι τὸν Νείλον και δη και ὁ λόγος ούτω αίρέει. ρέει γάρ έκ Λιβύης ὁ Νείλος, και μέσην τάμνων Λιβύην καλ (ώς εγώ συμβάλλομαι, τοίσι εμφανέσι τὰ μή γινωσκόμενα τεκμαιρόμενος) τῷ Ίστρο έκ τῶν ἴσων μέτρων όρμαται. Ίστρος τε γαρ ποταμός αρξάμενος έκ Κελτών καλ Πυρήνης πόλιος, ρέει μέσην σχίζων την Ευρώπην. οι δε Κελτοί είσι έξω Ήρακλητων στηλέων όμουρέουσι δε Κυνησίοισι, οδ έσχατοι πρός δυσμέων οικέουσι των έν τη Ευρώπη κατοικημένων. τελευτά δε δ "Ιστρος, ες θάλασσαν βέων την τοθ Ευξείνου πόντου διά πάσης Ευρώπης, τῆ Ἱστρίην οἱ Μιλησίων οἰκέουσι ἄπ-84 οικοι. Ὁ μὲν δὴ Ἱστρος, ρέει γὰρ δὶ οἰκευμένης, πρὸς πολλών γινώσκεται περί δε των του Νείλου πηγέων ουδείς έχει λέγειν ἀοίκητός τε γάρ έστι καὶ ἐρῆμος ή Λιβύη, δι' ής ρέει. περί δὲ τοῦ ρεύματος αὐτοῦ, ἐπ' ὅσον μακρότατον ίστορεθντα ην εξικέσθαι, είρηται. εκδιδοί δε ές Αίγυπτου. ή δε Αίγυπτος της δρεινής Κελικίης μάλιστά κη αντίη κέεται ένθευτεν δέ, ές Σινώπην την έν τώ Ευξείνο πόντο πέντε ήμερέων ίθεια όδὸς ευζώνο ανδρί ή δε Σινώπη τῷ "Ιστρφ ἐκδιδόντι ἐς θάλασσαν αντίον κέεται. ούτω του Νείλου δοκέω δια πάσης της Λιβύης διεξιόντα έξισουσθαι τῷ Ίστρο. Νείλου μέν νυν πέρι τοσαύτα εἰρήσθω.

Ερχομαι δε περι Αιγύπτου μηκυνέων τον λόγον, δτι πλειστα θωυμάσια έχει ή άλλη πάσα χώρη, και έργα λόγου μέζω παρέχεται προς πάσαν χώρην τούτων είνεκο πλέω περι αὐτης εἰρήσεται. Αιγύπτιοι άμα τῷ οὐρανῷ

τῷ κατὰ σφέας ἐόντι ἐτεροίῳ, καὶ τῷ ποταμῷ φύσιν ἀλλοίην παρεχομένῳ ἡ οἱ ἄλλοι ποταμοὶ, τὰ πολλὰ πάντα εμπαλιν τοισι άλλοισι ανθρώποισι εστήσαντο ήθεά τε και νόμους εν τοισι αι μεν γυναικες αγοράζουσι και καπηλεύουσι οι δε ανδρες, κατ οίκους εόντες, υφαίνουσι. ύφαίνουσι δὲ οἱ μὲν ἄλλοι, ἄνω τὴν κρόκην ωθέοντες, Αὐγύπτιοι δὲ, κάτω. τὰ ἄχθεα οἱ μὲν ἄνδρες ἐπὶ τῶν κεφαλέων φορέουσι, αί δε γυναίκες έπι των ώμων ουρέουσι, αί μεν γυναίκες, ορθαί οι δε άνδρες, κατήμενοι. εύμαρέη χρέωνται εν τοίσι οίκοισι, εσθίουσι δε έξω εν τήσι όδοισι ἐπιλέγοντες, ὡς τὰ μὲν αἰσχρὰ, ἀναγκαῖα δὲ, ἐν ἀποκρύφω ἐστὶ ποιέειν χρεών τὰ δὲ μὴ αἰσχρὰ, ἀναφανδόν. ἰρᾶται γυνή μὲν οὐδεμία οὐτε ἔρσενος θεοῦ, ούτε θηλέης άνδρες δε, πάντων τε και πασέων. τρέφειν τους τοκέας τοισι μεν παισι ουδεμία ανάγκη, μη βουλομένοισι τῆσι δὲ θυγατράσι πᾶσα ἀνάγκη, καὶ μὴ βουλομένησι. Οι ιρέες των θεών τη μέν άλλη κομέουσι εν 36 Λιγύπτω δε, ξυρεύνται. τοίσι άλλοισι ανθρώποισι νόμος ἄμα κήδει κεκάρθαι τὰς κεφαλὰς τοὺς μάλιστα ἰκνέεται· Λιγύπτιοι δὲ ὑπὸ τοὺς θανατους ἀνιεῖσι τὰς τρίχας αὕξεσθαι, τάς τε εν τη κεφαλή καλ τῷ γενείῳ, τέως εξυρημένοι. τοίσι μεν άλλοισι ανθρώποισι χωρίς θηρίων δίαιτα απο-κέκριται Λίγυπτίοισι δε όμου θηρίοισι ή δίαιτα εστι. από πυρέων και κριθέων δίλλοι ζώουσι. Αίγυπτίων δε τώ ποιευμένω από τούτων την ζόην, δνειδος μέγιστόν έστι άλλα από ολυρέων ποιεθνται σιτία, τας ζειας μετεξέτεροι καλέουσι. φυρώσι τὸ μὲν σταις τοισι ποσί: τον δὲ πηλὸν τῆσι χερσὶ, και τὴν κόπρον ἀναιρέονται. τὰ αιδοία ώλλοι μέν έωσι ως εγένοντο, πλην όσοι από τούτων εμαθον Αιγύπτιοι δε περετάμνονται. είματα, των μεν ανδρών έκαστος έχει δύο των δε γυναικών εν εκάστη. των ίστίων τούς κρίκους και κάλους, οι μεν άλλοι έξωθεν προσδέουσι Αιγύπτιοι δè, ἔσωθεν. γράμματα γράφουσι καὶ λογίζονται ψήφοισι, "Ελληνες μèν, ἀπὸ τῶν άριστερῶν ἐπὶ τὰ δεξιὰ φέροντες την χειρα. Αιγύπτιοι δε, από των δεξιων επι τα αριστερά και ποιεύντες ταυτα, αυτοί μέν φασι επι δεξια ποιέειν, Ελληνας δὲ ἐπ' ἀριστερά. διφασίοισι δὲ γράμμασι χρέωνται· καὶ τὰ μὲν αὐτῶν, ἰρά· τὰ δὲ, δημοτικὰ καλέεται.

Θεοσεβέες δε περισσώς εόντες μάλιστα πάντων ανθρώπων, νόμοισι τοιοίσιδε χρέωνται. Έκ χαλκέων ποτρίων πίνουσι, διασμέωντες ανά πάσαν ήμέρην οὐκ ό μέν, ο δ' ού, άλλα πάντες, είματα δε λίνεα φορέουσι. αιεί νεόπλυτα επιτηδεύοντες τοῦτο μάλιστα. τά τε αίδοια περιτάμνονται καθαριότητος είνεκε προτιμώντες καθαροί είναι ή εύπρεπέστεροι. Οι δε ίρεες ξυρεύνται παν το σώμα δια τρίτης ήμέρης, ζυα μήτε φθείρ, μήτε άλλο μυσαρου μηδέν εγγίνηται σφι θεραπεύουσι τούς θεούς. ἐσθητα δὲ φορέουσι οἱ ἱρέες λινέην μούνην, καὶ ύποδήματα βύβλινα άλλην δέ σφι έσθητα οὐκ έξεστι λαβείν, οὐδὶ ὑποδήματα άλλα. `λοῦνται δὲ δὶς τῆς ἡμέρης εκάστης ψυχρώ, και δίς εκάστης νυκτός. άλλας τε θρησκίας επιτελέουσι μυρίας, ώς είπειν λόγω. πάσχουσι δε και αγαθά οὐκ ολέγα. οὕτε τι γάρ τῶν οἰκητων τρίβουσι, ούτε δαπανέωνται άλλα και σιτία σφί έστι ίρα πεσσόμενα, καὶ κρεών βοέων καὶ χηνέων πλήθός τι έκάστφ γίνεται πολλον, ημέρης εκάστης δίδοται δέ σφι καὶ οίνος άμπελινος. ιχθύων δε ού σφι έξεστι πάσασθαι. κυάμους δε ούτε τι μάλα σπείρουσι Αιγύπτιοι εν τή χώρη, τούς τε γενομένους ούτε τρώγουσι, ούτε έψοντες πατέονται. οι δε δή ίρέες ουδε ορέοντες ανέχονται, νομίζοντες ου καθαρόν μιν είναι δσπριον. Ιράται δε ουκ είς έκάστου των θεών, άλλα πολλοί, των είς έστι άρχιέρεως έπεὰν δέ τις ἀποθάνη, τούτου ὁ παῖς ἀντικατίσταται.

Επεάν δε τις άποθάνη, τούτου ο παίς αντικατίσταται.
38 Τους δε βούς τους έρσενας τοῦ Ἐπάφου είναι νομίζουσι, καὶ τούτου είνεκα δοκιμάζουσι αὐτοὺς ώδε. τρίχα ην καὶ μίαν ίδηται ἐπεοῦσαν μέλαιναν, οὐ καθαρὸν είναι νομίζει. δίζηται δε ταῦτα ἐπὶ τούτφ τεταγμένος τῶν τις ἰρέων, καὶ ὀρθοῦ ἐστεῶτος τοῦ κτήνεος καὶ ὑπτίου, καὶ τὴν γλῶσσαν ἐξειρύσας, εἰ καθαρὴ τῶν προκειμένων σημηίων, τὰ ἐγὰ ἐν ἄλλφ λόγφ ἐρέω. κατορῷ δε καὶ τὰς τρίχας τῆς οὐρῆς, εἰ κατὰ φύσιν ἔχει πεφυκυίας. ἡν δε τούτων πάντων ἢ καθαρὸς, σημαίνεται βύβλφ περὶ τὰ κέρεα εἰλίσσων καὶ ἔπειτα γῆν σημαντρίδα ἐπιπλάσας, ἐπιβάλλει τὰν δακτύλιον καὶ οὕτω ἀπάγουσι. ἀσήμαντον δε θύσαντι θάνατος ἡ ζημίη ἐπικέεται δοκιμάζεται μέν νυν 39 τὸ κτῆνος τρόπφ τοιῷδε. Θυσίη δε σφι ῆδε κατέστηκε.

άγαγόντες τὸ σεσημασμένον κτήνος προς τὸν βωμὸν, ὅκου ἀν θύωσι, πυρὴν καίουσι. ἔπειτα δὲ ἐπ' αὐτοῦ οίνον κατά του ipητου επισπείσαντες, καὶ επικαλέσαντες τον θεόν, σφάζουσι σφάζαντες δε, αποτάμνουσι την κεφαλήν. σωμα μεν δη του κτήνεος δείρουσι κεφαλή δε κείνη πολλά καταρησάμενοι, φέρουσι, τοισι μέν αν ή αγορή, και "Ελληνές σφισι εωσι επιδήμιοι εμποροι, οι δε φέροντες ές την αγορήν, απ' ων έδοντο τοισι δε αν μη παρέωσι "Ελληνες, οι δ εκβάλλουσι ες τον ποταμόν. καταρέονται δὲ, τάδε λέγοντες, τῆσι κεφαλῆσι "εἴ τι μέλλοι ἡ σφίσι "τοῖσι θύουσι, ἡ Αἰγύπτφ τῆ συναπάση κακὸν γενέσθαι, "ἐς κεφαλὴν ταὐτην τραπέσθαι." Κατὰ μέν νυν τὰς κεφαλάς τῶν θυομένων κτηνέων, καὶ τὴν ἐπίσπεισιν τοῦ οἴνου, πάντες Λὐγύπτιοι νόμοισι τοῖσι αὐτοῖσι χρέωνται ὁμοίως ἐς πάντα τὰ ἰρά καὶ ἀπὸ τούτου τοῦ νόμου, οὐδὲ τίλου οὐδενὸς ἐμψύχου κεφαλῆς γεύσεται Αἰγυπτίων οὐδείς. Ἡ δὲ δὴ ἐξαίρεσις τῶν ἰρῶν καὶ ἡ καῦσις, ἄλλη 40 περὶ ἄλλο ἰρόν σφι κατέστηκε. τὴν δ' ῶν μεγίστην τε δαίμονα ἥγηνται εἶναι, καὶ μεγίστην οἱ ὁρτὴν ἀνάγουσι, ταύτην ἔρχομαι ἐρέων. ἐπεὰν ἀποδείρωσι τὸν βοῦν, κατευξάμενοι, κοιλίην μὰν κεινὴν πῶσαν ἐξ ῶν εἶλον, σπλάγχνα δὲ αὐτοῦ λείπουσι ἐν τῷ σώματι καὶ τὴν πιμελήν σκέλεα δὲ ἀποτάμνουσι, καὶ τὴν ὀσφὶν ἄκρην, καὶ τοὺς ὅμους τε καὶ τὸν τράχηλον. ταῦτα δὲ ποιήσαντες, τὸ ἄλλο σῶμα τοῦ βοὸς πιμπλῶσι ἄρτων καθαρῶν, καὶ μέλιτος, καὶ ἀσταφίδος, καὶ σύκων, καὶ λιβανωτοῦ, καὶ σμύρνης, καὶ τῶν ἄλλων θυωμάτων. πλήσαντες δὲ τούτων, καταγίζουσι, ἔλαιον ἄφθονον καταχέοντες. προνηστεύσαντες δὲ, θύουσι. καιομένων δὲ τῶν ἰρῶν τύπτονται πάντες ἐπεὰν δὲ ἀποτύψωνται, δαῖτα προτίθενται τὰ κεφαλάς τών θυομένων κτηνέων, και την επίσπεισιν τοῦ πάντες ἐπεὰν δὲ ἀποτύψωνται, δαῖτα προτίθενται τὰ έλιποντο των ίρων.

Τούς μέν νυν καθαρούς βούς τούς ἔρσενας καὶ τούς 41 μόσχους οἱ πάντες Λίγύπτιοι θύουσι τὰς δὲ θηλέας οὕ σφι ἔξεστι θύειν, ἀλλὰ ἰραί εἰσι τῆς Ἰσιος. τὸ γὰρ τῆς Ἰσιος ἄγαλμα ἐὸν γυναικήῖον, βούκερών ἐστι, κατάπερ Ἑλληνες τὴν Ἰοῦν γράφουσι καὶ τὰς βοῦς τὰς θηλέας Αἰγύπτιοι πάντες ὁμοίως σέβονται προβάτων πάντων μάλιστα μακρῷ. τῶν εἴνεκα οὕτ ἀνὴρ Αἰγύπτιος, οὕτε

γυνή, ἄνδρα Ελληνα φιλήσειε αν τῷ στόματι, οὐδὲ μαχαίρη ἀνδρὸς "Ελληνος χρήσεται, οὐδ' ὀβελοῖσι, οὐδὲ λέβητι, ουδέ κρέως καθαρού βοός διατετμημένου Έλληνική μαχαίρη γεύσεται. Θάπτουσι δε τους αποθνήσκοντας βούς, τρόπου τόνδε. τὰς μεν θηλέας ες τον ποταμον απιάσι τους δε έρσενας κατορύσσουσι εκαστοι εν τοίσι προαστείοισι, τὸ κέρας τὸ ἔτερον ἢ καὶ ἀμφότερα ὑπερέχοντα, σημηίου είνεκεν. ἐπεαν δὲ σαπή, καὶ προσίη ὁ τεταγμένος χρόνος, απικνέεται ές εκάστην πόλιν βάρις έκ της Προσωπίτιδος καλευμένης νήσου. ή δ' έστι μέν έν τῷ Δέλτα, περίμετρον δε αυτής είσι σχοίνοι έννέα. εν ταύτη ών τη Προσωπίτιδι νήσφ ένεισι μέν και άλλαι πόλιες συχυαί έκ της δε αί βάρις παραγίνουται αναιρησόμεναι τὰ όστέα τῶν βοῶν, οῦνομα τῆ πόλι ᾿Ατάρβηχις εν δ' αὐτη Αφροδίτης ίρον άγιον ίδρυται. εκ ταύτης της πόλιος πλανέονται πολλοί άλλοι ές άλλας πόλις ανορύξαντες δε τα δστέα, απάγουσι και θάπτουσι ές ένα χώρον πάντες. κατά ταὐτά δὲ τοῖσι βουσὶ καὶ τάλλα κτήνεα θάπτουσι ἀποθνήσκοντα καὶ γάρ περὶ ταθτα ούτω σφι νενομοθέτηται κτείνουσι γάρ δή οὐδὲ TOUTOL

"Οσοι μέν δη Διος Θηβαιέος ίδρυνται ίρου, ή νομού τοῦ Θηβαίου εἰσὶ, οῦτοι μέν νυν πάντες οἰων ἀπεχόμενοι, αλγας θύουσι. θεούς γάρ δή οὐ τούς αὐτούς ἄπαντες δμοίως Αιγύπτιοι σέβονται, πλην Ίσιός τε και 'Οσίριος, τον δή Διόνυσον είναι λέγουσι τούτους δε όμοίως απαντες σέβουται. όσοι δε του Μενδητος εκτηνται ίρου, ή νομού του Μενδησίου είσλ, ούτοι δε αίγων απεχόμενοι, δίς θύουσι. Θηβαίοι μέν νυν, καὶ όσοι διὰ τούτους δίων απέχονται, δια τάδε λέγουσι τον νόμον τόνδε σφι τεθή**ναι. "** "Ηρακλέα θελήσαι πάντως ίδεσθαι τον Δία, καὶ " τὸν οὐκ ἐθέλειν ὀφθήναι ὑπ' αὐτοῦ. τέλος δὲ, ἐπεί τε " λιπαρέειν τον 'Ηρακλέα, τον Δία μηχανήσασθαι, κριον « ἐκδείραντα, προέχεσθαί τε την κεφαλήν αποταμόντα «του κριου, και ενδύντα το νάκος, ούτω οι έωυτον έπι-"δέξαι." `Απὸ τούτου κριοπρόσωπον τοῦ Διὸς τώγαλμα ποιεῦσι Αἰγύπτιοι απὸ δὲ Λίγυπτίων, 'Αμμώνιοι, ἐόντες Αλγυπτίων τε και Αιθιόπων αποικοι, και φωνήν μεταξύ ἀμφοτέρων νομίζοντες. δοκέειν δ' έμολ, καλ τὸ οὐνομα ᾿Αμμώνιοι ἀπὸ τοῦδέ σφι τὴν ἐπωνυμίην ἐποιήσαντο ᾿Αμοῦν γὰρ Λιγύπτιοι καλέουσι τὸν Δία. τοὺς δὲ κριοὺς οὐ θύουσι Θηβαῖοι, ἀλλ' εἰσί σφι ἰρολ διὰ τοῦτο. μιῆ δὲ ἡμέρη τοῦ ἐνιαυτοῦ, ἐν ὁρτῆ τοῦ Διὸς, κριὸν ἔνα κατακό-ψαντες καλ ἀποδείραντες, κατὰ τῶυτὸ ἐνδύουσι τῶγαλμα τοῦ Διὸς, καὶ ἔπειτα ἄλλο ἄγαλμα Ἡρακλέος προσάγουσι πρὸς αὐτό. ταῦτα δὲ ποιήσαντες, τύπτονται οἱ περλ τὸ ἰρὸν ἄπαντες τὸν κριὸν, καὶ ἔπειτα ἐν ἰρῆ θήκη θάπτουσι αὐτόν.

Ήρακλέος δὲ πέρι τόνδε τὸν λόγον ἤκουσα, ὅτι εἴη 43 τῶν δυώδεκα θεῶν. τοῦ ἐτέρου δὲ πέρι Ἡρακλέος, τὸν Ἑλληνες οἴδασι, οὐδαμῆ Αἰγύπτου ἐδυνάσθην ἀκοῦσαι. Εκκηρες διοαστ, δυδαμή Αυγυπτού εδυνασύην ακουσαι. και μην ότι γε οὐ παρ' Έλληνων έλαβον τὸ οὔνομα τοῦ Ἡρακλέος Αἰγύπτιοι, ἀλλὰ Ελληνες μάλλον παρ' Αἰγυπτίων, και Ἑλλήνων οὖτοι οἱ θέμενοι τῷ ᾿Αμφιτρύωνος γόνω τοῦνομα Ἡρακλέα, πολλά μοι καὶ ἄλλα τεκμήρια έστι τοῦτο οὕτω ἔχειν, ἐν δὲ καὶ τόδε, ὅτι τε τοῦ Ἡρακλέος τούτου οι γονέες αμφότεροι ήσαν, Αμφιτρύων καλ Αλκμήνη, γεγονότες τὸ ανέκαθεν ἀπ' Αιγύπτου, καλ διότι Αιγύπτιοι ούτε Ποσειδέωνος ούτε Διοσκούρων τὰ οὐνόματά φασι είδέναι, οὐδέ σφι θεοί οῦτοι ἐν τοῖσι ἄλλοισι θεοῖσι ἀποδεδέχαται. καὶ μὴν εἴ γε παρ' Ἑλλήνων ἔλαβον ούνομά τευ δαίμονος, τούτων ούκ ήκιστα άλλα μάλιστα εμελλου μυήμην έξειν, είπερ και τότε ναυτιλίησι έγρέωντο, και ήσαν Ελλήνων τινές ναυτίλοι, ώς έλπομαί τε καὶ ἐμὴ γνώμη αἰρέει· ώστε τούτων ᾶν καὶ μᾶλλον τῶν θεῶν τὰ οὐνόματα ἐξεπιστέατο Αἰγύπτιοι ἡ τοῦ Ήρακλέος. 'Αλλά τις άρχαιος έστι θεος Αίγυπτίοισι Ήρακλέης ως δε αὐτοί λέγουσι, έτεά έστι έπτακισχίλια και μύρια ες "Αμασιν βασιλεύσαντα, επεί τε εκ των οκτώ θεων οί δυώδεκα θεοί έγενοντο, των Ηρακλέα ένα νομίζουσι. Καὶ θέλων δὲ τούτων πέρι σαφές τι εἰδέναι ἐξ 44 ων οδόν τε ἡν, ἔπλευσα καὶ ἐς Τύρον τῆς Φοινίκης, πυνθανόμενος αὐτόθι εἰναι ἰρὸν Ἡρακλέος ἄγιον καὶ ίδον πλουσίως κατεσκευασμένον ἄλλοισί τε πολλοίσι ἀναθήμασι, καλ ἐν αὐτῷ ήσαν στῆλαι δύο, ἡ μὲν, χρυσοῦ ἀπέφθου ἡ δὲ, σμαράγδου λίθου, λάμποντος τὰς νύκτας

Digitized by Google

μέγαθος. ες λόγους δε ελθών τοισι ίρευσι του θεου είρόμην οκόσος χρόνος είη έξ ου σφι το ίρον ίδρυται. εύρον δε ούδε τούτους τοισι "Ελλησι συμφερομένους. έφασαν γαρ αμα Τύρφ οἰκιζομένη καὶ τὸ ἱρὸν τοῦ θεοῦ ίδρυθῆναι είναι δε έτεα ἀφ' οῦ Τύρον οἰκέουσι, τριηκόσια καὶ δισχίλια. είδον δὲ ἐν τῆ Τύρω καὶ ἄλλο ἱρὸν Ἡρακλέος, ἐπωνυμίην έχοντος Θασίου είναι. ἀπικόμην δὲ καὶ ἐς Θάσον, τη εδρον ίρον Ήρακλέος ύπο Φοινίκων ίδρυμένον, οί κατ' Ευρώπης ζήτησιν έκπλώσαντες, Θάσον έκτισαν καλ ταθτα καλ πέντε γενεήσι ανδρών πρότερα έστι ή τὸν Αμφιτρύωνος Ήρακλέα εν τῆ Ἑλλάδι γενέσθαι. μέν νυν ίστορημένα δηλοί σαφέως παλαιον θεον τον Ηρακλέα εόντα. καὶ δοκέουσι δέ μοι οὖτοι ὀρθότατα Έλλήνων ποιέειν, οδ διξά Ηράκλεια ίδρυσάμενοι έκτηνται· καὶ τῷ μὲν, ὡς ἀθανάτῳ, ᾿Ολυμπίῳ δὲ ἐπωνυμίην, 45 θύουσι· τῷ δὲ ἐτέρῳ, ὡς ῆρωῖ ἐναγίζουσι. Λέγουσι δὲ πολλά και άλλα άνεπισκέπτως οι Έλληνες. εὐήθης δὲ αὐτών καὶ όδε ὁ μῦθός ἐστι, τὸν περὶ τοῦ Ἡρακλέος λέγουσι ώς "αὐτὸν ἀπικόμενον ές Αίγυπτον στέψαντες "οι Αιγύπτιοι, ύπὸ πομπης έξηγον ώς θύσοντες τῷ Διίτ " τον δέ, τέως μεν ήσυχίην έχειν έπει δε αὐτοῦ πρὸς τῷ " βωμφ κατάρχουτο, ές άλκην τραπόμενου, πάντας σφέας 44 καταφονεύσαι." Έμολ μέν νυν δοκέουσι, ταύτα λέγοντες, της Αιγυπτίων φύσιος και τών νόμων πάμπαν άπείρως έχειν οί "Ελληνες. τοῦσι γάρ οὐδὲ κτήνεα όσίη θύειν έστί, χωρίς ότων, και έρσένων βοών και μόσχων, όσοι αν καθαροί έωσι, και χηνών, κώς αν ούτοι ανθρώπους θύοιεν; έτι δὲ ένα ἐοντα τὸν Ἡρακλέα, καὶ έτι άνθρωπον, ώς δή φασι, κως φύσιν έχει πολλάς μυριάδας φονεύσαι; Καὶ περὶ μὲν τούτων τοσαθτα ήμεν είποθσι, καλ παρά των θεων καλ παρά των ήρωων ευμένεια είη.

Τας δὲ δὴ αίγας καὶ τοὺς τράγους τῶνδε εἴνεκα οὐ θύουσι Αὐγυπτίων οἱ εἰρημένοι. τὸν Πᾶνα τῶν ὀκτῶ θεῶν λογίζονται εἰναι οἱ Μενδήσιοι τοὺς δὲ ὀκτῶ θεοὺς τούτους, προτέρους τῶν δυώδεκα θεῶν φασι γενέσθαι. γράφουσί τε δὴ καὶ γλύφουσι οἱ ζωγράφοι καὶ οἱ ἀγαλματοποιοὶ τοῦ Πανὸς τῶγαλμα, κατάπερ Ἑλληνες, αἰγωπρόσωπον καὶ τραγοσκελέα: οἱ τι τοιοῦτον νομίζοντες

είναι μιν, άλλ' όμοῖον τοῖσι ἄλλοισι θεοῖσι ὅτευ δὲ εἴνεκα τοιοῦτον γράφουσι αὐτὸν, οὕ μοι ἤδιόν ἐστι λέγειν. σέβονται δὲ πάντας τοὺς αἶγας οἱ Μενδήσιοι, καὶ μᾶλλον τοὺς ἔρσενας τῶν θηλέων, καὶ τοὐτων οἱ αἰπύλοι τιμὰς μέζονας ἔχουσι ἐκ δὲ τοὐτων εἰς μάλιστα, ὅστις ἐπεὰν ἀποθάνη, πένθος μέγα παντὶ τῆ Μενδησίω νομῷ τίθεται. καλέεται δὲ ὅ τε τράγος καὶ ὁ Πὰν Αἰγυπτιστὶ, Μένδης. ἐγένετο δ' ἐν τῷ νομῷ τούτω ἐπ' ἐμεῦ τοῦτο τὸ τέρας γυναικὶ τράγος ἐμίσγετο ἀναφανδόν. τοῦτο ἐς ἐπίδεζιν

ανθρώπων απίκετο.

Τυ δε Λιγύπτιοι μιαρου ήγηνται θηρίου είναι καὶ 47 τοῦτο μεν, ήν τις ψαύση αὐτῶν παριών ύδς, αὐτοῖσι ίματίοισι ἀπ' ὧν έβαψε ἐωυτὸν, βὰς ἐπὶ τὸν ποταμόν τοῦτο δὲ, οι συβῶται, ἐόντες Αἰγύπτιοι ἐγγενέες, ἐς ἰρὸν ουδεν των εν Αιγύπτω εσερχονται μουνοι πάντων ουδε σφι εκδίδοσθαι θυγατέρα ουδεις εθέλει, ουδ άγεσθαι εξ αυτών άλλ' εκδιδόαται το οι συβώται και αγέαται εξ αλλήλων. τοισι μέν νυν άλλοισι θεοίσι θύειν ύς οὐ δικαιεῦσι Αὐγύπτιοι Σελήνη δε και Διονύσφ μούνοισι, τοῦ αὐτοῦ χρόνου, τὴ αὐτὴ πανσελήνο, τοὺς ὑς θύσαντες, πατέουται των κρεών. διότι δε τους υς εν μεν τήσι ἄλλησι όρτήσι ἀπεστυγήκασι, εν δε ταύτη θύουσι, εστι μεν λόγος περί αὐτοῦ ὑπ' Αιγυπτίων λεγόμενος εμοί μέντοι ἐπισταμένω οὐκ εὐπρεπέστερός ἐστι λέγεσθαι. θυσίη δὲ ήδε τῶν ὑῶν τῆ Σελήνη ποιέεται ἐπεὰν θύση, την ουρην ἄκρην και τον σπληνα και τον επίπλοον συν-θεις όμου, κατ' ων εκάλινψε πάση του κτήνεος τη πιμελή τη περί την νηδύν γινημένη και έπειτα καταγίζει πυρί. τὰ δὲ ἄλλα κρέα σιτέονται ἐν τῆ πανσελήνω, ἐν τῆ ἀν τὰ ίρὰ θύσωσι ἐν ἄλλη δὲ ἡμέρη οὐκ ᾶν ἔτι ἡευσαίατο. οἰ δὲ πένητες αὐτῶν ὑπ' ἀσθενείης βίου σταιτίνας πλάσαντες ύς, καὶ ὀπτήσαντες ταύτας, θύουσι. Τῷ δὲ Διονύσφ, τῆς 48 όρτης τη δορπίη, χοιρον πρό των θυρέων σφάξας έκαστος, διδοι ἀποφέρεσθαι τὸν χοιρον αὐτῷ τῷ ἀποδομένῳ τῶν συβωτέων. την δε άλλην ανάγουσι όρτην τῷ Διονύσφ οί Αιγύπτιοι, πλην χορών, κατά ταὐτά σχεδον πάντα. Έλλησι. ἀντι δε φαλλών, άλλα σφι έστι έξευρημένα. όσον τε πηχυαία αγάλματα νευρόσπαστα, τα περιφο-

Digitized by Google

ρέουσι κατὰ κώμας γυναῖκες, νεῦον τὸ αἰδοῖον, οὖ πολλῷ τέφ ἔλασσον ἐὸν τοῦ ἄλλου σώματος. προηγέεται δὲ αῦλός αἱ δὲ ἔπονται ἀείδουσαι τὸν Διόνυσου. διότι δὲ μάζον τε ἔχει τὸ αἰδοῖον, καὶ κινέει μοῦνον τοῦ σώματος, ἔστι λόγος περὶ αὐτοῦ ἰρὸς λεγόμενος. "Ηδη ὧν δοκέει

49 έστι λόγος περί αὐτοῦ ίρὸς λεγόμενος. "Ηδη ὧν δοκέει μοι Μελάμπους δ 'Αμυθέωνος της θυσίης ταύτης ούκ είναι άδαής, άλλ' έμπειρος. "Ελλησι γάρ δή Μελάμπους έστι ο εξηγησάμενος του Διονύσου τό τε ουνομα, και την θυσίην, και την πομπην του φαλλου. ἀτρεκέως μέν ου πάντα συλλαβών τον λόγον έφηνε άλλ' οι έπιγενόμενοι τούτφ σοφισταί μεζόνως έξέφηναν. τον δ' ών φαλλον τον τῷ Διονύσω πεμπόμενον Μελάμπους ἐστὶ ὁ κατηγησάμενος και από τούτου μαθόντες ποιεθσι τὰ ποιεθσι Ελληνες. Έγω μέν νύν φημι Μελάμποδα γενόμενον άνδρα σοφον, μαντικήν τε έωυτφ συστήσαι, και πυθόμενον απ' Αἰγύπτου, ἄλλα τε πολλά ἐσηγήσασθαι Ελλησι, καὶ τὰ περί του Διόνυσον, όλίγα αὐτῶν παραλλάξαντα. οὐ γὰρ δή συμπεσέειν γε φήσω τά τε εν Αίγύπτω ποιεύμενα τώ θεώ, και τα εν τοισι "Ελλησι ομότροπα γαρ αν ήν τοισι Έλλησι, και ου νεωστι έσαγμένα. ου μήν ουδε φήσω διως Αλγύπτιοι παρ' Έλλήνων έλαβον ή τοῦτο, ή άλλο κού τι νομαιον. πυθέσθαι δέ μοι δοκέει μάλιστα Μελάμπους τὰ περί τὸν Διόνυσον παρά Κάδμου τε τοῦ Τυρίου, καλ τών σύν αὐτῷ ἐκ Φοινίκης ἀπικομένων ἐς τὴν νῦν Βοιωτίην καλεομένην χώρην.

Ο Σχεδόν δὲ καὶ πάντα τὰ οὐνόματα τῶν θεῶν ἐξ Αἰγύπτου ἐλήλυθε ἐς τὴν Ἑλλάδα. διότι μὲν γὰρ ἐκ τῶν βαρβάρων ἥκει, πυνθανόμενος οὕτω εὐρίσκω ἐόν δοκέω δ΄ ὧν μάλιστα ἀπ' Αἰγύπτου ἀπίχθαι. ὅτι γὰρ δὴ μὴ Ποσειδέωνος, καὶ Διοσκούρων, ὡς καὶ πρότερόν μοι ταῦτα εἴρηται, καὶ Ἡρης, καὶ Ἱστίης, καὶ Θέμιος, καὶ Χαρίτων, καὶ Νηρηίδων, τῶν ἄλλων θεῶν Αἰγυπτίοισι αἰεί κοτε τὰ οὐνόματά ἐστι ἐν τῆ χώρη. λέγω δὲ τὰ λόγουσι αὐτοὶ Αἰγύπτιοι. τῶν δὲ οῦ φασι θεῶν γινώσκειν τὰ οὐνόματα, οὕτοι δέ μοι δοκέουσι ὑπὸ Πελασγῶν ἀνομασθῆναι, πλὴν Ποσειδέωνος. τοῦτον δὲ τὸν θεὰν παρὰ Λιβύων ἐπύθοντο. οὐδαμοὶ γὰρ ἀπ' ἀρχῆς Ποσειδέωνος οῦνομα ἔκτηνται, εἰ μὴ Λίβυες καὶ τιμέωσι τὸν

HEROD. L.

θεὸν τοῦτον αἰεί. νομίζουσι δ' Δν Αλγύπτιοι οὐδ' ήρωσι ουδέν. Ταθτα μέν νυν, και άλλα πρός τούτοισι τα έγω 51 φράσω, "Ελληνες απ' Αιγυπτίων νενομίκασι. τοῦ δέ Έρμέω τὰ ἀγάλματα ὀρθὰ ἔχειν τὰ αἰδοῖα ποιεῦντες, οὐκ άπ' Αιγυπτίων μεμαθήκασι, άλλ' άπο Πελασγών πρώτοι μεν Έλλήνων απάντων Αθηναίοι παραλαβόντες. παρά δὲ τούτων ώλλοι. 'Αθηναίοισι γάρ, ήδη τηνικαῦτα ές Ελληνας τελέουσι. Πελασγοί σύνοικοι έγένοντο έν τῆ χώρη δθεν περ καὶ "Ελληνες ήρξαντο νομισθήναι. δστις δὲ τὰ Καβείρων δργια μεμύηται, τὰ Σαμοθρήϊκες ἐπιτελέουσι παραλαβόντες παρά Πελασγών, ούτος ώνηρ οίδε τὸ λέγω. τὴν γὰρ Σαμοθρηίκην οἰκεον πρότερον Πελασγοί ούτοι, τοί περ Αθηναίοισι σύνοικοι εγένοντο, και παρά τούτων Σαμοθρήϊκες τὰ δργια παραλαμβάνουσι. ορθά ων έχειν τα αίδοια ταγάλματα του 'Ερμέω, 'Αθηναιοι πρώτοι Έλλήνων, μαθόντες παρά Πελασγών, εποιήσαντο. οἱ δὲ Πελασγοὶ ἱρόν τινα λόγον περὶ αὐτοῦ έλεξαν, τα εν τοισι εν Σαμοθρητικη μυστηρίοισι δεδήλωται. Εθυον δε πάντα πρότερον οι Πελασγοί θεοίσι επευχόμε- 52 νοι, ώς έγω εν Δωδώνη οίδα ακούσας επωνυμίην δε ούδ ούνομα έποιεύντο ουδενί αυτών ου γάρ ἀκηκόεσάν κω. θεούς δὲ προσωνόμασάν σφεας ἀπὸ τοῦ τοιούτου, ὅτι κόσμω θέντες τὰ πάντα πρήγματα καὶ πάσας νομας είχον. ἐπεί τε δὲ, χρόνου πολλοῦ διεξελθόντος, ἐπύθοντο ἐκ τῆς Αἰγύπτου ἀπικόμενα τὰ οὐνόματα τῶν θεῶν τῶν ἄλλων, Διονύσου δε ύστερον πολλώ επύθοντο. καλ μετά χρόνον έχρηστηριάζουτο περί των οὐνομάτων εν Δωδώνης το γάρ δή μαντήϊον τοῦτο νενόμισται άρχαιότατον τῶν ἐν Ελλησι χρηστηρίων είναι, και ήν τον χρόνον τούτον μούνον. Επει ων έχρηστηριάζοντο εν τη Δωδώνη οι Πελασγοί " εί " ανέλωνται τα οὐνόματα τα άπο των βαρβάρων ήκοντα" ανείλε το μαντήϊον "χρασθαι." ἀπο μέν δη τούτου τοῦ χρόνου έθυου, τοῖσι ούνόμασι τῶν θεῶν χρεώμενοι. παρὰ δε Πελασγών "Ελληνες εξεδέξαντο υστερον. "Ενθεν δε 53 γένετο έκαστος των θεών, εί τε δ' alel ήσαν πάντες. ύκοιοί τε τινες τὰ είδεα, οὐκ ἢπιστέατο μέχρι οὖ πρώην τε και χθες, ώς εἰπεῖν λόγφι. Ἡσίοδον γὰρ και"Ομηρον ἡλικίην τετρακοσίοισι ἔτεσι δοκέω μευ πρεσβυτέρους

γενέσθαι, καλ οὐ πλέοσι. οὖτοι δέ εἰσι οἱ ποιήσαντες θεογονίην Ελλησι, καλ τοῖσι θεοῖσι τὰς ἐπωνυμίας δόντες, καλ τιμάς τε καλ τέχνας διελόντες, καλ εἴδεα αὐτῶν σημή-ναντες. οἱ δὲ πρότερον ποιηταλ λεγόμενοι τούτων τῶν ἀνδρῶν γενέσθαι, ὕστερον, ἐμοί γε δοκέειν, ἐγένοντο τούτων. καλ τὰ μὲν πρῶτα αὶ Δωδωνίδες ἰρήῖαι λέγουσι τὰ δὲ ὕστερα, τὰ ἐς Ἡσίοδόν τε καλ "Ομηρον ἔχοντα, ἐνὰ λένω.

54 Χρηστηρίων δε πέρι, τοῦ τε ἐν Ελλησι, καὶ τοῦ ἐν Λιβύη, τόνδε Αἰγύπτιοι λόγον λέγουσι. ἔφασαν οἰ ἰρέες τοῦ Θηβαίεςς Διὸς "δύο γυναῖκας ἰρητας ἐκ Θηβέων "ἐξαχθῆναι ὑπὸ Φοινίκων καὶ τὴν μὲν αὐτέων πυθέσθαι "ἐς Λιβύην πρηθεῖσαν, τὴν δὲ ἐς τοὺς Ελληνας ταὐτας "δὲ τὰς γυναῖκας εἶναι τὰς ἱδρυσαμένας τὰ μαυτήῖα "πρώτας ἐν τοῖσι εἰρημένοισι ἔθνεσι." Εἰρομένου δέ μευ, ὁκόθεν οὕτω ἀτρεκέως ἐπιστάμενοι λέγουσι, ἔφασαν πρὸς ταῦτα, "ζήτησιν μεγάλην ἀπὸ σφέων γενέσθαι τῶν "γυνακῶν τουτέων καὶ ἀνευρεῖν μέν σφεας οὐ δυνατοὶ "γενέσθαι πυθέσθαι δὲ ὕστερον ταῦτα περὶ αὐτέων

"γενέσθαι πυθέσθαι δὲ ὕστερον ταῦτα περί αὐτέων
τάπερ δὴ ἔλεγον." Ταῦτα μέν νυν τῶν ἐν Θήβησι
iρέων ἡκουον τάδε δὲ Δωδωναίων φασὶ αἰ προμάντιες
"Δύο πελειάδας μελαίνας ἐκ Θηβέων τῶν Αἰγυπτιέων
"ἀναπταμένας, τὴν μὲν αὐτέων ἐς Λιβύην, τὴν δὲ παρὰ
"σφέας ἀπικέσθαι. ἰζομένην δέ μιν ἐπὶ φηγὸν, αὐδά"ξασθαι φωνἢ ἀνθρωπηίη, ὡς χρεών εἴη μαντήῖον αὐτόθι
"Διὸς γενέσθαι. καὶ αὐτοὺς ὑπολαβεῖν θεῖον εἶναι τὸ
"ἐπαγγελλόμενον αὐτοῖσι, καὶ σφεας ἐκ τούτου ποιῆσαι.
"τὴν δὲ ἐς τοὺς Λίβυας οἰχομένην πελειάδα λέγουσι
"Τὴν δὲ ἐς τοὺς Λίβυας οἰχομένην πελειάδα λέγουσι
"Τημωνος χρηστήριον κελεῦσαι τοὺς Λίβυας ποιέειν."
ἔστι δὲ καὶ τοῦτο Διός. Δωδωναίων δὲ αὶ ἰρῆῖαι, τῶν
τῆ πρεσβυτάτη οὔνομα ἡν Προμένεια, τῆ δὲ μετὰ ταὐτην,
Τιμαρέτη, τῆ δὲ νεωτάτη, Νικάνδρη, ἔλεγον ταῦτα. συνωμολογεον δὲ σφι καὶ οἱ ἄλλοι Δωδωναῖοι οἱ περὶ τὸ ἰρόν.

56 Έγω δ΄ έχω περί αὐτέων γνώμην τήνδε. εἰ αληθέως οἰ Φοίνικες ἐξήγαγον τὰς ἰρὰς γυναίκας, καὶ τὴν μὲν αὐτέων ἐς Λιβύην, τὴν δὲ ἐς τὴν Ἑλλάδα ἀπέδοντο, δοκέει ἐμοὶ ἡ γυνὴ αὐτη τῆς νῦν Ἑλλάδος, πρότερον δὲ Πελασγίης καλευμένης τῆς αὐτῆς ταύτης, πρηθῆναι ἐς Θεσπρωτούς:

άλλα δέ σφι έξευρησθαι δένδ φέροντα, τούς, ἐπεί τε αν ἐς τ και πυρ ανακαύσωνται, κύκλ έπὶ τὸ πῦρ ὀσφραινομένους που του έπιβαλλομένου, μεθ Έλληνας τῷ οἴνω. πλεθνος που, μάλλον μεθύσκεσθαι έ και ές αοιδήν απικνέεσθαι. δίαιτα είναι. 'Ο δὲ 'Αράξης νων, όθεν περ ό Γύνδης, τον τε καὶ τριηκοσίας διέλαβε ο γεται τεσσαράκοντα, τῶν το τε καὶ τενάγεα ἐκδιδοῦ ἐν το λέγουσι ίχθυς ώμους σιτεο χρᾶσθαι φωκέων δέρμασι. Αράξεω ρέει διὰ καθαροῦ δὲ Κασπίη θάλασσά ἐστι ἐτ έτέρη θαλάσση. την μέν πασαν, και ή έξω στηλέων μένη, καὶ ή Ἐρυθρή, μία το έστι έτέρη ἐπ' έωυτῆς ἐοῦ χρεωμένω, πεντεκαίδεκα ήμ έστι αυτή έωυτής, οκτώ ήμ έσπέρην φέροντα της θα παρατείνει, έων ουρέων και ύψηλότατου. ἔθυεα δὲ ἀυθ ἐωυτῷ ἔχει ὁ Καύκασος άγρίης ζώουτα. ἐν τοῖσε κα παρεχόμενα είναι λέγεται μίσγοντας ύδωρ, ζώα έωντ τά δὲ ζώα ούκ ἐκπλύνεσ τῷ ἄλλω εἰρίω, κατάπερ ούτων των ανθρώπων είναι Βάτοισι.

Τὰ μὲν δὴ πρὸς ἐσπέρι Κασπίης καλεομένης, ὁ Κ το καὶ ἥλιον ἀνατέλλοι πειρον ἐς ἄποψιν τοῦ δ

ωται, έγχριμψαντες μέν τινες τῶν γυναιάζουσι, βοώσαι, τὰς ονέονται αίδ' άναπάσαν πόλιν παρααι ές την Βούβαστιν, και οίνος άμπέστή ταύτη ή ἐν τῶ οιτέωσι δέ, ο τι άνηρ ές έβδομήκοντα μυταύτα μέν δή ταύτη συάγουσι τη Ίσι την υται μέν γάρ δή μετά σιάδες κάρτα πολλαί τοι όσιον έστι λέγειν. ουτες, ούτοι δέ τοσδσω και τὰ μέτωπα δήλοι ότι είσι ξείνοι πόλιν έπεαν συλλεχκύχνα καίουσι πάντες κύκλω. τὰ δὲ λύχνα ελαίου ἐπιπολής δέ υτο καίεται παννύχιον καίη. οί δ' αν μη έλγυριν ταύτην, φυλάσσυσι καὶ αὐτοὶ πάντες μούνη καίεται, άλλά καὶ ένεκα φώς έλαχε καί αύτου λόγος λεγομενος. υ θυσίας μούνας έπιτεμε θυσίας μεν καὶ ίρὰ, ουτ αν δε γίνηται κατατών ίρεων περί τώγαλμα Εύλων κορύνας έχοντες, λλοι δὲ εύχωλὰς ἐπιτεέκαστοι έχοντες ξύλα ασι. τὸ δὲ ἀγαλμα, ἐὸν τωμένω, προεκκομίζουσι έπειτα δουλεύουσα αὐτόθι, ίδρύσασθαι ύπὸ φηγῷ πεφυκυίη Διος ίρον ώσπερ ην οικός, αμφιπολεύουσαν έν Θήβησι ίρον Διος, ένθα απίκετο, ένθαθτα μνήμην αὐτοθ έχειν. ἐκ δὲ τούτου, χρηστήριον κατηγήσατο, ἐπεί τε συνέλαβε την Ελλάδα γλώσσαν. φάναι δέ οί άδελφεην έν Λιβύη πεπρησθαι ύπο των αυτών Φοινίκων, ύπ' ών και αυτή επρήθη. Πελειάδες δέ μοι δοκέουσι κληθήναι 57 πρός Δωδωναίων έπὶ τοῦδε αἱ γυναῖκες, διότι βάρβαροι ήσαν εδόκεον δέ σφι όμοίως όρνισι φθέγγεσθαι. μετά δὲ χρόνον την πελειάδα ανθρωπητη φωνή ανδάξασθαι λέγουσι, επεί τε συνετά σφι ηύδα ή γυνή εως δε εβαρβάριζε, δρυιθος τρόπου εδόκεε σφι φθέγγεσθαι επεί τέφ τρόπφ αν πελειάς γε ανθρωπητή φωνή φθέγξαιτο; μέλαιναν δε λέγοντες είναι την πελειάδα, σημαίνουσι ετι Αύγυπτίη ή γυνή ην. ή δε μαντητή ή τε εν Θήβησι τησι Αίγυπτίησι καλ έν Δωδώνη, παραπλήσιαι άλλήλησι τυγχάνουσι έουσαι. Εστι δε καλ των ίρων ή μαντική απ Αιγύπτου απυγμένη.

Πανηγύρις δὲ ἄρα καὶ πομπάς καὶ προσαγωγάς πρώ- 58 τοι ανθρώπων Αιγύπτιοί είσι οι ποιησάμενοι και παρά τούτων "Ελληνες μεμαθήκασι. τεκμήριον δέ μοι τούτου, τόδε αί μεν γαρ φαίνονται έκ πολλοῦ τευ χρόνου ποιεύμεναι αί δε Έλληνικαι νεωστι εποιήθησαν. Πανηγυρί- 59 ζουσι δε Αιγύπτιοι ουκ άπαξ του ενιαυτου, πανηγύρις δε συχυάς μάλιστα μεν και προθυμότατα ες Βούβαστιν πόλιν, τη Αρτέμιδι. δεύτερα ές Βούσιριν πόλιν, τη "Ισι έν ταύτη γὰρ δή τη πόλι έστι μέγιστον Ίσιος ίρον. ίδρυται δὲ ἡ πόλις αὕτη τῆς Αἰγύπτου ἐν μέσφ τῷ Δέλτα. Ίσις δέ έστι κατά τὴν Ἑλλήνων γλώσσαν Δημήτηρ. τρίτα δ' ές Σάϊν πόλιν τη Αθηναίη πανηγυρίζουσι τέταρτα δὲ, ἐς Ἡλιούπολιν τῷ Ἡλίᾳν πέμπτα δὲ, ἐς Βουτουν πόλιν τη Λητου έκτα δέ, ές Πάπρημιν πόλιν τώ Αρεϊ. Ές μέν νυν Βούβαστιν πόλιν επεάν κομίζωνται, 60 ποιεύσι τοιάδε. πλέουσί τε γάρ δή άμα άνδρες γυναιξί, και πολλόν τι πλήθος εκατέρων εν εκάστη βάρι. αι μέν τινες των γυναικών κρόταλα έχουσαι κροταλίζουσι, οί δέ αυλέουσι, κατά πάντα τον πλόον αι δε λοιπαί γυναικες και ανδρες αείδουσι, και τας χείρας κροτέουσι. Επεάν δέ

πλέοντες κατά τινα πόλιν άλλην γένωνται, έγχρίμψαντες την βάριν τη γη, ποιεύσι τοιάδε. αι μέν τινες τών γυναικών ποιεύσι τάπερ είρηκα. αι δε τωθάζουσι, βοώσαι, τὰς έν τη πόλει ταύτη γυναίκας αί δ' όρχέονται αί δ' άνασύρονται ανιστάμεναι, ταθτα παρά πασαν πόλιν παραποταμίην ποιεύσι. ἐπεὰν δὲ ἀπίκωνται ἐς τὴν Βούβαστιν, ορτάζουσι, μεγάλας ανάγοντες θυσίας και οίνος αμπέλινος αναισιμούται πλέον εν τη όρτη ταύτη ή εν τώ ἄπαντι ἐνιαυτῷ τῷ ἐπιλοίπῳ, συμφοιτέωσι δὲ, ὅ τι ἀνὴρ καλ γυνή έστι, πλήν παιδίων, καλ ές έβδομήκοντα μυριάδας, ώς οι έπιχώριοι λέγουσι. ταῦτα μέν δή ταύτη 61 ποιέςται. Έν δε Βουσίρι πόλι ως ανάγουσι τη Ίσι την όρτην, εἴρηται πρότερόν μοι. τύπτονται μὲν γὧρ δη μετὰ την θυσίην πάντες καὶ πᾶσαι, μυριάδες κάρτα πολλαὶ **ἀνθρώπων. τὸν δὲ τύπτονται, οὖ μοι ὅσιόν ἐστι λέγειν.** δσοι δε Καρών είσι εν Αιγύπτω οικέοντες, ούτοι δε τοσούτω έτι πλέω ποιεύσι τούτων, δσω και τα μέτωπα κόπτονται μαχαίρησε καὶ τούτω εἰσὶ δηλοι ὅτι εἰσὶ ξεῖνοι 62 καὶ οὐκ Αἰγύπτιοι. Ἐς Σάῖν δὲ πόλιν ἐπεὰν συλλεχθέωσι τησι θυσίησι, έν τινι νυκτί λύχνα καίουσι πάντες πολλά ὖπαίθρια περί τὰ δώματα κὖκλφι τὰ δὲ λύχνα έστι εμβάφια έμπλεα άλος και έλαίου επιπολής δε έπεστι αὐτὸ τὸ έλλύχνιον. καὶ τοῦτο καίεται παννύχιον και τη δρτη οδνομα κέτται Λυχνοκαίη. οι δ' αν μη έλθωσι τών Αίγυπτίων ές την πανήγυριν ταύτην, φυλάσσοντες την νύκτα της θυσίης, καίουσι και αυτοί πάντες τα λύχνα και ούτω ούκ εν Σάι μούνη καίεται, άλλα και ανα πασαν Αίγυπτον. ότευ δε είνεκα φως έλαχε καί τιμήν ή νύξ αΰτη, έστι ίρὸς περί αὐτοῦ λόγος λεγόμενος. 63 Ες δε Ηλίου πόλιν και Βουτούν θυσίας μούνας επιτελέουσι φοιτέοντες. εν δε Παπρήμι θυσίας μεν καλ ίρά, κατάπερ καλ τἢ ἄλλη, ποιεῦσι. εὖτ' αν δὲ γίνηται καταφερής ο ήλιος, ολίγοι μέν τινες των ιρέων περί τωγαλμα πεπονέαται οι δε πολλοι αυτών, ξύλων κορύνας έχοντες, έστασι τοῦ ἰροῦ ἐν τῆ ἐσόδω. άλλοι δε εύχωλὰς ἐπιτελέοντες, πλεῦνες χιλίων ἀνδρών, ἔκαστοι ἔχοντες ξύλα

καὶ οὐτοι, ἐπὶ τὰ ἐτερα άλέες ἐστᾶσι. τὸ δὲ ἄγαλμα, ἐὸν ἐν νηῷ μικρῷ ξυλίνφ κατακεχρυσωμένφ, προεκκομίζουσι τῆ προτεραίη ἐς ἄλλο οἴκημα ἰρόν. οἱ μὰν δὴ ὀλίγοι οἱ περὶ τιναλμα λελειμμένοι, ἔλκουσι τετρακυκλον ἄμαξαν, ἄγουσαν τὸν νηόν τε καὶ τὸ ἐν τῷ νηῷ ἐνεὸν ἄγαλμα. οἱ δὲ οὐκ ἐιῶσι, ἐν τοῖσι προπυλαίοισι ἐστειῶτες, ἐσιέναι οἱ δὲ εὐχωλιμαῖοι, τιμωρέοντες τῷ θεῷ, παίουσι αὐτοὺς ἀλεξομένους. ἐνθαῦτα μάχη ξύλοισι καρτερὴ γίνεται κεφαλάς τε συναράσσονται, καὶ ὡς ἐγὼ δοκέω, πολλοὶ καὶ ἀποθνήσκουσι ἐκ τῶν τρωμάτων οἰ μέντοι οῖ γε Αἰγύπτιοι ἔφασαν ἀποθνήσκειν οὐδένα. Τὴν δὲ πανή-64 γυριν ταύτην ἐκ τοῦδε νομίσαι φασὶ οἱ ἐπιχώριοι. οἰκέειν ἐν τῷ ἰρῷ τούτι τοῦ "Αρεος τὴν μητέρα καὶ τὸν "Αρεα ἀπότροφον γενόμενον, ἐλθεῖν ἐξανδρωμένον, ἐθὲλοντα τῷ μητρὶ συμμίζαι καὶ τοὺς προπόλους τῆς μητρὸς, οἶι οὐκ ἀπερύκειν τὸν δ' ἐξ άλλης πόλιος ἀγαγόμενον ἀνθρώπους, τούς τε προπόλους τρηχέως περισπεῖν, καὶ ἐσελθεῖν παρὰ τὴν μητέρα. ἀπὸ τούτου τῷ "Αρεῖ ταὐτην τὴν πληγήν ἐν τῆ ὁρτῆ νενομικέναι φασί.

Καὶ τὸ μὴ μίσγεσθαι γυναιξὶ ἐν ἰροῖσι, μηδὲ ἀλούτους ἀπὸ γυναικῶν ἐς ἰρὰ ἐσιέναι, οὖτοὶ εἰσι οἱ πρῶτοι θρησκεύσαντες. οἱ μὲν γὰρ ἄλλοι σχεδὸν πάντες ἄνθρωποι, πλὴν Αἰγυπτίων καὶ Ἑλλήνων, μίσγονται ἐν ἰροῖσι καὶ ἀπὸ γυναικῶν ἀνιστάμενοι, ἄλουτοι ἐσέρχονται ἐς ἰρόν νομίζοντες ἀνθρώπους εἰναι κατάπερ τὰ ἄλλα κτήνεα ὀρᾶν καὶ ὀρνίθων γένεα ὀχευόμενα ἔν τε τοῖσι νηοῖσι τῶν θεῶν καὶ ἐν τοῖσι τεμένεσι. εἰ ῶν εἰναι τῷ θεῷ τοῦτο μὴ φίλον, οὐκ ἀν οὐδὲ τὰ κτήνεα ποιέει». οὖτοι μέν νυν τοιαῦτα ἐπιλέγοντες, ποιεῦσι ἐμοί γε οὐκ ἀρεστά. Αἰγύπτιοι δὲ θρησκεύουσι περισσῶς τά τε ἄλλα περὶ τὰ ἰρὰ, καὶ δὴ καὶ τάδε.

Έοῦσα δὲ Αἴγυπτος ὅμουρος τῆ Λιβύη, οὐ μάλα 65 θηριώδης ἐστί. τὰ δὲ ἐόντα σφι ἄπαντα ἰρὰ νενόμισται καὶ τὰ μὰν, σύντροφα αὐτοῖσι τοῖσι ἀνθρώποισι τὰ δὲ, οῦ. τῶν δὲ εἴνεκεν ἀνεῖται τὰ ἰρὰ εἰ λέγοιμι, καταβαίην ἀν τῷ λόγῳ ἐς τὰ θεῖα πρήγματα, τὰ ἐγὰ φεύγω μάλιστα ἀπηγέεσθαι. τὰ δὲ καὶ εἴρηκα αὐτῶν ἐπιψαύσας, ἀναγκαίη καταλαμβανόμενος εἶπον. Νόμος δέ ἐστι περὶ τῶν

θηρίων ώδε έχων. μελεδωνοί ἀποδεδέχαται τῆς τροφῆς χωρίς ἐκάστων, καὶ ἔρσενες καὶ θήλεαι τῶν Αἰγυπτίων, τών παις παρά πατρός εκδέκεται την τιμήν, οι δε εν τήσι πόλισι έκαστοι εύχὰς τάσδε σφι ἀποτελέουσι εὐχόμενοι τῶ θεῷ τοῦ ἀν ἢ τὸ θηρίον, ξυροῦντες τῶν παιδίων ἢ πῶσαν τὴν κεφαλὴν, ἢ τὸ ἤμισυ, ἢ τὸ τρίτον μέρος τῆς κεφαλῆς, ἱστῶσι σταθμῷ πρὸς ἀργύριον τὰς τρίχας τὸ ὅ ἀν ἐλκύση, τοῦτο τῇ μελεδωνῷ τῶν θηρίων διδοῦ. ἡ δ΄ ἀν ἐλκύση τάμνουσα ἰχθῦς, παρέχει βορὴν τοῦτο Τ. τροφή μεν δή αὐτοισι τοιαύτη ἀποδέδεκται. Τὸ δ' ἄν τις των θηρίων τούτων αποκτείνη, ην μεν εκών, θάνατος ή ζημίη ην δε αέκων, αποτίνει ζημίην την αν οι ίρέες τάξωνται. δς δ' αν ίβιν ή ίρηκα αποκτείνη, ήν τε έκων, 66 ήν τε αέκων, τεθνάναι ανάγκη. Πολλων δε εόντων όμοτρόφων τοίσι ανθρώποισι θηρίων, πολλώ αν έτι πλέω έγίνετο, εί μη κατελάμβανε τούς αίελούρους τοιάδε. Έπεαν τέκωσι αι θήλεαι, οὐκέτι φοιτέουσι παρά τοὺς ἔρσενας οι δε, διζήμενοι μίσγεσθαι αὐτῆσι, οὐκ έχουσι. πρὸς ών ταῦτα σοφίζονται τάδε άρπάζοντες ἀπό τῶν θηλέων καλ υπαιρεόμενοι τὰ τέκνα, κτείνουσι. κτείναντες μέντοι, ου πατέονται. αι δε, στερισκόμεναι των τέκνων, άλλων δε επιθυμέουσαι, ούτω δη απικνέονται παρά τους ερσενας φιλότεκνον δε το θηρίου. πυρκαϊής δε γενομένης, θεία πρήγματα καταλαμβάνει τους αιελούρους. οι μεν γαρ Αὐγύπτιοι διαστάντες φυλακάς έχουσι τών αἰελούρων, άμελήσαντες σβεννίναι το καιόμενον οι δε αιέλουροι, διαδύοντες και ύπερθρώσκοντες τους ανθρώπους, εσάλλονται ές το πυρ. ταυτα δε γινόμενα, πένθεα μεγάλα τους Αίγυπτίους καταλαμβάνει. ἐν δτέοισι δ' αν οἰκίοισι αιέλουρος αποθάνη από τοῦ αὐτομάτου, οἱ ἐνοικέοντες πάντες ξυρέονται τὰς ὀφρύας μούνας παρ' ὁτέοισι δ' αν 67 κύων, παν το σώμα και την κεφαλήν. 'Απαγέαται δε οί αλέλουροι αποθανόντες ές ίρας στέγας, ένθα θάπτονται ταριχευθέντες εν Βουβάστι πόλι. τὰς δὲ κύνας εν τῆ εντιών εκαστοι πόλι θάπτουσι εν ἱρῆσι θήκησι. ὡς δὲ αύτως τήσι κυσί οἱ ἰχνευταὶ θάπτονται. τὰς δὲ μυγαλὰς καλ τους Ιρηκας απάγουσι ές Βουτούν πόλιν τας δε ίβις ές Ερμέω πόλιν. τας δε άρκτους, εούσας σπανίας, και

τους λύκους, ου πολλώ τέφ εόντας αλωπέκων μέζονας,

αὐτοῦ θάπτουσι τῆ ἀν εὐρεθέωσι κείμενοι.

Των δε κροκοδείλων ή φύσις έστι τοιήδε. τους χειμε- 68 ριωτάτους μήνας τέσσερας έσθίει οὐδέν. έὸν δὲ τετράπουν, χερσαΐον καλ λιμναϊόν έστι τίκτει μὲν γὰρ ωὰ ἐν γή, και εκλέπει, και το πολλον τής ήμέρης διατρίβει έν τῷ ξηρῷ, τὴν δὲ νύκτα πᾶσαν ἐν τῷ ποταμῷ Θερμότερον γὰρ δή ἐστι τὸ ὕδωρ τῆς τε αἰθρίης καὶ τῆς δρόσου. παντων δε των ήμεις ίδμεν θνητών, τοῦτο εξ ελαχίστου μέγιστον γίνεται. τὰ μὲν γὰρ ἐνά, χηνέων οὐ πολλῷ μέζονα τίκτει καὶ ὁ νεοσσὸς κατὰ λόγον τοῦ ἐνοῦ γίνεται αὐξανόμενος δὲ, γίνεται καὶ ἐς ἐπτακαίδεκα πήχεας, καὶ μέζων έτι. έχει δε όφθαλμούς μεν ύος, όδοντας δε μεγάλους καὶ χαυλιόδοντας, κατὰ λόγον τοῦ σώματος. γλώσσαν δε μουνον θηρίων ουκ έφυσε ουδε την κάτω κινέει γνάθον, άλλα καλ τοῦτο μοῦνον θηρίων την ἄνω γνάθον προσάγει τη κάτω. έχει δε και δυυχας καρτερούς, και δέρμα λεπιδωτόν, ἄρρηκτον έπὶ τοῦ νώτου. τυφλον δὲ ἐν ύδατι, εν δε τη αίθρίη όξυδερκέστατον. ἄτε δη ών εν ύδατι δίαιταν ποιεύμενον, τὸ στόμα ἔνδοθεν φορέει πᾶν μεστὸν βδελλέων. τὰ μὲν δη ἄλλα δρνεα καὶ θηρία φείνχει μιν ό δὲ τροχίλος εἰρηναῖόν οἱ ἐστὶ, ἄτε ώφελεομένω πρὸς αὐτοῦ. ἐπεὰν γὰρ ἐς τὴν γῆν ἐκβἢ ἐκ τοῦ ὕδατος ὁ κροκόδειλος, καὶ επειτα χάνη (εωθε γάρ τοῦτο ώς επίπαν ποιέειν πρός τον ζέφυρον,) ενθαύτα ο τροχίλος εσδύνων ές τὸ στόμα αὐιοῦ, καταπίνει τὰς βδέλλας ὁ δὲ, ώφελεύμενος ήδεται, καὶ οὐδὰν σίνεται τὸν τροχίλου. Τοῖσι μὰν 69 δὴ τῶν Αἰγυπτίων ἰροί εἰσι οἱ κροκόδειλοι τοῖσι δ' οῦ, άλλ' άτε πολεμίους περιέπουσι. οι δε περί τε Θήβας καλ την Μοίριος λίμνην οἰκέοντες, καὶ κάρτα ήγηνται αὐτούς είναι ίρούς. Εκ πάντων δε ενα εκάτεροι τρέφουσι κροκόδειλον, δεδιδαγμένον είναι χειροήθεα αρτήματά τε λίθινα χυτά και χρύσεα ές τα ώτα ένθέντες, και αμφιδέας περί τους προσθίους πόδας, και σιτία απότακτα διδόντες και ίρηϊα, και περιέποντες ώς κάλλιστα ζώοντας, αποθανόντας δὲ ταριχεύοντες θάπτουσι ἐν ἰρῆσι θήκησι. οἱ δὲ περὶ Έλεφαντίνην πόλιν οἰκέοντες, καὶ ἐσθίουσι αὐτοὺς οὐκ ήγεόμενοι ίρους είναι. Καλέονται δε ού κροκόδειλοι, άλλά

χάμψαι. κροκοδείλους δὲ "Ιωνες ωνόμασαν, εἰκάζοντες αὐτών τὰ εἴδεα τοῖσι παρὰ σφίσι γινομένοισι κροκοδείλοισι 70 τοῖσι ἐν τῆσι αἰμασιῆσι. "Αγραι δὲ σφεων πολλαὶ κατεστέασι, καὶ παντοῖαι ἢ δ' ων ἐμοί γε δοκέει ἀξιωτάτη ἀπηγήσιος εἶναι, ταύτην γράφω. ἐπεὰν νῶτον ὑὸς δελεάση περὶ ἄγκιστρον, μετίει ἐς μέσον τὸν ποταμόν αὐτὸς δὲ ἐπὶ τοῦ χείλεος τοῦ ποταμοῦ ἔχων δέλφακα ζωὴν, ταύτην τύπτει. ἐπακούσας δὲ τῆς φωνῆς ὁ κροκόδειλος, ἴεται κατὰ τὴν φωνήν ἐντυχών δὲ τῷ νώτῳ, καταπίνει οἱ δὲ ἔλκουσι. ἐπεὰν δὲ ἐξελκυσθῆ ἐς γῆν, πρῶτον ἀπάντων ὁ θηρευτὴς πηλῷ κατ' ων ἔπλασε αὐτοῦ τοὺς ὀφθαλμούς τοῦτο δὲ ποιήσας, κάρτα εὐπετέως τὰ λουπὰ χειροῦται. μὴ ποιήσας δὲ τοῦτο, σὺν πόνφ.

Οἱ δὲ ἔπποι οἱ ποτάμιοι νομῷ μὲν τῷ Παπρημίτη ipol εἰσι, τοῖσι δὲ ἄλλοισι Αὐγυπτίοισι οὐκ ipoi. φύσιν δὲ παρέχονται ἰδέης τοιἡνδε τετράπουν ἐστὶ, δίχηλον, όπλαὶ βοὸς, σιμὸν, λοφιὴν ἔχον ἵππου, χαυλιόδοντας φαῖνον, οὐρὴν ἵππου καὶ φωνήν μέγαθος, ὅσον τε βοῦς ὁ μέγιστος τὸ δέρμα δ΄ αὐτοῦ οὕτω δή τι παχύ ἐστι, ὥστε

μέγιστος το δέρμα δ΄ αὐτοῦ οὕτω δή τι παχύ ἐστι, ώστε 72 αὖου γενομένου, ξυστὰ ποιέεσθαι ἀκόντια ἐξ αὐτοῦ. Γίνονται δὲ καὶ ἐνύδριες ἐν τῷ ποταμῷ, τὰς ἱρὰς ῆγγηνται εἰναι νομίζουσι δὲ καὶ τῶν ἰχθύων τὸν καλεύμενον λεπιδωτὸν ἰρὸν εἰναι, καὶ τὴν ἔγχελυν. ἱροὺς δὲ τούτους τοῦ Νείλου φασὶ εἰναι· καὶ τῶν ὁρνίθων τοὺς χηναλώπεκας.

78 "Εστι δὲ καὶ ἄλλος δρνις ἱρὸς, τῷ οὔνομα φοῖνιξ ἐγὼ μέν μιν οὖκ εἶδον, εἰ μὴ ὅσον γραφῆ καὶ γὰρ δὴ καὶ σπάνιος ἐπιφοιτὰ σφι, διὰ ἐτέων (ὡς Ἡλιουπολίται λέγουσι) πεντακοσίων. φοιτὰν δὲ τότε φασὶ, ἐπεάν οἱ ἀποθάνη ὁ πατήρ. ἀστι δὲ, εἰ τῆ γραφῆ παρόμοιος, τοσόσδε καὶ τοιόσδε τὰ μὲν αὐτοῦ χρυσόκομα τῶν πτερῶν, τὰ δὲ, ἐρυθρά ἐς τὰ μάλιστα αἰετῷ περιήγησιν ὁμοιότατος, καὶ τὸ μέγαθος. Τοῦτον δὲ λέγουσι μηχανᾶσθαι τάδε, ἐμοὶ μὲν οὐ πιστὰ λέγοντες ἐξ ᾿Αραβίης ὁρμεώμενον, ἐς τὸ ἱρὸν τοῦ Ἡλίου κομίζειν τὸν πατέρα, ἐν σμύρνη ἐμπλάσσοντα, καὶ θάπτειν ἐν τοῦ Ἡλίου τῷ ἰρῷ. κομίζειν δὲ οῦτω πρῶτον, τῆς σμύρνης ώὸν πλάσσειν ὅσον τε δυνατός ἐστι φέρειν μετὰ δὲ, πειρᾶσθαι κὐτὸ φορέοντα ἐπεὰν δὲ ἀποπειρηθῆ, οῦτω δὴ κοιλήναντα

τὸ ωὸν, τὸν πατέρα ἐς αὐτὸ ἐντιθέναι, σμύρνη δὲ ἄλλη ἐμπλάσσειν τοῦτο κατ' ὅ τι τοῦ ωὸῦ ἐγκοιλήνας ἐνέθηκε τὸν πατέρα: ἐσκειμένου δὲ τοῦ πατρὸς, γίνεσθαι τωὐτὸ βάρος: ἐμπλάσαντα δὲ, κομίζειν μιν ἐπ' Αὐγύπτου ἐς τοῦ Ἡλίου τὸ ἱρόν. ταῦτα μὲν τοῦτον τὸν ὅρνιν λέγουσι ποιέειν.

Είσι δε περί Θήβας ίροι όφιες, ανθρώπων ουδαμώς 74 δηλήμονες οι μεγάθει εόντες μικροί, δύο κέρεα φορέουσι, πεφυκότα εξ άκρης της κεφαλής. τους θάπτουσι άποθανόντας εν τῷ ἰρῷ τοῦ Διός τούτου γάρ σφεας τοῦ θεοῦ φασὶ είναι ἰρούς. "Εστι δὲ χῶρος τῆς 'Αραβίης, κατὰ 75 Βουτοῦν πόλιν μάλιστά κη κείμενος και ές τοῦτο τό χωρίον ήλθον, πυνθανόμενος περί των πτερωτών όφίων. απικόμενος δε, είδον οστέα οφίων και ακάνθας, πλήθει μεν άδύνατα άπηγήσασθαι σωροί δε ήσαν ακανθέων καλ μεγάλοι, και ύποδεέστεροι, και ελάσσονες έτι τούτων πολλοί δε ήσαν ούτοι. έστι δε ό χώρος ούτος, εν τφ αί ακανθαι κατακεχύαται, τοιόσδε τις έσβολή έξ ουρέων στεινών ες πεδίον μέγα· το δε πεδίον τοῦτο συνάπτει τῷ Αἰγυπτίφ πεδίφ. λόγος δε εστι, ἄμα τῷ ἔαρι πτερωτούς όφις εκ της 'Αραβίης πέτεσθαι επ' Αιγύπτου τας δε ίβις τὰς δρνιθας ἀπαντώσας ἐς τὴν ἐσβολὴν ταύτης τῆς χώρης, ου παριέναι τους όφις, άλλα κατακτείνειν. καλ την ίβιν δια τοῦτο τὸ ἔργον τετιμησθαι λέγουσι 'Αράβιοι μεγάλως πρός Αίγυπτίων όμολογέουσι δέ και Αίγύπτιοι διά ταῦτα τιμάν τὰς δρνιθας ταύτας. Είδος δὲ τῆς μὲν 76 ίβιος τόδε. μέλαινα δεινώς πάσα, σκέλεα δε φορέει γεράνου, πρόσωπον δὲ ἐς τὰ μάλιστα ἐπίγρυπον, μέγαθος οσον κρέξ. τῶν μὲν δη μελαινέων, τῶν μαχομένων πρὸς τοὺς ὄφις, ήδε ἰδέη. τῶν δ' ἐν ποσὶ μᾶλλον εἰλευμένων τοισι ανθρώποισι (διξαί γαρ δή είσι αι ίβιες) ψιλή την κεφαλήν, και την δειρήν πάσαν λευκή πτεροίσι, πλήν κεφαλής και του αυχένος και άκρων των πτερύγων και τοῦ πυγαίου ἄκρου ταῦτα δὲ τὰ εἶπον πάντα, μέλαινά έστι δεινώς σκέλεα δὲ καὶ πρόσωπον, ἐμφερής τῆ ἐτέρη. τοῦ δὲ ὄφιος ή μορφή, οίη περ τῶν ὕδρων. πτίλα δὲ οὐ πτερωτά φορέει, αλλά τοισι της νυκτερίδος πτεροισι μάλιστά κη εμφερέστατα. Τοσαίτα μέν θηρίων πέρι ίρῶν εἰρήσθω.

Αύτων δε δη Αίγυπτίων, οξ μεν περί την σπειρομένην Αίγυπτον οἰκέουσι, μνήμην ἀνθρώπων πάντων ἐπασκέοντες μάλιστα, λογιώτατοί είσι μακρώ των έγω ές διάπειραν Τρόπφ δὲ ζόης τοιφδε διαχρέωνται. Συρμαίζουσι τρεις ήμέρας έπεξης μηνός έκάστου, εμέτοισι Θηρώμενοι την ύγιείην καλ κλύσμασι, νομίζοντες από των τρεφόντων σιτίων πάσας τὰς νούσους τοῖσι ἀνθρώποισι γίνεσθαι. είσι μεν γάρ και άλλως Αίγύπτιοι μετά Λίβυας ύγιηρέστατοι πάντων ανθρώπων, των ώρέων (δοκέειν έμοί) είνεικεν, ότι οὐ μεταλλάσσουσι αί ώραι. Εν γάρ τῆσί μεταβολήσι τοίσι ανθρώποισι αί νούσοι μάλιστα γίνονται, τών τε άλλων πάντων, και δή και τών ώρέων μάλιστα. 'Αρτοφαγέουσι δέ, έκ των ολυρέων ποιεύντες άρτους, τους εκείνοι κυλλήστις ονομάζουσι. οίνω δ' έκ κριθέων πεποιημένφ διαχρέωνται ου γάρ σφί είσι έν τη χώρη άμπελοι. ἰχθύων δὲ τοὺς μὲν, πρὸς ήλιον αὐήναντες, ώμους σιτέονται τους δέ, έξ άλμης τεταριχευμένους. ορνίθων δε τούς τε δρτυγας, και τας νήσσας, και τά σμικρά των δρνιθίων, ώμα σιτέονται, προταριχεύσαντες. τα δε άλλα δσα η δρυίθων η ίχθύων έστι σφι εχόμενα, χωρίς ή οκόσοι σφι ίροι αποδεδέχαται, τους λοιπους 78 όπτους και έφθους σιτέονται. Έν δε τησι συνουσίησι, τοίσι ευδαίμοσι αυτών, έπεαν από δείπνος γένωνται,

περιφέρει ανήρ νεκρον έν σορώ ξύλινον πεποιημένον, μεμιμημένον ές τὰ μάλιστα καὶ γραφή καὶ ἔργω, μέγαθος όσον τε πάντη πηχυαίου, ή δίπηχυν δεικνύς δε εκάστω τών συμποτέων, λέγει "Ές τούτον ορέων, πίνέ τε καί " τέρπευ έσεαι γάρ αποθανών τοιούτος." Ταύτα μέν παρά τὰ συμπόσια ποιεῦσι.

Πατρίοισι δε χρεώμενοι νόμοισι, άλλον οὐδένα επικτέννται. τοισι άλλα τε επάξιά εστι νόμιμα, και δή και **ἄεισμα ἔν ἐστι Λίνος, ὄσπερ ἔν τε** Φοινίκη ἀοίδιμός ἐστι και έν Κύπρω, και άλλη κατά μέντοι έθνεα ούνομα έχει, συμφέρεται δε ώυτος είναι τον οί Ελληνες Λίνον ονομάζοντες αείδουσι. ώστε πολλά μεν και άλλα αποθωυμάζειν με τών περί Αίγυπτον είντων, εν δε δή και του Λίνου δκόθεν έλαβον φαίνονται δε del κοτε τοῦτον dείδοντες. έστι δε Αίγυπτιστε ό Λίνος καλεύμενος Μανέρως. έφασαν

δέ μιν Αιγύπτιοι του πρώτου βασιλεύσαντος Αιγύπτου παίδα μουνογενέα γενέσθαι άποθανόντα δ' αὐτὸν άνωρον, θρήνοισι τούτοισι ὑπ' Αἰγυπτίων τιμηθήναι καὶ ἀοιδήν τε ταύτην πρώτην καλ μούνην σφίσι γενέσθαι. Συμφέ- 80 ρονται δε καλ τόδε άλλο Αίγύπτιοι Έλληνων μούνοισι Λακεδαιμονίοισι. οι νεώτεροι αὐτῶν τοῖσι πρεσβυτέροισι συντυγχάνοντες, είκουσι της όδου και εκτράπονται και έπιουσι, έξ έδρης ύπανιστέαται. Τόδε μέντοι άλλοισι Έλλήνων οιδαμοίσι συμφέρονται αντί τοῦ προσαγο-ρεύειν αλλήλους εν τῆσι όδοισι, προσκυνέουσι κατιέντες μέχρι τοῦ γούνατος τὴν χείρα. Ἐνδεδύκασι δὲ κιθώνας 81 λινέους, περί τα σκέλεα θυσανωτούς, ούς καλέουσι καλασίρις έπι τούτοισι δε είρίνεα είματα λευκά επαναβληδον φορέουσι. οὐ μέντοι ἔς γε τὰ ίρὰ ἐσφέρεται εἰρίνεα, οὐδὲ συγκαταθάπτεταί σφι ου γάρ δσιου. ομολογέουσι δὲ ταθτα τοισι 'Ορφικοίσι καλεομένοισι και Βακχικοίσι, έουσι δε Αιγυπτίοισι, και Πυθαγορείοισι. ουδε γαρ τούτων των οργίων μετέχοντα όσιον έστι εν ειρινέοισι είμασι θαφθήναι. έστι δε περί αὐτῶν ίρὸς λόγος λεγόμενος.

Καὶ τάδε ἄλλα Αἰγυπτίοισί ἐστι ἐξευρημένα μείς τε 82 καὶ ἡμέρη ἐκάστη θεῶν ὅτευ ἐστι καὶ τῆ ἔκαστος ἡμέρη γενόμενος, ὁτέοισι ἐγκυρήσει, καὶ ὅκως τελευτήσει, καὶ ὁκοιός τις ἔσται. καὶ τούτοισι τῶν Ἑλλήνων οἱ ἐν ποιήσει γενόμενοι ἐχρήσαντο. Τέρατά τε πλέα σφι ἀνεύρηται ἡ τοῖσι ἄλλοισι ἄπασι ἀνθρώποισι. γενομένου γὰρ τέρατος, φυλάσσουσι γραφόμενοι τὼποβαίνον καὶ ἡν κοτε ὕστερον παραπλήσιον τούτω γένηται, κατὰ τὼυτὸ νομίζουσι ἀποβήσεσθαι. Μαντικὴ δὲ αὐτοισι ώδε δια-83 κέεται. ἀνθρώπων μὲν οὐδενὶ προσκέεται ἡ τέχνη, τῶν δὲ θεῶν μετεξετέροισι. καὶ γὰρ Ἡρακλέος μαντήῖον αὐτόθι ἐστὶ, καὶ ᾿Απόλλωνος, καὶ ᾿Αθηναίης, καὶ ᾿Αρτέμιδος, καὶ Ἦρος, καὶ ὅγε μιλιστα ἐν τιμῆ ἄγονται πάντων τῶν μαντηίων, Λητοῦς ἐν Βουτοῖ πόλι ἐστί. οὐ μέντοι αἴ γε μαντήῖαί σφι κατὰ τὰυτὸ ἑστᾶσι, ἀλλὰ διάφοροί εἰσι. Ἡ δὲ ἰητρικὴ κατὰ τάδε σφι δέδασται. 84 μιῆς νούσου ἔκαστος ἰητρός ἐστι, καὶ οὐ πλεόνων. πάντα δ ἰητρῶν ἐστὶ πλέα. οἱ μὲν γὰρ, ὀφθαλμῶν ἰητροὶ κατε-

στέασι οι δε, κεφαλής οι δε, οδόντων οι δε, τών κατά

νηδύν οί δὲ, τῶν ἀφανέων νούσων.

Θρήνοι δε και ταφαί σφεων, είσι αίδε τοισι αν απογένηται έκ των οἰκίων ἄνθρωπος, τοῦ τις καὶ λόγος ή, τὸ θηλυ γένος παν το έκ των οίκιων τούτων κατ' ων έπλάσατο την κεφαλην πηλώ η και το πρόσωπον. κάπειτα έν τοισι οικίοισι λιπούσαι τον νεκρον, αυται ανα την πόλιν στρωφώμεναι, τύπτονται επεζωσμέναι, καλ φαίνουσαι τους μαζούς συν δέ σφι αι προσήκουσαι πασαι. ετέρωθεν δε οι άνδρες τύπτονται, επεζωσμένοι και ούτοι. έπεαν δε ταυτα ποιήσωσι, ούτω ες την ταρίχευσιν κομί-86 ζουσι. Είσι δε οι επ' αυτώ τούτω κατέαται, και τέχνην έχουσι ταύτην. ούτοι, επεάν σφι κομισθή νεκρός, δεικνύασι τοίσι κομίσασι παραδείγματα νεκρών ξύλινα, τή γραφη μεμιμημένα. καλ την μέν σπουδαιστάτην αὐτέων φασί είναι, του ούκ όσιον ποιεθμαι το ούνομα έπι τοιούτω πρήγματι ονομάζειν. την δε δευτέρην δεικνύασι υποδεεστέρην τε ταύτης καλ εύτελεστέρην την δε τρίτην, εύτε-λεστάτην. φράσαντες δε, πυνθάνονται παρ αὐτών κατά ήντινα βούλονταί σφι σκευασθήναι τον νεκρόν. οί μεν δή έκποδών, μισθώ δμολογήσαντες, απαλλάσσονται οι δέ ύπολευπόμενοι έν οικήμασι, ώδε τὰ σπουδαιότατα ταριχεύουσι. πρώτα μεν σκολιώ σιδήρω διά των μυξωτήρων έξαγουσι τον εγκέφαλον, τὰ μεν αὐτοῦ οὕτω ἐξάγοντες, τα δε εγχέοντες φάρμακα. μετα δε, λίθφ Αιθιοπικώ οξέϊ παρασχίσαντες παρά την λαπάρην, έξ ων είλον την κοιλίην πάσαν εκκαθήραντες δε αυτήν, και διηθήσαντες οίνο φοινικητο, αύτις διηθέουσι θυμιήμασι τετριμμένοισι. έπειτα την νηδύν σμύρνης ακηράτου τετριμμένης, καλ κασίης, καὶ τῶν ἄλλων θυωμάτων, πλην λιβανωτοῦ, πλήσαντες, συρράπτουσι ὀπίσω, ταῦτα δὲ ποιήσαντες, ταριχεύουσι λίτρω, κρύψαντες ἡμέρας ἐβδομήκοντα: πλεύνας δε τουτέων ούκ έξεστι ταριχεύειν. επεάν δε παρέλθωσι αι έβδομήκοντα, λούσαντες τον νεκρον, κατειλίσσουσι πῶν αὐτοῦ τὸ σῶμα σινδόνος βυσσίνης τελαμώσι κατατετμημένοισι, ύποχρίοντες τῷ κόμμι, τῷ δὴ ἀντὶ κόλλης τὰ πολλὰ χρέωνται Αἰγύπτιοι. ἐνθεῦτεν δὲ παραδεξάμενοί μιν οἰ προσήκοντες, ποιεῦνται ξύλινον τύπον ανθρωποειδέα ποιησάμενοι δέ, έσεργυῦσι τον νεκρόν και κατακλητσαντες ούτω, θησαυρίζουσι εν οίκή-ματι θηκαίω, ιστάντες ορθόν πρός τοιχον. ούτω μέν τούς τα πολυτελέστατα σκευάζουσι νεκρούς. Τους δε τα μέσα 87 βουλομένους, την δε πολυτελητην φεύγοντας, σκευάζουσι ώδε. ἐπεὰν τοὺς κλυστήρας πλήσωνται τοῦ ἀπὸ κέδρου αλείφατος γινομένου, εν ων επλησαν τοῦ νεκροῦ την κοιλίην, ούτε αναταμόντες αυτόν, ούτε εξελόντες την νηδύν, κατά δὲ τὴν ἔδρην ἐσηθήσαντες καὶ ἐπιλαβόντες τὸ κλύσμα τῆς ὀπίσω ὁδοῦ, ταριχεύουσι τὰς προκειμένας ήμέρας τη δε τελευταίη εξιείσι εκ της κοιλίης την κεδρίην, την εσηκαν πρότερον ή δε έχει τοσαύτην δύναμιν, ώστε άμα έωυτή την νηδύν και τὰ σπλάγχνα κατατετηκότα εξάγει τας δε σάρκας το λίτρον κατατήκει καὶ δη λείπεται τοῦ νεκροῦ το δέρμα μοῦνον, καὶ τα οστέα. έπεαν δè ταῦτα ποιήσωσι, ἀπ' ων ἔδωκαν ούτω τὸν νεκρου, οὐδεν έτι πρηγματευθέντες. Ἡ δε τρίτη ταρί-88 χευσίς εστι ήδε, ή τους χρήμασι ασθενεστέρους σκευάζει. συρμαίη διηθήσαντες την κοιλιην, ταριχεύουσι τὰς έβδομηκοντα ημέρας, και επειτα απ' ων έδωκαν αποφέρεσθαι. Τας δε γυναίκας των επιφανέων ανδρών, επεαν τελευτή-89 σωσι, ού παραυτίκα διδούσι ταριχεύειν, ούδε δσαι αν ώσι εὐειδέες κάρτα καὶ λόγου πλεῦνος γυναῖκες άλλ' ἐπεὰν τριταίαι ή τεταρταίαι γένωνται, ούτω παραδιδούσι τοίσι ταριχεύουσι. τούτο δε ποιέουσι ούτω τούδε είνεκεν, ίνα μή σφι οι ταριχευται μίσγωνται τησι γυναιξί. λαμφθήναι γάρ τινά φασι μισγόμενου νεκρῷ προσφάτω γυναικός κατειπαι δε τὸν όμότεχνου. "Ος δ' αν η αυτών Λίγυ-90 πτίων, η ξείνων όμοιως, ύπο κροκοδείλου άρπαχθείς η ύπ' αὐτοῦ τοῦ ποταμοῦ φαίνηται τεθνηοὸς, κατ' ἡν ἀν πόλιν έξενειχθη, τούτους πάσα ανάγκη έστι ταριχεύσαντας αὐτον, καλ περιστείλαντας ως κάλλιστα, θάψαι εν ίρβσι θήκησι. οὐδε ψαῦσαι έξεστι αὐτοῦ ἄλλον οὐδενα, ούτε τῶν προσηκόντων, οὐτε τῶν φίλων άλλά μιν οἰ ipées αὐτοὶ οἱ τοῦ Νείλου, ἄτε πλέον τι ἡ ἀνθρώπου νεκρον, χειραπτάζοντες θάπτουσι.

Έλληνικοίσι δε νομαίοισι φεύγουσι χράσθαι το δε 01 σύμπαν είπειν, μήδ άλλων μηδαμά μηδαμών ανθρώπων

νομαίοισι. οἱ μέν νυν ἄλλοι Αἰγύπτιοι οὕτω τοῦτο φυλάσσουσι. έστι δε Χέμμις πόλις μεγάλη νομού τοῦ Θηβαϊκοῦ, εγγὺς Νέης πόλιος. εν ταύτη τῆ πόλι εστὶ Περσέος του Δανάης ίρον τετράγωνον πέριξ δε αυτου φοίνικες πεφύκασι τα δε πρόπυλα του ίρου λίθινά έστι, κάρτα μεγάλα επί δε αὐτοῖσι ἀνδριάντες δύο έστασι λίθινοι μεγάλοι. Εν δε τῷ περιβεβλημένφ τούτφ νηός το ένι, και άγαλμα εν αὐτῷ ενέστηκε τοῦ Περσέος. οδτοι οί Χεμμίται λέγουσι του Περσέα πολλάκι μέν ανα την γην φαίνεσθαί σφι, πολλάκι δὲ ἔσω τοῦ ἰροῦ. σανδάλιον τε αὐτοῦ πεφορημένον εύρισκεσθαι, ἐὸν τὸ μέγαθος δίπηχυ τὸ ἐπεὰν φανή, εὐθηνέειν ἄπασαν Αίγυπτον, ταῦτα μέν λέγουσι. ποιεύσι δὲ τάδε Έλληνικὰ τῷ Περσέι ἀγῶνα γυμνικόν τιθείσι διά πάσης αγωνίης έχοντας παρέχοντες άεθλα, κτήνεα καὶ χλαίνας καὶ δέρματα. εἰρομένου δέ μευ ο τι σφι μούνοισι έωθε ο Περσεύς επιφαίνεσθαι, καί ό τι κεγωρίδαται Αίγυπτίων των άλλων, αγώνα γυμνικόν τιθέντες, έφασαν "τον Περσέα έκ της έωυτων πόλιος "γεγονέναι" του γάρ Δανάου καλ του Λυγκέα, εόντας "Χεμμίτας, εκπλώσαι ες την Έλλάδα." ἀπό δε τούτων γενεηλογέοντες, κατέβαινον ές τὸν Περσέα. " ἀπικόμενον "δε αὐτον ες Αίγυπτον, κατ' αἰτίην τὴν καὶ "Ελληνες " λέγουσι, οἴσοντα ἐκ Λιβύης τὴν Γοργοῦς κεφαλὴν, ἔφα-"σαν ελθείν και παρά σφέας, και άναγνώναι τους συγ-"γενέας πάντας έκμεμαθηκότα δέ μιν απικέσθαι ές " Αύγυπτον τὸ τῆς Χέμμιος οῦνομα, πεπυσμένον παρὰ " της μητρός άγωνα δέ οί γυμνικόν, αὐτοῦ κελεύσαντος, " ἐπιτελέειν.

Ταῦτα μὲν πάντα οἱ κατύπερθε τῶν ελέων οἰκέοντες Αἰγύπτιοι νομίζουσι. οἱ δε δη εν τοῖσι ελεσι κατοικημένοι, τοῖσι μὲν αὐτοῖσι νόμοισι χρέωνται τοῖσι καὶ οἱ ἄλλοι Αἰγύπτιοι καὶ τὰ ἄλλα, καὶ γυναικὶ μιῆ ἔκαστος αὐτῶν συνοικέει, κατάπερ "Ελληνες. 'Ατὰρ πρὸς εὐτελήν τῶν σιτίων τάδε σφι ἄλλα εξεύρηται. ἐπεὰν πλήρης γένηται ὁ ποταμὸς, καὶ τὰ πεδία πελαγίση, φύεται ἐν τῷ ὕδατι κρίνεα πολλὰ, τὰ Αἰγύπτιοι καλέουσι λωτόν ταῦτα ἐπεὰν δρέψωσι, αὐαίνουσι πρὸς ἥλιον καὶ ἔπειτα τὸ ἐκ μέσου τοῦ λωτοῦ, τῆ μήκωνι ἐὸν ἐμφερὲς, πτί-

σαντες, ποιεύνται έξ αὐτοῦ ἄρτους ὀπτοὺς πυρί. ἔστι δὲ καὶ ἡ ρίζα τοῦ λωτοῦ τούτου ἐδωδίμη, καὶ ἐγγλύσσει ἐπιεικέως, ἐὸν στρογγύλον, μέγαθος κατὰ μῆλον. "Εστι δὲ καὶ ἄλλα κρίνεα ρόδοισι ἐμφερέα, ἐν τῷ ποταμῷ γινόμενα καὶ ταῦτα: ἐξ ὧν ὁ καρπὸς ἐν ἄλλη κάλυκι παραφυομένη ἐκ τῆς ρίζης γίνεται, κηρίῳ σφηκῶν ἰδέην ὁμοιότατον. ἐν τούτῳ τρωκτὰ ὅσον τε πυρὴν ἐλαίης ἐγγίνεται συχνά. τρώγεται δὲ καὶ ἀπαλὰ ταῦτα καὶ αὖα. Τὴν δὲ βύβλον τὴν ἐπέτειον γινομένην, ἐπεὰν ἀνασπάσωσι ἐκ τῶν ἐλέων, τὰ μὲν ἄνω αὐτῆς ἀποτάμνοντες, ἐς ἄλλο τι τράπουσι: τὸ δὲ κάτω λελειμμένον ὅσον τε ἐπὶ πῆχυν, τρώγουσι, καὶ πωλέουσι. οἱ δὲ ἀν καὶ κάρτα βούλωνται χρηστῆ τῆ βύβλῳ χρᾶσθαι, ἐν κλιβάνῳ διαφανέῖ πνίξαντες, οῦτω τρώγουσι. Οἱ δὲ τινες αὐτῶν ζῶσι ἀπὸ τῶν ἰχθύων μούνων τοὺς ἐπεὰν λάβωσι, καὶ ἐξέλωσιτὴν κοιλίην, αὐαίνουσι πρὸς ῆλιον, καὶ ἔπειτα αὕους ἐόντας σιτέονται.

Οί δὲ ἰχθύες οἱ ἀγελαῖοι ἐν μὲν τοῖσι ποταμοῖσι οὐ 93 μάλα γίνονται τρεφόμενοι δε εν τησι λίμνησι, τοιάδε ποιεύσι. ἐπεάν σφεας ἐσίῃ οἶστρος κυίσκεσθαι, ἀγεληδὸν έκπλώουσι ες [την] θάλασσαν. ήγεονται δε οι ερσενες, απορραίνοντες τοῦ θοροῦ αἱ δε, επόμεναι ἀνακάπτουσι, καὶ εξ αὐτοῦ κυτσκονται ἐπεὰν δε πλήρεες γένωνται ἐν τη θαλάσση, αναπλώουσι οπίσω ές ήθεα τα έωυτών έκαστοι. ήγέονται μέντοι γε οὐκέτι οί αὐτοὶ, άλλα τῶν θηλέων γίνεται ή ήγεμονίη. ήγεύμεναι δε άγεληδον, ποιεύσι οδόν περ εποίευν οι έρσενες των γάρ ωων απορραίνουσι κατ' όλίγους των κέγχρων, οι δε έρσενες καταπίνουσι επόμενοι. είσι δε οι κέγχροι οῦτοι ίχθύες. Εκ δε των περιγινομένων και μη καταπινομένων κέγχρων οί τρεφόμενοι ιχθύες γίνονται. οί δ' αν αυτών άλωσι έκπλώοντες ες θάλασσαν, φαίνονται τετριμμένοι τα επαριστερά των κεφαλέων οι δ' αν όπίσω αναπλώοντες, τα έπιδεξια τετρίφαται. πάσχουσι δὲ ταῦτα διὰ τόδε. ἐχόμενοι τῆς γης έπ' αριστερά καταπλώουσι ές θάλασσαν και αναπλώουτες οπίσω, της αυτής αυτέχουται, έγχριπτόμενοι καὶ ψαύοντες ώς μάλιστα, ΐνα δη μη άμάρτοιεν τῆς όδοῦ διὰ του ρόου. Επεαν δε πληθύεσθαι άρχηται ο Νείλος, τά τε κοίλα της γης και τὰ τέλματα τὰ παρά τὸν ποταμὸν

πρώτα άρχεται πίπλασθαι, διηθέουτος τοῦ ὕδατος ἐκ τοῦ ποταμοῦ καὶ αὐτίκα τε πλέα γίνεται ταῦτα, καὶ παραχρῆμα ἰχθύων σμικρῶν πίπλαται πάντα. κόθεν δὲ οἰκὸς αὐτοὺς γίνεσθαι, ἐγώ μοι δοκέω κατανοέειν τοῦτο. τοῦ προτέρου ἔτεος ἐπεὰν ἀπολίπη ὁ Νεῖλος, οἱ ἰχθύες ἐντεκώντες ἐιὰ ἐς τὴν ἰλὺν, ἄμα τῷ ἐσχάτῷ ὕδατι ἀπαλλάσσονται ἐπεὰν δὲ περιελθύντος τοῦ χρόνου πάλιν ἐπέλθη τὸ ὕδωρ, ἐκ τῶν ἀῶν τούτων παραυτίκα γίνονται οἱ ἰχθύες. καὶ περὶ μὲν τοὺς ἰχθύς οῦτω ἔχει.

95 χεται. Πρός δε τους κώνωπας, άφθόνους εόντας, τάδε σφι εστι μεμηχανημένα. τους μεν τα άνω των ελέων οἰκεοντας οι πύργοι ωφελεουσι, ες ους αναβαίνοντες κοιμέονται οι γαρ κώνωπες ύπο των ανέμων ουκ οιοί τε εἰσι ύψου πέτεσθαι. τοισι δε περί τα έλεα οἰκεουσι τάδε αντί των πύργων άλλα μεμηχάνηται. πας ανήρ αὐτων άμφιβληστρον εκτηται, τῷ τῆς μεν ἡμερης ἰχθυς ἀγρεύει, τὴν δε νύκτα τάδε αὐτῷ χράται εν τῆ ἀναπαύεται κοίτη, περί ταὐτην ἴστησι τὸ ἀμφιβληστρον, καὶ ἔπειτα ενδύς, ὑπ αὐτῷ καθεύδει. οἱ δε κώνωπες, ἡν μεν εν ἱματίω ἐνελιξάμενος εὕδη ἡ σινδόνι, διὰ τούτων δάκνουσι διὰ δε τοῦ δικτύου οὐδε πειρῶνται ἀρχήν.

β Τὰ δὲ δὴ πλοιὰ σφι, τοισε φορτηγέουσι, ἔστι ἐκ τῆς ἀκάνθης ποιεύμενα τῆς ἡ μορφὴ μέν ἐστι ὁμοιοτάτη τῷ Κυρηναίφ λωτῷ, τὸ δὲ δάκρυον κόμμι ἐστί. ἐκ ταύτης ἐν τῆς ἀκάνθης κοψάμενοι ξύλα ὅσον τε διπήχεα, πλινθηδὰν συντιθεῖσι, ναυπηγεύμενοι τρόπον τοιόνδε. περὶ γόμφους πυκνούς καὶ μακρούς περιέρουσι τὰ διπήχεα ξύλα ἐπεὰν δὲ τῷ τρόπῳ τούτῳ ναυπηγήσωνται, ζυγὰ

έπιπολής τείνουσι αὐτών νομεῦσι δὲ οὐδὲν χρέωνται, έσωθεν δε τας άρμονίας εν ών επάκτωσαν τη βύβλων πηδάλιον δὲ ἐν ποιεῦνται, καὶ τοῦτο διὰ τῆς τρόπιος διαβίνεται ἰστῷ δὲ ἀκανθίνο χρέωνται, ἰστίοισι δὲ βυβλίνοισι. ταθτα τὰ πλοία ἀνὰ μέν τὸν ποταμον οὐ δύνανται πλέειν, ην μη λαμπρός άνεμος επέχη, εκ γης δε παρέλκεται. κατά ρόον δε κομίζεται ώδε έστι εκ μυρίκης πεποιημένη θύρη, κατερραμμένη ρίπει καλάμου, καλ λίθος τετρημένος διτάλαντος μάλιστά κη σταθμόν τούτων την μεν θύρην, δεδεμένην κάλφ, έμπροσθε του πλοίου απίει επιφερεσθαι, του δε λίθου άλλο κάλο δπισθε. μεν δή θύρη, του ρόου εμπίπτοντος, χωρέει ταχέως, καί έλκει την βάριν (τοῦτο γάρ δη οὔνομά έστι τοῖσι πλοίοισι τούτοισε) ό δε λίθος δπισθε επελκόμενος, και εων εν βυσσώ, κατιθύνει τὸν πλόον. ἔστι δέ σφι τὰ πλοῖα ταῦτα πλήθει πολλά, και άγει ένια πολλάς χιλιάδας ταλάντων. Έπεὰν δὲ ἐπέλθη ὁ Νείλος τὴν χώρην, αι πόλις μοῦναι 97 φαίνονται ὑπερέχουσαι, μάλιστά κη ἐμφερέες τῆσι ἐν τῷ Αίγαίφ πόντφ νήσοισι. τὰ μὲν γὰρ ἄλλα τῆς Αίγύπτου πέλαγος γίνεται αι δε πόλις μοῦναι ὑπερέχουσι. πορθμεύονται ων, επεαν τουτο γένηται, οὐκετι κατά τα ρεεθρα τοῦ ποταμοῦ, ἀλλὰ διὰ μέσου τοῦ πεδίου. ἐς μέν γε Μέμφιν ἐκ Ναυκράτιος ἀναπλώοντι, παρ' αὐτὰς τὰς πυραμίδας γίνεται ό πλόος έστι δὲ οὐκ οὖτος, άλλά παρά τὸ ὀξύ τοῦ Δέλτα, καὶ παρὰ Κερκάσωρου πόλιυ. 🕏 δὲ Ναύκρατιν από θαλάσσης καὶ Κανώβου διὰ πεδίου πλέων, ηξεις κατ' "Ανθυλλάν τε πόλιν, καὶ τὴν 'Αρχάνδρου καλευμένην. Τουτέων δὲ ή μὲν Ανθυλλα, ἐοῦσα λογίμη πόλις, 98 ές ύποδήματα έξαίρετος δίδοται τοῦ αἰεὶ βασιλεύοντος Αίγύπτου τῆ γυναικί. (τοῦτο δὲ γίνεται, ἐξ ὅσου ὑπὸ Πέρσησί έστι Αίγυπτος.) ή δὲ ἐτέρη πόλις δοκέει μοι το ούνομα έχειν άπο του Δαναου γαμβρου, Άρχανδρου του Φθίου, του Άχαιου καλέεται γαρ δη Άρχανδρου πόλις. είη δ' αν και άλλος τις "Αρχανδρος ου μέντοι γε

Αἰγύπτιον τὸ οῦνομα. Μέχρι μὲν τούτου ὄψις τε ἐμὴ καὶ γνώμη καὶ ἰστορίη 99 ταῦτα λέγουσά ἐστι· τὸ δὲ ἀπὸ τοῦδε, Αἰγυπτίους ἔρχομαι λόγους ἐρέων, κατὰ τὰ ἦκουον. προσέσται δὲ αὐτοἷσί

τι καλ της έμης όψιος. Του Μήνα, του πρώτου βασιλεύσαντα Αλγύπτου, οἱ ἰρέες ἔλεγον, τοῦτο μὲν, ἀπογεφυρώσαι καλ την Μέμφιν. του γάρ ποταμον πάντα ρέειν παρά το όρος το ψάμμινον προς Λιβύης τον δε Μήνα άνωθεν, όσον τε έκατον σταδίους από Μέμφιος, τον πρός μεσαμβρίης αγκώνα προσχώσαντα, το μεν αρχαίον ρέεθρον αποξηράναι, του δε ποταμον οχετεύσαι, το μέσου τών ουρέων ρέειν. έτι δε και νύν ύπο Περσέων ο άγκων ούτος τοῦ Νείλου, δε ἀπεργμένος ρέει, ἐν φυλακῆσι μεγάλησι έχεται, φρασσόμενος ανα παν έτος. εί γαρ έθελήσει ρήξας ύπερβηναι ο ποταμός ταύτη, κίνδυνος πάση Μέμφι κατακλυσθήναι έστι. ώς δὲ τῷ Μήνι τούτφ τῷ πρώτφ γενομένο βασιλέι γέρσον γεγονέναι το απεργμένον, τοῦτο μέν. ἐν αὐτοῦ πόλιν κτίσαι ταύτην, ήτις νῦν Μέμφις καλέεται (έστι γάρ καὶ ή Μέμφις ἐν τῷ στεινῷ τῆς Αἰγύπτου) ἔξωθεν δὲ αὐτῆς περιορύξαι λίμνην ἐκ τοῦ ποταμού πρός βορέην τε καί πρός έσπέρην (τό γάρ πρός την ηώ αυτός ο Νείλος απέργει) τοῦτο δέ, τοῦ Ἡφαίστου τὸ ίρον ίδρύσασθαι έν αὐτῆ, ἐὸν μέγα τε καὶ ἀξιαπηγητό-

100 τατον. Μετά δὲ τοῦτον, κατέλεγον οἱ ἰρέες ἐκ βύβλου ἄλλων βασιλέων τριηκοσίων τε καὶ τριήκουτα οὐνόματα. ἐν τοσαύτησι γενεῆσι ἀνθρώπων, ὁκτωκαίδεκα μὲν Αἰθίοπες ἦσαν, μία δὲ γυνη ἐπιχωρίη οἱ δὲ ἄλλοι, ἄνδρες Αἰγύπτιοι. τῆ δὲ γυναικὶ οὕνομα ἦν ἤτις ἐβασίλευσε τόπερ τῆ Βαβυλωνίη, Νίτωκρις. τὴν ἔλεγον τιμωρέουσαν ἀδελφεῷ, τὸν Αἰγύπτιοι βασιλεύοντα σφέων ἀπέκτειναν ἀποκτείναντες δὲ, οὕτω ἐκείνη ἀπέδοσαν τὴν βασιληίην τούτω τιμωρέουσαν, πολλούς Αἰγνπτίων διαφθεῖραι δόλω. ποιησαμένην γάρ μιν οἴκημα περίμηκες ὑπόγαιον, καινούν τῷ λόγω, νόω δὲ ἄλλα μηχανᾶσθαι. καλέσασαν δὲ μιν Αἰγυπτίων τοὺς μάλιστα μεταιτίους τοῦ φόνου ἤδεε, πολλούς ἐστιᾶν δαινυμένοισι δὲ ἐπεῖναι τὸν ποταμὸν δὶ αὐλῶνος κρυπτοῦ μεγάλου. ταύτης μὲν πέρι τοσαῦτε ἔλεγον πλὴν ὅτι αὐτήν μιν, ὡς τοῦτο ἐξέργαστο, ῥίψαι 101 ἐς οἰκημα σποδοῦ πλέον, δκως ἀτιμώρητος γένηται. Τῶν

101 es οικημά σποσού πλεον, οκώς ατιμώρητος γενηται. 100 δὲ ἄλλων βασιλέων οὐ γὰρ ἔλεγον οὐδεμίαν ἔργων ἀπόδε ξιν, κατ' οὐδὲν εἰναι λαμπρότητος, πλην ἐνὸς τοῦ ἐσχάτω αὐτῶν Μοίριος. τοῦτον δὲ ἀποδέξασθαι μνημόσυνα, τοῦ

Ηφαίστου τὰ πρὸς βορῆν ἄνεμον τετραμμένα προπύλαια ιμνην τε ὀρύξαι, τῆς ἡ περίοδος ὅσων ἐστὶ σταδίων ιστερον δηλώσω πυραμίδας τε ἐν αὐτῆ οἰκοδομῆσαι, τῶν τοῦ μεγάθεος πέρι ὁμοῦ αὐτῆ τῆ λίμνη ἐπιμνήσομαι. τοῦτον μὲν τοσαῦτα ἀποδέξασθαι, τῶν δὲ ἄλλων οὐδένα πὸδέν.

Παραμειψάμενος ων τούτους, τοῦ ἐπὶ τούτοισι γενο- 102 ιένου βασιλέος, τώ οδυομα ην Σέσωστρις, τούτου μυήμην τοιήσομαι. τον έλεγον οι ίρέες πρώτον μεν πλοίοισι ιακροισι όρμηθέντα έκ του 'Αραβίου κόλπου, τους παρά ην Έρυθρην θάλασσαν κατοικημένους καταστρέφεσθαι ς δ πλέοντά μιν πρόσω, απικέσθαι ές θάλασσαν οὐκέτι ιλωτην ύπο βραχέων. Ενθεύτεν δε ως οπίσω απίκετο ές λύγυπτον, κατά των ίρέων την φάτιν, στρατιήν πολλήν αβών ήλαυνε δια της ηπείρου, παν έθνος το έμποδών αταστρεφόμενος. ότεοισι μέν νυν αὐτῶν ἀλκίμοισι νετύγχανε και δεινώς γλιχομένοισι περί της έλευθερίης, ούτοισι μέν στήλας ενίστη ές τας χώρας, δια γραμμάτων εγούσας τό τε έωυτοῦ οὖνομα καὶ τῆς πάτρης, καὶ ώς υνάμι τῆ έωυτοῦ κατεστρέψατό σφεας. ὁτέων δὲ ἀμαχητὶ αὶ εὐπετέως παρέλαβε τὰς πόλις, τούτοισι δὲ ἐνέγραφε ν τῆσι στήλησι κατά ταὐτά καὶ τοῖσι ἀνδρητοισι τῶν θνέων γενομένοισι και δή και αίδοια γυναικός προσενγραφε, δήλα βουλόμενος ποιέειν ώς είησαν ανάλκιδες. αυτα δε ποιέων, διεξήτε την ήπειρον ες δ έκ της Ασίης 103 ς την Ευρώπην διαβάς, τούς τε Σκύθας κατεστρέψατο αὶ τοὺς Θρήϊκας. Ες τούτους δέ μοι δοκέει καὶ προσώατα ἀπικέσθαι ὁ Αὐγύπτιος στρατός ἐν μὲν γὰρ τῆ ούτων χώρη φαίνονται σταθείσαι αι στήλαι το δέ ροσωτέρω τούτων, οὐκέτι. ἐνθεῦτεν δὲ ἐπιστρέψας πίσω ήτε και επεί τε εγένετο επι Φάσι ποταμώ, ουκ γω τὸ ἐνθεῦτεν ἀτρεκέως εἰπεῖν, εἴτε αὐτὸς ὁ βασιλεὺς έσωστρις ἀποδασάμενος τῆς έωυτοῦ στρατιῆς μόριον τον δή, αὐτοῦ κατέλιπε τής χώρης οἰκήτορας είτε τών ινές στρατιωτέων τη πλάνη αὐτοῦ ἀχθεσθέντες, περί άσιν ποταμον κατέμειναν. Φαίνονται μέν γάρ εόντες οί 104 ίολχοι Αιγύπτιοι νοήσας δε πρότερον αὐτος, ή ακούσας λλων, λέγω. ώς δέ μοι ἐν φροντίδι ἐγένετο, εἰρόμην

άμφοτέρους καὶ μάλλον οἱ Κόλχοι ἐμεμνέατο τῶν Αίγυπτίων, ή οἱ Αἰγύπτιοι τῶν Κόλχων. νομίζειν δ' ἔφασαν οἰ Αἰγύπτιοι τῆς Σεσώστριος στρατιῆς είναι τοὺς Κόλχους αύτος δε είκασα τήδε, και ότι μελάγχροές είσι και ουλότριχες. και τοῦτο μέν ές οὐδεν ἀνήκει είσι γάρ και έτεροι τοιούτοι. άλλα τοισίδε και μάλλον, ότι μούνοι πάντων ανθρώπων Κόλχοι και Αιγύπτιοι και Αιθίοπες περιτάμνονται ἀπ' ἀρχής τὰ αίδοῖα. Φοίνικες δὰ καὶ Σύροι οἱ ἐν τή Παλαιστίνη, καὶ αὐτοὶ ὁμολογέουσι παρ' Αἰγυπτίων μεμαθηκένας Σύριοι δὲ οἰ περὶ Θερμώδουτα καὶ Παρθένιον ποταμόν, και Μάκρωνες οι τούτοισι αστυγείτονες έόντες, ἀπὸ Κόλχων φασὶ νεωστὶ μεμαθηκέναι. οὐτοι γάρ εἰσι οἱ περιταμνόμενοι ἀνθρώπων μοῦνοι καὶ οὖτοι Αίγυπτίοισι φαίνονται ποιεύντες κατά τὰ αὐτά. αὐτών δε Αιγυπτίων και Αιθιόπων ούκ έχω είπειν δκότεροι παρά των ετέρων εξέμαθον άρχαιον γάρ δή τι φαίνεται έον. ώς δ' επιμισγόμενοι Αιγύπτω εξεμαθον, μέγα μοι καὶ τόδε τεκμήριον γίνεται Φοινίκων δκόσοι τῆ Ἑλλάδι επιμίσγονται, οὐκέτι Αίγυπτίους μιμέονται κατά τὰ αίδοία, άλλα των επιγινομένων ου περιτάμνουσι τα αίδοία.

105 Φέρε νυν καὶ ἄλλο εἴπω περὶ τῶν Κόλχων, ὡς Αἰγυπτίοισι προσφερέες εἰσί. λίνον μοῦνοι οὕτοί τε καὶ Αἰγύπτιοι ἐργάζονται κατὰ τὰ αὐτά: καὶ ἡ ζόη πᾶσα καὶ ἡ γλῶσσα ἐμφερής ἐστι ἀλλήλοισι. λίνον δὲ τὸ μὲν Κολχικὸν, ὑπὸ Ἑλλήνων Σαρδονικὸν κέκληται: τὸ μέντοι ἀπ

106 Αιγύπτου ἀπικνεύμενον, καλέεται Αιγύπτιον. Τὰς δὲ στήλας τὰς ἴστα κατὰ τὰς χώρας ὁ Αιγύπτιον βασιλεύς Σέσωστρις, αἰ μὲν πλεῦνες οὐκέτι φαίνονται περιεοῦσαι ἐν δὲ τῷ Παλαιστίνη Συρίη αὐτὸς ὁρεον ἐούσας, καὶ τὰ γράμματα τὰ εἰρημένα ἐνεόντα, καὶ γυναικὸς αἰδοῖα. εἰσὶ δὲ καὶ περὶ Ἰωνίην δύο τύποι ἐν πέτρησι ἐγκεκολαμμένοι τούτου τοῦ ἀνδρὸς, τῆ τε ἐκ τῆς Ἐφεσίης ἐς Φώκαιαν ἔρχονται, καὶ τῆ ἐκ Σαρδίων ἐς Σμύρνην. ἐκατέρωθι δὲ ἀνὴρ ἐγγέγλυπται, μέγαθος πέμπτης σπιθαμῆς, τῆ μὲν δεξιῆ χερὶ ἔχων αἰχμὴν, τῆ δὲ ἀριστερῆ τόξα, καὶ τὴν ἄλλην σκευὴν ὡσαύτως καὶ γὰρ Αἰγυπτίην καὶ Αἰθιοπίδα ἔχει ἐκ δὲ τοῦ ώμου ἐς τὰν ἔτερον ὡμον διὰ τῶν στηθέων γράμματα ἰρὰ Αἰγύπτια διήκει ἐγκεκολαμμένα, λέγοντε

άδε· ΕΓΩ ΤΗΝΔΕ ΤΗΝ ΧΩΡΗΝ ΩΜΟΙΣΙ ΤΟΙΣΙ ΜΟΙΣΙ ΕΚΤΗΣΑΜΗΝ. δστις δὲ καὶ ὁκόθεν ἐστὶ, νθαῦτα μὲν οὐ δηλοῖ, ἐτέρωθι δὲ δεδήλωκε. τὰ δὴ καὶ ετεξέτεροι τῶν θεησαμένων Μέμνονος εἰκόνα εἰκάζουσί ω εἰναι, πολὸ τῆς ἀληθηίης ἀπολελειμμένοι.

Τούτον δή τον Αιγύπτιον Σέσωστριν αναχωρέοντα, 107 αλ ανάγοντα πολλούς ανθρώπους των έθνέων των τας ώρας κατεστρέψατο, έλεγον οι ίρέες, έπεί τε εγένετο νακομιζόμενος εν Δάφνησι τησι Πηλουσίησι, τον άδελεὸν έωυτοῦ τῷ ἐπέτρεψε Σέσωστρις τὴν Αύγυπτον, τοῦον έπι ξείνια αὐτον καλέσαντα, και προς αὐτῷ τοὺς αίδας, περινηήσαι έξωθεν την οἰκιην ὕλης περινηήσαντα ε, ύποπρησαι τον δε ώς μαθείν τούτο, αυτίκα συμβουεύεσθαι τη γυναικί και γαρ δη και την γυναικα αυτον μα άγεσθαι. την δέ οι συμβουλεύσαι, των παίδων ύντων έξ, τοὺς δύο ἐπὶ τὴν πυρὴν ἐκτείναντα, γεφυρῶσαι ο καιόμενον, αυτούς δ' επ' εκείνων επιβαίνοντας εκσώζεθαι. ταῦτα ποιήσαι τὸν Σέσωστριν καὶ δύο μὲν τῶν αίδων κατακαήναι τρόπφ τοιούτφι τους δε λοιπους άπο-ωθήναι ύμα τφ πατρί. Νοστήσας δε δ Σέσωστρις ες 108. τν Αύγυπτον, και τισάμενος τον άδελφεον, τώ μεν δμίλω ον επηγάγετο, τῶν τὰς χώρας κατεστρέψατο, τούτφ μὲν άδε εγρήσατο. τούς τέ οἱ λίθους, τοὺς επὶ τούτου τοῦ ασιλέος κομισθέντας ές τοῦ Ἡφαίστου τὸ ἰρὸν, ἐόντας εγάθει περιμήκεας, ούτοι ήσαν οι έλκύσαντες και τάς ιώρυγας τὰς νῦν ἐούσας ἐν Αἰγύπτο πάσας οὖτοι ἀναγαζόμενοι ώρυσσον εποίευν τε ούκ εκόντες Αίγυπτον, τὸ ρίν εουσαν ίππασιμην και άμαξευομένην πάσαν, ενδεά ούτων. ἀπὸ γὰρ τούτου τοῦ χρόνου Αἴγυπτος, ἐοῦσα εδιάς πάσα, ἄνιηπος καὶ ἀναμάξευτος γέγονε αίτιαι δὲ ούτων αι διώρυχες γεγόνασι, εούσαι πολλαί, και πανοίους τρόπους έχουσαι. κατέταμνε δε τούδε είνεκα την ώρην ο βασιλεύς δσοι των Αιγυπτίων μη έπι τώ οταμώ εκτηντο τὰς πόλις, άλλ' ἀναμέσους, οὐτοι, ὅκως ε άπλοι ό πυταμός, σπανίζοντες ύδατων, πλατυτέροισι χρέοντο τοισι πόμασι, εκ φρεάτων χρεόμενοι. τούτων έν δή είνεκα κατετμήθη ή Αίγυπτος. Κατανείμαι δε την 109 ώρην Αλγυπτίοισι άπασι τοθτον έλεγον του βασιλέα.

τας προσόδους ποιήσασθαι, επιτάξαντα αποφορήν επιτε λέειν κατ' ένιαυτόν. εί δέ τινος τοῦ κλήρου ὁ ποταμός τ παρέλοιτο, έλθων αν πρός αὐτὸν ἐσήμαινε τὸ γεγενημένου δ δε έπεμπε τους επισκεψομένους και αναμετρήσοντα δσω ελάσσων ό χώρος γέγονε, δκως τοῦ λοιποῦ κατο λόγον της τεταγμένης αποφορής τελέοι. δοκέει δέ μο ενθεύτεν γεωμετρίη ευρεθείσα, ές την Ελλάδα επανελθείν πόλον μεν γάρ, και γνώμονα, και τα δυώδεκα μέρεα τή 110 ήμέρης, παρά Βαβυλωνίων έμαθον οί "Ελληνές. Βασιλεύ μεν δή ούτος μούνος Αιγύπτιος Αίθιοπίης ήρξε. Μνημό συνα δε ελίπετο πρό τοῦ Ἡφαιστείου, ἀνδριάντας λιθίνους δύο μεν, τριήκοντα πήχεων, εωυτόν τε και τή γυναϊκα τους δε παίδας εόντας τέσσερας, είκοσι πήχεω έκαστον. των δή δ ίρευς του Ηφαίστου χρόνφ μετέπειτα πολλώ Δαρείον του Πέρσην ου περιείδε ιστάντα έμπροσθεν ανδριάντα, φας "ού οι πεποιήσθαι έργα οία περ Σεσώστρι τῷ Αἰγυπτίῳ. Σέσωστριν μὲν γὰρ ἄλλα τε « καταστρέψασθαι έθνεα οὐκ ελάσσω εκείνου, καὶ δή καὶ Σκύθας Δαρείον δὲ οὐ δυνασθήναι Σκύθας ελείν. οὔκων « δίκαιον είναι ἱστάναι ἔμπροσθε τῶν ἐκείνου ἀναθημάτων, 🗝 μη οὐκ ὑπερβαλλόμενον τοῖσι ἔργοισι." Δαρεΐον μέν

νυν λέγουσι πρός ταθτα συγγνώμην ποιήσασθαι. Σεσώστριος δε τελευτήσαντος, εκδέξασθαι έλεγον την βασιλητην τον παίδα αὐτοῦ Φερών τον ἀποδέξασθαι μέν ουδεμίαν στρατητην, συνενειχθήναι δέ οι τυφλόν γενέσθαι, δια τοιόνδε πρήγμα. του ποταμού κατελθόντος μέγιστα δή τότε επ' οκτωκαίδεκα πήχεας, ώς ύπερέβαλε τὰς ἀρούρας, πνεύματος έμπεσόντος, κυματίης ὁ ποταμός έγένετο τον δε βασιλέα λέγουσι τοῦτον ατασθαλίη χρησάμενον, λαβόντα αίχμην, βαλέειν ές μέσας τὰς δίνας τοῦ ποταμοῦ μετά δέ, αυτίκα καμόντα αυτόν τους όφθαλμούς, τυφλωθήναι. δέκα μεν δή έτεα είναι μιν τυφλόν ενδεκάτο δε έτει ἀπικέσθαι οἱ μαντήιον ἐκ Βουτοῦς πόλιος, ὡς "ἐξήκα «τέ οἱ δ χρόνος τῆς ζημίης, καὶ ἀναβλέψει, γυναικός οὐρφ « νεψάμενος τους οφθαλμούς, ήτις παρά τον έωυτης άνδρα «μούνον πεφοίτηκε, άλλων ανδρών εούσα άπειρος" καὶ τον πρώτης της δωυτού γυναικός πειράσθαι μετά δέ, ώς οὐκ ἀνέβλεπε, ἐπεξής πασέων πειρᾶσθαι. ἀναβλέψαντα δὲ, συναγαγεῖν τὰς γυναῖκας τῶν ἐπειρήθη, πλὴν ἢ τῆς τῷ οὕρῷ νιψάμενος ἀνέβλεψε, ἐς μίαν πόλιν, ἢ νῦν καλέεται Ἐρυθρὴ βῶλος· ἐς ταὐτην συναλίσαντα, ὑποπρῆσαι πάσας σὺν αὐτἢ τἢ πόλι. τῆς δὲ νιψάμενος τῷ οὕρῷ ἀνέβλεψε, ταὐτην δὲ εἶχε αὐτὸς γυναῖκα. ᾿Αναθήματα δὲ, ἀποφυγὼν τὴν πάθην τῶν ὀφθαλμῶν, ἄλλα τε ἀνὰ τὰ ἱρὰ πάντα τὰ λόγιμα ἀνέθηκε, καὶ τοῦ γε λόγον μάλιστα ἄξιον ἐστι ἔχειν, ἐς τοῦ Ἡλίου τὸ ἱρὸν ἀξιοθέητα ἀνέθηκε ἔργα, ὀβελοὺς δύο λιθίνους, ἐξ ἐνὸς ἐόντα ἐκάτερον λίθου, μῆκος μὲν ἐκάτερον πηχέων ἑκατὸν, εὖρος δὲ ὀκτὼ πηχέων.

Τούτου δε εκδέξασθαι την βασιλητην έλεγον ανδρα 112 Μεμφίτην, τω κατά την των Έλληνων γλωσσαν οδνομα Πρωτέα είναι του νυν τέμενος έστι εν Μέμφι κάρτα καλόν τε και εὐ ἐσκευασμένον, τοῦ Ἡφαιστηίου πρὸς νότον άνεμον κείμενον. περιοικέουσι δε το τέμενος τοῦτο Φοίνικες Τύριοι καλέεται δὲ ὁ χῶρος οὖτος ὁ συνάπας, Τυρίων στρατόπεδον. ἔστι δὲ ἐν τῷ τεμένει τοῦ Πρωτέος ίρον, τὸ καλέεται Εείνης 'Αφροδίτης' συμβάλλομαι δὲ τοῦτο τὸ ἱρὸν εἶναι Ἑλένης τῆς Τυνδάρεω, καὶ τὸν λόγον ακηκοώς ως διαιτήθη Έλενη παρά Πρωτέϊ, και δή και ότι Εείνης Αφροδίτης επωνύμιον εστι δσα γάρ άλλα Αφροδίτης ίρα έστι, ούδαμώς Εείνης επικαλέεται. Έλεγον δέ 113 μοι οι ίρες ιστορέοντι τὰ περί Έλενην, γενέσθαι ώδε Αλέξανδρον άρπάσαντα Έλένην έκ Σπάρτης, αποπλέειν ès τὴν ἐωυτοῦ. καί μιν, ώς ἐγένετο ἐν τῷ Αἰγαίῳ, ἐξ-ῶσται ἄνεμοι ἐκβάλλουσι ἐς τὸ Αἰγύπτιον πέλαγος: ένθεῦτεν δὲ (οὐ γὰρ ἀνίει τὰ πνεύματα) ἀπικνέεται ἐς Αίγυπτου, καὶ Αἰγύπτου ἐς τὸ νῦν Κανωβικὸν καλεύμενον στόμα του Νείλου, καλ ες Ταριγείας. ήν δε επί της ηϊόνος, δ καλ νῦν ἐστι, Ἡρακλέος ἱρόν ἐς τὸ ἡν καταφυγών οἰκέτης ὅτεφ ἀνθρώπων ἐπιβάληται στίγματα ἰρὰ, έωυτὸν διδούς τῷ θεῷ, οὖκ ἔξεστι τούτου ἄψασθαι. ὁ νόμος ούτος διατελέει έων όμοῖος μέχρι έμεῦ τῷ ἀπ' ἀρχῆς. τοῦ ων δη Άλεξάνδρου ἀπιστέαται θεράποντες, πυθόμενοι τὸν περὶ τὸ ἱρὸν ἔχοντα νόμον ἰκέται δὲ ἰζόμενοι τοῦ θεοῦ, «ατηγόρεον τοῦ Αλεξάνδρου, βουλόμενοι βλάπτειν αὐτὸν, πάντα λόγον εξηγεύμενοι ώς είχε περί την Έλενην τε καί

την ές Μενέλεων αδικίην κατηγόρεον δε ταθτα πρός το τους ίρεας και τον του στόματος τούτου φύλακον, τώ 114 ουνομα ήν Θώνις. 'Ακούσας δε τούτων ό Θώνις, πέμπει την ταχίστην ές Μέμφιν παρά Πρωτέα άγγελίην, λέγουσαν τάδε ""Ηκει ξείνος, γένος μεν Τευκρός, εργον δε " ἀνόσιον ἐν τῆ Ἑλλάδι ἐξεργασμένος ξείνου γὰρ τοῦ " έωυτου εξαπατήσας την γυναϊκα, αυτήν τε ταύτην άγων " ήκει, και πολλά κάρτα χρήματα, ύπο ἀνέμων ές γην την "σην απενειχθείς. κότερα δητα τουτον εωμεν ασινέα " ἐκπλέειν, ἡ ἀφελώμεθα τὰ ἔχων ήλθε;" 'Αντιπέμπει πρός ταῦτα ὁ Πρωτεύς λέγοντα τάδε "Ανδρα τοῦτον, "δστις κοτέ έστι ανόσια εργασμένος ξείνον τον έωυτοῦ, "συλλαβόντες, απάγετε παρ' έμε, ενα είδω ο τι κοτε καί 115 " λέξει." 'Ακούσας δὲ ταῦτα ὁ Θῶνις, συλλαμβάνει τὸι 'Αλέξανδρον, και τὰς νέας αὐτοῦ κατίσχει μετά δὲ, αὐτόν τε τοῦτον ἀνήγαγε ἐς Μέμφιν, και τὴν Ελένην τε και τὰ χρήματα πρός δέ, και τους ίκετας. ανακομισθέντων δέ πάντων, εἰρώτα τὸν Αλέξανδρον ὁ Πρωτεύς, τίς είη, καὶ όκόθεν πλέοι. ὁ δέ οι και το γένος κατέλεξε, και της πάτρης είπε τὸ οὔνομα καὶ δὴ καὶ τὸν πλόον ἀπηγήσατο δκόθεν πλέοι. μετά δὲ, ὁ Πρωτεύς εἰρώτα αὐτὸν δκόθεν την Ελένην λάβοι πλανωμένου δε του 'Αλεξάνδρου εν τῷ λόγφ, καὶ οὐ λέγοντος την άληθητην, ήλεγχον οἱ γενόμενοι ίκεται, εξηγεύμενοι πάντα λόγον του άδικήματος. τέλος δε δή σφι λόγον τόνδε εκφαίνει ο Πρωτεύς, λέγων ότι "Έγω εί μη περί πολλού ήγεύμην μηδένα ξείνων " κτείνειν, δσοι ύπ' ανέμων ήδη απολαμφθέντες ήλθον ές " χώρην την έμην, έγω αν σε ύπερ του Ελληνος ετισάμην "δς, δ κάκιστε ανδρών, ξεινίων τυχών, έργον ανοσιώτατον " έργάσαο. παρά του σεωυτού ξείνου την γυναϊκα ήλθες "και μάλα ταθτά τοι οθκ ήρκεσε, άλλα αναπτερώσας " αὐτήν, οίχεαι έχων ἐκκλέψας. καὶ οὐδὲ ταῦτά τοι " μοῦνα ήρκεσε, άλλα και τα οικία του ξείνου κεραίσας "ήκεις. » είνο είν, επειδή περί πολλού ήγημαι μή ξεινο-" κτουέειν, γυναίκα μέν ταύτην καὶ τὰ χρήματα οὐ τοι "προήσω ἀπάγεσθαι, ἀλλά αὐτὰ έγω τῷ Ελληνι ξείνω "φυλάξω, ες 8 αν αυτός ελθών εκείνος άπαγαγέσθαι " έθελη αυτόν δε σε και τους σους συμπλόους τριών

"ήμερέων προαγορεύω ἐκ τῆς ἐμῆς γῆς ἐς ἄλλην τινὰ "μετορμίζεσθαι εἰ δὲ μὴ, ἄτε πολεμίους περιέψεσθαι."

Έλένης μὲν ταύτην ἄπιξιν παρὰ Πρωτέα ἔλεγον οἱ 116 ἰρέες γενέσθαι δοκέει δέ μοι καὶ "Ομηρος τὸν λόγον τοῦτον πυθέσθαι ἀλλ' οὐ γὰρ ὁμοίως ἐς τὴν ἐποποιξην εὐπρεπὴς ἡν τῷ ἐτέρῳ τῷπερ ἐχρήσατο, ἐς δ μετῆκε αὐτὸν, δηλώσας ὡς καὶ τοῦτον ἐπίσταιτο τὸν λόγον. δῆλον δέ κατὰ γὰρ ἐποίησε ἐν Ἰλιάδι (καὶ οὐδαμῆ ἄλλη ἀνεπόδισε ἐωυτὸν) πλάνην τὴν ᾿Αλεξάνδρου, ὡς ἀπηνείχθη ἄγων Ἑλένην, τῆ τε δὴ ἄλλη πλαζόμενος, καὶ ὡς ἐς Σιδῶνα τῆς Φοινίκης ἀπίκετο. ἐπιμέμνηται δὲ αὐτοῦ ἐν Διομήδεος ἀριστείη, λέγει δὲ τὰ ἔπεα οῦτω.

"Ενθ' ἔσαν οἱ πέπλοι παμποίκιλοι, ἔργα γυναικών Σιδονίων, τὰς αὐτὸς 'Αλίξανδρος θεοειδής ήγαγε Σιδονίηθεν, ἐπιπλώς εὐρέα πόντον, τὴν όδὸν ἢν Ἑλέτην περ ἀνήγαγεν εὐπατέρειαν.

Έπιμέμνηται δὲ καὶ ἐν Ὀδυσσείη, ἐν τοῖσίδε τοῖσι ἔπεσε

Τοῖα Διὸς θυγάτηρ ἔχε φάρμακα μητιόεντα, ἐσθλὰ, τά οἱ Πολύδαμνα πόρεν, Θῶνος παράκοιτις Αἰγυπτίη· τἢ πλεῖστα φέρει ζείδωρος ἄρουρα φάρμακα, πολλὰ μὰν ἐσθλὰ μεμιγμένα, πολλὰ δὲ λυγρά.

καὶ τάδε έτερα πρὸς Τηλέμαχου Μενέλεως λέγει

Αλγύπτω μ' έτι δεθρο θεολ μεμαώτα νέεσθαι ἔσχον, έπελ ου σφιν έρεξα τεληέσσας έκατόμβας.

Έν τούτοισι τοισι ἔπεσι δηλοί, ὅτι ἡπίστατο τὴν ἐς Λίγυπτον ᾿Αλεξάνδρου πλάνην ὁμουρέει γὰρ ἡ Συρίη Αἰγύπτω οἱ δὲ Φοίνικες, τῶν ἐστὶ ἡ Σιδών, ἐν τῷ Συρίη οἰκέουσι. Κατὰ ταῦτα δὲ τὰ ἔπεα, καὶ τόδε τὸ χωρίον 117 οὐκ ἥκιστα, ἀλλὰ μάλιστα, δηλοί ὅτι οὐκ 'Ομήρου τὰ Κύπρια ἔπεά ἐστι, ἀλλ᾽ ἄλλου τινός. ἐν μὲν γὰρ τοινι Κυπρίοισι εἰρηται, ὡς τριταίος ἐκ Σπάρτης ᾿Αλεξανδρος ἀπίκετο ἐς τὸ Ἱλιον ἄγων τὴν Ἑλένην, εὐαἐῖ τε πνεύματι χρησάμενος καὶ θαλάσση λείη ἐν δὲ Ἰλιάδι λέγει ὡς ἐπλάζετο ἄγων αὐτήν. "Όμηρος μέν νυν, καὶ τὰ Κύπρια ἔπεα, χαιρέτω.

Είρομένου δέ μευ τοὺς ίρέας, εἰ μάταιον λόγον λέγουσι 118 ΗΕΒΟΣ. Ι.

οί Ελληνες τὰ περὶ Ίλιον γενέσθαι, ἡ οῦ ἔφασαν πρὸς ταῦτα τάδε, ἱστορίησι φάμενοι εἰδέναι παρ' αὐτοῦ Μενέλεω. Ἐλθεῖν μὲν γὰρ, μετὰ τὴν Ἑλένης άρπαγὴν, ἐς τὴν Τευκρίδα γῆν Ἑλλήνων στρατιὴν πολλήν, βοηθεῦσαν Μενέλεω εκβάσαν δε ες γην και ιδρυθείσαν την στρατιήν, πέμπειν ες το Ίλιον άγγελους σύν δε σφι ιέναι και αύτον Μενέλεων τους δ' έπει τε έσελθειν ές το τείγος, απαιτέειν Ελένην τε και τα χρήματα τα οι οίχετο κλέψας 'Αλέξανδρος, των τε άδικημάτων δίκας αίτέειν τούς δε Τευκρούς τον αυτον λόγον λέγειν τότε καλ μετέπειτα, καὶ ομνύντας καὶ ἀνωμοτὶ, μη μεν ἔχειν Ἑλένην, μηδε τὰ ἐπικαλεύμενα χρήματα, ἀλλ' είναι αὐτὰ πάντα ἐν Αἰγύπτος καὶ οὐκ ἀν δικαίως αὐτοὶ δίκας ὑπέχειν, â Πρωτευς ο Αιγύπτιος βασιλευς έχει. οι δε Ελληνες καταγελασθαι δοκέουτες ύπ' αὐτῶν, οὕτω δὴ ἐπολιόρκεον, ἐς δ έξείλον. έλουσι δὲ τὸ τείχος ώς οὐκ έφαίνετο ή Ελένη, αλλά του αὐτου λόγου τῷ προτέρο ἐπυνθάνουτο, οὕτω δὴ πιστεύσαυτες τῷ λόγο τῷ πρωτο οἱ Ἑλληυες, αὐτου 119 Μευέλεων ἀποστελλουσι παρά Πρωτέα. ᾿Απικόμενος δὲ ό Μενέλεως ές την Αίγυπτον, και αναπλώσας ές την Μέμφιν, είπας την αληθηίην των πρηγμάτων, καλ ξεινίων ηντησε μεγάλων, καλ Ελένην απαθέα κακών απέλαβε πρός δὲ, καὶ τὰ ἐωυτοῦ χρήματα πάντα. Τυχών μέντοι τούτων, εγένετο Μενέλεως ανήρ άδικος ες Αίγυπτίους. κποπλέειν γαρ ώρμημένον αύτον ίσχον απλοιαι επειδή δε τουτο επί πολλον τοιουτο ήν, επιτέχναται πρηγμα ουκ δσιον λαβών γὰρ δύο παιδία ἀνδρών ἐπιχωρίων, ἔντομά σφεα εποίησε. μετά δε, ώς επάϊστος εγένετο τοῦτο εργασμένος, μισηθείς τε και διωκόμενος, οίχετο φεύγων τησι νηυσί επί Λιβύης. το ενθεύτεν δε υκου ετράπετο, ουκέτι είχον είπειν Αλγύπτιοι τούτων δε τα μεν ίστορίησι έφασαν επίστασθαι, τὰ δὲ, παρ' εωυτοῖσι γενόμενα, ατρεκέως ἐπιστάμενοι λέγειν.

20 Ταῦτα μὲν Αἰγυπτίων οἱ ἰρέες ἔλεγον ἐγω δὲ τῷ λόγω τῷ περὶ Ἑλένης λεχθέντι καὶ αὐτὸς προστίθεμαι, τάδε ἐπιλεγόμενος εἰ ἢν Ἑλένη ἐν Ἰλίω, ἀποδοθῆναι ἄν αὐτὴν τοῖσι Ἑλλησι, ἤτοι ἐκόντος γε ἡ ἄκοντος ᾿Αλεξάνδρου. οὐ γὰρ δὴ ρῦτω γε φρενοβλαβὴς ἢν ὁ Πρίαμος, οὐδὲ οἰ

άλλοι προσήκοντες αὐτῷ, ώστε τοῖσι σφετέροισι σώμασι καὶ τοισι τέκνοισι καὶ τἢ πόλι κινδυνεύειν έβούλοντο, δκως 'Αλέξανδρος Έλενη συνοικέη. εί δέ τοι καλ έν τοισι πρώτοισι χρόνοισι ταῦτα έγίνωσκον έπεὶ πολλοὶ μὲν τῶν άλλων Τρώων, όκότε συμμίσγοιεν τοίσι "Ελλησι, απώλλυντο, αυτοῦ δὲ Πριάμου οὐκ ἔστι ὅτε οὐ δύο ἡ τρεῖς ἡ καὶ ἔτι πλείους τῶν παίδων, μάχης γινομένης, ἀπέθνησκον, εἰ χρή τι τοῖσι ἐποποιοῖσι χρεώμενον λέγειν τοὐτων δε τοιούτων συμβαινόντων, εγώ μεν ελπομαι, εί καλ αὐτὸς Πρίαμος συνοίκεε Ελένη, αποδούναι αν αὐτὴν τοῖσι Αχαιοισι, μέλλοντά γε δή τών παρεόντων κακών άπαλλαγήσεσθαι. ου μέν ουδε ή βασιληίη ες Αλέξανδρον περιήτε, ώστε γέροντος Πριάμου εόντος, επ' εκείνω τὰ περιηιε, ωστε ηεροντος Πριαμού εσντος, επ εκείνω τα πρήγματα είναι άλλὰ Εκτωρ, καὶ πρεσβύτερος καὶ ἀνὴρ ἐκείνου μᾶλλον ἐων, ἔμελλε αὐτὴν Πριάμου ἀποθανόντος παραλάμψεσθαι τὸν οὐ προσῆκε ἀδικέοντι τῷ ἀδελφεῷ ἐπιτρέπειν, καὶ ταῦτα μεγάλων κακῶν δὶ αὐτὸν συμβαινόντων ίδίη τε καλ αὐτῷ καλ τοῖσι άλλοισι πᾶσι Τρωσί. 'Αλλ' οὐ γὰρ είχον Ελένην ἀποδοῦναι, οὐδὰ λέγουσι αὐτοῦσι τὴν άληθηθην ἐπίστευον οἱ Έλληνες ώς μὰν ἐγοὶ. γνώμην αποφαίνομαι, τοῦ δαιμονίου παρασκευάζουτος, δκως πανωλεθρίη απολόμενοι, καταφανές τοῦτο τοῖσι ανθρώποισι ποιήσωσι, ώς τών μεγάλων αδικημάτων μεγάλαι είσι και αι τιμωρίαι παρά τών θεών. και ταῦτα μὲν, τἢ ἐμοὶ δοκέει, εἴρηται.

Προντέος δε έκδεξασθαι την βασιλητην 'Ραμνίνιτον 121 ελεγον' δς μνημόσυνα ελίπετο τὰ προπύλαια τὰ πρὸς εσπέρην τετραμμένα τοῦ 'Ηφαιστείου. ἀντίους δε τῶν προπυλαίων ἔστησε ἀνδριάντας δύο, ἐόντας τὸ μέγαθος πέντε καὶ ἐείκοσι πηχέων τῶν Αἰγύπτιοι τὸν μὲν πρὸς βορέω ἐστεῶτα καλέουσι θέρος τὸν δὲ πρὸς νότον, χειμῶνα. καὶ τὸν μὲν καλέουσι θέρος, τοῦτον μὲν προσκυνέουσί τε, καὶ εὖ ποιέουσι' τὸν δὲ χειμῶνα καλεύμενον, τὰ ἔμπαλιν τούτων ἔρδουσι. Πλοῦτον δὲ τούτφ τῷ βασιλεί γενέσθαι ἀργύρου μέγαν, τὸν οὐδένα τῶν ὕστερον ἐπιτραφέντων βασιλέων δύνασθαι ὑπερβαλέσθαι, οὐδ' ἐγγὸς ἐλθεῦν. βουλόμενον δὲ αὐτὸν ἐν ἀσφαλητη τὰ χρήματα θησαυρίζειν, οἰκοδομέεσθαι οἴκημα λίθινον τοῦ

τών τοίχων ένα ές τὸ έξω μέρος τής οἰκίης έχειν. τὸν δὲ έργαζόμενον, επιβουλεύοντα, τάδε μηχανάσθαι των λίθων παρασκευάσασθαι ένα έξαιρετον είναι έκ τοῦ τοίχου ρηίδίως και ύπο δύο ανδρών και ύπο ένος. ώς δε έπετελέσθη το οίκημα, του μεν βασιλέα θησαυρίσαι τα χρήματα έν αυτώ. χρόνου δε περιϊόντος, τον οικοδόμον, περί τελευτήν του βίου εόντα, ανακαλέσασθαι τους παίδας. (είναι γαρ αὐτῷ δύο) τούτοισι δὲ ἀπηγήσασθαι, ὡς ἐκείνων προορέων δκως βίον άφθονον έχωσι, τεχνάσαιτο οἰκοδομέων τον θησαυρόν του βασιλέος. σαφέως δε αὐτοῖσι πάντα εξηγησάμενον τὰ περί την εξαίρεσιν τοῦ λίθου, δούναι τὰ μέτρα αὐτοῦ, λέγοντα ώς ταῦτα διαφυλάσσοντες, ταμίαι των βασιλέος χρημάτων έσονται. καὶ τὸν μὲν τελευτήσαι τὸν βίον, τοὺς δὲ παίδας αὐτοῦ οὐκ ές μακρήν έργου έχεσθαι επελθόντας δε επί τα βασιλήτα νυκτός, και τον λίθον έπι το οικοδομήματι ανευρόντας, ρηϊδίως μεταχειρίσασθαι, καὶ τῶν χρημάτων πολλὰ ἐξε-νείκασθαι. 'Ως δὲ τυχεῖν τὸν βασιλέα ἀνοίξαντα τὸ οίκημα, θωυμάσαι, ίδοντα των χρημάτων καταδεά τὰ ἀγγήτα οὐκ ἔχειν δὲ δν τινα ἐπαιτιᾶται, των τε σημάντρων έδντων σώων, καλ τοῦ οἰκήματος κεκλειμένου. δε αὐτῷ, και δὶς και τρις ἀνοίξαντι, αἰει ελάσσω φαίνεσθαι τα χρήματα, (τους γαρ κλέπτας ουκ ανιέναι κεραίζοντας,) ποιήσαι μιν τάδε πάγας προστάξαι εργάσασθαι, και ταύτας περί τὰ ἀγγήτα, εν τοῖσι τὰ χρήματα ενήν, στήσαι. των δε φωρών, ωσπερ έν τῷ πρὸ τοῦ χρόνω, ελθόντων, και ενδύντος του ετέρου αυτών, έπει πρός τό **άγγος προσ**ήλθε, ίθέως τη πάγη ενέχεσθαι· ώς δε γνώναι αύτου εν οίω κακώ ήν, ίθεως καλέειν τον άδελφεον, καλ δηλούν αυτώ τα παρεόντα, καλ κελεύειν την ταχίστην έσδύντα, αποτάμυειν αυτού την κεφαλήν δκως μη αυτός όφθελς, καλ γνωρισθελς δς είη, προσαπολέσει καλ έκεινον. τῷ δὲ δόξαι εὐ λέγειν, καὶ ποιήσαί μιν πεισθέντα ταῦτα· καλ καταρμόσαντα τὸν λίθον, ἀπιέναι ἐπ' οἰκου, φέροντα τὴν κεφαλήν τοῦ ἀδελφεοῦ. ΄ Ως δὲ ἡμέρη ἐγένετο, ἐσελθόντα τὸν βασιλέα ές τὸ οἴκημα, ἐκπεπληχθαι, ὁρέοντα τὸ σώμα τοῦ φωρὸς ἐν τῆ πάγη ἄνευ τῆς κεφαλῆς ἐόν τὸ δὲ οἴκημα, ἀστνὲς, καὶ οὕτε ἔσοδον οὕτε ἔκδυσιν οὐδεμίαν

έχον. ἀπορεύμενον δέ μιν, τάδε ποιήσαι τοῦ φωρὸς τὸν νέκυν κατά του τείχεος κατακρεμάσαι φυλάκους δε αὐτοῦ καταστήσαντα, έντειλασθαί σφι, τον αν ίδωνται αποκλαύσαντα, ή κατοικτισάμενον, συλλαβόντας άγεικ πρός έωυτόν, ανακρεμαμένου δε τοῦ νέκυος, την μητέρα δεινώς φέρειν λόγους δε πρός του περιεόντα παίδα ποιευμένην, προστάσσειν αὐτῷ, ὅτεῷ τρόπῷ δύναται, μηγανασθαι δκως τὸ σῶμα τοῦ ἀδελφεοῦ καταλύσας κομιεῖ εἰ δέ τούτων αμελήσει, διαπειλέειν αυτήν, ώς ελθούσα πρός του βασιλέα, μηνύσει αὐτου έχουτα τὰ χρήματα. 'Ως δὲ χαλεπώς ελαμβάνετο ή μήτηρ του περιεόντος παιδός, καὶ πολλά πρός αὐτὴν λέγων οὐκ ἔπειθε, ἐπιτεχνήσασθαι τοιάδε μιν. δνους κατασκευασάμενον, καλ ασκούς πλήσαντα οίνου, επιθείναι επί των δνων, και έπειτα ελαύνειν αὐτούς ως δε κατά τους φυλάσσοντας ην τον κρεμάμενον νέκυν, επισπάσαντα των άσκων δύο ή τρεις ποδεώνας αὐτὸν λύειν ἀπαμμένους. ώς δὲ ἔρρεε ὁ οίνος, τὴν κεφαλήν μιν κόπτεσθαι μεγάλα βοώντα, ώς ούκ έχοντα πρός όκοιον των όνων πρώτον τράπηται. τους δέ φυλάκους, ώς ίδειν πολύν ρέοντα τον οίνον, συντρέχειν ές την όδον αγγήτα έχουτας, και του εκκεχυμένου οίνου συγκομίζειν εν κέρδει ποιευμένους του δε διαλοιδορέεσθαι πασι, οργήν προσποιεύμενον. παραμυθευμένων δε αὐτον των φυλάκων, χρόνω πρηθνεσθαι προσποιέεσθαι, καλ ύπίεσθαι τῆς όργης τέλος δέ, έξελάσαι αὐτὸν τοὺς ὅνους ἐκ τῆς ὁδοῦ. καί κατασκευάζειν. ώς δε λόγους τε πλείους εγγίνεσθαι, καί τινα και σκώψαί μιν και ές γέλωτα προαγαγέσθαι, έπιδούναι αὐτοῖσι τῶν ἀσκῶν ἔνα τοὺς δὲ αὐτοῦ, ὥσπερ είγου, κατακλιθέντας πίνειν διανοέεσθαι, και εκείνου παράλαμβάνειν, καλ κελεύειν μετ' έωυτῶν μείναντα συμπίνειν τον δε πεισθήναι τε δή, και καταμείναι. ώς δε μιν παρά την πόσιν φιλοφρόνως ήσπάζοντο, επιδούναι αὐτοίσι και άλλον των ασκών. δαψιλέι δε τώ ποτώ χρησαμένους τούς φυλάκους, υπερμεθυσθήναι και κρατηθέν-τας υπό του υπνου, αυτού ενθάπερ έπινον κατακοιμηθήναι. του δε, ώς πρόσω ήν της νυκτός, τό τε σώμα του άδελφεου καταλύσαι, και τών φυλάκων έπι λύμη πάντων ξυρήσαι τας δεξιάς παρηίδας επιθέντα δε τον νέκυν επί τούς

δνους, απελαύνειν επ' οίκου, επιτελέσαντα τῆ μητρί τὰ προσταχθέντα. Τὸν δὲ βασιλέα, ὡς αὐτῷ ἀπηγηέλθη του φωρός ο νέκυς εκκεκλεμμένος, δεινά ποιέειν πάντως δε βουλόμενον εύρεθηναι δστις κοτε είη ο ταυτα μηχανώμενος, ποιησαί μιν τάδε, έμολ μέν ου πιστά την δέ θυγατέρα την έφυτοθ κατίσαι έπ' οἰκήματος, ἐντειλάμενον πάντας τε όμοίως προσδέκεσθαι, και πρίν συγγενέσθαι, αναγκάζειν λέγειν αὐτή δ τι δή ἐν τῷ βίφ ἔργασται αὐτῷ σοφώτατον καὶ ανοσιώτατον δς δ' αν απηγήσηται τὰ περί του φώρα γεγευημένα, τοῦτου συλλαμβάνειν, καὶ μη απιέναι έξω. ώς δε την παίδα ποιέειν τὰ έκ τοῦ πατρός προσταχθέντα, τὸν φώρα πυθόμενον τών είνεκα ταῦτα έπρήσσετο, βουληθέντα πολυτροπίη τοῦ βασιλέος περιγενέσθαι, ποιέειν τάδε. νεκρού προσφάτου αποταμόντα εν τῷ ὤμφ τὴν χειρα, lέναι αὐτὸν ἔχοντα αὐτὴν ὑπὸ τῷ ίματίος έσελθόντα δε ώς του βασιλέος την θυγατέρα, καὶ είρωτώμενον τάπερ και οι άλλοι, απηγήσασθαι ώς ανοσιώτατον μὲν εἴη ἐργασμένος, ὅτε τοῦ ἀδελφεοῦ ἐν τῷ θησαυρῷ τοῦ βασιλέος ὑπὸ πάγης ἀλόντος ἀποτάμοι τὴν κεφαλήν σοφώτατον δὲ, ὅτι τοὺς φυλάκους καταμεθύσας, καταλύσειε τοῦ ἀδελφεοῦ κρεμάμενον τὸν νέκυν. τὴν δὲ, τος ἡκουσε, ἄπτεσθαι αὐτοῦ. τὸν δὲ φῶρα ἐν τῷ σκότεῖ προτείναι αυτή του νεκρού την χείρα την δε, επιλαβοπροτειναι αυτή του νεκρού την χειρα την σε, επεκαρο-μένην έχειν, νομίζουσαν αὐτοῦ έκείνου τῆς χειρὸς ἀντέ-χεσθαι τὸν δὲ φῶρα προέμενον αὐτῆ, οίχεσθαι διὰ θυρέων φεύγοντα. Ως δὲ καὶ ταῦτα ἐς τὸν βασιλέα ἀνενεῖχθαι, ἐκπεπλῆχθαι μὲν ἐπὶ τῆ πολυφροσύνη τε καὶ τόλμη τανθρώπου. τέλος δέ, διαπέμποντα ές πάσας τας πόλις, ἐπαγγέλλεσθαι άδειάν τε διδόντα, καὶ μεγάλα ύποδεκόμενον ελθόντι ές όψιν την έωυτοῦ. τὸν δὲ φῶρα, πιστεύσαντα, ελθεῖν πρὸς αὐτόν 'Ραμψίνιτον δὲ μεγάλως θωυμάσαι, καί οι την θυγατέρα ταύτην συνοικίσαι, ώς πλείστα έπισταμένω ανθρώπων Αλγυπτίους μεν γαρ των άλλων προκεκρίσθαι, εκείνον δε Αλγυπτίων.

122 Μετά δὲ ταῦτα ἔλεγου τοῦτου τὸυ βασιλῆα ζωὸυ καταβῆυαι κάτω ἐς τὸυ οί Ελληυες ἀίδηυ νομίζουσι εἶναι, καὶ κείθι συγκυβεύειν τῆ Δήμητρι καὶ τὰ μὲυ, νικᾶυ αὐτῆν, τὰ δὲ, ἐσσοῦσθαι ὑπ' αὐτῆς καὶ μιν πάλιν ἄνω

απικέσθαι, δώρον έχοντα παρ' αυτής χειρόμακτρον χρύσεον. από δε τής 'Ραμψινίτου καταβασιος, ώς παλιν απίκετο, όρτην δη ανάγειν Αλγυπτίους έφασαν την καί έγω οίδα έτι καί ές έμε έπιτελέοντας αυτούς ου μέντοι είτε δι' άλλο τι είτε διά ταῦτα όρτάζουσι έχω λέγειν. φάρος δε αὐτημερον εξυφήναντες οι ίρεες, κατ' ου εδησαν ενός αὐτων μίτρη τους οφθαλμούς ἀγαγόντες δε μιν έχουτα το φάρος ες οδου φέρουσαν ες ίρου Δήμητρος, αυτοι απαλλάσσουται οπίσω του δε ίρέα τουτου καταδεδεμένον τοὺς ὀφθαλμοὺς, λέγουσι ὑπὸ δύο λύκων ἄγεοθοεμενού τους στο Δήμητρος, απέχου της πόλιος ξείκοσι σταδίους και αυτις οπίσω εκ τοῦ ἰροῦ απάγειν μιν τοὺς λύκους ες τωυτό χωρίον. Τοίσι μέν νυν ύπ Αίγυπτίων 123 λεγομένοισι χράσθω ὅτεω τὰ τοιαῦτα πιθανά ἐστι ἐμοὶ δὲ παρά πάντα τὸν λόγον ὑπόκειται, ὅτι τὰ λεγόμενα ύπερ εκάστων άκοβ γράφω. άρχηγετεύειν δε των κάτω Αιγύπτιοι λέγουσι Δήμητρα και Διόνυσον. Πρώτοι δε καὶ τόνδε τὸν λόγον Αιγύπτιοί είσι οι εἰπόντες, ώς ανθρώπου ψυχή αθάνατός έστι τοῦ σώματος δε καταφθίνοντος, ες άλλο ζώον αιεί γινόμενον εσδύεται επεάν δε περιέλθη πάντα τὰ χερσαΐα καὶ τὰ θαλάσσια καὶ τὰ πετεινὰ, αὐτις ἐς ἀνθρώπου σῶμα γινόμενον ἐσδύνειν την περιήλυσιν δε αὐτή γίνεσθαι εν τρισχιλίοισι ετεσι τούτω τω λόγω εἰσὶ οι Ελλήνων εχρήσαντο, οι μεν, πρότερον, οι δε, υστερον, ως ίδιω εωυτών εόντι των εγω είδως τα ουνόματα, ου γράφω.

Μέχρι μέν νυν 'Ραμψινίτου βασιλέος είναι ἐν Αἰ- 124 γύπτφ πάσαν εὐνομίην ἔλεγον, καὶ εὐθηνέειν Αἴγυπτον μεγάλως. μετὰ δὲ τοῦτον, βασιλεύσαντά σφεων Χέσπα, ἐς πάσαν κακότητα ἐλάσαι. κατακλητσαντα γάρ μιν πάντα τὰ ἰρὰ, πρῶτα μέν σφεας θυσιέων ἀπέρξαι μετὰ δὲ, ἐργάζεσθαι ἐωυτῷ κελεύειν πάντας Αἰγυπτίους. τοῦσι μὲν δὴ ἀποδεδέχθαι, ἐκ τῶν λιθοτομιέων τῶν ἐν τῷ 'Αραβίφ οὕρεῖ, ἐκ τουτέων ἔλκειν λίθους μέχρι τοῦ Νειλου διαπεραιωθέντας δὲ τὸν ποταμὸν πλοίοισι τοὺς λίθους ἐτέροισι ἔταξε ἐκδέκεσθαι, καὶ πρὸς τὸ Λιβυκὸν καλεύμενον δρος, πρὸς τοῦτο ἔλκειν. ἐργάζοντο δὲ κατὰ δέκα μυριάδας ἀνθρώπων αἰεὶ τὴν τρίμηνον ἐκάστην. γρόνον

δε εγγενέσθαι τριβομένφ τῷ λαῷ, δέκα μεν έτεα τῆς όδοῦ κατ' ην είλκον τούς λίθους, την έδειμαν έργον έὸν οὐ πολλώ τέφ έλασσον της πυραμίδος, ώς έμολ δοκέειν (της γαρ μήκος μέν είσι πέντε στάδιοι εύρος δε, δέκα δργυιαί ύψος δε, τἢ ύψηλοτάτη έστι αὐτη έωυτης, ὀκτώ ὀργυιαί· λίθου τε ξεστοῦ και ζώων ἐγγεγλυμμένων) ταύτη τε δὴ τα δέκα έτεα γενέσθαι, και των έπι του λόφου, έπ' οὐ έστασι αι πυραμίδες, των ύπο γην οίκημάτων, τας έποιέετο θήκας έωυτῷ ἐν νήσῳ, διώρυχα τοῦ Νείλου ἐσαγαγών. τη δε πυραμίδι αυτή χρόνον γενέσθαι εείκοσι έτεα ποιευμένη της έστι πανταχή μέτωπον εκαστον όκτω πλέθρα, έούσης τετραγώνου, και υψος ίσον λίθου δε ξεστού τε καλ άρμοσμένου τὰ μάλιστα· οὐδεὶς τῶν λίθων τριήκοντα ποδῶν ελάσσων. Ἐποιήθη δὲ ῶδε αὐτη ἡ πυραμίς· ἀνα-125 ποδών έλάσσων. βαθμών τρόπου, τὰς μετεξέτεροι κρόσσας, οἱ δὲ βωμίδας ονομάζουσι. τοιαύτην το πρώτον έπει τε εποίησαν αὐτην, η ειρον τους επιλοίπους λίθους μηχανήσι ξύλων βραχέων πεποιημένησι χαμάθεν μεν έπι του πρώτου στοίχου των αναβαθμών αείρουτες, οκως δε ανίοι ο λίθος έπ αυτου, είς ετέρην μηχανήν ετίθετο, έστεωσαν επί τοῦ πρώτου στοίχου από τούτου δε επί τον δεύτερον ελκετο στοιχον επ' άλλης μηχανής. ὅσοι γὰρ δή στοιχοι ήσαν των αναβαθμών, τοσαθται καλ αι μηχαναλ ήσαν εί τε καλ την αυτήν μηχανήν, εοθσαν μίαν τε καλ εθβάστακτον, μετεφόρεον επί στοίχον εκαστον, όκως τον λίθον εξέλοιεν λελέχθω γαρ ήμιν έπ' αμφότερα, κατάπερ λέγεται. 'Εξεποιήθη δ΄ ών τα ανώτατα αυτής πρώτα μετά δέ, τα έπόμενα τούτων έξεποιευν τελευταία δε αυτής τα έπίγαια και τα κατωτάτω έξεποίησαν. Σεσήμανται δε δια γραμμάτων Αλγυπτίων εν τη πυραμίδι, όσα ές τε συρ-μαίην καλ κρόμμυα καλ σκόροδα αναισιμώθη τοισι εργαζομένοισε και ώς έμε εθ μεμνήσθαι τα ο έρμηνεύς μοι, ἐπιλεγόμενος τὰ γράμματα, ἔφη, ἐξακόσια καὶ χίλια τάλαντα ἀργυρίου τετελέσθαι. ἐι δ' ἔστι οῦτως ἔχοντα ταθτα, κόσα είκος άλλα δεδαπανήσθαί έστι ές τε σίδηρον τῷ ἐργάζοντο, καὶ σιτία, καὶ ἐσθῆτα τοῖσι ἐργαζομένοισι; οκότε χρόνον μέν ολκοδόμεον τὰ έργα τον είρημένον άλλου δέ, ώς έγω δοκόω, εν τώ τους λίθους έταμνου, καί άγον, καὶ τὸ ὑπὸ γῆν δρυγμα ἐργάζοντο, οὖκ ὁλύγου χρόνου. Ἐς τοῦτο δὲ ἐλθεῖν Χέοπα κακότητος, ὧστε 126 χρημάτων δεόμενου, τὴν θυγατέρα τὴν ἐωυτοῦ κατίσαντα ἐπ' οἰκήματος, προστάξαι πρήσσεσθαι ἀργύριου, ὁκόσου δή τι' οὖ γὰρ δὴ τοῦτό γε ἔλεγου τὴν δὲ, τά τε ὑπὸ τοῦ πατρός ταχθέντα πρήσσεσθαι, ίδιη δε και αὐτὴν διανοη-θηναι μνημήϊον καταλιπέσθαι, και τοῦ εσιόντος πρός αυτήν εκάστου δέεσθαι, δκως αν αυτή ένα λίθον εν τοισι έργοισι δωρέοιτο, έκ τούτων δὲ τῶν λίθων ἔφασαν τὴν πυραμίδα οἰκοδομηθήναι, την εν μέσφ τών τριών έστηκυίαν, έμπροσθε της μεγάλης πυραμίδος της έστι τὸ κώλον έκαστον όλου καὶ ήμίσεος πλέθρου. Βασιλεῦσαι 127 δὲ τὸν Χέοπα τοῦτον Αἰγύπτιοι έλεγον πεντήκοντα έτεα: τελευτήσαντος δε τούτου, εκδέξασθαι την βασιληίην τον αδελφεόν αὐτοῦ Χεφρήνα. και τοῦτον δὲ τῷ αὐτῷ τρόπο διαχράσθαι τῷ ἐτέρφ, τά τε ἄλλα, καὶ πυραμίδα ποιῆσαι, ές μέν τα έκείνου μέτρα ούκ ανήκουσαν ταῦτα γαρ ών καί ήμεις εμετρήσαμεν ούτε γάρ υπεστι οικήματα ύπο γην, ούτε εκ του Νείλου διώρυξ ήκει ές αὐτην, ώσπερ ές την έτέρην βέουσα δια οἰκοδομημένου δε αὐλώνος έσω νήσον περιρρέει, εν τή αὐτὸν λέγουσι κεῖσθαι Χέοπα. ὑποδείμας δε τον πρώτον δόμον λίθου Αίθισπικού ποικίλου, τεσσεράκοντα πόδας υποβάς της ετέρης τωυτό μέγαθος, έχομένην τῆς μεγάλης οἰκοδόμησε. Εστάσι δὲ ἐπὶ λόφου τοῦ αὐτοῦ ἀμφότεραι, μάλιστα ἐς ἐκατὸν πόδας ὑψηλοῦ. βασιλεύσαι δε έλεγον Χεφρήνα εξ και πεντήκοντα έτεα. Ταῦτα ἔξ τε καὶ ἐκατὸν λογίζονται ἔτεα, ἐν τοῖσι Αἰγυ-128 πτίοισί τε πᾶσαν εἶναι κακότητα, καὶ τὰ ἰρὰ χρόνου τοσούτου κατακληϊσθέντα ούκ ανοιχθήναι. τούτους ύπὸ μίσεος οὐ κάρτα θέλουσι Αιγύπτιοι ονομάζειν, άλλά καλ τας πυραμίδας καλέουσι ποιμένος Φιλιτίωνος, δς τουτον του χρόνου ένεμε κτήνεα κατά ταθτα τὰ χωρία. Μετά δὲ τοθτου, βασιλεθσαι Αλγύπτου Μυκερίνου 129

Μετά δε τοῦτον, βασιλεῦσαι Αιγύπτου Μυκερῖνον ¹ ἔλεγον, Χέοπος παίδα τῷ τὰ μὲν τοῦ πατρὸς ἔργα ἀπαδεῖν τὸν δὲ τά τε ίρὰ ἀνοῖξαι, καὶ τὸν λεών τετρυμένον ἐς τὸ ἔσχατον κακοῦ ἀνεῖναι πρὸς ἔργα τε καὶ θυσίας δίκας δὲ σφι πάντων βασιλέων δικαιοτάτας κρίνειν. κατὰ τοῦτο μέν νυν τὸ ἔργον, ἀπάντων ὅσοι ῆδη βασιλέες ἐγένοντο Αίγυπτίων, αἰνέουσι μάλιστα τοῦτον τά τε ἄλλα γάρ μιν κρίνειν εὖ, καὶ δὴ καὶ τῷ ἐπιμεμφομένῳ εκ τῆς δίκης παρ ἐωυτοῦ διδόντα ἄλλα, ἀποπιμπλάναι αὐτοῦ τὸν θυμόν. Ἐόντι δὲ ἡπίφ τῷ Μυκερίνῳ κατὰ τοὺς πολιήτας, καὶ ταῦτα ἐπιτηδεύοντι πρῶτον κακῶν ἄρξαι τὴν θυγατέρα ἀποθανοῦσαν αὐτοῦ, τὴν μοῦνόν οἱ εἰναι ἐν τοῦσι οἰκίοισι τέκνον. τὸν δὲ, ὑπεραλγήσαντά τε τῷ περιεπεπτώκεε πρήγματι, καὶ βουλόμενον περισσότερόν τι τῶν ἄλλων θάψαι τὴν θυγατέρα, ποιήσασθαι βοῦν ξυλίνην κοίλην. καὶ ἔπειτα καταχρυσώσαντά μιν ταύτην, ἔσω ἐν αὐτἢ θάψαι ταύτην δὴ τὴν ἀποθανοῦσαν 130 θυγατέρα. Αῦτη ών ἡ βοῦς γἢ οὐκ ἐκρύφθη, ἀλλ' ἔτι καὶ ἐς ἐμὲ ἢν φανερή ἐν Σάῖ μὲν πόλι ἐοῦσα, κειμένη δὲ ἐν τοῦσι βασιληίοισι, ἐν οἰκήματι ἦσκημένων θυμιήματα δὲ

παρ' αὐτή παντοία καταγίζουσι ἀνὰ πάσαν ήμερην νύκτα δὲ ἐκάστην πάννυχος λύχνος παρακαίεται. ἀγχοῦ δὲ τῆς βοὸς ταύτης ἐν ἄλλφ οἰκήματι εἰκόνες τῶν παλλακέων τῶν Μυκερίνου ἐστᾶσι, ὡς ἔλεγον οἱ ἐν Σάϊ πόλι ἰρέες ἐστᾶσι μέν γὰρ ξύλινοι κολοσσοὶ, ἐοῦσαι ἀριθμὸν ὡς

ἐείκοσι μάλιστά κη, γυμναὶ ἐργασμέναι αἴ τίνες μέντοι
181 εἰσὶ, οὐκ ἔχω εἰπεῖν, πλην ἢ τὰ λεγόμενα. Οἱ δέ τίνες λέγουσι περὶ τῆς βοὸς ταύτης καὶ τῶν κολοσσῶν τόνδε τὸν λόγον ὡς Μυκερῖνος ἐράσθη τῆς ἐωυτοῦ θυγατρὸς, καὶ ἔπειτα ἐμίγη οἱ ἀεκούση. μετὰ δὲ, λέγουσι ὡς ἡ παῖς ἀπήγξατο ὑπὸ ἄχεος ὁ δὲ μιν ἔθαψε ἐν τῆ βοὶ ταύτη ἡ δὲ μήτηρ αὐτῆς τῶν ἀμφιπόλων τῶν προδουσέων τὴν θυγατέρα τῷ πατρὶ ἀπέταμε τὰς χεῖρας καὶ νῦν τὰς εἰκόνας αὐτέων εἰναι πεπουθυῖας τάπερ αί ζωαὶ ἔπαθον. ταῦτα δὲ λέγουσι φλυηρέοντες, ὡς ἐγὼ δοκέω, τά τε ἄλλα, καὶ δὴ καὶ τὰ περὶ τὰς χεῖρας τῶν κολοσσῶν ταῦτα γὰρ ὧν καὶ ἡμεῖς ὡρέομεν, ὅτι ὑπὸ χρόνου τὰς χεῖρας ἀποβεβλήκασι, αῖ ἐν ποσὶ αὐτέων 182 φαίνονται ἐοῦσαι ἔτι καὶ ἐς ἐμέ. Ἡ δὲ βοῦς τὰ μὲν ἄλλα

χρονου τας χειρας αποβεβλήκασι, αι εν ποσι αυτεών 182 φαίνονται ἐούσαι ἔτι καὶ ἐς ἐμέ. 'Η δὲ βοῦς τὰ μὲν ἄλλα κατακίκρυπται φοινικέφ εἴματε τὸν αὐχένα δὲ καὶ τὴν κεφαλὴν φαίνει κεχρυσωμένα παχέι κάρτα χρυσῷ μεταξὺ δὲ τῶν κερέων, ὁ τοῦ ἡλίου κύκλος μεμιμημένος ἔποστι χρύσος. ἔστι δὲ ἡ βοῦς οὐκ ὀρθὴ, ἀλλ' ἐν γούνασι κειμένη μέγαθος δὲ, ὅσηπερ μεγάλη βοῦς ζωή.

ἐκφέρεται δὲ ἐκ τοῦ οἰκήματος ἀνὰ πάντα τὰ ἔτεα. ἐπεὰν τύπτωνται οἱ Αὐγύπτιοι τὸν οὐκ ὀνομαζόμενον θεὸν ὑπὰ ἐμεῦ ἐπὶ τοιούτφ πρήγματι, τότε ὧν καὶ τὴν βοῦν ἐκφέρουσι ἐς τὸ φῶς. φασὶ γὰρ δὴ αὐτὴν δεηθῆναι τοῦ πατρὸς Μυκερίνου ἀποθνήσκουσαν, ἐν τῷ ἐνιαυτῷ ἄπαξ

μιν τὸν ἥλιον κατιδεῖν.

Μετὰ δὲ τῆς θυγατρὸς τὸ πάθος, δεύτερα τούτφ τῷ 133 βασιλέι τάδε γενέσθαι. ἐλθεῖν οἱ μαντήῖον ἐκ Βουτοῦς πόλιος, ὡς "μὲλλοι ἐξ ἔτεα μοῦνον βιοὺς τῷ ἐβδόμῷ "τελευτήσειν." τὸν δὲ, δεινὸν ποιησάμενον, πέμψαι ἐς τὸ μαντήῖον τῷ θεῷ ὀνείδισμα, ἀντιμεμφόμενον ὅτι "ὁ "μὲν αὐτοῦ πατήρ καὶ πάτρως, ἀποκληίσαντες τὰ ἰρὰ, "καὶ θεῶν οὐ μεμνημένοι, ἀλλὰ καὶ τοὺς ἀνθρώπους "φθείροντες, ἐβίωσαν χρόνον ἐπὶ πολλόν αὐτὸς δ᾽ εὐ-"σεβης ἐων, μέλλοι ταχέως οὕτω τελευτήσειν." Ἐκ δὲ τοῦ χρηστηρίου αὐτῷ δεύτερα ἐλθεῖν λέγοντα "τούτων "εἴνεκα καὶ συνταχύνειν αὐτῷ τὸν βίον. οὐ γὰρ ποιῆσαι "μιν τὸ χρεων ἦν ποιέειν δεῖν γὰρ Αἴγυπτον κακοῦσθαι "ἐπ᾽ ἔτεα πεντήκοντά τε καὶ ἐκατόν καὶ τοὺς μὲν δύο "τοὺς πρὸ ἐκείνου γενομένους βασιλέας μαθεῖν τοῦτο, "κεῖνον δὲ οὔ." Ταῦτα ἀκούσαντα τὸν Μυκερῖνον, ὡς κατακεκριμένων ἤδη οἱ τούτων, λύχνα ποιησάμενον πολλὰ, ὅκως γίνοιτο νὺξ, ἀνάψαντα αὐτὰ, πίνειν τε καὶ εὐπαθέειν, οὕτε ἡμέρης οῦτε νυκτὸς ἀνιέντα, ἔς τε τὰ ἔλεα καὶ τὰ ἄλσεα πλανώμενον, καὶ ἴνα πυνθάνοιτο εἰναι (γῆς) ἐνηβητήρια ἐπιτηδεώτατα. ταῦτα δὲ ἐμηχανᾶτο, θὲλων τὸ μαντήῖον ψευδόμενον ἀποδέξαι, ἵνα οἱ δυώδεκα ἔτεα ἀντὶ ἔξ ἐτέων γένηται, αἱ νύκτες ἡμέραι ποιεύμεναι.

Πυραμίδα δὲ καὶ οὐτος ἀπελίπετο πολλον ελάσσω 134 τοῦ πατρὸς, ἐείκοσι ποδῶν καταδέουσαν κῶλον ἔκαστον τριῶν πλέθρων, ἐούσης τετραγώνου, λίθου δὲ ἐς τὸ ῆμισυ Αἰθιοπικοῦ· τὴν δὴ μετεξέτεροί φασι Ἑλλήνων Ῥοδώπιος ἐταίρης γυναικὸς εἰναι, οὐκ ὀρθῶς λέγοντες. οὐδὲ ὧν οὐδὲ εἰδότες μοι φαίνονται λέγειν οὐτοι ῆτις ἡν ἡ Ῥοδῶπις· οὐ γὰρ ἄν οἱ πυραμίδα ἀνέθεσαν ποιήσασθαι τοιαύτην, ἐς τὴν ταλάντων χιλιάδες ἀναρίθμητοι, ὡς λόγω εἰπεῖν, ἀναισίμωνται πρὸς δὲ, ὅτι κατὰ ᾿Αμασιν βασιλεύοντα ἦν ἀκμάζουσα Ῥοδῶπις, ἀλλ' οὐ κατὰ τοῦτον. ἔτεσι γὰρ

κάρτα πολλοίσι ύστερον τούτων των βασιλέων των τας πυραμίδας ταύτας ήν λιπομένων 'Ροδώπις γενεήν μέν, από Θρηίκης δούλη δὲ ην Ἰάδμονος τοῦ Ἡφαιστοπόλιος, ανδρός Σαμίου, σύνδουλος δε Αισώπου τοῦ λογοποιοῦ. καὶ γὰρ οὐτος Ἰάδμονος ἐγένετο, ώς διέδεξε τῆδε οὐκ ηκιστα επεί τε γαρ πολλάκις κηρυσσόντων Δελφων έκ θεοπροπίου "δς βούλοιτο ποινην της Αισώπου ψυχής ανελέσθαι," άλλος μεν οὐδεὶς ἐφάνη, Ἰάδμονος δὲ παίδος παις, άλλος Ἰάδμων, ανείλετο ούτω και Αίσωπος Ἰά-135 δμονος εγένετο. 'Ροδώπις δε ες Αίγυπτον απίκετο, Εάνθεω τοῦ Σαμίου κομίσαντός [μωτ] απικομένη δέ κατ' έργασίην, ελύθη χρημάτων μεγάλων ύπο ανδρός Μυτιληναίου Χαράξου, τοῦ Σκαμανδρωνύμου παιδὸς, άδελφεοῦ δὲ Σαπφοῦς τῆς μουσοποιοῦ. οῦτω δὴ ἡ 'Ροδῶπις ελευθερώθη, καὶ κατέμεινέ τε ἐν Αἰγύπτω, καὶ κάρτα ἐπαφρόδιτος γενομένη, μεγάλα έκτήσατο χρήματα, ώς αν είναι 'Ροδώπιν, ατάρ οὐκ ώς γε ες πυραμίδα τοιαύτην έξικέσθαι. της γάρ την δεκάτην των χρημάτων ιδέσθαι έστι έτι και ές τόδε παντι τῷ βουλομένο, οὐδεν δεῖ μεγάλα οι χρήματα αναθείναι. επεθύμησε γαρ 'Ροδώπις μνημήτον έωυτης εν τη Ελλάδι καταλιπέσθαι, ποίημα ποιησαμένη τουτο, τὸ μὴ τυγχάνει ἄλλφ έξευρημένον καὶ ανακείμενον εν ίρφ, τοῦτο αναθείναι ες Δελφούς μνημόσυνον έωντής. τής ων δεκάτης των χρημάτων ποιησαμένη όβελους βουπόρους πολλούς σιδηρέους, δσον ένεχώρος ή δεκάτη οἱ, ἀπέπεμπε ἐς Δελφούς οἱ καὶ νῦν ἔτι συννενέαται, ὅπισθε μὲν τοῦ βωμοῦ τὸν Χίοι ἀνέθεσαν, αντίον δε αυτοῦ τοῦ νηοῦ. Φιλέουσι δέ κως εν τη Ναυκράτι έπαφρόδιτοι γίνεσθαι αι έταιραι. τοῦτο μέν γὰρ αύτη, της πέρι λέγεται όδε ό λόγος, ούτω δή τι κλεινή έγένετο, ως και πάντες οι Ελληνες Ροδώπιος το ούνομα έξέμαθον τοῦτο δὲ, ὕστερον ταύτης, τῆ οὕνομα ην Αρχιδίκη, ἀοίδιμος ἀνὰ τὴν Ελλάδα ἐγένετο, ἡσσον δὲ τῆς έτέρης περιλεσχήνευτος. Χάραξος δὲ ώς λυσάμενος 'Ροδώπιν ἀπενόστησε ές Μυτιλήνην, έν μέλει Σαπφώ πολλά κατεκερτόμησε μιν. 'Ροδώπιος μέν νυν πέρι πέπαυμαι.

186 Μετά δε Μυκερίνου γενέσθαι Αιγύπτου βασιλέα έλεγου οι iptes "Ασυχιν, του τα προς ήλιον ανίσχουτα

ποιήσαι τῷ Ἡφαίστῷ προπύλαια, ἐόντα πολλῷ τε κάλ-λιστα καὶ πολλῷ μέγιστα. ἔχει μὲν γὰρ καὶ τὰ πάντα προπύλαια τύπους τε ἐγγεγλυμμένους, καὶ ἄλλην ὅψιν οικοδομημάτων μυρήην ἐκεῖνα δὲ, καὶ μακρῷ μάλιστα. Έπὶ τούτου βασιλεύοντος, έλεγον, αμιξίης ἐούσης πολλης χρημάτων, γενέσθαι νόμον Αλγυπτίοισι, αποδεικνύντα ένέχυρον τοῦ πατρος τον νέκυν, οὐτω λαμβάνειν το χρέος ένέχυρον τοῦ πατρός τόν νέκυν, οὐτω λαμβανειν τό χρέος προστεθήναι δὲ ἔτι τοὐτφ τῷ νόμφ τόνδε, τὸν διδόντα τὸ χρέος καὶ ἀπάσης κρατέειν τῆς τοῦ λαμβάνοντος θήκης τῷ δὲ ὑποτιθέντι τοῦτο τὸ ἐνέχυρον, τήνδε ἐπεῖναι ζημίην, μὴ βουλομένφ ἀποδοῦναι τὸ χρέος, μήτ' αὐτῷ ἐκείνῳ τὰ κειντήσαντι εἶναι ταφῆς κυρῆσαι μήτ' ἐν ἐκείνῳ τῷ πατρφٰῳ τάφῳ μήτ' ἐν ἄλλῳ μηδενὶ, μήτε ἄλλον μηδένα τῶν ἐωυτοῦ ἀπογενόμενον θάψαι. Ὑπερβαλέσαι δὲ θουλουσι σοῦτον ἀπογενόμενον θάψαι. Ὑπερβαλέσαι δὲ βουλόμενον τοῦτον τὸν βασιλέα τοὺς πρότερον έωυτοῦ βασιλέας γενομένους Αἰγύπτου, μνημόσυνον πυραμίδα λιπέσθαι, ἐκ πλίνθων ποιήσαντα ἐν τῆ γράμματα ἐν λίθω εγκεκολαμμένα τάδε λέγοντά εστι: ΜΗ ΜΕ ΚΑΤ-ΟΝΟΣΘΗιΣ ΠΡΟΣ ΤΑΣ ΛΙΘΙΝΑΣ ΠΤΡΑΜΙΔΑΣ. ΠΡΟΕΧΩ ΓΑΡ ΑΥΤΕΩΝ ΤΟΣΟΥΤΟΝ, ΌΣΟΝ Ό ΖΕΤΣ ΤΩΝ ΑΛΛΩΝ ΘΕΩΝ. ΚΟΝΤΩ, ΓΑΡ ΤΠΟ-ΤΥΠΤΟΝΤΈΣ ΕΣ ΛΙΜΝΗΝ, Ό ΤΙ ΠΡΟΣΧΟΙΤΟ ΤΟΥ ΠΗΛΟΎ ΤΩ, ΚΟΝΤΩ, ΤΟΥΤΌ ΣΥΛΛΕΓΟΝ-ΤΕΣ, ΠΛΙΝΘΟΎΣ ΕΙΡΥΣΑΝ, ΚΑΙ ΜΕ ΤΡΟΠΩ, ΤΟΙΟΥΤΩι ΕΞΕΠΟΙΗΣΑΝ, τοῦτον μὲν τοσαῦτα ἀποδέξασθαι.

Μετά δὲ τοῦτου, βασιλεῦσαι ἄνδρα τυφλου ἐξ 'Ανύ- 187 σιος πόλιος, τῷ οὕνομα 'Ανυσιν είναι. ἐπὶ τούτου βασιλεύοντος ἐλάσαι ἐπ' Αύγυπτου χειρὶ πολλŷ Αἰθίοπάς τε καὶ Σαβακῶν τὸν Αἰθιόπων βασιλέα. τὸν μὲν δὴ τυφλὸν τοῦτον οἴχεσθαι φεύγοντα ἐς τὰ ἔλεα: τὸν δὲ Αἰθίοπα βασιλεύειν Αἰγύπτου ἐπ' ἔτεα πεντήκοντα: ἐν τοῖσι αὐτὸν τάδε ἀποδέξασθαι. ὅκως τῶν τις Αἰγυπτίων ἀμάρτοι τι, κτείνειν μὲν αὐτῶν οὐδένα ἐθέλειν τὸν δὲ κατὰ μέγαθος τοῦ ἀδικήματος ἐκάστῳ δικάζειν, ἐπιτάσσοντα χώματα χοῦν πρὸς τῷ ἐωυτῶν πόλι, ὅθεν ἔκαστος ἡν τῶν άδικεόντων. καὶ οῦτω ἔτι αὶ πόλιες ἐγένοντο ὑψηλότεραι τὸ μὲν γὰρ πρῶτον, ἐχώσθησαν ὑπὸ τῶν τὰς διώρυχας

ορυξάντων, επί Σεσώστριος βασιλέος δεύτερα δὲ, επί τοῦ Αἰθίοπος καὶ κάρτα ὑψηλαὶ ἐγένοντο. Ὑψηλέων δὲ καλ έτέρων τασσομένων έν τη Αιγύπτω πολίων, ώς έμολ δοκέει, μάλιστα μεν Βουβάστι πόλι εξεχώσθη, εν τη καί ιρόν έστι Βουβάστιος άξιαπηγητότατον. μέζω μέν γάρ άλλα, και πολυδαπανώτερά έστι ίρά ήδονή δε ίδεσθαι ουδέν τούτου μάλλον. ή δε Βούβαστις, κατά Έλλάδα 138 γλώσσαν, έστι "Αρτεμις. Τὸ δὲ ίρὸν αὐτῆς ώδε έχει. πλην της εσόδου, το άλλο νησός εστι εκ γαρ του Νείλου διώρυχες εσέχουσι, οὐ συμμίσγουσαι αλλήλησι, αλλ' αχρι της εσόδου τοῦ ίροῦ εκατέρη εσέχει ή μεν, τή περιρρέουσα, ή δε, τῆ εὐρος ἐοῦσα ἐκατέρη ἐκατὸν ποδών, δένδρεσι κατάσκιος. τὰ δὲ προπύλαια, ὕννος μὲν δέκα οργυιέων έστι, τύποισι δε εξαπήχεσι εσκευαδαται αξίωισι λόγου. εδυ δ εν μέση τη πόλι το ιρον, κατοραται πάντοθεν περιζόντι ατε γάρ της πόλιος μεν εκκεχωσμένης ύψου, του δ' ίρου ου κεκινημένου, ως άρχηθεν εποιήθη, έσοπτόν έστι. περιθέει δ' αυτό αίμασιή έγγεγλυμμένη τύποισι. έστι δὲ έσωθεν άλσος δενδρέων μεγίστων, πεφυτευμένου περί νηδυ μέγαν, ἐν τῷ δὴ τῷγαλμα ἔνι. εὖρος δὲ καὶ μῆκος τοῦ ἰροῦ πάντη σταδίου ἐστί. κατά μέν δή την έσοδον, έστρωμένη έστι όδος λίθου έπι σταδίους τρεῖς μάλιστά κη, διὰ τῆς ἀγορῆς φέρουσα ἐς τὸ πρὸς ἦῶ εὖρος δὲ, ὡς τεσσέρων πλέθρων τῆ δὲ καὶ τῆ της όδου δένδρεα ουρανομήκεα πέφυκε φέρει δ' ές Ερμέω 139 ίρου. τὸ μεν δη ίρον τοῦτο οῦτω έχει. Τέλος δέ της απαλλαγής του Αίθίοπος ώδε έλεγον γενέσθαι. όψιν έν τῷ ὕπνο τοιήνδε ἰδόντα αὐτὸν, οἴχεσθαι φεύγοντα· ἐδόκεέ οἰ ἄνδρα ἐπιστάντα συμβουλεύειν, τοὺς ἰρέας τοὺς εν Αἰγύπτο συλλέξαντα πάντας, μέσους διαταμέειν ίδόντα δὲ τὴν διγιν ταύτην λέγειν αυτόν, ὡς πρόφασίν οί δοκέοι ταύτην τους θεους προδεικνύναι, ΐνα άσεβήσας περί τὰ ἰρὰ, κακόν τι πρός θεών ἡ πρὸς ἀνθρώπων λάβοι· οὔκων ποιήσειν ταθτα άλλα γάρ οι έξεληλυθέναι τον χρόνον, όκόσον κεχρήσθαι άρξαντα Αίγύπτου έκχωρήσεω. έν γάρ τη Αίθιοπίη εόντι αὐτῷ τὰ μαντήτα, τοῖσι χρέωνται Αίθίσπες, ανείλε, ώς δέοι αὐτὸν Αίγύπτου βασιλεῦσαι έτεα πεντήκωντα, ώς ών ο χρόνος ούτος εξήτε, και αυτον

σταδίων.

ή δήνις τοῦ ἐνυπνίου ἐπετάρασσε, ἐκὼν ἀπαλλάσσεται ἐκ τῆς Αιγύπτου ὁ Σαβακῶς.

'Ως δ' ἄρα οἴχεσθαι τὸν Αἰθίοπα ἐξ Αἰγύπτου, αὖτις 140 τὸν τυφλὸν ἄρχειν, ἐκ τῶν ἐλέων ἀπικόμενον ἔνθα πεντήκοντα ἔτεα, νῆσον χώσας σποδῷ τε καὶ γῆ, οἴκεε. ὅκως γάρ οἱ φοιτῶν σῖτον ἄγοντας Αἰγυπτίων ὡς ἐκάστοισι προστετάχθαι σιγῆ τοῦ Αἰθίοπος, ἐς τὴν δωρεὴν κελεύειν σφέας καὶ σποδὸν κομίζειν. ταὐτην τὴν νῆσον οὐδεὶς πρότερον ἐδυνάσθη 'Αμυρταίου ἐξευρεῖν' ἀλλὰ ἔτεα ἐπὶ πλέω ἡ ἐπτακόσια οὐκ οἶοί τε ἦσαν αὐτὴν ἀνευρεῖν οἱ πρότεροι γενόμενοι βασιλέες 'Αμυρταίου οὔνομα δὲ ταύτη τῆ νήσφ 'Ελβώ μέγαθος δ' ἐστὶ πάντη δέκα

Μετά δὲ τοῦτον, βασιλεῦσαι τὸν ἰρέα τοῦ Ἡφαίστου, 141 τῷ οὖνομα εἶναι Σεθών τὸν ἐν ἀλογίησι ἔχειν παραχρη-σάμενον τῶν μαχίμων Αἰγυπτίων, ὡς οὐδὲν δεησόμενον αὐτῶν ἄλλα τε δὴ ἄτιμα ποιεῦντα ἐς αὐτοὺς, καί σφεας απελέσθαι τὰς ἀρούρας, τοῖσι ἐπὶ τῶν προτέρων βασιλέων δεδόσθαι έξαιρέτους εκάστω δυώδεκα αρούρας. μετά δε, επ' Αίγυπτον ελαύνειν στρατου μέγαν Σαναχά-ριβον βασιλέα Αραβίων τε και 'Ασσυρίων. ουκων δή ρισου ρασίκεα πρασιωύ τε και ποσυριών. συκών οη εθέλειν τους μαχίμους των Αιγυπτίων βοηθέειν του δε ίρεα ες απορίην απειλημένου, εσελθόντα ες το μέγαρον, προς τωγαλμα αποδύρεσθαι οια κινδυνεύει παθέειν. ολοφυρόμενου δ΄ άρα μιν επελθείν ύπνου, καί οι δόξαι εν τη όψι, επωτάντα τον θεον θαρσύνειν, ώς ουδεν πείσεται άχαρι ἀντιάζων τον ᾿Αραβίων στρατόν αὐτος γάρ οἰ πέμψειν τιμωρούς. τούτοισι δή μιν πίσυνον τοῖσι ἐνυπνίσισι, παραλαβόντα Αὐγυπτίων τοῦς βουλομένους οἰ έπεσθαι, στρατοπεδεύσασθαι εν Πηλουσίω ταύτη γάρ είσι αι έσβολαί επεσθαι δέ οι των μαχίμων μεν ουδένα ανδρών, καπήλους δè, καὶ χειρώνακτας, καὶ ἀγοραίους ανθρώπους. ἐνθαῦτα ἀπικομένους, τοῦσι ἐναντίοισι αὐτοίσι ἐπιχυθέντας νυκτὸς μῦς ἀρουραίους, κατὰ μὲν φα-γέειν τοὺς φαρετρεώνας αὐτών, κατὰ δὲ τὰ τόξα πρὸς δὲ, των ἀσπίδων τὰ ὅχανα, ώστε τῆ ὑστεραίη φευγόντων σφέων, γυμνων ὅπλων, πεσέειν πολλούς. καὶ νῦν οὕτος ὁ βασιλεύς ἔστηκε ἐν τῷ ἰρῷ τοῦ Ἡφαίστου λίθινος, ἔχων

έπλ τής χειρός μῦν, λέγων διὰ γραμμάτων τάδε ΕΣ ΕΜΕ ΤΙΣ ΌΡΕΩΝ, ΕΥΣΕΒΗΣ ΕΣΤΩ.

Ές μέν τοσόνδε τοῦ λόγου Αἰγύπτιοί τε καὶ οἱ ἰρέες ἔλεγον, ἀποδεικνύντες, ἀπὸ τοῦ πρώτου βασιλέος ἐς τοῦ Ήφαίστου τον ίρεα τοῦτον τον τελευταῖον βασιλεύσαντα μίαν τε καλ τεσσεράκοντα καλ τριηκοσίας ανθρώπων γενεας γενομένας, καλ εν ταντησι αρχιρέας καλ βασιλέας έκατέρους τοσούτους γενομένους. καί τοι τριηκόσιαι μέν ανδρών γενεαλ δυνέαται μύρια έτεα γενεαλ γάρ τρείς ανδρών, έκατὸν έτεά έστι. μιῆς δὲ καὶ τεσσεράκοντα έτι τών ἐπιλοίπων γενεέων, αι ἐπησαν τῆσι τριηκοσίησι, ἔστι τεσσεράκοντα καὶ τριηκόσια καὶ χίλια έτεα. οὕτω ἐν μυρίοισί τε ἔτεσι καὶ χιλίοισι καὶ πρὸς τριηκοσίοισί τε και τεσσεράκοντα έλεγον θεον ανθρωποειδέα ουδένα γενέσθαι οὐ μέντοι οὐδὲ πρότερον, οὐδὲ ὕστερον ἐν τοῖσι ύπολοίποισι Αιγύπτου βασιλεῦσι γενομένοισι, έλεγον Έν τοίνυν τούτφ τῷ χρόνφ τετράκις τοιούτον οὐδέν. έλεγον εξ ήθεων του ήλιον ανατείλαι ένθα τε νῦν καταδύεται, ενθεύτεν δίς επαντείλαι και ένθεν νύν ανατέλλει. ένθαῦτα δὶς καταδῦναι καὶ οὐδὲν τῶν κατ' Αίγυπτον ὑπὸ ταθτα έτεροιωθήναι, ούτε τὰ ἐκ τῆς γῆς, ούτε τὰ ἐκ τοῦ ποταμοῦ σφι γινόμενα, οὐτε τὰ ἀμφὶ νούσους, οὐτε τὰ 143 κατά τους θανάτους. Πρότερον δὲ Ἐκαταίφ τῷ λογοποιῷ έν Θήβησι γενεηλογήσαντι τε έωυτον, και αναδήσαντι την πατριήν ές έκκαιδέκατον θεον, έποιήσαν οἱ ἰρέες τοῦ Διός, ολόν τι καλ έμολ ου γενεηλογήσαντι έμεωυτόν. έσαγαγόντες ες το μέγαρον έσω, εον μέγα, εξηρίθμεον δεικνύντες κολοσσούς ξυλίνους τοσούτους όσους περ είπον αρχιρεύς γαρ εκαστος αὐτόθι Ισταται ἐπὶ τῆς ἐωυτοῦ ζόης εικόνα έωυτου. αριθμέοντες ών, και δεικνύντες οι ίρέες έμολ, ἀπεδείκνυσαν παίδα πατρός έωυτών έκαστον έόντα, έκ του άγχιστα αποθανόντος της εικόνος διεξιόντες διά πασόων, έως οδ απέδεξαν απάσας αυτάς. Έκαταίω δε γενεηλογήσαντι έωυτον, καλ αναδήσαντι ές έκκαιδέκατον θεον, αντεγενεηλόγησαν επί τη αριθμήσει, ου δεκόμενοι παρ' αὐτοῦ ἀπὸ θεοῦ γενέσθαι ἄνθρωπον. ἀντεγενεηλό-γησαν δὲ άδε, φάμενοι ἔκαστον τῶν κολοσσῶν Πίρωμιν έκ Πιρώμιος γεγονέναι ές δ τούς πέντε και τεσσεράκοντα

καὶ τριηκοσίους ἀπέδεξαν κολοσσούς Πίρωμιν ἐκ Πιρώμιος γενόμενον, καὶ οὕτε ἐς θεὸν, οὕτε ἐς ῆρωα ἀνέδησαν αὐτούς. Πίρωμις δὲ ἐστι κατ' Ἑλλάδα γλώσσαν καλὸς κἀγαθός. "Ηδη ὧν, τῶν αἱ εἰκόνες ἦσαν, τοιούτους ἀπε-144 δείκνυσάν σφεας πάντας ἐόντας, θεῶν δὲ πολλὸν ἀπαλλαγμένους. τὸ δὲ πρότερον τῶν ἀνδρῶν τούτων θεοὺς εἰναι τοὺς ἐν Αἰγύπτω ἄρχοντας, οἰκέοντας ᾶμα τοῖσι ἀνθρώποισι καὶ τούτων αἰεὶ ἔνα τὸν κρατέοντα εἶναι ὕστατον δὲ αὐτῆς βασιλεῦσαι "Ωρον τὸν 'Οσίριος παῖδα, τὸν 'Απόλλωνα "Ελληνες ὀνομάζουσι τοῦτον, καταπαύσαντα Τυφῶνα, βασιλεῦσαι ὕστατον Αἰγύπτου. "Οσιρις δὲ ἐστι Διόνυσος κατὰ Ἑλλάδα γλῶσσαν.

Έν "Ελλησι μέν νυν νεώτατοι τῶν θεῶν νομίζονται 145 είναι 'Ηρακλής τε και Διόνυσος και Πάν παρ' Αίγυπτίοισι δὲ Πὰν μὲν ἀρχαιότατος, καὶ τῶν ὀκτώ τῶν πρώτων λεγομένων θεῶν Ἡρακλῆς δὲ τῶν δευτέρων, τῶν δυώδεκα λεγομένων είναι Διόνυσος δε, των τρίτων, οί έκ των δυώδεκα θεων εγένοντο. Ἡρακλέι μεν δη δσα αὐτολ Αιγύπτιοι φασι είναι ετεα ες "Αμασιν βασιλέα, δεδήλωταί μοι πρόσθε Πανί δε έτι τούτων πλέονα λέγεται είναι, Διονύσω δ' ελάχιστα τούτων και τούτω πεντακισχίλια καὶ μύρια λογίζονται είναι ες "Αμασιν βασιλέα." καὶ ταθτα Αιγύπτιοι ατρεκέως φασί επίστασθαι, aiel τε λογιζόμενοι, καὶ αἰεὶ ἀπογραφόμενοι τὰ ἔτεα. Διονύσφ μέν νυν τῷ ἐκ Σεμέλης τῆς Κάδμου λεγομένφ γενέσθαι, κατὰ ἐξακόσια ἔτεα καὶ χίλια μάλιστά ἐστι ἐς ἐμέ· Ἡρακλέϊ δὲ τῷ ἀλκμήνης, κατὰ εἰνακόσια ἔτεα· Πανὶ δὲ τῷ ἐκ Πηνελόπης, (ἐκ ταύτης γὰρ καὶ Ἑρμέω λέγεται γενέσθαι ύπό Έλλήνων ὁ Πάν) ελάσσω έτεά έστι τῶν Τρωϊκῶν, κατὰ τὰ ὀκτακόσια μάλιστα ἐς ἐμέ. Τούτων 146 ὧν ἀμφοτέρων πάρεστι χρᾶσθαι τοῖσί τις πείσεται λεγομένοισι μάλλον ἐμοὶ δ ὧν ἡ περὶ αὐτῶν γνώμη ἀποδέδεκται. εί μεν γαρ φανεροί τε εγένοντο και κατεγήρασαν και ούτοι εν τη Ελλάδι, κατάπερ Ηρακλέης δ εξ Αμφιτρύωνος γενόμενος, και δή και Διόνυσος δ έκ Σεμέλης, καὶ Πὰν ὁ ἐκ Πηνελόπης γενύμενος, ἔφη ἄν τις, καὶ τούτους άλλους, ανδρας γενομένους, έχειν τὰ ἐκείνων οὐνόματα τῶν προγεγονότων θεών. νῦν δὲ Διόνυσόν τε

Digitized by Google

λέγουσι οἱ Ἑλληνες, ὡς αὐτίκα γενόμενον ἐς τὸν μηρὸν ἐνερράψατο Ζεὺς, καὶ ἤνεικε ἐς Νύσαν τὴν ὑπὲρ Αἰγύπτου ἐοῦσαν ἐν τἢ Αἰθιοπίῃ καὶ Πανός γε πέρι οὐκ ἔχουσι εἰπεῖν ὅκη ἐτράπετο γενόμενος. ὅῆλά μοι ὧν γέγονε, ὅτι ὕστερον ἐπύθοντο οἱ Ἑλληνες τούτων τὰ οὐνόματα, ἢ τὰ τῶν ἄλλων θεῶν ἀπ' οῦ δὲ ἐπύθοντο χρόνου, ἀπὸ τούτου γενεηλογέουσι αὐτῶν τὴν γένεσιν. Ταῦτα μέν νυν αὐτοὶ

Αιγύπτιοι λέγουσι.

147 "Όσα δὲ οἱ τε άλλοι ἄνθρωποι καὶ Αἰγύπτιοι λέγουσι, όμολογέοντες τοῦσι ἄλλοισι, κατὰ ταύτην τὴν χώρην γενέσθαι, ταῦτ' ἤδη φράσω προσέσται δὲ τι αὐτοῖσι καὶ τῆς ἐμῆς ὄψιος. 'Ελευθερωθέντες Αἰγύπτιοι μετὰ τὸν ἰρὲα τοῦ 'Ηφαίστου βασιλεύσαντα, (οὐδένα γὰρ χρόνον οἶοί τε ἦσαν ἄνευ βασιλέος διαιτᾶσθαι,) ἐστήσαντο δυώδεκα βασιλέας, δυώδεκα μοίρας δασάμενοι Αἴγυπτον πᾶσαν. οὖτοι ἐπυγαμίας ποιησάμενοι, ἐβασίλευον, νόμοισι τοισίδε χρεώμενοι, μήτε καταιρέειν ἀλλήλους, μήτε πλέον τι δίζησθαι ἔχειν τὸν ἔτερον τοῦ ἐτέρου, εἶναί τε φίλους τὰ μάλιστα. τῶνδε δὲ εἴνεκα τοὺς υίμους τούτους ἐποιεῦντο, ἰσχυρῶς περιστέλλοντες. ἐκέχρηστό σφι κατ ἀρχὰς αὐτίκα ἐνισταμένοισι ἐς τὰς τυραννίδας "τὸν χαλκέη φιάλη σπείσαντα αὐτῶν ἐν τῷ ἰρῷ τοῦ 'Ηφαί" στου, τοῦτον ἀπάσης βασιλεύσειν Αἰγύπτου." ἐς γὰρ

"στου, τοῦτον ἀπάσης βασιλεύσειν Αίγύπτου." ές γὰρ 148 δὴ τὰ πάντα ίρὰ συνελέγοντο. Καὶ δή σφι μνημόσυνα εδοξε λιπέσθαι κοινῆς δόξαν δέ σφι, ἐποιήσαντο λαβύρινθον, ὀλύγον ὑπὲρ τῆς λίμνης τῆς Μοίριος, κατὰ Κροκοδείλων καλεομένην πόλιν μάλιστά κη κείμενον τὸν ἐγὰ ἤδη ἴδον λόγου μέζω. εἰ γάρ τις τὰ ἐξ Ἑλλήνων τείχεά τε καὶ ἔργων ἀπόδεξιν συλλογίσαιτο, ἐλάσσυνος πόνου τε ἀν καὶ δαπάνης φανείη ἐόντα τοῦ λαβυρίνθου τούτον καὶ τοι ἀξιόλογός γε καὶ ὁ ἐν Ἐφέσφ ἐστὶ νηὸς, καὶ ὁ ἐν Σάμφ ἢσαν μέν νυν καὶ αὶ πυραμίδες λόγου μέζονες, καὶ πολλῶν ἐκάστη αὐτέων Ἑλληνικῶν ἔργων καὶ μεγάλων ἀνταξίη ὁ δὲ δὴ λαβύρινθος καὶ τὰς πυραμίδας ὑπερβάλλει. τοῦ γὰρ δυώδεκα μέν εἰσι αὐλαὶ κατάστεγοι, ἀντίπυλοι ἀλλήλησι, ἔξ μὲν πρὸς βορέω, ἔξ δὲ πρὸς νότον τετραμμέναι συνεχέες τοῖχος δὲ ἔξωθεν ὁ αὐτός σφεας περιέργει. οἰκήματα δ' ἔνεστι διπλᾶ, τὰ μὲν,

ύπόγαια, τὰ δὲ, μετέωρα ἐπ' ἐκείνοισι, τρισχίλια ἀριθμὸν, πεντακοσίων καὶ χιλίων ἐκάτερα. τὰ μέν νυν μετέωρα τῶν οἰκημάτων αὐτοί τε ὁρέομεν διεξιόντες, καὶ αὐτοὶ θεησάμενοι λέγομεν τὰ δὲ αὐτῶν ὑπόγαια λόγοισι ἐπυνθανόμεθα. οἱ γὰρ ἐπεστεῶτες τῶν Αἰγυπτίων δεικνύναι αὐτὰ οὐδαμῶς ἤθελον, φάμενοι θήκας αὐτόθι εἶναι τῶν τε ἀρχὴν τὸν λαβύρινθον τοῦτον οἰκοδομησαμένων βασιλέων, καὶ τῶν ἱρῶν κροκοδείλων: οὕτω τῶν μὲν κάτω πέρι οἰκημάτων ἀκοἢ παραλαβόντες λέγομεν τὰ δὲ ἄνω, μέζονα ἀνθρωπηίων ἔργων, αὐτοὶ ὁρέομεν. αἴ τε γὰρ ἔξοδοι διὰ τῶν στεγέων, καὶ οἱ ἐλιγμοὶ διὰ τῶν αὐλέων ἐόντες ποικιλώτατοι, θῶυμα μυρίον παρείχοντο ἐξ αὐλῆς τε ἐς τὰ οἰκήματα διεξιοῦσι, καὶ ἐκ τῶν οἰκημάτων ἐς παστάδας, ἐς στέγας τε ἄλλας ἐκ τῶν παστάδων, καὶ ἐς αὐλὰς ἄλλας ἐκ τῶν οἰκημάτων. ὀροφὴ δὲ πάντων τούτων, λιθίνη, κατάπερ οἱ τοῖχοι· οἱ δὲ τοῖχοι, τύπων ἐγγεγλυμμένων πλέοι. αὐλὴ δὲ ἐκάστη, περίστυλος, λίθου λευκοῦ ἀρμοσμένου τὰ μάλιστα. τῆς δὲ γωνίης τελευτῶντος τοῦ λαβυρίνθου ἔχεται πυραμὶς τεσσερακοντόργυιος, ἐν τἢ ζῶα μεγάλα ἐγγέγλυπται· ὁδὸς δὶ ἐς αὐτὴν ὑπὸ γῆν πεποίηται.

Τοῦ δὲ λαβυρίνθου τούτου ἐόντος τοιούτου, θῶυμα ἔτι 149 μέζον παρέχεται ἡ Μοίριος καλεομένη λίμνη, παρ' ῆν ὁ

λαβύρινθος οὖτος οἰκοδόμηται. τῆς τὸ περίμετρον τῆς περιόδου εἰσὶ στάδιοι έξακόσιοι καὶ τρισχίλιοι, σχοίνων έξήκοντα ἐόντων ἴσοι καὶ αὐτῆς Αἰγύπτου τὸ παραὶ θάλασσαν. κέεται δὲ μακρὴ ἡ λίμνη πρὸς βορέην τε καὶ νότον, ἐοῦσα βάθος, τῆ βαθυτάτη αὐτὴ ἐωυτῆς, πεντηκοντόργυιος. ὅτι δὲ χειροποίητός ἐστι καὶ ὀρυκτὴ, αὐτὴ δηλοῖ. ἐν γὰρ μέση τῆ λίμνη μάλιστά κη ἐστᾶσι δύο πυραμίδες, τοῦ ὕδατος ὑπερέχουσαι πεντήκοντα ὀργυιὰς ἐκατέρη, καὶ τὸ κατ' ὕδατος οἰκοδόμηται ἔτερον τοσοῦτο καὶ ἐπ' ἀμφοτέρησι ἔπεστι κολοσσὸς λίθινος, κατήμενος ἐν θρόνω. οὕτω αὶ μὲν πυραμίδες εἰσὶ ἐκατὸν ὀργυιὰων, τὶ δ ἐκατὸν ὀργυιαὶ δίκαιαὶ εἰσι στάδιον ἐξάπλεθρον ἐξαπέδου μὲν τῆς ὀργυιῆς μετρεομένης, καὶ τετραπήχεος τῶν ποδῶν μὲν τετραπαλαίστων ἐόντων, τοῦ δὲ πήχεος, ἑξαπαλαίστου. Τὸ δὲ ὕδωρ τὸ ἐν τῆ λίμνη, αὐθυγενὲς

[I

μέν οὖκ ἔστι ἄνυδρος γὰρ δη δεινώς ἐστὶ ταύτης ἐκ το Νείλου δὲ κατὰ διώρυχα ἐσῆκται, καὶ ἔξ μὲν μῆνας ἔσ ρέει ἐς τὴν λίμνην, ἔξ δὲ μῆνας ἔξω ἐς τὸν Νείλον αὖτι καὶ ἐπεὰν μὲν ἐκρέη ἔξω, ἡ δὲ τότε τοὺς ἔξ μῆνας ἐς η βασιλήῖον καταβάλλει ἐπ ἡμέρην ἐκάστην τάλαντον ἀ, γυρίου ἀκ τῶν ἰχθύων ἐπεὰν δὲ ἐσίη τὸ ὕδωρ ἐς αὐτή 150 εἴκοσι μνέας. Ελεγον δὲ οἱ ἐπιχώριοι καὶ ὡς ἐς τή

Σύρτεν την εν Λεβύη εκδιδοί ή λίμνη αυτη ύπο γην, τ τραμμένη το προς έσπέρην ές την μεσόγαιαν παρά η δρος το ύπερ Μέμφιος. Έπει τε δε τοῦ ορύγματος τοι του ούκ ώρεον τον χοθν ούδαμοθ εόντα, επιμελές γάρ δ μοι ήν, εἰρόμην τους άγχιστα οἰκέοντας τῆς λίμνης, ὁκο είη δ χους δ έξορυχθείς. οι δè έφρασάν μοι ίνα έξεφορήθ καλ εὖπετέως ἔπείθου ήδεα γὰρ λόγφ καλ ἐν Νίνφ τ Ασσυρίων πόλι γενόμενον έτερον τοιούτο. τὰ γὰρ Σαρ δαναπάλλου τοῦ Νίνου βασιλέος χρήματα, ἐόντα μεγάλο καλ φυλασσόμενα εν θησαυροίσι καταγαίοισι, επενόησα κλώπες εκφορήσαι. εκ δή ών των σφετέρων οἰκίων αρξά μενοι οἱ κλώπες, ὑπὸ γῆν σταθμεόμενοι ἐς τὰ βασιλήῖ ολκία δρυσσου. του δέ χοῦν του ἐκφορεόμενου ἐκ το ορύγματος, δικως γένοιτο νύξ, ές του Τίγριν ποταμόι παραρρέοντα την Νίνου, εξεφόρεον ες δ κατεργάσαντο τι έβούλοντο. τοιούτον έτερον ήκουσα καί το τής έ Αλγύπτω λίμνης δρυγμα γενέσθαι πλήν οὐ νυκτός, άλλ μετ ήμερην ποιεύμενον δρύσσοντας γάρ τον χοῦν του Αλγυπτίους, ες του Νείλου φορέειν ο δε, υπολαμβάνωι έμελλε διαχέειν. ή μέν νυν λίμνη αυτη ούτω λέγετα όρυχθήναι.

151 Των δε δυώδεκα βασιλέων δικαιοσύνη χρεωμένων, ανα χρόνον ώς εθυσαν εν τῷ ἰρῷ τοῦ Ἡφαίστου, τῷ ὑστάτι τῆς ὁρτῆς μελλόντων κατασπείσειν, ὁ ἀρχιρεὺς εξένεικ σφι φιάλας χρυσέας, τῆσί περ ἐώθεσαν σπένδειν, ἀμαρτώ τοῦ ἀριθμοῦ, ἔνδεκα, δυώδεκα ἐοῦσι. ἐνθαῦτα ὡς οὐκ εἰχ φιάλην ὁ ἔσχατος ἐστεὼς αὐτῶν Ψαμμίτιχος, περιελό μενος τὴν κυνέην, ἐοῦσαν χαλκέην, ὑπέσχε τε καὶ ἔσπενδε κυνέας δε καὶ οἱ ἄλλοι ὅπαντες ἐφόρεόν τε βασιλέες, κα ἐτύγχανον τότε ἔχοντες. Ψαμμίτιχος μέν νυν οὐδεν δολερῷ νόφ χρεώμενος, ὑπέσχε τὴν κυνέην. οἱ δε, ἀ

φρενί λαβόντες τό τε ποιηθέν έκ Ψαμμιτίχου, και τό χρηστήριου δ τι εκέχρητό σφι, του χαλκέη σπείσαντα αὐτῶν φιάλη, τοῦτον βασιλέα ἔσεσθαι μοῦνον Αἰγύπτου ἀναμνησθέντες τοῦ χρησμοῦ, κτεῖναι μὲν οὐκ ἐδικαίωσαν Ψαμμίτιχον, ὡς ἀνεύρισκον βασανίζοντες ἐξ οὐδεμιῆς προνοίης αὐτὸν ποιήσαντα: ἐς δὲ τὰ ἔλεα ἔδοξέ σφι διώξαι, ψιλώσαντας τὰ πλεῖστα τῆς δυνάμιος: ἐκ δὲ τών ελέων δρμεώμενον μη επιμίσγεσθαι τῆ άλλη Αιγύπτω. Τον δε Ψαμμίτιχον τουτον, πρότερον φεύγοντα του Αί- 152 θίσπα Σαβακών, ός οι τον πατέρα Νεκών απέκτεινε, τοῦτον φεύγοντα τότε ες Συρίην, ως απαλλάχθη έκ τῆς ύψιος τοῦ ονείρου ὁ Αἰθίοψ, κατήγαγον Αλγυπτίων οὐτοι οί ἐκ νομοῦ τοῦ Σαίτεώ είσι. μετά δὲ, βασιλεύοντα, τὸ δεύτερον πρός τῶν ἔνδεκα βασιλέων καταλαμβάνει μιν δια την κυνέην φεύγειν ές τα έλεα. Έπισταμενος ων ώς περιυβρισμένος είη πρός αὐτων, επενόεε τίσασθαι τοὺς διώξαντας. πέμψαντι δέ οί ές Βουτοῦν πόλιν ές τδ χρηστήριον της Λητούς, ένθα δη Αίγυπτίοισί έστι μαντήϊον αψευδέστατον, ήλθε χρησμός, ώς τίσις ήξει από θαλάσσης χαλκέων ἀνδρών ἐπιφανέντων. καὶ τῷ μὲν δη ἀπιστίη μεγάλη ὑπεκέχυτο, χαλκέους οι ἄνδρας ῆξειν έπικούρους. γρόνου δε οὐ πολλοῦ διελθόντος, ἀναγκαίη κατέλαβε Ίωνας τε και Κάρας ανδρας, κατά ληίην έκπλώσαντας, ἀπενειχθήναι ές Αίγυπτον ἐκβάντας δὲ ές γήν, και όπλισθέντας χαλκώ, άγγέλλει των τις Αίγυπτίων ές τα έλεα απικόμενος τῷ Ψαμμιτίχω, (ώς οὐκ ίδων πρότερον χαλκώ άνδρας όπλισθεντας,) ώς χάλκεοι άνδρες απιγμένοι από θαλάσσης λεηλατεύσι το πεδίον. ό δέ, μαθών τὸ χρηστήριον ἐπιτελεύμενον, φιλα τε τοῖσι Ίωσι και Καρσί ποιέεται, και σφεας, μεγάλα ύπισχνεύμενος, πείθει μετ έωντοῦ γενέσθαι. ως δε έπεισε, ουτω άμα τοίσι μετ' έωυτοῦ βουλομένοισι Αλγυπτίοισι, καί τοίσι επικούροισι, καταιρέει τούς βασιλέας.

Κρατήσας δε Αιγύπτου πάσης ο Ψαμμίτιχος, εποίησε 153 τῷ Ἡφαίστῳ προπύλαια εν Μέμφι, τὰ πρὸς νότον ἄνεμον τετραμμένα· αὐλήν τε τῷ Ἦπι, εν τῷ τρέφεται ἐπεὰν φανῷ ὁ Ἦπις, οἰκοδόμησε, ἐναντίον τῶν προπυλαίων, πῶσάν τε περίστυλον ἐοῦσαν, καὶ τύπων πλέην ἀντὶ δὲ

κιόνων, ύπεστασι κολοσσοί δυωδεκαπήχεις τη αύλη. ό δὲ "Απις, κατά τὴν Ελλήνων γλώσσάν ἐστι "Επαφος. 154 Τοίσι δὲ Ίωσι καὶ τοίσι Καρσὶ τοίσι συγκατεργασαμένοισι αὐτῷ ὁ Ψαμμίτιχος δίδωσι χώρους ἐνοικῆσαι ἀντίους αλλήλων, του Νείλου το μέσον έχοντος τοισι οὐνόματα έτέθη Στρατόπεδα. τούτους τε δή σφι τους χώρους δίδωσι, και τάλλα τα ύπέσχετο πάντα απέδωκε και δή καλ παίδας παρέβαλε αὐτοῖσι Αἰγυπτίους, την Έλλάδα γλώσσαν εκδιδάσκεσθαι. από δε τούτων εκμαθόντων την γλώσσαν οι νθν έρμηνέες εν Αιγύπτω γεγόνασι. οι δε Ιωνές τε και οι Κάρες τούτους τους χώρους οίκησαν γρόνον επί πολλόν είσι δε ούτοι οι χώροι πρός θαλάσσης, όλεγον ένερθε Βουβάστιος πόλιος, έπλ τῷ Πηλουσίω καλευμένω στόματι τοῦ Νείλου. τούτους μέν δή χρόνο υστερον βασιλεύς "Αμασις εξαναστήσας, ενθεύτεν κατοίκισε ές Μέμφιν, φυλακήν έωυτοῦ ποιεύμενος πρός Αίγυπτίων. Τούτων δέ οἰκισθέντων έν Αίγύπτω, οί Έλληνες ούτω επιμισγόμενοι τούτοισι τά περί Αίγυπτον γινόμενα από Ψαμμιτίχου βασιλέος αρξάμενοι πάντα καί τὰ ὖστερον ἐπιστάμεθα ἀτρεκέως. πρῶτοι γὰρ οὖτοι ἐν Αἰγύπτω άλλόγλωσσοι κατοικίσθησαν. Εξ ων δὲ εξανέστησαν γώρων, εν τούτοισι δή οί τε όλκοι των νεών καί τα ερείπια των οἰκημάτων το μέχρι εμεύ ήσαν. Ψαμμίτιχος μέν νυν ούτω έσχε την Αίγυπτον.

Τοῦ δὲ χρηστηρίου τοῦ ἐν Αἰγύπτφ πολλὰ ἐπεμνήσθην ήδη, καὶ δή λόγον περὶ αὐτοῦ ὡς ἀξίου ἐόντος ποιήσομαι. τὸ γὰρ χρηστήριον τοῦτο τὸ ἐν Αἰγύπτφ, ἔστι μὲν Λητοῦς ἰρὸν, ἐν πόλι δὲ μεγάλη ίδρυμένον, κατὰ τὸ ζεβεννυτικὸν καλεόμενον στόμα τοῦ Νείλου, ἀναπλέοντι ἀπὸ θαλάσσης ἄνω. οὐνομα δὲ τῆ πόλι ταύτη ὅκου τὸ χρηστήριόν ἐστι, Βουτὸ, ὡς καὶ πρότερον οὐνόμασταί μοι. ἰρὸν δὲ ἐστι ἐν τῆ Βουτοῖ ταύτη ᾿Απόλλωνος καὶ ᾿Αρτέμιδος. καὶ ὅ γε νηὸς τῆς Λητοῦς, ἐν τῷ δὴ τὸ χρηστήριον ἔνι, αὐτός τε τυγχάνει ἐων μέγας, καὶ τὰ προπύλαια ἔχει ἐς ὕψος δέκα ὀργυιέων. τὸ δὲ μοι τῶν φανερῶν θῶυμα μέγιστον παρεχόμενον, φράσω. ἔστι ἐν τῷ τεμένεῖ τούτφ Λητοῦς νηὸς ἐξ ἐνὸς λίθου πεποιημένος, ἔς τε ὕψος, καὶ ἐς μῆκος καὶ τοῦχος ἔκαστος τούτοισι ἴσος τεσσερά-

κουτα πήχεων τούτων εκαστόν εστι. τὸ δὲ καταστέγασμα τῆς ὀροφῆς, ἄλλος ἐπικέεται λίθος, ἔχων τὴν παρωροφίδα τετράπηχυν. Ούτω μέν νυν ο νηὸς τῶν φανερῶν μοι τῶν 156 περί τοῦτο τὸ ἰρόν ἐστι θωυμαστότατον τῶν δὲ δευτέρων, νήσος ή Χέμμις καλευμένη. ἔστι μεν εν λίμνη βαθέη καὶ πλατέη κειμένη παρά το εν Βουτοι ίρον λέγεται δὲ ὑπ' Αἰγυπτίων είναι αὐτη ή νήσος πλωτή. αὐτος μὲν έγωγε ούτε πλέουσαν, ούτε κινηθείσαν ίδον τέθηπα δε ακούων, ει νήσος αληθέως έστι πλωτή. εν δή ων ταύτη νηός τε 'Απόλλωνος μέγας ένι, καὶ βωμοὶ τριφάσιοι ένι-δρύαται. ἐμπεφύκασι δ' ἐν αὐτῆ φοίνικες συχνοὶ, καὶ ἄλλα δένδρεα, καὶ καρποφόρα καὶ ἄφορα, πολλά. λόγον δε τόνδε επιλέγοντες οι Αιγύπτιοι, φασι είναι αυτήν πλωτήν ώς εν τῆ νήσω ταύτη ουκ εούση πρότερον πλωτή, Αητώ, εουσα τῶν ὁκτω θεῶν τῶν πρώτων γενομένων, οικέουσα δε εν Βουτοί πόλι, ίνα δή οί το χρηστήριον τοῦτό ἐστι, ᾿Απόλλωνα παρὰ Ἱσιος παρακαταθήκην δεξαμένη, διέσωσε κατακρύψασα έν τη νυν πλωτή λεγο-μένη νήσω ότε δη το παν διζήμενος ο Τυφών επηλθε, θέλων έξευρεῖν τοῦ 'Οσίριος τὸν παΐδα. ('Απόλλωνα δέ, καὶ "Αρτεμιν, Διονύσου καὶ "Ισιος λέγουσι είναι παΐδας Λητοῦν δὲ, τροφὸν αὐτοῦσι καὶ σώτειραν γενέσθαι. Αἰγυπτιστὶ δὲ Απόλλων μὲν, 'Ωρος Δημήτηρ δὲ, 'Ισις'
'Αρτεμις δὲ, Βούβαστις. ἐκ τούτου δὲ τοῦ λόγου καὶ οὐδενὸς ἄλλου, Αἰσχύλος ὁ Εὐφορίωνος ήρπασε τὸ ἐγω φράσω, μοῦνος δὴ ποιητέων τῶν προγενομένων. ἐποίησε γὰρ Αρτεμιν είναι θυγατέρα Δήμητρος.) τὴν δὲ νῆσον δια τούτο γενέσθαι πλωτήν. ταύτα μεν ούτω λέγουσι.

Ψαμμίτιχος δε εβασίλευσε Αιγύπτου τέσσερα και 157 πεντήκοντα έτεα· τῶν τὰ ένος δέοντα τριήκοντα, "Αζωτον, τῆς Συρίης μεγάλην πόλιν, προσκατήμενος ἐπολιόρκεε, ἐς τὸ ἐξείλε. αὕτη δε ἡ "Αζωτος ἀπασέων πολίων ἐπὶ πλειστον χρόνον πολιορκευμένη ἀντέσχε, τῶν ἡμεις ἴδμεν. Ψαμμιτίχου δε Νεκώς παις ἐγένετο, και ἐβασίλευσε 158

Ψαμμιτίχου δε Νεκώς παις εγένετο, και εβασίλευσε Αιγύπτου δς τη διώρυχι επεχείρησε πρώτος τη ες την Ερυθρην θάλασσαν φερούση, την Δαρείος δ Πέρσης δεύτερα διώρυξε της μηκος μέν έστι πλόος ημέραι τέσσερες, εὐρος δε ωρύχθη ώστε τριήρεας δύο πλέειν όμου

Digitized by Google

ελαστρευμένας. ήκται δὲ ἀπὸ τοῦ Νείλου τὸ ὕδωρ ἐς αὐτήν ήκται δὲ κατύπερθε ολύγον Βουβάστιος πολιος, παρὰ Πάτουμον τὴν ᾿Αραβίην πόλιν ἐσέχει δὲ ἐς τὴν Ἐρυθρὴν θάλασσαν. ὡρυκται δὲ πρῶτον μὲν τοῦ πεδίου τοῦ Αὐγυπτίου τὰ πρὸς ᾿Αραβίην ἔχοντα: ἔχεται δὲ κατύπερθε τοῦ πεδίου τὸ κατὰ Μέμφιν τεῖνον ὅρος, ἐν τῷ αἰ λιθοτομίαι ἔνεισι. τοῦ ὡν δὴ οῦρεος τούτου παρὰ τὴν ὑπωρέην ἤκται ἡ διώρυξ ἀπ᾽ ἐσπέρης μακρὴ πρὸς τὴν ἡῶν καὶ ἔπειτα τείνει ἐς διασφάγας, φέρουσα ἀπὸ τοῦ οῦρεος πρὸς μεσαμβρίην τε καὶ νότον ἄνεμον, ἐς τὸν κόλτον τὸν ᾿Αράβιον. τῆ δὲ ἐλάνιστον ἐστι καὶ συντοικόν που του Αράβιου. τη δε ελάχιστου έστι καλ συντομώ-τατου, εκ της βορητης θαλάσσης ύπερβηναι ές την νοτίην καλ Έρυθρην την αὐτην ταύτην καλεομένην, ἀπό τοῦ Κασίου ούρεος, τοῦ οὐρίζοντος Αίγυπτόν τε και Συρίην, από τούτου είσι στάδιοι χίλιοι απαρτί ès τον Αραβιου κόλπον. τοῦτο μέν το συντομώτατον ή δε διώρυξ πολλώ μακροτέρη, όσω σκολιωτέρη έστι, την έπι Νεκώ βασιλέος ορύσσοντες Αίγυπτίων ἀπώλοντο δυώδεκα μυριάδες. Νεκώς μέν νυν μεταξύ ορύσσων επαύσατο, μαντηίου εμποδίου γενομένου τοιούδε, "τῷ βαρβάρφ αὐτόν προεργάζεσθαι." βαρβάρους δε πάντας οι Αὐγύπτιοι 159 καλέουσι τούς μή σφίσι όμογλώσσους. Παυσάμενος δὲ τῆς διώρυχος ὁ Νεκώς, ἐτράπετο πρὸς στρατητάς καὶ τριήρος, αὶ μὲν, ἐπὶ τῆ βορητη θαλάσση ἐποιήθησαν, αἱ δ ἐν τῷ ᾿Αραβίῳ κόλπῳ ἐπὶ τῆ Ἐρυθρῆ θαλάσση τῶν ετι οἱ δλεοὶ ἐπίδηλοι. καὶ ταύτησί τε ἐχρᾶτο ἐν τῷ δέοντε καὶ Σύροισι πεζῆ ὁ Νεκὼς συμβαλών ἐν Μαγδόλῳ ἐνίκησε μετὰ δὲ τὴν μάχην, Κάδυτιν πόλιν τῆς Συρίης ἐοῦσαν μεγάλην είλε. ἐν τῆ δὲ ἐσθῆτι ἔτύχε ταῦτα κατεργασάμενος, ἀνέθηκε τῷ ᾿Απόλλωνι, πέμψας ἐς Βραγχίδας τὰς Μιλησίων. μετὰ δὲ, ἐκκαίδεκα έτεα τὰ πάντα ἄρξος, τελευτῷ, τῷ παιδὶ Ψάμμι παραδούς τὴν αρχήν.

160 ' ` Ἐπλ τοῦτον δή τὸν Ψάμμιν βασιλεύοντα Αλγύπτου ἀπίκοντο 'Ηλείων ἄνδρες ἄγγελοι, αὐχέοντες δικαιότατα καλ κάλλιστα τιθέναι τὸν ἐν 'Ολυμπίη ἀγῶνα πάντων ἀνθρώπων, καλ δοκέοντες παρὰ ταῦτα οὐδ' ἀν τοὺς σοφωτάτους ἀνθρώπων Αλγυπτίους οὐδὰν ἐπεξευρεῦν. ὡς δὲ επικόμενοι ές τὴν Αἴγυπτον οἱ Ἡλεῖοι ἔλεγον τῶν εἴνεκα ἀπίκοντο, ἐνθαῦτα ὁ βασιλεὺς οὖτος συγκαλέεται Αἰγυπτίων τοὺς λεγομένους εἶναι σοφωτάτους. συνελθόντες δὲ οἱ Αἰγύπτιοι, ἐπυνθάνοντο τῶν Ἡλείων λεγόντων ἄπαντα τὰ κατήκει σφέας ποιέειν περὶ τὸν ἀγῶνα· ἀπηγησάμενοι δὲ τὰ πάντα, ἔφασαν ῆκειν ἐπιμαθησόμενοι "εἴ τι ἔχοιεν Αἰγύπτιοι τούτων δικαιότερον ἐπεξευρεῖν." οἱ δὲ, βουλευσάμενοὶ, ἐπειρώτων τοὺς Ἡλείους εἴ σφι οἱ πολιῆται ἐναγωνίζονται. οἱ δὲ ἔφασαν, καὶ σφέων καὶ τῶν ἄλλων Ἑλλήνων ὁμοίως τῷ βουλομένῳ ἐξεῖναι ἀγω" νίζεσθαι. οἱ δὲ Αἰγύπτιοι ἔφασαν σφέας, οὕτω τιθέντας, "παντὸς τοῦ δικαίου ἡμαρτηκέναι· οὐδεμίαν γὰρ εἶναι "μηχανην, ὅκως οὐ τῷ ἀστῷ ἀγωνίζομένῳ προσθήσονται, "ἀδικέοντες τὸν ξεῖνον. ἀλλὶ εἰ δὴ βούλονται δικαίως" τιθέναι, καὶ τούτου εἴνεκα ἀπικοίατο ἐς Αἴγυπτον, ξείνοισι ἀγωνιστῆσι ἐκέλευον τὸν ἀγῶνα τιθέναι, Ἡλείων ''δὲ μηδενὶ εἶναι ἀγωνίζεσθαι." Ταῦτα μὲν Αἰγύπτιοι Ἡλείοισι ὑπεθήκαντο.

Ψάμμιος δε εξ έτεα μοῦνον βασιλεύσαντος Αιγύπτου, 161 καὶ στρατευσαμένου ες Αίθιοπίην, καὶ μεταυτίκα τελευτήσαντος, εξεδέξατο Απρίης ὁ Ψάμμιος δς μετά Ψαμμίτιχον τον έωυτοῦ προπάτορα εγένετο εὐδαιμονέστατος των πρότερον βασιλέων, επ' έτεα πέντε και είκοσι πρέας έν τοίσι έπί τε Σιδώνα στρατόν ήλασε, και εναυμάχησε τῷ Τυρίφ. Ἐπεὶ δέ οἱ ἔδεε κακῶς γενέσθαι, ἐγένετο ἀπὸ προφάσιος την έγω μεζόνως μέν έν τοισι Λιβυκοίσι λόγοισι άπηγήσομαι, μετρίως δ' έν τῷ παρεόντι. ἀποπέμψας γάρ στράτευμα ό Άπρίης έπι Κυρηναίους, μεγαλωστί προσέπταισε. Αλγύπτιοι δε ταθτα επιμεμφόμενοι, απέστησαν απ' αὐτοῦ, δοκέοντες τὸν Απρίην έκ προνοίης αὐτοὺς ἀποπέμψαι ἐς φαινόμενον κακὸν, ΐνα δη σφέων φθορη γένηται, αὐτὸς δὲ τῶν λοιπῶν Αἰγυπτίων ἀσφαλέστερου άρχη. ταῦτα δὲ δεινὰ ποιεύμενοι οὕτοί τε οἱ κπονοστήσαντες, καὶ οἱ τῶν ἀπολομένων φίλοι, ἀπέστησαν ἐκ τῆς ἰθείης. Πυθόμενος δὲ ᾿Απρίης ταῦτα. 162 πέμπει επ' αὐτούς Αμασιν, καταπαύσοντα λόγοισι. δ οι επεί τε απικόμενος κατελάμβανε τούς Αίγυπτίους, ταύτα μή ποιέειν λέγοντος αὐτοῦ, τών τις Αίγυπτίων HEROD, I.

Digitized by Google

ίπισθε στας, περιέθηκε οί κυνέην καλ περιτιθείς, εφη " ἐπλ βασιληίη περιτιθέναι." καλ τῷ οὔ κως αεκούσιον ἐγίνετο τὸ ποιεύμενον, ὡς διεδείκνυε. ἐπεί τε γαρ ἐστήσαντό μιν βασιλέα των Αίγυπτίων οι απεστεώτες, παρεσκευάζετο ώς έλων έπλ τον Απρίην. Πυθόμενος δλ ταῦτα ὁ ᾿Απρίης, ἔπεμπε ἐπ᾽ Ἦμασιν ἄνδρα δόκιμον τῶν ταυτά ο Απριης, επεμπε επ Αμάσω ανόμα συκίμων των περί έωυτον Αίγυπτίων, τῷ οὐνομα ἢν Πατάρβημις ἐντειλάμενος αὐτῷ ζῶντα "Αμασιν ἀγαγεῖν παρ' έωυτόν. ὡς δὲ ἀπικόμενος τὸν "Αμασιν ἐκάλεε ὁ Πατάρβημις, ὁ "Αμασις (ἔτυχε γὰρ ἐπ' ἴππου κατήμενος) ἐπάρας, ἀπεματάϊσε καὶ τοῦτό μιν ἐκέλευε (Απρίη ἀπάγειν. ὅμως δε αύτον αξιούν τον Πατάρβημιν, βασιλέος μεταπεμπομένου, λέναι πρός αὐτόν τον δε αὐτῷ ὑποκρίνεσθαι, ὡς " ταῦτα πάλαι παρεσκευάζετο ποιέειν, καὶ αὐτῷ οὐ μέμ-"ψασθαι Απρίην παρέσεσθαι γύρ και αὐτός, και " άλλους άξειν." τον δε Πατάρβημιν έκ τε τών λεγομένων ούκ αγνοείν την διάνοιαν, και παρασκευαζόμενον δρέοντα, σπουδή ἀπιέναι, βουλόμενον την ταχίστην βασιλέι δηλώσαι τὰ πρησσόμενα. ώς δὲ ἀπικέσθαι αὐτὸν πρὸς τὸν ᾿Απρίην, οὐκ ἄγοντα τὸν Ἅμασιν, οὐδένα λόγον αύτο δόντα, άλλα περιθύμως έχοντα, περιταμεῖν προστάξαι αὐτοῦ τά τε είτα και την ρίνα. ἰδόμενοι δ' οί λοιποί τών Αίγυπτίων, οι έτι τα έκείνου έφρόνεον, ανδρα του δοκιμώτατου έωυτών ούτω αίσχρώς λύμη διακείμε-νου, ούδενα δη χρόνου έπισχόντες, απιστέατο προς τούς 1C3 έτέρους, καλ εδίδοσαν σφέας αὐτούς Αμάσι. Πυθόμενος δε και ταθτα δ' Απρίης, ωπλιζε τους επικούρους, και ήλαυνε έπι τους Αίγυπτίους είχε δε περί εωυτον Κάράς τε καί Ίωνας, ανδρας επικούρους τρισμυρίους ήν δέ οί τα βασιλήϊα ἐν Σάι πόλι, μεγάλα ἐόντα καὶ ἀξιοθέητα. καὶ οῖ τε περί του 'Απρίην έπι τους Αίγυπτίους ήσαν, και οι περί του 'Αμασιν, έπι τους ξείνους. Εν τε δή Μωμέμφι πόλι εγένοντο αμφότεροι, και πειρήσεσθαι έμελλον αλλήλων.

164 "Εστι δὲ Αἰγυπτίων ἐπτὰ γένεα: καὶ τούτων οἱ μὲν, ἱρέες, οἱ δὲ, μάχιμοι κεκλέαται: οἱ δὲ, βουκόλοι: οἱ δὲ, συβῶται: οἱ δὲ, κάπηλοι: οἱ δὲ, ἐρμηνέες: οἱ δὲ, κυβερνῆται. γένεα μὲν Αἰγυπτίων τοσαῦτά ἐστι: οὐνόματα δὲ σφι κέεται ἀπὸ τῶν τεχνέων. οἱ δὲ μάχιμοι

αὐτών καλέονται μὲν Καλασίριές τε καὶ Ἑρμοτύβιες ἐκ νομών δὲ τῶνδε εἰσί κατὰ γὰρ δη νομούς Αἴγυπτος ἄπασα διαραίρηται. Ἐρμοτυβίων μὲν οίδε εἰσὶ νομοί 163 Βουσιρίτης, Σαίτης, Χεμμίτης, Παπρημίτης, νῆσος ἡ Προσωπῖτις καλεομένη, Ναθώ τὸ ἡμισυ. ἐκ μὲν τούτων τῶν νομῶν Ἑρμοτύβιες εἰσί. γενόμενοι, ὅτε ἐπὶ πλείστους γενοίατο, έκκαίδεκα μυριάδες. καὶ τούτων βαναυσίης οὐδεις δεδάηκε οὐδεν, ἀλλ' ἀνέονται ες τὸ μάχιμον. Καλασιρίων δε οίδε ἄλλοι νομοί εἰσυ Θηβαίος, Βουβα-160 στίτης, 'Λφθίτης, Τανίτης, Μενδήσιος, Σεβεννύτης, 'Αθριβίτης, Φαρβαιθίτης, Θμουίτης, 'Ονουφίτης, 'Ανύσιος, Μυεκφορίτης οὐτος ὁ νομός ἐν νήσφ οἰκέει, ἀντίον Βουβάστιος πόλιος. ούτοι δε οί νομοί Καλασιρίων είσί γενόμενοι, ότε έπλ πλείστους έγενέατο, πέντε καλ είκοσι μυριάδες ἀνδρῶν. οὐδὲ τούτοισι ἔξεστι τέχνην ἐπασκῆ-σαι οὐδεμίαν, ἀλλὰ τὰ ἐς πόλεμον ἐπασκέουσι μοῦνα, σαι ουσεμίαν, αλλά τα ες πολεμου επασκεσύοι μουνά, παις παρά πατρος έκδεκόμενος. Εἰ μέν νυν καὶ τοῦτο 167 παρ' Αἰγυπτίων μεμαθήκασι οἱ Ελληνες, οἰκ ἔχω ἀτρεκώς κρίναι ορέων καὶ Θρήϊκας καὶ Σκύθας καὶ Πέρσας καὶ Λυδούς, καὶ σχεδὸν πάντας τοὺς βαρβάρους, ἀποτιμοτέρους τῶν ἄλλων ἡγημένους πολιητέων τοὺς τὰς τέχνας μανθάνοντας, και τούς έκγόνους τούτων τούς δε απαλλαγμένους των χειρωναξιέων γενναίους νομιζομένους είναι, καί μάλιστα τους ές του πόλεμου ανειμένους. μεείναι, και μάλιστα τους ες τον πολεμον ανειμενους. μεμαθήκασι δ΄ ων τουτο πάντες οι Έλληνες, και μάλιστα
Λακεδαιμόνιοι. ήκιστα δε Κορίνθιοι δνονται τους χειροτέχνας. Γέρεα δε σφι ήν τάδε εξαραιρημένα μούνοισι 168
Αίγυπτίων, πάρεξ των ίρεων ἄρουραι εξαίρετοι δυώδεκα
εκάστω ἀτελέες. ή δε άρουρα εκατόν πηχέων εστι Αίγυπτίων πάντη. ὁ δε Αίγυπτιος πῆχυς τυγχάνει Ισος έων τῷ Σαμίφ. ταῦτα μεν δή τοῖσι ἄπασι ήν έξαραιρηεων τω Ζαμιω. ταυτα μεν οη τοισι απασι ην εξαραιρη-μένα. τάδε δὲ ἐν περιτροπῆ ἐκαρποῦντο, καὶ οὐδαμὰ ώυτοί. Καλασιρίων χίλιοι, καὶ Ἑρμοτυβίων ἄλλοι, ἐδο-ρυφόρεον ἐνιαυτὸν ἔκαστοι τὸν βασιλέα· τούτοισι δ' ὧν τάδε πάρεξ τῶν ἀρουρέων ἄλλα ἐδίδοτο ἐπ' ἡμέρη ἐκά-στη, ὀπτοῦ σίτου σταθμὸς πέντε μνέαι ἐκάστῳ, κρεῶν βοέων δύο μνέαι, οἴνου τέσσερες ἀρυστῆρες. ταῦτα τοῦσι αίει δορυφορέουσι εδίδοτο.

8---2

'Επεί τε δε συνιόντες, δ τε 'Απρίης άγων τους επικούμους, και ὁ "Αμασις πάντας τοὺς Λίγυπτίους, ἀπίκοντο ές Μώμεμφιν πόλιν, συνέβαλον και έμαχέσαντο μέν εί οί ξείνοι, πλήθει δε πολλώ ελάσσονες εόντες, κατά τουτο έσσώθησαν. 'Απρίεω δε λέγεται είναι ήδε ή διάνοια, μηδ' αν θεόν μιν μηδένα δύνασθαι παθσαι της βασιληίης ούτω ἀσφαλέως έωυτῷ ίδρῦσθαι ἐδόκεε. καὶ δὴ τότε συμβαλών ἐσσώθη καὶ ζωγρηθείς, ἀπήχθη ἐς Σάιν πόλιν, ές τὰ έωυτοῦ οἰκία πρότερον ἐόντα, τότε δὲ ᾿Αμάσιος ήδη βασιλήτα. ἐνθαῦτα δὲ τέως μὲν ἐτρέφετο ἐν τοισι βασιλητοισι, καί μιν Αμασις εὐ περιειπε. τέλος δὲ, μεμφομένων Λίγυπτίων ώς ου ποιοί δίκαια, τρέφων τον σφίσι τε καλ έωυτῷ ἔχθιστον, οὕτω δὴ παραδιδοῖ τὸν Απρίην τοῖσι Αἰγνπτίοισι. οἱ δέ μιν ἀπέπνιξαν, καλ ἔπειτα ἔθαψαν ἐν τῆσι πατρώησι ταφῆσι. αὶ δέ εἰσι ἐν τῷ ἱρῷ τῆς 'Αθηναίης, ἀγχοτάτω τοῦ μεγάρου, ἐσιόντι αριστερής χειρός. εθαψαν δε Σαιται πάντας τους έκ νομοῦ τούτου γενομένους βασιλέας έσω εν τῷ ίρῷ. και γάρ τὸ τοῦ Αμάσιος σῆμα ἐκαστέρω μέν ἐστι τοῦ μεγάρου η τὸ τοῦ Απρίεω καὶ τῶν τούτου προπατόρων ἐστι μέντοι και τούτο εν τη αυλή του ίρου, παστάς λιθίνη μεγάλη, και ήσκημένη στύλοισί τε φοίνικας τὰ δένδρεα μεμμημένοισι, και τῆ ἄλλη δαπάνη. Εσω δὲ ἐν τῆ παστώδι διξά θυρώματα έστηκε έν δε τοίσι θυρώμασι ή θήκη

170 ἐστί. Εἰσὶ δὲ καὶ αἱ ταφαὶ τοῦ οὐκ ὅσιον ποιεῦμαι ἐπὶ τοιούτφ πρήγματι ἐξαγορεύειν τοὕνομα ἐν Σάῖ, ἐν τῷ ἱρῷ τῆς ᾿Αθηναίης, ὅπισθε τοῦ νηοῦ, παντὸς τοῦ τῆς ᾿Αθηναίης ἐχόμεναι τοίχου. καὶ ἐν τῷ τεμένεῖ ὀβελοὶ ἐστασι μεγάλοι λίθινοι λίμνη τέ ἐστι ἐχομένη, λιθίνη κρηπιδι κεκοσμημένη, καὶ ἐργασμένη εὐ κύκλφ, καὶ μέγαθος, ὡς ἔμοὶ ἐδόκεε, ὅση περ ἡ ἐν Δήλφ, ἡ τροχοειδής καλεομένη.

171 Έν δὲ τῆ λίμνη ταύτη τὰ δείκηλα τῶν παθέων αὐτοῦ νυκτὸς ποιεῦσι, τὰ καλέουσι μυστήρια Λίγύπτιοι. περὶ μέν νυν τούτων, εἰδότι μοι ἐπὶ πλέον ὡς ἔκαστα αὐτῶν ἔχει, εὕστομα κείσθω. καὶ τῆς Δήμητρος τελετῆς πέρι. τῆν οἱ Ἑλληνες θεσμοφόρια καλέουσι, καὶ ταύτης εἰδότι μοι πέρι εὕστομα κείσθω, πλὴν ὅσον αὐτῆς ὁσίη ἐστὶ λέγειν. αἰ Δαναοῦ θυγατέρες ῆσαν αἰ τὴν τελετὴν ταύτην

έξ Αλγύπτου έξαγαγοῦσαι, καὶ διδάξασαι τὰς Πελασγιώτιδας γυναῖκας. μετὰ δὲ, έξαναστάσης πάσης Πελοπουνήσου ὑπὸ Δωριέων, έξαπώλετο ή τελετή οἱ δὲ ὑπολειφθέντες Πελοποννησίων καὶ οὐκ έξαναστάντες ᾿Αρκάδες, διέσωζον αὐτὴν μοῦνοι.

'Απρίεω δε ώδε καταραιρημένου, εβασίλευσε Αμασις, 172 νομοῦ μεν Σαίτεω εων εκ της δε ην πόλιος, οῦνομά οἰ έστι Σιούφ. τὰ μὲν δη πρώτα κατόνοντο τὸν Αμασιν Αἰγύπτιοι, καὶ ἐν οὐδεμιῆ μοίρη μεγάλη ήγον, ἄτε δὴ δημότην τὸ πρὶν ἐόντα, καὶ οἰκίης οὐκ ἐπιφανέος μετὰ δὲ, σοφίη αὐτοὺς ὁ "Αμασις, οὐκ ἀγνωμοσύνη προσηγά-γετο. ἡν οἱ ἄλλα τε ἀγαθὰ μυρία, ἐν δὲ καὶ ποδανιπτήρ χρύσεος, εν τῷ αὐτός τε ὁ "Αμασις και οι δαιτυμόνες οί πάντες τους πόδας εκάστοτε εναπενιζέατο. τοῦτον κατ' ών κόψας, άγαλμα δαίμονος έξ αὐτοῦ ἐποιήσατο, καὶ εδρυσε τῆς πόλιος ὅκου ἡν ἐπιτηδεώτατον οι δὲ Αὐγύπτιοι φοιτέοντες πρός τώγαλμα, ἐσέβοντο μεγάλως. μαθών δὲ δ "Λμασις τὸ ἐκ τῶν ἀστῶν ποιεύμενον, συγκαλέσας Αίγυπτίους, έξέφηνε φας " έκ τοῦ ποδανιπτήρος τάγαλμα " γεγονέναι, ές τον πρότερον μεν τους Αίγυπτίους ένεμεῦν " τε καλ ενουρέειν, καλ πόδας εναπονίζεσθαι, τότε δε μεγά-"λως σέβεσθαι. ήδη ων, έφη λέγων, όμοίως αὐτὸς τῷ "ποδανιπτήρι πεπρηγέναι. εἰ γὰρ πρότερον εἰναι δημότης, "ἀλλ' ἐν τῷ παρεοντι εἰναι αὐτῶν βασιλεύς." καὶ τιμᾶν τε καὶ προμηθέεσθαι έωυτοῦ ἐκέλευε. τοιούτω μὲν τρόπω προσηγαγετο τοὺς Αἰγυπτίους, ώστε δικαιοῦν δουλεύειν. Έχρατο δε καταστάσει πρηγμάτων τοιήδε. το μεν 173 δρθριον, μέχρι ότου πληθώρης αγορής, προθύμως επρησσε τα προσφερόμενα πρήγματα: το δε από τούτου επινέ τε καλ κατέσκωπτε τους συμπότας, καλ ήν μάταιός τε καλ παυγνιήμων. άχθεσθέντες δε τούτοισι οί φίλοι αὐτοῦ, ένουθέτεον αὐτὸν, τοιάδε λέγοντες: " ΤΑ βασιλεῦ, οὐκ " ορθώς σεωυτού προέστηκας, ές το άγαν φαύλον προ-" άγων σεωυτόν. σε γάρ χρην εν θρόνω σεμνώ σεμνόν " άγων σεωυτόν. σε γάρ χρην εν θρόνω σεμνώ σεμνόν " θωκέοντα, δι ήμερης πρήσσειν τὰ πρήγματα: και οῦτω " Αιγύπτιοί τ' άν επιστέατο ώς ύπ' ἀνδρὸς μεγάλου άρ-"χονται, καὶ ἄμεινον σὰ αν ήκουες. νῦν δὲ ποιέεις οὐδα-"μως βασιλικά." 'Ο δ' αμείβετο τοισίδε αὐτούς "Τά

🕶 τόξα οί κεκτημένοι, ἐπεὰν μὲν δέωνται χρᾶσθαι, ἐντα-" νύουσι ' ἐπεὰν δὲ χρήσωνται, ἐκλύουσι. εἰ γὰρ δὴ
" τὰν πάντα χρόνον ἐντεταμένα εἰη, ἐκραγείη ἄν ὥστε
" ἐς τὰ δέον οὖκ ἀν ἔχοιεν αὐτοῖσι χρῆσθαι. οὕτω δὴ καὶ « ἀνθρώπου κατάστασις εἰ ἐθέλοι κατεσπουδάσθαι αἰεὶ, " μηδε ες παυγνίην το μέρος εωυτον ανιέναι, λάθοι αν ήτοι " μανείς, η όγε απόπληκτος ηενόμενος. τα εγω επιστά-174 " μενος, μέρος εκατέρω νέμω." Ταῦτα μὲν τοὺς φίλους αμείψατο. Λέγεται δε ὁ "Αμασις, καὶ ὅτε ην ίδιώτης, ὡς φιλοπότης εων καὶ φιλοσκώμμων, καὶ οὐδαμῶς κατεσπουδασμένος ἀνήρο δκως δέ μιν ἐπιλείποι πίνοντά τε καὶ εὐπαθέοντα τὰ ἐπιτήδεα, κλέπτεσκε ἀν περιϊών. οἱ δ΄ ἄν μιν φάμενοι ἔχειν τὰ σφέτερα χρήματα ἀρνεύμενον ἄγεσκον ἐπὶ μαντήϊον, ὅκου ἐκάστοισι εἰη πολλὰ μὲν δἡ καὶ ἀλίσκετο ὑπὸ τῶν μαντήῦν, πολλὰ δὲ καὶ ἀποφεύγεσκε. επεί τε δε και εβασίλευσε, εποίεε τοιάδε φειγεσκε. επει τε σε και ερασιπευσε, επυιεε τοιιως δσοι μεν αὐτὸν τῶν θεῶν ἀπέλυσαν μὴ φῶρα είναι, τούτων μεν τῶν ίρῶν οὖτε ἐπεμέλετο, οὖτε ἐς ἐπισκευὴν ἐδίδου οὐδέν οὐδὲ φοιτέων ἔθυε, ὡς οὐδενὸς ἐοῦσι ἀξίοισι, ψεύδεά τε μαντήῖα κεκτημένοισι. ὅσοι δὲ μιν κατέδησαν φώρα είναι, τούτων δε, ώς άληθέως θεών εόντων καλ αψευδέα μαντήτα παρεχομένων, τὰ μάλιστα ἐπεμέλετο. Καὶ τοῦτο μὲν, εν Σάϊ τῆ Αθηναίη προπύλαια θωυ-

175 Καὶ τοῦτο μὲν, ἐν Σάϊ τἢ Αθηναίη προπύλαια θωυμάσιά οἱ ἐξεποίησε, πολλὸν πάντας ὑπερβαλλόμενος τῷ τε ὕψεῖ καὶ τῷ μεγάθεῖ, ὅσων τε τὸ μέγαθος λίθων ἐστί, καὶ ὁκοίων τέων τοῦτο δὲ, κολοσσοὺς μεγάλους καὶ ἀνδρόσφιγγας περιμήκεας ἀνέθηκε, λίθους τε ἄλλους ἐς ἐπισκευὴν ὑπερφυέας τὸ μέγαθος ἐκόμισε. ἡγάγετο δὲ τούτων τοὺς μὲν, ἐκ τῶν κατὰ Μέμφιν ἐουσέων λιθοτομιέων τοὺς δὲ ὑπερμεγάθεας, ἐξ Ἑλεφαντίνης πόλιος, πλόον καὶ ἐείκοσι ἡμερέων ἀπεχούσης ἀπὸ Σάῖος. τὸ δὲ οὖκ ἡκιστα αὐτῶν, ἀλλὰ μάλιστα θωυμάζω, ἔστι τόδε οἶκημα μουνόλιθον ἐκόμισε ἐξ Ἑλεφαντίνης πόλιος καὶ τοῦτο ἐκόμιζον μὲν ἐπ' ἔτεα τρία, δισχίλιοι δὲ οἷ προσετετάχατο ἄνδρες ἀγωγέες, καὶ οὖτοι ἄπαντες ἦσαν κυβερνῆται. τῆς δὲ στέγης ταύτης τὸ μὲν μῆκος ἔξωθεν, ἔστι εἰς τε καὶ εἴκοσι πήχεες εὖρος δὲ, τεσσερεσκαίδεκα: ἕψος δὲ, ὀκτώ. ταῦτα μὲν τὰ μέτρα ἔξωθεν τῆς στέγης

Τής μουνολίθου ἐστί ἀτὰρ ἔσωθεν τὸ μῆκος, ὀκτωκαίδεκα πηχέων καὶ πυγόνος τὸ δὲ εὐρος, δυώδεκα πηχέων τὸ δὲ τὐρος, πέντε πηχέων ἐστί. αὕτη τοῦ ἰροῦ κέεται παρὰ τὴν ἔσοδον. ἔσω γάρ μιν ἐς τὸ ἰρον φασι τῶνδ εἴνεκα οὐκ ἐσελκύσαι τὸν ἀρχιτέκτονα αὐτῆς, ἔλκομένης τῆς στέγης, ἀναστενάξαι, οἱά τε χρόνου ἐκγεγονότος πολλοῦ, καταχθόμενον τῷ ἔργῳ τὸν δὲ ᾿Λμασιν ἐνθυμιστὸν ποιησάμενον, οὐκ ἐᾶν ἔτι προσωτέρω ἐλκύσαι. ἤδη δὲ τινες λέγουσι, ὡς ἄνθρωπος διεφθάρη ὑπ ἀὐτῆς τῶν τις αὐτὴν μοχλευόντων, καὶ ἀπὸ τούτου οὐκ ἐσελκυσθῆναι. ᾿Ανέ- 176 θηκε δὲ καὶ ἐν τοῖσι ἄλλοισι ἰροῖσι ὁ Ἦνασις πᾶσι τοῖσι ἐλλογίμοισι ἔργα τὸ μέγαθος ἀξιοθέητα· ἐν δὲ, καὶ ἐν Μέμφι, τὸν ὕπτιον κείμενον κολοσσὸν, τοῦ Ἡφαιστείου ἔμπροσθε· τοῦ πόδες πέντε καὶ ἐβδομήκοντά εἰσι τὸ μῆκος. ἐπὶ δὲ τῷ αὐτῷ βάθρῳ ἐστᾶσι, λίθιοπικοῦ ἐόντος λίθου, δύο κολοσσοὶ, ἐείκοσι ποδῶν τὸ μέγαθος ἐων ἐκάτερος ὁ μὲν ἔνθεν, ὁ δ᾽ ἔνθεν τοῦ μεγάρου. ἔστι δὲ λίθινος ἔτερος τοσοῦτος καὶ ἐν Σάῖ, κείμενος κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον τῷ ἐν Μέμφι. τῆ Ἱσι τε τὸ ἐν Μέμφι ἰρὸν Ἦρασίς ἐστι ὁ ἐξοικοδομήσας, ἐὸν μέγα τε καὶ ἀξιοθεητότατον. θεητότατου.

Έπ' 'Αμάσιος δὲ βασιλέος λέγεται Αίγυπτος μάλιστα 177 δή τότε εὐδαιμονήσαι, και τὰ ἀπὸ τοῦ ποταμοῦ τῆ χώρη οη τοτε ευσαιμονησαι, και τα από του ποταμού τη χώρη γινόμενα, και τα από της χώρης τοισι ανθρώποισι. και πόλις εν αυτή γενέσθαι τας απάσας τότε δισμυρίας τας οικεομένας. νόμον δε Αίγυπτίοισι τόνδε "Αμασίς εστι δ καταστήσας αποδεικνύναι έτεος εκάστου τῷ νομάρχη πάντα τινα Αίγυπτίων, δθεν βιοῦται μη δε ποιεύντα ταῦτα, μηδε αποφαίνοντα δικαίην ζόην, ἰθύνεσθαι θανάτω. Σόλων δε δ 'Αθηναίος λαβων εξ Αίγύπτου τοῦτον τὸν κοινον 'Αθηναίος τοῦ ἐκοῦνοι ἐρ σιε) εκόποσος καίνου ἐρ σιε) εκόποσος καίνου ἐν σιε ἐν εκόποσος καίνου ἐν εκόποσος καίνου ἐν εκόποσος καίνου ἐν σιε ἐν εκόποσος καίνου ἐ Σόλων δε δ Αθηναίος λαβών εξ Αίγυπτου τουτον τον νόμον, 'Αθηναίοισι εθετο τῷ ἐκεῖνοι ἐς αἰεὶ χρέωνται, ἐόντι ἀμώμω νόμω. Φιλέλλην δε γενόμενος ὁ Άμασις, 178 ἄλλα τε ἐς Ἑλλήνων μετεξετέρους ἀπεδέξατο, καὶ δὴ καὶ τοῖσι ἀπικνευμένοισι ἐς Αίγυπτον ἔδωκε Ναύκρατιν πόλιν ἐνοικῆσαι τοῖσι δε μὴ βουλομένοισι αὐτών οἰκέειν, αὐτοῦ δε ναυτιλλομένοισι, ἔδωκε χώρους ἐνιδρύσασθαι βωμούς καὶ τεμένεα θεοῖσι. τὸ μέν νυν μέγιστον αὐτών τέμενος, καὶ οὐνομαστότατον ἐὸν καὶ χρησιμώτατον, καλείμενον δὲ Ἑλλήνιον, αίδε πόλις εἰσὶ αἰ ίδρυμέναι κοινῆ, Ἰανων μὲν, Χίος, καὶ Τέως, καὶ Φώκαια, καὶ Κλαζομεναί Δωριέων δὲ, Ῥόδος, καὶ Κνίδος, καὶ Αλικαρνησσὸς, καὶ Φίσηλις Αἰολέων δὲ, ἡ Μυτιληναίων μούνη. τούτων μέν ἐστι τοῦτο τὸ τέμενος, καὶ προστάτας τοῦ ἐμπορίου αὐται αὶ πόλις εἰσὶ αὶ παρέχουσαι. ὅσαι δὲ ἄλλαι πόλις μεταποιεῦνται, ουδέν σφι μετεὸν μεταποιεῦνται. χωρὶς δὲ, Αἰγινῆται ἐπ ἐωυτῶν ἰδρύσαντο τέμενος Διός καὶ

αὐται αἱ πόλις εἰσὶ αἱ παρέχουσαι. ὅσαι δὲ ἄλλαι πόλις μεταποιεῦνται, οὐδέν σφι μετεὸν μεταποιεῦνται. χωρὶς δὲ, Αἰγινῆται ἐπ' ἐωυτῶν ἱδρύσαντο τέμενος Διός καὶ 179 ἄλλο Σάμιοι, "Ηρης καὶ Μιλήσιοι, 'Απόλλωνος. 'Ην δὲ τὸ παλαιὸν μούνη ἡ Ναύκρατις ἐμπόριον, καὶ ἄλλο οὐδὲν Λἰγύπτου. εἰ δὲ τις ἐς τῶν τι ἄλλο στομάτων τοῦ Νείλου ἀπίκοιτο, χρῆν ὀμόσαι "μὴ μὲν ἐκόντα ἐλθεῦν" ἀπομόσαντα δὲ, τῆ νηὰ αὐτῆ πλέειν ἐς τὸ Κανωβικόν ἡ εἰ μή γε οἱά τε εἴη πρὸς ἀνέμους ἀντίους πλέειν, τὰ φορτία ἔδεε περιάγειν ἐν βάρισι περὶ τὸ Δέλτα, μέχρι οῦ ἀπίκοιτο ἐς Ναύκρατιν. οῦτω μὲν δὴ Ναύκρατις ἔτετί-180 μητο. 'Αμφικτυόνων δὲ μισθωσάντων τὸν ἐν Δελφοῦσι νῦν ἐόντα νηὸν τοιηκοσίων ταλάντων ἐξεργάσασθαι.' (ὁ

180) μητο. 'Αμφικτυόνων δὲ μισθωσάντων τὸν ἐν Δελφοῖσι νῦν ἐόντα νηὸν τριηκοσίων ταλάντων ἐξεργάσασθαι· (ὁ γὰρ πρότερον ἐων αὐτόθι αὐτομάτως κατεκάη· τοὺς Δελφοῦς δὲ ἐπέβαλλε τεταρτημόριον τοῦ μισθώματος παρασχεῖν') πλανώμενοι δὲ οἱ Δελφοὶ περὶ τὰς πόλις, ἐδωτίναζον ποιεῦντες δὲ τοῦτο, οὐκ ἐλάχιστον ἐξ Αἰγύπτου ἐνείκαντο. "Αμασις μὲν γάρ σφι ἔδωκε χίλια στυπτηρίης τάλαντα· οἱ δὲ ἐν Αἰγύπτω οἰκέοντες "Ελληνες, εἴκοσι μνέας.

[81 Κυρηναίοισι δὲ "Αμασις φιλότητά τε καὶ συμμαχίην συνεθήκατο. ἐδικαίωσε δὲ καὶ γῆμαι αὐτόθεν, εἴτ' ἐπιθυμήσας Ἑλληνίδος γυναικὸς, εἴτε καὶ ἄλλως φιλότητος Κυρηναίων εἴνεκα. γαμέει δ' ἀν, οἱ μὲν λέγουσι Βάττεω, οἱ δ' ᾿Αρκεσίλεω θυγατέρα, οἱ δὲ, Κριτοβούλου, ἀνδρὸς τῶν ἀστῶν δοκίμου τῆ οὕνομα ἢν Λαδίκη. τῆ ἐπεί τε συγκλίνοιτο ὁ "Αμασις, μίσγεσθαι οὐκ οἱος τε ἐγένετο τῆσι δὲ ἄλλησι γυναιξὶ ἐχρᾶτο. ἐπεί τε δὲ πολλὸν τοῦτο ἐγίνετο, εἶπε ὁ "Αμασις πρὸς τὴν Λαδίκην ταύτην καλεομένην " Ὁ γύναι, κατά με ἐφάρμαξας, καὶ "ἔστι" τοι οὐδεμία μηχανὴ μὴ οὐκ ἀπολωλέναι κάκιστα γυναι" κέων πασέων. ' Ἡ δὲ Λαδίκη, ἐπεί τέ οἱ ἀρνευμένη οὐδὲν ἐγίνετο πρηῦτερος ὁ "Αμασις, εὕχεται ἐν τῷ νόφ τῆ

'Αφροδίτη, ήν οί ὑπ' ἐκείνην τὴν νύκτα μιχθη ὁ "Αμασις, τοῦτο γήρ οἱ κακοῦ εἰναι μῆχος, ἄγαλμά οἱ ἀποπέμψειν ἐς Κυρήνην. μετὰ δὲ τὴν εὐχὴν αὐτίκα οἱ ἐμίχθη ὁ "Αμασις καὶ τὸ ἐνθεῦτεν ἤδη, ὁκότε ἔλθοι πρὸς αὐτὴν, ἐμίσγετο· καὶ κάρτα μιν ἔστερξε μετὰ τοῦτο. ἡ δὲ Λαδίκη ἀπέδωκε τὴν εὐχὴν τῆ. θεῷ. ποιησαμένη γὰρ ἄγαλμα ἀπέπεμψε ἐς Κυρήνην, τὸ ἔτι καὶ ἐς ἐμὲ ἡν σόον, ἔξω ἰδρυμένον τοῦ Κυρηναίων ἄστεος. ταύτην τὴν Λαδίκην, ὡς ἐπεκράτησε Καμβύσης Αἰγύπτου, καὶ ἐπύθετο αὐτῆς ἥ τις εἴη, ἀπέπεμψε ἀσινέα ἐς Κυρήνην.

ΊΣΤΟΡΙΩΝ 'ΗΡΟΔΟΤΟΥ Β.

NOTES.

I. CLIO.

'Ahmapmosfirs. In the Rhot. III. 9, Aristotle quotes him as "the Thurian," probably because the work was chiefly composed at Thurium, and in the dialect of that his adopted country (see Preface).

lereplys dwideles yde="what follows is the setting-forth of the researches," not history (a sense lerepla does not bear in Herodotus), dwideles=Attic dwideles.

τὰ γενόμενα ἐξ ἀνθρώπων. Herodotus often uses ἐξ or ἐπ for ἐπὸ. Thuoydides does the same, I. 160, III. 48, VII. 175.

βαρβάροισι. The Greeks applied this term to all who did not speak their language; it was analogous to our word "foreigners." θωμαστά (Lonio) = θαυμαστά (Attio) = "marvellous."

- 1. How the feud began between Greece and the Rast, according to the Persians.
- of λόγιοι="the story-tellers." This word, with its cognates, is chiefly used by Herod. to express narration by word of mouth. See Bk. II. 3, and 77.

Eρυθρής θαλάστης="The Red Sea," i.e. the Indian Ocean and Persian Gulf: so called from the red reflection of the perphyry rocks along the coasts. What we call the Red Sea is called by Herod, the Arabian Gulf.

τήνδε τὴν θάλασσεν,—a common expression for the Mediterraneous Ses; compare the Latin expression for the same sea, "nostrum mare," or "mare magnum." The Greeks sometimes vary their phrase to † νευ' ἡμῶν θάλασσα. For the migration of the Phomicians, see Bk. VII. 89. Rawlinson well observes on this passage, "Everything indicates a spread of the Semites from Babylonia westward, while nothing appears of any movement in the opposite direction. The name 'Phomician,' which connects with 'Erythraan,' both meaning 'red,' the colour of the Semites, confirms the general connexion, but does not show in which way the migration proceeded."

τούτον τον χώρον τον (=δυπερ). Here, as elsewhere in Herodotus, the article is partly demonstrative, and partly relative, after the Hemorie wage.

abrica rawrinigm, s.r.h. = "forthwith applied themselves to (literally, set themselves upon) long voyages."

φορτία Αίγόπτια. See Ezekiel xxvii. 7. dπαγινέωτα:="bringing from a distance."

isamunicedu. = Lat. "perunire," generally "of making one's way to a place (through dangers or difficulties)."

ral $\delta \eta$ ral="and now (observe), eren." an elliptical emphatic expression; supply $l\delta \delta$, $\delta \rho a$, or some such word. $\delta \eta = \eta \delta \eta$ abbreviated.

"Apper. See Thucyd. I. 9, 10. The oldest city in Greece. According to Bp Thirlwall the word meant "plain" in the old Pelasgian tongue: some make it = Lat. "ager." It seems, however, closely connected with the common Greek root apper (whence apper, appears, a.r.).

= "silvery," "bright," thus = Bright-town (Brighton). The same root is found in Argocus (the summit of which, according to Strabo, was covered with perpetual snow), Arganthonius, Argaricus, and many other names of places, remarkable for their bright, glaring appearance in the distance. Compare Homer's appropriate "aparkling footed," as applied to Thetis, drawn from the sparkle of the waves under mosnlight or sunlight; this will apply to the root arg, when connected with stater-localities.

dwast. According to Jelf, the instrumental dative, in proce, of that is which one thing surpasses another.

τή τῶν Ἑλλάδε. In Herodotus's time Hellas was the national name for all Greece: according to Homer, it was, in the Heroic age, the name of a small district in Thessaly. Compare Thucyd. I. 2, ἡ τῶν Ἑλλάς καλουμέτα.

Startless at "to dispose of for their own profit." Observe one of the forces of the middle voice here.

Tow The Traxes. The ancients believed Io to be the moon, and there is a distinct tradition that the Argives called the moon Io. (See Suidas and Hesychius under Tw.) The various stories related of See symbolize the phases and phenomena of the moon, and are closely connected with the worship of Zeus and Hera at Argos: afterwards the attempt was made to assimilate the Argive Io to the Egyptian Isis. According to Rawlinson, the Egyptian title of the moon was Yah (="10"), and the primitive Chaldean title was represented by a cunsiform sign, which is phonetically A, as in modern Turkish.

erdens="having stood." In Ionic and Attic Greek many verbe are transitive in acr. 1 and perfect 1, but intransitive in acr. 2 and perfect 2. As acr. 1, termen="I placed;" acr. 2, terme="I stood." Perfect 1, tellaren="I destroyed;" perfect 2, tellaren="I was destroyed."

Tropping rife robs = "the storm of the vessel" (was necess the land).

eries our tir φeprius, ε.τ.λ. = "were purchasing some of those wares, for which (the eljective genitive) they had a very great desire." Here the former genitive is partitive; and θυμός = ἐπιθυμία.

rds mheuras = "the majority," like of mehhol.

eσβαλομένους δὲ ἐς τὰν τὰα.—"having thrown themselves with all speed into their ship." The verb is sor. 2, mid. and the article is generally possessive with a mid. verb.

ofxeedas dwownhourus in' Alyonrou = "they were off, sailing away, towards Egypt." Mark the force of ind with genitive after a verb of motion.

2. The Greeks retaliate by carrying off Europa.

ούκ ως Φοίνικες. Here Bühr, Matthim, Schmfer, give this reading, and ποι "Ελληνες, with Gaisford. Rawlinson too is against Gaisford's reading. On the subject of 10, Herodotus records only two opinions, that of the Persians, and that of the Phonicians: in Cap. V. he says, ταθτα μέν νυν Πέρσαι τε καί Φοίνικες λέγουσι.

 $d\delta \kappa \kappa \mu \mu d\tau \omega r = Lat.$ "injuriarum" = "acts of injustice;" what he calls in Chap. ∇ . $d\delta k \omega r$ to $\rho \gamma \omega r$.

οὐ γὰρ ἐχουσι="have it not (in their power)," i.e. cannot. So in Homer (Odys. IVIII, 363) we have ἔχω with the infinitive as here. Compare the Lat. "habeo polliceri"="I have it is my power, and so can promise." Cic. Fam. Ερ. I. 4.

spoon for as: supply the rea = " putting to their ship."

elysar & ar ourse Kpfires = "and these might possibly be Cretana." The early naval power of Crete (now Candia) is noticed by Thuoyd. I. 4. Their cheating and lying are mentioned by St Paul, Tit. i. 12, and by Homer throughout the Odyssey. For the Hellenic legend of Europa; see IV. 45.

ταθτα μὲν δὴ $l\sigma a, κ. \tau. \lambda. =$ "and that these things happened to them (in the way of) like for like." Compare the Lat. "par pari referri."

μακρή rnt=Lat. "nave longa," "in a war-galley." The round vessels were ships of burden and merchantmen: hence we may guess the hostile intentions of these pirates.

Alds to the Kolxida—now "Mingrelia," Colchis is not mentioned either by Homer or Hesiod.

άπίκατο (Ionic) = άφιγμέναι ήσαν.

άρπάσαι του βασιλέος την θυγατέρα. Compare the parody of Aristophanes (Achara. 488—494), in which he ironically accounts for the Peloponnesian war after this manner.

τὰν Κόλχον="the Colchian" (king). The head of a despotic government is thus made to represent the whole nation. Compare & Macedùr, & Λυδός, & Περσής, κ.τ.λ.

ölkas της άρπαγης="satisfaction for the rape"—an objective genitive.

τοὺς δὲ ὑτοκρίτασθαι="now those pretended, by way of an answer, that," In this way I would connect this remarkable word with its fully developed Attic sense of "acting a part on the stage:" it is here evidently in its transition state, the notion of dissimulation as well as simulation being implied in ὑτό. See Herod. I. 90.

3. Retaliation of Alexander (Paris) by carrying off Helen.

γeres. Herodotus generally calculates the generation at about 33 years, 11. 143, γereal γάρ τρεῖς ἀνδρῶν ἐκατὰν ἐτεά ἐστε. Müller supposes the interval between the Argonautic expedition and the Trojan war to have been 40 years.

θθλήσει = "resolved," stronger than βούλοσθει = "to wish" or "prefer." Compare the English "would," expressive of strong resolution.

obre definite, and an indefinite one still more indefinite, and an indefinite one still more indefinite.

reis: Έλλησι...πέμψενται. Herodotus makes the accusative of the corresponding participle, in these constructions, more usual than the dative. See I. 10.

draction="to demand back," Lat. "repetere."

reds δέ, προϊσχομένων ταῦτα, κ.τ.λ.="and that they (the Trojans), when the Greeks kept alleging those matters, threw in their teeth the rape of Medea, and how (the Greeks), though neither themselves giving satisfaction, nor giving up (Medea) when demanded back, (yet) could wish to receive satisfaction from others." With προϊσχομένων supply τῶν ἐγγόλων; the genitive absolute is here used instead of a dative. An anacolouthon Herodotus is especially fond of. Observe also the iterative and intensive form of ἔχω in προϊσχομένων, literally = "continually and vehemently holding forth." προψόρων = Lat. "objicere."

4. This abduction of Helen is retaliated by the Trojan war.

 $\tau \delta~\mu \delta \nu \nu \nu \delta \rho \tau \delta f \delta \nu$. Here we may fairly trace the rudiments of the Sophistical reasoning.

τὸ δὲ ἀρπασθασέων σπουδήν, κ.τ.λ.="now, when women have been carried off, to consider it one's serious business to avenge them, is the action of fools."

ώρφ = "care," regard for anything: hence πολυωρών and όλιγωρών. δύσεμε κατελών = " to pull down the power," Lat. "deripere."

ral το Ελληνικόν—supply εθνος. Europe and Asia are thus opposed to each other, as Greek and Barbarian. This pride of the Greeks sprang from their success in the Persian war. Formerly the Asiatio Greeks were superior to their kinsmen in Europe (see IX. 116, and Æsch. Perso, 176—196, and Thucyd. I. 1).

elessebras = " consider as belonging to their family or house" (mid.).

Trurra: = not "they thought," but = "they believed" (as a leading principle or conviction).

experience " have been and continue to be separated."

5. A different legend of Io, told by the Phomicians.

quader dysuce deficu = "she learned she was pregnant." This construction is very common in Greek, by which a verb stating a fact is

Digitized by Google

thrown into a participial form, while the verb stating the impression, opinion, or sense, or general consequence produced by that fact upon the mind, is retained in its purely verbal form: this may be accounted for by attempting to follow the order of time, and thus stating first that which occurred first. Thus we have fiber rods raides bryrods purposes—"I was aware that I had begotten mortal children; "xelow wreade—"I am delighted to do:" but xelow wreade—"I am delighted that I am doing—"I am doing, and therefore my mind is impressed with delight." Compare also I. 9, µabir hybriders: I. 44, therefore the compare of the compare also I. 9, µabir hybriders: I. 44, therefore the compare of the compare of

τοῦτι Φοίνιξι συνεκπλώσαι = " sailed out in company with the Phosnicians."

κατάδηλο:= "thoroughly exposed," put to open shame: often the force of κατά in compounds, like the Lat. "per" and English "downright."

Epyceua leter="I am going to speak." Compare the French "je tais dire," and also the "iri" (from "eo"="to go") of passive Latin with in the future infinitive; and observe that leter is always future in sense. See II. 35, and I. 194. In the same way we can connect μέλλω ""that which is going to be," with μολω" " to go."

πρώτον ὑπάρξαντα dölκων έργων, κ.τ.λ. See Bk. II. 69, and VII. II.

τὰ δὲ ἐπ' ἐμεθ ἡν μεγάλα="and those cities that were great in my time." Such is the force of ἐπὶ with a personal pronoun or noun denoting a person in the genitive case.

eddapå & τώντῷ μένουσαν = " never remains in the same (stay)."

6. Crossus the first barbarian despot who subdued Hellenes.

Author wir refers = "a Lydian by birth," the accusative of closer definition; no need to supply gard,

répares (a dialectic form of releaves). The Greek notion of a tyrant was "one who ruled, without a right to rule, according to the constitution of the state." Our notion is "one who abuses power for his own purposes," whether he has a right to the use of it or not. Peisistratus made the best and most legitimate use of his power as a ruler, yet, as he had no constitutional right, was to the Greeks a tyrant.

των έντὸς "Αλυος ποταμού. This tallies well with what he says, Chap. 72, σχεδόν πάντα τῆς 'Ασίης τὰ κάνω ἐκ θαλάσσης τῆς ἀντίων Κύπρου ἐς τὸν Εύξευσο πόντον. This use of ἐντὸς is evidently an Asiatic form of expression, and used with reference to the coast of Asia Minor; just as Cicalpine was Italian. The Halys, now "Kisil-Ermah," had two branches, Eastern and Southern,—here the latter is meant. Rawlinson translates the passage: "was lord of all the nations to the west of the river Halys." Observe that generally the same of the river precedes ποταμός; the reason of this seems to be that the proper name was originally an adjective, with a substantive at times understood, as in ἐπὶ Φάσω ποταμόν in Chap. 2, above: the full expression requires an article, as ὁ "Αλυς ποταμός.

Zópur = "the Cappadocians." See I. 72, V. 49, VII. 72.

wpores surcerpeture="was the first man (among the barbarians) who turned upside down for himself," i.e. subjugated to himself. Mark the personal force of *pores = Lat. "primus," used in the same way with verbe: *prirror would imply that he did this before he did anything else, not that he was the first so to do.

Κιμμερίου στράτευμα. The invasion of the Cimmersans (Kymry) took place in the reign of Ardys, king of Lydia. See L 15, IV. 12.

7. The Lydian dynasties, how founded.

weριβλθε (pregnant = περιβλθε και dπικται es. Soo I. 129) = "came vound to."

τον el Ελληνει Μυρσίλου όνομάζουσι. According to the Greek myths this means that Myrsilus and Candaules correspond to each other.

reference Mifer randourres. Thus we find in Homer the Lydians called Misonians, their original name.

intrpaphlines = "having been entrusted with." Thus, in Thuoyd. I. 126, el των 'Αθφαίων έπετετραμμένοι την φυλακήν. The accusative of closer definition.

texes = "got at once," i.e. obtained (force of the acrist). elzes, the imperfect, would imply "they continued to hold," or "used to hold" it.

8. The foolish and wicked exhibition of his wife by Candaules.

breperibero κ.τ.λ. = "was in the habit of making over to him the most important part of his business." Observe the force of the imperfect as well as the composition and middle voice of the verb. From Homer it is clear that τίθημι meant to make as well as to place.

χρής γάρ = "for it was faied." In this signification Herodotus more generally uses έδεε. See IL 161, IV. 79, V. 92, VI. 64, VIII. 53.

όνα γὰρ τυγχάνει ἀνθρόποισι, ε.τ.λ. So Horace in his Are Poet.:
"Segnius irritant animos demissa per aures."

weier face:=Lat. "fac ut"="take care that"="make it your business that."

deβώσας. The Ionic form of draβoήσας. See I. 10, III. 38.

λέγω λόγω "' I speak this speech." The accusative of the cognate word. In Homer and Herodotus we have abundant examples of the verb with its cognate notion or cognate word: this construction gives extength and clearness to language, and is of very frequent occurrence in our old chronicles and poetry, where we are always meeting such expressions as "die the death," "'vow the vow," &c.

ode byela. Compare Soph. Phil. 994:

ῶ μηδὲν ύγιὲς μηδ' έλένθερον φρονών.

due 34 millor deducate, κ , τ , λ . = "for when a woman stripe off from her under garment, she stripe off along with it her modesty also."

ral see dequat up dessat droper = "and I require of thee not to require unlawful things." The verb dequat is generally = "to have used of."

9. How the queen of Candaules was exposed to view.

dπεμάχετο = "continued to fight sky of it;" literally, "to fight off" (a thing). Force of imperfect.

μή τι el—γένηται κακόν = "lest some calamity should soon kappen to him." Observe the subjunctive with the probability; if it were merely possible, we should have had the optative; observe also the acrist.

dox)» yàp dyù, x. τ . λ . = "for, to start with, I will thus contrive (the natter)."

θρόθος = "a seat of honour" (and so often a throne) used by personages of exalted rank. It was properly a high-backed arm-chair, provided with a foot-stool.

κατὰ & ἔκαστον = "one by one" (distributively).

κατ' ήσυχίην πολλήν = "quite at your case."

θεήσασθαι, not merely = "to see," but = "to watch" = "to observe."

κατὰ νώτου = "behind her back." See I. 75, and Thueyd. III. 108, αὐτοῦς κατὰ νώτου πυοσπίπτουσι.

διά θυρέων. The plural here shows that there was not a single door, but one with two valves, i.e. folding-doors.

10. The exposing of the person of the Queen.

eroιμοs = the Attio ετοιμος = " prepared," " ready."

καl drδρα δφθηναι, κ.τ.λ. The argument is here à fortiori = "even for "man to be seen naked brings him into great diagrace" (much more then for a woman). From Thucydides, Bk. 1. 6, we learn that it was but recently that the Greeks exhibited the naked person at their games, wearing formerly drawers. Homer, however, with true heroic simplicity, not only tells us of female servants who assisted men at the bath, but even of young girls of the highest rank bathing and anointing men, as in the case of Polycarte, Helen, and even the Goddess Circs. See Odys. 111. 468, IV. 252, X. 361; see also Plato's Rep. V. 452.

The name of the wife of Candaules was Mysic.

11. The Queen conspires to murder Candaules.

ofres = "just as she was."

houxing eixe="kept quiet."

τῶν οἰκετέων τοὺς μάλιστα, κ.τ.λ. = "of those domestics whom she saw to be really most attached to her person."

βασιλεία = "the Queen," but βασιλεία = "the kingdom."

ώι ἀν μὴ, πάντα πειθόμενοι, κ.τ.λ. = " to prevent the chance of your seeing for the future the things you should not see, obeying Candaules h' in all matters as you do."

ο δε Γύγγε τένε μεν απεθώνμαζε, κ.τ.λ. = "now Gyges for a little time continued lost in wonder at the things said (by the Queen)."

μή μω ἀναγκαίη ἐνδεῦν = " not to bind down to the necessity" (of coming to a decision on such a choice). The notion of binding by any force, figuratively, was a favourite one among the ancients. See Homer, Jl. II. 110: Ζεύς με μέγα Κρονίδης ἄτη ἐνέδησε βαρείη; and Pindar, Pyth. IV. 125; τίς δὲ κίνδυνος κρατεροῖς ἀδάμαντος δήσω άλοις;

τ αυτὸν ὑπ' ἄλλων ἀπόλλυσθαι, κ.τ.λ. Here properly we should have εὐ πείθων δὲ, ἀλλ' ὑμῶν—alpteraι. According to Self, it is a peculiarity in Herodotus that when he wishes to express a negative notion he prefixes it co-ordinately with εύκων (= ούκουν, Attic) to the consequences which result from it, while the sentence expressing those consequences is not connected by any particle.

φέρε, ἀκούσω="bear with me, and let me now hear." Acr. 1, subjunctive. Mark the force of the acrist, which in non-indicative moods denotes the speedy and immediate occurrence of events, actions, &c. signified by the verb. It exactly corresponds to the ordinary Irish expression, "to be after," joined to a verb, as here, ἀκούσω="let me be after hearing," i.e. let me hear so quickly, that I may be said to λεων λεωτά it. This is one of the many idioms common to Greek and Irish which support the theory of the Milesian origin of the latter. Compare the English expression "begone."

ther mep = " precisely whence." (mep is emphatic.)

12. The murder of Candaules.

έγχειρίδιος = Lat. "pugio," a small dagger, or dirk, made of bronze; literally = "a little (thing) (to fit) into the hand."

έπὸ τὴν αὐτὴν θύρην = " under skelter of the same door."

orces of ord in composition, like Lat. "sub."

'Αρχίλοχος ὁ Πάριος...ἐπεμνήσθη. Found in Arist. Rhst. III. 17: οδ μες τὰ Γόγεω τοῦ πολυχρότου μέλει. Plato, in the Republic, Bk. II., tells us that Gyges became King by finding a magic ring which rendered him invisible, and by it he murdered the King and took possession of his kingdom and Queen.

13. The Oracle of Delphi sanctions the reign of the Mermnada.

dressiere (mid. voice) = " considered."

drodofres = "rectore," give away back, active: in the middle voice = "to sell," i. e. to give away for eas's own advantage.

rien ffet. See Chap. 91.

hiyer coline dressives - "cont on making no account of (this declaration)." Mid. and imperfect.

ewereλόσθη = " subsequently accomplished." This is often the force of drl in composition.

14. Gyges makes offerings to Delphi.

** ofre foxe. Not="thus held," but exactly our common phrase="thus got hold of." Aor. 2. of fxe. See on 1, 2.

draθήματα=Lat. "donaria"="offerings to the God" laid up or suspended to view in their temples. Another form of this word is draθθμα=Lat. "sacer," in its bad sense (sacer Dis inferis); or the English term "devoted" (in a bad sense, to God's anger, or to destruction); or the Bible expression, "accursed to the Lord" (Josh. vi. 17). The whole of this perplexed passage may be thus rendered: "Now Gyges, when he became sovereign, sent away offerings to Delphi that were not few (in number). On the contrary, of all the silver offerings at Delphi the most of them belong to him; and, beside and beyond the silver, he presented an enormous quantity of gold, both other gold and that which more especially deserves mention; there are laid up (there golden mixing-bowls of his, six in number, and these stand in the treasury of the Corinthians, having thirty talents as their weight."

is now uponarifus dilute "that (royal seat) on which he used to sit in front (of the city gates) and administer justice." From the Bible, and many other sources, we learn that it was customary for the eastern monarchs to sit for this purpose at the city gates.

int red dradition inwively = " a name founded upon (the name) of the offerer,"

isolβake στρατιήν ès Mikyrov = "dashed his army into Miletus (territory)," i.e. made an expedition against the territory of Miletus. προσβάλλω = "to dash at," and so = "to attack."

dλλά γάρ=άλλά ἐπεί. The whole passage may be thus rendered: "but since no other great deed was done by him, during a reign of forty years wanting two, we will pass the King by, having recorded so much (about him)."

15. The Cimmerian invasion.

coros & Ilpupéas elle. Grote observes (Vol. III. p. 301), "This possession cannot have been maintained, for the city appears afterwards as autonomous." Rawlinson denies this, and on good grounds: he is supported by Dic. of Geog. of Dr Smith.

Κιμμέριοι. According to Strabo, this invasion happened in Homer's time, or before it.

inter "usual haunts," from 180s (1) = "usual place of abode;" (2) = "habit," manner, custom. Compare the English similar words in their connexion: "habit, habitation, haunt, holding;" the Greek Ess; Latin, "habitus, and habito, habeo."

iteracrarrer="made to get up and go out from." Observe that verbs of a passive signification are followed by one with a genitive, just as much as if they were also passive in form.

16. The reigns of Sadyattes and Halyattes.

desifare = Lat. "except (regnum)" = "succeeded to the (king-dom)."

éβasiλeuser êres êuiseeus = "he reigned (during) twelve years."

Observe the accusative of duration, which is more properly defined with the preposition διά, as in Lat. by "per" with the accusative.

Kvafdoy. See Chaps. 73 and 74.

έργα τάδε= "actions which follow:" ταθτα would refer to what goes before.

our de forke—an euphemism or litotes. See L 32, and Virgil, Bs. VI. 86: "soil non et venisse volent."

17. The exploits of Halyattes.

(ὑπὸ) εὐλοῦ γυναικήτων τε καὶ ἀνδρήτων=" (marched to the sound) of the female and male pipe." According to Gellius="the pipe played by females and males." Some say εὐλὸς ἀνδρ. = Lat. "tibia dextra," played with the "ripht hand," and so bass; εὐλὸς γυν. = Lat. "tibia sinistra," played with the left hand, and so treble, like a woman's voice. Observe the force of the imperfects in this chapter, denoting the continuance of action. We may account for ὑπὸ here with a genitive of locality, as the music rises above the marching army.

or distance—"as often as he might come." Here we have the optative of indefinite frequency. This occurs whenever, after a principal worb in a past tense, the thing denoted is not what did really occur in some special case, but what happened to recur as often as such a case came into existence; here the optative is used after relatives or conjunctions of time, as overe. The indicative would mark a particular and special case.

τῆς γὰρ θαλάσσης οἱ Μιλήσιοι ἐπεκράτεον. We must remember that the Milesians were Carians by extraction, and this will account for their rearitime superiority. Miletus is said too to have had a hundred colonies, chiefly on the coast, or in islands. See also Bk. II. 178.

dore intibpes μη elecu, κ.τ.λ.="so that there was no use in his army's besieging it;" literally, "could do nothing by, &c."

sirestar = aropiper, "to bear off."

18. His eleven years' war with Miletus.

Fre Avelor space "still continued the ruler of the Lydians." Mark the force of the imperfect. The sor. space would = "he become ruler," "succeeded to the power." Compare sexe= "he obtained;" elge= "he returned." The force of the imperfect in Greek is for the most part the same as that of the Latin imperfect, and may be rendered, according to the required sense, by (1) proceeded to; (2) sens on, or continued (as here); (3) made an attempt to (of incomplated actions); (4) was sont to, or in the habit of.

Σαδυάττης γάρ εὖτος καὶ ὁ τὸν πόλεμον ἢν συνάψας = "for it was this Sadyattes that brought about the war." Rawlinson renders the participle here by "lighted the flames" (of war), applying to the compound surfare a sense which it has no where else, even if it could be shown to have it here. Again, the simple verb ἀττευ, in its unusual sense of setting on fire (by touch or contact), seems limited to a literal sense, and is not used flyuratively, at all events in Herodotus. Compare Each. (Ag. 295), ἀττευ τι πυρί, and Herod. VIII. 52, and infra, Chap. 19. Un the other hand, συνάπτευ μάχην, συνάπτευ πόλεμον = Lat. "conserere manus," are used of "joining battle," or "contracting a war;" and sundartes is thus capable of the flyurative sense.

τοῦτι δὲ Μιλησίοισι, κ.τ.λ.="for none of the Ionians came over (ἐπὶ) to the Milesians, to join them (σὸν) in making the war light (ἐλαφρόνω), except the Chians alone." Observe the force of the compounds here also that ὅτι μὴ, here as elsewhere=εἰ μἡ. Verbs in -ὑνω (from adjectives) are always factilise, as βαρόνω (from βαρόγ)="'to make heavy;" ἀλαφρόνω (as here) from ἀλαφρόν=''to make light."

τὸ ἀμαΐον ἀνταποδιδόντες = "paying of, in their turn, a similar (obligation)."

ral yas on motrepor = "for some time before (these events)."

swittpewar="had aided them in carrying the war to as end." See 1. 142. These all belonged to the Ionian confederacy, which celebrated its festival of the Panionia at the temple of the Heliconian Neptune at Mycale.

19. The building of the Temple of Assessian Athens.

ώς dφθη τάχιστα, κ.τ. λ . = "as soon as ever the standing corn (Lat. "seges") caught fire, being pressed on by the wind, it (seized) and set on fire the temple." See note on συνάψας, Chap. 18.

20. Milesian legend about Periander and Thrasybulus.

Miλήσιοι δὲ τάδε προστιθεῖσι τούτοισι="now the Milesians add the following (circumstances) to these (mentioned) before."

τι προειδώς="with some previous intelligence." To take τι with βουλεύηται seems out of place, and not after the manner of Herodotus, who generally collocates it with the words to which it is related in signification. Indeed its enclitic power implies as much. See I. 24, ef τι λέγοιως; I. 27, ef τι εθη; I. 31, ἐπειρώτα τίνα δεύτερον; I. 43, τις ἀγγελέως; I. 199, μέγα τι; and especially the very peculiar expressions, I. 51, τῶν τις Δυδών.

21. The device of Thrasybulus.

of ταθτα έξαγγελθη = "when those things were reported to him in detail" = Lat. "enuntiata erant." The force of έκ in composition with verbs is often (like the Latin "e," "ex") = "atterly" (outerly), "fully," "out and out."

swoods nonfracta: = swivesta: (mid.) = "to get a truce made (for himself)." Observe that when notes is used, as here, periphrantically,

the middle voice is assumed; as τοιείσθαι πόλεμον = τολεμείν, άναβολήν τοιείσθαι = άναβάλλοσθαι, κ.τ.λ.

χρόνον δεω-not δν, as πάντα is understood with χρόνον. The rule seems to be, that whenever the notion of all is expressed or understood (as here) with the antecedent, the relative is expressed by δσος, making the construction more symmetrical. Compare below, δεος ήν δν τψ δεντά είντο...τοῦνον πάντα. In the same way, I. 14, δσα...πλάστα, ἀναθήματα; I. 199, μέγαθος δεντί δεντί; III. 52, ξημίψν...δενν δή; II. 170, καὶ μέγαθος...δεν πέρ, κ.τ.λ.

συγκυμίσας = "having conveyed, at the same time." σύν = Lat. "συπ," in composition with verbs implies either (1) "cum tempore," as here, (-contemporary), or (2) "cum aliis," along with others.

dγορψ="market-place," where things were brought to be sold (dγω), as in Latin "forum" from "fero."

erredr astros sunfry="exhenser he should give the signal." Here ar supplies the sense of the Lat. "cunque" to the particle of time, and to harmonise with this indefinite notion, the verb is put into the conjunctive (subjunctive) mood. The same construction holds when ar is added to relative pronouns, as 8s ar, x.r.h.

κώμφ χρέεσθαι = Lat. "commessations uti "=" indulge in merry-making."

22. How it turns out.

in it re character on condition of being." The notion of int in this sense seems that of taking one's stand upon a thing, and so making it a condition.

driery (stood up) = "recovered." The general notion of drd in composition seems to be that of getting up, after being down, and so recovering either intransitively, as here, or transitively, as draftléneur= "to recover one's sight," "to look up."

23. The digressive story of Arion (moral, and creditable to Greece).

rapastipu..." was presented (to view)." In Ionic and Attic Greek many simple and compound verbs are intransitive in acr. 2 and perfect 2, and transitive in acr. 1 and perfect 1, as perfect 2, ξφθορα... 'I was destroyed," but ξφθαρα., perfect 1, "I destroyed;" δστησ, acr. 1, ... "I placed," δστησ, acr. 2, ... "I stood."

'Aplera. Virgil (Ecl. VIII. 55), "inter delphinas Arion."

έξωτεχθέτα (from ἐκφέρω)="had been carried all the way." See on Chap. 21.

erl solphos...erl Talraper. With a genitive (of place) erl denotes "rest upon," with an accusative (of place) "motion up to," or, "as far as." Tenarus is now "Cape Matapan."

menositr="one who played on and song to his harp." This muct sense of the term brings out more clearly Horace's expression (Od. I. zv.), "eithers cormins divides."

διθόρεμβον, "the hymn of Bacchus," the germ of Attic tragedy. In every stage of its development it was the recognised type of the turbulent and enthusiastic element of Greek sacred music. Blakesley derives the word from an Ægyptian term Tithrambos="fwovem movens." Arion, however, did not insent the Dithyramb, he merely improved it: it was well known before his time to Archilechus, who beasts (in a fragment) of his skill "in leading off the Dithyramb, the lovely song of Dionysus." See Arist. Post. IV., Rhet. III. 2, Pind. Oly. XIII. 25.

run ipens there, as in Homer, the article is relative and demonstrative, and is in the genitive case by attraction. The Attic tear, for obsaucr.

διδάξαντα = "exhibited" = Lat. "docuit" (fabulam), as the post in those days used to teach the actors his compositions before they could be exhibited.

24. The Corinthians and Leebians confirm this story.

τὰν πολλάν του χρόνου=" the greater (portion) of his time." Such is the force of the article when preceding πολότ: thus, el πελλοί="the majority."

διατρίβοντα (rubbing through it) = "spending," Lat. "conterere" (tempus). Compare Thucy. III. 38, διατριβή χρόνου = "waste of time."

παρὰ Περίανδρφ="at the court of Periander." Here παρὰ=Lat. "apud," French "chez." Compare I. 86, 105.

inθυμήσαι πλωσαι="(set) his heart upon sailing (without further delay)." Observe here the common force of the acrist in non-indicative moods, so like the Irish "to be after" doing anything.

έργασάμενον δὲ χρήματα μέγαλα = "having made (for himself) a large fortune."

θελήσαι όπίσω è: Κόρωθου ἀπικέσθαι = "he was resolved to go away back again to Corinth." βούλομαι would have expressed merely the with or preference.

όρμῶσθαι= "(that) he started," mid. of όρμω= "to impel." Distinguish this from όρμω= "to be at anchor" and ἐρμίζω= "to bring to anchor."

μισθώσασθαι = "got the hire of" (mid. voice), μισθώσαι = "to let out to hire." & τῷ πελάγει = "in the deep, open sea," far away from land. The Greek πέλαγος is evidently from the Hebrew "peleg" = "separation." In early times the ocean did not, as now, unite, but rather diside nations, hence Horace's distinctive attribute for the ocean, "dissociabili."

διαχράσθαι μω="to dispatch himself" (literally, "to was himself up)."

એક છે ταφβε, κ.τ.λ. As custom forbade them to throw the dead overboard.

την ταχίστην. An elliptical accusative of the cognate word, supply describings.

dπειληθέντα... ès dπορίην = " being completely cooped up in a dilemma without ways or means (to extricate himself)."

republicum "to allow" (literally, to look round about, and not straight at, as we say, "to blink" a thing; so to neglect, and compare our "excelook").

έν τŷ εκευŷ πάσy. This may refer to the long robe, reaching to the feet, called δρθοσταδίας, worn by the harpers; so invested he might better claim the protection of his patron god, Apollo, who saved poets and musicians: hence Horace's expression, "sic me servavit Apollo."

garepydsas@a:="would without delay dispatch himself." Mark the sorist here, and compare the Lat. "conficere" in the same sense.

ral reist dechoir yap hoorly, r.r.h. These inverted clauses seem = ral restrois draxwefts at the resulting dechoir yap about hoorly, r.r.h. Here yap = drel = since that."

Sietelber rouse ros before "" went completely through the rousing measure;" a song of a martial character.

es eixe. Supply αύτον="as he had himself," just as he was, i. e. attired in his minstrel's dress.

bud drierins = " under the influence of disbelief."

ένακῶς δὲ ἔχειν = φροντίζευ (according to Suidas). Supply λέγους. στρὶ Ἰταλίψ= "near Italy," as Tarentum was not included in the term Italy until about 400 B.O.

es uppercura = "doing well," as we say for "prosperous."

25. Presents of Alyattes to the Delphic temple.

releve f. Supply ror βlor=" closes (his life)."

Secrepos. Gyges had been the first.

zρητήρε τε εργόρεσε "a silver mizing-cup." Adjectives ending in -cos and -cros = English "-en," Lat. "-eus," denote the material from which anything is made, as χρόσεσε "golden," Lat. "aureus." Compare below σιδήρεω.

Oins After="worth seeing."

26. The reign of Crosus—his attack upon the Ephesians.

exceptare = "at once set himself upon," i. a. attacked.

isologue vip vikes. So Polycrates consecrated Rhomia to Apollo. Tanoy. III. 104.

tere 34...errà erasion="now there is (an interval) of seven stadis between." Here the verb is impersonal, see VII. 34, and compare the Attie formula term et, and the French idiem "il est des hommes."

πρώτοισι μὰν δη, κ.τ.λ.="Those indeed, observe, were the first (of the Greeks) that Crossus laid hands upon."

27. Crosus makes an alliance with the Ionian Islanders.

κατεστράφατο, Ionio=Attic κατεστραμμένοι ήσαν.

καταπαθσα:=" put a downright stop to." This is often the force of κατά in composition.

μυρίην Ιππον="ten thousand horse." Ιπποι collective is always feminine. So Thucy. I. 62, δικονίαν Ιππον, and Herod. I. 80, ή κάμφλος.

Αυδών παίδας=Αύδους. So in Homer we have uses and κοθρος 'Αχαιών, so in the Holy Bible we read "sons of the Prophets," "sons of Levi," and in Herod. V. 49, παίδας 'Ιώνων.

σὺν Ιπποισι. It seems from Homer (Iliad, X. 431) that the Lydians, formerly called Mæonians, were long distinguished as cavalry-warriors; Homer's words are Μήσνει Ιπποκορυσταί.

ύπολαβόντα. Supply τον λόγον.

provints $\delta \hat{\epsilon}$ to boxees, $\kappa.\tau.\lambda.=$ "what else do you fancy that the islanders have been praying for (aye, as soon as ever they learned that you were about to build ships against them) than to catch, and soon to (the aorist), the Lydians at sea!" Observe that $\lambda \alpha \beta \hat{\epsilon} \hat{\nu}$ here depends on $\hat{\tau}$.

τίσωνταί σε= "take their vengeance on you," (mid).

δουλώσας έχεις= (whom) "you have enslaved and keep enslaved." This combination of the participle of a verb with έχω marks not only a completed action but also the present state resulting from it. Compare Soph. έγωγε θαυμάσας έχω= "I have wondered, and still hold on wondering." In Latin after the same way we have "habeo" used with a participle; this was the germ of the usage common to modern languages, of using the verb corresponding to the English "have" as an auxiliary verb. Compare I. 28, είχε καταστρεψάμωνος; 37, άποκληδοκ έχεις; chap. 120, διατάξας είχε.

28. The extent of the Lydian empire.

erros "Aluos = " to the west of the Halys."

Aviol. There is a difficulty here about the Lydians being named among the subdued nations, when they were the subjects of Crossus. Some suppose that Herodotus wished to enumerate all the subjects, and therefore began with the Lydians. Others say the passage implies Crossus to have been an usurper. We are inclined to suspect a sort of seagms here, and that one portion of the verbal notion, expressed by bit bury style the other primarily to the Lydians, and secondarily to the other tribes, while the other portion of the verbal notion anastrosystems applies rather to the other tribes than to the Lydians; a view which is perfectly borne out by his own words at the beginning of the next chapter, agreer payathers be refree, all appears unrequires Kooleen Autolog, where the complex verb of the former chapter is split up into its two component parts, and each part is thus applied distinctly and distinctively to the object is properly belongs to.

Digitized by Google

Xάλυβει. On the coast of Pontus, east of Paphlagonia (see Oramer's Asia Minor). Their country was famous for ένου.

of Owel. See VIL 75.

29. Solon's visit to Sardis.

damaforas πλούτω="in the zenith of her wealth." See Thucy. I. I σοφιστα!=not "sophists" but "sages." See Grote, Vol. VIII. 479. zal δη κα!="and now (observe), even." Solon. See on I. I.

eard semply: wpoperw="for the pretended purpose of seeing the

epsies: yap surelxerre="for they continued to be bound down by their caths."

δέκα έτεα χρήσεσθαι. Observe that the proper form of the oath was χρησόμεθα, κ.τ.λ., the accompaniment being τοὺι du σφι, κ.τ.λ.

30. Solon's discourse with Crossus.

παρά "Αμασω...παρά Κροϊσω = "to the court of Amasis of Crossus." Compare Lat. "apud," French, "ches."

tμερος μοι ἐπῆλθε=" a longing desire has come upon me." el τωε = Lat. ' quemnam."

circu δλβωντατος. The rule seems to be both in Latin and Greek that the verb signifying "to be" takes after it whatever case goes before it, whether the preceding case is expressed or understood; here a nominative (aότès) seems to precede, therefore a nominative succeeds.

eódèr broburstoras="without the slightest flattery." bπθ=Lat.
"sub" in a diminutive sense in composition. θωπεύω=θέω, "compono,"
and δψ="vultum." So Shakespeare, "frame my face to all occasions;" and Tacitus, "vultu composito."

discovering as "lost in wonder for the moment" (at what was said). Emerpoptus, not = "diligently," but literally = "turning upon him." noty $\delta \eta = \pi o ty \delta \eta$ $\delta \delta \phi = \pi o ty$ and $\delta ty = \pi o ty$ $\delta \eta = \pi o ty$ $\delta \eta$

της πόλιος οἱ ἡκούσης = " his state going on well." Observe here the possessive force of the Article.

παίδες ήσαν καλοί τε κάγαθο!="and he had children both beautiful and good." Aristotle in Rhet. I. 4 regards εὐτεκνία and πολυτεκνία as necessary elements of man's happiness (εὐδαιμονία), and in his Ethics, I. 8: εὐ πάνν γλο εὐδαιμονιού ὁ τὴν Ιδάαν παναίσχης ἢ δυσγονής ἡ μονώτης καὶ ἀτεκνες. Compare the language of Holy Scripture, "Ππρργ is the man that has his quiver full of them" (i. e. children), and the Brahminical proverb, "The sun of λαρρώπου never amiles on the ugly, ill-born, ennuch."

reθ βίου εδ έκεντι= "having gone on well (in the course) of his life."

Observe that the is= "life intensive." Lat. "vita" quam vivimus. βίος=

"life extensive" (course of life). Lat. "vita" quam vivimus. Hence the "mesne" and "manner" of life; under all these senses lies Aristotle's definition, β or δ or δ or δ or δ , making it equivalent to "animal existence, accompanied with reason;" a distinction that has made itself felt in our own language, as in the words "seelogy" and "biography." See Dean Trench, Greek Test. Sym. p. 105.

ώ: τὰ παρ' ἡμῶ= "as things are with us." In our own power would require έψ' ἡμῶ.

relevely λαμπροτάτη έπεγένετο="a most brilliant ending came to crown his life." Compare 1. 14, έπετελέσθη.

tθαψαν αύτοθ, τŷτερ tresε="buried on the spot, exactly where he fell." With αύτοθ some would supply τοθ τόπου.

31. Solon's discourse continued.

we de the early the Tellow, e.t.l. = "Now when Solon roused the curiosity of Crossus about Tellus." $\gamma \hat{\omega} = \gamma \hat{\omega} =$ "at all events."

ἐκκληϊόμενοι τῆ ώρη. Compare Costar's expression, "tempore coclusus," and see VIL 139, ἀναγκαίη ἐξέργνμαι, and Thuoyd. III. 70.

διέδεξε="clearly pointed out" (in a distinguished manner). Such often is the force of διά in composition. δευτερεία (supply dθλα) = "the second prize."

elus τέκνων=δτι τοιούτων τέκνων. Observe πρός τούτψ="in addition to this," but πρὸς τοῦτο "on this account."

περιχαρής="exceedingly glad" (περί = περισσώς).

κατακοιμηθάντες = " having laid down to sleep."

wound during (mid.) = "having caused to be made." So sidexcedu = "to have taught."

32. Solon's discourse continued.

treps="went on to assign:" force of the imperfect, as elsewhere.

σπερχθελ:="kasty." See v. 33: this usage of the word is peculiarly Ionic.

ή δέ ήμετέρη. Jelf observes that δέ here marks the suppression of a thought,—probably ίδιώτας μέν εὐδαίμονας νομίζεις.

cool Burles delows at lows of not even equal to men in a private (life)." cool is here emphatic, and not connective.

άπέρριπται ès τὸ μηδὰν = " rejected as nothing," "set at nought."

rè θεῖον πῶν ἐἐν, κ.τ.λ.="that the Divinity is really and entirely jealous and apt to cause confusion." This sentiment is often found: see III. 40; VII. 10. 5; VII. 46; VIII. 109. Compare the language of Holy Writ (Exod. xx. 5), "for I the Lord thy God am a jealous God;" Nah. i. 2, "God is jealous, and the Lord revengeth;" Jer. i. 17, "Be not dismayed, lest I confound thee before them." Compare too the "Deus Ultor" of the Romans. It is the overweening conceit of presperity, rather than prosperity itself, and the pride fostered by distinction,

objectived by Google

rather than distinction itself, that provokes the righteous indignation (reusers) of the jealous Divinity. The cases of Crossus and Xerxes alone are enough to show this. Observe how Herodotus begins the 34th chapter: Merà δέ Σόλωνα οίχόμενου, έλαβε έκ θεοθ νέμεσις μεγάλη Κροίσον, ώς είκασαι, ότι ένόμισε έωυτον είναι ανθρώπων απάντων όλβιώτατον. See also VII. 10. 5: οὐ γὰρ ἐξ φρονέειν μέγα ὁ θεὸς άλλον ή two to. Observe he is here accounting for the action of the & Beds conjust. Again, VIII. 109: Ocol re...of epolonyour despa...livra driv σιών τε και ατάσθαλον, κ.τ.λ. Such passages show that the jealousy of the Deity, according to the conception of Herodotus, was conditional, and only called forth by the sin of man, or his conceil, and did not arise, as Rawliuson erroneously supposes, because the Deity did not like any one to be great or happy but himself. In connection with this, observe, in Bk. III. 108, Herodotus explicitly states a doctrine he had before implied,—kal kws του Ociov ή προνοίη, Gones και olkos, έστι έουσα soon; and, in following out this declaration of the goodness of providence, he enunciates as one phase of it,—a law of compensation. According to this law Greece has the best climate, though she has not the best productions, and other countries denied good climates are blessed with good productions; and so with men and cities, the humble are exalted, and the proud are debased. From a view of the whole tenor of the character of Crossus, he seems to have been a most fitting object to call down the humbling dispensations of providence on his head. We may glance at his unprincipled aggressions (άλλοισι άλλας altias ἐπιφέρων), his vain-glorious fondness for display, his overweening conceit of him own grandeur, and his revengeful and captious spirit. Valckenaer's explanation of the passage is this: "Istiusmodi Historicorum dicta minus etiam videbuntur invidiosa cogitanti, 70 Beior Deum cese ultorem, φθύνον rindictum dirinam vulgo dictam νέμεσω. Quos Deus sequitur ultor, superbis videtur, diciturque oborepos." In connection with this. observe that Herodotus calls the oblives by another term in chap. 34, namely, repeats. According to Arist. Rhet. 11. 9, it is a feeling to be attributed to the Gods rather than men. Strictly the word means a distribution (ripu) of what is due, hence "righteous indignation" due against undescreed prosperity. See Ethics, 11. 7, 15. It is considered by Aristotle a rirtue lying between φθύνος, "envy," and ἐπιχαιρεκακία= "a malignity."

τῷ μακρῷ χρόνψ="in the length of time." Here the attribute is emphatic.

ds γλρ έβδομήκωντα, κ.τ.λ. = "for I set the limit of human life at seventy years, at the farthest?" so the Psalmist, "The days of our years are three-score years and ten."

wap/xorrai, x.r.h. Here Herodotus is guilty of the strange error of making the solar year to average 375 days: though he knew its proper average (see II. 4). He makes Solon count his months at 30 days each, instead of 20 and 30 alternately, and then he forgets to say that from time to time the intercalary month was omitted altogether; these blunders therefore led to his wrong calculation.

was dore desposees supposed = "man is altogether an accident."

irioxiew-supply xoh="we ought to hold on," i.e. to stop. Compare Esch. Ag. 902:

όλβίσαι δέ χρη βίον τελευτήσαντ' έν εύεστοι φίλη.

See Arist. Ethics, I. 10, where this opinion is controverted.

karapkie mapixousa="is fully competent to supply."

ταρ' duol="in my judgment." See III. 160: παρά Δαρείφ κριτŷ.

δίκαιδε έστι φέρεσθαι="has a right to carry off for himself."

irodifa:="having given glimpses of." συλλάβαν="grasp at the came time."

33. Crosus dismisses Solon in dishonour.

λόγου με ποιησάμενος οόδενδς = "having made him of no account." ἀποπέμπεται = "has him sent off," not escorts him in person. δε...μετείς = Lat. "qui prætermiserit."

34. Crossus dreams about the death of his son Atys.

µerà δὲ Σόλωνα olxòµeror = "after the departure of Solon." Compare the Lat. use of "post" or "ante" with an accusative and participle, thus "post annum exactum," "post urbem conditam," "ante urbem conditam."

is eledous. Elliptical and acristic. Supply Efects="as one may conjecture on the spur of the moment."

άπάντων (ἄμα πῶς) = Lat. "cunctorum" ("conjunctorum"), either "of all, taken in a body," or "all without exception," the latter is the more common meaning with superlatives, as here.

oi εὐδοντι ἐπέστη ὁνειρος="the phantom stood over him as he slept." Observe the Homeric personality thus given to the Dream-God, in taking this attitude: in Bk. VII. 14, it is more fully brought out, and r.presented as a speaking character, νυκτὸς δὲ γενομένης αδτις τώντὸ ἐνειρον τῷ Ξέρξη κατυπνωμένω ἔλεγε ἐπιστάν. And compare the case of the Dream-God that visited Agamemnon's pillow in Iliad, II. 20, στῆ δ᾽ ἄρ ὑπὲρ κεφαλῆς... Όνειρος; a passage which Milton evidently had in view when he dictated

"When suddenly stood at my head a dream."

8: thank="" who proceeded to show forth." Observe the change from the acrist of previous verbs to the imperfect here.

κωφὸ:="dcaf and dumb." In the early form of the language the word seems to have been taken in both senses.

τούτον δή ών τὸν "Aτυν="this, observe, then is the Atys which." Some have said that Atys comes from āτη="the man judicially blind," and Adrastus="the man unable to fly from (his doom)," & and διδράσκω. See Mure's Greek Lit. Vol. IV. p. 326.

drahen contracted future for drahesen = (how) "he will lose" him.

dwurd hoper tower = "gave himself up to consideration."

dyeral ywalka = " he is procuring a wife" (force of the mid. voice).

dxistia & xal dopatia. Mark the father's tender care in these minute precautions which led him to put away even all these little instruments. In Latin, Greek, and English the rule of diminutives seems to be this, we shorten the thing signified by lengthening the word significant of it. dxw = "javelin;" dxbrior = "a little javelin," or "a boy's javelin" (as here). Lat. "homo" = "man," "homunculus" = "a mausaikia."

is rows baldness swirpes, x.r.l. "(he brought) them into the women's chambers, and FILED them up there, to prevent any (weapon) falling upon his son, by being suspended over him."

25. Adraetus visits Crosus.

Exerces 84 of & xepel roll raids row yduor, just after our idiom = "whilst he has on hand the marriage of his son,"

sυμφορή έχόμενος = "keld down by calamity." In Greek, calamity, joy, longing, desire, paleness, trembling, wrath, anguish, woo, indeed at atmost all passions and states, are conceived as either "sciaing" or "holding" (έχω) us. Thus by a poculiar property of the Greek language they are made the active agents, while we are regarded as the passive subjects of the actions. This transference of active agency from the living being to his affections, states, feelings, and conditions, is after all more philosophical and true to nature than our own mode of expression, as these feelings, &c. do, in point of fact, influence us more than we can be said to influence them (see Iliad, 111. 340—360. Weale's Edition.) The Romans endeavoured, though with no very great success, to naturalize this turn of thought among themselves, as in such phrases as "pallor habet vultum."

παθαρὸς χώρας = "clean in his hands," the accusative of closer definition. Æschylus expresses the pollution by human blood, as σὰν πίνψ χερῶν.

our twe="being actually not" (uh twe="supposing he were not."

existence. From this it appears that Crossus stands in the relation of a priest-king. This purification for homicide was unknown to Homer. The Greeks evidently borrowed it from the Lydians: at Athens it was taken cognizance of in the court of the Ephets. Compare the Jewish cities of refuge, and see Eurip. Iphig. in Tour. 949, and Æsch. Eum. 445, with Müller's most able annotations and dissertations.

Seri δέ παραπλησίη ή κάθαρσις τοῖσι Αυδοίσι καὶ τοῖσι Έλλησι. Grote, Vol. I. p. 34, well observes, "one remarkable proof, amongst many, of the deep hold which this idea took of the greatest minds in Greece, that serious mischief would fall upon the community, if family quarrels or homicide remained without religious expiation, is to be found in the objections which Aristotle urges against the community of women proposed in the Platonic republic. It could not be known what individuals stood in the relation of father, son, or brother: if therefore, wrong or murder of kindred should take place, the appropriate religious aton-

ments (al resultinera: histers) could not be applied, and the crime would go unexpiated (Arist. Pol. II. I, I4, and see Thuoyd. I. 115).

κόθεν της Φρυγίης = "from what quarter of Phrygia:" the local genitive. Compare in Latin "qua gentium," "ubi terrarum." On this principle we may explain οδ, "where," elliptical for οδ τόπου, and κατέκγα της καφαλής, ών ποδών έχομαι, ών τάχουν έχω, and the distinction between έβαλεν αύτον = "he hit him," the object aimed at, and έβαλεν αύτου="he cast at that place, where the object was."

#kww="kawing come." The present of this verb has always a perfect as well as present sense="I kave come, and am present." The imperfect #kev="I kad come." See Hecub. of Eurip. I.

inforces Ionio = Attic toforces = " one at the hearth" as a suppliant. See Æsch. Eum. 488 (Müller's Edition), and Odyss. VII. 153.

ducifiers = "returned" (an answer). Compare with the whole of this story the account given by Thuoydides of the supplication of Themistocles.

dunxarfees χρήματος οδδενός="you shall be in a difficulty for nothing." The privative genitive.

is therefore. Supply ofky = (as we say). "in a house of ours" (see vil. 8).

એક κουφότατα φέρων, κ.τ.λ. Hor. Carm. I. 24. 19:

"Levius fit patientia Quioquid corrigere est nefas."

36. The lands of the Mysians devastated by a boar.

Muslo Οδλόμεφ. This is one of the highest mountains in Asia Minor, it lies on the western borders of Bithynia, a little to the south of Prusa. Its modern name is Anadoli Dagh. See Cramer's Asia Minor, and Dio. of Geogr. by Dr Smith.

evès χρήμα μέγα="a great monator of a boar." A periphrasis to express size or multitude. See VII. 108, III. 109; Eurip. Andrem. 181 and 718; and Xen. 1. 4. 8.

όρμεώμετος = "taking its start;" mid. voice.

τὰ τῶν Μυσῶν ἔργα = "the laboured (fields) of the Mysians." Compare Homer's Iliad, II. 751, and Virgil's "labores" (hominumque boûmque).

διαφθείρεσκε="began, and went on destroying." Observe the force of the ending in -σκω and imperfect. Compare ποιέσκον a little below, a Homeric form.

συμπέμψαι ἡμῶν=" to send along with us without delay."

ee γλο år ὑμῖν, κ.τ.λ. = "for I could not possibly send him along with you." Observe how år strengthens the negative.

reiganist re vào teri. Compare the language of Holy Writ, "I have married a wife, and therefore I cannot come."

ταθτα = τὰ τοθ γάμου.

τὸ κυτηγίσιον πῶν="my entire hunting establishment," and so τὸ εἰρίσιον=" the rowing apparatus."

37. Atys goes to the hunting of the boar.

άποχρεωμένων τούτοις:="making a full use of these" (offers), i. e. accepted them, were content with. See I. 102, VIII. 14.

drewspycru = "afterwards comes into (his father's presence)."

où daudrou = Lat. "quum negaret."

τύν γε παίδα = " that son, at all events." The article here is evidently demonstrative

dronkytras tyees="you have shut me out, and keep me shut out from" (these matters). See on I. 27.

τέωσι δμμασι=τίσι δμμασι=" with what eyes," with what a face-Compare Soph. Ajax, 457, και ποΐου δμμα πατρί δηλώσω φαικίε Τελαμώνι. See Phil. 110, and Ovid, Hor. VI. 145:

"Quo vultu natos, quo me scelerate videres."

38. The hunting of Atys.

inl τὰ παραλαμβανόμενα="to the things taken in hand;" i. e. the hunting. Some say="to the matter of which news is brought me."

διακλέψαι = " to preserve you by stealth during (my life)."

διεφθαρμένον την droip = " maimed in his hearing." The accusative of closer definition.

39. The hunting of Atys.

τὸ δὲ cỡ μανθάνας, κ.τ.λ.="now the fact that you do not understand—nay, that you have suized the scope of the vision, it is right that I should tell you." In this sense of λανθάνω compare the Lat. "fallo," as Horaco's "castra fefellit." "qui moriens natusque fefellit."

40. The hunting of Atys continued.

εστι τῷ με ruoệs="there is the point in which you conquer me."

μεταγυώσκω="I change my opinion." Compare μετανοία="repentance"="a change of heart." μετὰ often has this force in composition.

41. The hunting of Atys continued.

άχάρι. Contracted form of άχάριτι, as ἀπόλι (ΥΙΙΙ. 61) for ἀπόλιδι. The term "unpleasant," ἀχάρις, is often applied by Herodotus to some very grievous calamity, by the figure litotes. See II. 141, VI. 9, VII. 138, 190. Compare Virgil's expression, Georg. III. 5: "illaudati—Busiridis."

resetfuerer * Eve on I. 17. See on I. 17.

αλθετε ακασθργοι. Compare the robbers in Macbeth, and Horace's "mall farres."

enl δηλήσει = "for the purpose of injuring you."

 $d\pi o \lambda a\mu\pi \rho i rea = d\pi o \lambda a\mu\pi \rho w \hat{g} = "you will gain glory for yourself."$ The ancients were as alive to "the glory of the chaos" as much as the moderns.

42. Advastus undertakes to accompany the son of Crossus.

do one fix ="I could not possibly have gone." do here as elsewhere strengthens the negative.

συμφορή τοιήδε κεχρημέτου = " who has experienced such misfortune" (as I have). So the Latins used "utor."

ούτε τὸ βούλεσθαι πάρα = " neither is the wish (so to do) present with me," i. e. mine. πάρα = πάρεστι: observe the accent.

dπήμοτα τοῦ φυλάσσοντος, κ.τ.λ. = "look forward in confidence (τοι) to (your son's) returning home, free from calamity, as far as his guardian is concerned." είνεκεν Ιοπίο=Attic ἐνεκα.

43. Adrastus kills Atys.

is never they continued to throw their darts upon him." Force of the imperfect.

erda δη ὁ ξείνος, οὖτος δη ὁ καθαρθείς τὸν φόρον=" it was kere, observe, that the stranger—this stranger, observe, that had been purified from the blood of murder." δη strongly intensifies the word it precedes.

ifferhapes to 0 brelow, s.t.l. ="immediately fulfilled the declaration of that dream."

44. Crossus overwhelmed with grief at the loss of his son.

μελλόν τι εδευνολογέττο=" and he reckoned it something the more dreadful" (because, &c.).

περιημεκτέων. This word is poculiar to Herodotus. See III. 64, VIII. 109, I. 164. According to Suidas = δευσπαθήσας. Schneider derives it from alμακτέω = "to smart very much from a bloody wound." περί = περισσώς, and hence, as here, = "to suffer intensely."

Kaθάρσιον="as the God presiding over purification from the blood of murder." Ἐπίστιον="as the God presiding over the (hospitable) hearth." Ἐπαιρήϊον="as the God presiding over friendship."

tharbare β borner="he had continued to rear, and knew it not." See on L 5.

45. Crosus pardons Adrastus for having killed his son.

erucaras ϕ dfar $\mu\nu$ relevon, $\kappa.\tau.\lambda.=$ bidding him strike him down in death upon the corpse without hesitation."

dπολωλεκώε είη = " he had been the ruin of " (the father in the son).

narountelous "pitiod him from his heart." With verbs of feeling, especially, such is often the force of nard.

els dè ed eu, n.r.h. See Homer's Iliad, IV. 164.

el µ\u00e4 \u00e4 \u00e4 except inasmuch as." See Arist. Rhet. II. 3.

Digitized by Google

φονεύς δε τοῦ καθηραντος. This well accords with ἀπολωλεκώς above: d: stroying the father in the destruction of his only son.

er πένδει μεγάλψ κατάστο = "continued settled down in great grief" (for the dead). Compare the Latin "lucius."

48. Crosses consults and tests the Oracles.

πένθεσε μέν Κροϊσεν ἀπέναυσε = "made Crossus ocase from his mourning for the dead." παύομαι = " to stop onoself," " to ocase" (intransitively),

ένέβησε δέ és φροντίδα=" and it entered into his serious consideration."

καταλαβεῖν αὐτῶν αὐξανομένην τὴν δύναμω="to take down their power, as it was increasing." See III. 36, 52, 128.

sal τοῦ ἐν Λιβύη="and that one in Libya" (that of Ammon), because Egypt was regarded by Herodotus as in Asia, not in Africa. For the Egyptian oracles see II. 83; for that at Aba see Soph. Œd. Tg. 897—899, and Herod. VIII. 134; for Dodona see II. 52.

*Aμφιάρεων και Τροφώνιον. Both these oracles were in Bootia. διέπεμπε= "he sent amongst them" (διά being distributive).

47. The Delphic oracle answers correctly the query of Crossus.

ήμερολογίσεται τον λοιπον χρόνον="reckoning the rest of the time by days" (λέγω, properly "to lay," and to reckon="laying together").

ού λέγεται πρὸς οὐδαμῶν. Observe that οὐδαμοί in the plural is used exclusively by Herodotus. In IX. 58, the plural of οὐδείς occurs in the same clause, οὐδένει δύντει ἐν οὐδαμοῖει.

έπαρώτεων τὸ ἐντεταλμένων " they proceeded to ask that which they had been commissioned " (to ask).

π χαλκὸς μὸς, κ.τ.λ. = "and beneath is brase strewn (as a couch),
and above it is arrayed in brase." This is Blakesley's interpretation.

48. Crosses regards the oracle at Delphi as true.

The copies The fulleties = "the appointed day;" literally, "the chief of days."

experies the fer, s.r.h. = "having set his mind upon those things which it was impossible to find out and to form conjectures upon."

xêlecor êxilônus êxulêl:="having covered them with a brazen cover." The accusative of the cognate word.

49. The correct answer of Amphiaraus.

Toll partition. This appears to Blakesley to be a gloss, and on good grounds, as Herodotus speaks rather of Amphiaraus himself than of his shrine. See I. 46, VIII. 134.

50. The offerings of Crossus to the Delphic oracle.

wire respites four "he offered three thousand of each kind," not "in all," which would require th warrs. See I Kings viii. 5, 63, and Herod. IV. 88, IX. 81.

έπιχρόσους και έπαργύρους = "overlaid with gold and silver."
4πέθθου γρυσοῦ = "gold purified" (by being boiled down).

rpirer ήμιτάλευτον = "two talents and a half." Professor Long observes here that this is Schweigheuser's correction: all the MSS, are said to have τρία ήμιτάλευτα. If dπερθοι χρωσόι be the pure gold, as we may fairly conclude, and λευκόι χρωσόι gold less pure, or a compound metal, some correction is necessary to make the pure gold weigh heavier than the baser metal. Valla's Latin translation is "due talents came dissidio," which exactly expresses τρίτου ήμιτάλευτου. Compare the expression τρίτοι αὐτὸι = "himself, with two others," and see below, εβδομου ήμιτάλευτου = "six talents and a half."

51. Offerings of Crossus to the Delphian god.

ral rabe aλλα = " and these things besides." See II. 74, IV. 52.

μεγάθει μεγάλους="great in size." Mark the Greek fondness for the cognate word.

enl defich écolore = "towards the right hand to one going in."

**parekurbûngar = " were moved to different places."

ind for root rate receive a "about the time the temple was burnt down." Compare the Latin "sub" with the accusative, as Horace's "sub funera Troja." See also IX. 58, II. 36; Arist. Ach. 139.

existoratal (supply & south) = " mizes (by pouring) upon."

Occoparious. A celebrated festival at Delphi. Valckenaer thought the reading was corrupt, and that Occious should be read, as this festival is well known to have been celebrated by the Delphians: but both festivals are mentioned by Pollux and Philostratus.

Geofupou roll Zaulou. It is supposed that there were two celebrated Samian artists of this name: one, the son of Rhoscus, the inventor of casting bronze, in the eighth century, B.C.; the other, who is here meant, the son of Telecles, contemporary with Alyattes and Crossus. See III. 41.

of the surrextr="not the one to be met with every day," not ordinary.

οὺς όρθῶι λέγοντει. Instead of λέγοντων, as if of φασι had preceded. (An anacolouthon.)

नवे बेचने नम्हें वेश्कृष्टेच " necklaces."

52. Presents sent by Crossus to Amphiaraus.

xposecor war = " of entire gold," i. e. solid gold.

τὸ ξυστὸν = " the shaft." The polished (ξέω) part of the δόρυ.

es ent = "up to my time." Compare the Latin "usque ad nos."

ir το της του Τσμηνίου Απόλλωνου. From VIII. 134, it seems doubtful whether Amphiaraus had a chapel in the temple of Apollo, on the banks of the Ismenus. Bühr thinks that these gifts were removed from the temple of Amphiaraus, where his oracle was, and transferred to the

temple of Ismenian Apollo, where they remained in the time of Herodotus. Müller, Orchomenes (page 149), seems to think that a shrine of Amphiaraus was within the Ismenian.

53. Crosses inquires from the oracles if he should go to war.

el srparsiyra....xpos θ iorr $e = \alpha$ if he should make an expedition, and if he could attach to himself."

raura erapercor = " proceeded to ask these things in addition." al γνώμαι συνέδραμον = " the opinions concurred."

' εαταλθεει, acr. = "would quickly dissolve." Suidas has preserved the exact words of the cracle:

Κροϊσος "Αλυν διαβάς μεγάλην άρχην καταλόσει,

which Cicero thus renders, Div. II. 56:

"Crossus, Halya penetrans, magnam pervertet opum vim."

Compare the equally ambiguous oracle given to Pyrrhus, king of Epirus:

"Aio te, Æacida, Romanos vincere posse."

Crossus really destroyed his ewa empire, foolishly thinking he would destroy that of the Persians.

54. His gratitude to the Delphians.

πάγχν τε έλπίσας = " having fully expected."

προμαντήψ και Δτελείψ και προεδρίψ=" precedency in consulting the oracle, exemption from tax (probably that imposed on foreigners by the Amphictyons), and a front seat at the games."

is rir del xpirer = " ever from time to time."

55. The Delphic oracle tells Crossus the duration of his power. erepopeers acres = "the took his fill of it;" mid. and intensive.

χρή = "answera" χρημαι = "to seek an answer" from the oracle, πεδαβρὶ = "of delicate foot." See Eurip. Troad. 506, Deut. xxviii.

56. The Pelasgic and Hellenic races (see Appendix II.).

Blakesley proposes to read ταθτα γάρ θε τὰ προκεκριμένα τὸ ἀρχαΐου, δίστα τὸ μὲν Πελασγικὸυ τὸ δὲ Ἑλληνικὸυ ἔθνοι, and translates, "for these were the leading nations of olden time, being, the one a Pelagian, the other a Hellenio tribe." This is certainly ingenious and assemble.

εξεχώρησε refers to the Ionian tribe, not to the Pelasyian. See VII. 161, for the settled habits of the Athenians.

irl mir yap Deventherer = "for in the time of Deucalion." So irl

Δρυστίδα. See VIII. 31.

57. The language of the Pelasgians.

Kejerura. Niebuhr proposes to read Keeréra for Kejerura, and thinks Crotona or Etruria is meant. The great historian is supported

by Dionysius. The text of Herodotus is ably supported by Cramer (Hist. Vol. I. p. 159). See Thuoyd. IV. 109.

of obvious systems 'Asymptotics. See VI. 137 and Thucyd. IV. 119. From Book II. 51, it would seem that Herod. uses obvious in its strict sense of the inhabitants of the same country, though of different origin.

δσα άλλα. Supply πάντα as antecedent.

την γλώσσαν μετέμαθε = " learned to change their language."

58. The Hellenic language.

τὸ δὲ Ἑλλφικὸν γλώσση μέν, κ.τ.λ.= "now the Hellenic race, since it came into being, continues to use the same language, as is perfectly evident to me."

dποσχισθέν="having branched off from." The passive used in a middle sense. Observe that this metaphor is drawn from the stream that branches off or tears itself away from the regular course of the river. See IV. 56, II. 17, VII. 233.

TOP (Order Toxal) = "those nations that were numerous."

των πολλών έθνέων = "the majority of nations."

προσκεχωρηκότων αύτ $\hat{\phi}$ = "that had gone over to it" as volunteers. This accords with Thuoyd. I. 3.

59. An account of Athens.

τὸ μὸν 'Αττικὸν κατεχόμενόν τε καὶ διασπασμένον, κ.τ.λ. = "he learnt from inquiry that the Attic nation was being held down, and had been torn into factions by Pisistratus."

irriμπεω = "to divorce (a wife)," but dπeλείπεω = "to depart from (a husband)."

dπείπασθα:= "to repudiate" his son as his own, i.e. to disown him. In such words as dπεῖνα, dπείρηκα, the notion seems to be= "I have cried, off."

πείθεσθαι θέλεω. Supply φασί, λέγεται, or some such word.

oraciaforur. The factions may be thus classified:

- 1. The Hyperacrii (or Diacrii, being Highlanders)—Democrate;
- The Pedizei (who held the plains or μεσόγαια)—Aristocrats;
- The Parali (the sea-coasters) moderate, and for mixed government;

poor, and of the lowest orders, bearing the name of Offres.

being noble, and rich from their landed possessions.

being commercial, they dreaded both extremes; i.e. Aristocracy and Democracy.

καταφρονήσας την τυρανείδα. Some say = "thinking of the tyranny, with contempt for his opponents." This seems rather strained, why not

m" having his mind absorbed in the tyranny," thinking of nothing else.

This carries out the intensive notion often implied in xarà in composition. See Herod. VIII. 10.

sal τῷ λόγφ τῶν ὁπερακρίων προστὰς="and avowedly standing forth as the champion of the highland party."

820er="forsooth," Latin, "soilicet." Almost always used in a bitterly ironical sense.

ਦਾ ਸੰਗ ਸਮੁੰਦ Meyapées. This expedition was made to recover Salamis, which the Megarians had taken along with Nissa at the time of Cylon's insurrection. R.O. 620.

Nicesan. The part of Megara connected by long walls to the city, as the Pirmous was to Athens. See Thucyd. I. 103.

et δορυφόροι...κερινηφόροι δί. An instance of ὑποκερισμότ. See Arist. Rhot. III. 2, 15. The softening of δορυφόροι down to κερινηφόροι, the less suspicious term, threw the Athenians off their guard.

Tunds = " authorities." So Soph. Ajan, 654:

καί γὰρ τὰ δευὰ, καὶ τὰ καρτερώτατα τιμαῖς ὑπείκει.

erl reis: naresreis:= "on condition that he conformed with the things as he found them established." Compare Thuoyd. I. 13: erl pares: reass.

κοσμέων καλώς τε και εδ=" ordering the city honourably and excellently." This shows that Pisistratus was no tyrant in one sense of the word.

60. Pisistratus is banished.

Turre operioures = "having come to an understanding." de reus = Lat. "denue" (= de nose). Eng. "anew."

dremourevero=" made his overtures by a herald."

endefantion rds heres = "having entertained the proposal."

ent of maridy = "with a view to his restoration." Compare below, marayet = "restores."

Aθφαίοισι τοίσι πρώτοισι. Compare Thuoyd. II. 41, where Perioles calls Athens, τῆς Ἑλλάδος παίδευσυ, and Cicero, de Orat. I. 4, "illas comium doctrinarum inventrices Athensa."

τῷ δάμφ = "the dême," or district. There were 174 in Attica altogether: similar to our "δονουgλε."

 $\pi_{politicarres}$, π_{p

61. Picietratus goes to Eretria.

drayfur drat rûr 'Adapaturidfur. See V. 70, 71, and Thuoy. I. 126.

reserve "all along," and so "entirely."

γνώμην νικήσαντος = the accusative of closer definition. So in μέχην, πολίμους, 'Ολύμπια νικ \hat{g} ν.

Tyesper Surfres = "they proceeded to collect contributions."

al των: σφι προμθέατό κού τι = "which happened to owe them anything in former times," i. e. for past favours. See III. 140.

62. Pisistratus seizes Marathon.

Sid drockdrow errors = "during a part of the eleventh year." Observe it is not the simple accusative of duration.

wpostpper = "continued to flow towards them." Imperfect tense, εντω δη = "observe now in this case."

reds karderas = " those who were returning from exile."

ol dupt Heisterparov = "Pisistratus and his train." Compare the Homerio formula, ol dupt Holanov.

es route surieres = "coming together in the same place where (the enemies) were posted." See Jelf's Greek Gram,

in Παλλησίδος 'Αθησείης Ιρόν. See Eurip. Heracl. 849, Παλλησίδος γάρ σεμπόν έκπερῶν πάγον Δίας 'Αθάνας. Pallene was a dêmus of the tribe Antiochus, not far from Acharns. According to Colonel Leake it occupied some part of the opening between the Pentitic mountain and the northern end of Hymettus.

καl drila έθεντο τὰ δπλα = " got his soldiers in array opposite." παρίστατα: = "takes his stand by;" (force of mid.).

έρρινται δ' ὁ βόλος, κ.τ.λ.="the drop-net has been cast, and the soine (large drag-net) has been opened out, and the tunny-fishes will dart in through the moonshiny night." Here Blakesley well observer, "The position of the armies and their operations will be excellently described by the oracle, if we suppose, first, the Pisistratids from Mesoges marching upon Pallene; next, the Athenian force advancing to meet these, and opposing an obstacle to their advance; thirdly, the Pisistratids from Marathon, by a night-march from Stamata round the foot of Mount Brilessus, coming upon them about dinner-time. Then the Mesogesan force would be aptly denoted by the δίκτυον (or seine), the Marathonian corps by the βόλον (or drop-net), and the Athenians by the shoal of tunny fish. The brightness of the mid-day, the critical time for the attack, is symbolized by the epithet σελφικής applied to $s\theta\xi$; night (not-a bright, but a dark one) being the proper time for fishing, after the manner common in Greece, when the shoal is attracted by a torch (held over the stern of the boat) into the entrance of the net prepared for them."

63. Pisistratus accepts the oracle of Amphilytus.

ευλλαβών το χρηστήριου = "having comprehended the cracle." So I. 90, οδ συλλαβών δὲ τὸ ἡηθέν.

Same paper abundaler. Bithe very aptly explains this as "non solum non...sed etiam," "not only to present their being excepted, but to

keep them scattered." The optative mood is used with over because excrepaires is the kistorical present, used instead of the acrist.

eviews tracres. The nominative for the accusative. This anacolouthon is common in Herodotus.

64. Pisistratus purifies Delos.

τῶν μὲν αὐτόθεν = "some, indeed, from the country itself;" namely, Attica, an allusion to the mine of Laurium. See Boëch's Public Economy of Athene, Vol. II. p. 415.

TROBURDATION = " who withstood him."

in the phrase, "ex tua sententia." Compare the force of ex

καθήρας δὲ δὲς. Thucyd. III. 104, describing the subsequent purification of Delos by the Athenians in the sixth year of the Peloponnesian war, agrees entirely with Herodotus.

65. An account of Lacedsmon.

mpostaracov = "had stumbled against." Intransitive.

κακουρώτατοι ήσαν...και ξείσεισι ἀπρόσμικτοι, κ.τ.λ. = "they were governed even in former times by the worst laws of almost all the Greeks, but with respect to themselves, and because they admitted no intercourse with strangers." According to Müller (Dorians, Vol. 11. page 12), "when Herodotus describes the Spartans, before the time of Lycurgus, as being in a state of the greatest anarchy, he can only mean that the original constitution had been overthrown and perverted by external circumstances, until it was restored and renewed by Lycurgus." The words ξείνειει ἀπρόσμικτει relate to the prohibition to travel into foreign countries, as well as to receive foreigners, Athenians especially, into their own.

του νου κατεστεώτα κόσμου = "the present existing arrangement" (of affairs); literally, "the now established arrangement."

emurpersonare, e.r.h. Müller (Dorians, Vol. I. p. 151) observes on this difficult passage: "It appears, however, that the name of Lycurgus was not preserved in any register of the kings; since in that case it would have been impossible that he should have been called by Hurodotus the guardian of his nephew Labitas, the Eurysthenide, by Simonides (who lived in great intimacy with king Pausanias), the son of Prytania, and the brother of Euromus the Proclide, and by others the guardian of his nephew Charilaus, had there existed any genealogy of him that was sufficiently accredited." Clinton thinks the text here corrupt.

crosseries, κ.τ.λ. These were military institutions. The crossories appears to have consisted originally of 24 men and their chief. The results was probably the thirtisth part of an ωβή or φρατρία, with which also the crossing corresponded. The latter were not peculiar to Sparts, being practiced in Carthage; these syssitia are supposed to have originated amongst the Œcotrians of South Italy.

66. Spartan designs on Arcadia.

and το εδραμον αυτίκα, κ.τ.λ. = "and up they sprang forthwith, and flourished, inasmuch as they were both in a good country, and in considerable number." Here the English and Greek idioms exactly correspond with each other; and see Herod. VII. 156, and Homer's Iliad, VI. 56.

βαλανηφάγοι άνδρες. Bähr thinks that by the term "acorn-eating" the antiquity of the nation is described. See Virg. Geo. 1. 148:

"Cum jam glandes atque arbuta sacres Deficerent silve, et victum Dodona negaret."

of δt , $\pi t \delta as$, $\kappa.\tau.\lambda$. When two predicates belong to the same subject Herodotus and Homer use μb with the first and of δt with the second predicate, as here. See VI. 9.

χρησμῷ κιβδήλφ="a counterfeit oracle." See Herod. V. 91, I. 75. κιβδηλοι = "clipped or counterfeit" (coin).

έν τῆσι ἐδεδέατο = " in which (fetters) they had been bound." See Chap. 80, ἐν πέδησι δεδέμενον.

67. The Pythian oracle commands the Spartans to bring home the bones of Orestes.

kard µèr di ror potrepor, k.t.l. = "from the beginning to the end of the former war, ever without interruption," &c. kard guts this notion respecting time from its cognate notion respecting place, "from the top to the bottom," and so "throughout."

gurexius = Lat. "continenter" = "holding on."

θεοπρόπους = θεωρούς (in Herod.) = " those sent to consult an oracle."

έπαγαγομένους όστέα = "bring back and call to their aid the bones (of Orestes)," προσάγεσθαι is to "bring over to one's side."

λευρφ ἐτὶ χώρφ. See Odyss. VII. 121, where commentators explain μ by λείφ and ὁμαλφ̂.

έπιτάρροθος. Its more usual form is ἐτίρροθος, which properly signifies an auxiliary; here, however, ἐπιτάρροθος has rather a middle signification, and means one who aids himself against his enemies, who gains advantage over them. In Homer it is used only of the gods.

dπείχου τής εξευρέσιος οὐδὸν ελασσον="not at all the less did they miss the discovery."

έτ οῦ. Herodotus uses this form sometimes, instead of ἐτ δ, or μέχρις οῦ.

 $i\gamma a\theta oc \rho \gamma ol$. The five Agathorgi, who served the state in missions for the space of a year, were taken out of the 300 knights, the flower of the Spartan youth.

68. Lichas finds the bones of Orestes.

έπιμξης="intercourse by treaty," see Thucyd. V. 35; properly="conditional intercourse," as from έπι in its conditional sense.

es χαλκήτον...σίδηρον, κ.τ.λ. The Greek term for a "smith" was drawn from the metal first used in early times; χάλκος, "copper," or "bronze," Compare Lucretius, v. 1202:

"Prior seris erat quam ferri cognitus usus."

ind di drustius, s.r.h. = "under a feeling of incredulity," &c. The notion of the degeneracy of the human frame has prevailed in almost all countries, and has received support from the supposed discovery of bones far exceeding the ordinary stature of man.

imsθούτο παρ' cóx indicoros = "he tried to hire from (the smith), who positively would not let out." Observe here the force of cóx instead of μή with a participle, μή would imply a supposition or condition.

driyrwse = " persuaded."

69. Crosus makes a treaty with the Spartans.

drev re bohov and drdrys = Livy's "aine dolo malo."

& dyythur exempureters " held out proposals to them by means of messengers." Compare Thuoyd. IV. 38.

xevels delerre—tentative = "tried to purchase gold for themselves."

70. Presents are given on both sides.

fuller = "little animale." Dim. of fiber: so in Lat. "animal," with diminutive "animaleula."

71. Sandanis dissuades Crossus from attacking the Persians.

άμαρτών του χρήσμου = "having missed (the sense) of the oracle," i. e. its meaning.

exercises drategibles. The drawers and other leathern dress were common in Persia before the conquest of Media; after that time they were probably confined to the lower classes. In Elizabeth's time such were very common in Ireland. Compare the Irish song of poor Brian, "who had no breeches to wear, and bought a storp's skin to make him a pair."

rpes &. Supply revreus. This preposition and uera are often put existent cases by Harodotus as advertical prepositions, as in Homer.

repulfores = "they will cling around them;" properly, "they will hold themselves around."

72. The Cappadocians.

μήκος όδοθ σόξιδοφ ἀνδρί, κ.τ.λ. In Bk. IV. tor, the day's journey is reckoned at about 200 stadia; therefore fee days' journey would amount to 1000 stadia. Now the shortest distance from the Mediterranean to the Eurine sea considerably exceeds 2000 stadia. See Rawlinson's Herod.

78. The Soythians outrage Cyaxares.

sireffle = "secretly withdrew from (the place)."

depriv depos = " hasty in temper." Compare the common expression " applet."

indrarross " ato of," from mariopau

66. Spartan designs on Arcadia.

int το εδραμον αύτικα, κ.τ.λ. = "and up they sprang forthwith, and flourished, inasmuch as they were both in a good country, and in considerable number." Here the English and Greek idioms exactly correspond with each other; and see Herod. VII. 156, and Homer's Iliad, VI. 56.

βαλανηφάγοι άνδρες. Bähr thinks that by the term "acorn-eating" the antiquity of the nation is described. See Virg. Geo. I. 148:

"Cum jam glandes atque arbuta sacres Deficerent silves, et victum Dodona negaret."

ol δέ, πέδας, π.τ.λ. When two predicates belong to the same subject Herodotus and Homer use μè with the first and ol δέ with the second predicate, as here. See VI. Q.

χρησμῷ κιβδήλφ="a counterfeit oracle." See Herod. V. 91, I. 75. κίβδηλοι="clipped or counterfeit" (coin).

ėr τῆσι ἐδεδέατο = "in which (fetters) they had been bound." See Chap. 80, ἐν πέδησι δεδέμενον.

67. The Pythian oracle commands the Spartans to bring home the bones of Orestes.

kard µèr di to poteror, k.t.l. = "from the beginning to the end of the former war, ever without interruption," &c. kard guts this notion respecting time from its cognate notion respecting place, "from the top to the bottom," and so "throughout."

συνεχέως = Lat. "continenter" = "holding on."

θεοπρόπους = θεωρούς (in Herod.) = "those sent to consult an oracle."

έπαγαγομέτους δοτέα = "bring back and call to their aid the bones (of Orestes)." προσάγεσθαι is to "bring over to one's side."

λευρφ έτὶ χώρφ. See Odyss. VII. 121, where commentators explain by λείφ and ὁμαλφ.

έπιτάρροθος. Its more usual form is ἐπίρροθος, which properly signifies an auxiliary; here, however, ἐπιτάρροθος has rather a middle signification, and means one who aids kimself against his enemies, who gains advantage over them. In Homer it is used only of the gods.

dπείχον τής έξευρέσιος ούδὲν έλασσον = "not at all the less did they miss the discovery."

is ed. Herodotus uses this form sometimes, instead of it is, or μέχριε οὐ.

 $i\gamma a\theta oee\rho \gamma oi$. The five Agathorgi, who served the state in missions for the space of a year, were taken out of the 300 knights, the flower of the Spartan youth.

68. Lichas finds the bones of Orestes.

intunting = "intercourse by treaty," see Thucyd. V. 35; properly = "conditional intercourse," as from int its conditional sense.

es χαλκείον...σίδηρον, κ.τ.λ. The Greek term for a "smith" was drawn from the metal first used in early times; χάλκοι, "copper," or "bronse." Compare Lucretius, V. 1292:

"Prior æris erat quam ferri cognitus usus."

but of drawing, s.r.h. = "under a feeling of incredulity," &co. The notion of the degeneracy of the human frame has prevailed in almost all countries, and has received support from the supposed discovery of bones far exceeding the ordinary stature of man.

dμεθεύτο παρ' εὐκ ἐκδίδοντες = "he tried to hire from (the smith), who positively would not let out." Observe here the force of εὐκ instead of μὴ with a participle, μὴ would imply a supposition or condition.

driyruse = " persuaded."

69. Crosus makes a treaty with the Spartans.

drev re bohov nel drares = Livy's "sine dolo malo."

&' dyythur trempuretero = "held out proposals to them by means of messengers." Compare Thuoyd. IV. 38.

your deferre-tentative = "tried to purchase gold for themselves."

70. Presents are given on both sides.

fuller = "little animals." Dim. of filer: so in Lat. "animal," with diminutive "animalcula,"

71. Sandanis dissuades Crossus from attacking the Persians.

άμαρτών τοθ χρήσμου = "having missed (the sense) of the oracle," i. e. its meaning.

exertess dratuples. The drawers and other leathern dress were common in Persia before the conquest of Media; after that time they were probably confined to the lower classes. In Elizabeth's time such were very common in Ireland. Compare the Irish song of poor Brian, "who had no breeches to wear, and bought a storp's skin to make him a pair."

πρότ δέ. Supply retress. This proposition and μετά are often put without cases by Herodotus as advertisal propositions, as in Homer.

repetform = "they will cling around them;" properly, "they will hold themselves around."

72. The Cappadocians.

μήκου όδοθ εδβάνω άνδρὶ, κ.τ.λ. In Bk. IV. τοτ, the day's journey is recknowd at about 200 stadia; therefore five days' journey would amount to 1000 stadia. Now the shortest distance from the Mediterranean to the Euxine sea considerably exceeds 2000 stadia. See Rawlinson's Herod.

73. The Soythians outrage Cyaxares.

breffile = "secretly withdrew from (the place)."

derriv dapos = "hasty in temper." Compare the common expression "appiek."

traserros " ato of " from various.

74. War between the Lydians and Medes.

συμβολής = " a conflict," dashing together; often in this sense in Herodotus.

της μάχης συνεστεώσης = " when the contest was fairly set on foot." So Homer's Iliad, XIV. 96, πολέμοιο συνεσταότος και ἀὐτής.

Θαλής ὁ Μιλήσιος, κ.τ.λ. Clinton believes the right date of this eclipse to be that assigned by Hales, B.C. 603, May 17, in the fifteenth year of Alyattes, and eight years before the death of Cyaxares.

Zuirress. A title of the kings of Cilicia, as Pharaoh was of those of Egypt.

typusar = "decided." Compare the double force of "sententis" in Latin and "judgment" in English.

drev γλρ draγκalys, κ.τ.λ. = "for without the strong tie of family connection even strong conventions will not hold together." With ardysy here compare the Lat. "necessitudo" and "necessarii."

όμοχροιίτη = "the surface of the skin." See IV. 70, and Tacitus, Ann. XII. 47, "levi ictu cruorem eliciunt."

75. Crossus passes the Halys.

Toos éwurou...elrai = " was in his own favour."

druffer="nearer the source of the stream."

ές τὰ ἀρχαῖα = "into its former course."

76. Crossus captures Pteria.

κατά Σινώπην πόλω="on the same line with the city Sinope."

τούς κλήρους = "the allotments." "lots" is the American and Canadian term for "plots of ground," i. e. "farms."

ràs repioinibas. Supply robeis.

77. Crosus returns to Sardis.

μεμφθεὶs κατὰ τὸ πλήθος, κ.τ.λ.="being dissatisfied with his own army considering their numbers."

έπειράτο έπιὰν for ἐπιέναι. This is the frequent construction of πειραόμαι.

 $\Lambda a \beta i \nu \eta r \sigma s$. The last king of Babylon, called Nabonadius and Nabonidus, supposed to be the Belshazzar of Daniel.

thuises. Used by Herodotus indifferently of good and evil.

78. Prodigy at Sardis.

ταθτα ἐπιλεγομέτω Κροίου="while Crossus was considering these matters." ἐπιλεγ. literally="collecting his thoughts upon."

Τελμησσέων. Cicero, de Div. z. 41: "Telmessus in Caria est, qua in urbe excellit haruspicum disciplina."

79. Cyrus follows in the track of Crossus.
πρήγμα of circu="that it was his business."

thanhouse. Here the pluperfect is evidently used for the acrist.

80. Battle of Sardis.

ψελόν = "bare (of trees)."

Thhos, also called Phrygius. It falls into the Hermus from the morth-cast.

τφ δή τι κα
l, κ.τ.λ.="by which the Lydian expected to gain some considerable advantage."

81. Crosses sends for his allies.

**pospheres="to give notice beforehand." Observe the future notion in \$\delta\tilde{e}\tilde{

dwels Ionio = Attio deels.

82. A Lacedsemonian war with the Argives.

συμμαχίας. The abstract for the concrete form συμμάχους.

περί χώρου καλεομένου Θυρέης. Thuoyd. II. 27, 'Η δε Θυρεάτις γξ, μεθορία τῆς 'Αργείας καὶ Λακωνικῆς έστω. IV. 56, άφικνοθυται ἐπὶ Θυρέας, ἢ έστι μὸν τῆς Κυνουρίας γῆς καλουμένης, μεθορία δε τῆς 'Αργείας καὶ Λακωνικῆς' νεμόμενοι δε αὐτὴν έδοσαν Δακεδαιμόνιοι Δίγινήταις έκπεσούσαν δουκών.

we'r terrippe 'Apyeles. On account of its apparent position when approached from the sea.

† Κυθηρίη νβισο: This is elsewhere (I. 105, VII. 235) called by Herodotus, as by others, τὰ Κόθηρα, now "Cerigo."

'Οθρυάδη». This story is told by several authors; amongst others compare Ovid, Fast. II. 663;

"Si tu signăsses olim Thyreatida terram: Corpora non leto missa trecenta forent.

Nec foret Othryades congestis tectus in armis O quantum patrim sanguinis ille dedit."

dwardynes neadwres = " wearing long hair by fixed oustom,"

dre record rough. Supply somer fourte from the preceding clauses."

suλλοχιτίων. Bähr observes that the loss of his comrades must lave been the more painful to Othryades, as the λόχοι was not only a military bond of union, but also connected individuals in private life. Los Müller's Derians, Vol. II. p. 237.

καταχρήσασθα:=Lat. "confecien," and used as . Herodotus sometimes uses διαχρήσασθαι.

83. Siege of Sardis.

δμως = "notwithstanding" (they were at war with the Argives). See Thuoyd. v. 61, vi. 70.

84. The taking of Sardis.

Maker. The last king of Lydia but one of the Heraclids.

τὸν λεόντα. Creuzer explains this on astronomical principles, and considers the lion as a sacred emblem, with the old kings of Lydia, of their great ancestor Hercules, whom he identifies with the Sun. Hence he accounts for the golden lion (I. 50), presented by Creesus to the temple of Delphi.

Sugardry = "having decided."

έστι δὲ πρὸς τοῦ Τμώλου, κ.τ.λ. ="now it is the part of the city facing the mountain Tinolus."

eστω δη Zdρδιες, κ.τ.λ. A different account of the capture of Sardis is given by Ctesias. According to Xenophon's Cyropæd. VII. 2, 3, it was taken by means of a Persian, who had formerly been slave to one of the garrison in the citadel, and who had learnt the means of descending to the river and of returning to the fortress. κατ' αύτὸν = "after his example."

85. The son of Crossus, on seeing his father's danger, wonderfully recovers his power of speech.

κατ' αὐτὸν δὲ Κρεῖσον=" with regard to Creeus himself."

eruckis="of good capacity."

evertoi=" prosperity." See IX. 81, and Æech. Sept. c. Thebas, 171.

τὸ πῶν ἐι αὐτὸν=" (had done) all in his power;" literally="all that was in him." Compare Lat. "pro virili parte."

dupis. Buttman in his Lexilogue (page 102, English Translation) observes on this passage, "The construction is best thus, τόδε σει λάξω» (dorb) dupis circu='it is better for thes to be without it,' i. e. dupis collicet αὐτοῦ; literally, 'far away from it,' like dupis φυλόπιδος above at sect. 6." δρομξε=' burst into utterance." So Virgil, "rumpers vocem."

86. Crossus captured.

θεών δτεψ δη="Deorum nescio oui." δη makes the definite notion more definite, and an indefinite more indefinite.

dreventhuror = "with deep-drawn breath." See Büttmann's, Lexil. sub voos.

The Tollow drucations=" who this was whom he called upon."

τον αν έγω...λόγουν έλθεω. This seems to be the sense, viz. "one whose conversation I should consider of more value to all kings than large sums of money."

87. Apollo saves Crossus.

ëκ...alθρίης=" after clear weather."

narappayipes="burst down upon them" like a storm.

driprove="persuaded;" literally="influenced your mind up to that (point)."

 $i\gamma\omega$ rates $i\pi\rho\eta\xi a$, $\kappa.\tau.\lambda.=$ "I have done these things, urged by your good fortune and by my own ill fortune."

88. Cyrus pities Crossus.

everyly existeres = "cogitando implicitus" = "wrapped up in anxious thought."

pipossi re sal &yous:=a formula expressive of plundering maraudings or raids=Lat, "forunt (res) et agunt" (enimalia).

89. Cyrus places confidence in Crossus.

δ τι el ένορώμ. Supply πλέον.

el τι ἐνορίω πλέον = " if I perceive in it anything of greater advantage." Compare Soph. Ed. Tyr. 918, ἐι πλέον ποιθ, and Antig. 268, οὐἐν ἢν ἐρεινῶσιν πλέον.

έπίδοξα γωνέσθαι. Lobeck remarks that ἐπίδοξος (the same in sense with προσδόκιμος) is often joined with the acrist in the sense of the future. See Herod. VI. 12.

dravagracqueror = "will rise up in revolt against you."

90. Cyrus's wrath against Apollo.

draprophrov set?="'since you are despised." Here the genitive absolute is used, instead of the nominative, in construction with airie 34su. &c. See I. 3, 7007 52, προϊσχομένων, κ.τ.λ.

5, τι el τοῦτο ἐπηγορούων, κ.τ.λ. = "what was this complaint against the God which led him to make the request?"

extiscure abres repairebures="and be came down to this request again."

excêval el $\tau \hat{\varphi}$ $\theta \epsilon \hat{\varphi}$, $\kappa.\tau.\lambda.=$ "that it might be in his power to repreach the gods with these matters."

91. The oracle defends itself.

την πεπρωμένην μοίραν, κ.τ.λ. See Æech. Prom. 518-20.

réurres yorées. "Crossus was the fifth descendant from Gyges; comprising in the number five the first and the last. The kings of Lydia, of the bouse of the Mermands, succeeded each other in the following order: Gyges, Ardys, Sadyattes, Alyattes, Crossus. The method of genealogic reckoning among the Greeks was this: in computing the number of ancestors and descendants, they included the troexismes; the first of the ancestors and the last of the descendants."

δόλφ γυναική φ'επιστόμενος = "following up a woman's treacherous desires."

Action="the declarer" of oracles, from λέγειε, as προφήτης Διός in the Eumenides of Ecohylus.

our olds re dylers, s.r.h. = "but it was not possible to dress eside the Fates." Grote remarks, "here the sovereignty of the Morrs, and the subordinate agency of the gods, are unequivocally set forth." Hist. of Greece, Vol. IV. 202. δσω δὲ ἐνέδωκαν, κ.τ.λ. (supply πᾶν)= "and all that these (Fates) granted (literally, "gave in") he won, and presented as a favour to him (i. e. Crossus)."

irareβdhere="he got put off to the last.' Observe the force of the mid. voice.

συνέλαβε = "comprehended;" i. e. "put (the sense well) together."

dπήγγειλαρ = Lat. "municipant" = "announced in detail."

92. More offerings of Crossus to the shrine of Hellas.

rpirous xposess. There were two sorts of tripode; one in which wine was mixed with water; this was not to be placed on the fire, whence called drupos: and the other to be placed on the fire for heating water, like our "kettle" or "caldron."

τῷ 'Απόλλωνι τῷ 'Ισμηνίφ. See I. 52, V. 59, VIII. 134.

Hornitys. See VIII. 37. Athena derived this name from the situation of her temple, forming as it were a vestibule to that of Apollo. She was also styled Hobroca, from her attribute of prudence or forethought.

ir Βραγχίδησι τῆσι Μιλησίων. The Branchide were a family of priests who had the charge of the temple and oracle of Apollo at Didymi, in the district of Miletus. Observe that el Βραγχίδαι="the priests," but al Βραγχίδαι=the place so called.

ert ardoor tham = "pulling him to pieces on a rack." Literally, ardoor is the "fuller's comb."

93. Topography of Lydia.

θωύματα δὲ γἢ Λυδίη, κ.τ.λ. This shows that Herodotus did not know Xanthus' treatise on Lydia, as that author mentions the wonders of volcanic agency and other natural phenomena (see Dählman).

Tμώλου, now "Bour Dag." From this chain of mountains the river Pactolus rises.

oi dyopaio:="the hucksters." Compare the Lat. "circumforenci." oopo:="cippi." Sepulchral pillars.

δήμου al θυγατέρες="the daughters of the common people," who, being poor, wish thus to acquire a dowry; or = "the daughters of the old (native) district," who thus worshipped Cybele.

is 8 dr owner/rows = "until they shall have married;" literally = "taken to house keeping."

94. The Lydians the first coiners of money.

περαπλησίοισι...καί. After adjectives expressing similitude καί is frequently used in Greek, as "alque" in Latin.

πρώτοι δέ ἀνθρώπων, κ.τ.λ. Some say Phido, king of Argos, coined the first silver money at Ægina, with the figure of a tortoise on, n. c. 750; and to him (VI.) Herodotus ascribes the invention of weights and

measures among the Lacedamonians. Observe that Homer never men-

newidness expression "percuters nummes," and mark that the antecedent fact is expressed in the participal form, and its consequence in the purely verbal form: "they struck of the coin, and then used it."

катрам = "retailers;" ёнторы = "wholesale dealers," and so "merchants." See Arnold's Rome, Vol. I. p. 90.

Tupopulpe dwordout. The Roman writers acknowledge this (Horace to Maccense, Sat. I. 6. 1):

"Non quia, Maccenas, Lydorum quidquid Etruscos Incoluit fines."

Virgil has "Lydius Tybris" (28s. II. 782), and see Tacitus (Annal. IV. 55). In favour of the Lydian origin of the Etruscans the following points have been urged: 1. Herodotus' statement is valuable, because he was well acquainted with Lydian history; 2. He was also well acquainted with that of Magna Greecia; 3. The Sardians in Tiberius' time asserted this common origin; 4. The Etrurian and Lydian languages of the same Phoenician stamp; 5. The similarity of their impure and orgisatic religions; 6. The same style of funeral monuments, with similarity of many customs. See however Mr Gray Hamilton's excellent treatise on the Etruscans, and also Müller.

κόβων="dice" (with all six sides marked). derραγάλων="dice" (with four flat sides), properly, "ankle-bones."

wesvel="draughts." Mentioned by Homer in the Odyssey; supposed to have been invented by Palamedes.

Solor Storm electr. Eighteen years' duration of a famine is nowhere borne out by history. It has a mustic look.

ént μάλλω="to a greater degree." So IV. 181; Thucyd. I. 88, έπὶ μάζω.

δύο μοίρας διελόστα, κ.τ.λ. instead of Δυδούς πάστας els δύο μοίρας διελόστα.

drinkes="moveable property of any kind."

95. History of Cyrus.

eriolfyru=" proceeds to inquire about."

τριφασίας έλλας, κ.τ.λ. Ctesias, Xenophon, and Æschylus (Perser), all differ from Herodotus.

free eless and mercanism. These 520 years almost agree with the 526 of Beresus; and widely differ from the 1360 years' duration assigned by Ctesias and others to the Assyrian empire. See the remarks on Bardanapalus in Dr Smith's Dict. of Biogr. and Clinton's Chronol. Vol. 1. pp. 257—283 (Fasti Hellenici).

96. Deicces makes himself a monarch of the Medes.

Δηϊόκης—called Arphaxad in the Book of Judith.

έρασθελε τυραντίδος = "being enamoured of the tyranny."

δικαιοσύνην ἐπιθέμενος ήσκοε=" having set himself to it, he went on practising justice."

τούς τρόπους = "his turn," i. e. disposition.

περιπίπτοντες άδικοισι γνώμησι = "stumbling over unjust decisions."

δικασόμενοι="when going to law." See Odyss. M. 439.

97. The rise of Deloces by popularity.

πλεύνοι δὲ alei, κ.τ.λ. for πλεύνων γεγνομένων, κ.τ.λ.="and those who were in the habit of going to him, becoming greater in number, from time to time." See Thuc. VII. 48.

προκατίζω= "sitting in front (of the city, at the gates)," or = "sitting openly in public," for the purpose of adjudication.

of r' $\ell \phi \eta$ diagram of r = u' he said that he would act as a judge no longer." diagram (Attic future).

of $\gamma d\rho$ of hvorrehlev, $\kappa, \tau, \lambda =$ "for it would not pay him, (thus) utterly neglecting his own affairs, to be deciding suits for his neighbours throughout the whole of the day."

week των κατηκόντων="about those matters, which concern them." See VIII. 10.

98. Deioces elected king of the Medes.

πολλός προβαλλόμενος=" was particularly put forward."

ba της χώρη:="in that particular part of the country where." Compare the Latin local genitives, "ubi loci," "ubi gentium," &c.

town Ionic = jower.

'Aγβάτανα—founded about B.C. 700, called Echatane in the Book of Judith; now "Hamadan." It was the spring residence of the Persian kings, as "Susa" was their summer, and Babylon their scinter residence.

trepor-supply reixos.

'Αθηνίων κύκλον. See Thuc. II. 13.

99. Customs of Deioces.

δι' άγγελων δε πάντα χρέενθαι. Supply αυτῷ="that they should consult him in all matters through the instrumentality of messengers." διὰ with the accusative="propter," "on account of."

γελῶν τε και πτύευ, κ.τ.λ. "and he considered it very diagraceful for any one to laugh or spit in his presence as (they are wont to do) even in the presence of all others without exception."

repl destrip definers, $\kappa.\tau.\lambda.=$ "and he threw this clock of majesty around himself."

erepoios = "of another nature."

HEROD. J.

10

100. The state of Deloces.

is to discuss subderess makerds = " he was strict in maintaining the right."

douralev="he used to punish." See Thuc. VIII. 66.

κατάσκοποι = "the king's eyes" (el δφθαλμοί (spice)).

κατήκοο:="the king's care" (of ἀτακούσται), by means of this secret police the king obtained his information on all affairs. See I. 114, VIII. 130.

101. Government of Deioces.

συνέστρεψε = Lat. "conglobavit" = "combined into one body."

Παργτακινοί. These were on the mountains dividing Persia and Media.

102. Phraortes succeeds his father Deicoes.

ούκ ἀπεγράτο=" was not content."

Ral'Assuples, R.T.A. "Assyria, in the idea of Herodotus (and which is further explained by Strabo), comprehended not only Assyria proper (by which is to be understood the country beyond the Tigris, and of which Ninevek was the capital), but Syria and Mesopotamia likewise, as well as Babylonia; for our author says, "Babylon and the rest of the Assyrians." Compare 106, 178.

currer ed ficores = "getting on well in their resources."

103. Cyaxares succeeds in the government.

¿λόχισε κατὰ τέλεα="arranged by companies." Before his time, however, David had organized the Hebrew army, and Solomon had introduced chariots and horsemen.

role in the subject of the sentence, the predicate being without it. This circumstance is mentioned as a fact in Chap. 74.

Zavbiur orparis. The Chaldwans, according to Heeren.

104. Distance from Colchis to Media.

τριήκοντα ήμερίων—όδός. Observe that Herodotus is here speaking not of that part of the Palus Mæotis nearest to Colohis, but of the mouth of the Mæotis, the seat of the ancient commerce.

Zdorseper. Occupied the north of Armenia, and west of Georgia, about the upper part of the river Cyrus or Kouza. See Chap. 110, and III. 04, IV. 37 and 40.

Kuncasus is now called "Derbend," and was taken by the Huns and afterwards by Peter the Great of Russia.

105. The Scythians invade Egypt.

Taxairraes. This king accorded the throne R.C. 670, according to Clinton.

'Aσπάλωνι πόλι="Ascalon" on the coast, 30 miles 8.W. of Jerusalem. The other Philistine cities were Gath, Gaza, Ekron, and Ashdod.

 $\pi a \rho a f \epsilon \lambda \theta \delta \nu r \omega v$ $\kappa, \tau, \lambda = "$ passed out and along the coast, without doing any harm." describe being active.

Kómpioi. So Horace of Venus; "Sic te Diva potens Cypri."

106. Cyaxares conquers the Scythians and takes Nineveh.

improve "they continued to exact from each that which they laid upon them, as a contribution."

Nivor ethor. See below, Chap. 178.

ir έτέροισι λόγοισι. So in Chap. 184 he has τῶν ἐν τοῖτι 'Ασσυρίωσι λόγοισι μτήμην ποιήσομαι. As Herodotus does not give an account of the capture of Ninoveh by the Medes or of the kings of Babylon in any of his works now extant, the general opinion is, that he wrote a separate history of Assyria; an opinion supported by Aristotle (Hist. Animal. VIII. 20).

107. Astyages succeeds: his dream.

έπικατακλύσαι = "besides overflowing." Observe the force of the prepositions in compos.

τρόπου ήσυχίου=" of a quiet turn."

108. Astyages determines to kill the son of his daughter Mandane. $\tau a \hat{v} \tau a \delta \hat{\eta} \, \omega_{\tau}, \kappa.\tau.\lambda. = "quite on his guard against these things." <math>\tau a \rho a \chi \rho \hat{\eta} \sigma \gamma = "$ neglect."

or there repertors="stumble over yourself," i.e. come to some disastrous downfall.

109. The device of Harpagus.

κεκοσμημένον την έπι θανάτφ. Some would supply στολήν οι κόσμησυ, as of cognate signification with κεκοσμημένον. Bähr proposes όδω to supply the ellipsis, as in Chap. 67. He renders the passage thus, "Quem ipsi traderstur puerulus ornatus (so consilio) ut ad mortem duceretur, scilicet ut (ornatus pro more, dein) viam ad mortem duceretur."

dwars tperces virou="without male issue." Adjectives implying the absence or want of a thing govern the genitive.

110. The child given to Mitradates, the royal herdsman.

entroleuraras = "most convenient for the purpose."

πρός Σασπείρων="towards the Saspeires." As above, πρός βορίω τε driuov="towards the northern wind."

dπεδος (dμα—πέδος)="on a level with the plain," and so level. Compare Ισόπεδος, όμφπεδος, όμφλός.

σε διαχρήσεσθαι. Supply adrès="that he (the king) will have you executed." Compare Lat. "conficere." See I. 24.

10-2

111. The conduct of Mitradates.

 $\tau \hat{\psi}$ & for all aby $\hat{\psi}$ is $\gamma =$ "Fittingly for that (emergency) his wife too was every day on the point of being confined, and then she happens by providence to bring forth when the herdsman (her husband) was off to the city." Observe that $\delta \rho a$ is not very common in Herodotus, who uses it generally in its first derivative sense, from $\delta \rho a$, "to fit."

κατά δαίμονα = Lat. "divinitus." Compare the phrases κατά τόχυ, θει၌ τόχυ.

& operio =" in anxious thought."

μήτε...κοτε γενίσθαι. Supply δφελε. The full construction would be και δ ούκ ώφελε γένεσθαι.

κεκοσμημένον, κ.τ.λ. = "richly apparelled in gold and embroidered robes." See III. 1.

ταθτα επιθέμενου μοι="had laid these things upon me."

FOR THE SEC SET!="and see here he is," producing the child at the word. See opening of next chapter.

112. The device of Cyno, his wife.

μέγα το και εθειδό: εἰν="being really large and fair to look upon." Stature was an inseparable element in the Greek notion of beauty. Tennyson, on this principle, says:

"A daughter of the gods, divinely tall, And most divinely fair."

See Homer, passim.

λαβομένη τών γουνάτων=" having caught his knees." This is the partitive genitive, as a part only is acted on by the transitive verb.

Exproje="she continued to beseech (her husband) by no means to expose it (the child)." Observe the change from the acrist to the imperfect, to mark the continuance of the action. Exproje, literally="she spanted."

elos re circi = "that he was not capable," and so able.

address distribute "will be consisted of acting unjustly." See on I. g.

113. The son of Mandane preserved, and the dead child of Cyne exposed.

nul abrica froise ratira=" and forthwith he proceeded to do these things."

"under-herdsmen," or, "those who drive the herd forwards to the pasture." It is a very unusual word.

airo0 = perpo0.

٠.

Sopophpare. Rather a Greek term than an Asiatio. See the case of Pinistratus above, and observe that on Chap. 117. Herodotus uses the Asiatio term effective.

elle re lia retrue " and he saw by means of these." These were the king's eyes (698a) uel. See next chapter and Chap. 117.

obroμα άλλο κοθ τι, κ.τ.λ.="having some other name given to it, and not the name of Cyrus." His name according to some was Agradates.

114. The youth of Cyrus.

ėξέφρε μιν = "fully disclosed him." With this whole account compare the myth of Romulus and Romus taken up by Faustulus, the king's herdsman, as told in the opening of Livy's First Book.

fruitem" he used to play." Compare the early career of Napoleon I, as a captain of the boys at his military academy.

Tor of now Turk = "and some one of them, I should fancy."

els 3h rootum ran randian="now, observe, one of these children."
The nominative absolute.

Scalassin = "to take him by the middle," or = "to take him in both hands," or = "take him from their midst," and so putting him by himself, and so like "putting into Country." Rawlinson translates, = "to take into custody."

κατελθών = " kaving returned."

drout/jero="went on to complain loudly" of what he met with at the hands of Cyrus.

drdpria="unfitting, unsuitable." e="not" and dpu="to fit." See Blomfield's Gloss. in Agam. 494.

115. Cyrus brought before Astyages, and recognised.

descrip reside represent "handled him with such emseculinces as this."

is d dage the damp = "until he received his due," i.e. punishment meet for him.

116. The confession of Harpagus.

espei drayrwois aurol. Compare Livy's language on the parallel case of Romulus and Remus (t. 5): "comparando et estatem corum, et ipsum minime servilem indolem, tetigerat animum memoria nepotum."

nal of δ τε χαρακτήρ του προσώτων, κ.τ.λ.="and it seemed to him that the expression of his (Cyrus') face bors a resemblance to himself "(i.e. to Astyages).

† ὑπόκρισιε ελευθερωτέρη="and his bearing (or address) was most like a freeman's." Not "delivery," as some take it.

δ τε χρόνος τῆς ἐκθέσιος, κ.τ.λ.="and the time of the exposure seemed to go along with (i. e. agree with) the boy's age." Compare the words of Livy on Romulus and Remus (I. 5): "nam et expositos jussu regis infantis sciebat, et tempus, quo ipes sos sustulisest, ed id ipeum congruere."

μόγις δὲ δή κοτε άνενειχθείς="but some time at length having recovered himself."

drayeas="bonds." Suffer="he went right through it."

117. Confession of Harpagus.

τέψ δη μόρψ τὰν παΐδα, κ.τ.λ. =" what was the exact fate by which you dispatched the boy."

čκων—παιήσω—και—είψ= "how I should act, and how I might be." αὐθέντης= "an actual murderer."

118. Astyages disguises his anger against Harpagus.

el éveixes χόλον="the auger which he cherished against him;" literally like the common vulgar expression, "to have it in for one;" thus nursing vengeance in one's breast. Compare St Mark vi. 19, † δλ Ἡρωδιάς ἀνείχεν αὐτῷ.

κατίβαινε λέγων = "finished by saying." See I. 90, κατίβαινε παραιτούμονος.

έπαλιλόγητο. This is one of the few exceptions in classic Greek in which the reduplication is omitted; in this case a reduplication form would have been poculiarly harsh.

διαβεβλημένο: = "having been accused." From the notion of accusing falsely comes διαβολή = "slander," or "false accusation;" and our great accuser the Devil is thus called ὁ διάβολος.

ode & δλαφοβ έποιεύμη=" I was not wont to make light of it." See III. 154, and compare the similar expressions, & κέρδει ποιείσθαι, II. 124, VI. 12, and & όμοθη ποιείσθαι, VII. 138.

the token of percentains = " fortune having changed her position for the better."

sucres = "thank-offerings for deliverance or preservation."

119. Astyages slays the son of Harpagus.

ds ofer=" as it ought."

έπὶ τύχησι χρηστήσι="with good omens."

rà 82 ₹ 1998, z.r.λ. = "and some portions of his flesh he boiled, and having had it well-dressed."

τράπεζει. See Nitzch. Od. I. p. 28, who shows that in early times each guest had before him a separate table.

errie re devres viveres "and becomes his own master," "returns to himself." Compare our own expressions, "in his mind," "out of his mind."

120. The Magians consider there is no risk.

vý. Supply ôô∮= "quå ratione"= "in what way or manner."

de messeles="consulto;" properly="from fore-thought."

παρά σμικρά γάρ...κεχώρηκε= "had come to little."

nal rd ye rûr drapárar éxépara = " and those things connected with dreams."

ratry whatever you up elul=" I am most inclined to think."

121. Cyrus sent to Persia.

δψυ...ού τελέην= "a vision which imported nothing."
ού κατά Μιτραδάτην= "not after the manner of Mitradates."

122. Origin of the fable that Cyrus had been suckled by a bitch. abrica vore="immediately upon (his birth)."

fill re ratiry abelow, $\kappa.r.\lambda. = "$ and he went on praising this (woman) all along, and Cyno (her name) was everything to him in his discourse;" i.e. he talked of nothing but her.

saréβaλor φάτω=" they laid the foundation of the report." Compare the story of Lupa and the suckling of Romulus and Remus in Livy, Bk. I. cap. 4.

123. The revenge of Harpagus.

entrophouse. Supply tumper from tumply.

κατέργαστο. Used passively, as in VII. 53; Soph. (Ed. Tyr. 1360. ούτω δh= "observe, in this case."

λαγὸν μηχενησάμενο: "'kaving kad a hare prepared."

οὐδε ἀποτίλα: " without having plucked off any of the fur."

ἄτε = Lat. "utpote" assigns the most probable reason.

ἀπὸ γλώσση: " e veròo" = " by word of mouth."

124. Harpagus urges Cyrus to revolt.

inchipero="he read it over," or, "collected his thoughts upon it," and so "considered it over."

κατὰ μὲν γὰρ τὴν, κ.τ.λ. = "as far as regards the earnest desire of this man, you are a dead man; on the other hand, as far as regards the gods and myself, you survive."

woods ofo = " on your side."

125. Cyrus enters into his plans.

epplorist="he west on thinking anxiously."

aling, Poric=egghysiar="an assembly." The thing and word were essentially peculiar to the Doric race.

έφη λέγων="he went on to say."

Πασαργάδαι, in the south of Persia, probably dwellers in the capital of the same name, built by Cyrus to commemorate his great victory over Astyages and the neighbouring country. The name is now corrupted into the modern "Pasa" or "Feza."

 $\Gamma e \mu \mu \mu \nu$. These are supposed to be the Carmanii, the inhabitants of Carmania, or the modern Kerman, in the east of Persia.

Zayágrisi. Supposed to have held the north-west of Media, at the foot of the Zagros Mons, a little south of the Sparta or Martianes Lacus. By Rennell they are supposed to be Tartar tribes.

126. Cyrus' device.

rdry="in every direction or way" (supply δδφ).

oby te kal sitloisi. Supply defoueros.

énel re... ἀπὸ δείπνου ήσαν = " after they had done supper." See II. 78, VI. 129. So the preposition & is used by Eurip. Hec. 915, ημος &κ δείπνων θηνες.

πολλόσ...τὸ μόσου. Eurip. Alcestis, 917, πολύ γὰρ τὸ μέσου. Where the Scholiast interprets it as that which lies between the old and recent λαρ (τόχην). See Herod. IX. 82.

έμεο πείθεσθαι. The genitive for the dative; this is not uncommon with πείθεσθαι in Herodotus.

is it ixiorus ide—"since these things have themselves in this way"=Lat, "que quum ita sint;" or closer still="que quum ita se kabeant."

127. The revolt begins.

Serviv ποιεύμετοι = "considering it a dreadful thing." See I. 119, II. 133, II. 161, VII. I.

πρήσσωτα ταθτα="engaged in these intrigues." Thuoydides uses πράσσων in the same sense. L 128, τῷ δὲ ἐργῳ τὰ πρὸς βασιλέα πράγματα πράσσων.

ecoβλαβη:="damaged in intellect by God," and so "demented." See VIII. 127.

128. Capture of Astyages.

åresκολόπισε=(άresταόρωσε, Ι. 9, ΙΙΙ. 159)="impaled."

129. His reply to the insulting Harpagus.

κατέχειρε. So VII. 239 (="was exceedingly glad"). A very rare word.

exerGr="looking to" the supper prepared for him by the cruel Astyages.

ibologee. Sapply desaror.

δ τι είη ή έκείνου δουλοσύνη. See in VI. 67, a similar question addressed by Lestychides to Demantus, ὁκοῦον τι είη τὸ ἄρχεων μετὰ τὸ βασιλεύευν;

περιβεθναι="to put a diadem around or on one's brows." But περιβαλεθν="to invest with the royal robe."

130. The Median supremacy had lasted 128 years.

en' éres τριήκοντα, κ.τ.λ. Clinton, in his Fasti Hellenici, I. p. 260, well observes, "These 128 years terminated at the defeat of Astyages, s.c. 559. They commenced then 559 + 128 = 687 B.c. in the 23rd year of the independence of the Medes. He therefore considered the period to begin after the regal government had been settled, perhaps after the

anni d\$aar\$\text{\text{Newtot}}\$ had expired; and to include the last 31 years of the government of Deicoes. The Median empire lasted 128 years, B.C. 687—560, excluding from the account a period of 28 years, B.C. 634—607, within the interval, during which years the Scythians occupied Asia. The 53 years then of Deicoes are divided into two portions: 22 years of his government before he was appointed king, and 31 years of his reign after the kingdom was established."

υπέκυψαν = "bent under the yoke."

sal deferges ded Δapelov. This event happened in the year 3.0, 400, in the reign of Darius Nothus.

131. The religion of the early Persians.

άνθρωποφύεας = " of a human nature."

Διt. Called "Ormuzd" by the Persians.

τὸν κύκλου πάντα τοῦ οὐρανοῦ Δία καλέωντε:= "calling all the vault of heaven Zeus." So Korace, "sub Jove frigido"—" under the cold air."

έπιμεμαθήκασι = "they had learned in addition." Malcolm (History of Persia, Vol. I. p. 191) observes, "It is evident that Herodotus published his work from information that referred to a period prior to the establishment of the religion of Zoroaster, as they certainly had temples after that event. This religion was introduced in the reign of Gushtasp or Darius Hystaspes; and his son, Isfandear, the father of Ardishen Diraydust (Artaxerxes Longimanus of the Greeks) was the greatest propagator of its tenets, and consequently a great builder of temples of fire. But it is still probable, that even in the lifetime of Herodotus, who was born in 484 B.C., the religion of Zoroaster was not completely introduced into Persia; and his information was probably from those who professed the faith which that of Zoroaster ultimately supplanted."

132. Persian customs.

τῶν δὲ ὡς ἐκάστῳ θύεω θέλει= "accordingly as he (the sacrificer) would sacrifice to any one of the gods."

διαμιστόλα:= "having out up into small pieces." A word of very frequent occurrence in Homer.

ύποπάσας ποίην ώς ἀπαλωτάτην="having strewed δεκεαιλ the tenderest grass (possible to get)."

έπισχὰν δὲ ὁλίγον χρόνον = "holding on for a brief time." The accusative here is not governed by the verb, which is intransitive, but is the accusative of duration of time.

133. Celebration of birth-days among the Persians.

åraséus="of all days, without exception." Lat. "cuncturum," as opp, to "omnium" = "all generally."

τά λεπτά των προβάτων="the smaller cattle." The partitive genitive.

μεθυσκόμετοι, κ.τ.λ. Compare Tacitus, Germania 22: "De pace denique et bello plerumque in conviviis consultant, tanquam nullo

10—5

magis tempore ad magnas cogitationes incalescat animus...Deliberant, dum fingere nesciunt: constituunt, dum errare non possunt."

importunce: "those things customarily brought in after (dinner)," and so "dessert." Observe that the word comes from poptu="to be accustomed to carry." The frequentative of ofpu.

134. The etiquette of different ranks.

φιλέουσι τοῖε στόμασι="they kiss each other on their lips." The leval dative.

mpossures rev erepor = "he does obsisance to the other;" (from mpos—wein, "to faum on one like a dog").

κατά λόγων προβαίνωντες = "advancing forwards in proportion."

ris deriis drivesta:="to oling closely to valour." The notion is evidently connected with "holding oneself against a thing," to insure a better hold of it.

135. The polygamy of the Persians.

mposterras = "take to themselves," i.e. adopt (mid. voice).

τούς Αίγυντίους θώρηκας. These were made of lines, quilted into a thick hard fabric, and scaled with metal (see VII. 61, and IX. 22).

κουριδίας γυναϊκας="wedded wives." See V. 18 and VI. 138. See Buttman on κουρίδιες.

136. The children of the Persians.

τὸ πολλόν δ' ἡγέαται Ισχυρόν εἶναι="and they believe numbers to constitute strength." Compare the language of the Psalms, "Happy is the man that hath his quiver full of them."

μηδεμίαν dow τ $\hat{\phi}$ πατρί προσβάλη="that he may dask no sorrow against his father's heart."

137. First offenders indulged.

dλλά λογισάμενος. Compare the letter of Themistocles to King Artaxerxes in Thuc. 1. 137.

ούτω τῷ θυμῷ χράται=" thus indulges his passion."

138. Lying and debt disgraceful among the Persians.

To openious xoios = "to owe a debt." xoios = "that which one ought or must $(\chi \rho \hat{\eta})$ do or pay."

heavy=this was the mild form of leprosy. With the banishment of the leper compare the Jewish usage, as in Lev. xiii. 46, 2 Kings vii. 3, xv. 5. Luke xvii. 12.

is πόλω obres et κατέρχεται="this man (i.e. the leper) does not 'enter a city as a place of refuge:" this is sometimes the force of κατά.

is veraude &, κ.τ.λ. Pliny, Nat. Hist. XXX. 6: "Magus ad eum Tiridates venerat, Armeniacum de se triumphum afferens, et ideo provinciis gravis. Navigare noluerat, quoniam exspuere in maria allisque mortalium necessitatibus violare naturam esm fas non putant." eiβοντει ποταμού:—as the Indians now do the Ganges. Compare the epigram of Dioscorides, Antholog. Pal. VII. 162:

άλλὰ περιστείλας με δίδου χθουλ, μήδ' έπὶ νεκρῷ λουτρὰ χέχς σέβομαι, δέσποτα, καὶ ποταμούς.

139. Peculiarity of the Persian proper names.

ed τὰ μἐν, τὰ δὲ οῦ, κ.τ.λ.="not that some do, and that some don't, but you will find that all equally (end in sigma)". "Here Herodotus is mistaken. The Persian names of men which terminate with a consonant end, indeed, invariably with the letter s, or rather sk, as Kurdah (Cyrus), Dáryavush (Darius), &c......but a large number of Persian names of men were pronounced with a vowel termination not expressed in writing, and in these the last consonant might be almost any letter: we find on the monuments Vashtásp (Hystaspes), Arsham (Arsames), &c."—Rawlinson.

140. Poculiar customs of the Magians.

κατακηρώσαντες "having completely covered it with war." So Strabo, Bk. Xv. p. 735: θάπτουν: δὲ κυρώ περιπλωσάντες τὰ σώματα' τοὺς δὲ μάγους οὐ θάπτουσυ, ἀλλ' οἰωνοβρώτους ἐωσι. Laroher states that the body of Edward I. was found in the year 1774 in a perfect state of preservation, completely covered with wax.

dyrevours = "make a point of conscience to." Lat. "reverentur."

άγωνισμα μέγα τούτο, κ.τ.λ.="and they consider this a great object to strive for."

141. Cyrus answers the Greeks by a fable.

in reise aireise, s.r.h. = "wishing to become his subjects on the same conditions as they were the subjects of Crossus."

λόγον="fable or apologue:" hence Herod. II. 134, calls Æsop λογοποιός—where he says σύσδουλος δὲ Δέσύπου τοῦ λογοποιοῦ.

έμεο αυλέσστος=" when I was piping." See the words of our Redeemer, Matt. xi. 17.

142. The twelve Ionian towns.

rourd worker vy Turky="has the same effect as Ionia."

reregioner:="are and have been accustomed to use." See II. 42; iv. 183.

MAyres. This was situated in Caria, on the sea shore, on the mouth of the Manader: on the change of the face of the country, owing to alluvial deposits, see Cramer's Asia Miner, Vol. I. p. 383.

Myus lay to the N.E. of Miletus, on the left bank of the Mmander : near its mouth.

Prienc, a little to the N.W. of Myes. Its remains, on the southern slope of Myesle, are still extant.

.Ephesns was on the southern bank of the Cayster, near its mouth.

Colophon was a few miles to the N.W. of Ephesus, about two miles from the coast. Long walls connected it with its port, Notium.

Lebedus, now Xingi, on the coast, a little to the N.W. of Colophon.

Tees was on the southern side of the isthmus of Chalcidela, to the North of which is the gulf of Smyrna: its site is now occupied by Roadress.

Clasomens lay on the North of the isthmus of Chalcideis, nearly epposite to Teos.

Phoces, the northernmost of the Ionian cities, lay on the coast of Lydia, on the South of the Cumman gulf.

Erythree, on the continent, lay opposite Chice, now called Ritree.

Zάμιοι δὲ ἀπ' ἀνυτῶν μοῦνοι, supply διαλέγονται="now the Samians are the only people who use a language of their own," compare "solus" in Latin, "Cassandra sola cantat"= "Cassandra is the only one to sing."

143. Safety of the Milesians.

in shelter from fear," the objective genitive.

λόγου έλαχίστου="of least account."

Harairor. The place of assembly of the Ionian confederate cities was at Mycale.

δτι μη = el μη = " nisi" = " except."

144. The Dorian Pentapolis.

puldssorrae "are on their guard against," (force of mid.) but puldssue "to guard," or "protect."

τὸ Τρισπικὸν Ιρόν. This temple was built on the promontory of Caria, now Cape Crio. It derived its name from Triopium, founded by Triopos, afterwards called Cnidus. See I. 174.

Alvoos, K.T.A. See Homer's Iliad, II. 655.

145. Cause of the insulation of the Ionian towns.

κατάπερ νθν 'Αχαιθν, κ.τ.λ. According to Clinton the Acheans and Ionians were kindred people, both originally *Pelasgians*. Strabo's list entirely coincides with that of Herodotus: see on this point Müller's *Dorians*, Vol. II. pp. 248, 249.

wpds Zurv@res = "towards Sicyon."

Harpérs. "By Herodotus using this expression, it seems as if the city Patres did not exist in his time: Ægium and Dyme, on the other hand, seem to have done so." Blakesley.

146. The Ionians formerly a mixed people.

μάλλον... Tures. So Plantus in Epid. III. 3, 46:

"Ego et allegassem aliquem ad hoc negotium

Minus hominem doctum minusque ad hano REM callidum."

Ciocre in Verren. V. 12: "Omnes Sicilia semper pentores."

Abantes. The Eubosans are generally called by Homer Abantes: and Abantes was the ancient name of the island.

Δρόστει. This was a *Pelasgic* people, who inhabited mount Eta for three generations before Hercules, by whom they were expelled and transplanted into Peloponnesus, according to Fynes Clinton. See Herod. I. 56.

Φωκίες ἀποδάσμιοι=" Phocmans, separate from the rest." See V. 57.

διά τοθτον δὲ τὸν φόνον, κ.τ.λ. Buttmann (Lexilogus, p. 438) observes here, "it is true that the passage I. 146, might contribute to lead us into such an error if pointed in the following manner: διά τοθτον δὲ τὸν φόνον (i.e. on account of the murder of their fathers and former husbands) al γυναῖκες αὐται, νόμαν θέμοναι, σφίσι αὐτῆσι δρκον ἀτήλασαν..... μήκοτε δμοσιτῆσαι τοῖς ἀνδρασι. Misled by this punctuation Schweighäus r in his Lex. Herod. directs us in the other passage (VI. 62), after the words, ἀτὶ τοὐτοισι (upon this) δὲ δρκον ἀτήλασαν, to supply ἀλλφλοισι. We ought rather to collect from this latter passage, that in the former the ἀτὶ in ἀτήλασαν refers to the thing, and νόμον θέμεναι must be joined to σφίσι αὐτῆσι. "Ορκον ἀτηλάσαι must therefore in both passages mean, "to lay a solemn oath on a thing, bind oneself to it by an oath.' See VI. 74."

147. The Ionians governed by kings of all races in former times.

άπὸ Γλαόκου, see his descent in Homer's Iliad, VI. 150, 212.

Καύκωνας Πυλίους.—The Caucones Pylii were an ancient people of Triphylia, in the southern part of Elis.

ol καθαρώς γεγονότες Tures = " of pure Ionio blood."

elel 32 rdrres, k.r.h. = "all the others however are Ionians also, as many as derive their origin from Athens, and celebrate the festival of Apaturia." In this festival the classmen all met together, for the citizens were collected together according to Phratrias, which were composed of separate families. See Hermann's Political Antiquities.

148. Hellenio Festivals.

Education. At Helice in Achaia was a celebrated temple of Neptune, whence he was called *Heliconius*.

149. The Æolian towns.

 $K\dot{\nu}\mu\eta$ —Cyme, called Phriconis also, lay towards the South of the gulf to which it gave the name of Cumman, a little to the N.E. of Phocma. See Cramer, Vol. I. p. 147.

Lerisea was near the river Hermus, between it and Cyme.

Neontichus (= "the new fortified place") lay between Larissa and the Hermus.

KANS—on the coast of the Troad, at the end of the gulf of Adramyttium. It was famous for the worship of Apollo, and is styled very divine in Ried, I. 27.

Herdry, at the mouth of Evenus, on the North of the Cumman gull fravers out qualut = "not coming up to it" in seasons.

150. The loss of Smyrna.

Se dπέβαλον = "thus fung away" and so lost. See I. 16.
ἐπεδέξαντο = "secretly or treacherously received amongst themselves."
τὰ ἐτιπλα = "movesble." See L. 04.

151. The Æolian towns in Ida and in the islands.

πέντε μὲν πόλιει. The five Leebian cities were, Mytilene, Methymna, Antissa, Eresus, and Pyrrha.

τὴν Λέσβον νέμονται = "distribute Lesbos amongst themselves." δύντας ὁμαίμους, namely τοὺς 'Αρισβαίους implied in 'Αρίσβας.

έν τῷσι Ἐκατὸν Νήσοισι = about 40, not 100; it is botter with Straho to write it as one word Ἐκατονήσοι = the island of the far-darter Apolle, (called Hecatus and Hecatus, as his sister was called Hecate).

dλλη μία = "one besides." This is often the force of dλλos, when collocated with other attributes.

152. The Ionian and Æolian embassy to Lacedemon.

dπικέατο, the Ionic form of the Aor. 2. dφίκωτο: while dπίκατο = pluperfect = dφίγματοι ήσαν.

πορφόρεον είμα περιβαλόμενος = "having wrapped himself up in a purple robe," the accusative of the cognate notion.

ŵs dr="that probably."

aλλ' ἀπέδοξε.....μη τιμωρέεω. The μη is here added to the infinitive, on account of the negative implied in ἀπέδοξε="non-placuit." Verbe of negative import, such as κωλύεω, ἀποστερών, ἀπέχεσθαι, κ.τ.λ. take μη, which is not superfluous or contradictory, because it strongthens the result of the negative portion of the verb, for example, διείργεται τό μη είναι σύμφορος= "he is prevented, and the result is that he is not useful," i.e. he is prevented from being waful: and in the case before us, when analysed on this principle, ἀλλ' ἀπέδοξε, κ.τ.λ. "but it did not seem good to them, and the result was that they would not aid the Ionians."

153. The Spartans badly treated by Cyrus.

Chierxa = "matters of gossip," from hészy: compare πρόλεσχος, a word of like origin, in Æschyl. Supp. 208, and Herod. II. 135, περιλεσχένεντοι.

έπειχέ τε, supply τὸν νοῦν, and see I. 80.

154. The revolt of the Lydians.

drierre-(transitive in Aor. 1,)="made the Lydians to revolt."

155. Crosus gives Cyrus advice.

derepartelesses "to sell them out for slaves forthwith," force of the Acrist. See III. 143.

el res marépa dwarrelras, n.r.h. Aristotle in his Rhetoric quotes the properh thus: Nimues de marépa nreurde, maidas navalemes.

iμή κεφαλή draudfas=Lat. "capite meo luens"="wiping off the guilt by the sacrifice of my own head." The Greek idiom evidently refers to the custom of wiping the knife upon the kead of the sacrificial victim, after killing it: part of the μασχαλίζιω. See Soph. El. 445, and see Odves. I. 01.

συγγρώμην έχων = "having a fellow-feeling with."

κέλευε δέ σφειε κιθώτει. Xerxes imposed a like punishment on the Babylonians that had revolted from him, according to Plutarch: see Blomfield's Glossary in Æsch. Persæ, 41, άβροδίαιτον δ΄ έπεται Αυδών δχλος.

канплебеш. 800 L 94.

ούδεν δευνοί.....μή αποστέωσι-put for od δευνόν έσται μή έκεῦνοι αποστέωσι.

156. Cyrus follows the advice of Crosus.

ol ὑπετίθετο = " suggested to him."

μεταβουλεύσασθαι = " to change his plans without delay" (aorist).

irels ris dryis="yielding somewhat in his anger" (the partitive genitive). The ire has a softening tendency.

kal πρός="and besides." πρός is often used adverbially. See II. 142, Æsch. Prom. 73, 937.

157. Pactyas takes refuge in Cyme-

is fifes to Repotus. Observe that fifes is not used in Attic writers to express the habitations of men. It occurs first in this sense in Hesiod, Works and Days, 168, and very often in Herodotus. The transition in English from "habit" to "habitation" is not great.

στρατοθ μοθραν δσηνδήκοτε έχων="with a division of the army, however great or small it may be." See I. 160.

èν Βραγχίδυσι. See I. 46, 92.

158. The Cymmans consult the oracle at Branchide.

έσχε μή ποιήσαι ταῦτα Κυμαίου:="maintained that the Cymmans should not now do this."

έπειρησόμενοι= "about to ask again," or "in addition."

159. Aristodicus procures a different answer from the oracle.

δειμαίνωντε:= "although we dread." The Greek participle has often a concessive force, as here. draf="supreme sovereign," as opposed to βασίλευς. The term in Homer is generally applied to gods, and to Agamemnon amongst men, as the supreme leader of the expedition.

is robe="thus far." ro dwd se0="your opinion,"—the opinion that emanates from yourself.

revocecupira = "hatched in a nest." Often in the Septuagint.

 $d\kappa$ $\tau \circ 0$ diffrev="ex adyto," Lat. = "from the inner (unapproached shrine)." rose: latergo: βοηθέεις, κ.τ.λ. Observe that in both cases here the article is personal, as elsewhere. Translate: "O supreme monarch! on the one hand, you yourself thus come to the help of your suppliants; and, on the other hand, you bid the Cymmans give up their suppliant."

160. The Cymmans send Pactyas to Mitylene.

†πὶ τῷ ᾿Αταρνέι μισθῷ= "on the condition of receiving the Atarnean
territory as a reward." Of this place he speaks in VIII. 106. ἐς γῷν
τὴν Μυσίην, τὴν Χῖοι μὲν νέμονται, ᾿Αταρνεὺς δὲ καλέεται.

eiλds κριθών="whole (grains) of barley." The Greeks sprinkled cakes of this upon the victim's head in sacrifice; the Romans reduced it to powder, and having mixed it with salt (salsa mica, salsa mola) cast it on the victim.

. •δλάς κριθών πρόχυσεν ένειέετο="were in the habit of using whole grains of barley for sprinkling (on the head of the victim)."

161. Mazares enslaves the Prienians, and dies.

erl rods συμπολιορκήσαντας Τάβαλον="against those who had joined in blockading Tabalus."

entlyane = (our idiom exactly) "over-ran."

162. Harpagus succeeds Mazares.

στρατηγός ἀποδεχθείς=" having been appointed general." From ἀποδεμπόω, not ἀποδέχομαι. See II. 124.

Exus yap receptors recipees "for when it happened that he drove the inhabitants within their walls." The optative of indefinite frequency.

χώματα χῶν="heaping up heaps," i.e. mounds. The accusative of the cognate word. So II. 137, Thuc. II. 75, and a Kings xix. 32.

163. The heroism of the Phoceans.

"Aδρίη» = "the Adriatic." Τυρσηνίην = "the west of Italy." Ίβηρίην = "the Spanish pennsula." Ταρτησσόν, in the south of Spain, near Gundalquiver, near the site of the modern Cadis. It is called Turskish in Old Testament history.

eirol elet el karadifarres="these are they who explored."
rdere elkost kal ékardr="a hundred and twenty in all."

164. The Phoeseans desert their city rather than yield to Harpagus.

dferenfey="was completed." II. 125.

προίοχομανος = "continually holding forth" (intensive and iterative of έχω).

of ol καταχρή = "that it was enough, and quite enough." An intensive form of ἀποχρήν. See IV. 118, VIII. 70.

rangularist to conscorate," to dedicate to the king (to whom whatever belonged was scored).

терециентовотез. Все L 44.

165. The Chians refuse to sell them the islands Œnusse.

ras ricous ras Oksoforas. These islands, now called Spalmadores or Egonisi, lie between Chies and the continent.

dreeutrous:="wishing to buy for themselves."

Kúpror. Now "Corsica."

drestifauro = "raised up for themselves."

'Alalia. Afterwards called Alesia.

Peralsy. Now called "Fochia."

irechours lexuple auropas = "they bound themselves by strong curses."

rerestorus ar="they sunk into the depths of the sea." Compare the words of Horace, Epod. XVI. 17 sqq.:

"Nulla sit hac potior sententia: Phocesorum Velut profugit execrata civitae.

Bed juremus in hoso: simul imis saxa rendrint Vadis levata, no redire sit nefus."

dradiirat. Intransitive for dradarfirat.

depôteres (passive with active signification) = "having weighed anohor." Literally, "having lifted (the anchor)."

166. The rest of the Phoceans sail for Corsics.

dyor γ do δ h sal δ eccor, $\kappa.\tau.\lambda.=$ "and they drove (away the cattle), and, observe, even corried (off the corn, &c.) of all their neighbours, without exception." Compare the "farre (of things) et agere" (slaves and cattle) of the Roman writers.

Kabuely respected a deer-lought victory:" a proverbial expression from the disastrous story of Eteocles and Polynices, whose victory was death. The victory mentioned by Herodotus is not the same victory as that mentioned by Thucyd. I. 13, obtained 60 years before, when the Phoeseans were founding Marseilles.

167. Some Phoceans found Velia.

rareheusar="stoned to death" (a Jewish punishment).

'Ayullaiot = " the inhabitants of Agylla or Oure."

irayifour:="sacrifice to the doad," as opp. to #60="to sacrifice to the living."

"Thy="Velia." Derived from thy, ("the marshes") near Prestum.

168. The Teians leave their own town, and found Abdera.

Time. Tees is now called "Bodrun:" it is famous for being Anacrem's birth-place.

 $\pi p d \tau e p o \tau e v \tau e v$, $\kappa. \tau. \lambda$. Abdera was founded by Timesius from Claxomena, about 108 years before its subsequent settlement by the Teians.

169. The rest of the Ionians submit.

The Soukosterp of derydpares = "as a fact not putting up with slavery." Observe the strong force of of with a participle,

170. Bias' advice to the Ionians.

risus to drawfus meyletip remontrons = "portioning out among themselves the largest of all islands, without exception." Observe the mistake of Herodotus in making Sardinia the largest island, and see v. 106, VI. 2. It is rather odd that he did not know that even Sicily was larger.

171. Harpagus attacks the Carians.

Kêpes µêr. According to Strabo this people once possessed the eastern coast of Peloponnesus.

όσον καὶ ἐγὰ δινατός εἰμι, κ.τ.λ. = "as far as I can learn by report, going as far back as possible (in my inquiries)."

δχανον = "shield-handlo" of this shape, X; while the τελαμών, also a shield-kandle, was of this shape, II.

despect the frequentative form of edges, as "gesto" in Lat. is of "yero."

μετά δὲ τοὺτ Κάρας χρόνω δετερον. Thucyd. I. 4, says that Mine ejected the Carians from the Cyclades, and established his own sons a rulers. Bihr reconciles this by supposing that those only were expelled who resisted his authority, and that the more submissive inhabitant were allowed to remain.

172. The Caunians, their language and customs.

πρός τὸ Καρικὸν έθνος. Homer speaks of the Carians as βαρβαριφώνων. Iliad, 11. 687.

&δύντει τὰ δπλα. From this we may conjecture that the Caunian national god was a war-god.

ήβηδὸν="all from their youth upwards."

173. The Lycians -origin of people and their name.

οί Λόκιοι, Τερμίλαι. In VII. 92, Herodotus observes, Λόκιοι δέ Τφ. μίλαι έκαλέωτο έκ Κρήτης γεγονότες, έπὶ δέ Λόκου τοῦ Πανδίωνος ἀνδρά "Αθηναίου έσχω τὴν έπωνυμίψυ.

drà xobror="in the course of time." See VII. 10, VIII. 123.

supplement="agree," II. 80, ∇ . 13, as we say, "to bear one out in a statement."

and raw payelow. Müller, in his work on the Etruscans, remark this of the Etruscans, and states that the mother's name occurs in Tuscal sepulchral inscriptions more often than the father's name.

. naralifa= "will lay down." dravenderat= "will count up."

174. Harpagus readily conquers Caria.

doyμέτης δε έκ της χερουτίσου της Βυβασσίης = "since Bybassia began from the mainland." doγμέτης = "adjoins," acc. to Rawlinson.

CLIO.

Σόμφ. Mentioned by Homer, Iliad, II. 671.

175. The Pedascans resist Harpagus.

Hydasses. This term would imply that though such a people existed, yet such a town as Hydass no longer existed, at least in the time of Handolus.

τρίε εφι τοθτο έγένετο. See VIII. 104, where this is varied by δίε ήδη έγένετο.

Alon. This mountain is not mentioned by any other extent author.

176. Obstinate defunce of Xanthus.

Edution relies. This lay to the south of the city, being in fact the alluvial deposit of the river Kanthus. It is about seven miles across from Uzlan to Patara, and from four to five miles deep from the coast to the foot of the mountains: the city stands near its upper extremity, on the left bank of the river. The Kanthians distinguished themselves by resisting Harpagus, Alexander, and Brutus.

177. Oyrus in person subdues Upper Asia. και οδδέν παριείς=" passing by none." Supply εθνος.

178. An account of Babylon.

'Assuploisi exerisero="set himself upon the Assyrians;" i. e. attacked. Observe that Babylonia is included in Assyria by Herodotus.

καl ενθα σφι, κ.τ.λ. = "and where, on the destruction of Ninevel, the royal (halls) were fixed by them; "i.e. by the Assyrians implied in τhe 'Ασσφρίης.

μετά δέ. Supply την τάφρον="and next to (the trench)."

179. The method of building its walls.

thetecarter of whistour learns = "having moulded a sufficient quantity of bricks." Compare the Lat. term "ducere lateres."

τέλματι χρεώμενοι=" using as coment."

διὰ τριήκωτα δόμων πλίνθου, κ.τ.λ. = "inserting between every thirty rows of bricks layers of reed-mats." πλίνθος is a collective noun here.

μουνόκωλα = "having one chamber;" literally, "single-jointed."

χάλκεαι πάσαι. Isaiah xlv. 2, "I will break in pieces the gates of brass" (of Babylon). See III. 159 of Herodotus.

180. The Euphrates divides the city.

τὸ τὸ τοίχοι ἐκάτερου, κ.τ.λ.="the wall on each side has its angles carried down to the river;" i.e. is squared off where it runs

into the river. Homer also uses dyade in the same way to the angular projection of a wall. See Iliad, IL. 702.

τὸ δὲ ἀπὸ τούτου. Supply τοῦ ἀγκῶνος = " from this rectangular direction."

181. The temple of Belus in Babylon.

θώρηξ="breast-work." θωράκιω="lorics mænium."

 $\pi e \rho (\beta \delta \lambda \phi) =$ "circular wall;" that is, thrown ($\beta d\lambda \lambda \omega$) around ($\pi e \rho$) the city.

τοῦ lọοῦ. The leoù embraced the entire extent of the consecrated ground, containing the sacred grove (τάμενοι), the court, and houses of the priests; the temple, properly so called, was rade = the holy shrine, where the Deity dwells (rdeι ὁ θεόι).

μεσούντι δέ κου τ β s, κ.τ.λ. = ἐν μέσψ ἐόντι τ β s, κ.τ.λ. = " to one being about the middle of the accent."

182. Similar customs at Ægyptian Thebes and Patara.

inear yiergras. Supply i seis; i.e. Apollo, who during the minier months is at Patara in Lycia, and in summer is in Delos. Compare Horace, Od. III. 4. 64, "Delius et Patareus Apollo."

183. Another temple in Babylon.

allos naturation. A sort of crypt temple.

En = breets. (Observe the accent.)

el τράπεζα μεγάλη παρακέεται = "a large table is spread before kim." Compare the ceremonies of the Roman Lectisternum.

τὸ βάθρον="the step" (by which the throne is ascended), or "the pedestal" on which the image $(d\gamma a\lambda \mu a)$ rests.

τὰ τέλεα τῶν προβάτων = "the full-grown sheep," or "full number" (τέλος = talo—count), or "perfect," without spot or blemish. The genitive here is partitive. γαλαθηνά = "sucklings."

άπαγορεύοντα μή. See note on 1. 152.

184. The Babylonish monarchs.

dredifare="cxhibited," left as visible memorials of herself. Compare the expression in the next chap. µrqubeva dhirero.

who to drown every thing like a sea, up and down the plain." So Isaiah, speaking of Babylon, "the burden of the desert of the sea;" and in Jeremiah, "I will dry up her sea."

185. Semiramis and Nitocris.

donumuéra. Ionio for joquera = "taken."

of an equipment of those who convey themselves," mid., and retravel; so recover and recovered.

thurper himm = "a reservoir for a lake." (The dative of advantage.)
βάθοι μέν ἐι τὸ ύδωρ ἀεὶ ὁρόσσουσα = "as to depth, digging on (until they came) to the water."

έκ τε τῶν τλόων. Supply σκολιῶν="and after these winding navigations."

rà σύντομα όδοθ="the short-cut (passage)."

186. The Quay along the river-bank.

ταῦτα μὲν δὴ, κ.τ.λ.="Now, observe, she threw around her city (as a defence) this (soil) from the excavation, and afterwards she had the following addition made."

της πόλιος δούσης δύο φαρσέων="the city consisting of two parts." δίουσα τοὺς λίθους...μολύβδφ. See Thucyd. I. 93.

187. Darius opened the sepulchre of Nitocris.

od ydo duewor="for it is better not;" suphemism for it will be worse for kim.

περιήλθε ή βασιλητη = "the kingdom came round to."

nal dewdr ddonee="it seemed even a hard (matter)."

έπικαλεομένων = " calling him on to it;" i. e. provoking attention.

 $\mu \dot{\eta}$ of hasen atta. Observe $\mu \dot{\eta}$ of = Lat. "quin" = "but that he should seize it without delay."

188. Cyrus invades Labynetus.

τοῦ μούνου τίνει βασιλεύτ = " the only water of which the king drinks;" the partitive genitive. Compare Milton, Paradies Regained:

"There Susa by Choaspes' amber stream, The drink of none but kings."

189. Cyrus' anger at the river Gyndes.

in Pivon worau. See v. 32. As this river is mentioned by no other author, there is considerable difficulty in identifying it. Probably it is the same with the Mendeli, which flows from the mountains of Louristan, and joins the Tigris between Kort and Karna.

THE TO LEUKOP. See Herod. VII. 55.

συμψήσας= "having swept away."

ύποβρύχιου ολχώκεε φέρων = " engulphed and carried off."

xartreure excuporertas, x.r.\lambda = "he marked out in a straight line and extended one hundred and eighty channels on each side of the river, diverging in every direction."

190. Cyrus advances on Babylon in the second spring.
inthaume="fust gleamed forth." Observe the force of int.
dweelges intigere="was being pressed upon by difficulties."

drurtow το οδδεν των πρηγμάτων προκοπτομένων = "and in no respect his plans advancing onwards." Observe that προκόπτου = "to cut down impediments;" i. e. cut one's way before one, and hence to advance. So the Lat. "procedo" (pro-cedo?) in Livy, "cum parum procederet inceptum." See III. 56. and Thuoyd. IV. 50 and VII. 56.

191. Cyrus takes Babylon by stratagem.

σὺν τῷ ἀχρηῦς τοῦ στρατοῦ="with the ineffective part of his army." See Xen. An. v. 2. 21, and Cosar, Bell. Gall. vii. 77, "inutiles ad hellum."

τὸ ἀρχαῖον ῥέεθρον διαβατὸν εἶναι ἐτοίησε. Isaiah xliv. 27, "That saith to the deep, Be dry, and I will dry up the rivers." Jeremiah L 38, "A drought is upon her waters, and they shall be dried up; for it is the land of graven images, and they are mad upon their idols."

ύπονοστήσωντος = "having gone gently back." So Thucyd. III. 89. ἐτετάχατο Ιομία = τεταγμέροι θσαν Attic.

out as, περιδόντες, κ.τ.λ. = "they could not possibly have overlooked the Persians entering their city, but would have destroyed them most miserably."

πυλίδας έχούσας = " little gates leading" (like φερούσα in I. 180).

ind δε μεγάθεσε, κ.τ.λ. See Jeremiah li. 31, "One post shall run to meet another, and one messenger to meet another, to shew the king of Babylon that his city is taken at one end." According to Aristotle's Pol. III. 2, Babylon was taken three days before it was known to all its inhabitants. Xenophon, Cyropædia, VII. 5. 15, agrees with Herodotus that it was taken at a festival. See Rollin's remarks in his Ancient History.

192. The resources of Babylonia boundless.

γ में मबेजब ठॅσमा बॅρχει. See I. 21.

ig δt aprdβq. The Attic corn-medimnus contained forty-eight chosnices; consequently, the Persian artabe contained fifty-one chosnices. The medimnus was equal to two Roman Amphores, or about an English busilel and a half. See Boeck's Public Economy of Athens.

193. The soil of Babylonia good for grain.

veral μέν όλλγω: supply berώ or νδατι,

aphasyleus. A sort of crone for raising water from a well.

en diakoria = "two hundred fold." See II. 165.

καρπθε έχόμετα = " relating to fruits." See I. 120.

194. The merchant craft described.

τὰ πλοῖα: see Lucan, IV. 131:

Primum cana salix, madefacto vimine, parvam Texitur in puppim," &c.

Porter describes similar boats on the modern Babyloniah rivers.

195. Bebylonish dress.

πθών...λινέψ. According to Heeren, Mreer in Herodotus signifies either lines or cotton.

ereriore: = "the Babylonian puts upon him and over him." Supply i Βαβυλώνιος.

196. The sale of the beautiful women to endow the plain.

κήρυξ πωλέεσκε= "the herald (or auctioneer) used to sell."

copoosa πολλο χρυσίο= "having brought much gold." We say, "to fetch" or "bring" a good price.

drexhousse="he proceeded to ary up" or "put up to auction."

evoaluores = "rich," as "beatus," often in Latin, "blessed with this world's wealth."

197. The sick of Babylon.

παρεξελθεῦν τὸν κάμνοντα="to pass away on the other side from one who is labouring under a disease." Remember the priest and Levile in our blessed Lord's Parable of the Good Samaritan.

198. Custom of burial.

ταφαί δέ σφι έν μέλιτι = "and they bury in honey."

199. The impurity of the Mylitte worship.

arat="once for all" (in her life).

elocos τε ἐπαμμέναι elol και μεγάθεος, κ.τ.λ. = "and as many women as are striking for their beauty and stature." ἐπαμμέναι from ἐφάπτεσθαί τυσε = "to lay hold of one"—impress, captivate.

200. Three Babylonish tribes live on fish.

es δλμον = "into a mortar."

σωσι διὰ συδόνοι = "strain through fine linen." σωσι an abbreviated form of σήθουσι, as νωσι for νήθουσι.

201. Cyrus attacks the Massagetss.

The Massagete were nomad Soythians beyond the Iaxartes, sometimes Iacce, sometimes Tartars, of *Mongolian* race. Herodotus gives the best proof himself from the similarity of clothes and food, of living in waggons, and of fighting on horseback.

πρὸς τὸ τε καὶ τὸλίου ἀνατολὰς» "towards the east and rising of the Sun:" a pleonasm." See II. 31, ρέει ἀπὸ ἐσπέρης τε καὶ τὸλίου δυσμέρο.

202. The islands of the Araxes.

The Xechesorie: Eupply Com.

και π0ρ dνακαύσωνται, κ.τ.λ. See IV. 75, where similar efforts are said to be produced among the Scythians by the vapour of hempheated on stones.

him did nadaped = " flows without obs'ruction." Supply river.

203. The Caspian Sua.

is it is a first in the produce of the wild woods."

τὰ πολλά πάντα = "quite the majority."

the typedew = "print figures of animals on their dress."

204. The Massagets.

lθύσειε στρατεύεσθαι = " he directed his expedition."

205. Cyrus proposes marriage to Tomyris, Queen of the Massagetse.

έμνῶτο τῷ λόγψ = " pretended to court her," as opp. to τῷ ἐργῷ.

incinare the motordor="ahe rejected his advance." The vert literally means, "and 'off' to."

206. Tomyris challenges Cyrus to battle.

drixer dolur = " put up with seeing."

mpoerifies = " he laid before them."

207. Crosus advises Cyrus to invade the enemy.

Sr: $irel \mu e$, $\kappa.\tau.\lambda$. Observe that Sr: often, as here, introduces the very words used by the speaker, and answers very much to our quotation starks.

208. Cyrus passes the Araxes to fight Tomyris.

conteraser = "were at variance." So in VII. 142, VIII. 79; and compare the somewhat uncommon expressions, sweet dru λιμφ, πότη, καμάτω, VII. 170, IX. 89.

κατὰ ὑπέσχετο πρώτα="according as she undertook at first κατὰ=καθ' â in Attic Greek.

the passingle idian. This harmonises well with the law mentioned in VII. 2.

209. Cyrus sends home Hystaspes, the father of Darius, or account of a dream.

ἐδίδου λόγου ἐωντῷ= "proceeded to reason with himself." See I. 97. οῦκων ἐστὶ μηχανη...τὸ μὴ κεῖνον ἐπιβουλεύειν= "there is no possibility that he is not plotting;" i. e. he cannot but be plotting.

210. Cyrus is afraid of Darius.

derl ner dollar "instead of slaves." Herodotus alone of the Greek authors uses der l with the infinitive mood without the article: probably for the sake of antithesis, as here.

"apabileque "give him up" (into your hand). Compare the Latir

φυλάξων Κόρψ≐" about to watch for the good of Cyrus." Dative 0 advantage.

211. Cyrus carries out the plan of Crossus.

τοῦ καθαροῦ στρατοῦ="the sound part of the army," as καθαρός=
"free" (1) from impurity, (2) from incompleteness or inefficiency. See
Thucyd. V. 8, τῶν γὰρ 'λθηναίων ὅπερ ἐστράτενε, καθαρὸν ἐξῆλθε; and
see Göller's note.

Salvaro. See Livy, XLI. 2, and Strabo, XI. who says that Cyrus employed this stratagem against the Sacs, and that a festival called Sacsa was established to commemorate it.

212. Cyrus captures the son of Tomyris.

μηδέν έπαρθής="lift not thyself up at all." The passive with a middle signification.

έταναπλώευ="to float upwards to the top." The word is the Ionia form of έταναπλέευ.

There is in the second of the Sun." So in Latin we have "juro" with the accusative case, as in Virgil, Bn. XII. 197:

"Hee cadem. Ænca, terram, mare, sidera juro."

 $\vec{\eta} \mu \dot{e} v = \vec{\eta} \mu \dot{\eta} v$. The usual and solume formula of the eath sworn = "in truth." or "in God's name."

213. The son of Tomyris commits suicide.

tra η κακοθ="in what special calamity he was in."

διεργάζεται="he dispatches." Lat. "conficit."

214. Tomyris kills Cyrus.

συνέχεσθαι. Supply άλλήλοις = "came to close combat."
περιεγενέατο = Δετίο περιεγένοντο, as άπικέατο for άφίκοντο.
έναπθητε = έναθητε.

την Κύρου τελευτήν="the ending of the (life) of Cyrus." Compare the similar fate of Crassus with the same people. Xenophon, Straho, and others say that Cyrus died at home and in a peaceful manner.

215. Garb and manners of the Massagets.

άμφοτέρων γάρ μετέχουσε. Supply τυνες, "for of both parties are there some who occupy portions" (of the plains).

ό δὲ χρυσός. This was probably found in grains in the streams from the Altai mountains.

216. Sun-worship is their religion.

drospende as = "having hung forth," or "from" (a point).

nal δίλα πρόβατα; not = "and other sheep," but = "and sheep buide."

τῷ θύουσι ἐπτου:. Compare Xenop. Cyrop. VIII. 3. 12, μετὰ δὲ τοὸ: βοθ: ἐπτοι έγοντο, θθμα τῷ Ἡλίφ, and Ovid. Past. I. 385:

"Placat equo Persis radiis Hyperiona cinctum, Ne detur caleri victima tarda Dec."

HEROD. L.

BOOK IL EUTERPE

1. CAMBYERS succeeds his father Cyrus.

ent & Afronton, s.r.h. According to Clinton, Cambyses conquered Egypt, B.O. 425, in the fifth year of his reign.

2. Psammetichus' method of discovering the oldest nation.

dπè τούτου="from that time." Supply χρόνου.

deθρώπων των έπιτυχύντων="people that you kappen upon (every day)," i.e. ordinary people.

The Some "at the (regular) time" (of feeding).

True querip infour: apirum "what was the first expression to which they would give utterance."

βεκόs. Rawlinson observes, this word has been connected with the German "backen" and our "bake." Lessen, however, throws doubt on this connexion, and suggests a formation from the Sansorit root "pac," which becomes (he says) in Greek, πέπω; Lat. coq-uo; German, cock-en; our "cook;" Servian, "pec-en."

3. The priests of Egypt supply him with information.

'Hoalerov = the Egyptian Phthas,

"Ηλιεόπολω. Heliopolis, or the "City of the Sun," called also "On," was near the beginning of the Delta, a little to the north of the modern Cairo.

4. Discoveries of the Egyptians.

διά τρίτου έτεος έμβόλιμου ἐπεμβάλλουσι = "insert an intercalary mouth at the commencement of every third year," i.e. at the end of every second year, I. 32.

riser Afyverer ever ther. According to Wilkinson (Ancient Egyptiene), the lapse of more than 3000 years has made no sensible difference in the level of Lower Egypt, and that vestiges are still to be found on the sea-shore of places similarly located more than 2000 years since.

5. Original state of Egypt.

μέχρι τριών ἡμερέων πλόου. See Bk. IV. 86. Herodotus estimates a long day's sail at 70,000 fathoms, and a night's at 60,000.

6. Dimensions of Egypt.

eyebes. This Egyptian measure varied from 30 and 32 to 40 stadia. The Greek word eyebes = "reps," and "rush," of which ropes are still made in Egypt and in other countries, and lingers in the modern "abris."

7. Dimensions of Egypt.

າພິກ ວັນດໍວິເຂລ ອະພິກ. See VI. 108. An altar was erected to them in the agora of Athens by Pisistratus, son of Hippias, according to Thucydides, VI. 54.

8. The plain of Egypt.

ώι εἶναι Αἰγόπτου= "for Egypt:" ώι is limitative. The meaning of the whole passage, according to Bähr, is, "As for the country, as you go up the river from Heliopolis, it is no longer spacious, for Egypt."

9. The journey from Heliopolis to Thebes.

'Ελεφαντίνην. Blakesley remarks, that it is singular that whenever Elephantine is mentioned by Herodotus there is nothing to indicate any suspicion that it is an island, but, on the contrary, it appears in one passage to be considered on the mainland, in Chap. 28, and yet Herodotus professes to have visited Elephantine himself.

10. The vale of the Nile compared to the plain of Ilium.

έφαίνετό μοι, κ.τ.λ. This is confirmed by Nearchus.

corres representation. Observe that here and in Chap. 15 Herodotus omits the two artificial mouths, the Bolbitine and the Bucollo.

gard rde Neiler="in comparison with the Nile."

των Έχινάδων νήσων. Thucyd. II. 102: εἰσὶ των νήσων αι ἡτείρωνται.
ελτὶς δὲ καὶ πάσαι οὐκ ἐν πολλώ τυι ἀν χρόνω τοῦτο παθεῦν.

11. Description of the Arabian Gulf.

#μισυ ήμέρης πλόου. This is only true of the Sinus Heroδpoliticus.

 $d\kappa$ τfit $\beta applys$ $\theta a \lambda d\sigma \sigma \eta s = "from the northern sea," i.e. the Mediterrangen Sea. <math>d\kappa$ τfit $\sigma \sigma fit$, the Erythman Sea, or Indian Ocean.

σχεδόν μέν άλλήλοισι συντετραίνοντας, κ.τ.λ. Blomfield, in his Glossary on the Choephora of Akachylus, thus translates the passage: "Ad intimos recessus penetrant idem ferè terræ spatium dissecantes, ut initium hujus cum fine illius concordat, quod ad parallelismum attinet: parvo autem spatio interposito inter se distant."

12. Formation of Egypt.

 $\kappa o \gamma \chi O \lambda (a, \kappa.\tau.\lambda)$. Blakesley remarks that this observation is not of a piece with his former argument. These mountains are there supposed to be the shore of a former sea, not to have lain at the bottom of it. The argument $\lambda \hat{r} e$ is Strabo's, where his object is to prove the numerous instances of the change of sea and land.

rfis γὰρ' Αραβίης είμονται. That portion of the coast between Egypt and Palestine.

13. The priests try to show the rise of the land.

δκως έλθοι ὁ ποταμός. Pococke supposes that eight cubits, mentioned by the priests, must be understood of the elevation of the waters above

their ordinary level, and not of their depth from the bed of the river; whereas the sixteen cubits, which he mentions further on, must be understood of the entire depth of the waters from their highest elevation to the bottom. Wilkinson agrees with him.

άποστροφή θόατος = "a remedy (for the want) of water." The objective genitive.

ėκ τοθ Διός. Jove is especially regarded as god of the elements, so of air, the maker of thunder, ruim, &c. Compare Horace, "sub Jove frigido."

14. The lower part of Egypt readily cultivated.

unter ye verral equi i xiops. According to Wilkinson, showers fall annually at Thebes; perhaps, on an average, four or five in a year; and every eight or ten years heavy rains fill the torrent beds of the mountains which run to the banks of the Nile.

ofte dobrees. The plough is found in ancient sculptures, and was only dispensed with, most likely, after a high flood of the Nile.

15. The boundaries of Egypt according to the Ionians.

"Liver = "the Greeks." As the Ionians were the first Greeks known to the Egyptians and Asiatics, the term was applied loosely to all Greeks.

Alyerror. The modern name of Egypt, Musr or Misr, is the Misrais of the Bible—the two Misra corresponding to the "too regions" of the Scriptures. Misr does not exist on the monuments. Rawlinson observes, "Egypt is an' \$\forall \int \chi_t\int \text{to}\text{the land of Ham' (Psalms laxviii. 51, ev. 23, 27, evi. 22), therefore perhaps called Chemi, its only title on the monuments. Ham probably took up his abode there, and his name passed on both to the country and to its original chief god Khem, the special deity of the Thebais, which was the first seat of civilisation in Egypt. Egypt too furnishes the natural centre from which the different Hamitic races can diverge to Ethiopia, Arabia, Babylonia, Palestine, and the Syrian coast." Observe also that the words "chemistry," "alchymy," are derived from Chemis Egypt.

dπό Περσίοι καλεομένη: σκοπιβι. The rocky promontory of Aboukir, on which Canopus stood, was probably the site of this watch-tower. Κάνωβοε has been derived from kaki noub="golden land,"=χρόσεων δλαφοι.

Hydeseav="Philistine" (town), according to Lepzius, as it was the last town retained by the shepherd Princes (Hypsos), who were Philistines, when driven from Egypt.

carapperer = " alluvial," i.e. borne down (the stream).

ri repeapydjure="why did they proceed to a work of supereroga-

red: δπεκαταβαίνοτα:="those who gradually came down (into the new country)," as opposed to red: δπελαιτεμένου:="those who were left behind (in the old country)."

16. Want of symmetry in this definition of the limits of Egypt.

Aιβόη». Sallust (Jug. c. 17), "plerique in parte tertia Africam posuere; pauci tantummodo Asiam et Europam esse, sed Africam in Europa."

προσλογίζεσθαι = "in addition, to take into their calculation." κατά τὸ άξὸ = " at the apex." Mela calls it, "acumen Deltm." περιρρήγουται = " breaks off all round in different directions."

17. Egypt partly in Asia and in Libya.

έτερα διφάσια στόματα. Arrowsmith gives the following as the seven mouths of the Nile: (1) Ancient Canopic mouth, now about 300 yards wide, from Lake Aboukir, or Maudie, into the bay of Aboukir; (2) Bolbitine (Rosetta mouth); (3) ancient Sebennytic mouth (now seven feet water), from Lake Bourlas into the sea; (4) ancient Bucolic mouth, or Phatnitic; (5) ancient Maudasian mouth (now mouth of Dibe), from Lake Menzaleh into the sea; (6) ancient Tanitic mouth (now Om-Faredje mouth), with six feet water during sixty days of the Nile's increase, from Lake Menzaleh into the sea; (7) Pelusian mouth (now Bubastic, choked with mud, to the east of Lake Menzaleh). The Arabians call these mouths Ostoom, from the Lat. "estima" or Greek στόμα, by metathesis.

lbayeria (i) = "legitimate," as opp. to robos, bastard; (2) = "reynlar," "natural," as opp. to dounta = "artificial."

18. Response of the God Ammon.

τής έμεωντού γνώμης ύστερω = "after the (formation) of my own opinion."

Mapéns τε πόλιος. In II. 30, Herodotus speaks of it as a frontier fortress towards Lybia; it was placed on the southern side of that lake, called after it Marcotis. It was celebrated for its wine. Virgil in Georg. II. 91:

"Sunt Thasise vites, sunt et Marcotides albes."

And in Horace we have "lymphatam Marcotice." And probably alluded to in the monumental inscriptions as "the wise of the northern country."

our duologieur abroise = "do not speak the same language with them."

19. The Nile, its rise and overflow.

δ τι κατέρχεται = δι' δ,τι κατέρχεται.

welders δ' is the double, e.t.l. "And having drawn near to the number of these days."

dripgeral = "overflows." See dride dode in II. 18.

dwolelnum to $pie \theta pom = {}^{44}$ leaving buhind its own (regular) course." The article is possessive.

μέχρι οδ αδτις τροπέων τῶν θερινέων=" until the time of the return of the summer solutioe." With the οδ here compare the Latin expression, " tempore στο."

τὰ ἐμπαλιν πεφνκέναι= "to be naturally the reverse."

20, 21, 22, 23. The three Greek theories of the inundations of the Nile examined.

drienues = " men of mark" (stamped men).

σημŷραι="to indicate them once for all" (the force here of the coris). Herod. does not think their opinions worth dwelling upon.

τους άλλους ποταμούς, δοοι = "all the other rivers, as many as." el άλλα: = Lat. "ceteri." "reliqui;" and see note on I. 21.

rehad μ is τ_{ij} Zuply rerapol, $\kappa.\tau.\lambda$. As the Etesian winds blow from the rest as well as from the north, there is no real difficulty here, from the easterly course of these rivers.

dπè τοθ 'Ωκεανοθ βέοντα. This was the opinion of Diographus and of Homer.

λέγει γὰρ δη σόδ' αὐτη σύδἐν="for, observe, not even does this (opinion) express anything (true)." So Lucan, x. 219:

"Vana fides veterum Nilo quo crescat in arva Æthiopum prodesse nives."

Euripides adopted the same theory from his teacher Anaxagoras, when speaking of the Nile in *Helen*. he says:

LEUKIS TAKELOYS XIOPOS, BYPAIREL YOUS.

fre draußers. Strabo knew, however, that the inundation of the Nile was owing to the rains which fall during the summer in Æthiopia.

& free: "throughout the year." Compare the common expression in Ireland, "the year through."

ό 34 περί του 'Ωκεανού. See Chap. 21. This is supposed to be Hecatesus. ούκ έχει έλεγχον=" contains nothing to refute it."

ποταμόν 'Oκearbr. Iliad, XIV. 245, ποταμοίο βέεθρα 'Oκearoù.

24, 25. Herodotus' theory of the Nile inundation.

Sufforow = "the sun's course in the heavens."

dation of the Nile as its natural state; and that the river subsided during the winter only because it was being drained by the suaporation of the sun, which was immediately over the higher parts of Libya.

The notion that the sun's food was water, though ridiculed by Aristotle, was Stoical, and is mentioned by Lucretius:

"Flammiger an Titan ut alentes hauriat undas Erigit Oceanum."

And see Anserson's Ode, XIX.:

wire... & & flues balances.

κεχαραδρωμένη:= "torn up by torrents."

δ δὲ Neiles dùs droμβρος="the Nile, as a fact, not having reinwater."

militrat = "pressed" or "enhanced" (by the sun).

26, 27. The Ister (Danube) compared to the Nile.

Sunction The SidfoSor abro="burning up his passage," i.e. all the air that he passes through on his course.

στάσιε τῶν ώρόων="the settled position of the seasons." φιλέει = Lat. "amat." in the sense of solet="is some."

28. Egyptian account of the Nile's source.

roll 52 Nelhou rds supples. We have not yet discovered the fountains of the true Nile, as it seems admitted on all hands that the Bahr of Abiad, or the White River, as the more important river, was the ruel Nile of the ancients.

δ γραμματιστής των Ιρών χρημάτων="the scribe that had charge of the priestly properties."

Συήρη:= the modern Assovan; it was a place of importance as a frontier garrison-town on the borders of Ethiopia.

Κρῶφι, Μῶφι. The scribe was evidently joking Herodotns. Rawlinson compares the words to those absurd rhyming repetitions in our language: "hurly-burly," "helter-skelter," "hum-drum," "hugger-mugger," &a.

έξικέσθαι = Lat. "pervenire" = "make its way to" (through difficulties).

29. Herodotus did not go beyond Elephantine.

lettopier = "learning by inquiry."

drarres = "up-hill," as opp. to advarres = "down-hill."

rardsep β 00, "after the manner of an ox" (when dragged by ropes to the altar).

ent hulps reseases "extends over four days." The accusative of extension in time and place, with deri, is quite in analogy with the accusatives of &d. Compare above, ent manphrares "extending (my inquiries) as far as I could."

ô Malarôpes. Chandler observes, in his Travels, "The river runs from the mouth of the lake will many windings, through groves of tamarisk, toward Miletus, proceeding by the right wing of the theatres masses to the sea, which is in view and distant, as we computed, about eight miles." Our English word "meander" is derived from this river.

dποβàs="e navi descendens" in Latin, "disembarking."

σκόπελο: (Latin, "scopuli"). ἀνέχουσι (intransitive) = "high rocks (from which one can see siar) hold themselves up."

χοιράδες = "hoge' backs." Virgil's "dorsum immane maria," of loss, rough sunken rocks, whose back alone is visible.

Δία...Διόνων called by the Egyptians "Amun" and "Osiris" respectively.

30. An Egyptian colony above Syene.

ση χρόνμ="in a period equal" to the journey from Elephantine to Meröe.

πρὸς Αθούσων = "against," or "in the direction of." Compare πρὸς Αραβίων, πρὸς Αιβύης.

dreline addels = "no one relieved them."

con &= "and he tried to dissuade them." Thuoyd. VI. 72.

31. How far the Nile is known.

wdock="beyond and except."

τοσούτει γὰρ συμβαλλομένω μήρες. Wesseling states that Aristides differs from Herodotus in the number of months consumed in the journey from Elephantine to Automoli.

32, 33. The expedition of the Nasamones into Central Africa.

Nasamones. These dwelt about the Syrtes, and by them the trade with Inner Africa was carried on. See Heeren.

ύβοιστάς = "insolent," " reckless."

τής γλο Αιβόης. See IV. 181. According to Heeren this division of Northern Africa is based upon the natural features of the country, and corresponds to the modern names of Barbary, Biledulgerid, and Sahara.

The Beenfler balance ar = "the Mediterranean Sea," towards the north.

directle red raprod = "to lay hold of," and so "to eat." So Thucyd.

II. 50, and Cicero's uses of "attigissent" in the same sense. The fruit is supposed to have been the butter tree.

dropus purposs. That men of very small stature exist in Africa has been always believed, and on good authority.

dπuciσθαι ds πόλω. This city is supposed to be "Timbuctoo," and the river to have been the "Niger."

de των μέτρων="from an equally remote point," i. e. from a point corresponding to the Ister, their sources being in corresponding quarters. See Arnold's Rom. Hist. Vol. I. p. 491.

"Isroly, now called "Histria." Ovid in Triet. III. 9:

"Hoo quoque Mileto missi venere coloni, Inde Gette Graias constituere domos."

34. Nile and Danube compared.

ex' for marphrane levershire. See Thuoyd. I. I, ext marphranes exercises. See II. 29, and I. 171.

ψ 32 Ζούνη τῷ Ἱστρε, ε.τ.λ. Blakesley observes that probably a
merchant-vessel going from the Ister to Phasis would lay her course for
Sinope, or on the opposite course run for the Ister from Hinepa.

35. Description of Egypt, continued.

Mayor pifu = " too great for description," surpassing description.

derivative flex, n.r.h. = "have established for themselves customs and manners, for the greater part entirely different from those of the rest of mankind."

tripes intervers. Compare Soph. Ed. Col. 333:

έχει γλρ οι μίν έρσονς κατά στόγας Θακούσεν Ιστουργούστας* αι δέ σύσομας τέξω βίου τροφάια παρσύσους* δεί.

iparas your. Wilkinson thinks that somes were excluded only from the higher office of the priesthood.

μή βουλομόνουτ="supposing they do not wish it;" force of μή with the participle.

36. Customs of the Egyptians.

ind rods fardress = "at the time of death."

Evenior physoria dors. This is equally extravagant (as his other extreme assertions) according to Rawlinson, who says that though they also cultivated the holeus sorphum or (doors), and poor people may have used it, as at the present day, when they could not afford whesten bread, it does not follow that the custom was obligatory, or ever adopted by an Egyptian of rank, and the assertion of Horodotus is on a par with Dr Johnson's definition of "outs."

feels = "spelt." Supa = "rye." state of consistency (Isram).

Superless 32 ypdapast xplustar. Wilkinson tells us the Egyptians used three kinds of characters: the hieroglyphic, the hieratic, and the cacherial. Herodotus mentions only two, the sacred and demotic; but as he speaks of their writing from left to right, it is possible that here he only alludes to the two cursory characters, the hieratic and excharial, without comprehending the hieroglyphics under the head of writing.

37. Religious customs.

ripour rousiside xplustru="tase customs such as the following."

is θife a st poplous: of lefer, κ.τ.λ.="and the prioris wear no other dress but a lines one, and no other shoes but those made of the papyrus plant."

elos έμπελισος = "grape wine," as distinguished from elos έκ κριθέων = "èarley wine," i. e. "beer," in 11. 77.

τρώγουσι= " est raw;" hence τρωκτά and τρώξιμα.

dexideeus, a form peculiar to Herodotus for dexidees.

drriker:ereret="is established in his place."

11—5

38. Religious customs.

red Έπάφου. See Herod. II. 153, ὁ δὲ Απιε κατὰ τὴν Ἑλλήνων γλῶσσάν ἐστιν Έπαφοι. Herodotus simply substitutes the Hellenic equivalent for the Egyptian Deity Apis. There can be no doubt, says Blakesley, that the Egyptian Deity is the original one: but the Greeks, after their usual wout, to account for all the legends they found by a reference to their own mythology and language, derived Epaphus from ἐπαφεῖς, as Æschylus, Prom. 848;

ένταθθα δή σε Ζεθι τίθησω ξμφρονα έναφῶν άναρβεῖ χειρί καὶ θίγων μόνον, ένωνυμον δὲ τῶν Διὸι γαννημάτων τέξεις κελαινόν Ένταφον.

39. Mode of sacrifice.

έπ' αὐτοῦ. Supply βωμοῦ.

rard rol logice = " down upon the victim."

da' de florre = "they were wont then to give it away for their own advantage," i. e. to sell it. Observe, this is a case of tractis.

καταρέωται δέ...τῆσι κεφαλῆσι. Compare Levitious xvi. 21, 22,
"And Aaron shall lay both his hands upon the head of the live goat,
and confess over him all the iniquities of the children of Israel, and all
their transgressions in all their sins, putting them upon the head of the
goat, and shall send him away by the hand of a fit man into the wilderness: and the goat shall bear upon him all their iniquities unto a
land not inhabited."

40. The sacrifices to Isis.

exalperes = "the disembowelling "= Lat. "exenteratio."

Hyprai circi = "believe to be," not merely think, = roulsw.

 $\kappa \epsilon w i p = \kappa \epsilon w i p$. The $\delta \epsilon \phi i v = "the hip."$

naer renders by "ubi plangere desicrint,"

Aprew καθαρών = " pieces of fine bread;" made of fine unmixed flour. Αποτύψωνται = " when they have ceased striking themselves." Valcke-

41. Cows never killed, as sacred to Isis.

καθαρούς βούς = " oxen without mark or blemish."

e05è noise..., reverau. Genesis xiiii. 32, "Because the Egyptians might not est bread with the Hebrews; for that is an abomination unto the Egyptians."

'Aτάρβηχες="Apkroditopolis." Athar=Venus, and Night (which contained the seeds and elements of all things); while Becis=Bech, or city, as Baalbech=the city of Baal.

Bouras = Bouras, or lapundrar Exours.

42. Isis and Osiris, the only deities common to all Egypt.

reued 700 OnSalou=" of the Theban district" or "province."

Toths re kal Oslpies. These Deities in their attributes comprehended all natural Deities. (a) Osiris, the Sun, symbolised by a bull, represented the generating principle of nature, and elsewhere he was Anubis, Bacchus, Apollo, Dionysus, Jupiter, and Pan. (6) Isis, the Moon, symbolised by a cow, represented the productive powers of nature, and was the Venus of Cyprus, Minerva of Athens, Cybele of Phrygis, Bellons of the Romans, Ceres of Eleusis, Diana of Crete, and the Preservine of Sicily.

τοῦ Μέτδητο:. Mendes, now Mansoura, gave its name to the Mandesian mouth of the Nile, twenty-one miles custward of the Phatnitic or Damietta mouth.

43. Heracles, one of their twelve Deities.

τὸ οὐνομα τοῦ 'Ηρακλόοι. "'This expression is a striking evidence of the colour which Hellenic channels gave to the facts received by the author. There is no Egyptian name in the least degree corresponding to Heracles: those of the Deities which are identified with him being Sem or Som and Chon. The only way in which a sense can be attached to the author's remark, is to consider that he looks upon the form in which the Egyptian mythology was cast by the naturalized Greeks of his time as genuine Egyptian, losing sight (except in a few instances) of the fact of this being a mere adopted translation." Blakesley.

ér dè sal réde="and amongst them (the proofs) also the following one."

44. Visit of Herodotus to Tyre to inquire about Heracles.

θέλων είδέναι = "being determined to know," as opp. to mere will or preference, implied in βούλομαι.

Topor. The Tyrian Hercules was Mcloarth.

σμαράγδου λίθου="emerald-like glass." A very old invention was the staining of glass in Egypt.

λάμποντος τὰς νύκτας μέγαθος="shining a deal during the nights."

Αοο. to Jelf=μεγάλην λαμπάδα.

Odsor, now "Tasso," Its rich mines would of course be an attraction to the Phoenicians.

45. Legends about Hercules.

ind wounds="in procession."

τίως μὲν ἡσυχίην έχευν = "for a while indeed kept quiet" (as we say).
ἐπεὶ δὲ αὐτοῦ πρὸς τῷ βωμφ κατάρχοντο = "but when they proceeded to begin the sacrifices upon him at the altar" (by cutting off his hair).

is dλκήν τραπόμωνον = "betaking himself to his strength." See Thuoyd, II, 84.

was dr dieser = "how could they possibly sacrifice."

φόσω έχει= "how could be have the physical power," = πθε πέφωτε.

46. The Mendesians consider the goat sacred.

Alyerries of elemetros, i. e. the Menderians.

alyerphenese κal τραγοσκολία = "with the face of the she-goat and the legs of the he-goat." Observe that dlξ is from dieses, and is properly "the springer," the female goat being supposed to be more agile, while τράγοι is either from τραχύι, "the rougher," or from θρίξ, "the more shaggy" animal than the she-goat. It has been said that the he-goats have their lower limbs more covered with hair, and look rougher than the she-goats. We have no faith in the derivation of τράγοι from τράγω = "to nibble."

47. Detestation of the swine and the swine-herds.

ψ τις ψαύση αύτῶν παριών, κ.τ.λ. = "should any one of them in passing by touch a pig merely with his outer garments." The χίτων was the issuer garment. So in the Greek Testament the woman is represented as touching the luaries κράσνεδαν = "the edge of the outer garment."

dedicordes = "to give (out from one's home) in marriage."

#yerfu = "to bring to (one's home) in marriage," like the Lat. "ducere in matrimonium." See IV. 145, Odyse. O. 237.

dresveyings:="they have and have had a settled hatred for." exclusives. Supply 6 suring.

rip copin depre "the tip of the tail." In Latin and Greek these are adjectives, which are only partial attributes, describing not the sakole of the object, but only a part of it, as in the case of depre here. Compare the Latin "extremus," "summus," "imus," "medius," &c. desoting respectively "the end," "the top," "the bottom," "the middle" of those objects which they respectively qualify.

on $d\nu$ fre revealers—"they could not any longer possibly taste it." $d\nu$ always strengthens the negative.

eractivas = "of dough." See Thuoyd. I. 126.

48. A pig offered in sacrifice to Dionysus.

Tis aprils of Saprils = "on the eve of the feast."

49. Melampus conversant with the Egyptian rites of Dionysus.

expenses µès es mers, n.r.h.="be did not clearly and comprehensively put together (or greep) the whole account (of the matter), and (so) explain it."

el dury wonderer retry = "those who came after him."

τὰ τῷ Διενότψ πεμπόμεν» = "carried in procession in honour of Dioxysus."

naryysoduses="having given a detailed account of," as opp, to dopyisosofus (infra) = "to have consequed (among the Greeks) information about."

συμπεσέευ = "fall in with," "coincide with."

es the row Bourter. See Thuoyd. I. 12.

50. The Greek names of the Deities, partly Pelasgian and partly gyptian.

evplexes for="I find to be a roulity."

δτι δή μή="mark the exception, that."

λέγω δὲ="I say, observe."

roμίζουσε....ήρωσε οὐδέν="are wont to pay no religious observance heroes."

51. The Pelasgians originated the Priapic Herms.

reroulkage = " have been and are accustomed to use."

πρώτοι μέν Έλλήνων ἀπάντων, κ.τ.λ. = "and the Athenians are the set of all the Greeks, without exception, who received this (custom) om (the Pelasgians)."

ηδη τηνικαθτα ès "Ελληνας τελέουσι = " even at this time being reckted among the Hellenee."

Kaßelpow. These were the "Magni Dii," adored in the mysteries of amothrace. They were especially Ceres, Procerpine, Pluto, and the gyptian Mercury, with Pan.

οίδε το λέγω = "knows what I mean."

τά & τοίσι & Σαμοθρηίκη=κατά τά, ά, κ.τ.λ.

52. The Pelasgian Gods nameless.

έπωνυμην δε οὐδ' οὐνομα ἐποιεῦντο, κ.τ.λ.="but had no distinct imes or appellations for them." Rawlinson, on the other hand (Mure ol. I. p. 73, of Greek Literature), observes, "Herodotus says that 'forerly the Pelasgians had no separate names for the Gods, until they arned them from the Egyptians.' The historian must be presumed to the phrase δνομα in this passage, not in the literal sense, but in at of denomination, personality, character: for it were difficult, cerinly, to inagine two sets of names differing more entirely from each her than those of Zeus and Amoun, Apollo and Hor, Artemis and ubastis, Hermes and Thôt. The contrast might be extended through to whole Pantheon."

προσωνόμασαν, κ.π.λ.="they applied to them the name of Gods |a| ='disposers') from some such circumstance as this, because they sposed in beautiful order all the things in the universe, and mainined all such dispositions." This account would derive $\theta \epsilon b \epsilon$ from $\theta \eta \mu \mu$, in the sense of "disposing:" others dorived it from the sense of laying" (the foundations of the world), as "Oreators." Plate derived from $\theta \epsilon \omega =$ "to run," because the Gods first worshipped were the un, moon, and stars. Modern philologers derive it from the same of as Deus, Diva, $\Delta \omega b \epsilon \epsilon$.

53. Homer and Hesiod formed the Hellenic Theogony.

el πειήσεντε: θεογονίην Έλλησι. Grote makes it out from th passage that Homer and Hesiod invented the Greek Theogony. Wessling, Creuzer, Wyttenbach and others explain it as stating merely the introduction of the deities into popular poetry (πειήσεντε), and investin them with the shapes, passions, and characters of men.

el δὲ πρότερον ποιηταί λεγόμενοι. Bähr thinks that Herodotus dos not here mean to deny the existence of Orpheus, Musseus, Linus Eumolpus, and other poets before Homer, but to maintain that the professed poems were spurious, and of subsequent origin.

54, 55. The Egyptian account of the oracles of Ammon and Dodges.

ਨ Αιβύην πρηθεῖσαν="sold and carried into Libya." The verb i

these raira = "they said in reply to those things."

drevper = " to find by inquiry" (by tracing upwards).

προμάστιες. The πρόμαστις was the special title of the Pythian α Delphio priestess, who gave out the oracles. Compare προφήτης.

ent φηγὸν="upon the esculent oak" (from φάγω), not the becch, a some would render it, erroneously connecting it with the Lat. "fague."

ol dilas Auduraia, i.e. the Selli. See Arnold's Rome, Vol. 11 p. 638.

56, 57. Herodotus comments on this strange story.

The 32 dr The 'Elld's dresource "and took into Greece and sok the other (woman) there."

meduculy = " of nature's growth."

karyyjeure = "declared in detail or in express terms."

દેશો ૧૦૦૦. Bo in I. 14, દેશો ૧૦૦ લેમ્લઈક્રેગ્ટર દેશબ્રમ્પમીતૃષ્ટ.

καὶ τῶν ἱρῶν ἡ μαντικὴ = " the art of divination from victims to

58, 59. Egyptian pilgrimages.

**poreywyds="bringing of offerings in procession;" or supplications some say, "introduction," to the shrine.

is μίσφ το Δέλτα=" in the centre of the Egyptian Delta." See 01 the partial attribute, IL 47.

Zell weben. Sais, now Sa-el-Hagar, lay a few miles west of Busiria

60, 61. Processions and festivals of Egyptian deities.

appraha...apprahifees:="they rattle their rattles;" acc. of the cog nate word.

is to deart descripted to irrhologe "than in all the rest of the yea that remains, without any exception."

riv it reserves = "but in honour of whom they beat themselves."

62, 63. Other festivals at Sais and Heliopolis.

έμβάφια = " vessels"—compare our " dips"—probably made of glass. acc. to Wilkinson.

drivable = "on the surface."

drd misar Afyrerror="up and down, from the bottom to the top of Egypt." Rara = would be "from the top to the bottom."

Ovolas nal loà = "sacrifices and ceremonies."

ent ra crees = " on the other side" (properly, looking " towards the other things").

ol 82 structuates = "now those who are bound by a vow."

repulds to swapdssortas = "and they smash each other's heads" (force of the compound verb).

64. Popular legends.

dπότροφον≈"reared far away from (his parents)."

τοιαθτα επιλέγοντες = "reckoning up such things," i. e. give such reasons for their conduct.

65. The Egyptian animal worship.

σύντροφα = "domesticated"= "reared along with" (man).

draftau = "set free," allowed to range at large. Literally it means "given up" (to their own inclination or power).

The Thing = "the konourable charge."

lστάσι σταθμώ πρός άργύριου τὰς τρίχας= "they weigh the hair in a scale against a bit of silver:" literally, they make the hair to stand in the standing scale against the bit of silver, i.e. the scale on which the . hair is, is made to stand even with the scale on which the money is: homes the stadues of the Greeks, and the "stare," "to cost," of the ans, and our common idiom, "it stands me so much."

. 3' & shroop = "but whatever money the hair may have drawn down," i. e. weighed in the scale.

Longa = "the falcon." Compare Scott's Marmion, Canto 1:

"E'en such a falcon, on his shield, Soared sable in an azure field; The golden legend bore aright, Who checks at me, to death is dight."

The falcon was an emblem of the soul, and is found at the entrances of the Egyptian tombs.

Peculiar habits of the cat.

Suggranter="having stationed themselves at intervals."

διαδύοντες και υπερθρώσκοντες τους άνθρώπους = "slipping through and bounding over the men."

καταλαμβάνει = "comes down upon and seizes;" pregnant sense. Herodotus is peculiarly fond of this word in describing heavy calamities.

drd rot abroadrov = " by a natural death."

67. Cat mummies at Bubastis.

rds µνγαλάς="shrew-mice." Blakesley observes, "that the story ran in later times that Latona, when nursing Horus, changed herself into one of these animals to escape the pursuit of Typhon by burrowing in the earth." Plutarch says, the animal being regarded as blind was considered an emblem of primeval darkness. The mummies of the shrew-mouse are said to be found at Thebes, Buto, and Athribis, probably the Atarbechis of Herodotus.

68, 69, 70. The crocodile of Egypt.

dehitres = "shells" or "hatches."

Seputreper yap 3h, m.r.h. According to Larcher, the water which had become heated during the day-time rotains the heat during the night, and then is warmer than the air and the dew.

κατά λόγον τοθ ώοθ γίνεται="is born (in size) in proportion to the ego."

γλώσσαν δέ μοθνον, κ.τ.λ. ="now this is the only animal that has not a tongue naturally."

eool viv nave nute predow, n.v.h. Rawlinson here observes, "the story of its moving its upper jaw is owing to its throwing up its whole head when it seizes its prey, at the same time that it really moves its lower jaw downwards."

deriματα λίθυα χυτά: "pendants of molten stone," i.e. of glass, which was most probably invented in Egypt, and carried to an extraerdinary perfection in its manufacture.

κροκοδείλους δὲ Tures ἀνόμασαν. Rawlinson observes, that κροκόδείλος was the term given by the Ionians to the lizards, as the Portuguese al legato, "the lizard," is the origin of our alligator. The Ionians here mentioned are the descendants of the Ionian soldiers of Psammetichus. The crocodile is not the Leviathan of Job xli., as some have supposed. Issiah xxvii. 1, calls Leviathan "the piercing serpent," and "that crocked serpent," corresponding to the Aphophis, or "great serpent" of Egypt, the emblem of sea.

Schedon. Supply & Superrie, "the hunter."

71, 72, 73. The river-horse and other animals described.

Everà deform = " the shafts of javelins," Lat. "hastilia jaculorum."
The hippopotamus was probably the Behemoth of Job, that "esteth grass like an ox."

årdipies = "otters."
rods zurakástenns = "fon-gosse."

regapaspunings "torn up by torrents."

\$ 50 Notices due desuffees = "the Nile, as a fact, not having reinvator."

suffera = "pressed" or "enhanced" (by the sun).

26. 27. The Ister (Danube) compared to the Nile.

Standar The StifeSor astr@="burning up his passage," i.e. all the air that he passes through on his course.

- † στάσιε τῶν ἀρέων="the sattled position of the seasons." φιλέει = Lat. "amat," in the sense of solet="is wont."
 - 28. Egyptian account of the Nile's source.

το0 8è Nellou rès πηγέε. We have not yet discovered the fountains of the true Nile, as it seems admitted on all hands that the Bakr of Abiad, or the White River, as the more important river, was the rue! Nile of the ancients.

• γραμματιστής τῶν ἰρῶν χρημάτων="the scribe that had charge of the priestly properties."

Zuipus=the modern Assovan; it was a place of importance as a frontier garrison-town on the borders of Ethiopia.

Kρῶφι, Μῶφι. The scribe was evidently joking Herodotus. Rawlinson compares the words to those absurd rhyming repetitions in our language: "hurly-burly," "helter-skelter," "hum-drum," "hugger-mugger," &c.

¿ξικέσθαι=Lat. " pervenire"= " make its way to" (through difficulties).

29. Herodotus did not go beyond Elephantine.

leropew="learning by inquiry."

drartes = "up-hill," as opp. to advartes = "down-hill."

zarázep β ow, "after the manner of an ox" (when dragged by ropes to the altar).

ent impens réssepas = "extends over four days." The accusative of extension in time and place, with ésti, is quite in analogy with the accusatives of &d. Compare above, ent parphtures = "extending (my inquiries) as far as I could."

¿ Malardpor. Chandler observes, in his Travels, "The river runs from the mouth of the lake with many windings, through groves of tamarisk, toward Miletus, proceeding by the right wing of the theatre is masse to the sea, which is in view and distant, as we computed, about eight miles." Our English word "meander" is derived from this river.

dπoβàs="e navi descendens" in Latin, "disembarking."

σκόπελοι (Letin, "scopuli"). dεέχουσι (intransitive) = "high rocks (from which one can see afar) hold themselves up."

xoupdors = "hogs' backs." Virgil's "dorsum immane maris," of low, rough sunken rocks, whees back alone is visible.

Δία...Διόνσεν—called by the Egyptians "Amun" and "Osiris" respectively.

80. An Egyptian colony above Syene.

fry xebry="in a period equal" to the journey from Elephantine to Meroe.

πρὸς Αθθόντων = "against," or "in the direction of." Compare πρὸς 'Αραβίων, πρὸς Λιβύης.

drelve eitels = " no one relieved them."

eok &= "and he tried to dissuade them." Thucyd. VI. 72.

31. How far the Nile is known.

wdpet="beyond and except."

resoures γὰρ συμβαλλομέτφ μήρες. Wesseling states that Aristides differs from Herodotus in the number of months consumed in the journey from Elephantine to Automoli.

32, 33. The expedition of the Nasamones into Central Africa.

Nasamones. These dwelt about the Syrtes, and by them the trade with Inner Africa was carried on. See Heeren.

έβριστὰς = "insolent," " reckless."

τής γλο Αιβόγε. See IV. 181. According to Heeren this division of Northern Africa is based upon the natural features of the country, and corresponds to the modern names of Barbary, Biledulgerid, and Sahara.

την βορηθην θάλασσαν="the Mediterranean Sea," towards the north.

Exterds: red raprol="to lay hold of," and so "to eat." So Thucyd.

II. 50, and Cloero's uses of "attigissent" in the same sense. The fruit is supposed to have been the butter tree.

dropes suspects. That men of very small stature exist in Africa has been always believed, and on good authority.

dπικέσθει ès πέλω. This city is supposed to be "Timbuctoe," and the river to have been the "Niger."

dπ των μέτρων="from an equally remote point," i.e. from a point corresponding to the Ister, their sources being in corresponding quarters. See Arnold's Rom. Hist. Vol. I. p. 491.

"Isroly, now called "Histria." Ovid in Trist. III. 9:

"Hoe quoque Mileto missi venere coloni, Inde Gette Grains constituere domos."

34. Nile and Danube compared.

ėπ' δεων μακρότατων Ιστορεύντα. See Thuoyd. I. I, έπὶ μακρότατων σκοσεώντι. See II. 29, and I. 171.

- † δὲ Ζυώπη τῷ Ἱστρφ, κ.τ.λ. Blakesley observes that probably a merchant-vessel going from the Ister to Phasis would lay her course for Sinope, or on the opposite course run for the Ister from Sinope.
 - 35. Description of Egypt, continued.

 $\lambda \delta \gamma \circ \nu \mu \delta \gamma \omega = " too great for description," surpassing description.$

derivative if θea , $\kappa.\tau.\lambda. = "$ have established for themselves customs and manners, for the greater part entirely different from those of the rest of mankind."

dropes imairous. Compare Soph. Ed. Col. 333:

έκει γάρ οι μέν άρσενες κατά στέγας θακούσεν Ιστουργούντες· αι δὲ σύννομοι τάξω βίου τροφεία πορσύνουσ' del.

ipara: yvri. Wilkinson thinks that somes were excluded only from the higher office of the priesthood.

 $\mu\eta$ β ov λ o μ iros τ ="supposing they do not wish it;" force of $\mu\eta$ with the participle.

36. Customs of the Egyptians.

ind rous fardrous = "at the time of death."

δνειδος μέγιστόν έστι. This is equally extravagant (as his other extreme assertions) according to Rawlinson, who says that though they also cultivated the kolcus soryhum or (duora), and poor people may have used it, as at the present day, when they could not afford wheaten bread, it does not follow that the custom was obligatory, or ever adopted by an Egyptian of rank, and the assertion of Herodotus is on a par with Dr Johnson's definition of "cats."

feids="spelt." δλυρα="rye." στα îs="wheaten dough" in a state of consistency (Ιστημι).

διφασίοισι δὲ γράμμασι χρέωνται. Wilkinson tells us the Egyptians used three kinds of characters: the hieroglyphia, the hieratic, and the enchorial. Herodotus mentions only two, the sacred and denotic; but as he speaks of their writing from left to right, it is possible that here he only alludes to the two cursory characters, the hieratic and enchorial, without comprehending the hieroglyphics under the head of writing.

37. Religious customs.

νόμοισι τοιοίσιδε χρέωνται = "use customs such as the following."

deθijra δὲ φορόουσι el loies, κ.τ.λ.="and the priests wear no other dress but a lines one, and no other shoes but those made of the papyrus plant."

obos duπ(huos="grape wine," as distinguished from elbes ἐκ κριθέων = "barley wine," i. e. "beer," in II. 77.

τρώγουσι="eat raw;" hence τρωκτά and τρώξιμα.

dexulpeus, a form peculiar to Herodotus for dexulpees.

drikaristata:="is established in his place."

38. Religious customs.

τοθ Επάφου. See Herod. II. 153, ὁ δὲ Απις κατὰ τὴν Ἑλλήνων γλῶσσάν ἐστω Έπαφοι. Herodotus simply substitutes the Hellenic equivalent for the Egyptian Deity Apis. There can be no doubt, says Blakesley, that the Egyptian Deity is the original one: but the Greeks, after their usual wont, to account for all the legends they found by a reference to their own mythology and language, derived Epaphus from ἐπαφοῖς, as Æschylus, Prom. 848:

έτταθθα δή σε Ζεύτ τίθησω ξιφρονα έπαφῶν άταρβεῖ χειρί και θίγων μόνου. έπώνυμου δέ τῶν Διὸς γαντημάτων τέξεις κελαινόυ Έπαφου.

39. Mode of sacrifice.

έπ' αὐτοῦ. Supply βωμοῦ.

kard roll loutou = " down upon the victim."

dr' dr florre="they were wont then to give it away for their own advantage," i. e. to sell it. Observe, this is a case of twests.

καταρέωται δέ...τήσι κεφαλήσι. Compare Leviticus xvi. 21, 22, "And Aaron shall lay both his hands upon the head of the live goat, and confess over him all the iniquities of the children of Israel, and all their transgressions in all their sins, putting them upon the head of the goat, and shall send him away by the hand of a fit man into the wildeness: and the goat shall bear upon him all their iniquities unto a land not inhabited."

40. The sacrifices to Isis.

† dealpoors = "the disembowelling" = Lat. "exenteratio."

Hyperae eleae = "believe to be," not merely think, = roulsw.

rearray = corp. the doctor = "the hip."

dorew καθαρών = "pieces of fine bread;" made of fine unmixed flour.
dworth/worau = "when they have ceased striking themselves." Valckenaer readers by "ubi plangere desicrint."

41. Cows never killed, as sacred to Isis.

aaθapeds βούς = "oxen without mark or blemish."

evil apiers... γεύσεται. Genesis xliii. 32, "Because the Egyptians might not eat bread with the Hebrews; for that is an abomination unto the Egyptians."

'Ardoβηχες="Aphroditopolis." Ather=Venus, and Night (which contained the seeds and elements of all things); while Becis=Bech, or city, as Baalbech=the city of Baal.

Toperal = Toperal, or inpulsion Exovel.

42. Isis and Osiris, the only deities common to all Egypt.

Totis re kal'Osipies. These Deities in their attributes comprehended all natural Deities. (a) Osiris, the Sun, symbolised by a bull, represented the generating principle of nature, and elsewhere he was Anubis, Bacchus, Apollo, Dionysus, Jupiter, and Pan. (b) Isia, the Moon, symbolised by a cow, represented the productive powers of nature, and was the Venus of Cyprus, Minerva of Athens, Cybele of Phrygia, Bellona of the Romans, Ceres of Eleusis, Diana of Crete, and the Preserpine of Sicily.

τοῦ Μένδητος. Mendes, now Mansoura, gave its name to the Mandesian mouth of the Nile, twenty-one miles castward of the Phatnitic or Damietta mouth.

43. Heracles, one of their twelve Deities.

τὸ οὔνομα τοῦ 'Ηρακλέος. ''This expression is a striking evidence of the colour which Hellenic channels gave to the facts received by the author. There is no Egyptian name in the least degree corresponding to Heracles: those of the Deities which are identified with him being Sem or Som and Chon. The only way in which a sense can be attached to the author's remark, is to consider that he looks upon the form in which the Egyptian mythology was east by the naturalized Greeks of his time as genuine Egyptian, losing sight (except in a few instances) of the fact of this being a mere adopted translation." Blakesley.

er se and rose="and amongst them (the proofs) also the following one."

44. Visit of Herodotus to Tyre to inquire about Heracles.

 $\theta\ell\lambda\omega r$ eldérat="being determined to know," as opp. to more will or preference, implied in $\beta o \dot{\nu} \lambda o \mu a \iota$.

Topor. The Tyrian Hercules was Mcloarth.

σμαράγδου λίθου="emerald-like glass." A very old invention was the staining of glass in Egypt.

λάμποντος τὰς νύκτας μέγαθος="shining a deal during the nights."
Ασο. to Jelf=μεγάλην λαμπάδα.

 $\Theta d\sigma \sigma$, now "Tasso." Its rich mines would of course be an attraction to the Phoenicians.

45. Legends about Hercules.

ύπὸ πομπής="in procession."

τίως μὲν ἡνυχίψ έχευ = "for a while indeed kept quiet" (as we say), έπεὶ δὲ αὐτοῦ πρὸς τῷ βωμφ κατάρχοντο = "but when they proceeded to begin the sacrifices upon him at the altar" (by cutting off his hair).

is their reardurer = "betaking himself to his strength." See Thuoyd. II. 84.

κωs &r θύοιεν="how could they possibly sacrifice."

φύσω έχει "how could be have the physical power," = πων πέφωσε.

46. The Mendesians consider the goat sacred.

Alyerries of elegatron, i. e. the Menderians.

alyemphenese nel spayemethia = "with the face of the she-goat and the legs of the ke-goat." Observe that dit is from diese, and is properly "the springer," the female goat being supposed to be more agile, while spayer is either from spayer, "the rougher," or from opt, "the more staggy" animal than the she-goat. It has been said that the he-goats have their lower limbs more covered with kair, and look rougher than the she-goats. We have no faith in the derivation of spayers from spayer = "to nibble."

47. Detestation of the swine and the swine-herds.

ψ τις ψαόση αύτῶν παριών, κ.τ.λ. = "should any one of them in passing by touch a pig merely with his outer garments." The χίτων was the inner garment. So in the Greek Testament the woman is represented as touching the lucriou κράσπεδου = "the edge of the outer garment."

exolosofe = "to give (out from one's home) in marriage."

#yerfu = "to bring to (one's home) in marriage," like the Lat. "ducere in matrimonium." See IV. 145, Odyss. O. 237.

drestry/scar:="they have and have had a settled Astred for." dreds 6000. Supply à 00000.

rip copin depre "the tip of the tail." In Latin and Greek these are adjectives, which are only partial attributes, describing not the whole of the object, but only a part of it, as in the case of depre here. Compare the Latin "extremus," "summus," "imus," "medius," &c. desoting respectively "the end," "the top," "the bettom," "the middle" of those objects which they respectively qualify.

our dr fre revealers = "they could not any longer possibly taste it." dr always strengthous the negative.

oracrives = "of dough." See Thuoyd. I. 126.

48. A pig offered in sacrifice to Dionysus.

49. Melampus conversant with the Egyptian rites of Dionysus.

el durywinese recry = "those who came after him."

τὰν τῷ Διενόσφ πεμπόμενον = "carried in procession in konour of Dionysus."

exryypropers "having given a detailed account of," as opp, to dryypropers (infra) = "to have consequed (among the Greeks) information about."

συμπεσέειν="fall in with," "coincide with."

de the riv Bourtier. See Thucyd. I. 12.

50. The Greek names of the Deities, partly Pelasgian and partly gyptian.

evolere dor="I find to be a reality."

ότι δη μη = "mark the exception, that."

λέγω δέ="I say, observe,"

roμίζουσι....ήρωσι οὐδὰν="are wont to pay no religious observance) heroes."

51. The Pelasgians originated the Priapic Herms.

reroulkasi = "have been and are accustomed to use."

πρώτοι μέν Έλλήνων ἀπάντων, κ.τ.λ. = "and the Athenians are the st of all the Greeks, without exception, who received this (custom) om (the Pelasgians)."

ηδη τηνικαθτα ès "Ελληνας τελέουσι = " even at this time being recksed among the Hellenes."

Kaβelρow. These were the "Magni Dii," adored in the mysteries of unothrace. They were especially Ceres, Procurpine, Pluto, and the gyptian Mercury, with Pan.

offer to heyw="knows what I mean."

τά & τοίσι & Σαμοθρηίκη = κατά τά, ά, κ.τ.λ.

52. The Pelasgian Gods nameless.

έπωνυμίην δὲ οἰδ' οδνομα ἐποιεῦντο, κ.τ.λ. = "but had no distinct imes or appellations for them." Rawlinson, on the other hand (Mure ol. I. p. 73, of Greek Literature), observes, "Herodotus says that 'forerly the Pelasgians had no separate names for the Gods, until they arned them from the Egyptians." The historian must be presumed to se the phrase δνομα in this passage, not in the literal sense, but in at of denomination, personality, character: for it were difficult, cerinly, to imagine two sets of names differing more entirely from each her than those of Zeus and Ammon, Apollo and Hor, Artemis and ubastis, Hermes and Thôt. The contrast might be extended through to whole Pantheon."

προσωνόμασαν, κ.π.λ.="they applied to them the name of Gods 'col=' disposers') from some such circumstance as this, because they sposed in beautiful order all the things in the universe, and mained all such dispositions." This account would derive θεὸν from δημ, in the sense of "disposing;" others derived it from the sense of laying" (the foundations of the world), as "Oreators." Plato derived from θέω="to run," because the Gods first worshipped were the not as Dwus, Diva, Δώς,

53. Homer and Hesiod formed the Hellenic Theogony.

el weinsures beeyering Eddner. Grote makes it out from this passage that Homer and Hesiod invented the Grock Theogony. Wesseling, Creuzer, Wyttenbach and others explain it as stating merely the introduction of the deities into popular poetry (weinsures), and investing them with the shapes, passions, and characters of men.

el st πρότερον ποιηταί λεγόμενοι. Bähr thinks that Herodotus does not here mean to deny the existence of Orpheus, Museus, Linus, Eumolpus, and other poets before Homer, but to maintain that their professed poems were spurious, and of subsequent origin.

54, 55. The Egyptian account of the oracles of Ammon and Dodona.

is Λιβότρ πρηθώσω="sold and carried into Libya." The verb is here pregnant.

έφασαν πρὸς ταθτα=" they said in reply to those things."

drevper = " to find by inquiry" (by tracing upwards).

wpopdστιες. The πρόμαστιε was the special title of the Pythian or Delphio priestess, who gave out the oracles. Compare προφήτης.

ent onye "upon the esculent oak" (from odys), not the beech, as some would render it, erroneously connecting it with the Lat. "fague."

ol dillo: Auderaie, i.e. the Solli. See Arnold's Rome, Vol. 11. p. 638.

56, 57. Herodotus comments on this strange story.

the δt is the 'Eλλάδα ἀπίδουτο="and took into Greece and sold the other (woman) there."

requarry = " of nature's growth."

naryyheuro = "declared in detail or in express terms."

έπὶ τούδε. So in I. 14, έπὶ τοῦ ἀναθέντος ἐπωνυμίην.

και τῶν Ιρῶν ἡ μαντική = " the art of divination from victims to

58, 59. Egyptian pilgrimages.

*possaywyds="bringing of offerings in procession;" or supplications, some say, "introduction," to the shrine.

ir μέσψ τῷ Δέλτα..." in the centre of the Egyptian Delta." See on the partial attribute, II. 47.

Zdir wilm. Sais, now Sa-el-Hagar, lay a few miles west of Busiria

60, 61. Processions and festivals of Egyptian deities.

aptrala...aperalifere:="they rattle their rattles:" acc. of the cog

ir to dwart travel to trivolety = "than in all the rest of the yea that remains, without any exception."

rds 88 resreves = "but in honour of whom they beat themselves."

62. 63. Other festivals at Sais and Heliopolis.

ėμβάφια = "vessels"—compare our "dips"—probably made of glass, eq. to Wilkinson.

drivoline" on the surface."

dra where Affurrer = "up and down, from the bottom to the top of gypt." sera = would be "from the top to the bottom."

Ovolas ral loà = "sacrifices and ceremonies."

int to trops = "on the other side" (properly, looking "towards the things").

of 52 structurator = "now those who are bound by a vow."

sepahds re swapdscorrat = "and they smash each ether's heads" force of the compound verb).

64. Popular legends.

dπότροφον = "reared far away from (his parents)."

rotaliza ἐπιλέγοντει = "reckoning up such things," i. e. give such casons for their conduct.

65. The Egyptian animal worship.

σύντροφα = "domesticated"= "reared along with" (man).

drefrer "set free," allowed to range at large. Literally it means 'given up" (to their own inclination or power).

The tiune = " the konourable charge."

lariage σταθμώς πρὸς dργόριου τὰς τρίχας="they weigh the hair in a cale against a bit of silver:" literally, they make the hair to stand in he standing scale against the bit of silver, i.e. the scale on which the sair is, is made to stand even with the scale on which the money is:

"" the σταθμός of the Greeks, and the "stare," "to cost," of the hair, and our common idiom, "it stands me so much."

. 3' dr $\ell \lambda \kappa \sigma \sigma p =$ "but whatever money the hair may have drawn wu," i. e. weighed in the scale.

Longam" the falcon." Compare Scott's Marmion, Canto 1:

"E'en such a falcon, on his shield, Soared sable in an azure field; The golden legend bore aright, Who okecks at ms, to death is dight."

The falcon was an emblem of the soul, and is found at the entrances of the Egyptian tombs.

66. Peculiar habits of the cat.

Sugrafres=" having stationed themselves at intervals."

diadeters all inephriencers ross despises = "alipping through and bounding over the men."

καταλαμβάνει = "comes down upon and seises;" pregnant sense. Herodotus is peculiarly fond of this word in describing heavy calamitmes.

drd rot abroadrov = " by a natural death."

67. Cat mummies at Bulastia.

rds µvyalds = "shrew-mice." Blakesley observes, "that the story ran is later times that Latona, when nursing Horus, changed herself into one of these animals to escape the pursuit of Typhon by burrowing in the earth." Plutarch says, the animal being regarded as blind was considered an emblem of primeval darkness. The mummies of the shrew-mouse are said to be found at Thebes, Buto, and Athribis, probably the Atarbechis of Herodotus.

68, 69, 70. The crocodile of Egypt.

exterce "shells" or "hatches."

Seputreper yap 3h, a.r.h. According to Larcher, the water which had become heated during the day-time rotains the heat during the night, and then is warmer than the air and the dew.

κατὰ λόγον τοῦ ωοῦ γίνεται="is born (in size) in proportion to the egg."

γλώσσεν δὲ μοῦνω, κ.τ.λ. = "now this is the only animal that has not a tongue naturally."

edd the story of its moving its upper jaw is owing to its throwing up its whole head when it seizes its prey, at the same time that it really moves its lower jaw downwards."

doriματα λίθυα χυτά: "pendants of molten stone," i.e. of glass, which was most probably invented in Egypt, and carried to an extra-ordinary perfection in its manufacture.

specedellors & Terrer eropasar. Rawlinson observes, that spondsellor was the term given by the Ionians to the lizards, as the Portuguese al legato, "the lizard," is the origin of our alligator. The
Ionians here mentioned are the descendants of the Ionian soldiers of
Peammetichus. The crocodile is not the Leviathan of Job xli., as
some have supposed. Isaiah xxvii. 1, calls Leviathan "the piercing
estpent," and "that crooked serpent," corresponding to the Aphophis,
or "great serpent" of Egypt, the emblem of six.

Schedon. Supply & Superrie, "the hunter."

71, 72, 73. The river-horse and other animals described.

Everà deferes = " the shafts of javeline," Lat. "hastilia jaculorum." The hippopotamus was probably the Belemoth of Job, that "eateth grass like an oz."

dróšpies = "ottora."
rods zwahdwena = "fou-gosse."

3th irriws... restance less. Crouzer refers the story of the Phonix to stronomical computations; and supposes the arrival of this imaginary and at Heliopolis to have been the symbol of the completion of the sagnus amongst the Egyptians.

rf γραφή παρόμοιο:=" closely corresponding to the picture."
περιήγησυ:=περιγράφη:="in outline," or "the contour."

74, 75. The snakes of Egypt.

of µeridest eleres µuxpol="who being small in size." Among the Egyptians the serpent was the symbol of immortality, and among the Diristians of the resurrection.

rard Borrow water="lying in a line with the city Buto."

The burden of the beasts of the South, from whence come the wiper and the flying fery serpent." Wilkinson observes that "the winged erpents of Herodotus have puzzled many persons from the time of Pausanias to the present day. The Egyptian sculptures represent some mblematic anakes with bird's wings and human legs. The Drace wians of Linnsous has wings, which might answer to the description given by Herodotus, but it does not frequent Egypt."

76. Description of the Ibis.

μέλανα δευώς πάσα="marvellously black all over."

των δ' & ποσί μάλλον είλευμένων τοῖσι ανθρώποισι. Buttmann, meaking of eller, observes in p. 268 (Lexilogue): "The passive form of this verb occurs again in another sense, which has been compared with the Latin 'versari,' and that as early as Herodotus, who (II. 76) listinguishes one species of the Ibis from the common sort with this expression (the passage being quoted); where & rost means nothing nore than near at hand, as at 111. 79, kerewar narra rud rûr Mayur ib to root yudperor = 'every one who chanced to come near them, to come in their way.'... In this expression ellesses answers to our thrase to be busy about anything.' And as nothing has occurred to how that the idea of to move and turn about and ground is a radical me in this word, we must suppose that it found its way into use from the frequentative meaning of the present. That is to say, the meaning 'to be pushed,' or 'to thrust and push oneself,' readily takes n the present, particularly in Grock, the collateral idea of community, madantly, which, when we are speaking of the space in which this is ione, naturally and of itself calls up the idea of backwards and fer rerds, or the corresponding one of around and about. To this appears to belong the meaning which the word has occasionally in the later Greek, to wind round = to press itself round, or cling."

77. Peculiar habits of some Egyptians.

unium despires rirus incresseres udiura = "cultivating in an especial manuer and as far as possible the memory of all their (dis-

tinguished) men." Compare the Latin expression "rerum gestarm memoriam precipus excolentes." It is in the country rather than in the town, as a general rule, that the legends and the language of the pallinger longest, and are most beloved: towns, and especially commerciated towns, are influenced by so many new changes, that the old has be little chance of surviving the innovations brought about.

78. Custom at entertainments.

wdry. Blakesley observes, "this word, when applied to measure ment, always means 'in every dimension.' Here, therefore, it would imply that the mummy was of a critical figure, which there seems n reason to suppose. I suspect the word has slipped out of its place, an that originally it occupied the site of the words and practical spin which event in from the margin as an interpretation of it."

79. Egyptian Maneros same as the Greek Linus.

Eddor oddina inuntures "they take to themselves in addition a other" (custom).

drofwuudter="to be lost in wonder at."

δ Alves="'the Linus," just as νόμον τὸν δρθιον (1. 24), "the marks strain." The article marks the thing as well known and understood According to Wilkinson, Linus and Maneros were probably the genis or impersonation of song. The Egyptians now use "ya laylee! y layl!" as a chorus for lively songs, meaning, "O my joy, O night alluding to the wedding-night: "ya laylee, doos, ya laylee!" "O m joy; stop, O my joy!" alluding to the dance. Compare Hebrew Halle "singing, praising," whence "hallelu-iah."

80. Reverence for the aged.

είκουσι της όδου. Valokenaer compares Aristophanes' Oloude, 989: καὶ τῶν θώκων τοῖς πρεσβυτέροις ὑπανίστασθαι προσιούσι.

προσκυνίουσι="do homage" or "obcisance to;" proporly, "faunis on one, like a dog," from πρὸς—κυών ("dog"). Compare the ok English verb "to spaniel."

81, 82. Wearing of linen, and astrology.

έπαναβληδόν="throwing them in addition over these."

δμολογέσσει δὲ ταῦτα, κ.τ.λ. The Egyptian priests, according to Diodorus Siculus, 1. 96, affirmed that Orpheus had derived most of in mysteries from Egypt. See 11. 49.

bear brev tort. Bupply lon.

erfores eyeuphees="what he will fall in with."

ol & rection yestures="who have been engaged in poetry, composition."

83, 84. Oracies and medical professors.

38e Stanferau = "is thus disposed" or situated, is in the following state or condition.

al ye marrifac = "the methods of giving oracles."

larged karecrias: "physicians were established" (by Government), who received fees from the rich, and gave "advice to the poor gratis." Wilkinson observes, "Not only was the study of medicine of very early date in Egypt, but medical men there were in such repute that they were sent for at various times from other countries. Their knowledge of medicine is celebrated by Homer (Od. IV. 229), who describes Polydamna, the wife of Thonis, as giving medicinal plants to Helen, in Egypt, a country producing an infinite number of drugs."

85. Funeral lamentations.

στρωφώμενα: "turning themselves in all directions." The frequentative and intensive form of στρέφω, as "versor" in Latin is of "verto."

erejwoμέναι="having their clothes girt up." Compare the Latin "snogingti."

φαίνουσαι τοὺς μαζοὺς="exposing to view their breasts."

μαζούs. Blakesley observes, "the girdle prevented the tunic from falling lower than the waist, which, when loosened for the purpose of beating the breast, it would otherwise have done."

86. Embalming: three different methods.

παραδείγματα νεκρών ξύλινα = " wooden patterns of corpect."

την μέν σπουδαιστάτην...κατά ήντωα. Supply in both of those cases the word ταρίχευσω.

evrehesrepus "more easy to pay for." (rehor="toll," i.e. payment.)

τον έγκιφαλον (supply μυκλον) = "the head (marrow)," i.e. the brain.

λγχέοντε: φάρμακα="pouring in drugs" (to decompose the brain, which could not be extracted).

μετὰ δἐ="now, afterwards." As in Homer, so in Herodotus, we often find the prepositions used in an adverbial sense.

87. Embalming.

τοὺς δὲ τὰ μέσα βουλομένους=" with respect to those wishing for the intermediate mode of interment."

σκευάζουσι. Supply σφι τὸν νεκρόν=" their own dead relative." ἐπιλαβόντει="stopping up" (to prevent it from getting back).
πρηγματευθώντει. Supply περί τὸν νεκρόν.

88. Embalming.

 $d\pi'$ $d\nu$ $i\delta\omega\kappa a\nu$ $d\pi o\phi/\rho e\sigma\theta a\iota =$ "then they returned it for the purpose of being carried away."

89. inch retractal if retractal retr

navelru="immediately denounced it" (force of acrist).

90. Bodies drowned or taken by crocodiles.

wepiereilarras = "componentes," Lat.

The mposynteres = "those belonging to them," i.e. relations.

91. Chemiais, an account of.

τὸ δὲ σόμπαν circîr="now to take all, we have to say, together i.e. "in short."

roundour = rouluous = " ordinances" or " customs."

Χέμμις τόλες. Chemmis, or Panopolis, was in the Thebals, on the eastern bank of the Nile. The modern Akhmyn retains traces of the ancient name.

Hepsitos τ 00 Δ ard η s. Creuzer makes the Egyptian Perseus identic with the Sun, and so with Osiris and the Nile.

πρόπυλα = προπύλαια.

σενδάλισε. According to Wilkinson, one of the Colleges of De vishes at Cairo shows the shoe of their founder, which is of immensize: so too in Bk. IV. 82, we find a footstep of Heroules, of simile dimensions, shown in Scythia.

δ τι σφι μούνοισι = διότι σφι μούνοισι.

drayrera = "recognised," not "read."

92. Habits of the marshmen.

apirea wella, α.τ.λ. Herodotus mentions two kinds of lilies a lotuses. The first, called Nymphæs lotus, is found in the neighbou hood of Damietta, and eaten by the people there; the second, calle Nymphæs neiumbo, no longer exist in Egypt, though its figure soulptured on their tombs. It is very common in India.

wrisares="having crushed." Compare the Latin "pinso," "piso.

er Φλη κάλου παραφυσμένη="on another stem growing alongsic of it."

τρωκτὰ δσων τε πυρὴν ἐλαίης="catable grains or berries as big a the stone of an olive."

rip driven yeophy = "that comes into being every year." diadard = "of transparent boat." i. e. of a white boat.

93. The fish of Egypt.

dγeλαίοι=`" gregarious."

Too Sopol. Partitive genitive.

draudstrevet = "devour." See Aristoph. Birds, 579:

καί σπερμολόγων, έκ των άγρων το σπέρμ' αύτων άνακάψαι.

τῶν γὰρ ἀῶν, κ.τ.λ.="they keep spawning their ros by a few eggs at a time."

διηθέοντος = "straining or cosing through."

94. The Egyptian common oil.

κίκι="castor-berry," or="κροτών," whence our "Croton cil." It is the word in the Septuagint translated "gourd" in Jonah iv. 6.

drimofor = "press out" (the juice).

95. Protection from mosquitoes.

άμφίβληστρον. See Horace, Ερ. IX. 15:

"Interque signa turpe militaria Sol aspicit conopium."

From this "conopium," the protection against the masquitoes (πρὸς τοὺς κώνωπας), comes the English word "canopy," for any covering.

96. The boats on the river.

ràs depends ès de érdereses r \hat{g} $\beta \delta \beta \lambda \phi =$ "they stopped up and covered over the joinings with the papyrus (plant)."

διά τθι τρόπιος διαβόνεται="makes its way through the keel."

λαμπρός drepos = "a clear wind," or "a fair wind."

97. The time of inundation.

διὰ μέσου τοῦ πεδίου. See Virg. Georg. IV. 287:

"Nam qua Pellei gens fortunata Canopi Adoolit effuso stagnantum flumine Nilum Et circum pictis rehitur sua rura phaselis."

Naurphrios. Naurratis, somewhat to the north of Sals, was the great mart of the Greeks in Egypt. See Herod. II. 178.

for: 84 our ouros = "but this is not the usual course."

98, 99. Navigation of Egypt.

"Ανθυλλα = Gynmoopolis, according to Larcher.

roll alel fasiletorror="of him who happens to be king from time to time." See Thuc. 1. 2.

τοῦτο μὲν="this then is the first care." Here μὲν is in its proper and earliest sense, from μ(ειs, ια, εν)="the one" thing that comes first; as opp. to δε(ν) for δόω. The corresponding τοῦτο δὲ is at the close of this chapter.

τὸν δὲ ποταμὸν όχετεῦναι, κ.τ.λ. = "formed a new channel for the river, so that it flowed in the midst between the mountains."

100. The Egyptian kings after their first king Men.

ale 80 york drayuply. Blakesley well observes here, "that patriotism of the Egyptians would not allow them to consider Nit a foreigner is not to be wondered at. They laid claim to Cambus the face (according to Herodotus) of facts of which they could possibly be ignorant. See III. 2. The name Nilocrie is only the lenized form of Neit-okr, a name which, according to Champollion others, appears on the monuments, and is equivalent to 'Athen Nici interpretation which was actually given to the word by Eratosthe The identity of the Egyptian Nato with the Hellenic Athene had remarked by Plato (Timon, I. p. 21), and the etymological connectic Neith with Anaitis is the same as that of Dercato with Aterrates. phas with Acyphas, ordyvs with doragus, handle with dhandle, 1 with drives; or of visca with the Latin anas, worl with aput, to and trux with atrox, payor and apayon with aranca, hazon and hax with alga, and probably rehauds with aquila and aquilo. The in change of the elementary structure an-th, and ath-n may be illustr by the pairs drieves and rivedes, before and reference, Enpos and enq and the English ask and its archaic but now vulgar axe. It may observed, that the Egyptian name remained at Thebes of Bœotia on Nutrae πύλαι (Æschylus, Theb. 460)."

101. King Moeris.

των δε άλλων βασιλέων ου γάρ έλεγον, κ.τ.λ. = "(I believe) that 1 to no distinction belonged to all the other kings, for (people) did mention any manifestation of their deeds, with the exception of their last king, called Moris." Βασιλέων here seems the genitive possession; λαμπρότητοι, the partitive genitive.

102. Sesostris-his deeds.

Zisustries. According to Rawlinson this was the first king of twelfth dynasty, Osirtasen, or Sesortasen I., who was the first gr Egyptian conqueror; but when Osirei or Sethi (Sethos) and his Remesses II. surpassed the exploits of their predecessor, the name Sesostris became confounded with Sethos, and the conquests of tking and his still greater son were ascribed to the still greater Sesost

πρώτου δρμηθέντα="was the first who set out." Observe t πρώτοι here is personal, and not adverbial.

βραχέων. Compare the Latin expression "brevia et syrtes."

Bid Tils trelpov="from place to place, throughout the continer Observe here the force of the genitive case with a local noun.

To turodor "that came in his way," or "that stood in his wa Compare the Latin "impedimentum" and the English "impedimentum" derived therefrom.

The love of it." $\frac{1}{2}$

mapihaße = "he won over to his side."

103. Secostris subdues the Scythians.

sictifie = " he proceeded to go completely through (the continent)."
ral recognizata = " even at the farthest."

pairorras σταθείσαι="were evidently erected;" but pairorras σταθέραι="scene to be creeted." In the former case we have the expression of a fact in the participial form, and its impression on the mind in the purely verbal form (see note on 1.5); in the latter case we have merely the expression of an opinion.

μόριον δσον δη="a small portion of whatever size it might be." δη makes the definite word preceding it still more definite, and the indefinite word still more indefinite.

104. The Colchians of Egyptian extraction.

φαίνονται μὲν γὰρ ἐδντει el Κόλχοι, κ.τ.λ. = "for assuredly the Colchians are evidently and really Egyptians." See note on previous chapter for the force of φαίνονται with a participle.

μελάγχροι και ούλότριχει=" of a dark brown complexion and curly bair." acc. to Heeren.

dw' doxiis="from the beginning;" i. e. from very early life.

Σύροι of ἐν τῆ Παλαιστίνη. Here Herodotus only means those who occupied the een-coast among the Phoenicians and Philistines; for his silence on Jewish history is the best proof we can have that he did not risit, nor yet inquire about the interior of the country.

irrusγόμενοι Αlγόπτφ=" by their extended intercourse with Egypt." (Such here is the force of the preposition.)

105. Colchian and Egyptian mode of manufacturing linen similar.

φέρε νυν και άλλο είπω περί τῶν Κόλχων="bear (with me) now, and [may tell (you) another thing about these Colchians."

Σαρδονικόν for Σαρδιανικόν. Compare Aristoph. βάμμα Ζαρδιανικόν.

106. Remains of Secostris' columns.

odkéti palrovan repiecosan="evidently no longer survive."

860 rówer. The latter of these two reliefs was discovered in the year 1817. See an interesting account of it in the Classical Museum, Vol. I. 1. 232.

μέγαθος πέμπτης σπιθαμής=" of the size of four cubits and a half."
300 I. 51.

107. Danger and escape of Secostris.

repressions... The electer why. Diodorus tells us that he surrounded he tent, in which Secontris and his family were staying, with reeds, and set fire to them during the night.

ist viv supply invitorers. This is but a confirmation of the common Moloch-worship amongst the ancient heathen, by which parents were obliged to make "their children pass through the fire" to that god.

108. Punishes his brother: employment of captives.

warrelous robwous excusat = "having turns in every direction."

πλατυτέροισ:= "more brackish." The sea-water is described as πλατύ δύωρ, and Hesychius explains πλατύ by άλμυρόν; a sense which Aristotle gives it. Compare its application to the Hellespont by Homer.

φρεάτων="reservoirs." See Arnold's Thue. II. 48.

109. Allotment of the land of Egypt.

Alyerrious: Exag: "to all the Egyptians without exception." See Genesis xlviii. for the way in which the king got possession of the land. The word Exas (Lat. "cunctus") in Herodotus implies = "all without exception."

τὰς προσύδους ποιήσασθαι = "created for Aimedf those revenues." (προσύδους = "incomes," properly speaking.)

extracture dresposs, x.r.h. = "having enjoined upon them a produce-tex to pay him every year." The popes was the tax paid by foreign and dependent states, while the drospoph is a rent paid from the fruit, or other advantages arising from the holding.

πόλον = a concave sun-dial shaped like the wint of heaven (compare "coali polus"). Rawlinson here observes: "The gnomon was of course part of every dial. Herodotus, however, is right in making a difference between the γνώμων and the πόλοι. The former, called also στοιχείου, was a perpendicular rod, whose shadow indicated noon, and also by its length a particular part of the day, being longest at sunries and sunset. The πόλοι was an improvement and a real dial, on which the division of the day was set off by lines, and indicated by the shadow of its gnomon." See also Grote's Great Hist., and Dict. of Antiquities (sub voce).

110. The power of Sesostris over Ethiopia.

perpulsive de étherero="now be left as memorials of himself."

Δαρείον δὲ οδ δυνασθήναι, κ.τ.λ. Arist. (Rhot. II. 20) seems to assert that Darius conquered Egypt prior to the expedition against Greece.

111. King Pheros and his blindness

drasfully xpysducror="was guilty of using sinful presumption." See Thuc. VI. 59, and Homer, passion.

iffice = "has come to its end." Teplir - "Pharach." A title, not

draβλέψει = "thou shalt look up;" i.e. recover thy sight. So in the New Testament

dropvyw= "having completely escaped from."

όβελούς δύο λιθίνους. Consecrated to the Sun, whose rays they symbolised.

112. King Proteus, the Memphite.

ro0 'Hφαιστηύου πρὸτ νότον ἄνεμον, κ.τ.λ.="from the temple of Vulcan towards the south (wind)," the temple being the point from which it commenced.

erparonedor. This "camp" was really an establishment for trade under the protection of a sanctuary.

συμβάλλομα: "I conjecture;" literally, "I (infer) by throwing my thoughts together." Compare the Latin "colligere" and the English "I collect" = (to infer).

113, 114, 115. The Egyptian account of Helen.

delet="relax," (intransitive) for delagot.

is τὸ ἡν καταφυγών, κ.τ.λ. = "into which, if any man's slave, to whomsoever he may belong, take refuge, and should allow sacred characters to be branded upon him, thus surrendering himself to the God (of the sanctuary)." These marks showed them to be dedicated to the service of the Deity, and were a symbol of protection. See Genesis iv. 15, and Galatians vi. 17.

Startchfer = "continues to be in force." Compare the Latin "per" in composition.

Ours. In Homer's Odyssey, IV. 228, Polydamna is mentioned as the wife of Thom, Ours randaurs.

συλλάβοντες = "having seized as a prisoner." Lat. "comprehendere."

garehete = "laid down;" i. e. told in detail.

raph to σ everto θ felrow, $\kappa.\tau.\lambda = "$ and you got over (i. e. overcome the scruples of) the wife of your own host."

drawrepiscus abrip="set her on the wing" in ambitious thoughts.

κεραίσα:= "having laid waste;" as in Itiad, E. 557, σταθμού: ἐν-θρώπων κεραίζετον. The word is derived from κείρω= "to shear" (away), and is chiefly used by Homer and Herodotus.

of τοι προήσω dπαγέσθαι = "I will not give them up to you to carry off."

Toler tuepeur = " within three days."

μετορμίζεσθαι= "to remove your anchorage."

el 82 µh="on the contrary supposition." This formula of translation has the advantage of meeting the case of a negative antecedent, as well as a positive antecedent.

HEROD. I.

116, 117. Criticism of the legend of Helen.

es & perfec = " for which cause he gave it up."

surà yès évelues, s.r. λ .="according to what he composed in t Iliad." surà=sus d.

and eddaug flory describers describe "and in no other portion (of I work) has he retraced his steps;" i. e. withdrawn his statement.

Z-83rs, now Sayda; the word properly signifies "a fishing-place In VIII. 67, Herodotus places Sidon before Tyre. In Genesis (z. 19) have Sidon but not Tyre.

**See Clind, VI. 289. Weale's Edition of the research." Compare "logue" in Latin. a

τόδε τὸ χωρίου = "this passage." Compare "locus" in Latin, a Coleridge, Greek Classic Posts, p. 50.

118, 119. The Egyptian legend of Helen.

 $\mu h \mu h^{\mu} \delta \chi e \nu$, $\kappa.\tau.\lambda$. $(\mu \delta \nu = \mu h \nu) =$ "that assuredly they did not posses. Helen, nor yet the wealth laid to their charge." $\mu h \nu$ is the usual κ mula with an oath.

šikas ėwėgar=" to give an account" (a law formula).

'Eλένφ draθέα κακθυ dreλαβε. Compare the case of Abram as his wife with Pharach.

रेस्टारें। हैरे राज्यात रेसी πολλάν τοιούτο="now since some such thing this endured for a long time." Supply χρόσον.

Great spec éveluse = "made them victime (to the infernal gods) See VIII. 191, and compare Virgil's Æs. II. 116:

> "Sanguine placâstis ventos et virgine cosă Quum primum Iliacas Dana! venistis ad oras, Sanguine quarendé reditus."

And Lucretius, I. 83:

"quod contrà sepius illa Religio peperit scelerosa atque impia facta." With &reas supply #\$49/s.

120. Herodotus confirms the Egyptian legend of Helen.

φρενοβλαβής = "infatuated." Suidas explains by δ τὰς φρέν βεβλαμμόνος.

Gere... ¿βούλεντο = "so that they actually wished."

έγίνωσκαν (supply κινδυνισόου) = "resolved."

out for: fre of="there never was the time when not," i.e. evecontinually.

ėπ' ėkeleγ="in dependence upon that one." So VII. 10. 3.

121. The reign of Rhampsinitus.

derries "money." The current metal for money among the Gree was silver. Compare the French "l'argent."

encreased him," from encretes. "who succeeded him," from encretes.

 $\tau \circ 0$ $\tau \circ \omega$ $\tau \circ \omega$ $\tau \circ \omega$, $\varepsilon . \tau . \lambda =$ and of that (building) one of the walls on the outside formed a portion of his palace."

djaperdy="capable of being taken out," but djalperes="select," that which has been taken out for distinction's sake.

out it manyly depose a section of interval (supply descriped to the work."

τὸν λίθον ἀνευρόντας="having found by search that stone." The article, as in Homer, and elsewhere in Herodotus, is demonstrative.

ook driden repaiferres = "did not give up plundering."

mdyas = "trape" which hold fast (πήγουμι).

κατά του τείχεοι, κ.τ.λ.="suspended it from the wall, so that it hung downwards."

xaler@: δλαμβάνετο="urged him with sternness." δλαμ properly="continued her hold upon him."

ir siples were uliver = "putting it to the account of gain." Lat. "lucro apponentes."

όργην προσποιεύμενεν = "getting up for himself a passion," i.e. pretending anger.

TapakauBdrer = "took him over to their side."

παρὰ τὴν πόσυ="along with the drinking." Latin, "inter potandum."

τοθ βασιλέου περεγανόσθαι="to come round the king," i.e. to over-reach him.

122. Rhampsinitus' descent into Hades.

χειρόμακτρον = "a napkin." See IV. 64.

ind δύο λόκων άγονθαι. Wolves were supposed by the Egyptians to be the servants of the infernal powers, and the conductors of the dead. This arcse most likely from the habits of the animal, which roams about at night, and as dawn draws on retreats to hide itself. Wilkinson says that mummies of wolves are found at Lyoopolis (Essioot).

123. Egyptian conception of Dionysus and Demeter (Isis and Osiris).

processes quel = "it is taken for granted by me."

Δήμητρα, κ.τ.λ. Compare Virgil in Georgics, at the opening:

"Vos clarissima lumina mundi

Liber et alma Ceres."

124. The impious Cheops.

eisessip="good laws, well obeyed." This is the strict political sense of the word, according to Aristotle.

λίθου τε ξεστοῦ. In the same way we have the genitive so towards the end of this Chapter, and in III. 47, ζψων ἐνυφασμί συχρῶν.

125. Method of building pyramids.

weequis="pyramid." Kenrick thinks the word pyramid to Greek on the authority of Etym. Mag., Πυραμίς, ἡ ἐκ πυρῶν καὶ μέλκι εξεπερ σεσαμίς, ἡ ἐκ σεσάμων καὶ μέλκισε. The πυραμίς, which pointed, and used in the Bacchio rites, may be seen on the table at reception of Bacchus by Ioarus. That the name of the mathematisolid was derived from an object of common life, and not vice ver may be argued from analogy: σφαῖρα was a "λακά-ball;" κύβος=die" for gaming; κῶνος="a boy's top;" κόλοσδρος, from "the gleener's roller."

126. Cheops' disgraceful means of raising money.

em elsejuaros="at the corner of the house:" indeed our word protests is properly derived from "pro-stare," the standing forth at corner of the street. Compare the description of the strange woman the Book of Proverbs.

enser δή τι="some money, however much it might be.".
τὸ κῶλον ἔκαστον="seach side" (properly, limb).

127. King Cheops succeeded by Chephren.

our definement = " which did not actually come up to the extent (of brother's)."

διὰ εἰκοδομημένον, κ.τ.λ.="for, a channel having been construct (the Nile) washes round an island within, in that they say that Che lies."

resceptaura wôšus, $\kappa.\tau.\lambda.=$ "going forty feet below the like size the other pyramids)."

128. The Shepherd-King Philition.

ποιμένος Φιλιτίωνος. Observe that this information came from Egyptians, not from the priests, who could not, from pride, have p claimed the sovereignty of the Shepherd-kings, the Hyakos, which w an abomination to the real Egyptians.

129. Myoerinus succeeds.

diration = "displaced." See Homer's Odys. XVI. 387:

ireira:="let go free" (first used of cattle dedicated to a go allowed to go free in the riperse without bodily labour).

τιβ ἐπιμεμφομένψ ἐκ τῆς ἐἰκτς = " to one complaining and appeali from his decision,"

reperstrepts re="in some more extraordinary manner."

130. The strange burial of the daughter of Myoerinus at Sais.

element forquiry=" in a furnished chamber."

narayijous: ish when hulpy="and they burn in sacrifice every day."

131. Another account of the wooden figures at Sais.

ol de tures herouge = " now some few say."

ond ageor = " under the influence of anguish."

rdrep=Attic drep="the very things which." The particle gives emphasis.

132. The sacred cow of the procession.

τύπτωνται...τὸν θεὰν="strike themselves (on the head or breast) is konour of their god." It is generally supposed that Osiris is the god here alluded to. For the secret meaning of the burial of Mycerinus' daughter in the gilded cow, see Creuzer.

133. The prophecy of the oracle at Buto to Mycerinus.

surrayires = "would join (with the fates) in shortening his life."

oure ήμερης oure restrict drefere = "relaxing neither by day nor night" ("giving up," as we would say).

al route implea wordpara: "the nights having become days." The construction is that of the nominative absolute.

134. Pyramid of Mycerinus.

'Poδώπισ:="Rosy-cheek," a pet name. From Sappho we learn that her real name was Doricks.

ovod elobres palement = " evidently in ignorance."

ol...drifterar reciprarfur=" and attributed to her the having erected" (force of the middle verb).

κατὰ "Αμασιν=" about the time of Amasis."

ùs diédeξe="as was evident."

135. The wealth of Rhodopis.

eradoboros = "very fascinating." Lat. "venusta."

ώτ åν είναι 'Ροδώπυ=" for one in the condition of Rhodopis." See Thuc. 17. 84.

δσον ἐνεχώρει ἡ δεκάτη οἰ=" as far as the tenth part of her property went," i.e. allowed her.

τοῦτο μὰν="this firstly," followed, as we might expect, by τοῦτο δέ, "and this secondly."

136. Asychis succeeds Mycerinus.

rel ελλφ δψυ, κ.τ.λ. = "and besides an infinite eight of buildings,"

amply xequires = " a want of circulation of money."

της του λαμβάνοντος θήκης=" the vault belonging to the borrower."

dreyeroper="when dead." So Thue. II. 34 and 98.

μή με κατενοσθής πρός="do not now despise me in comparison with."

137. Anysis, the blind king.

χειρί τολλŷ=Lat. "multă manu"="with a powerful force" (of soldiers). In Roman history "manus" is often used for a "band" or "force."

though manner melieve though (Stiger).

138. Description of the temple at Bubastis.

detaces. This word, according to Blakesley, is used in a very peculiar sense, for Herodotus goes on particularly to remark that the canals do not run into anything, but approach one another within a certain distance, and then stop. It seems possible that in a locality full of canals, like the Delta of the Nile, the word originally used to denote direction for the purpose of communication came to be provincially applied in all cases where the appearance occurred of a channel cut for the admission of water. See II. II, and II. 191.

Sirboer: gardenies = " completely shaded with trees."

gareofra:= "is looked down upon."

eγγεγλυμμένη τύποισι=" covered with figures sculptured in relief."

deπρωμένη όδδε="a road, laid down." Compare the Latin expression "via strate."

139. Sabacos terrified by a dream.

Telos Tis drallayis="the consummation of the departure."

άλλλ γάρ el έξιληλυθέται, κ.τ.λ.="no, he would not do these things, for the time had fully passed away,—as much of it as he had been allowed by the cracle for the purpose of ruling and going out of Egypt."

Eres rerrigeors. Bunsen believes that, instead of this one monarch Sabacos, an Ethiopian dynasty of three distinct kings held Egypt for "fifty years," and their names were Schebek, Shebeh, and Thrk, i.e. Sabacos, Sebichus, and Tirhakah.

140. The blind king returns from his exile.

στης τοθ Αlθίστες="clam Æthiope"="without the knowledge of the Æthiopian."

Έλβά. Situated in the lake now called Mensaleh.

141. Sethos, priest of Vulcan, succeeds.

βασιλία 'Αραβίων. It is highly probable, says Rawlinson (Vol. 1. p. 450), that the Arabians formed an important element in the popula-

tion of the Mesopotamian valley from the earliest times. There are at the least 30 distinct tribes of this race named in the Assyrian inscriptions among the dwellers upon the hanks of the Tigris and Euphrates; and under the later kings of Nineveh, the Yabbur (modern Jibbur) and the Gumbuler (modern Jumbula), who held the marshy country to the south, appear to have been scarcely inferior to the Chaldseans themselves in strength and numbers. This may help to explain the statement of Herodotus (II. 141), of which Josephus complains that Sennacherib was king of "the Arabians and Assyrians," as well as the yet more remarkable passage where his army is termed exclusively "the heat of the Arabians" (rès 'Aραβίαν στρατώ).

142. Kings and priests from Menes to Sethos.

exarepove resources = " so many of each kind."

it ifficer="out of his usual quarters."

143. The catalogue of the Theban priests.

yernhayfarri re deurde="having given an account of his own descent."

dradfourt: the warpile, $\kappa.\tau.\lambda.=$ "having traced up his own family on the father's side to a god, who was his sixteenth progenitor."

enl vy doubutou, x.r.h.="and they reckened up a genealogy in opposition to his, on the ground of numbering (the statues)."

Hipseus. According to Wilkinson's Ancient Egyptians, Vol. I. p. 17, the word rômi="man," and "pi"="the." Herodotus improves this by καλὸς κάγαθὸς="gentleman." Compare "the Indian Bhrama."

144. Gods the first kings of Egypt.

sal rotrus alel tra="and that one of these from time to time." Compare the Latin "usque."

rararacoura="having completely stopped" (from being king)

145. Egyptian order of the gods.

δεδήλωταί μοι πρόσθε. In Chap. 43, Bk. II.

κατὰ ἐξακόσια έτεα, κ.τ.λ. = "about 1600 years." Verseling would here alter the text, and read κατὰ ἐξήκοντα έτεα καὶ χίλια = "about 1060 years;" as there were only five generations from Heroules to Bacohua, and these generations, according to Herodotus' own calculation (Cap. 142), make about 160 years, and there were about 900 years from Heronles to Herodotus.

τῶν Τρωϊκῶν="the Trojan war." Thuoydides and Herodotus, the best authorities, place this about 1260 B.C.

146. Differences reconciled.

es Nover. There were several places of this name connected with the legend of Diouysus: the most famous of these was on the Indua, Harodotus again mentions the Ethiopian Nysa in III. 97.

Say diplaces yeshwees="where he betook himself after he was horn."

147. The oracle declares one general sovereign of Egypt.

προσέσται δέ τι, κ.τ.λ.="and there shall be added to them something also of my own personal observation." Thus, observe, is Herodotus generally anxious to draw a clear line between that which rests on the word of others, and that which he has seen for kinesif.

is xupor report Norrer="fencing them round with strong (penalties)." See III. 31, 1X. 60.

ἀκέχρητό σφι="it had been declared to them by oracle."

swelfyerre = "they were won! to assemble together."

148. The building of the Labyrinth.

ward Koekoleller, $\kappa.\tau.\lambda$. = "especially lying somewhere in a line with that which is called the city of crocodiles."

No you pelice = " too great for description." See Thuc. II. 50.

 $\tau \lambda$ if 'Bhhipur relaxes "the fortifications which proceeded from the Greeks," i.e. built by them.

έργων ἀπόδεξω="memorable buildings." See Π. 101.

κατάστεγοι = not "roofed-in," but = "colonnaded."

dστίπυλοι άλλήλησι=" with gates fronting each other."

elequara (dim. of elect) = "chambers."

τύπων έγγεγλυμμένων=" figures (human) having been carved in relief upon them."

149. The Lake Moris described.

Molpios. Now called "Birket-Caroun."

xesponderes. If Herodotus meant that the lake, properly so called, was artificial, he must have been misinformed. He seems to have confounded the account of the canal with that of the lake, as is likely from Pliny's remark. "Morridis lacus, hoc est, fosse grandia."

al τὸ κατ' υδατος, κ.τ.λ. = "and the part under the water has been built to the same depth."

al 5' exards opposed bluesau="now these hundred fathoms are precisely."

150. Outlet of the Lake Moris.

ind 74. Rawlinson observes that "he is alluding to the natural lake, now Birket-el-Korn, not to the artificial Morris. The belief in underground communication is still very prevalent in Egypt, as in other countries, to the present day, and might very reasonably arise from what we see in limestone formations."

Zapôwarállou=Juvenal's "Sardanapālua." Observe the quantity. The Assyrian name was Asshur-dan-pal.

is riv Tippe wereufe. This is the usual collocation of those words in all dialects—article, name of river, river; the name having been originally an adjective and attribute merely.

151. Psammetichus fulfils the oracular prophecy.

drd xphror="as time went on," or = "in the course of time."

τ'μ κυνίτο, έοθσεν χαλκέψ=" the belmot (lined with) degatin, and composed of brase."

brieze="held it under" that the wine might be poured into it.

of files dwarrer epopeer flashlers = "all the other kings, without exception, were wont to wear."

Basesiforres="applying the touchstone (of inquiry);" (from \$455-545="the touchstone").

152. The flight of Psammetichus to Syria.

is dralldy, e.r.l. Supply in the Alyotrove" when he got away from Egypt on account of the appearance of a dream." in the consequence of a dream." in consequence of a dream.

περικβρισμένος = "exceedingly outraged." The περί=περισσώς, intensive. Compare Aristoph. Knights, 727:

BEAR' Is' close ola wearn Soltonar.

xalk@="bronse," not "brass," which is expressed by designakees.

\$\lambda...\pickeras="he makes things friendly to;" i.e. "makes friendly overtures to."

153. Improves the temple of Vulcan at Memphis.

κρατήσας δὲ Αλγόντου πάσης, κ.τ.λ. = "now Psammetichus having got possession of all Egypt" (the accusative would imply rather that λε keld the possession of the country). This is confirmed by the close of the chapter, οῦτω ἔσκε; observe, not εἶχε.

154. The Ionians and Carians settled at Bubastis.

τοῦσι συγκατεργασαμένοισυ αὐτ \hat{q} = "to those who kelped him to complete his work."

παρίβαλεν αὐτοῖσι = "and placed amongst them" (i.e. to their care). See VII. 10. 8, and Thuc. V. 113 with Göller's note.

Kâpes. Rawlinson observes that the Carians seem to have been fond of enjoying themselves as mercenary soldiers from a very early date, and to have continued the practice so long as they were their own masters. According to some commentators the expression in Homer (Iliad, IX. 378), & Kapôs alsy, is to be understood in this sense. Architochus certainly spoke of them as notorious for mercenary service, as appears from the well-known line.

και δη έτικουρος, ώστο Κάρ, κοκλήσομαι.

The Scholiast on Plate says they were the first to engage in the occupation, and quotes Ephorus as an authority.

webs Alyuwrluv= (a defence) "against the Egyptians."

155. Oracle of Latona at Buto.

puls if irds Miles, n.r.A. Wilkinson (Ancient Egyptians, Vol. III. p. 331) reckons its weight at more than 3000 tons, supposing it to be of granits, like other monolithic temples.

refreez=i.e. the height and breadth, thus forming a perfect cube.

156. A lake near the temple.

riffyre declar="and I was emesed to hear it." This is our idion; the Greeks put the fact into the participial form, and its consequence or impression produced into the purely earlied form.

Ayra, s.r.h. The story of the floating island of Delos, until it became the birthplace of Apollo and Artemis, was probably derived from an *Egyptism* source. The Egyptians, however, made Latons the source, not the mother of Apollo and Artemis.

"Aprenes 81, Boifeares. See Juvenal, XV. 8:

"Oppida tota canem venerantur, neme Dianam."

Aloxones. The play here referred to is lost,

157, 158. Further deeds of Psammetichus: his son Necho.

"Afteres. Askdod (of the Holy Scriptures), a great city of the Philistines on the coast: it lay to the west of Jerusalem.

προσκατήμενος, κ.τ.λ.="sitting down before it, he west on (Imperf.) besieging it, until he completely took it."

Bouβderror witter. According to Wilkinson the site of this city is now occupied by Tel Basta, standing on the side of a lake, as in the time of Herodotus.

Hárseµer. This is no doubt the treasure city mentioned in the first chapter of Exodus, there called *Pithom*: it is now called Belbays according to Mannert.

διασφάγαι="gorgea." Suidae: διασφάξ, διατομά έρουι. Kal διασφάγει, διαστώσει σύτρει. See III. 117, VII. 199.

dx τip βορφέρι θαλάσσης = "from the Northern Sea;" i.e. the Mediterranean.

drapri=(speaking) "in an of-hand way." Some say "completely" (probably from dr' 4pr).

perati isissur = " during digging." Lat. "inter fediendum."

159. Defeats the Syrians at Magdölus, and takes Cadytis.

Mayδόλφ. Rawlinson observes, "The place here intended seems to be Megiddo, where Josiah lost his life, between Gilgal and Mount Carmal, on the road through Syria northwards, and not Migdol (Μαγδολός which was in Egypt. The similarity of the two names easily led to the mistake (2 Chron. xxxv. 22). Necho had then gone "to fight against Carchemish by Euphrates," and Josiah attacked him on his march in the valley of Megiddo, "as he went up against the king of Assyria to the river Euphrates" (2 Kings xxiii. 29). Necho is there called "Pharach-(Phrâ)-Necho."

Kάθυτω="Jerusalem." Which was called Kedesk ("the Holy"= lepo- in 'Ιεροσόλυμα) after Solomon built the temple. This name is seen in its Arabic form El-Kôds. See, however, Rawlinson on this passage, for a full discourse of the difficulty in identifying Jerusalem in Cadytis.

160. Psammis, his son invades Æthiopia.

ral derivers wash raters, r.r.h. = "and fancying that the Egyptians, who were the wisest of men, could not possibly have invented anything to be compared to them or to add to their completion." Observe how destrengthens the negative here, as elsewhere, and compare the scriptural expression about Moses, who was learned "in all the wisdom of the Egyptians."

damera et acrises epicas resistrativall things, without exception, which it belonged to them to do."

dπηγησάμενα:="having told in detail." Compare the Latin "countiare."

161. The wars of Aprics.

'Amplys. Supposed to be the Hophra of Jeremiah xliv. 30.

Αιβυκοΐσι λόγοισι, in IV. 150.

ès φαινόμενον κακὸν="into evident ruin." Compare the phrase, προθπτον κακὸν, Blomfield, Gloss. to Beck. Sept. c. Thebas.

ex rus idelys—supply 6600; exactly our "straightway."

162. Amasis becomes leader of the rebels.

περιέθηκε el κυνέφ="put around (his head) the helmet," the symbol of royalty. See above, the story of Psammetichus and his libation.

in basikaty="for a mark of royal authority."

ούδέτα λόγον αὐτιβ δόντα="having given to himself no consideration." Aprice is the subject; see I. 3, 4.

163. The Greek auxiliaries help Apries.

Salet rose drunosport="proceeded to arm his auxiliaries." The article is here personal.

eige se meel courds = "and he was wont to keep around him."

164, 165, 166, 167. The custes of Egypt.

cart γένεε. According to Diodorus Egypt was divided into three parts: the first of which belonged to the priests, the second to the kings, and the third to the soldiers. Plato in his Timæus divides the Egyptians into six classes, lepeis, δημιουργοί, συμείε, θηρευταί, γεωργοί, and τὸ μάχιμου γένοι. See Heeren. Reflect. Vol. II. p. 98, Isaiah xix. 7—21, and Wilkinson's Ascient Egyptians, Vol. II. p. 236.

evilupation. Blakesley here observes: "By these we must understand not the pilots of sea-going vessels, but the navigators of such craft as those described above, by whom probably the whole internal traffic of Egypt was conducted, foreign bottoms discharging their bottoms at Naucratis. It is remarkable that in the enumeration of castes extificure are not named; certainly an important class, as they manufactured the papyrus stem into sail cloth (II. 96) and the flax into fine linem (III. 47). See Isaiah xix. 7, 9, Esskiel xxxvii. 7, 2 Chron. i. 16. Possibly they are not named because the Hellenic traders may have had only to do with the middle men (xixxhol).

deforms "give themselves entirely up to." (A favourite word with Herodotus; see below, is riv without descript "devoted to the war." Being first used of consecrating to hely purposes, as of cattle allowed to go free in the respect.)

edros è repès de répre eletes. The use of the phrase, repès eletes, says Blakesley, is paralleled by répres, at releves répue dués Hudos dere (Rical, II. 626), and to a certain extent by the address to Salamis in Sophocles:

3 κλευά Ζαλαμίς, σύ μέν που ναίεις άλίπλαγκτος, εὐδαίμων, πάσω περίφαντος άδι. (Ajax, 596.)

Zenodotus, however, altered the Homeric verse to rhow, of ralouse. The expression, πόλεις εδ ναιεταώσας (Riad, II. 648) and ναιετάουσε πόληες ἐπεχθωνίων ἀνθρώπων (Ri. 17. 45) serve to show the train of thought which led to the phrase in the text.

168. Military tenure of lands.

dredes="free from tax or impost." (redes="tale" or "tax.")

88 doors. This corn-land-plot contained 10,000 cubits, or 22,500 square feet. And the twelve arours given to each soldier contained more than nine acres and a half.

ráse se de περιτροπή έκαρποθετο="now they were accustomed to enjoy the following (privilegus) as they came round to them in their turn." See III. 69.

σταθμός πέντε μυέαι= "five mines in weight," equal to about g lbs. 5 cm. with ourselves.

refer ald desupersours="to those who happen from time to time to be body guards."

169. Amasis defeats and imprisons Apries.

μηδ' ἀν θεὸν, κ.τ.λ. See Ezekiel xxix. 3. So did Ajax, Mesentius, and Capaneus impiously boast.

èν τβει πατρώμει ταφήμει. Heeren (Vol. II. p. 317) says: "It was not a matter of indifference where a person was buried. Cartain spats were held sacred, and preferred to all others; because, according to the tradition of the priests, they were the spots on which Osiris, ruler both in the upper and under world, was buried."

 $\phi s \kappa \eta \mu \dot{r} \eta \sigma r \theta \lambda o s \iota, \kappa.\tau.\lambda. =$ "fitted up with columns constructed so as to resemble palm trees."

170, 171. Tombs in the temple of Athene at Sais.

wall of Athene."

ent mades = " more fully."

ebστομα κείσθω. Compare Soph. Philoct. 202.

eberen' bye raî.

172. Amasis becomes king of Egypt.

Σιούφ. Now Safi, a short distance from Sais, according to Bähr.

ëν ούδεμιῆ μοίρη, κ.τ.λ.=" were in the habit of considering him in no great estimation." So in I. 134, ἐν τιμῆ ἄγονται.

δημότην="a plebeian." One of the lowest origin.

ούκ άγνωμοσύνη προσηγάγετο="'it was not by senseless arrogance (Amasis) had won over to himself (the Egyptians)."

όμοίως αύτὸς τ $\hat{\psi}$ ποδανιπτήρι πεπρηγέναι = "that he had fared exactly as the foot-pan."

έφη λέγων = "he went to declare."

Jore ducator doubefew="so that he claimed the right of reducing them (the Egyptians) to alavery."

173. Habits of King Amasis.

Karasráse:="arrangement." Compare Lat. "dispositio."

πληθώρης ἀγορής. Some read πληθούσης. See however VII. 223. It alludes to that time of the day when the market-place was full, comewhere about ten or eleven o'clock in the forenoon.

el γλρ δη τὸν πάντα χρόνον ἐντεταμένα είη, κ.τ.λ. Compare Horaco's words:

"Neque semper arcum tendit Apollo."

Indeed our word "relaxation" is but a metaphorical term from the loosening of the bow string. See Phssd. III. 4: "cito rumpes aroum, semper at tensum habueris."

174. Another custom of Amasis.

xares reveas perses "in downright earnest."

shirters is repulle "the would, in that case, go about and carry on that."

es emenerie = " towards their repair." See Xen. Anab. V. 3. 13.

extiture "convicted and condemned," as opp. to drease. See EV. 68, as "binding down" is opp. to "loosing from."

175. His building at Sais.

Sour τε τὸ μέγαθος λίθων, κ.τ.λ. = " of stones so great in size, and of contain kinds of stones, are (they built)."

delegacyγes. These had the head of a man, with a lion's body, thus symbolizing the union of intellectual and physical strength: according to some they were placed before the temples as mysterious symbols of the Deity. The cricsphinx had a rum's head, and the hieracosphinx had a head's head.

suβeprifra:= "boatmen," (see Chap. 164), who formed one of the

reviews = "the elbow," literally; yet here it is the distance from the point of the elbow to the knuckle of the little finger, which was thought to be equal to ten describe or five releaseral, palms.

ἐνθυμιστὰν ποιησάμεναν="having made it a matter of his serious consideration."

176. His adorning Memphis.

row further ="the reclining" (colorsus); an unusual position for a colorsus.

TOO MEYEROU = TOO PROO.

177. Census of Amasis followed by Solon.

rore cidaquerican. This is opposed to the Scriptural account. See Jeremiah zliv. 30, zlvi. 25, 26.

See factrate "whence he supports himself," i.e. his means of living.

Zhan Not he but Drace for Solon actually lightened the

Zôlass. Not he, but Draco, for Solon actually lightened the penalty.

λαβὰν ἐξ Αἰγόπτον, κ.τ.λ. Different accounts are given of the real origin of the δίκη ἀργίας at Athens. Heeren considers the nomarchi a kind of police.

178. Amasis gives Naucratis to the commercial Greeks as a trading place.

revellenders = "trading by see."

Odesples. Situated at the south-eastern extremity of the Lycian coast, near Pamphylia.

προστάται του έμπορίου. Boeckh, in his Public Economy of Athens, defines έμπορίου= "a place for wholesale trade in commodities carried by sea." The προστάτη: therefore of the emporium seems, as Wesseling thinks, to have discharged the functions of the modern "consul."

perarecebra: = "busy themselves after it," i.e. lay claim to it,

179. Naucratis the old emporium of Egypt.

droubserva="having denied on eath" (properly "to swear off," abjurare).

old $\tau e \ el\eta =$ "it might be possible." Literally, "things were such, as to allow of."

180. Generosity of Amasis to the Delphians.

μισθωσάντων = " having contracted."

τούτ Δελφούτ δὲ ἐπέβαλλε="it fell upon (to their share) the Delphians." See Herod. VII. 23.

édurirajor="made an effort to collect small gifts." The verb is here in its tentative sense.

181. Amasis marries a Cyrenian,

μθχοι = "remedy," another form of μηχανή.

dwellers the coxte of beg = "fulfilled her vow to the goddess."

Ef ω respansion, $x.\tau.\lambda$. "in the city of the Cyrenians, but turned so as to look out from it."

182. Presents of Amasis to the Greek temples.

ektóra éserre
0 γραφή ektaspáray=" an image of himself imaged forth in painting."

θώρηκα λίνου. Βοο ΙΙΙ. 47.

elle & Kérper. This could not have been done without a first, which Egypt did not then possess: probably effected by means of the Samian auxiliaries, as Amasis was then in alliance with Polycrates.

APPENDICES.

APPENDIX I.

THE OBJECT OF TURNODOTUS. (From Dr Smith's Dict. of Biogr. Vol. II., article Herodotus.)

"THE object of Herodotus is to give an account of the struggles between the Greeks and Persians, from which the former, with the aid of the gods, came forth victorious. The subject therefore is a truly national one, but the discussion of it, especially in the early part, led the author into various digressions and episodes, as he was sometimes obliged to trace to distant times the causes of the events he had to relate, or to give a history or description of a nation or country, with which, according to his view, the reader ought to be made familiar; and having once launched out into such a digression, he usually cannot resist the temptation of tolling the whole tale, so that most of his episodes form each an interesting and complete whole by itself. He traces the enmity between Europe and Asia to the mythical times. he rapidly passes over the mythical ages, to come to Crossus, king of Lydia, who was known to have committed acts of hostility against the Greeks. This induces him to give a full history of Crossus and the kingdom of Lydia. The conquest of Lydia by the Persians under Cyrus then leads him to relate the rise of the Persian monarchy, and the subjugation of Asia Minor and Babylon. The nations which are mentioned in the course of this narrative are again discussed more or less minutely. The history of Cambyses and his expedition into Egypt induces him to enter into the detail of Egyptian history. The expedition of Dareius against the Scythians causes him to speak of Scythia and the north of Europe. The kingdom of Persia now extended from Scythia to Cyrene, and an army being called in by the Cyrenmans against the Persians, Herodotus proceeds to give an account of Cyrone and Libya. In the meantime the revolt of the Ionians breaks out, which eventually brings the contest between Persia and Greece to an end. An account of this insurrection and of the rise of Athens after the expulsion of the Peisistratides, is followed by what properly constitutes the principal part of the work, and the history of the Persian war now runs in a regular channel until the taking of Sector. In this manner alone it was possible for Herodotus to give a record of the vast treasures of information which he had collected in the course of many years. But these digressions and episodes do not impair the plan and unity of the work, for one thread, as it were, runs through the whole, and the episodes are only like the branches that issue from one

and the same tree: each has its peculiar charms and beauties, and is yet manifestly no more than a part of one great whole. The whole structure of the work thus bears a strong resemblance to a grand spic poem. We remarked above that the work of Herodotus has an abrupt termination, and is probably incomplete: this opinion is strengthened on the one hand by the fact, that in one place the author promises to give the particulars of an occurrence in another part of his work, though the promise is nowhere fulfilled (VII. 213); and, on the other, by the story that a favourite of the historian, of the name of Plesirrhous, who inherited all his property, also edited the work after the author's death (Ptolem. Heph. ap. Phot. Bibl. Cod. 190). The division of the work into nine books, each bearing the name of a muse, was probably made by some grammarian, for there is no indication in the whole work of the

division having been made by the author himself.

"There are two passages (1. 106, 184) in which Herodotus promises to write a history of Assyria, which was either to form a part of his great work, or to be an independent treatise by itself. Whether he ever carried his plan into effect is a question of considerable doubt; no ancient writer mentions such a work; but Aristotle, in his History of Animals (VIII. 20), not only alludes to it, but seems to have read it, for he mentions the account of the siege of Nineveh, which is the very thing that Herodotus (I. 184) promises to treat of in his Assyrian history. It is true that in most MSS. of Aristotle we there read Hesiod instead of Herodotus, but the context seems to require Herodotus. The life of Homor in the Ionic dialect, which was formerly attributed to Herodotus and is printed at the end of several editions of his work, is now universally acknowledged to be a production of a later date, though it was undoubtedly written at a comparatively early period, and contains

some valuable information.

"It now remains to add a few remarks on the character of the work of Herodotus, its importance as an historical authority, and its style and language. The whole work is pervaded by a profoundly religious idea, which distinguishes Herodotus from all the other Greek historians. This idea is the strong belief in a divine power existing apart and independent of man and nature, which assigns to every being its sphere. This sphere no one is allowed to transgress without disturbing the order which has existed, from the beginning, in the moral world no less than in the physical; and by disturbing this order man brings about his own destruction. This divine power is, in the opinion of Herodotus, the cause of all external events, although he does not deny the free activity of man, or establish a blind law of fate or necessity. The divine power with him is rather the manifestation of eternal justice, which keeps all things in a proper equilibrium, assigns to each being its path, and keeps it within its bounds. Where it punishes overweening haughtiness and insolence, it assumes the character of the divine Nemesis, and nowhere in history had Nemesis overtaken and chastised the offender more obviously than in the contest between Greece and Asia. When Herodotus speaks of the envy of the gods, as he often does, we must understand this divine Nemesis, who appears sooner or later to pursue or destroy him who, in frivolous insolence and conceit, raises himself above his proper sphere. Herodotus everywhere shows the most profound reverence for everything which he conceives as divine, and rarely ventures to express an opinion on what he considers as sacred or religious mystery, though now and then he cannot refrain from expressing a doubt in regard to the correctness of the popular belief of his countrymen, generally owing to the influence which the Egyptian priess had exercised on his mind; but in general his good sense and sagacity were too strong to allow him to be misled by vulgar notions and errors."

APPENDIX II.

THE PELASCIANS OF HERODOTUS. (From Muir's Greek Lit. Vol. 1. pp. 51-57.)

"THE Pelasgians were considered by the antients as standing to the Hellenes somewhat in the same relation as the Anglo-Saxons to ourselves. The Anglo-Saxon is a dead language, and a knowledge of it, consequently, is of little practical utility in the present day. Yet its study continues to be zealously prosecuted, as well on account of its philological as of its antiquarian interest. With the Greeks the case was different. The allusions in the extant classics to the Pelasgian dialects, spoken or extinct, are so scanty or so vague, as to prove that their affinities had never suggested matter for serious scrutiny. Philological evidence, therefore, of a tangible character, bearing on our present inquiry, fails completely. The substance however of the existing notices amounts, at least, to a general understanding, on the part of the Greek public, in favour of the views expressed in the previous pages, and which may be more distinctly stated under the following heads:

"L That the term Pelasgian indicates a primeval family of cognate tribes and dialects, from which the Hellenic people and language derived

their origin.

"II. While the neighbouring shores of the Mediterranean were occupied from the earliest period by races speaking a variety of radically distinct tongues, there existed no trace or memory of any language not essentially Greak within the boundaries of Greece itself.

"III. Those portions of the Greek population who were admitted to have retained, with their primitive seats, their native character and speech unimpaired, were considered, in right of this qualification, genuine descendants of the old Pelagic stock.

"IV. The criterion for distinguishing, beyond the limits of Greece, a Pelasgic people from other alien tribes, was the resemblance of their

language to the classical Greek.

"It will here at once occur to the advocates of opposite views, that this assumed harmony on the part of the native writers is disturbed

by a passage of Herodotus, which, while the most specific that has been preserved on the subject, seems also, on first view, at variance with the above theory. It has been subjoined entire, as containing a considerable portion of matter vitally bearing on this whole train of

inquiry.

"What the Pelasgian language was I cannot distinctly say; but if we may judge from the Pelasgi who inhabit the town of Creston above the Tyrrhenians (and who were once neighbours of the people now called Dorians, for they formerly possessed the country since named Thessaliotis), or from the Pelasgians of Placia and Scylace on the Hellespont who were once settled among the Athenians, or from any other tribes originally Pelasgian who have adopted other names, if we may judge from these, the Pelasgians must have spoken a barbarous tongue. therefore, the whole Pelasgian race were of this character, the Athenian people, being Pelasgians, on being converted into Hellenes must also have changed their language. For the Crestonians and Placians, while they do not correspond in dialect with any of the surrounding tribes, correspond with each other, which shows them both to have preserved the dialectical peculiarities by which they were distinguished when they migrated into those countries.

" But the Hellenic race from its first existence has always used the same language. Being originally weak when split off from the Pelasgians it increased, advancing in power, from small beginnings to a great multitude of nations, chiefly in consequence of many other barbarous

tribes uniting with it.'

"Did this passage stand alone, it might tend no doubt to invalidate the views here advocated. In connexion however with others in the same work it assumes a different aspect. Apart from its historical importance, it also possesses value, from the lively manner in which it reflects some of the characteristic peculiarities of its author. On the one hand it displays that spirit of candour and diffidence in the discussion of obscure topics which forms a principal charm of his style; on the other, a certain vaguences both of argument and conclusion, consequent on the imperfection of the critical art, which may be considered less his own fault than that of his age. Hence, however valuable in themselves, the statements it contains will be found but little in harmony with each other, and altogether at variance with those advanced in subsequent portions of his history.

"The literal value of the passage, as affecting the present question, lies chiefly in the application of the term 'barbarous' to the language of those Thracian communities, as compared with the classical Greek. Some commentators have understood the phrase to imply not a different language but merely a rude or corrupt Hellenic dialect. But this interpretation, though in some degree countenanced by parallel texts of Herodotus, is here scarcely admissible. The word is one indeed of very loose signification. In its origin it denotes, like some similarly expressive terms in our own tongue, simply harsh, discordant, or unintelligible. Afterwards it came to indicate whatever was opposed to Hellenic, either in speech or by a natural transition in origin or manners; and may hence, in the familiar usage of classical times, be often translated 'foreign,' as the substantive 'barbarian' denotes simply foreigner. It is also occasionally used in its more primitive signification to express anything rude or savage either in character or language, and in this sense is applied even to people of admitted Greek origin. Upon the whole, however, in the spirit of the historian's general argument, there can be little doubt of his having meant to stigmatize the dialect of these tribes as a 'foreign' tongue, in the literal sense, compared with his own. On the other hand, it is not to be supposed that his opinion was the result of any actual analysis of its structure or affinities, a task for which Herodotus was probably as little disposed as qualified; nor, consequently, is his evidence, even on the least favourable interpretation, sufficient to disprove its connexion with the Greek. The two may still have resembled each other as much as the Swedish the German or the Spanish the Italian. In each of these cases the difference is such as to constitute, in the familiar sense, the one a foreign tongue, as compared with the other, although in each the critical inquirer discovers a close affinity. The vicissitudes which these Thracian tribes had undergone, during several centuries of migration, might alone suffice to alter their dialect to such an extent as would justify the expression of Herodotus.

"In applying their case, however, to the nation at large the historian speaks somewhat diffidently. 'If,' he remarks in the sequel of the same context, 'the whole Pelasgian race were of this description, the Athenians, being Pelasgians, on adopting the Hellenic character must have changed their language.' He overlooks the question, whether it was not , 20re likely that two petty tribes, wandering for centuries over the European continent, should have changed their language, than that an independent stationary Greek community should have undergone any such metamorphosis. The modern philologer must reason differently. With him the fact, admitted not only by Herodotus but by the general consent of antiquity, that the Athenians were an indigenous Pelasgian people, must amount to proof that the Pelasgic and Attic languages were substantially the same. There is no foreign element in the latter to warrant the belief of its having been subjected to any radical change not common to the other Hellenic dialects. The notion of so sudden a revolution in speech and habits as these Attic Pelasgians, with their neighbours the Acheans and Ionians, are supposed to have undergone on the Hellene Ion being appointed general of their army, as elsewhere stated by the same Herodotus, is chimerical. In historical times, examples occur of provinces attached to a great empire abandoning their own tongue, and adopting that of the dominant state. But this can only be the result of complete subjection to a conqueror of more advanced civilisation than the indigenous race. No such conquest of Attica is, however, recorded in Greek tradition. Not only do all other leading authorities bear testimony to the pure 'Hellenism' of

¹ VIL 94 8Q; VIII. 44

Thue. L. s; Plato, Menenen. p. 245 D: Isocrat. Penethen. c. 232; conf. Clint. F. H. Vol. 1. p. 37. By Plato and Isocrates the term Hellene is here used as synonymous with that of Pelastian in Herodotus.

its inhabitants both in character and dialect; but Herodotus himself¹, in his usual candid spirit of self-contradiction, describes them in the sequel as the most antient race of autochthonous 'Hellenes.' The same title to indigenous Pelasgic origin, combined with Hellenism of manners and language, is pointedly extended by both Herodotus² and Strabo³ to the Arcadians. The latter author further observes that the dialect of these mountaineers, owing to its close similarity to that which Dorian influence apread over the rest of Peloponnesus, came to be comprised under the common head of Doria. This correspondence between the language of the Pelagian aborigines of the south, and that of the Borian immigrants from the north, described by Herodotus as the genuine Hellenes, is in itself conclusive evidence of a primitive commu-

nity of Greek character in the two races.

"Another remarkable series of passages in Herodotus abundantly proves that, amid his crude speculations on these isolated Thracian tribes, he was himself under the habitual impression, common to the mass of his countrymen, that Pelasgians and Hollenes were radically the same people. Treating of the origin of the Greek religion he observes, that 'the names of such of the gods as were not derived from the barbarians were of Pelasgic invention.' Here, therefore, Pelasgian and Barbarian are no longer synonymous, but distinctive terms. 'The Pelasgians,' he adds', 'formerly sacrificed to the gods under no separate names, calling them generally \$600s, as having placed in order (rooms beres) the universe. Here the Pelasgians are made not only to use the Hellenic name for the gods, but to form it out of another Hellenic root by a subtle exercise of verbal etymology. He then relates, among other examples of 'barbarian' influence on the early Greek religion, how 'the Phoenicians, having carried off two priestesses of the Theban Jove, sold them as slaves, the one to the Libyans, the other to the Hellenes. The Egyptian woman, on her arrival in the district of Thesprotia, now called Hellas but then Pelasgia, becoming familiar with the Hellenic tongue, communicated her mysteries to the natives.' The Dodonman fable, where this priestess was figured by a black pigeon, he interprets as allusive to her 'barbarous speecn,' which induced the natives on her arrival, 'before she had acquired the Hellenic tongue, to call her the Pigeon, those who speak a barbarous language being held to chatter as hirds.' She could hardly have acquired the Hellenic tongue from a Pelasgian people, had the two languages been radically distinct. But without scrutinising details, it is plain that, throughout this whole series of passages, the terms Pelasman and Hellene as applied to the primitive population and dialect of Greece, are so entirely synonymous with each other and opposed to barbarous. that unless Herodotus be understood, in writing this portion at least of his work, to have been under a full conviction of their virtual identity, his text is altogether nugatory. In another passage he pointedly calls

the Dodonssans Hellenes, in the most specific sense, as distinct from the barbarous races to the north.

"The Dodonsean sanctuary was long the most revered oracular fane of the Greek nation. Both Homer and Hesiod describe it as familiarly consulted by their heroes; but it can hardly be supposed that all civilised Greece was used to receive the divine commissions in an unintelligible dialect from a barbarian priesthood. In those days, therefore, the Pelasgian ministers of the oracle must have been Greeks. Aristotle, accordingly, in recognising the identity between their title Halli and that of Hellene, acknowledges the common origin of the two raced describing the Dodonsean territory, with others the primitive Pelasgia, as the 'most antient Hellass'.' No classical author seems to have doubted that these ministers of Jove had, with their antient seats and privileges, maintained their language unimpaired. It is also evident, from the details given by Herodotus of his own intercourse with them, that in his time that language was Greek, as are the names of the three priestesses whom he mentions."

² rv. 33. The same is indirectly said of the Molossians (vz. 227). It need scarcely be added, that the term Pelagian is habitually and constantly applied by the tragic poets to the aberiginal Hellenie population of Greece.

S Melserel, L 24

PRIZE MEDAL, INTERNATIONAL EXHIBITION, 1863, . was awarded to the Publishers of "Weale's Series."

See JURORS' REPORTS.

CLASS XXIX.

CATALOGUE

01

UDIMENTARY, SCIENTIFIC, EDUCATIONAL, AND CLASSICAL WORKS,

OR COLLEGES, HIGH AND ORDINARY SCHOOLS
AND SELF-INSTRUCTION;

ALSO FOR

MECHANICS' INSTITUTIONS, FREE LIDRARIES, &c. &c.

. THE ENTIRE SERIES IS FREELY ILLUSTRATED WHERE REQUISITE.

.. Additional Volumes are in Preparation.

AGRICULTURE.

- 36. CLAY LANDS AND LOAMY SOILS, by J. Donaldson. 1s.
- 10. SOILS, MANURES, AND CROPS, by R. Scott Burn. 2s.
- FARMING, AND FARMING ECONOMY, Historical and Practical, by R. Scott Burn. 3s.
- 12. CATTLE, SHEEP, AND HORSES, by R. Scott Burn. 2.64.
- 45. MANAGEMENT OF THE DAIRY—PIGS—POULTRY, by R. Scott Burn. With Notes on the Diseases of Stock, by a Veterinary Surgeon. 2s.
- 46. UTILISATION OF TOWN SEWAGE—IRRIGATION—
 RECLAMATION OF WASTE LAND, by R. Scott Burn.
 2c. Gd.
 No. 140, 141, 142, 145. and 146 bound in 2 vols., cloth bonrds. 14a.

LOCKWOOD & CO., 7, STATIONERS' HALL COURT.

ARCHITECTURE AND BUILDING.

- 16. ARCHITECTURE, Orders of, by W. H. Leeds. 1s.
- 18. Principles of Design, by E. L. Garbett. 2s.
 Nos. 16, 17, and 18 in 1 vol. cloth boards, 5s. 6s.
- 22. BUILDING, the Art of, by E. Dobson. 1s. 6d.
- 23. BRICK AND TILE MAKING, by E. Dobson. With Additions by C. Tomlinson and R. Mallet. 3s.
- MASONRY AND STONE-CUTTING, by E. Dobson. New Edition, with Appendix on the Preservation of Stone. 2s. 6d.
- 30. DRAINAGE AND SEWAGE OF TOWNS AND BUILD-INGS, by G. D. Dempeey. 2s. With No. 29, DRAINAGE OF DISTRICTS AND LANDS, 2 vols. in 1, 2s.
- BLASTING AND QUARRYING OF STONE, &c., by Field-Marshal Sir J. F. Burgoyne. 1s. 6d.
- 36. DICTIONARY OF TECHNICAL TERMS used by Architects, Builders, Engineers, Surveyors, &c. 4e. In cloth boards, Se.; half morecce, Se.
- 42. COTTAGE BUILDING, by C. B. Allen. 1s.
- 44. FOUNDATIONS AND CONCRETE WORKS, by E. Dobson.
 1s. 6d.
- 45. LIMES, CEMENTS, MORTARS, CONCRETE, MASTICS, &c., by G. R. Burnell, C.E. 1s. 0d.
- 57. WARMING AND VENTILATION, by C. Tomlinson, F.R.S. 3c.

 *Comp. DOOR LOCKS AND IRON SAFES, by C. Tomlinson,
 F.R.S., and Robert Mallet, C.E., F.R.S. 2c. 6d.
- 11. ARCHES, PIERS, AND BUTTRESSES, by W. Bland. 1s. 6d.
- 116. ACOUSTICS OF PUBLIC BUILDINGS, by T.R. Smith. 1s. 6d.
- 123. CARPENTRY AND JOINERY, founded on Robison and Tredgold. 1s. 6d.
- 123°. ILLUSTRATIVE PLATES to the preceding.
- 124. ROOFS FOR PUBLIC AND PRIVATE BUILDINGS, founded on Robison, Price, and Tredgold. 1s. 6d.
- 124°. IRON ROOFS of Recent Construction—Descriptive Plates.
 4to. 4e.6d.
- 127. ARCHITECTURAL MODELLING IN PAPER, Practical Instructions, by T. A. Richardson, Architect. 1s. 6d.

PUBLISHED BY LOCKWOOD & CO.,

- 28. VITRUVIUS'S ARCHITECTURE, translated by J. Gwilt, with Plates. 5s.
- GRECIAN ARCHITECTURE, Principles of Beauty in, by the Earl of Abordoon.
 Nes. 128 and 130 in 1 vol. cloth boards, 7s.
- ERECTION OF DWELLING-HOUSES, with Specifications, Quantities of Materials, &c., by S. H. Brooks, 27 Plates. 2s. 6s/.
- 50. QUANTITIES AND MEASUREMENTS; How to Calculate and Take them in Bricklayers', Masons', Plasterers', Plumbers', Painters', Paper-hangers', Gilders', Smiths', Carpenters', and Joiners' Work. With Rules for Abstracting, &c. By A. C. Beaton. New Edition, with Additions. 1s. 0s.

ARITHMETIC AND MATHEMATICS.

- 2. MATHEMATICAL INSTRUMENTS, THEIR CONSTRUC-TION, USE, &c., by J. F. Heather. 1s. Gd.
- 0. LAND AND ENGINEERING SURVEYING, by T. Beker. 2.
- READY RECKONER for the Admeasurement and Valuation of Land, by A. Arman. 1s. 6d.
- GEOMETRY, DESCRIPTIVE, with a Theory of Shadows and Perspective, and a Description of the Principles and Practice of Isometrical Projection, by J. F. Heather. 2c.
- 3. COMMERCIAL BOOK-KEEPING, by James Haddon. 1s.
- 4. ARITHMETIC, with numerous Examples, by J. R. Young. 1s. 6d.
- 4. KEY TO THE ABOVE, by J. R. Young. 1s. 6d.
- 5. EQUATIONAL ARITHMETIC: including Tables for the Calculation of Simple Interest, with Logarithms for Compound Interest, and Annuities, by W. Hipsley. 1s.
- 15°. SUPPLEMENT TO THE ABOVE, 1c.
- 6. ALGEBRA, by J. Haddon. 2s.
- 60. KEY AND COMPANION TO THE ABOVE, by J.R. Young. 1s. 6d.
- THE ELEMENTS OF EUCLID, with Additional Propositions, and Essay on Logic, by H. Law. 2s.
- ANALYTICAL GEOMETRY AND CONIC SECTIONS, by J. Hann. 1s.
- 11. PLANE TRIGONOMETRY, by J. Hann. 1s.
- 2. SPHERICAL TRIGONOMETRY, by J. Hann. 14.
 Nos. 91 and 93 in 1 vol., price 2s.
 - 7, STATIONERS' HALL COURT, LUDGATE HILL

- 93. MENSURATION, by T. Baker. 1s. 6d.
- 94. MATHEMATICAL TABLES, LOGARITHMS, with Tables of Natural Sines, Cosines, and Tangents, by H. Law, C.E. 2s. 6d.
- 96. ASTRONOMY, by the Rov. R. Main. New and Enlarged Edition, with an Appendix on "Spectrum Analysis." 1s. 6d.
- 101. DIFFERENTIAL CALCULUS, by W. S. B. Woolhouse. 14.
- 101°. WEIGHTS, MEASURES, AND MONEYS OF ALL NATIONS; with the Principles which determine the Rate of Exchange, by W. S. B. Woolhouse. 1s. 6d.
- 102. INTEGRAL CALCULUS, RUDIMENTS, by H. Cox, B.A. 1s.
- 103. INTEGRAL CALCULUS, Examples on, by J. Hann. 1s.
- 104. DIFFERENTIAL CALCULUS, Examples, by J. Haddon. 1s.
- ALGEBRA, GEOMETRY, and TRIGONOMETRY, in Easy Mnemonical Lessons, by the Rev. T. P. Kirkman. 1s. 6d.
- 117. SUBTERRANEOUS SURVEYING, AND THE MAGNETIC VARIATION OF THE NEEDLE, by T. Fenwick, with Additions by T. Baker. 2s. 6d.
- 131 READY-RECKONER FOR MILLERS, FARMERS, AND MERCHANTS, showing the Value of any Quantity of Corn, with the Approximate Values of Mill-stones & Mill Work. 1s.
- 136. RUDIMENTARY ARITHMETIC, by J. Haddon, edited by A. Arman. 1s. 6d.
- 137. KEY TO THE ABOVE, by A. Arman. 1s. 6d.
- 147. STEPPING STONE TO ARITHMETIC, by A. Arman, 14
- 148. KEY TO THE ABOVE, by A. Arman. 1s.
- 188. THE SLIDE RULE, AND HOW TO USE IT. With Slide Rule in a pocket of cover. Se.

CIVIL ENGINEERING.

- CIVIL ENGINEERING, by H. Law and G. R. Burnell. Fifth Edition, with Notes and Illustrations by R. Mallet, M.A., F.R.S. 5.
- 29. DRAINAGE OF DISTRICTS AND LANDS, by G.D. Dempsey.
 1s. 6d.
 With No. 30. DRAINAGE AND SEWAGE OF TOWNS, 3 role. in 1, 3e.
- WELL-SINKING, BORING, AND PUMP WORE, by J. G. Swindell, revised by G. R. Burnell.
- 43. TUBULAR AND IRON GIRDER BRIDGES, including the Britannia and Conway Bridges, by G. D. Dompsoy. 1s. 6d.

- 46. ROAD-MAKING AND MAINTENANCE OF MACADA-MISED ROADS, by Field-Marshal Sir J. F. Burgoyne. 12. 6d.
- 47. LIGHTHOUSES, their Construction and Illumination, by Alan Stovenson. 3s.
- RAILWAY CONSTRUCTION, by Sir M. Stephenson. With Additions by E. Nugent, C.E. 2s. 6d.
- 62° BAILWAY CAPITAL AND DIVIDENDS, with Statistics of Working, by E. D. Chattaway. 1s.
 No. 62 and 63° in 1 vol., 3s. 6d.
- STEAM AND LOCOMOTION, on the Principle of connecting Science with Practice, by J. Sewell. 2s.
- 804. EMBANKING LANDS FROM THE SEA, by J. Wiggins. 20.
- 82**. A TREATISE ON GAS WORKS, AND THE PRACTICE OF MANUFACTURING AND DISTRIBUTING COAL GAS, by S. Hughos, C.E. 3s.
- 82***. WATER-WORKS FOR THE SUPPLY OF CITIES AND TOWNS, by S. Hughes, C.E. 3s.
- 118. CIVIL ENGINEERING OF NORTH AMERICA, by D. Stovenson. 3s.
- 120. HYDRAULIO ENGINEERING, by G. R. Burnell. Se.
- 121. RIVERS AND TORRENTS, with the Method of Regulating their COURSE AND CHANNELS, NAVIGABLE CANALS &c., from the Italian of Paul Frisi. 2s. 6d.

EMIGRATION.

- 154. GENERAL HINTS TO EMIGRANTS. 2s.
- 157. EMIGRANTS GUIDE TO NATAL, by R. J. Mann, M.D. 3.
- 150. EMIGRANT'S GUIDE TO NEW SOUTH WALER, WESTERN AUSTRALIA, SOUTH AUSTRALIA, VICTORIA, AND QUEENSLAND, by James Baird, B.A. 2s. 6d.
- 160. EMIGRANT'S GUIDE TO TASMANIA AND NEW ZEA-LAND, by Jamos Baird, B.A. [In Preparation.

FINE ARTS.

- 20. PERSPECTIVE, by Goorge Pyne. 2s.
- 27. PAINTING; or, A GRAMMAR OF COLOURING, by G. Field. 2s.
- GLASS STAINING, by Dr. M. A. Gessert, with an Appendix on the Art of Enamel Painting, &c., 1s.
 - 7, STATIONERS' HALL COURT, LUDGATE HILL

41. PAINTING ON GLASS, from the German of Fromberg. 1s.

ett. MUSIC, Treatise on, by C. C. Spencer. 2s.

71. THE ART OF PLAYING THE PIANOFORTE by C. C. Spencer. 1.

LEGAL TREATISES.

50. LAW OF CONTRACTS FOR WORKS AND SERVICES. by David Gibbons. 1s. 6d.

107. THE COUNTY COURT GUIDE, by a Barrister.

ius. Metropolis local management acts. 12. 144. 1030. METROPOLIS LOCAL MANAGEMENT AMENDMENT ACT, 1862; with Notes and Index. 1s. Nos. 108 and 106° in 1 vol., 2s. 6d.

100. NUISANCES REMOVAL AND DISEASES PREVENTION

AMENDMENT ACT. 1. 110. RECENT LEGISLATIVE ACTS applying to Contractors,

Merchants, and Tradesmen. 1s.

151. THE LAW OF FRIENDLY, PROVIDENT, BUILDING, AND LOAN SOCIETIES, by N. White. 1s.

163. THE LAW OF PATENTS FOR INVENTIONS, by F. W Cumpin, Barrister. 2.

MECHANICS & MECHANICAL ENGINEERING.

6. MECHANICS, by Charles Tomlinson. 1s. 6d.

12 PNEUMATICS, by Charles Tomlinson. New Edition. 1s. 6d. 33. CRANES AND MACHINERY FOR RAISING HEAVY

BODIES, the Art of Constructing, by J. Glynn. 1s.

34. STRAM ENGINE, by Dr. Lardner.

59. STEAM BOILERS, their Construction and Management, by R. Armstrong. With Additions by R. Mallet. 1s. 6d.
 63. AGRICULTURAL ENGINEERING, BUILDINGS, MOTIVE

POWERS, FIELD MACHINES, MACHINERY AND IMPLEMENTS, by G. H. Andrews, C.E. 3c.

67. CLOCKS, WATCHES, AND BELLS, by E. B. Donison. Now Edition, with Appendix. 3s. 6d.

Appendix (to the 4th and 5th Editions) separately, la. 77*. RCONOMY OF FUEL, by T. S. Prideaux. 1s. Gd.

78°. THE LOCOMOTIVE ENGINE, by G. D. Dempsey. 12.6d

714. ILLUSTRATIONS TO THE ABOVE. 4to. 4s. Gd.

Su. MARINE ENGINES, AND STRAM VESSELS, AND THE SCREW, by Robert Murray, C.E., Engineer Surveyor to the Board of Trade. Fifth Edition, revised and augmented, with a Glossary of Technical Terms, with their equivalents in French, German, and Epanish. 3s.

- 82. WATER POWER, as applied to Mills, &c., by J. Glynn. 2s.
- 117. STATICS AND DYNAMICS, by T. Baker. New Edition. 1s.6d.
- US. MECHANISM AND MACHINE TOOLS, by T. Baker; and TOOLS AND MACHINERY, by J. Nasmyth. 2s. 6d.
- 113*. MEMOIR ON SWORDS, by Col. Marcy, translated by Lieut.-Col. H. H. Maxwell, 1s.
- 114. MACHINERY, Construction and Working, by C. D. Abel. 1s. 6d.
- 115. PLATES TO THE ABOVE. 4to. 7s. 6d.
- 125. COMBUSTION OF COAL, AND THE PREVENTION OF SMOKE, by O. Wyo Williams, M.I.C.E. 3s.
- 139. STEAM ENGINE, Mathematical Theory of, by T. Baker. 1s.
- 155. ENGINEER'S GUIDE TO THE ROYAL AND MER-CANTILE NAVIES, by a Practical Engineer. Revised by D. F. McCarthy. 3s.
- 162. THE BRASSFOUNDER'S MANUAL, by W. Graham. 2s. 6d.
- 164. MODERN WORKSHOP PRACTICE. By J.G. Winton. 3e.

NAVIGATION AND SHIP-BUILDING.

- 51. NAVAL ARCHITECTURE, by J. Peake. Sc.
- 53*. SHIPS FOR OCKAN AND RIVER SERVICE, Construction of, by Captain H. A. Sommerfeldt. 1s.
- 53**. ATLAS OF 15 PLATES TO THE ABOVE, Drawn for Practice. 4to. 7s. 6d.
- 54. MASTING, MAST-MAKING, and RIGGING OF SHIPS, by R. Kipping. 1s. 6d.
- 54*. IRON SHIP-BUILDING, by J. Grantham. Fifth Edition, with Supplement. 4s.
- 54**. ATLAS OF 40 PLATES to illustrate the preceding, including numerous Modern Examples—"The Warrior," "Hercules," "Bellorophon," &c. 38s.
- 55. NAVIGATION; the Sailor's Sea Book: How to Keep the Log and Work it off, &c.; Law of Storms, and Explanation of Terms, by J. Greenwood. 2s.
- 83 bis. SHIPS AND BOATS, Form of, by W. Bland. 1s. 6d.
- 90. NAUTICAL ASTRONOMY AND NAVIGATION, by J. R. Young. 2s.
- 100". NAVIGATION TABLES, for Use with the above. 1s. 6d.
- 106. SHIPS ANCHORS for all SERVICES, by G. Cottell. 1s. 6d. 149. SAILS AND SAIL-MAKING, by R. Kipping, N.A. 2s. 6d.
 - 7, STATIONERS' HALL COURT, LUDGATE HILL

PHYSICAL AND CHEMICAL SCIENCE.

1. CHEMISTRY, by Prof. Fownes. With Appendix on Agricultural Chemistry. New Edition, with Index. 1s.

2. NATURAL PHILOSOPHY, by Charles Tomlinson. 1s.

- 3. GEOLOGY, by Major-Gen. Portlock. New Edition, with Index. is. 6d.
- by Ralph Tate, F.G.S. Part I. Physical Geology, 2s. 3•. -300.
- Part II. Historical Geology. ay, Jun. 3s. [In the Press. 4. MINERALOGY, by A. Ramsay, Jun. 3c.

7. ELECTRICITY, by Sir W. S. Harris. 1s. 6d.

7°. GALVANISM, ANIMAL AND VOLTAIC ELECTRICITY. by Sir W. S. Harris. 1s. 6d.

8. MAGNETISM, by Sir W. S. Harris. 3e. 6d.

- Nos. 7. 7°, and 8 in 1 vol. cloth boards, 7s. 6d.

 11. HISTORY AND PROGRESS OF THE ELECTRIC TELE-GRAPH, by Robert Sabine, C.E., F.S.A. 3e.
- 72. RECENT AND FOSSIL SHELLS (A Manual of the Mollusca), by S. P. Woodward. With Appendix by Ralph Tate, F.G.S.

Gs. 6d.; in cloth boards, 7s. 6d.

The Appendix by Ralph Tate, F.G.S., separately, 1s. 7900. PHOTOGRAPHY, the Storeoscope, &c., from the French

- of D. Van Monckhoven, by W. H. Thornthwaite. 1s. 6d. 133. METALLURGY OF COPPER, by Dr. R. H. Lamborn.
- 134. METALLURGY OF SILVER AND LEAD, by Dr. B. H. Lamborn. 2.
- 135. ELECTRO-METALLURGY, by A. Watt. New Edition, enlarged. 24.
- 138. HANDBOOK OF THE TELEGRAPH, by R. Bond. New and enlarged Edition. 1s. 6d.

143. EXPERIMENTAL ESSAYS—On the Motion of Camphor

and Modern Theory of Dew, by C. Tomlinson. 1s.

161. QUESTIONS ON MAGNETISM, ELECTRICITY, AND PRACTICAL TELEGRAPHY, for the use of Candidates and Students, by W. McGregor, Assistant-Superintendent of Indian Telegraphs. 1s. 6d.

MISCELLANEOUS TREATISES.

12. DOMESTIC MEDICINE, by Dr. Ralph Gooding. 2.

112°. THE MANAGEMENT OF HEALTH, by James Baird. 1s. 113. USE OF FIELD ARTILLERY ON SERVICE, by Taubert, translated by Lieut.-Col. H. H. Maxwell. 1s. Gd.

150. LOGIC, PURE AND APPLIED, by S. H. Emnions. 1s. 6d.

152 PRACTICAL HINTS FOR INVESTING MONEY: with an Explanation of the Mode of Transacting Business on the Stock Exchange, by Francis Playford, Sworn Broker. 1s.

153. LOCKE ON THE CONDUCT OF THE HUMAN UNDER-STANDING, Selections from, by S. H. Emmens. 2s. .

NEW SERIES OF EDUCATIONAL WORKS.

[This Series is kept in three styles of binding—the prices of each are given in columns at the end of the lines.]

		Riverna G:01P	Mus.
	s. d.	0. d.	s. d.
1. ENGLAND, History of, by W. D. Hamilton Also in 5 parts, price is. each.	50	60	8 6
5. GREECE, History of, by W. D. Hamilton	ĺ		ļ
and E. Levien, M.A.	26	36	40
7. ROME, History of, by E. Levien, M.A.	26	36	40
9. CHRONOLOGY OF HISTORY, LITE-		1	
rature, Art, and Progress, from the earliest			
period to the present time	26	3 6	4 0
11. ENGLISH GRAMMAR, by Hyde Clarke,			
D.C.L.	10		
	10	1 1	
lology, by Hyde Clarke, D.C.L	10		
words, or 50,000 more than in any existing		1 1	
work. By Hyde Clarke, D.C.L.	3 6	46	5. 0
with Grammar	00	5 6	60
14. GREEK GRAMMAR, by H. C. Hamilton	10	• •	•
15. — DICTIONARY, by H. R. Hamil-			
ton. Vol. 1. Grock-English	20		
17. — Vol. 2. English — Greek	20		
17. ——— Vol. 2. Énglish — Greek ———— Complete in 1 vol.	40	50	56
, with Grammar		60	6
19. LATIN GRAMMAR, by T. Goodwin, M.A. 20. —— DICTIONARY, by T. Goodwin,	10	- 1	
20. — DICTIONARY, by T. Goodwin,	!		
M.A. Vol. 1. Latin—English 22. — Vol. 2. English—Latin Complete in 1 vol.	30		
22. Vol. 2. English—Letin	16		
Complete in 1 vol.	3 6	46	50
WEENOW OPANOVAR by O. T. Strammar)	56	60
24. FRENCH GRAMMAR, by G. L. Strauss . 25. FRENCH DICTIONARY, by A. Elwes.	10	- 1	
Vol. 1. French—English	10	. 1	
26. Vol. 2. English—French	1 6		
	3 6	36	4 0
with Grammar	- 0	4 6	50
	10		•
8. — TRIGLOT DICTIONARY, by		1	
A. Elwes. Vol. 1. Italian - English -	- 1	ı	
French	20	- 1	
0. — Vol. 2. English—French—Italian	20 j	- 1	

^{7,} STATIONERS' HALL COURT, LUDGATE HILL

	Limp.	Boards	Mar.
	s. d.	s. d.	e. d.
32. ITALIAN TRIGLOT DICTIONARY, by		l	
A. Elwes. Vol. 3. French — Italian —			
English	20		
Complete in 1 vol.	1	76	8 6
THE CONTROL OF ANGLES	10	86	9 6
34. SPANISH GRAMMAR, by A. Elwes	10		
	40	8 A	
SPANISH DICTIONARY, by A. Elwes	20	50- 60	5 A
30. GERMAN GRAMMAR, by G. L. Strause .	10	UU	00
40READER from best Authors	iŏ		
40. ——READER, from best Authors . 41. ——TRIGLOT DICTIONARY, by			
N. E. S. A. Hamilton. Vol. 1. English-			
German—French	10		
42. — Vol. 2. German-French-English	10		
43. — Vol. 3. French-German-English	10		
Complete in 1 vol	80	40	4 6
with Grammar		50	5 6
44. HEBREW DICTIONARY, by Dr. Bresslau.		- 1	•
Vol. 1. Hebrew—English	60	- 1	
with Grammar	70	- !	
46. — Vol. 2. English—Hebrow	30		•
Complete, with Grammar, in 2 vols.		12 0	l4 0
46 GRAMMAR, by Dr. Bresslau .	10		••
47. FRENCH AND ENGLISH PHRASE BOOK	10	ı	
48. COMPOSITION AND PUNCTUATION,			
by J. Brenan	10		
49. DERIVATIVE SPELLING BOOK, by J.		i	
Rowbothsm	1.6	1	
OU DATES AND EVENTS. A TROUBLY VIOW		1	
of English History, with Tabular Geo- graphy, by Edgar H. Rand. [In Preparation.			
Brahal, of maker or mena frat tehanation.		ı	

NEW READING BOOKS,

Adapted to the Requirements of the Revised Code.

dited by the Rev. A. R. Grant, Rector of Hitcham, and Honorary Canon of Ely; formerly H.M. Inspector of Schools.

Piret Sta	TDARD			ō	d. 4	Fourth	STANDARD		0	ď. 10
Second Third						Fifth Sixth				0

PUBLISHED BY LOCKWOOD & CO.,

GREEK AND LATIN CLASSICS,

With Explanatory Notes in English.

LATIN SERIES.

1. A NEW LATIN DELECTUS, with Vocabulari	œ an	d	
Notes, by H. Young	•	•	ls.
2. OÆSAR. De Bello Gallico; Notes by H. Young	•		2,
3. CORNELIUS NEPOS; Notes by H. Young .	•		ls.
4. VIRGIL. The Georgics, Bucolics, and Doubtful I	oem) ;	
Notes by W. Rushton, M.A., and H. Young	•	10.	Bď.
5. VIRGIL. Æneid; Notes by H. Young Nos. 4 and 8 in 1 vol. vellum cloth, 4s. 6d.	•	•	2.
6. HORACE. Odes, Epodes, and Carmen Seculare, by H.	You	ng	ls.
7. HORACE. Satires and Epistles, by W. B. Smith, M. Nos. 6 and 7 in 1 vol. veilum cloth, 3s. 6d.	i.∆. ∶	10. (id.
8. SALLUST. Catiline and Jugurthine War; No. W. M. Donne, B.A		y Le. (34.
9. TERENCE. Andria and Heautontimorumenos; No the Rev. J. Davies, M.A.		7 10. 6	M.
 TERRNCE. Adelphi, Heeyra, and Phormio; Not the Rev. J. Davies, M.A. 	ies by		2e.
11. TERENCE. Eunuchus, by Rev. J. Davies, M.A. Nos. 9, 10, and 11 in 1 vol. cloth boards, 6s.	• 1	le. 6	W.
14. OIOERO. De Amicitia, de Sencotute, and Brutus;	Note		
by the Rev. W. B. Smith, M.A	•	. 2	26.
16. LIVY. Books i., ii., by H. Young	. 1	Ja. 6	d.
[6*. LIVY. Books iii., iv., v., by H. Young	, 1	le. 6	۷.
17. LIVY. Books xxi., xxii., by W. B. Smith, M.A.	. 1	a 6	d.
19. CATULLUS, TIBULLUS, OVID, and PROPERT	TU8		
Selections from, by W. Bodham Donne		-	Ŀ.
O. SUETONIUS and the later Latin Writers, Selections in by W. Bodham Donne	rom,	9	e.
11. THE SATIRES OF JUVENAL, by T. H. S. Ecott.	M.A.		
of Queen's College, Oxford	. 1	4 6	J.
7, STATIONERS' HALL COURT, LUDGATE HI	LL		-

GREEK SERIES.

TO WE DEPART DEPOSITION OF IT. IOMIR .		15.
3. XENOPHON. Anabasis, i. ii. iii., by H. Young .	. •	ls.
3. XENOPHON. Anabasis, iv. v. vi. vii., by H. Young Ros. 2 and 3 in 1 vol. vellum cloth, 3s.	•	le.
4. LUCIAN. Select Dialogues, by H. Young		10.
5. HOMER. Iliad, i. to vi., by T. H. L. Leary, D.C.L.	ls.	6d.
6. HOMER. Iliad, vii. to zii., by T. H. L. Leary, D.C.I	i. 10.	Gđ.
7. HOMER. Iliad, xiii. to xviii., by T.H. L. Leary, D.C.	L. 1s.	Gď.
8. HOMER. Iliad, xix. to xxiv., by T. H. L. Leary, D.C.	L. 1s.	6d.
9. HOMER. Odyssey, i. to vi., by T. H. L. Leary, D.C.	Ĺ. 1 <i>a</i> .	6d.
10. HOMER. Odyssey, vii. to xii., by T. H. L. Leary, D.C.	.L. 1s.	Gd.
11. HOMER. Odyssey, ziii. to zviii., by T. H. L. Leary, D.C.	.L. 1.	64.
12. HOMER. Odyssey, xix. to xxiv.; and Hymns, by T. I	I. L.	
Leary, D.C.L. Nos. 5 to 13 in 4 vols, vollum cloth, 16s.	•	24.
		_
13. PLATO. Apologia, Crito, and Phardo, by J. Davies, 1		
14. HERODOTUS, Books i. ii., by T. H. L. Leary, D.C.L.		
15. HERODOTUS, Books iii. iv., by T. H. L. Leary, D.C.		
16. HERODOTUS, Books v. vi. vii., by T. H. L. Leary, D. C.		Od.
17. HERODOTUS, Books viii. ix., and Index, by T. II	i. L.	
Leary, D.C.L. Nos. 14 to 17 in 2 vols. vellum cloth, *a.	lø.	Gd.
18. SOPHOCLES. Œdipus Tyrannus, by H. Young		• -
20. SOPHOCLES. Antigone, by J. Milner, B.A	•	ls.
• • • • • • • • • • • • • • • • • • • •		24.
23. EURIPIDES. Hecubs and Medes, by W. B. Smith, M.	A. 10.	
26. EURIPIDES. Alcestis, by J. Milner, B.A	•	14,
30. ÆSCHYLUS. Promotheus Vinctus, by J. Davies, M.		ls.
32. ÆSCHYLUS. Septem contra Thebas, by J. Davics, 1		ls.
40. ARISTOPHANES. Acharmenses, by C. S. D. Townsh	end,	
M.A.	le.	6d.
41. THUCYDIDES, Book i., by II. Young	•	14.
42. XENOPHON. Agesilaus, by Ll. F. W. Jewitt	10.	64.
• 		_

[,] LOCKWOOD & CO., 7, STATIONERS' HALL COURT.

THE BORROWER WILL BE CHARGED AN OVERDUE FEE IF THIS BOOK IS NOT RETURNED TO THE LIBRARY ON OR BEFORE THE LAST DATE STAMPED BELOW. NON-RECEIPT OF OVERDUE NOTICES DOES NOT EXEMPT THE BORROWER FROM OVERDUE FEES.

